

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_232496

UNIVERSAL
LIBRARY

جلد شاننی خیر الموعظ

ترجمان حسن تالیفات جامع الفضائل والکمالات واقف الاحادیث والآیات عالم باطل

فاضل بی بی بل فقیہ فہمیل محدث حبلیل یعنی علامہ وحید حضرت مولانا حاجی محمد

زمان خان صاحب شہید رحمہ اللہ البیحد تبحر و ترجمہ عمدہ علمای کرام

زبدہ فقہای عظام ساکب راہ حنہ ادانی مقبول بارگاہ یزدانی

فقیر شاہی جاہ درویش عالی پایگاہ صوفی معارف

آگاہ مولانا محمد شاہ سلمہ اللہ و ابقاہ بحسن

صحت و اہتمام تمام بندہ مستہام عاجز

محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد

روشن خان در تربیت یافتہ خدمت

برادر محمد مصطفی خان

مفتور

در مطبع نظامی واقع کاپر طبع شد

فهرس مضامين المجلد الثاني من كتاب خير المواعظ

مضمون	صفحة	مضمون	
٢٦	باب اشهر الكذب	٢	كتاب الآداب
٢٩	باب ترك الفحش والشماتة	٢	باب سلام والاستئذان
	والطعن	١٢٧	باب لمصافحة والمعانقة
٥٢	باب الغيبة والنميمة وما على	١٨	باب القيام
	ذى الوجهين	٢١	باب الجلو من النوم والمنتشى
٥٤	باب الوعد	٢٣	باب لعطاس والتتاؤب
٥٩	باب المزاح	٢٦	باب الضحك
٦٠	باب المفاخر والعصبية	٢٤	باب الاسامى
٦٣	باب البر بالوالدين	٣٠	باب البيان والشعر
٤٢	باب المصلة واثم قاطع الرحم	٣٢	باب المنزلة والمعازر
٤٦	باب الشفقة والرحمة على	٣٦	باب لعادات عند قرب لقيامه
	المخلوق والنصر لكل مسلم	٣٨	باب حفظ اللسان
٦٢	باب حق الجيران	٢٢٢	باب لعن المؤمن ورميه
٨٦	باب ليتم وتربية الاولاد		بالكفر والفسوق

٢٠١	باب الايمان والقدر	٩٠	باب المحب في الله
٢٠٨	باب صفة النار واهلها	١٠٠	باب ما ينهى من التهاجر التقاطع واتباع العورات
٢٢٨	باب خلق الجنة والنار		
٢٢٩	باب بدء المخلوق	١٠٦	باب الحذر والتأني في الامور
٢٥١	من مناقب النبي محمد صلى الله عليه وسلم	١٠٩	باب الرفق والحياء وحسن الخلق
٢٥١	باب في ذكر حلية الشريفة	١١٢	كتاب الزهد والرقائق
٢٥٨	باب في اخلاقه وشمائله	١١٣	باب فضل الفقراء
٢٤٩	باب ما كان من عيش النبي صلى الله عليه وسلم	١٣٤	باب الامل والمحرم
	باب لبعثه وبدء الوحي	١٢٤	باب استحباب المال والعمل للطاعة
٢٦٢	باب علامات النبوة	١٣٢	باب التوكل والصبر
٢٩١	باب في المعراج	١٥٠	باب الرياء والسمعة
٣٠٢	باب في المعجزة	١٥٥	باب الاستغفار والتقوية
٣٢٠	باب الخوض في الشفاعة	١٦١	باب في سعة رحمة الله تعالى
٣٣٥	باب الكرامات	١٧٥	باب الاستغفار
٣٣٢	باب مشتمل على ذكر وفاة رسول الله	١٤١	باب صفة الجنة واهلها
	باب صلى الله عليه وسلم	١٩٩	باب البكاء والخوف

٣٠١	مناقب عبد الرحمن بن عوف		باب مشغل على تركة الرسول
		٣٣٧	صلى الله عليه وسلم
٣٠٢	مناقب ابي اسحق سعد بن ابي وقاص رضى		كتاب مناقب الصحابة
		٣٣٨	راضى الله تعالى عنهم
٣٠٣	مناقب سعيد بن زريد بن عمر بن نقيب رضى	٣٥٢	باب فضل الانصار
		٣٥٦	فليمين سب صحاب النبي
٣٠٤	مناقب ابي عبيدة عامر بن الجراح رضى	٣٥٨	مناقب ابي بكر الصديق رضى
		٣٦٦	مناقب عمر بن الخطاب
٣٠٥	مناقب لعشرة رضى	٣٤٥	مناقب ابي بكر وعمر رضى الله عنهما
٣٠٦	مناقب ابي عباس بن عبد المطلب	٣٨٠	مناقب عثمان بن عفان رضى
		٣٨٦	باب مناقب هؤلاء الثلاثة
٣٠٨	مناقب الحسن والحسين رضى الله عنهما		راضى الله عنهم
٣١٤	ما جاء في فضل فاطمة راضى الله عنها	٣٩١	مناقب علي بن ابي طالب رضى
٣١٩	مناقب امر واجر النبي	٣٩٨	مناقب هؤلاء الاربعة
٣٢٠	من فضل عائشة رضى الله عنها		راضى الله عنهم
٣٢١	من فضل صفية رضى	٣٩٩	مناقب ابي محمد طه بن عبد الله
٣٢٢	مناقب هل بيت النبي	٤٠٠	مناقب لزبير بن العوام رضى

٢٢٥	مناقب عمري بن العاص ر		مناقب معاوية بن جبل وزيد بن
٢٢٥	مناقب خالد بن الوليد ر	٢٢٧	ثابت واني بن كعب ر
٢٢٦	مناقب سعد بن معاذ ر	٢٢٦	مناقب سلمان الفارسي ر
٢٢٤	مناقب قيس بن سعد بن عباد ر	٢٢٤	مناقب عمار بن ياسر ر
٢٢٤	مناقب جابر بن عبد الله ر	٢٢٤	مناقب ابي خنيس الغفاري ر
٢٢٤	مناقب مصعب بن عمير ر	٢٢٨	مناقب عبد الله بن سلام ر
٢٢٨	مناقب ابراهيم بن مالك ر	٢٢٨	مناقب عبد الله بن مسعود ر
٢٢٨	مناقب ابي موسى الاشعري ر	٢٢٩	مناقب حذيفة بن ايمان ر
٢٢٨	مناقب ابي بن كعب ر	٢٢٩	مناقب زيد بن حارثة ر
٢٢٩	مناقب ابي طلحة الانصاري ر	٢٣٣	مناقب ساقية بن زبير ر
٢٣٣	جامع المناقب	٢٣٣	مناقب حنظل بن عبد الله الجلي
٢٣٣	باب فضل اصحاب النخبة	٢٣٣	مناقب عبد الله بن عباس ر
٢٣٣	والبيدر والاحد ر	٢٣٣	مناقب عبد الله بن عمر ر
٢٣٣	~~سنة~~ ~~سنة~~ ~~سنة~~ ~~سنة~~ ~~سنة~~	٢٣٣	مناقب عبد الله بن الزبير ر
٢٣٣	الجماع البخاري	٢٣٣	مناقب ابي بن مالك ر
٢٣٣	فضل اوس بن القرني ر	٢٣٥	مناقب ابي هريرة ر
٢٣٥	باب ثواب هذه الامة	٢٣٥	مناقب معاوية بن ابي سفيان ر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ابتدا میگنم ب نام خدا سے بسیار مهربان بخشش ۲۰۰

کتاب آداب باب السلام والاستیذان

کتاب آداب باب السلام والاستیذان

فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلٰی اَنْفُسِكُمْ كَمَا نَزَلْنَا عَلٰی رُسُلِنَا لَمَّا دَخَلُوا بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلٰی اَنْفُسِكُمْ كَمَا نَزَلْنَا عَلٰی رُسُلِنَا لَمَّا دَخَلُوا بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلٰی اَنْفُسِكُمْ

پس چون در آئید سخاها بس سلام گوئید بر نفسها سے خود پر از نزد خدا

مَبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذٰلِكَ يَبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰیٰتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ

بامرت پاکیزه و همچنین بیان میکند خدا بر اے شما آیتها شاید دریا بید

وَ اِذَا خَرَبْتُمْ بُيُوتَكُمْ فَسَلِّمُوا عَلٰی اَنْفُسِكُمْ كَمَا نَزَلْنَا عَلٰی رُسُلِنَا لَمَّا دَخَلُوا بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلٰی اَنْفُسِكُمْ

و چون خرابت داد و شوید پس تحیت کنید بر فکر تر از این یا باز گردانید

اَوْ رُدُّوْهَا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ حَسِیْبًا

آزاد بر ستیکه خدا بتعالی هست بر چیزے شمار کننده اے آنا که گردید پر

اَمْنُوْا لَا تَدْخُلُوْا بُیُوتًا غَیْرَ بُیُوتِكُمْ حَتّٰی تَسْتَأْذِنُوْا

در آئید سخاها جز خانها سے خود پس نا و فیکه دستورے پر و سلام دید بر کسان آن

تَسَلِّمُوْا عَلٰی اَهْلِهَا ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تُدْرِكُوْنَ

این بهتر است شما را تا شما چند گسرید

کتاب آداب باب السلام والاستیذان
کتاب آداب باب السلام والاستیذان
کتاب آداب باب السلام والاستیذان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَيْسَ آذَانُكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ

ای آنگہ گردیدہ ایمہ دستور سے طواہند از شما آنگہ مالک شدہ اندو سنہ

الآيَةِ كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

تا آیت و ہمچنین بیان میکند خدا کے براے شما آیتنا و خدا اناسے علم شنند

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی ہریرہ رضی فرمود آنحضرت صلے

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ عَلَى صُورَتِهِ طَوِيلٌ سَوِيٌّ

علیہ وسلم پیدا کرد خدا تعالی آدم را بر صورت خود دراز سے قامت

ذِرَاعًا عَافِلًا خَلَقَهُ قَالَ أَذْهَبَ فَسَلَّمَ عَلَى أَوْلَادِكَ

او صحت دست بود پس ہنگامے کہ پیدا کرد خدا تعالی آدم را خطاب کرد کہ آدم را گفت برو میں

النَّفَرِ وَهُمْ نَفَرٌ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ جُلُوسٌ فَأَسْتَمِعْتُمْ مَا يَحْمِلُوكَ

سلام کن بر آنجماعت و آنہا جماعت فرشتگان بود نشستہ ہیں شنو جو نوع تحت یعنی سلام میکنند

فَأَبَىٰ جَحِيثُكَ وَجَحِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ فَذَهَبَ فَقَالَ

ایشان بر تو پس ہر سیکہ ای کہ از ملائکہ شنو کے سلام تو و سلام اولاد تو بہت پس رفت

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ لَوْ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

آدم پس گفت آدم ای سلام اگر ہوتا تو پر تو و رحمتہ اللہ

رَكَادُوءُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ قَالَ فَكُلْ مِنْ يَدِ خَلِّ الْجَنَّةِ

پس زیادہ کردند فرشتگان آدم را در جواب و سے لفظ و رحمتہ اللہ گفت آنحضرت پس ہر گوی را بہشت

عَلَى صُورَةِ آدَمَ وَطَوَّلَهُ سِتُونَ ذِرَاعًا عَافِلًا مِثْلَ

را بر صورت آدم باشد و حال آنگہ دراز سے قامت وہ صحت گز باشد پس ہمیشہ

الْخَلْقِ يَنْقُصُ بَعْدَهُ حَتَّى الْآنَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

خلق یعنی آدمیان کوتاہ شنو نہ پیدا آدم تا آلام النون باہم مقدار رسید متفق علیہ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ عَلَى صُورَتِهِ طَوِيلٌ سَوِيٌّ ذِرَاعًا عَافِلًا خَلَقَهُ قَالَ أَذْهَبَ فَسَلَّمَ عَلَى أَوْلَادِكَ النَّفَرِ وَهُمْ نَفَرٌ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ جُلُوسٌ فَأَسْتَمِعْتُمْ مَا يَحْمِلُوكَ فَأَبَىٰ جَحِيثُكَ وَجَحِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ فَذَهَبَ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ لَوْ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ رَكَادُوءُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ قَالَ فَكُلْ مِنْ يَدِ خَلِّ الْجَنَّةِ عَلَى صُورَةِ آدَمَ وَطَوَّلَهُ سِتُونَ ذِرَاعًا عَافِلًا مِثْلَ الْخَلْقِ يَنْقُصُ بَعْدَهُ حَتَّى الْآنَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از محمد بن عمرو بن عامر که مردی پرسید از حضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ قَالَ تَطْعَمُ الطَّعَامَ

علیه وسلم کدام خصلت مسلمانان فاضل تر است فرمود خور آنچه خور

وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ مُسْتَقِيمًا

یا گفتن تو سلام را بر آشنا و بیگانه

عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

علیه و از ابی هریره روایت است گفت فرمود از حضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَ

در نمی آید شما بهشت را تا آنکه ایمان نیاورید و

لَا تُؤْمِنُونَ حَتَّى تَحَابُّوا أَوْلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ

ایمان نمی آید و تا آنکه دوست داشته باشید اولاد شما تا آنکه بپذیرید و

تَحَابُّتُمْ أَفْشَوْا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ رَوَاهُ مُسَدَّدٌ وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ

عنه را بر کار می آورند چون بپذیرد از او دوست و از او بپذیرد و آن صفت است فاش شود میان شما بر سر آن

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسِيرُ الرَّاكِبُ عَلَى

و در آن سیر مسافر بر سر راه است و در آن سیر مسافر بر سر راه است

النَّاسِ كَسَبٍ وَرَأَى النَّحْيَ عَلَى الْقَائِدِ وَالْقَائِلُ عَلَى الْكَنُفِزِ مُسْتَقِيمًا

بر آن کسب و در آن سیر مسافر بر سر راه است و در آن سیر مسافر بر سر راه است

عَلَيْهِ وَرَوَاهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

علیه و روایت است از حضرت صلی الله علیه و آله و سلم

يَسِيرُ الرَّاكِبُ عَلَى النَّحْيِ وَالْقَائِلُ عَلَى الْقَائِلِ وَالْقَائِلُ عَلَى الْقَائِلِ

در آن سیر مسافر بر سر راه است و در آن سیر مسافر بر سر راه است

عَلَى الْكَثِيرِ رَوَاهُ أَبُو الْبَخَارِيِّ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ رِضَى قَالَ قَالَ رَسُولُ

بر بسیار رواه البخاری سے و از انس بن رزمروییست گفت انس

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى غَدَانٍ فَسَمِعَهُ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم گذشت بر غایت خردان پس سلام کرد و بر ایشان از غایت توین

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و شفقت متفق علیه و از ابی هریره رزمروییست که آنحضرت صلی الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَبْدُ وَالْيَهُودَ وَلَا النَّصَارَى

علیه وسلم فرمود ابتدا ننگید یهود و نصاری را

بِالسَّلَامِ وَإِذَا لَقِيتُمْ أَحَدَهُمْ فِي طَرِيقٍ فَاصْطَرُّوهُ إِلَى

سلام و چون ملاقات کنید شمایکی از یهود و نصاری را در راهی پس مضطرب و بیچاره گردانید

أَصْبِقَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْأَنْدَلُسِيِّ رَضِيَ

اورا بسوی مکات که تنگ دست رواه مسلم و از ابی سعید خدری رزمروییست

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود بپرهیزد از نشستن

بِالطَّرِيقَاتِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لَنَا مِنْ جِالِسَاتِكُمْ فَتَحَدَّثَ

در راه ایس گفتند یا رسول الله چاره نیست ما را از مجلسهای ما در راه یعنی البتة ما

فِيهَا قَالَ فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلَّا الْمَجْلِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ

باید نشست در راه ما فرمود پس چون ابای بیاید همه کار مجلس را پس بپرهیزد از حق

قَالُوا وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ غَضٌّ لِبَصْرِكَ

دی گفتند چه چیز است حق طریق یا رسول الله فرمود آنست که بپرهیزد از چشمت

أَهْدَى وَرَدُّ السَّلَامِ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ

دور کردن آنچه ایذا ندهد دادن جواب سلام مردم را و امر کردن مردم را و باز نهی کردن

الْمَكْرُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ رِضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از امام شریف متفق علیہ و روایت است از علی رضی الله عنہ فرمود رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سَبْعُونَ مَرَّةً

صلی الله علیه وسلم بر مسلمان را بر مسلمان ستر هفتاد مرتبه

يُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِذَا لَقِيَهِ وَجَيِّبُهُ إِذَا دَعَاهُ وَيُسَمِّنُهُ إِذَا

سلام کند بر او چون ملاقات کند او را و اجابت نماید بر او و او را بر او سلام دهد

عَمَّ، وَيَعُوذُ إِذَا مَرَضَ وَيَتَّبِعُهُ قَبْرًا إِذَا مَاتَ

و اگر بیمار شود و عیادت کند بر او و در راه او دعا گوید و چون بمیرد و در دست دارد

وَيُحِبُّ كَمَا لِنَفْسِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالْكَافُرِيُّ وَابْنُ

مسلم را چه بسا دوست دارد و نفس خود را رواه ترمذی و دارمی و روایت است از ابن

حَصِينٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَجُلًا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حسین که روی آمد نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَرَدَّ عَلَيْهِ ثُمَّ جَلَسَ فَقَالَ النَّبِيُّ

پس گفت السلام علیکم و بر او سلام فرمود و نشست و گفت ای نبی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرًا ثُمَّ جَاءَ آخَرَ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

و بار دیگر بیست بار سلام فرمود و آمد دیگر یکی و سلام گفت السلام علیکم

وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَرَدَّ عَلَيْهِ بَكَسًا، فَقَالَ عَشْرُونَ ثُمَّ جَاءَ آخَرَ

و زیاده و لفظ و رحمة الله پس جواب سلام داد آنحضرت با همین لفظ بیست نشست آن مرد پس فرمود

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيَّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ

مسئد است از آنحضرت سلام فرمود و رحمة الله و بركاته پس جواب داد آنحضرت

فَجَلَسَ فَقَالَ ثَلَاثُونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ دَاوُدَ وَحَسَنُ

باین الفاظ بیست نشست آن مرد پس فرمود و بر او سلامی حسنه است رواه ترمذی و ابوداؤد

مَعَاذِ بْنِ النَّسْرِ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از معاذ بن النسر روزی از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

بِمَعْنَاهُ وَزَادَ ثُمَّ آتَىٰ أَخْرَفًا قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ

بمعنی حدیث مذکور در یاد کرده معاذ یک مرتبه دیگر که بستر آمد مردمی دیگر بیرون آمدند و در محراب

اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ وَمَغْفِرَتُهُ فَقَالَ أَرْبَعُونَ وَقَالَ هَكَذَا لَكَ

در برکات و مغفرت پس فرمود آنحضرت که ثابت شد در او را چهل مرتبه دروغ گفتند

الْفَضَائِلُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي كَامَةَ زَيْنِ الْعَابِدِ

فضائل رواه ابو داود و از ابی امامه زین العابد

سُئِلَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم پرسید که نزدیک ترین و مخصوص ترین مردم بجناب حق عزوجل

بَدَأَ بِالسَّلَامِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

است که ابتدا کند سلام رواه احمد و ترمذی و ابو داود و

جَرِيرٍ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَىٰ نِسْوَةٍ فسلم

در روایت است از جریر بن عبد الله بن جلی که آنحضرت صلی الله علیه وسلم گذشت بر جماعت زنان پس سلام کرد

عَلَيْهِنَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي عَاصِمٍ قَالَ

آنحضرت بر ایشان رواه احمد و در روایت است از علی بن ابی طالب رضی الله عنه گفت علی رضی الله عنه

يُخْرِجُنِي عَنِ بَيْتِي إِذَا مَرُّوا أَنْ يُسَلِّمُوا أَحَدَهُمْ وَيُخْرِجُنِي

میکنند از جماعت چون بگذرد که سلام کنند از من و از من سلام کنند و از من سلام کنند

عَنِ الْجُلُوسِ أَنْ يَرُدَّ أَحَدَهُمْ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ

ایشان حاصل آنکه سنت سلام و جواب آن بر میل گفاید است که از جماعت یکی گوید از هر ساقه که رود و دیگر گوید از هر ساقه که رود

مَرْفُوعًا وَعَنْ عُمَرَ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَمَّا جَاءَهُ

از روی مرفوع و از عمر بن شعیب روایت و او از پدر خود روایت کرد که حدیث است

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِنِّي مَن تَشَبَّهُهُ

گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم ز منمونیست از آنکس که مشابحت

يُغَيِّرُنَا لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَلَا بِالنَّصَارَى فَإِنَّ تَسْلِيمَ الْيَهُودِ

ساده و خرد را بنیز با تشبیه کنید ، یهود و نصاری را

الْإِشَارَةُ بِالْأَصَابِعِ وَتَسْلِيمَ النَّصَارَى الْإِشَارَةُ بِالْأَكْفِ

اشارت کردنست با انگشتان و سلام کردن نصاری را اشاره کردنست بگرفتن است

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ إِسْنَادُهُ ضَعِيفٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

رواه ترمذی و گفت که اسناد آن ضعیف است روایت است از ابی هریره

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا لَقِيَ أَحَدَكُمْ أَخَاهُ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود چون پیش آید

فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَإِنْ حَالَتْ بَيْنَهُمَا شَجَرَةٌ أَوْ جِدَارٌ وَجَدَّ

بدره باید سلام نهد بر او پس اگر حال شد میان او و درخت یا دیوار

تَمَلَّقِيهِ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ قَتَادَةَ

روایت است پس باید که سلام نهد بر او رواه ابو داود و از ابن قتیبه

قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلْتُمْ بَيْتًا فَسَلِّمُوا عَلَيَّ

گفت ز منمونیست صلی الله علیه وسلم چون در آید خانه را پس سلام کنید

أَهْلَهُ وَإِذَا خَرَجْتُمْ فَأُودِعُوا أَهْلَهُ بِسَلَامٍ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

بر ایشان و چون بیرون آید روایت کنید نزد ایشان سلام را روایت است

فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ مَرْسَلًا وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بیهقی در شعب ایمان از روی مسلم روایت است از انس رضی الله عنه آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلْتَ عَلَى أَهْلِكَ فَسَلِّمْ

علیه وسلم فرمود که ای پسر من چون در آئی بر اهل و عیال خود پس سلام کن

يَكُونُ بَرَكَةً عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أَهْلِ بَيْتِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

برایشان میباشد سلا سبها و جودیه بر تو اهل خانه تو رواه ترمذی

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَزَالُ مَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَرَبِّهِ نَمُوذُ وَآخِرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامِ

وَدَنَا السَّلَامُ قَبْلَ لِقَائِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

وسلم سلام پیش از کلام است رواه ترمذی

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

إِذَا مَلَاحِيْرَةُ رَأَيْتُمْ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمُؤْمِنُونَ

كَأَنَّكُمْ فِي جَنَّةٍ فِي الطَّرِيقِ الْأَيْمَنِ هَذَا السَّبِيلُ

بکی در نشستن در راهها مگر کسیک بناید راه را و همراه گوید سلام را

وَرَدَّ النَّجَسَ وَعَضَّ لِبَصْرٍ وَأَعَانَ عَلَى الْحُمْلَةِ رَوَاهُ

دو پوشد نظر را و ای دست بر حموله یعنی یاری دهد در برداشتن بار و راه

فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَلَاحِيْرَةُ رَأَيْتُمْ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمُؤْمِنُونَ

عَطَسَ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَحَمِدَ اللَّهُ بِأُذُنِهِ فَقَالَ لَهُ رَبُّهُ يَرْحَمُكَ

عطس کرد آدم پس گفت الحمد لله پس حمد کرد آدم خدا را با بوی او و او را رحمت کرد

اللَّهُ يَا آدَمُ اذْهَبِ إِلَىٰ أَوْلَادِكَ الْمَلَائِكَةَ إِلَى الْمَلَأِ سَمِيْعًا

پس حمد کرد آدم خدا را با بوی او و او را رحمت کرد آدم خدا را با بوی او و او را رحمت کرد

جُلُوسٌ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

نشسته ایستاد و ای آدم بر بسوی این بنشیند گمان یعنی بسوی جماعت عظیم از ایشان

عَلَيْكُمْ

اگر نشسته ایستاد و ای آدم بر بسوی این بنشیند گمان یعنی بسوی جماعت عظیم از ایشان

قَالَ عَلَيْكَ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ إِلَى رَبِّهِ فَقَالَ

گفتند فرشتگان عليك سلام و رحمة الله و بركاته

إِنَّ هَذِهِ تَحِيَّاتُكَ وَتَحِيَّاتُكَ بَيْنَهُمْ فَقَالَ لَهُ اللَّهُ وَيَا

پروردگار بدرستی که این است روش سلام است و سلام به ان تو میان بندگان پس گفت مرا آدم را

مَقْبُوضَاتِنِ اخْتَرَايْتَهُمَا شِئْتَ فَقَالَ اخْتَرْتُ يَمِينِي

خدا را از دست تو را از این دو فرشته را چون خواهم از این دو فرشته را از این دو فرشته را

وَكَلَّتَا يَدَيَّ رَبِّي يَمِينٌ مُبَارَكَةٌ شَمْسٌ بَطْمٌ فَأَذَاهُ آدَمُ

پس پروردگار خود را از دست پروردگار من دست و پا که برتر شد پروردگار دست را پس نگاه در دست است آدم

ذُرِّيَّتِي يَا رَبِّ مَا هُوَ قَالَ هُوَ أَذَى ذُرِّيَّتِكَ

داود او دست پس گفت آدم ای پروردگار من چه اندامها که در دست تو انداختی پروردگار آنها

فَأَذَى الْإِنْسَانِ كَثُوبٌ وَعُمُرُهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ فَأَذَاهُ رَجُلٌ

ذریه تو اند پس تا گاه بر آدمی نوزده شده است عمر و نمایان روح چشم و پس تا گاه در میان این

أَضْوَاءُهُمْ أَوْ مِنْ أَضْوَاءِهِمْ قَالَ يَا رَبِّ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا

آدمیان مردیست روشن ترین ایشان یا از روشن ترین مردم گفت آدم ای پروردگار من کیست این مرد

ابْنُكَ دَاوُدُ وَقَدْ كَتَبْتُ لَهُ عُمُرَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ

گفت پروردگار این پسر است که داود نام دارد و تحقیق نوشتم مرا در عمر چهل سال گفت آدم پروردگار من

فَرَفِي عُمُرُهُ قَالَ ذَلِكَ الَّذِي كَتَبْتُ لَهُ قَالَ يَا رَبِّ فَإِنِّي

دیده ام که عمر او چه چیز است گفت پروردگار همانست که نوشتم ام مرا در از عمر گفت آدم ای پروردگار من پس

قَدْ جَعَلْتُ لَهُ مِنْ عُمُرِي سِتِّينَ سَنَةً قَالَ أَنْتَ وَذَاكَ

تحقیق گردانم مرا در از عمر خویش شصت سال گفت پروردگار تو دانی و طلبی تو یعنی اختیار زهت گفت آدم

قَالَ تَرَى سَكَنَ الْجَنَّةِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَمَّ أَهْبَطَ مِنْهُ وَكَانَ آدَمُ لِيَعْلَمَ

پس ساکن شد آدم بهشت را آنقدر که خدا خواهد بود پس بر بیان انداخته شد آدم از بهشت و بود آدم پیغمبر برای خود

لِنَفْسِهِ فَأَنَاهُ مَلَكَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُ أَدَمُ قَدْ عَجَلْتُ

پنجاه سال عمر خود پس آدم را ملک الموت پس گفت که الموت را آدم شتابان کردی

قَدْ كُتِبَتْ لِي أَلْفُ سَنَةٍ قَالَ بَلَىٰ وَلَكِنَّكَ جَعَلْتَ

بنحیق نوشته شده است مرا هزار سال گفت ملک الموت اگر سه ولیکن تو عجزیدی مرا پسر خود را

لِبَنِيكَ دَاوُدَ سِتِّينَ سَنَةً فَجَدَّحْتَ ذُرِّيَّتَهُ وَلِنِسِي

که داوود دست از عمر خود شصت سال پس حکم کرد آدم بنی که در ذریت وی نسیان کرد آدم پس نسیان

فَنَسِيَّتْ ذُرِّيَّتَهُ قَالَ فَمَنْ يَوْمَئِذٍ أَمْرًا بِالْكِتَابِ قَالَ شَرُّهُمُ

کرد ذریت او گفت آنحضرت پس زان که واقع شد از آدم محمود و نسیان واقع شد امر و شستن معاملات

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ الطَّفِيلِ بْنِ أَبِي كَعْبٍ أَنَّهُ كَانَ

وگوا بان رواه ترمذی و از طفیل بن ابی کعب روایت کرده است آدم

يَأْتِي ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَآمَعَهُ إِلَى السُّوقِ قَالَ إِذَا خَدَعْنَا

نزد ابن عمر رضی الله عنه و آمعه را به بازار بسوی باغچه طفیل پس چون بنویسند

إِلَى السُّوقِ لَمْ يَسَّ عَبْدُ اللَّهِ ، عَمْرٌ عَلَى سَقَاطِ عِلْمِهِ

بازار بسوی بازار نمی گزشتند عبد الله بن عمرو بر روی سقا و علم او

صَاحِبِ بَيْعَةٍ وَلَا عَلَى مِسْرٍ إِلَّا عَلَى حَدِّ الْأَسْمَاءِ عَلَيْهِ

بر بیعیت بیت کننده و نمی گزشتند بر روی سقا و بر اسمی که سلام میکرد

قَالَ الطَّفِيلُ مُحَمَّدٌ عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

ابن عمرو گفت طفیل پس آدم نزد عبد الله بن عمرو روزی پس همراه بودن خواستند

إِلَى السُّوقِ فَقُلْتُ هُوَ وَمَا تَنَبَّهْتُ فِي السُّوقِ وَأَنَا تَقَعُدُ

بکتاب بازار پس گفتم این را چه کار خواهی کرد تو در بازار که میردی و تو نمی ایستی بر زمین

عَلَى الْبَيْعِ وَهَذَا نَسْأَلُ مِنَ السَّلْعِ وَهَذَا تَسْوِمٌ بِهَا وَالْبَيْعُ وَهُوَ

و نمی برسی از شایع که بیوزشند و خریداری نمی از شایع را و نمی نشینی در

فَجَالَسَ السُّوقَ فَاجْلَسَ بِنَاهَا هُنَا تَحَدَّثَتْ قَالُ

نشستگاه بهای بازار پس پیشین بابا زمین جایی آمدن و حکایت کنیز با یکدیگر گفت عقیده

فَقَالَ لِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يَا أَبَاطِنُ قَالَ وَكَانَ الظُّمَاءُ

پس گفت عبد الله مرا ای خداوند شکر گفت راوی و بود غصه

ذَابَطِنُ إِثْمَانُ غَدُومٌ مِنْ أَجْلِ السَّلَامِ نُسَلِمُ عَلَى مَنْ إِقْبَانَهُ

شکر داری یعنی شکر بزرگ گفت ما نمیرسیم میا بازار که بخت سلام کردن بر مردم سلام میکنیم

رَوَاهُ مَالِكٌ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ جَدِّهِ

پیش آیم اورا یا بر کس که پیش آید ما را رواه مالک و بیهقی در شعب ایمان فردی است که صاحب

قَالَ أَنِّي رَجُلٌ لَسْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِفُلَانٍ

آمد روی پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم پس گفت آن مرد فلان پس را در بوستان من

فِي حَائِطِي عَذَقُ وَإِنَّهُ قَدْ آذَانِي مَكَانُ عَذَقِهِ فَأَسْأَلُ

درخت فرما میست و گفت آن مرد بچشمی اینا کرد است مرا وجود عذق و کس پس فرستاد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ أَنْ يُعْنِي عَذَقَكَ وَالْأَكَا

پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم بسوی وی کسیرا بفروشش بدست من درختان خود گفت

فَهَبْ لِي قَالَ لَا قَالَ فَبِعُنِيهِ يَعْذُقُ فِي الْجَنَّةِ فَقَالَ لَفَقَا

نیفز و شکر گفت اگر نمیروشی پس بچشم مرا گفت تمید هم فرود پس صدق من بود مدتی کرد بخت باشد پس گفت اینچنین

رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ مَا رَأَيْتُ لَنَبِيٍّ هُوَ أَجْمَلُ

هم نمیکند پس گفت آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرمودم آن کسی را که او بنیل تراست

مِنْكَ إِلَّا الَّذِي يَبْغُلُ بِالسَّلَامَةِ لَعْنَةُ الْبَدِيحِيِّ

از تو مگر آنکس که بغل میکند بسلام رواه احمد و بیهقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

در شعب ایمان و عبد الله بن مسعود رواه آنحضرت صلوات الله

له
درخت
فرما بایم
ص

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْبَادِيُ بِالسَّلَامِ بَيْنَ الْكَبِيرِ رَوَاهُ

عليه وسلم روایت میکند که فرمود ابتدا کننده سلام بزرگ است از رواه

الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْأَيْمَانِ وَجَابِرِ رَضِيَ قَالَ أَتَيْتُ

بیهقی فی شعب الایمان ناظر به روایت روزی گفتم آمدم

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي دِينِ كَانِ عَلَى أَبِي فِدَقْتُ

آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم بسبب دینی که بود بر پدر من پس بگویم در را

الْبَابِ فَقَالَ مَنْ دَافَقْتُ أَنَا فَقَالَ أَنَا أَنَا كَأَنَّهُ كَرِهَهَا

پس گفتم آنحضرت کیست اینک در می گوید پس فرمود آنحضرت منم منم با این در آن روز

مَنْفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت حنفی علیه و ابو هریره گفت که فرمود آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَعِيَ أَحَدُكُمْ فِجَاءَ مَعَ الرَّسُولِ فَذَلِكَ

عليه وسلم چون خوانده شود یکی از شما پس بیاید همراه فرستاده پس آن آمدن همراه فرستاده شده

لَهُ إِذْنٌ رَوَاهُ أَبُو جَرْدَةَ وَدُونِي رَوَاهُ قَالَ رَسُولُ الْجَرِي

اذن است و حاجت با استیذان نیست رواه ابو جراده و در روایتی ابو جراده در آنحضرت فرستاده شده

الرَّجُلِ إِذَا رَأَى مِنْ عَطَاءِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ

مردی بسوی موی اذن اوست در روایت است از عطاء بن ساعد مردی پرسید

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اسْتَأْذِنُكَ

آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم پس نه آن مرد آیا طلب اذن کنم از برای آمدن بر او

فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ الرَّجُلُ إِنَّمَا مَعَهَا فِي الْبَيْتِ فَقَالَ رَسُولُ

پس فرمود آنحضرت آری پس چون آن مرد در خانه بود در یک خانه پس فرمود آنحضرت

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَأْذِنُكَ اسْتَأْذِنُكَ اسْتَأْذِنُكَ

صلوات الله علیه وسلم استیذان کن بر من برود از یک خانه باشی

إِنِّي خَادِمُهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس بادگفت مروی که من خادم مادر مومنینم

أَسْتَاذِنُ عَلَيْهَا أَحِبُّبُ أَنْ تَرَاهَا عَرِيَانَةً قَالَ لَا قَاتِلَ

استیذان کن برای آمدن بروی آبادوست میداری که بی عیبه اورا برهنه گفت مردوست

فَأَسْتَاذِنُ عَلَيْهَا رَوَاهُ مَالِكٌ مُرْسَلًا وَابْنُ جَابِرٍ رَضِيَ

نمیدارم که برهنه بهیم گفت آنحضرت پس استیذان کن که روایت کرد مالک ایحدیث را مرسل بطریق گفت جابر رضی

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَأْذِنُوا لِمَنْ كَفَرَ بَدَأَ

که آنحضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود اذن نکنید بر آن کس که کفر کرده است

بِالسَّلَامِ رَوَاهُ أَبِي هُرَيْرَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

بسلام رواه بی هرقی فی شعب ایمان

جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِذَا كُنْتُ لِحَدِّكُمْ

و از جابر روایت آنحضرت فرمود چون بنویسد یک از شما نام مرا پس باید که خاک افشانند

كِتَابًا فَلْيَسِّرْ بِهِ فَإِنَّهُ أَنْجِي لِحَاجَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بر روی یا مراد آنست که بر خاک اندازد او را زیرا که این بر آوردند و ترست حاجت را رواه ترمذی

باب براءة والمعانقة

باب براءة و معانقت

عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از برابن عازب رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلوات الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَلْتَقِيَانِ فَيَتَصَافِحَانِ

علیه وسلم نیست هیچ دو مسلمان که پیش آیند یکدیگر پس مصافحه کنند

إِلَّا غُفِرَ لَهُمَا قَبْلَ أَنْ يَتَفَرَّقَا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

و از احمد و ترمذی رواه شد که پیش از آنکه جدا شوند از یکدیگر رواه احمد و ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَفِي رِوَايَةِ أَبِي دَاوُدَ قَالَ إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانَ

وابن ماجه در روایت ابی داؤد آمده گفت آنحضرت چون ملاقات کنند و مسلمان

فَتَصَافَحَا وَحَمِدَ اللَّهُ وَاسْتَغْفِرَا لَهُ عَفْرًا لَهَا وَرَضِيَ

پس مصافحه کنند و حمد گویند خدا را و امرزش خواهند از خدا فرزند شود در ایشان را و از انس روایت

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ الرَّجُلُ مِنَّا لِيَقِيَ أَخَاهُ أَوْ صَدِيقَهُ

که مروی از آنحضرت پرسید که مروی از مسلمانان پیش می آید برادر خود را یا پیش می آید دوست خود را

أَيُّخِي لَهُ قَالَ لَا قَالَ أَفِيَلْتَرُمُهُ وَيُقْبِلُهُ قَالَ لَا قَالَ أَفِيَأْخُذُ

چه کار کند آیا دو تا کند سر و پشت برای وی فرمود نکنند گفت آنجا یا پس معانقه کند و بوسه ندهد آنرا

بِيَدَيْهِ وَيُصَافِحُهُ قَالَ نَعَمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي

فرمود نکنند گفت آنزد آیا پس بگیرد دست او را و مصافحه کند فرمود آری است بگیرد مصافحه کند رواه ترمذی از ابی

إِمَامَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَمَامُ

امامه رضی است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود تمام و کمال

عِيَادَةِ الْمَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَحَدٌ يَدَيْهِ عَلَى جَبْهَتِهِ أَوْ عَلَى

بسرش بیاور نیست که بنهد یکی از شما دست خود را بر پیشانی بیمار یا بر دست وی پس ببرد

بِيَدَيْهِ فَيَسْأَلُهُ كَيْفَ هُوَ وَتَمَامُ تَحِيَّاتِكُمْ بَيْنَكُمْ الْمُصَافِحَةُ

چگونه است وی تمام و کمال سلامهای شما که میان یکدیگر میکنید مصافحه است

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ ضَعَّفَهُ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

رواه احمد و ترمذی ضعیف بود از عیوب است ابی ایمن روایت کرد

قَالَتْ قَدِمَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ الْمَدِينَةَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

گفت که قدم آورد زید بن حارثه که متنبای آنحضرت بود بمکه بی نور و حال آنکه آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِي فَاتَاهُ فَفَرَعَ الْبَابَ فَقَامَ إِلَيْهِ رَسُولُ

صلی الله علیه وسلم در خانه من بود پس آمد زید آنحضرت را پس بگفت در راه این بیتا و فوت بجا شد

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَّيَانَا يَجْرُ ثَوْبَهُ وَاللَّهُ مَا رَأَيْتَهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بر بند در حالی که میکشید جامه خود را بخدا سوگند ندیدم

عَرَّيَانَا قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ فَأَعْتَقَهُ وَقَبْلَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

من آنحضرت را بر بند پیش ازین و نه بعد ازین پس معانقه کرد آنحضرت خبر را در حدیثی که در او را رواه ترمذی

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ بْنِ بَشِيرٍ عَنِ ابْنِ مَرْزُوقٍ قَالَ

در روایت است از ایوب بن بشیر از مردی که از عنتره بود که گفت آنزد گفتم

قُلْتُ لَأَنْي ذُرِّي هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مرا ای عزیز را من آیا بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يُصَافِحُكُمْ إِذَ الْقَيْمُوهُ قَالَ مَا لِقَيْتَهُ قَطُّ إِلَّا صَاحِبًا وَبَعَثَ

که مصافحه میکردید شما را چون ملاقات میکردید شما آنحضرت را گفت ای فرزندان ملاقات نکردم من آنحضرت را

إِلَى ذَاتِ يَوْمٍ وَلَمْ أَكُنْ فِي أَهْلِ فَلَ مَا جِئْتُ أُخْبِرُ فَاثْبَتَهُ

بیتگاه مگر آنکه مصافحه کرد مرا کس فرستاد بسوی من روزی و نبودم منی میان الحاحه خود من نگاه کردم خبر

وَهُوَ عَلَى سِرِّيرٍ فَالْتَزَمَنِي فَكَانَتْ تِلْكَ أَجُودًا وَلَجُودًا

و او بر سر تخت نشسته بود بر سر پد پس معانقه کرد پس آن معانقه جید تر و منزه تر از معانقه های مردم

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فِي قِصَّةِ

یا از مصافحه که آنحضرت میبرد و اما من در جهت رواه با او در روایت است از جعفر بن ابی طالب روز در قصه بازگشتن او

رَجُوعِهِ مِنْ أَرْضِ الْعَبَسَةِ قَالَ فَمَرَجْنَا حَتَّى أَتَيْنَا الْمَدِينَةَ

از حیرت مبته که گفت پس بیرون آمدیم ما از عبسه تا آنکه آمدیم مدینه منوره پس پیش آمد

فَتَلَقَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْتَقَنِي ثُمَّ

پس خبر خدا صلی الله علیه وسلم پس معانقه کرد مرا پسر

قَالَ مَا أَعْرَبَنِي إِلَّا بِفَتْحِ خَيْبَرَ أَوْ بِقُدُومِ جَعْفَرٍ وَأَفَقَ

گفت آنحضرت در منی یا بزم من که بفتح خیبر فرسفت حال شوم یا بیای ز آمدن جعفر از عبسه موافق

ذَلِكَ فَتَمَّ خَيْرُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ زَائِرٍ ع

انقادہ بود آمدن جعفر بفتح خیر رواہ فی شرح السنۃ در روایت ست از زائر رض

وَكَانَ فِي وَقَدِ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالَ لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ

و بود در ایلمجان عبد القیس گفت برگاہ کہ قدم آوردیم بلاد مدینہ

فَجَعَلْنَا نَتَبَادَرُ مِنْ رَوْحِنَا فَتَقَبَّلَ يَدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

پس شتابی میل کردیم دازد دور می شتابناقیم و فرود سے آدم از رو کہ ما خود پس بوسہ میدانیم دست مبارک

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجَلَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ

پیغمبر خدا را و پائی شاپین وی را رواہ ابو داؤد و از عائشہ مرویست

قَالَتْ مَا رَأَيْتُ أَحَدًا كَانَ أَشْبَهَ سَمْتًا وَهَدْيًا وَدَلَالَةً

گفت عائشہ ندیدیم هیچ کیے را کہ باشد مانند تر از روی سمت و از روی ہدای و از روی دل

رَوَايَةَ حَدِيثًا وَكَلَامًا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت دیگر آمدہ از حدیث و کلام رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم

مِنْ فَاطِمَةَ رَضِيَ كَأَنَّهَا إِذَا دَخَلَتْ عَلَيْهِ قَامَ إِلَيْهَا فَأَخَذَ

از فاطمہ رض بود فاطمہ چون می و رآہد بر آنحضرت می استند و نیز آنحضرت بسوی او پس میگرفت

بِيَدَيْهَا فَقَبَّلَهَا وَأَجْلَسَهَا فِي مَجْلِسِهِ وَكَانَ إِذَا دَخَلَ

آنحضرت دست فاطمہ را پس میگرداود و می نشاند آنحضرت فاطمہ را در مجلس نشست خود و بود آنحضرت چون داخل

عَلَيْهِ قَامَتْ إِلَيْهِ فَأَخَذَتْ بِيَدَيْهِ فَقَبَّلَتْهُ وَأَجَلَسَتْهُ

بر فاطمہ ایستاد رفت بسوی آنحضرت پس میگرفت دست آنحضرت را پس بوس میگرداود و می نشاند آنحضرت

فِي مَجْلِسِهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ يَعْلى قَالَ رَحِمَنَّا

در مجلس نشست خود رواہ ابو داؤد و از یعلی رض من اسمہ مرویست گفت پرستی

وَحَسِينًا اسْتَبَقَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صاحبزادگان حسن و حسین و دیده رسیدند بجانب پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

فَضَّمَهَا إِلَيْهِ وَقَالَ إِنَّ الْوَلَدَ مَنْجَلَةٌ وَفَجَنَّةٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ

پس جمع کرد و فرمود آورد ایشانرا بسوی خود و فرمود بر شویکلا و الا و باعث بختند و علت بختن رواه احمد

وَعَنْ عَطَاءِ الْخِرَاسِيِّ رَضَانَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عطاء خراسانی رضایست که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَصَافِحُوا يَذْهَبُ الْغِلُّ وَتَهَادُّوا تَحَابُّوا

علیه وسلم فرمود: معاشرت کنید تا ببرد کینه و دیدار فرستید بیکدیگر دوست دارید

وَتَذْهَبُ الشُّكْحَاءُ رَوَاهُ مَالِكٌ مُرْسَلًا وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ

بیکدیگر تا ببرد دشمنی روایت کرد مالک از روی مرسل و از براء بن

عَازِبٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عازب رضی است آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَنْ صَلَّى أَرْبَعًا قَبْلَ الْهَاجِرَةِ فَكَأَنَّمَا صَلَّاهُ فِي لَيْلَةِ

فرمود کسی که چهار رکعت پیش از نیمروز پس گوید که از کرده آن رکعات را در شب

الْقَدْرِ وَالسُّلَيْمَانَ إِذَا تَصَافَحَا لَمْ يَبْقَ بَيْنَهُمَا ذَنْبٌ إِلَّا

قدر و در مسلمان چون معاشرت کنند باقی نماند میان ایشان هیچ گناه

سَقَطَ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شَرْحِ الْإِيمَانِ

گر آنکه ساقط میگردد و رواه بیهقی در شرح الایمان

بَابُ الْقِيَامِ

باب در بیان قیام

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ لَمَّا نَزَلَتْ بِنُورِ رَيْطَةَ

روایت است از ابی سعید خدری گفت چون فرود آمدند قبیل رایت قریظ

عَلَى حُكْمِ سَعْدِ بْنِ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْهِ

از پیود بر حکم سعد بن معاذ گسیل را فرستاد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَكَانَ قَرِيبًا مِنْهُ فَجَاءَ عَلَى حِمَارٍ فَلَمَّا دَنَا مِنَ الْمَسْجِدِ

بسی وی سعید و طلحید اور او بود سعید نزدیک آن حضرت لیس آن سعید خدمت آن حضرتان فرسوار رسید چون نزدیک آن سعید

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْأَنْصَارِ

فرمود آن حضرت صلے الله علیه وسلم مرگروه الفارار الی بر نیزید

إِلَى سَيِّدِكُمْ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ

در وید بجای هر خود متفق علیه در ابن عمر رضی مرویست که آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُقِيمُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ فِجْلِيهِ

صلے الله علیه وسلم فرمود باید که ایستاد و نهد بر نیز از مرد دیگر مرد را از جانشست

ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ وَلَكِنْ تَفْتَحُوا أَوْ تَوَشَّعُوا مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ

وی پستز بنشیند خود در جای وی و لیکن فراخ کنید بجای را و بجای دهید متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

داز ابی هریره رضی مرویست که آن حضرت صلے الله علیه وسلم

قَالَ مَنْ قَامَ مِنْ فِجْلِيهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ فَهُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْمَسْجِدِ

فرمود که بر نیز از جای خود پستز باز آید بسوی جای خود پس او سزاوارتر است با آنجا راه آمد

عَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ لَمْ يَكُنْ شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ

وار النش رضی مرویست گفت نبود هیچ شخص محبوبتر نزد من بجای بر من

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانُوا إِذَا رَأَوْهُ لَمْ يَقُومُوا

از آن حضرت صلے الله علیه وسلم و بودند ایشان که چون میدیدند آن حضرت را برنجی

لَمَا يَعْلَمُونَ مِنْ كَرَاهَتِهِ لِذَلِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ

عاشند و نمی استاوند از جهت آنچ میدانشند از ناخوشی داشتن آن حضرت استاوند را رواه ترمذی و گفت

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَعَنْ مَعَاوِيَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

این حدیث حسن است و صحیح و از معاویه رضی مرویست که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سَرَّةٍ أَنْ يَتَمَثَّلَ لَهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه فرشتگان میگرددند او را بخندمت

الرَّجُلُ قِيَامًا فَيَتَبَهُ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّكَارِ وَرَأَى التِّرْمِذِيُّ

پیش استادان در جای برخاستن مردم او را پس باید که بگیرد و جاسی نشست خود را از آتش روزی رواه

وَأَبُو دَاوُدَ ۱۰۰۰ ابْنِ أَمَامَةَ رَضِيَ قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابو داؤد و از ابی امامه مرویست که بیرون آمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَتَكِبًا عَلَى عَصَا فَمِنَّا فَمَا قَالَ

صلی الله علیه وسلم متکیه کرده بر چوبی پس برخاستم برای آنحضرت ایستاد

لَا تَقُومُوا كَمَا يَقُومُ الْإِكْرَامُ لِعِظْمِ بَعْضِهَا بَعْضًا رَوَاهُ

بر خمیزید و نه ایستید چنانکه بر میخیزد اهل عجم و تغلیسیم می مانند بعضی از ایشان بعضی را رواه

أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

ابو داؤد و از عبد الله بن عمرو مرویست از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَفْرُقَ بَيْنَ

صلی الله علیه وسلم که فرمود حلال نیست مردی را که تفریق کند و جدا

اِثْنَيْنِ إِلَّا بِأَذْنِهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

انگند میان دو کس که هم نشسته اند مگر باذن ایشان رواه ترمذی و ابو داؤد

عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

د از ابن شعیب از او از پدرش و پدرش از جد عمر روایت میکند که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَجْلِسُ بَيْنَ رَجُلَيْنِ إِلَّا

صلی الله علیه وسلم فرمود نشیمن میان دو مرد مگر

بِأَذْنِهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ كَانَ

باذن ایشان رواه ترمذی و از ابی هریره مرویست گفت که بود

سلام این باختر است از قول عرب مشایخ ترمذی و ابو داؤد و غیره

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ مَعَنَا فِي الْمَسْجِدِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کرمی نشست با ما در مسجد کوفہ میں

يَحْدِثُنَا قَدْ أَقَامَ قُبْنًا قِيَامًا حَتَّى نَرَاهُ قَدْ دَخَلَ بَعْضُ

با ما پس چون می استاز از مجلس می استازیم ما استازده پیمانہ مذکور تا آنکہ سے دیدیم کہ بعضی در آمد

بَيُوتِ أَزْوَاجِهِ وَعَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْحَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

بعض خانہهای زنان خود را و از وائیلہ بن خطاب رضی اللہ عنہم گفت در آمد

رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ

مردی نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در مسجد کوفہ میں

قَاعِدٌ فَتَرْجُحُ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

پس جنبید و کیسوت شد بر اے او آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از جا سے فرود پس گفت

الرَّجُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فِي الْمَكَانِ سِعَةً فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

آن مرد یا رسول اللہ کہ در جایہ افراط است پس فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلْمُسْلِمِ لِحَقًّا إِذَا رَأَى اخْوَةَ أَنْ يَتَرْجُحَ لَهُ

علیہ وسلم بدستیکر مسلمان راجح است چون بہ بیند آن مسلمان را کہ جنبید بر آن بلور

رَوَاهُمَا الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

روایت کرد این دو حدیث را بہیقی در شعب ایمان

باب في حسن الإيمان

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن عمر رضی اللہ عنہما کہ دیدم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

يَقْنَأُ الْكَعْبَةَ فَحَتَّى يَبْلُغَ رِجْلَيْهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

در پیش من کہ چہ بود و بروضع اعتقاد رواہ البیہقی در شعب ایمان

تَمِيمٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ رِضَاءٍ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ادعمر خود کہ عبداللہ بن زید الفاریسی است گفت دیدم آنحضرت را صلے اللہ علیہ وسلم

فِي السَّيْرِ قَبِيًّا وَاضِعًا إِحْدَى قَدَمَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى

در مسجد بر قفا خفته ننشہ : اسے خود را بر پاسے دیگر

مُتَّفِقًا عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ رِضَاءٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ است در روایت است از جابر بن رضاء گفت نہی رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ أَنْ يَرْفَعَ الرَّجُلُ إِحْدَى رِجْلَيْهِ

صلے اللہ علیہ وسلم انہمداستن مرد کیا نماز روا کرد

عَلَى الْأُخْرَى وَهُوَ سَيَّابٌ لِيُخْبِرَهُ رَوَاهُ شَيْبَانٌ وَكَرْنٌ

یعنی نہادن بران رجال آنکہ آنمزد سپیدہ است بر پشت خود رواہ سلم

إِلَى هَرَبِيَّةَ رِضَاءٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

والایام ہرہ برہ رضاء گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

بِمَنَاسِكِ الْأَرْضِ وَكَانَ دِينُ قَوْمِهِ وَقَدْ أَحْبَبْتَهُ نَفْسُهُ خَسِيفٌ

در افتاد حکم روای : زمین و زمان آنحضرت وقت در دو پاہ زمین و کعبہ زمینت اور انصار

بِأَرْضِ هَرَبٍ وَهُوَ سَيَّابٌ لِيُخْبِرَهُ رَوَاهُ شَيْبَانٌ وَكَرْنٌ

فرہود است اور از زمین پس آنمزد سے چند روز و چہ روز زمین مانا اور وقت شہدۃ علیہ

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رِضَاءٌ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از جابر بن سمرہ رضاء گفت بود صلے اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْفَجْرَ تَرْتَّلَمَ فِي مَجْلِسِهِ حَتَّى تَطْلُعَ

علیہ وسلم زمان سبلازد نماز فجر را چار روز تزلزلت تا آنکہ نیک ترے آمد

الشَّمْسُ حَسْبُ عَرَاةٍ أَبُو دَاوُدَ وَكَرْنٌ جَابِرُ بْنُ رِضَاءٍ قَالَ نَهَى

آفتاب سفید در روشن رواہ ابو داؤد در روایت است از جابر بن رضاء گفت جابر کہ نہی

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يَنَامُ الرَّجُلُ عَلَى سَيْفِهِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از خواب کردن مردی را می که سگ بست رده

لَيْسَ بِمَكْرُومٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ حُدَيْقَةَ رَضِيَ

نشره است بمردی یعنی پرده دیوار بران ناشیده اند رواه ترمذی و مرویست از حذیفه بن الیمان

قَالَ مَلْعُونٌ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

گفت لعنت کرده شده است بر زبان محمد صلی اللہ علیہ وسلم که بنشیند

قَعْدًا وَسَطَ الْحَلْقَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَحَسَنٌ

در بیان حلقه رواه ترمذی و ابو داؤد و حسن

أَبِي بَرَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سَمِيعِ بْنِ

مرویست از ابی بیره رواه ترمذی و سمیع بن زید

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فِي الْقَمْحِ فَقَلِّصْ عَنْهُ الظِّلَّ فَضَارِبُ بَعْضُهُ

چون باشد یکی از شما نشسته در سایه پس برآمد از وی سایه پس ... باره از رده

فِي الشَّمْسِ وَبَعْضُهُ الْإِبْرَةِ فَلْيَقْرَأْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَحَسَنٌ

در آفتاب و سایه ... در آفتاب و سایه ...

أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا رَأَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو ذر رواه ترمذی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

عَلَى بَطْنِي فَرَكَنِي بِرَجْلِهِ وَقَالَ يَا جَنْدُبُ إِنَّمَا هِيَ ضَبْعَةٌ

خفته بودم بر شکم من و او را با پای خود زد مردی جناب جزین نیست که این بیست

أَهْلُ النَّارِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

خفیدن در زنجیر است رواه ابن ماجه

بَابُ الْعَطَاسِ وَالنَّشَابِ

باب در بیان عطسه و نسیاز

عن ابي هريرة رضى عن النبي صلى الله عليه وسلم قال

مریست از ابی هریره رو از آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

ان الله يحب العطاس ويكره التثاؤب فاذا عطس احدكم

آنحضرت بدو شیکه خدا بیخالی دوست میدارد و عطرستن در او ملوه میدارد و خمیازه را پس چون عطسه زند

وحمد الله كان حقا على كل مسلم سمعه ان يقول له يرحمك

یکی از شما و ثنا گوید مر خدا را باشد حق و واجب گردید بر هر مسلمان که بشنود حمدیرا که بگوید مر عاطس را

الله فاما التثاؤب فاما هو من الشيطان فاذا تآوب احدكم

رحمت کند خداوند تعالی اما خمیازه و پس نیست مگر از شیطان پس چون بیاید خمیازه بیکه از شما را

فليردة ما استطاع فان احدكم اذا تآوب ضحك منه

پس باید که با نگرند بر او را اما آنکه نماند پس بدستی که یکه از شما چون خمیازه میزند و بکشا بدو نرا

الشيطان رواه البخاري وفي رواية لمسلم فان احدكم

میخندد و ازین شیطان رواه بخاری و در روایتی مسلم را همچنین آمده است زیرا که

اذا قال ما ضحك الشيطان منه وعنه قال قال

یکه از شما چون بگوید یا میخندد شیطان از آن

رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا عطس احدكم فليقل

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود چون عطسه زند یکه از شما پس باید که بگوید

الحمد لله وليقل له اخوة او صاحبه يرحمك الله فاذا قال

الحمد لله و باید که بگوید مر او را بر او را و لیکن مسلمان یا صاحب او بر حکم خدا پس چون گفت

نه يرحمك الله فليقل بهديكم الله وليصليم بالكم رواه البخاري

مر عاطس را بر او بر حکم خدا پس باید که بگوید عاطس را برست نامش را خداوند بگردد که شما یا احوال شما را و او را

وعن ابي موسى رضى قال سمعت رسول الله صلى الله

و از ابی موسی مریست گفت شنیدم آنحضرت را صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا عَطَسَ أَحَدٌ فَمَجَّدَ اللَّهُ فَمَشَّمْتُوهُ

علیه وسلم کہ میگفت چون عطسه زد یکی از شما پس حمد گوید خدا را پس جواب عطسه بدهید بر او

وَأَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ فَلَاشْمَتُوهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

و اگر حمد نگردد خدا را پس جواب عطسه آن نگویند و از ابی سعید

الْحُدْرِيِّ رَضَانَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا

خدری رضی عنہ روایت کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود چون

تَنَآوَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَمْسِكْ بِيَدِهِ عَلَى فَيْهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

باز آید از شما پس باید که بنزد و مگردد دست خود را بر دهن خود زیرا که شیطان می در آید

يَدْخُلُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضَانَ النَّبِيِّ

در دهن وی چون کفارده دارد زواه مسلم و از ابی هریره رضی عنہ روایت کرد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا عَطَسَ غَطَّى وَجْهَهُ بِيَدِهِ

صلی اللہ علیہ وسلم بود چون عطسه میزد می پوشید روی مبارک خود را بپست خود

أَوْ تَوْبِيخِهِ وَعُضَّ بِهَا صَوْتَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

یا جامه خود بپست میکرد بر عطسه آواز خود را رواه الترمذی و ابو داؤد

وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضَانَ قَالَ كَانَ الْيَهُودُ يَتَعَاظَمُونَ

و گفت ابی موسی اشعری بودند پیوسته که تکلف عطسه میزدند

عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْجُونَ أَنْ يَقُولَ لَهُمْ

فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بامید آنحضرت را ایشان را بگویند بگفت

بِحَسْبِكُمُ اللَّهُ يَقُولُ بِمَدَنِكُمُ اللَّهُ وَيُجِيبُ بِالْكَرَامَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

که با شما خدا را بگویند آنحضرت در رد شتمیت ایشان نظر بد بکم اندر و صلح باکم رواه ترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضَانَ قَالَ سَمِعْتُ أُمَّ الْوَالِدِ

و ابو داؤد و از ابی هریره رضی عنہ روایت کرد آنحضرت

فَانْ زَادَ فَهُوَ زَكَاةٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَقَالَ لَا أَعْلَمُهُ إِلَّا أَنَّهُ

پس چون زیاده شد از سه پس آن زکام است روایت کرده ابو داود و آنرا گفت سید حمزه که راوی از ابی هریر است

رَفَعَ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سیدانم را ابی هریر و را مگر رفع کرد حدیث را بسوی آنحضرت صلی الله علیه وسلم

باب

باب در حسنین

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكُ وَأَبْكَى وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَى وَحَشِرٌ

و دیگرستی او می خندانند و میگیرانند و بدترستی او می میرانند و زنده مینسازد و جمع کرده شد برای

لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالْمَلَائِكَةِ زَعِينٌ

سلیمان است پادشاه او از دیوان و آدمیان و فرشتگان پس ایشان را یاری کرده است

حَتَّى إِذَا التَّوَاعُلُ وَإِذَا التَّمَلُّمُ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا

تا آنکه چون از هم دور شدند و از هم جدا شدند گفت مورچه ای مورچگان در آید

مَا بَيْنَكُمْ لَا يَخْطِبُكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

مزدلهای خویش نکلند شما را سلیمان و لشکرهای او و ایشان ندانند

فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ

پس لبخند کرد به تعجب از گفتار آن و گفت پروردگارا من الهام ده مرا که سپاس کنم

نِعْمَتِكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّْ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا

نعمت ترا که نعمت کردی بر من و بر پدر و مادر من و آنکه کنم عمل شایسته

تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ عَنْ

بسندهی آنرا و در آرزوی آنکه بخواهیش خود در بندگان خود شایسته گان از

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عائشه رضی الله عندها گفت ندیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را

طه جزوه ۲۱ کتب ۱۲
طه جزوه ۲۱ کتب ۱۲

وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ اللَّهِ كَآسِ حَتَّىٰ آرَىٰ مِنْهُ لَهْوًا يَأْتِيهِ إِمَّا كَانَ يَتَبَسَّمُ

و جمع شده در حالت ضحك یعنی خنده نمیکرد تمام تا آنکه بر بینی او از روی لهوات را جز این نیست که بود و سخرت بود

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ جَرِيرِ بْنِ رِضَا قَالَ مَا جَبَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عليه و رواه البخاري و روایت است از جریر بن ریضا گفت من نگر و مرا پیغمبر خدا صلی الله

عليه وَسَلَّمَ مِنْكَ أَسَلْتُ وَلَا رَأَىٰ إِلَّا تَبَسَّمُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

عليه و سلم از او امن بودی از آنها از مسلمان شدم و ندیدم مرا سخرت الا آنکه سب کرد شفق علیه

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ جَزْعٍ قَالَ مَا رَأَيْتُ أَحَدًا

و از عبد الله بن حارث بن جزع روایت که گفت ندیدم من هیچ کس را

إِلَّا تَبَسَّمَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

زیاده تر از روی قسبم از آنحضرت صلی الله علیه و سلم رواه ترمذی

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ سَأَلْتُ أُمَّ سَلَمَةَ إِذَا كَانَ أَحِبَابُ

و روایت است از قتاده روایت گرفته پرسیده شد این عمر روایت آیا بودند یاران

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضُكُّونَ قَالَ نَعَمْ وَإِيَّائُنَا

آنحضرت صلی الله علیه و سلم در خنده میکردند یعنی میان کسی که گفت این عمر آری

فِي قُلُوبِهِمْ أَعْظَمُ مِنَ الْجَبَلِ وَقَالَ بِلَالُ بْنُ سَعْدٍ أَدْرَكَتْهُمْ

ایمانا نمیندند و حال آنکه بود ایمان در دلهای شان بزرگتر آنکه گفت بلال بن سعد در یافتن من همکار را

بَشَرَتْهُمْ وَأَبَى الْأَعْرَاضُ وَيَضُكُّ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ

که میدویدند میان هر نما در تیر انداختنها و خنده میدروند و میزدند بعضی از ایشان سوی بعضی

إِذَا كَانَ اللَّيْلِ كَأَنَّهُمْ آوَاءُ رُحَابٍ نَارٍ رَوَاهُ فَرَسُّ الشُّعْبَةِ

بسیار چون بیشتر شب بودند راهب و ترسنده و راهبها در دنیا رواه فی شرح السننه

الاسامی

باب در بیان نام خطاط

باید که در این کتاب
ملاحظه شود که قافیه
و کلمات
بسیار است که از قافیه
است و در این کتاب
بسیار است که از قافیه
است و در این کتاب
بسیار است که از قافیه
است و در این کتاب

عن ابن عمر رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

اذ ابن عمر روایت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

ان احب اسماء لكم الى الله عبد الله وعبد الرحمن رواه مسلم

برستی که دو سترین نامهای شما بسوی خداست ای عبد الله و عبد الرحمن است رواه مسلم

وعن ابی هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

در روایت است از ابی هریره روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

اخى الاسماء يوم القيمة عند الله رجل يسمى ملك الاملاك

خوارتر و ذشت ترین نامها روز قیامت نزد خدای عزوجل نام فریست که نام کرده میشود پادشاه

رواه البخاري وفي رواية مسلم قال اغبط رجل على الله يوم

پادشاهان و بخاری و در روایت مسلم آمده فرمود بخشم ترین مردم

القيمة واخبطه رجل كان يسمى ملك الاملاك لامالك

و نصیب ترین ایشان بفرخداست ایوم قیامت مردی است که تشبیه کرده میشود در دنیا پادشاه

الا لله وعن ابن عمر رض ان بنتا كانت لعمر رض يقال لها

زهرا که نیست پادشاه مگر خدا و از ابن عمر روایت است که بود دختری مریضه فاروق را گفته میشود

عاصية فسمها رسول الله صلى الله عليه وسلم جميلة

مرآة عاصیه یعنی نام وی عاصیه بود پس تبدیل کرده نام وی آنحضرت صلی الله علیه وسلم جمیل نام کرد

رواه مسلم وعن ابی هريرة رض قال قال رسول الله

رواه مسلم و از ابی هریره روایت است که فرمود آنحضرت

صلى الله عليه وسلم لا يبت احدكم الا لله فان الله هو

صلی الله علیه وسلم که بشنام کند یکی از شمار روزگار را از برای آنکه خداست

الدهر رواه مسلم وعن ابی الدرداء قال قال رسول الله

معتن و محمل احوال رواه مسلم و از ابی در روایت است که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَدْعُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَسْمَائِكُمْ وَأَسْمَاءِ

صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم و پیغمبر شمار روز قیامت بنا ہمای خود و بنا ہمای پدران

أَبَائِكُمْ فَاحْسِنُوا سَمَاءَكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

خود چنانکہ گویند فلان بن فلان پس نیک بنید تا ہمای خود رواہ احمد و ابو داؤد

حَدِيثُهُ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُولُوا

در روایت میکند خذیفہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت آنہت کہ نگویید

مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فَلَانٌ وَلَكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ

انچہ خواہد خدا و خواہد فلان و لکن بگوید آنچه خواہد خدا تعالی بپستر خواہد فلان

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَفِي رِوَايَةٍ مُنْقَطِعَةً قَالَ لَا تَقُولُوا

رواہ احمد و ابو داؤد و در روایتی آمدہ کہ منقطع است سنوی گفت

مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فَكُلٌّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُولُوا مَا شَاءَ

آنحضرت نگویید خدا خواہد و خواہد محمد صلی اللہ علیہ وسلم و بگوید آنچه خواہد

اللَّهُ وَحَدِيثُهُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

حق سبحانہ تنہا ہی شرکت رواہ فی شرح السنہ و ہم انضویفہ از آنہت صلی اللہ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُولُوا لِمَنْ فِيقَ سَيْدٍ فَإِنَّهُ إِنْ يَكُ

علیہ وسلم روایت کہ فرمودہ گویند من مٹا فق رسید زیرا وحا باشد

سَيِّدًا فَقَدْ اسْتَخْطَمَ رِجْلَكُمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ

سید و متر پس تحقیق بنا را من ساختید و در دگر خود را مہ ابو داؤد و ہم روایت از ابی داؤد

الْحَشِيدِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَسْتُمْ

جنتی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نامدار شویید

بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَأَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ

بنا ہمای پیغمبران و محبوب ترین نامہا نزد خدا تعالی عبد اللہ و عبد الرحمن

بیت که عمارت در خطه
کلیه است فی القاموس
اصول الکسب بهم نهی
تقدیر در آیه ذوق
از کسب اربع فاسد
نباشد
عنه جز ۱۹ ربیع ۱۵
منع علی کسب بزرگان
آن غدار علی از کام
که در دی بند بود
و تعلق سخن در کلام
و در ادبیات
تشنه
کسان و حلفت
مؤمن و مشرک
عبادت از آن و افتاد
باعتبار باطن
فوق امور دنیوی
دلم آوردن ایشان
بر سبب شکر
مقتضی سعادت شکر
گرفتند
و بی بی
نورنگان و افتادگان
اند و سخنان لامع
و پیوسته ۱۲ شق
الکلمات

وَأَصْدَقَهَا حَارِثٌ وَهَمَّا وَوَأَقْبَهُ أَحْرَبٌ وَمَرَّةٌ رَوَاهُ

در است ترین نامها و مطابن ترین آنها بواقع حارث و هم است و درشت ترین نامها و بزرگترین رواه

أَبُو دَاوُدَ . أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابوداؤد در روایت است از ابی هریره رضی الله عنه و سائرا نیز در حدیثها از آنحضرت صلوات الله علیه

قَالَ أَخْبَرَنِي . عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ يُسَمَّى لَيْلًا الْكَلْبَاءُ

فزهو در فوارت نامها نزد خداست ای روز قیامت مرویست که نامدار شد ملک الاملاک

قَالَ سُفْيَانُ شَاهَانُ شَاهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ

گفت سفيان در معنی آن شاه شایان این حدیث حسن است و صحیح از اسناد

يَعْنِي أَقْبَرَهُ رَوَاهُ الْإِسْمَاعِيلِيُّ

و این معنی یعنی اقبح است رواه ترمذی

باب البيان والشعر

باب در بیان کلام شعر

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُونَ الْبَغْيَ وَالْزُّلْمَ وَالْجَوْرَ وَالْظُّلْمَ وَالْغَدْرَ وَالْجَمْبُوجَ

و شاعران پیروی میکنند ایشانرا که امان آیینی بینی بدستنی ایشان در پروردگار سروران

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

میشوند و بدستنی ایشان میگویند آنچه نمی کنند مگر آنکه کرده اند و کردند

الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا لِلَّهِ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا

و شایسته و یاد دند عذار بسیار و نصرت یافتند از پس آنکه کرده شدند

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن مسعود رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ هَلَاكُ الْمُتَطَعُونَ قَالَهَا نَلْشَارُوهَ مُسْلِمٌ وَعَنْ

و مسلم هلاک شوند متطعن و مهالنه کنندگان در سخن گفت آنحضرت این کلمه را تکرار کرده است

ابن هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يمتلي

و اذا ابى هريرة در روایت گفت فرمود آنست صلوات الله علیه وسلم هر آنچه پیش از

جوفا رجب قتما یریه خیر من ان یمتلی شیعا متفق علیه

مردی نزد آب کف میسوزد و اندر شمشیر او را بهتر است از پر شدن ششم از شعر متفق علیه

ابن امامة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال

در روایت از ابی ایمنه و او را آنحضرت صلوات الله علیه وسلم روایت میکند

اليساء والعي شعبتان عن الايمان والبداء والايان

که فرمود آنحضرت که حیا و عقل در سخن کنند بیان است و در شمع انداز ایمان و بخش در کلام

شعبتان من التفاق رواه الترمذي وعن ابوغلبة

در پیروده گری و تکلف و سباحت در سخن و در شمع انداز توافق رواه ترمذی و از ابی تغلبه

الحسيني رض ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال ان

حسینی رض روایت کرد آنحضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود بر شکر دوست

الي واقربكم مني يوم القيمة احاسنكم اخلاقا وان ابغضكم

ترین شما نزدیکترین شما از من روز قیامت بیخودترین شما اند از روی اخلاق و بدترین که در شما است

الي وابعداكم مني مساويكم اخلاقا الا التزنا رون المنتهون

بسیوی من دورتر من مساوی من شما اند از روی اخلاق بسیار سخن کنندگان و فراری از

التفريق في رواه البيهقي في شعب الايمان وسعد

تفريق کنندگان در سخن و فرار کنندگان در سخن رواه بیهقی در شعب ایمان و از سعد

بن ابي وقاص رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

بن ابی وقاص رض روایت کرد فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

لا تقوم الساعة حتى يخرج قوم ياكلون بالسيفتهم مما اكل

هر چه آنها خوردند قیامت آنکه بیرون می آید و پیدا میشوند که در سه که میخورند بر سهیل زبانه های خود چنانچه میخورند

مجلس تصحیح و تفسیر
مفاتیح حقیقی در بیان
بجای بیست و نه باب
بجای بیست و نهم باب
مجلس تصحیح و تفسیر
مفاتیح حقیقی در بیان
بجای بیست و نهم باب
مجلس تصحیح و تفسیر
مفاتیح حقیقی در بیان
بجای بیست و نهم باب

البقرة بالسنة بارواه احمد وعن انس قال قال رسول الله

صلى الله عليه وسلم مررت ليلة اشري بي بقوم يقرضونهم

بقرض من النار فقلت يا جبرئيل من هؤلاء قال هؤلاء اخطاء امية

الذين يقولون ما لا يفعلون رواه الترمذي وعن

ابن عمر بن الخطاب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

مررت ليلة اشري بي بقوم يقرضونهم بقرض من النار فقلت يا جبرئيل من هؤلاء قال هؤلاء اخطاء امية

الذين يقولون ما لا يفعلون رواه الترمذي وعن

ابن عمر بن الخطاب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

مررت ليلة اشري بي بقوم يقرضونهم بقرض من النار فقلت يا جبرئيل من هؤلاء قال هؤلاء اخطاء امية

الذين يقولون ما لا يفعلون رواه الترمذي وعن

ابن عمر بن الخطاب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

مررت ليلة اشري بي بقوم يقرضونهم بقرض من النار فقلت يا جبرئيل من هؤلاء قال هؤلاء اخطاء امية

الذين يقولون ما لا يفعلون رواه الترمذي وعن

ابن عمر بن الخطاب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

مررت ليلة اشري بي بقوم يقرضونهم بقرض من النار فقلت يا جبرئيل من هؤلاء قال هؤلاء اخطاء امية

الذين يقولون ما لا يفعلون رواه الترمذي وعن

ابن عمر بن الخطاب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

عنه علمه در این حکایت
مردمانی که بقرض
و در بیان بقرض یا بقرض
بجایان می گویند یا بقرض
عالم است یا بقرض
کنند خود را بقرض

بقرض

و در این کتاب از قول امام علی است رواه ابو داود و از عایشه روایت است که ابو داود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ لِحْسَانَ مُبْرَكٍ فِي السُّجْدِ

روایت در حدیث صحیح مسلم کہ میں نماز حسان را منبری در سجده

يَقُومُ بِهَا فَأَمَّا يَفْخَرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

من ستارسان بران شریس جز این نیست مفاخرت میکرد از پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

أَوْ يَنْفِرُ وَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ

خاک را ولایت یا گفت مدفعت و محاسمت میکرد از جانب آنحضرت و سیفت خدای صلی الله علیه وسلم

يُؤْتِي حَسَانَ بِرُوحِ الْقُدُسِ مَا نَاضَهُ أَوْ فَاخْرَجَ رَسُولٌ

بدستی خدا تعالی تا نید میکند حسان را بجزیرل ما دا چه محاسمت میکنند یا مفاخرت میکنند از

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم رواه بخاری

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ ذَكَرَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از عائشه روایت که گفت که ذکر کرده شد نزد آنحضرت در پی سیده شد که نیک است ایله

الشَّعْرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ كَلَامٌ

شعر پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم شعر کلام است

فَحَسَنٌ حَسَنٌ وَقَبِيحٌ قَبِيحٌ رَوَاهُ الدَّرَقُطَنِيُّ وَرَوَى

پس نیک و نیک است و بدوی بد روایت در او در قطنی سنه نوح با آنحضرت

السَّائِفِيُّ عَنْ عُرْوَةَ مَرْسَلًا وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ

در روایت شامی از عروه بن زبیر تابعی بطریق مرسال در روایت است از ابی سعید خدری

قَالَ بَيْنَا نَحْنُ لِنَسِيرُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت ابو سعید در آنوقت که ما میسر میکردیم با آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَالْمَرْجُ إِذْ عَرَسَ بِأَنْبَاءِ الْبَنَاتِ وَاللَّهُ صَلَّى اللَّهُ

بعون که نام موضع است تا گاه پیدا شد شاعری که شعر خواند پس فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَذُوا الشَّيْطَانَ أَوْ امْسِكُوا الشَّيْطَانَ الْكَبِيرَ

علیه وسلم گیرید این شیطان بزرگ یا مودلفظ امسکوا بجای خذوا یعنی مگیرید

يَمْتَلِكُ جَوْفَ رَجُلٍ فَيَحْخِرُ لَهُ مِنْ أَنْ يَمْتَلِكُ شَيْئًا رَوَاهُ

ذکذا زید که بگوید بر آیین پر شدن شکم مردی بزرگ آب بهتر است از آن در این حدیث

جَابِرٌ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از جابر زید گفت جابر فرمود آن حضرت علی ایضا علیه و

الْغِنَاءُ يَنْبَغُ الْيِّفَاقَ فِي الْقَلْبِ كَمَا يَنْبَغُ الْمَاءُ الزَّرْعَ

سرود گفتن و شنیدن میرد یا نذ تفاق را در دل چنانچه میرد یا نذ آب زراعت را

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

روایت کرد این حدیث را بیهقی

بَابُ الْمَزَايِرِ وَوَلَدِ زَيْنٍ

باب در بیان مزار و معارف

وَمِنْ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

و از مردمان آنکه می خرد بیهوده سخن تا گمراه سازد از راه خدا

بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذُ هَاهُنَا وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ

بی دانش و فرمایند آیات خدا را غمناک و گمراه را ایشان است عذاب خوار کننده

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلِي مُسْتَكْبِرًا كَانَتْ لَمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ

در چون خوانده بشود بر آیتهای ما روی برگرداند و از آنکه نشنود گوید که

فِي أذُنَيْهِ وَقَرَأَ فَبِشْرِكِ بِعَدَابِ الْيَوْمِ

آنرا گوید در گوشش او گمراه نیست پس خنده دارد و عذاب دردناک در رویت است از این امر

أَوْ ابْنِ مَالِكٍ أَشْعَرِي رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

یا از ابن مالک اشعری رضی گفت ابو عامر یا ابو مالک شنیدم پیغمبر خدا را

له من الموعظ من زاد
عبدنابی و اول آن
آواز تقدیر است که شنیدیم
بهنیروز یعنی آن را از نظر
باشند و نه
آنرا شنیدیم
که در حدیث است
و از آنکه
مستحق عذاب است
و در حدیث
است خداوند
در حدیث
که جواد کرجی

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ لَيْسَتْ فِيهِمْ

علیه وسلم که میگفت هرگز اینها نخواهند بود از امت من و در میان آنها که طایع میکردند

أَبِي وَالتَّحْرِيرِ وَالتَّمْرِ لِلْعَازِفِ وَلِيُزَكِّيَ أَقْوَامًا لِلْجَنَّةِ

نزد خود و آزادی و خرما را برای عازف و تا پاکیزد اقوامی را برای بهشت

عَلِمُوا دُورَهُمْ سَبِيحًا رَحِمَهُ اللَّهُ بِأَيْتِهِمْ رَجُلًا جَاهِلًا

پهلوانان دور از خود را که سحر خواندند بر ایشان خوانده اند ای آنها که بر ما ایشانرا غفلت از حجت

فَيَقُولُونَ رَبِّ الْبَيْتِ غَدَا فَيَبِيحُ اللَّهُ وَيَبِيحُ الْعِلْمُ وَيَبِيحُ

و اینها میگویند ای سرای خانه فردا بیاید خداوند و بیاید علم و بیاید

آخِرِينَ قِرْدَةً وَخَنَازِيرًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

شاید شبیه میزند که در بعضی از ایشان رسوخ میکند الله تعالی بعضی از ایشانرا به خوک و خوکها را در روز قیامت

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی امامه رضی گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ يَعْشِي رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ وَأَمْرًا

برستی که خداوند تعالی بر اینجهت و در شب است و رحمت را و سبب رحمت مرجهانان را و سبب هدایت مرجهانان را

رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ يَمْحَقُ لِلْعَازِفِ وَالْمَزَامِيرِ وَالْأَوْتَانِ وَالْقَلْبِ

گر با بیان رحمت است و امر کرد مرا به دور کردن بی باطل کردن و پاک کردن و پاک کردن و پاک کردن و پاک کردن

وَأَمْرَ الْجَاهِلِيَّةِ وَحَلْفَ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ عَمَّا كَانُوا

و امر کرده شده ام شبستان پاک کردن تبان صلیبهای نصاری را و کارها و عمارت جاهلیت و کارها

عَبْدٌ مِنْ عِبِيدِي جُرْعَةٌ مِمَّنْ خَيْرَ الْأَسْقِيَاءِ

است و میگویند منم از عیبها و غلبه قدرت خود که نوشیدنی بنده از بندهگان من که از عمرم آنکه نوشتم از درویشان و فقرا

مِثْلَهَا وَلَا يَتْرُكُهَا مِنْ مَخَافَتِي الْأَسْقِيَاءِ مِنْ خَيْرِ الْعَالَمِينَ

و نگذارم هیچ بنده عمر از من من آنکه نوشتم او را از عیبها و در سبب هدایت است از حجت

رواه احمد و ابن هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه

رواه احمد در روایت است از ابی هریره در حدیث است صلوات الله

عليه وسلم قال الجرس من ميراث الشيطان ان رواه مسلم

طیور در مورد جرس مزار شیطان است رواه مسلم

باب علامات عند رب القامة

باب در بیان علامات تب قیامت

و ابن عباس عن رسول الله صلى الله عليه

و ابن عباس در حدیث است از آنحضرت صلوات الله علیه

وسلم قال ان الله حرم الخمر واليسير والكوبة وقال كل

و سلم که فرمود بدست خدا حرام کرد و قمار و کوبه و زهر هر سگ از زنده

حرام قيل الكوبة الطبل رواه البيهقي في شعب الایمان

حرام است گفته شد که کوبه طبل است رواه بیهقی در شعب ایمان

و ابن هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه

و ابن ابی هریره در حدیث است که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وسلم اذا اتخذ الفی دولا و الامانة مغنما و الزکوة مغرما

و سلم وقتی که گرفتار شود و گردانیده شود غنیمتها را دولت و گرفتار شود امانت را غنیمت و گردانیده شود

و تعلم غیر الدین و الحاء الرجل مرأته و عوا مه و ادنی

دکوة تا دان را سوخته میشود علم غیر دین و فرمایند واری از مرد زن خود را و بر نمایند مادر خود را

صدیقة و اقصى اباه و ظهرت الأصوات في المساجد

و صدقه و دانمرد دوست خود را در باره پدر خود را و پدید گردد آوازهها و سخنهای لایعنی در مسجدها

و ساد القبيلة فاسقهم و كان زعيم القوم اذ لهم

و دست و بزرگ گردد قبیله را کسی که فاسق است میان ایشان باشد کفیل در میان قوم یکدیگر ذلیل و کمینتر از ایشان است

وَإِكْرَمَ الرَّجُلُ مَخَافَةَ شَرِّهِ وَظَهَرَتْ الْقِيَمَاتُ وَالْمَعَارِفُ

وگراهی داشته شود مرد از جهت ترس بدی او و پیرا آید زبانه ناک مردم اختلاط کنند با ایشان پیرا

وَشَرُّ بَيْتِ الْخُمُورِ وَلَعْنُ آخِرْهُدِيهِ الْأُمَّةِ أَوْلَاهَا

آید طایفه و خورده شود شرابها و نفرین کنند و بدیندیشینان این امت پیشینان امت را پس انتظار

فَيَقْبِئُوا عِنْدَ ذَلِكَ رِيحًا حَمْرًا وَزَلْزَلَةٌ وَخَسْفًا

برید وقت پیداشدن این امور باد مسخ را و جنبیدن زمین و زلزله و زمین و مسخ کردن

وَمَسْخًا وَقَدْ فَاوَّأَيَاتٍ تَتَابَعُ كَنْظَامُ فُجِعَ سَيْدُهُ فَسَابِعٌ

آدمیان را و در کافران از آسمان و انتظار در نشانیهای قیامت را که در پی پدید آمدن ترتیب

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَنَافِعٌ قَالَ لَنْتَ مَعَ ابْنِ عَمْرِو

رشته جواهر گسترده است ایها افتاده میشود و اگر از نافع مرد است و بودم به راه ابن عمر من

فِي طَرِيقٍ فَسَمِعَ مِنْ مَارَافٍ وَضَعُ إِصْبَعِيهِ فِي أُذُنِي نَاءً

در راهی پس شنید ابن آواز نامی را پس نهاد هر دو انگشت خود را در دو گوش و در رفت

مِنَ الطَّرِيقِ إِلَى الْجَانِبِ الْأَخْرَثِ ثُمَّ قَالَ لِي بَعْدَ أَنْ بَعُدَ

ابن عمر از راه بجانبی دیگر بقصد آخر از من گفت مرا بعد از آنکه دور گشت ای نافع ایامی شنوی

بَلَّغَهُ هَلْ لَسَمِعَ شَيْئًا قُلْتُ لَا فَرَفَعَ إِصْبَعِيهِ مِنْ أُذُنِيهِ

چهره اطراف آواز گفت نمی شنوم پس برداشت هر دو انگشت خود را از دو گوش خود و گفت ابن عمر

قَالَ كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ

بودم به من همراه آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس شنید آنحضرت

صَوْتُ بَرَاءٍ فَصَنَعُ مِثْلَ مَا صَنَعْتُ قَالَ نَافِعٌ وَكُنْتُ

آواز را پس کرد مانند آنچه کردم من گفت نافع بودم من در آن وقت

إِذْ ذَاكَ صَغِيرٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ

خرد رواه احمد و ابو داود و از انس بن

الحمد بن صالح
تقیب بن علی

اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَعَثَنِي اللهُ هَادِماً

که آنست که میسر الله علیه وسلم فرمود که هر چه است بر من فرستاده است

وَرَحْمَةً لِّلْعَالَمِيْنَ وَبَعَثَنِي لَّا أَهْتَقُ لِّلزَّامِيْرِ وَالْمَعَارِفِ

و رحمت برای عالمین و ببعثت من را تا آنکه باطل کنم من را بر اهل عالمین و معارف

وَالْاَوْتَادِ وَلَقَدْ اِهْمَيْتُ لِّلْحَدِيثِ الْحَسَنِ بْنِ سَفِيَانَ وَابْنِ

و اوتاد را و کارهای جاہلیت را تا آنکه فرمودم که روایت کرد حسن بن سفیان و ابن

مَنْدَةَ وَابُو نَعِيْمٍ قَالَ ابْنُ عَبْدِ الْبَرِّ لَيْسَ سَنَدُ

و ابو نعیم گفت ابن عبد البر نیست اسناد این حدیث قوی

بَابُ حِفْظِ اللِّسَانِ عَنِ الْاَهْلِ

باب در حفظ زبان از اهل خود گفتنی

لَا يَحِبُّ اللهُ الْجَهْرَ بِالشُّؤْرِ مِنَ الْقَوْلِ

دوست نمیدارد خدا آشکارا کردن را از سخن به آشکارا کردن

لَا اِنَّ ظَلَمٌ وَكَانَ اللهُ سَمِيْعًا عَلِيْمًا

که کسی برود ستم کرده شود و گوید خدا شنوای دان

وَالَّذِيْنَ يَرْمُوْنَ لِلْحَصَةِ ثُمَّ يَأْتُوْنَ اَرْبَعَةَ شُهَدَاءِ

و آن کسی که میزند زمان نیک را که چهار بار

فَجَلِدُوْهُمْ ثُمَّ اِنْ جَاءُوْا بِاَشْرَافِ اَيْدِيْهِمْ فَاَنْزِلُوْا

پس بزنید ایشان را بشماره چهار بار و قبول نکنید ایشان را اگر اهل

وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّبِعُوْهُ

گروه ایشانند بدکاران ای آنکه گردیده اید مسوس

قَوْمٍ مِّنْ قَوْمِ عَسَىٰ اَنْ يَّكُوْنُوْا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاِئِهِمْ

و آن قوم که عسی از گروهی شاید که باشند بهتر از ایشان و نه زنان از زنان

عبدفان گفت
عبدالله بن مسعود
روایت کرد که فرمود
این حدیث را
در کتاب
الاصول
و این حدیث
در کتاب
الاصول
و این حدیث
در کتاب
الاصول

عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلِينُوا وَاَنْفُسَكُمْ وَلَا تَتَابِعُوا

شاید که باشد بهتر از ایشان و عیب نیند نفسهای خویش را و متابعت

بِأَلْقَابٍ بَشَرًا الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَكَ

لقبها بدنام است فسق بعد از ایمان و هر که باز نگردد

يَتَّبِعْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا

پس آن گروه اجتناب کنید از آنچه آنگاه که در پیشگاه پروردگار

كثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ أَنتُمْ وَلَا

بسیار از او گمانها بد است و بعضی از گمان گناه است و عیب نیند

يَغْتَنِبُ بَعْضٌ بِبَعْضٍ أَيُّهَا أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ

و طبیعت نکلند بر بعضی شما بعضی را آید دوست میدارد از شما که بخورد گوشت

مِمَّا فَكَّرَ مُتَوَدِّعًا وَأَقْبَقُوا اللَّهُ أَنْ اللَّهُ تَوَكَّبَ وَرَحِيمٌ

بر او خورد را در مرده است پس غمخوار و در بر او و بر سید او خدا باز و رحیم است

سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از سهل بن سعد رضی مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مَنْ يَضْمَنُ مَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنَهُ

کسی که ضمانت کند آنچه در پیش روی اوست و آنچه در پایش میان هر دو پای اوست ضمانت میشود چنانچه

لِلْحَيَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ

بمست روایت بخاری و از ابی هریرة رضی مرویست آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ الْعَبْدَ لِيَتَكَلَّمَ بِالْكَلِمَةِ

صلی الله علیه و سلم بگوئی شده بر آینه سخن میکند سخن که صادر است او را

مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ لَا يَلْقَىٰ لَهَا بِالْأَلْفِ يَرْفَعُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ

از رضوان خداوند آن را که خود را بلند کند از زمین تا آسمان و صجاست بزرگ

وَأَنَّ السُّلْبَ لَيْتَكُمْ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخِطِ اللَّهِ لَا يَفِي لِمَا بَلَغَا

دیگر است که بنده بر آن سخن میکند بجز آنکه در آن سخن است با آن نذار و ظاهر نمیکند و اندول را می آید در این سخن

يَمْشِي بِهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ لَهَا يَمْشِي بِهَا

کلید در دو زنج یعنی زنج آهن که باید در دست و فعل نزار آسان بنیاید داشت روایت کرد این حدیث را با این لفظ

فِي النَّارِ أَبْعَدَ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ)

بخاری و در روایتی دیگر در بخاری و سلم با این لفظ آمده که می آید بنده سبب آن کلمه در آتش در زنج

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يَدْخُلُ

افتاد در زنج در از سافت میان سبدا و منتهای آتش سافت ما بین شرق و مغرب است و از این سخن

النَّاسِ الْجَنَّةَ تَقْوَى اللَّهِ وَحَسُنَ الْخَلْقُ اتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم آیا میدانید که چه چیز است بیشتر آنچه در آرد مردم را در بهشت تقوی غنمت و خوش خلقی

مَا يَدْخُلُ النَّاسِ النَّارَ الْأَجُوفَانِ الْقَمْرُ وَالْفَرْجُ رَوَاهُ الْأَيْمِيُّ

آیا میدانید چه است بیشتر آنچه می آرد مردم را در آتش در زنج دو چیز میان خالی زبان

وَإِبْنُ مَاجَةَ وَ (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ

دوم فرج مردوزن رواه ترمذی و ابن ماجه و از عبد الله بن عمر رضی عنده است که فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَمَتَ بِنَجَارٍ وَاهُ أَحْمَدُ وَالْتِمَةُ

صلی الله علیه وسلم کسی خاموشی گزیند از سخن بد سخنان یا بد از آفات دنیا و آخرت

وَالدَّارِ هِيَ وَالْبَيْتُ هِيَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عُقَبَةَ

که از راه زبان آید روایت کرد این حدیث را ترمذی و دارمی و غیر این نیز در شعب ایمان آورده است از عقبه

بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ قَالَ لَقِيَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبِئْسَ مَا

بن عامر رضی گفت ملاقات کردم آنحضرت صلی الله علیه و سلم و بسیار بد است آنکه

صلی الله علیه و سلم
بسیار بد است آنکه

مَا النَّجَاةُ فَقَالَ امْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَامْلِكْ بَيْتَكَ
در سبب آنکه از آن جهت سبب سخنان گفت مالک خود را در زبان و در دهان ترا خاند

وَإِيكَ عَلَى خَطِيئَتِكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَزَّ

وگویی بر گناهان و تقصیرات خود رواه احمد و ترمذی

أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ رَفَعَهُ قَالَ إِذَا أَصَبَ ابْنُ أَدَمَ فَأَرَأَيْتَ مَا

وازا ابی سعید رضی مرویت کردن و ~~...~~ رواه احمد و ترمذی

كَلَّمَهَا تَكْفُرُ اللِّسَانَ فَنَقُولُ اتَّقِ اللَّهَ فَمَا نَأْتِيهِ بِك

بدرستید اعضا و هر قسمی میکند زبانها پس میگویند پر بیزگن خدا را و حق ما نیز با که دوست

فَإِنْ اسْتَقَمْتِ اسْتَقَمْنَا وَإِنْ اعْوَجَّتْ اعْوَجَّ جَارُ رَوَاهُ

بتوایم پس اگر راست می ایستی تو راست می ایستیم ما و اگر میشوی گنج میشود ما رواه

التِّرْمِذِيُّ وَعَزَّ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

ترمذی و از علی بن حسین رضی مرویت از فرمود آنحضرت

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ حُسْنِ إِسْلَامٍ الْمَرْءُ تَرَكَهُ

صلی الله علیه وسلم از ملامات حسن ایمان مرد ترک کردن او است

مَا لَا يَعْنِيهِ رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَحْمَدُ وَعَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ

چیزی بر او عنایت و اینها نام ندارد رواه مالک و احمد و از انس رضی مرویت

تَوَقَّى رَجُلٌ مِّنَ الصَّحَابَةِ فَقَالَ رَجُلٌ الْبَشَرُ الْبَغَاةُ فَقَالَ

وفات کرد مردی از اصحاب پس گفت مردی شادمان باشش بدر آمدن

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ لَا تَدْرِي فَلَعَلَّهُ تَكَلَّمَ

بهشت پس نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم ~~...~~ این سخن را و نمیدانی

فَمَا لَا يَعْنِيهِ أَوْ يَجَلُّ بِمَا لَا يَنْقِصُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَزَّ

حقیقت حال اینها بدوی سخن کرده باشد چیزی که نباید یا بحقیق کرده باشد چیزی که او را نقصان نمی راورد

سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيِّ رَضِيَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

رواه ترمذی و از سفیان بن عبد الله ثقفی رضی مرویت گفت یا رسول خدا چیست

بدرستی مرویت

مَا أَخَوْفُ مَا تَخَافُ عَلَيَّ قَالَ فَأَخَذَ بِلِسَانِ نَفْسِهِ وَقَالَ

مخفوت زین می ترسی تو بر من تر از آنرا پس گرفت آن مخفوت و رسانید دست را بر زبان شریف خود و فرمود

هَذَا رِوَاةُ التِّرْمِذِيِّ وَ (عِمْرَانُ بْنُ حِطَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

رضی خداوند اینست که بیشتر میترسم آنرا بر تو رواه ترمذی و از عمران بن حطان رضی الله عنده روایت گفت

أَنْتَ أَبَا ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَوَجَدْتَهُ فِي الْمَسْجِدِ مُجْتَبِئًا بِكِسَاءٍ أَسْوَدَ

آدم اباد زرا رضی الله عنده پس یافتیم او را در مسجدی بشکافنده بنیم سیاه تنها نشسته

وَ وَحْدَةً فَقُلْتُ يَا أَبَا ذَرٍّ مَا هَذِهِ الْوَحْدَةُ فَقَالَ سَمِعْتُ

پس گفتم یا اباد زریست این تنها نشستن تو پس نه از بزرگتر شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْوَحْدَةُ خَيْرٌ

رسول الله صلی الله علیه وسلم را که میگفت تنها نشستن بهتر است

مِّنْ جَلِيسِ السَّوِّءِ وَالْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِّنْ الْوَحْدَةِ

از نشستن با همفکین بد و نشستن با همفکین نیک بهتر است از تنها نشستن و سخن کردن

وَ أَمَلَاءُ الْخَيْرِ خَيْرٌ مِّنْ السُّكُوتِ وَالسُّكُوتُ خَيْرٌ مِّنْ

نیک بهترین است از خاموشی و خاموش نشستن بهترین است از سخن کردن بد

أَمَلَاءِ السُّوءِ وَ (عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و از عمران بن حصین رضی الله عنده روایت که آن مخفوت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَقَامُ الرَّجُلِ بِالصَّمْتِ أَفْضَلُ

صلی الله علیه وسلم فرمود که ای باشد که منزلت و مرتبه مرد در صمت است

مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةً (أَبِي ذَرٍّ قَالَ مَخَلَتْ

فاضل تر و زیاده تر از عبادت شصت سال و از ابی ذر روایت گفت در آدم

عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ

من آن مخفوت را صلی الله علیه وسلم پس ذکر کرد حدیث را

لَهُ الْآنَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْصِنِي قَالَ أُوصِيكَ

با درازی وی که اینجا مذکور نیست تا آن گفتم ابوذر گفتم یا رسول الله اندر زکن مرا گفت آنحضرت اندر

بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّهُ أَزِيدُكَ كَلِمَةً قُلْتُ زِدْنِي قَالَ عَلَيْكَ

گفتم ترا تقوی خدا زیرا که تقوی اگر بیش دهنده ترست همه کار ترا گفتیم زیاده کن مرا فرمود بر تو باد

بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَإِنَّهُ ذِكْرُكَ فِي السَّمَاءِ

تلاوت قرآن و یاد کردن خدای عزوجل زیرا که در خدا سبب ذکر کردن هر ترست در آسمان

وَنُورُكَ فِي الْأَرْضِ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ عَلَيْكَ بِطَوْلِ

در روشنایی است مرترا در زمین گفتم زیاده کنی اگر چه این کافیست فرمود بر تو باد و اینجا

الصَّمْتِ فَإِنَّهُ مُطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ وَعَوْنُكَ عَلَى أَمْرِ دِينِكَ

در آنکه مقرون بگفتست زیرا که وی سبب راندن است شیطان را که از راه زبان می در آید و یا رسد دهنده

قُلْتُ زِدْنِي قَالَا يَا لَكَ وَكَثْرَةَ الصَّحَابِ فَإِنَّهُ يُمِيتُ الْقَلْبَ

مرترا بر کار وین تو گفتیم زیاده کن مرا فرمود دور و از خود را از بسیاری خنده زیرا که خند بسیار سیمین زد دل را

وَيَذْهَبُ بِنُورِ الْوَجْهِ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ قُلْ لِلْحَقِّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا

و می برد روشنایی روی را گفتم زیاده کن مرا در اندر فرمود مرا حق گو اگر چه تلخ و ناخوش آید مگر در حق

قُلْتُ زِدْنِي قَالَ لَا تَخَفْ فِي اللَّهِ لَوْ مَاتَ لَأُحْيِي قُلْتُ زِدْنِي قَالَ

تر گفتیم زیاده کن مرا فرمود ترس در اظهار وین خدا و تا کید وی طاعت کنند ز اهر چه گویند گفتیم زیاده کن مرا

لَيُجْرِدَكَ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ وَ

فرود بیاورد از دیدن و گفتن عیب مردم چیزیکه میدانی از عیبهای نفس خود و از انس رخص

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبَا ذَرٍّ أَدَاكَ

مروست از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت و ابی ذر را

عَلَى خَصَّتَيْنِ هُمَا اخْفُ عَلَى الظَّهْرِ وَأَثْقَلُ فِي الْمِيزَانِ

در آنکه بر دو خصلت که آن دو خصلت سبک تر اندر پشت و آن تر اندر میزان

عَلَيْكَ

قَالَ قَلْبِي بَلِي قَالَ طَوْلُ الصَّمْتِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالذِّي نَفْسِي

نفس البوز که هم آری بنام از مورد آن دو فصلت خاموشی و در خصلت صامتی و حسن خلق و از من

بِيَدِهِ مَا عَمِلَ الْخَلَائِقُ عَمَلَهُ رَوَى ابْنُ أَبِي عَمْرٍو

در دست قدرت اوست کار و در خلق مانند این دو فصلت یعنی بی هیچ کارم از این نیست روایت کرده است

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَسْكَمِ رَضٍ قَالَ إِنَّ عَمْرًا دَخَلَ

را در شعب ایمان در روایت است از اسکم رضی الله عنه

يَوْمًا عَلَى ابْنِ بَكْرِ لِلصَّادِقِ رَضٍ وَهُوَ يَحِيدُ لِسَانَهُ فَقَالَ

بر ابی بکر صدیق رضی الله عنه و حال آنکه ابوبکر در آن شبید زبان خود را گرفت عمر با بکر

عَمْرًا مَهْ عَفَرَ اللَّهُ لَكَ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ إِنَّ هَذَا أَوْرَدَنِي

این فعل را بیا فرود ترا خدایس گفت ابوبکر بدوستی که این زبان در آورد مراد در ممالک

المَوَارِدِ سَرَّوَاهُ مَالِكٌ

رواه مالک

بِلِسَانِ الْمُؤْمِنِ وَرَمِيَهُ بِالْكَفْرِ وَالْمَسْمُوقِ

این باب در مذمت لعنت کردن مؤمن و دشنام دادن مؤمن را با کفر و مسوق است

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و از عبد الله بن مسعود رضی الله عنه روایت گفت فرمود آن حضرت صل

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّئَاتُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ فُجْرٌ

اللهم علیه وسلم دشنام دادن مسلمان رافضی است و قتال او کفر

مُسْتَفْقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و روایت است از ابی ذر رضی الله عنه گفت فرمود رسول الله صل

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرْمِيَنَّ رَجُلًا بِالْفُسُوقِ وَلَا يَرْمِيَنَّ بِالْكَفْرِ

علیه وسلم دشنام ندهد مردی را بفسوق و دشنام ندهد مردی را بکفر

الْأَرْتَدَّتْ عَلَيْهِ إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مگر آنکه رجوع کند این کلمه بر قائل اگر نباشد او که پشت نام او شده است همچنین که میگوید رواه بخاری

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَأَبِي دَرْدَاءٍ رَضِيَ مَرَّوَيْسَتْ كَسْتُنِيْمُ أَخْفَزَتْ مَعَهُ اَللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّعَّائِينَ لَا يَكُونُونَ شُهَدَاءَ وَلَا

میگفت که لعنت بسیار کندگان نمی باشند گواهی دهندگان بر خلق دنیا شدند

شُفَعَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

شفاعت کنندگان ایشان را روز قیامت رواه مسلم و از ابن مسعود رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ الْمُؤْمِنُ

مرویت گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود نیست مؤمن

بِالطَّعَانِ وَلَا بِاللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَكَّارِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

طعن کننده در آبروی مردم و نه لعنت کننده و نیست سخت بنده و نه بخیل رواه ترمذی

وَالْبِهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ سَمِعْتُ

و بهیقنی در شعب ایمان و روایت است از ابی درودم گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَعَنَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که میگوید بدستی راننده چون لعنت کند

شَيْئًا صَعِدَتْ اللَّعْنَةُ إِلَى السَّمَاءِ فَتَعْلُقُ أَبْوَابَ السَّمَاءِ دُونَهَا تَمْلُكُهُ

چیز بر آسمانی باشد یا غیر آدمی بر سر و لعنت بسو آسمان پس بسته میشود در بالای آسمان نزد و سه پستتر

مِمَّنَا وَشِمَالًا فَإِذَا الْمَوْجِدُ مَسَا عَارَجَعَتْ إِلَى الَّذِي لَعَنَ

میگردد راه را بجانب دست و چپ پس چون نمی یابد لعنت جای رفتن را باز میگرد و بسو کسی که

فَإِنْ كَانَ لِذَلِكَ أَهْلًا وَوَالْأَرَجَعَتْ إِلَى قَائِلِهَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

لعنت کرده شده است او را پس اگر هست آنکس قبول کردن لعنت را اهل و گرنه رجوع میکند بسو گویند آن لعنت رواه ابو داود

باب في الكذب

این باب در بیان معصیت دروغ است

عن عبد الله بن مسعود رضي قال قال رسول الله صلى

و از عبدالله بن مسعود رضی فرمود آنحضرت صلوات

الله عليه وسلم عليكم بالصدق فان الصدق يهدي الى

علیه وسلم لازم گیرید بر خود است گفتاری زیرا که راست گفتن راه می نماید

البر وان البر يهدي الى الجنة وما يزال الرجل يصدق ويتحرى

بسوی آتش و دروغ و همیشه است هر که دروغ میگوید طلب کوشش را تا آنکه نوشته میشود آنمزد خدا تعالی صدق و دروغ را پدید آورد

الصدق حتى يكتب عند الله صديقاً و اياكم و الكذب

و کوشش میکند راست گفتن را تا آنکه نوشته میشود آنمزد خدا تعالی صدق و دروغ را پدید آورد

ان الكذب يهدي الى الفجور وان الفجور يهدي الى النار

و دروغ را پدید آورد و دروغ گفتن میسرساند خا صیت بسوی فسق و فجور بدستی فسق کردن میسرساند

وما يزال الرجل يكذب ويتحرى الكذب حتى يكتب عند

بسوی آتش و دروغ و همیشه است هر که دروغ میگوید طلب کوشش را تا آنکه نوشته میشود

الله كذاباً متفقاً عليه وفي رواية لمسلم قال ان الصدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

تروان البر يهدي الى الجنة وان الكذب فجور وان الفجور

یک است و یکی میسرساند بسوی بهشت و در راستی که کذب فسق کردن میسرساند بسوی

يهدى الى النار وعن انس قال قال رسول الله صلى الله

آتش دوزخ و از انس رضی فرمود آنحضرت صلوات

عليه وسلم من ترك الكذب وهو باطل و بني له في ربي

علیه وسلم هر که از کذب بگذرد و باطل است بنام او در ربه است بنا کرده شود و ای و

طه ر بنی فی ربه و ای و

الْجَنَّةِ وَمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ وَهُوَ حَقٌّ بَنِي لَهُ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ وَمَنْ
مکانی در حوالی بهشت و سبیل بگذارد و جهال و نزاع و جاه و اطاعتی بجا نیاورد دست بنابرده شود بر او

حَسَنَ خُلُقَهُ بَنِي لَهُ فِي أَعْلَاهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ
در میان بهشت و سبیل بگذارد و جهل بگذرد خلق خود را بنا کرده شود بر او و در اعلا و جای بلند بهشت رواد ترمذی

ابنِ رَضٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَذَبَ
و از ابن رض مرویست فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون دروغ میگوید

الْعَبْدُ تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَكُ مِثْلَ مَن تَبَعَهُ مَا جَاءَ بِهِ رَوَاهُ
بنده دور میگردد و از آن بنده شسته یک کرده از هر آنکه بوی ناخوش از او آورده است آن بنده آنرا از دروغ

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سُفْيَانَ بْنِ أَسَدٍ الْحَضْرَمِيِّ رَضٍ قَالَ
رواه ترمذی و از سفیان بن اسد حضرمی روایت مرویست

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كَبُرَتْ
شنیدم من آنحضرت را صلی الله علیه وسلم میگفت بزرگ

خِيَانَةٌ أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ
ناگهستی خیانت است که کسی بر او دروغ خود را سخنی که آن برادر مرتضی است در آن سخن مصدق

وَأَنْتَ بِهِ كَاذِبٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ
و تو در آن سخن دروغ گوینده رواد ابو داود و از صفوان بن سلیم روایت

أَنَّ قَبِيلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ
مرویست که گفته شد آنحضرت را صلی الله علیه وسلم که آیا باشد مسلمان

جَبَانًا قَالَ نَعَمْ فَيَقِيلُ لَهُ أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ نَحْبِيلًا قَالَ نَعَمْ فَيَقِيلُ لَهُ
بزدل و ترسندگه گفت آنحضرت آری می باشد پس نه بشد مسلمان یا باشد مسلمان

أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ كَذَّابًا قَالَ لَا رَوَاهُ مَالِكٌ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ فِي شُعَبِ
آری پس گفته شد آنحضرت آیا باشد مسلمان دروغ گوئی مرویست مالک و ابن ابی شیبه در شعب

الایمان برسلاً وعن عبادة بن الصامت رضی

شعب ایمان مرسل و از عماره بن صامت رضی است که آنحضرت

النبی صلی الله علیه وسلم قال اضمنوا لی ستائمن انفسکم

صلی الله علیه وسلم فرمود من شومید که من محافظت

اضمن لکم الجنة اصدقوا اذا حدثتم و اوفوا اذا وعدتم

شش چیز را از فراتهای خود ضمانت شوم من شمارا بپشت راراست گوید چون سخن بنید و خبر دهید

و اذا ائتمنتم و احمضوا فر و حکمکم و خصوا ابصارکم و کفوا

را سر بر من و عهد کنید و امانت از کتیب چون مین گرفته شود و نگاهدارید عورتهای خود را و فرود نمانید

ایدیکم رواه احمد و البیهقی فی شعب الایمان و عن

چشمهای خود را از دیدن نامحرم و بازدارید کتیبها را از نمره تطاول آنچه حرام است رواه بیهقی در شعب ایمان

المقداد بن الأسود رضی قال قال رسول الله صلی الله علیه

در روایت است از مقداد بن اسود رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وسلم اذا رایت المداحین فاحشوا فی وجوههم و عثر التراب

و سلم چون به بینید مدح گویندگان را یعنی در حالت مدح پس بنید از پروردگار آنها خاک را در افعال

رواه مسلم و عن النبی رضی قال قال رسول الله صلی

انرا سخن حرام است یعنی چیزی نماند پدیدانند که چیز و ادان که مشابه بنماک است رواه مسلم و از آنش رضی است

الله علیه وسلم اذا مدح الفاسق غضب الرب تعالی

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون من کرده میشود فاسق در چشمم محال بروردگار من غضبند

و اهتز له العرش رواه البیهقی فی شعب الایمان و عن

در حدیث از جهت مدح فاسق عرش رواه بیهقی در شعب ایمان

بهزی بن حکیم عن ابيه عن جده رضی قال قال رسول الله

در روایت است از بهزی بن حکیم که روایت میکند از پدر خود بر او از جده رضی است که فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَلَّغْنَا بِيحَدِيثٍ فَيَكُنْ بِرُضِيحِكَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بلاگ و منقح مراد سخن میکند پس دروغ میگوید تا بخنداند بان

بِهِ الْقَوْمَ وَبَلَّغْنَا لَهُ وَبَلَّغْنَا لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

بخند مردم را و بلاگ است مراد از او بل و منقح است مراد از او احمده و ترمذی و ابو داؤد

وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و دارمی و از ابی هریره رضی مرویست که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَقُولُ الْكَلِمَةَ لَا يَقُولُهَا

صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکر بند بر کینه میگوید کلمه را نمیگوید آنکس را که بر اسے آنکس

إِلَّا لِيُضْحِكَ بِهِ النَّاسُ يَهْوِي بِهَا أَعْدَاءُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ

تا بخنداند باین مردم را آنقدر آن بندہ بسبب آن کلمه بیخوشی و دروغ افتادند در درستی مساحتان

وَالْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَيَزِلُّ سَعْنُ لِسَانِهِ أَشَدَّ مِمَّا يَزِلُّ سَعْنُ

از مساحتیکر میان آسمان و زمین است و بر شیبید بر آینه می لغزد بندہ از زبان خود سخت تر از

قَدَمِهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَ

تقریبان از قدم رواه البیهقی در شعب الایمان و

أَمْ كَلْتُمُوهُ رَضِيَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ام کلثوم رضی مرویست که فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَيْسَ الْكُذَّابُ الَّذِي يُصَلِّي بَيْنَ النَّاسِ وَيَقُولُ خَيْرًا

نیست دروغ گوئی آنکس که اصلاح میکند میان مردم و میگوید سخنان نیک را که باعث

وَيْتَمُّ خَيْرًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

اصلاح و رنج نزل میگرداند اگر چه دروغ گوید و آنکس میرساند سخنان خوبه ای بگوید که متفق علیہ

بَابُ تَرْكِ الْعَفْرِ وَالشَّمَاتَةِ وَالطَّعْنِ

این باب در بیان ترک نخس و بدگویی و طعن است و سخن چینی و طعن کردن بر مردم

عن عائشة أن رجلاً استأذن على النبي صلى الله عليه

و از عائشه رضی فرمود بیست در مردی اذن طلبید که در آید بر پیغمبر خدا صلی الله علیه

وسلم فقال ائذ نؤاله فيس أخ الشية قة فلما جاء

وسلم پس فرمود آنحضرت اذن دهید مرا این مرد را و بگذارد تا در آید پس بر قبیل داری هست

النبي صلى الله عليه وسلم في وجهه وانبط اليه فلما

پس چون در آمد و نشست طلاقت لسان و تازده روی نمود آنحضرت در روی و سه اظهار انبساط

انطلق الرجل قالت عائشة رض يا رسول الله قلت له كذا

کرد آنحضرت بسوی آنمرد پس هر گاه گرفت آنمرد گفت عائشه رض یا رسول الله گفتی مرا این مرد را

وكذا ثم تطلقت في وجهه وانبط اليه فقال رسول

غالباً بنو حنیفین بنی سبئین استنشست نمودی در روی او انبساط نمودی بسوی وی این چیست پس فرمود

الله صلى الله عليه وسلم متى عاهدتني فحاشان شر

آنحضرت صلی الله علیه وسلم کی یا نتمی و دیدی مرا ای عائشه بگویند بهرستی برترین

الناس عند الله منزلة يوم القيمة من تركه الناس ابقاء

مردمان نزد خدا تعالی از روی مرتبه روز قیامت کسی که ترک دهند بگذارند او را مردم از جهت پر مهر گردان

شيرة وفي رواية اتقاء فحشيه مستفوع عليه وعن

از شیره و در روایتی بجای اتقائه اتقا فحشیه آمده مستفوع علیه و عن

إني هريرة رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

و از زبانی هریره رض فرمود بیست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

كل أمي معاني إلا المجاهرون وإن من لجانة أن يعمل

هرامت سلامت داشته و کند شسته میشود و کند آشفته را کندگان بری و بیجانی را و بر سبیل از بیبکی و بی رویه

الرجل بالليل عمداً ثم يصيبه وقد ستره الله فيقول يا فلان

اینکه عمل کند روی در شب عمل بد را پستتر صبح کند و حال آنکه پوشیده است او را خدا است تعالی برده و علم و کرم

منه من اللجانة ان يعمل

عَدَّتْ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُ رُبَّهُ وَصَبُّ

کردم دی شب چنین و چنان کاری و تحقیق شب کرد این حال که میوه شد عملی در

يَكْفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ وَائِلَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

پروردگار وی می کند با خیال پروردگاره قدر از خود متفق علیه در وقت است از وائل بن اسقع که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَطْهَرُ السَّمَاءُ لِأَخِيكَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم ظاهر کن شات را برای مسلمانان و شاد شو برای یک

فِي رَحْمَةِ اللَّهِ وَيَبْتَلِيكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بوسه زدن پس اگر شاد شدی بدان رحم کند خدا بر تو ای او را و بتلاگردانند ترا بان بوسه دهاده ترمذی از ابی هریره

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَالَ الرَّجُلُ

مردیست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون بگوید مردی هلاک شدند

هَلَكَ النَّاسُ فَهُوَ أَهْلُكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ

مردم پس آن مرد هلاک ترین مردم است رواه مسلم و از عائشه

رَضِيَ قَالَتْ قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَسْبُكَ مِنْ صَفِيَّةَ

رضی روایت گفت گفتم من مرا آنحضرت صلی الله علیه وسلم را بس است ترا از صفیه

كَذَا وَكَذَا تَعْنِي قَصِيرَةً قَالَ لَقَدْ قُلْتَ كَلِمَةً لَوْ مُزِجَ بِهَا

یعنی از صیبهای او چنین و چنان و مراد میدارد و عایشه کوتاه قامت را فرمود آنحضرت هر آینه گفتی ترا

الْبَحْرُ لَزِجَتَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

سخنی را که اگر آمیخته شود بان کلمه را بر آینه غلط میکند در بار او احمد و ترمذی و ابو داود و

النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ

در روایت است از انس رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نباشند

الْفَحْشُ فِي شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ وَمَا كَانَ إِلَّا فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ

مخش در چیزی مگر که عیب دار میکند آنرا و نباشد جای در چیزی مگر که زینت میدهد آنرا

از حدیث صحیح بخاری
از حدیث صحیح مسلم
از حدیث صحیح ابوداؤد
از حدیث صحیح ترمذی
از حدیث صحیح ابن ماجه
از حدیث صحیح ابن کثیر

رَوَاهُ السِّرْمِذِيُّ

رواه ترمذی

باب في بيان غيبته و ما على ذكركم لو جئتم

باب در بیان غیبت و نامی در بیان و در مورد صاحب منیم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا مَدَّ إِلَيْكُمْ مَنْ مِنْكُمْ يَدًا لِيُغِيظَكُمْ فَاصْفَحُوا

از اهل ایمان هر دم مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

قَالَ اتَّذَرُونَ مَا الْغَيْبَةُ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ ذَكَرْتُ

آیا میدانید که غیبت چیست گفتند صحابه خدا و رسول دانایترست گفت آنحضرت غیبت یاد کردن

أَخَاكَ بِمَا يَكْفُرُ قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ قَالَ

نشدت بر او دروغ در آنچه میگویم تا فریادش دارد آنرا گفته شد آیا پس پیرانی نموده ما را اگر باشد بر او دروغ آنچه میگویم

إِنْ كَانَ فِيهِ مَا أَقُولُ فَقَدْ اغْتَبْتَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ مَا أَقُولُ فَقَدْ

گفت آنحضرت اگر هست در آن شخص چیزی که میگویم از بدی نیست تحقیق غیبت کرده و اگر نیست در وی آنچه میگویم

بُهْتَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلَيْنِ

پس تحقیق بهتان کرده و راه مسلم و از ابن عباس رضی الله عنهما مرویست که دو مرد

صَلَّيَا صَلَاةَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَكَانَا صَائِمَيْنِ فَلَمَّا قَضَى

گذاشتند نماز ظهر را یا عصر را شک را دوست بود و نماز آن روز را روزه دار پس هر گاه

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةَ قَالَ أَعْيِدُوا ضَوْءَكُمْ

که او کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز گفت ایان دو مرد با یکدیگر دیدند شادمانیست خود را

وَصَلُّوا تَعْتُمُوا وَأَمْضِي فِي صَوْمِكُمْ وَأَقْضُوا يَوْمًا

و نماز خود را بگذارید روزه خود را یعنی تمام کنید و افطار نکنید و قضا کنید این روز را

أَخْرَقَا لَهُمَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ اغْتَبْتُمْ فَلَانَا وَعَنْ

روزی گفتند آن دو مرد و چه اماند کنیم یا رسول خدا امروز شما غیبت کردید بر فلان شخص را

ابن سَعِيدٍ وَجَابِرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ جَابِرٍ رَضِيَ مَرَّ بِسَيْتٍ كَثُفَتْ بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا

وَسَلَّمَ الْغَيْبَةَ أَشَدَّ مِنَ الزِّنَا قَالَ أَوْ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيْكَ

وَسَلَّمَ غَيْبَتُكَ كَرُونَ بِمَعْنَى دُجُوبَةٍ سَخِيئَةٍ أَلَا زَنَا كَرُونَ سَتَ كَثُفَتْ بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَكَيْفَ الْغَيْبَةَ أَشَدَّ مِنَ الزِّنَا قَالَ

صَدَقَ وَالسَّلَامُ كَيْفَ غَيْبَتُكَ سَخِيئَةٍ أَلَا زَنَا كَرُونَ سَتَ كَثُفَتْ بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا

إِنَّ الرَّجُلَ لِيَزْنِي فَيَتُوبُ فَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ فَيَتُوبُ

لَتُوبَةٍ مَبْنِيَّةٍ بِمَعْنَى تَوْبَةٍ مَبْنِيَّةٍ بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا

فَيَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ وَإِنَّ صَاحِبَ الْغَيْبَةِ لَا يُغْفَرُ لَهُ حَتَّى

أَلْزَمَ بَيْتَهُمْ أَمْرٌ زَادُوا فِيهَا حَبًّا بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا

يُغْفَرُ هَالَهُ صَاحِبُهُ وَفِي رِوَايَةِ النَّسَائِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ

بِأَمْرٍ زَادُوا فِيهَا حَبًّا بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا

الزَّنَا يَتُوبُ وَصَاحِبُ الْغَيْبَةِ لَيْسَ لَهُ تَوْبَةٌ رَوَى

زَنَا كَثُفَتْ بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا

الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثُ الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

رَوَيْتُكَ بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا بِرُؤُوسِهِمْ فَزَادُوا فِيهَا حَبًّا

وَعَنْ النَّسَائِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ جَابِرٍ رَضِيَ مَرَّ بِسَيْتٍ كَثُفَتْ بِرُؤُوسِهِمْ

وَسَلَّمَ الْغَيْبَةَ أَشَدَّ مِنَ الزِّنَا قَالَ أَوْ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيْكَ

وَسَلَّمَ غَيْبَتُكَ كَرُونَ بِمَعْنَى دُجُوبَةٍ سَخِيئَةٍ أَلَا زَنَا كَرُونَ سَتَ

وَسَلَّمَ الْغَيْبَةَ أَشَدَّ مِنَ الزِّنَا قَالَ أَوْ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيْكَ

وَسَلَّمَ غَيْبَتُكَ كَرُونَ بِمَعْنَى دُجُوبَةٍ سَخِيئَةٍ أَلَا زَنَا كَرُونَ سَتَ

تَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَهُوَ رِوَايَةُ الْبَيْهَقِيِّ فِي الشُّعْبِ الْكَبِيرِ

صَوْرَتُهَا مَعْرُوضٌ فِي كِتَابِي خِلَافَةُ الْبَابِ مَا رَوَاهُ رِوَايَةُ كَرُونَ بِمَعْنَى دُجُوبَةٍ سَخِيئَةٍ

صَوْرَتُهَا مَعْرُوضٌ فِي كِتَابِي خِلَافَةُ الْبَابِ مَا رَوَاهُ رِوَايَةُ كَرُونَ بِمَعْنَى دُجُوبَةٍ سَخِيئَةٍ

وَعَنْ عَقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

وازه عقبة بن عامر رضی اللہ عنہما روایت کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَأَى عَوْرَةَ فَسْتَرَهَا كَانَ

صلی اللہ علیہ وسلم کسیکے پیچھے سے پیش آنا یا باشد آنکس مانند کسیکے

كَمَنْ أَحْيَى مَوْتَةً رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْإِسْمَاعِيلِيُّ وَعَنْ

زندہ گرداند و خمر زنده در گوگرد کرده را رواہ احمد و ترمذی

النَّبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أُغْتَيْبَ

روایت کرد الشیخ از آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم فرمود آنحضرت کسیکے غیبت کرده شود

عِنْدَهَا أَخُوهُ لِلسَّلَامِ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نَصْرِهِ فَنَصْرُهُ نَصْرُ اللَّهِ

نزد وی برادر وی مسلمان و حال آنکہ قادر است بر مرد او و سے تواند کہ منع کند پس مرد کرد او را مدد میکند

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنْ لَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نَصْرِهِ

خدای تعالی آنرا در دنیا و آخرت پس اگر مدد نکند برادر خود را و حال آنکہ سے قدرت داشت بفرست

أَدْرَكَهُ اللَّهُ بِهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ فِي تَرْجِمَةِ السُّنَّةِ

وی میگردد او را خدا مواخذه میکند او را بسبب عدم نصرت وی در دنیا و آخرت روایت کرد آنحضرت را در شرح سنن

وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

وازه اسماء بنت یزید رضی اللہ عنہما روایت گذشت فرمود آنحضرت صلے اللہ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ذَبَّ عَنْ كَلِمٍ أَخِيهِ بِالْغَيْبَةِ كَانَ

صلیہ وسلم کسیکے دفع کند آنرا گوشت خوردن برادر خود غیبت کردن و بازو است

حَقًّا عَلَيَّ اللَّهُ أَنْ يُعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَشُعْبَةُ

او را از غیبت کردن بشر او را حق می برد از بسبب لطف آنکہ آنرا کند او را خدا از آتش و نیز روایت کرد

الْإِمَانِ وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَدْنٍ وَأَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدٍ

ایمندی را به حق می برد از ایمان و روایت است از عبد الرحمن بن عدن و اسماء بنت یزید

قَالَ اِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَيْرُ عِبَادِ اللهِ الَّذِينَ

فترمود کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود نیکو ترین بندگان خدا انانند کہ چون

اِذَا رَاُوا ذَكَرَ اللهُ وَبَشَّرَ رُعْبَادِ اللهِ الْمَشَاوِنَ بِالْمِمْةِ

دیدہ شوند یاد کردہ شود خدا تعالی و بدترین بندگان خدا روند گانند بسخن چینی و جہائے انگلندگان

الْمُقِرُّونَ بَيْنَ الْأَحْبَابِ الْبَاغُونَ الْبِرَاءَ الْعَنْتَ رَأَوْهُ أَحْمَدُ

میان دوستان بسخن چینی و طلب کنندگان یا کان عیب و فساد و نیزہ و زنا را رواہ احمد

وَالْبَيِّهَاتِي فِي شُعْبِ الْإِيْمَانِ وَعَنْ حَدِيْقَةَ رَضِيَ قَالَ

و بیہقی در شعب ایمان و از حدیقہ صاحب بر رسول او در و است

سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَدْخُلُ

کہ شنیدم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را کہ گفت در نمی آید

الْجَنَّةَ مَنَّاكَ مُتَّفِقٌ عَلَيْكَ وَفِي رِوَايَةٍ مُسَلِّمٌ مَنَّاكَ

بہشت را سخن چین و آنکہ نہان گوش بر سخن مردم دارد او در روایتی مسلم لفظ نام آورہ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ

عنه هر دو حکایت و از ابی ہریرہ مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَجَدُّونَ شَرَّ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

علیہ وسلم یا بدترین مردم روز قیامت

ذَآلِوَجْهَيْنِ الَّذِي يَأْتِي هُوَ لَاءٌ بِوَجْهِهِ وَهِيَ لَاءٌ بِوَجْهِهِ

دو رویہ را آنکہ سے آید این جماعت را بر و سنے و بطریقہ و سنے آید جماعت دیگر را بر و سنے و سنے دیگر

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَمَّارِ بْنِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

متفق علیہ و از عمار بن یاسر رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت

اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَ ذَاوَجْهَيْنِ فِي الدُّنْيَا كَانَ لَهُ

صلی اللہ علیہ وسلم سیکہ بہست خداوند دو رویے در دنیا میباشد مراد را

عنت بیستی شقیقہ
دندان بیستی جانگشا
کہ یکہ در سفر و انداز
نہد و فساد و عیب
تکسیر میگردد اند
گنہگار و فساد و عیب
دور شقیقت و پاک
سے انگشت شدہ
استخرا المصائب

يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِسَانَانٍ مِنْ نَارٍ سَوَاهُ الدَّارِ مِيٍّ وَعَنْ

روز قیامت دو زبان از آتش رواه دارمی

اسْمِعِيلَ بْنِ زِيَادٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَرِيضَةَ

از اسمعیل بن زیاد از جعفر بن محمد از پدرش از اسامه

ابن زَيْدٍ رَضِيَ قَالَ بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن زید رضی در حالی که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَى بَعْلَتِهِ الشُّهْبَاءِ وَأَنَارِدُفُهُ إِذْ عَشَرَتِ الْبَغْلَةَ فَقُلْتُ

سوار بود بر ماده است که نام او شهباء است و من پس پشت آنحضرت بودم ناگاه در تنبش آمد

لَعِيسَ ابْنِ لَيْسٍ فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ناقه آنحضرت پس گفتن ملاک با ابلیس پس زد دست مبارک آنحضرت علیه وسلم

عَلَى مَنْكِبِي وَقَالَ يَا اسَامَةَ لَا تَقْتُلْ هَذَا فَإِنَّ لَابِلَيْسَ

بر ما رویتا و فرمود ای اسامه مگو چنین زیر اگر ابلیس را وقت کشتن چنین سخن باشد

عِنْدَ ذَلِكَ نَحْوَةَ يَقُولُ ذِكْرِي وَسَيِّ رَّبِّي وَلَكِنْ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ

نوحه در عورت میگردد که یا مگر مرا و فراموش کنم در کار خود را و لیکن بگو بسم الله

هَذَا فِي التَّفَقُّقِ وَالْمُفْتَرِقِ وَرَجَالَهُ نَقَاتٌ لَكِنَّ فِيهِ انْقِطَاعٌ

این لفظ حدیث در تفقح است و مفرق نیز در زبان حدیث یعنی راویان ثقة اند هم لیکن در این سناده

بَيْنَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ وَبَيْنَ اسَامَةَ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ

انقطاع میان محمد بن حسین و میان اسامه از انس بن مالک گفت

قَدْ رَأَيْتُ رَجُلًا مِنْ أَحْصَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تجربین کرده شدم کسی از یاران آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ قَرَأْتِهَا لَكَ الْجَنَّةَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس گفتند صحابه نوش گواری در ترا بهشت پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلِّمْ وَمَا عَلَّمْتُمْ لَعَلَّهُ قَدْ تَكَلَّمَ فِيهَا لَا يُعْنِيهِ أَوْ مَنَعَ

و سلم چه معلوم گردان از شمارا که وی داخل هشت سست شایه وی تحقیق کلام رده باشد چه بود که در وقت

مَا لَا يَنْقُصُهُ رَوَاهُ ابْنُ جُرَيْبٍ

نزد هفت باشد یا بخوبی کرده باشد و او را نماند نقصان نمی آرد و او را رواه ابن جریر

بَابُ الْوَعْدِ

باب در بیان وعده

وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا وَأَوْفُوا بِالْكَفَالَةِ

و وفا کنید بپیمان مرا بدرستیکه پیمان است پر سیده شده و تمام کنید پیمان را چون به پیمانید

إِذَا كَلِمَةٌ مِنْ نَوَائِلِ الْقِسْطِ اسْتَقِيمَ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ

و بسنجید به ترا از کسب راست این بهتر است و نیو تر است

تَأْوِيلًا وَإِذَا فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ

بمانیت و یاد کن در قرآن اسمعیل را بدرستی که او بود راست

الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا كَانَ بِاللَّهِ بِالصَّلَاةِ

و وعده و بود فرستاده پیغمبر و بود میفرمود کسان خود را بنام

وَالزُّكُوتِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

و زکوة و بود نزد پروردگار خود پسندیده و از عبد الله بن

الْحَسَنِ رَضِيَ رَضِيَ قَالَ بَايَعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ

حسام رضی مراد است گفت خریدم از آنحضرت صلوات الله علیه وسلم چیزها

أَنْ يَبْعَثَ وَيَقِيَتْ لَهُ بَقِيَّةُ فَوْعَدْتُهُ أَنْ آتِيَهُ بِهَا وَمَكَانِهِ

پیشتر را که مبعوث دو باقی مانده بود مرا از آنوقت را بر من بقیه از آن من مبعوث پس وعده کردم

فَلَسِيْتُ فَلَمَّا كَرْتُ بَعْدَ ثَلَاثٍ فَأَذَاهُ فِي مَكَانِهِ فَقَالَ

آنحضرت را به پیارم او را بقیه من در جای آنحضرت که آنجا شسته بود یا در جای پس فراموش کردم

پس یاد آوردم بعد سه شب ناگاه دیدم آنحضرت را در همان جا شسته است پس فرمود تحقیق انداختی مرا

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم

لَقَدْ شَقَقْتُ عَلَىٰ أَنَا هُنَا مِنْ ثَلَاثِ أَنْتَظِرُكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ
در شققت من اینجا ام از دست سه روز انتظار میسر آمدن ترا با اختلاف وعده نشود رواه ابو داود

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و از زید بن ارقم رضی عن النبی صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِذَا وَعَدَ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَمِنْ بَيْتِهِ أَنْ يَفِي لَهُ فَلَمْ يَفِ
که فرمود چون وعده کند مرد برادر خود را از جمله بیت او اینست که بسر برد

وَأَيُّهُ الْمُبْعَادُ فَلَا تَفِ عَلَيْهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ
و اینست گرداند وعده را بر برادر خود پس بسر برد و نیاید وقت وعده پس نیست بر او هیچ گناه رواه ابو داود و ترمذی

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ دَعَانِي أُمِّي يَوْمًا وَمِنْ سَوْدٍ
و از عبد الله بن عامر روایت که خواندم را مادر من روزی و آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدًا فِي بَيْتِنَا فَقَالَتْ هَاتِعَالَ
صلی الله علیه وسلم نشسته بود در خانه ما پس گفت مادر من

أُعْطِيكَ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرَدْتِ
آگاه باش و بیایدیم ترا پس گفت مادر مرا آنحضرت صلی الله علیه وسلم که چه میخواستی

أَنْ تُعْطِيَهُ قَالَتْ أَرَدْتُ أَنْ أُعْطِيَهُ ثَمَرًا فَقَالَ لَهَا رَسُولُ
که بدی او گفت مادر من خواستم که او را خرمای خشک بدیم پس فرمود مرا آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا أَنْتَ لَوْ كُنْتَ تُعْطِيهِ شَيْئًا كَتَبْتُ
صلی الله علیه وسلم آگاه باش بدیستیکه خرمای زن اگر نمیداد آن پس را

عَلَيْكَ ذَنْبٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ
چیز نوشته میشد بر تو دروغی رواه ابو داود و ترمذی در شعب ایمان

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ رَضِيَ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
و روایت است از زید بن ارقم رضی عن رسول الله صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ وَعَدَ رَجُلًا فَلَمْ يَأْتْ لِحَدِّثِهِمَا إِلَى وَقْتِ

و سلم فرمود کسیکه وعده کرد مردی را پس نیاید یکی ازان دو مرد تا وقت نماز و رفت آن مرد

الصَّلَاةِ وَذَهَبَ الَّذِي جَاءَ لِيُصَلِّيَ فَلَا تُحَدِّثُهُ عَلَيْهِ قَرَاهُ رُبَيْنٌ

که آمده بود بجای نماز تا نماز بگذارد پس نیست کناه بروی روایت کرد این حدیث را ربین

باب المزاح

باب در بیان خوش طبعی

عَنْ أَنَسِ بْنِ رِضَانَ رَجُلًا اسْتَحْجَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از انس بن رضان مردی که مردی طلب سواری کرد از آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي حَامِلٌ عَلَى وِلْدَانِ نَاقَةٍ فَقَالَ

علیه وسلم و درخواست که مرکب عطا کند پس فرمود که من سوار کننده ام

مَا أَصْنَعُ يَوْلِدِ النَّاقَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترا بر چه ناکه یعنی عطا میکنم پس گفت آن مرد چه کار میکنم من بچه ناکه را شتر میخواهم پس فرمود آن مرد

وَهَلْ تَلِدُ الْإِبِلَ إِلَّا الشُّوقَ وَوَأَهَ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

و آیا شیراید شتر از آن گوناگونی یعنی هر شتر بچه ناکه است رواه الترمذی و ابو داود

وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ يَا

و هم از انس روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود مرا و را صاحب

كَأَلِ ذُنُبِنِ رِفَاةِ أَبُودَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عِبْرَةَ

دو گزشت رواه ابو داود و ترمذی و هم از روایت کرد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَرْأَةٍ عَجُوزٍ إِنَّهُ لَا تَدْخُلُ

صلی الله علیه وسلم فرمود بطریق مزاح پیرزنی را چون وی التماس دعا بهشت کرد در حق آن

الْجَنَّةَ عَجُوزٌ فَقَالَتْ وَمَا لِهِنَّ وَكَانَتْ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ

بهشت پیرزن پس گفت پیرزن تجیر و چه شد پیرزن آن را که در حق آن آید بهشت را و بود از زنان قرآن خوان

فَقَالَ لِمَا تَقْرَبِينَ الْمَرْءَ اَنَا الشَّانَاهُنْ اِنْ شَاءَ

پس گفت آنچه نزدیک آن مرد است منم آنست حق تعالی که بدستگیر نماید

فَجَعَلْنَا هُنَّ اَبْكَارًا رَوَاهُ سُرَيْبِيُّ وَابْنُ عَبَّاسٍ رَضِ

کرده ایم زنان بهشت را پیدا و ای سربیه و ابن عباس روایت کرده اند از ابن عباس رضی

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَمَارُ أَخَالَوْ وَلَا تَمَارِجُوْ

مروست از آن حضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت کی حضورت مکن برادر مسلمان را

وَلَا تَعْدَهُ مَوْعِدًا فَتُخْلَفُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و زنا مکن و راز آنچو ایضا کشد و وعده مکن بر آنرا و وعده کردنی نیست غفلت مکن آنرا و وعده مکن و فاکر و روایت ترمذی

باب المفاخرة واعصبة

باب در بیان تفاخر و تعصب

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اأنا خلقناكم من ذكر وانثى وجعلناكم

ای مردمان بدستگیر ما از فریدم شما را از مرد و زنان و گردانیدیم شما را

شعوبا وقبائل ليتعارفوا ان اكرمكم عند الله اتقوا

گروهها و قبیلها تا بشناسید بدستگیر بزرگترین شما نزد خدا پر بزرگوارتر شماست

عن ابن عمر رضي قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

از ابن عمر رضی فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

الكريم ابن الكريم ابن الكريم يوسف بن يعقوب

از روی حسب و نسب کریم ابن کریم ابن کریم یوسف بن یعقوب

ابن اسحق بن ابراهيم رواه البخاري وعن البراء بن عازب رضي

بن اسحق بن ابراهیم است روایت بخاری و از براء بن عازب رضی

قال في يوم حنين كان ابوسفيان بن الحارث اخذ يعنان

گفت ابن عازب که در روز حنین ابوسفیان بن حارث گرفته بود عنان

له هجرت
یکصد و بیست و یک

بَعَثَهُ لِيَعْنِي بَعْلَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا غَشِيَهُ

استراحت کرد و او آنحضرت را میزد و دست راست او را میزدند

المشركون نزل فجعل يقول انا النبي لا كذب انا اجدد للطلب

مشركان فرود آمدند از استراحت کمال شجاعت پس در دستها و دستها و شروع کرد آنحضرت که میخواهند این چیز را بر من پیچند

قال فما راى من الناس يومئذ اشد منه متفق عليه

بیت بیچ درین دروغ من پس بعد المطلبم که مشهور در شجاعت است گفت راوی پس دیده اش درین روز

وعن ابي رافع قال جاء رجل الى النبي صلى الله عليه وسلم

از او میان سخت تر و قوی تر از آنحضرت متفق علیه و از آن روز پس است گفت السن امر و زنده است

قال يا خير البرية فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ذلك ابراهيم

علیه وسلم پس گفت آن مرد مرا بخیر است را ای بهترین خلق کفر نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بطریق

رواه مسلم و عمر بن الخطاب قال قال رسول الله صلى الله

تواضع یعنی آن خیر البریت است و این خاصه او است رواه سلم و از عمر بن خطاب است که فرمود آنحضرت

عليه وسلم لا تطروني كما اطرت النصارى عيسى ابن

صلی الله علیه وسلم مح کنیز مرا و از حد گذرید و دروغ مگوئید چنانکه در آن از حد گذرید و دروغ

مريم فاما انا عبده فقولوا عبد الله ورسوله متفق عليه

گفتند نماز و مع عیسی بن مریم که او را برین الله گفتند پس قسم من مگر نه خدا پس مگوئید مانند خدا و رسول او گفتند

و ابي هريرة رضي عن النبي صلى الله عليه وسلم

و از ابی هریره روایت است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قال لنتهين اقوام تفتخرون يا ابا نهم الذين ماتوا امامهم

فرمود بخدا سوگند هر آینه باز آیند قومهای که اقامت میکنند پدران خود کرده اند نیستند ایشان را بگفت

فهم من جهتهم اوليكونن اهون على الله من الجعل الذي

از و زنی بگفتند خوار تر نزد خدا از کرم سیه مشهور که در بیلیدی میباشد آنکه می عطا کند و در دنیا

بِذَهْدِ الْخُرَاءِ يَا نَفِهَاتِ اللَّهُ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكَ عَلَيْهِ

پلید سے راہ پر پنی خود بدستیلہ خدا تعالیٰ دور کرد از شما نخوت و تکبر و جاهلیت را بہ پدران

الْجَاهِلِيَّةِ وَفَخْرَهَا يَا لَأَبَاءِ أُمَّهُمُ مَوْمِنٌ تَقْوَىٰ أَوْ قَاجِرٌ

نہست آدمی مگر ~~بہ~~ یا گناہگار بد بخت ہمہ پسران آدم اند و آدم

شَقِيحٌ النَّاسِ كُلُّهُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمٌ مِنْ تُرَابٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

از خاک است روایت کرد ابو حنیفہ را

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و ابو داؤد در روایت میکند ابن مسعود رضی عنہ از آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ نَصَرَ قَوْمَهُ عَلَىٰ غَيْرِ الْحَقِّ فَهُوَ

کفر بود کسیک یاری دہد قوم خود را بر ناحق پیر و سے مانند شتریک

كَالْبَعِيرِ الَّذِي رَدِّيَ فَهُوَ يَنْزِعُ يَدَانِيهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

و ابو داؤد پس آن شتر کشیدہ میشود از دم او رواہ ابو داؤد

وَعَنْ وَائِلَةَ بِنِ الْأَسْقَعِ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

و از وائلہ بن اسقع رضی عنہ روایت است گفت گفتم یا رسول اللہ

مَا الْعَصِيَّةُ قَالَ أَنْ تُعِينَ قَوْمَكَ عَلَىٰ لُظْمِ رِوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

عصیت کہ از قوم است چیست فرمود کہ یا رسول اللہ خود را بر زاری رواہ ابو داؤد

وَعَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از جبیر بن مطعم روایت کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَىٰ عَصِيَّةٍ وَلَيْسَ مِنَّا

و سلم فرمود نیست از ما کسیک بخواند مردم را بجاہت عصبیہ بینہ باعث شود

مَنْ قَاتَلَ عَصِيَّةً وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَصِيَّةً

فرمود نیست از ما کسیک جنگ کند بجاہت عصبیہ و نیست از ما کسیک بمیرد بجاہت عصبیہ

لعلہذا یفہم اللہ
و یفہم اللہ

رواه أبو داود وعن أبي الدرداء رض عن النبي صلى الله

رواه أبو داود وازابی در دارم مرویست از آنحضرت صلی الله

عليه وسلم قال حُبُّكَ الشَّيْءَ يَعْنِي وَيَصِلُّ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

علیه وسلم فرمودست در آشتن تو چیز بد را کور میگردانند و کرمیگردانند رواه ابو داود

باب لبر بالوالدين

باب در بیان نیک کردن الوالدین

وَأَعْبُدُ وَاللَّهِ وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَالْوَالِدِينَ إِحْسَانًا

وهمستید خدا را و شریک نکنید باو چیزی را و نیکوئی کنید با پدر و مادر نموده گویید

وَيَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ

و بجزویشان و یتیمان و درویشان و همسایه خویشاوند

وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ

و همسایه اجنبی و هم نشین و بر پهلو نشسته و بر پهلوان و با بنی دست شما مالک

أَيْمَانُكُمْ إِنْ اللَّهُ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا وَقَضَىٰ رَبِّي

اوشد هر آینه خدا دوست ندارد کسی را باشد مثلبر خود ستانیده و حکم کرد پروردگار تو که

أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاهُ وَالْوَالِدِينَ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ

غیرستید مگر او را و بکنید با پدر و مادر نیکو کاری اگر برسد نزد تو بزرگ سالی کی

الْكِبَرُ أَحَدُهُمَا أَكْلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا

از ایشان یا هر دو پس گو مرا ایشانرا

تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ

مزن بر ایشان و بگر ایشان سخن نیکو و فروگیر بر اے ایشان بال فروتنی از بخشش و بگر

الذِّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَحِمْتَ رَبِّيَ الصَّغِيرًا

پروردگار من بخشش ایشا ترا چنانچه پرورد

اطه جزوه اسک ۳

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ

پروردگار شما داناترست با آنچه در نفسها شماست اگر باشد شایسته آن پس بدستی او هست

لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا وَأَتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَاللِّسَكِينِ وَأَتِ

مرتوب بکنندگان را آمرزنده و بده خداوندان خویشی را حق او دور و بیشتر را و برگزرا

السَّبِيلِ وَلَا تَبْدُرُ تُبْدِيرًا إِنْ لِلْبَدْرِ رَيْنٌ كَانُوا إِخْوَانَ

و اسران مکن اسران کردنی بدستی که اسران کنندگان هستند برادران در بیان و هست

الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ

ابلیس پروردگار خویش را ناسپاس و وصیت کردیم آدمی را

بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا

بهدرد و مادر او نگوئی کردن برداشت او را مادر او بدیج و نهاد او را

وَحَمَلَهُ وَفِصَالَهُ ثَلَاثُ شُهُرًا **ابن مریه**

و بار او و از شیر باز گرفتن او سنی ماه است و از ایما هریده رفت

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ بِحُسْنِ صَعَابَتِهِ

مردی گفت گفت مردی ای رسول خدا کیست از او تر برنگی صحبت فرمود آنحضرت مادر تو را

قَالَ أُمَّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمَّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمَّكَ

گفت بر کیست فرمود مادر تو گفت بستر کیست فرمود مادر تو گفت بستر کیست فرمود بار چهارم

قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أَبُوكَ فِي رِوَايَةٍ قَالَ أُمَّكَ ثُمَّ أُمَّكَ

پر تو دور در ایست باین لفظ آمده فرمود مادر تو بستر مادر تو بستر

دُنْيَا أُمَّكَ أَيَّاكَ دُنْيَا أَدْنَاكَ فَادْنَاكَ مُتَّفِقٌ عَلَيْكَ وَعَدْنَا

مادر تو بستر پر تو چه قریب تر تو پس قریب تر تو متفق علیه و هم از ای هریده روز مردیست گفت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَعِمَ أَنْفُهُ

فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بنماک پیوسته باد

له جزا از کعبه
عنه یعنی لازم
تسبیح حضرت محمد
ص
سید بن طاووس
باب ششم

رَغْمَ أَنْفِهِ رَضِيَ عَنْهُ قِيلَ مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ

بني وى همون سه بار فرمود پس سجد شد

وَالِدَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا شَرًّا لَمْ يَدْخُلْ

پدر و مادر خود را نزد و سر سے بل از ان دوران با پدر دورا بپست در نیايد هشت رايه نعت

الْجَنَّةَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ الْغُبَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

البيشان نند رواه مسلم و از غيبه رزم مرويه است گفت فرمود

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكَ عَقْرَ

آنحضرت صل الله عليه وسلم بدست خدا حرام گردانيد بر شمار نجانيدن داران و حرام گردانيد

الْأُمَّهَاتِ وَوَادِئِنَّاتٍ وَمَنْعَهُ وَهَاتِ وَكَرِهَ لَكُمْ قِيلَ

بر شمارنده در گردانيدن دختران يا و حرام گرداننده است بر شمار نجانيدن و سوال و گردانيدن

وَقَالَ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ وَأِضَاعَةُ الْمَالِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و شمار کرده گرداننده است خدا قيل و قال را و كثره سوال را و اسرار را و مال متفق عليه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عبد الله بن عمرو مرويه است كه فرمود آنحضرت صل الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْكَبَائِرِ شَتْمُ الرَّجُلِ وَالِدَيْهِ قَالُوا يَا رَسُولَ

عليه وسلم از جمله گنايان كبريه است دشنام دادن مرد و مادر و پدر را گفتند

اللَّهُ وَهَلْ يَشْتُمُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ قَالَ نَعَمْ لَيْسَ بِالرَّجُلِ

اى رسول خدا آيا دشنام ميدهد مردى مادر و پدر خود را گفتند بلى بلى دشنام ميدهد پدر

فَيَسِبُ أَبَاهُ وَلَيْسَ أُمَّهُ فَيَسِبُ أُمَّهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

مرد پدر پس وى ميدهد پدر را و دشنام ميدهد مادر او را پس دشنام ميدهد وى مادر او را

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از عايشه مرويه است گفت فرمود آنحضرت صل الله عليه

وَسَلَّمَ دَخَلَتْ الْجَنَّةَ فَسَمِعَتْ فِيهَا قِرَاءَةَ فَقُلْتُ مِنْ هَذَا

وسلم دعا مردم بهشت را پس شنیدم من در وی آواز قرآن خواندن پس گفتم کیست

قَالَ الْوَحَارِثَةُ بْنُ الثُّعْمَانَ كَذَلِكَ الْبُرُوكَانِ ابْنُ التَّائِبِ

این جواب دادند این قرآن خواننده حارثه بن ثعمان است همچنین است نیکی کردن بر والدین

رَوَاهُ فِي سُرَّةِ الشَّنَةِ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

دو بار دیگر فرمود بود که نیکی کند و تیرین مردم با در خود روایت کرد در شرح سنه بیهقی در شعب ایمان

وَفِي رِوَايَةٍ قَالَتْ نِمْتُ فَرَائِئِي فِي الْجَنَّةِ بَدُلًا دَخَلْتُ

در روایتی بیهقی است گفتم آنحضرت خواب کردم پس دیدم خود را در بهشت این عبارت بدل بجای فرستادند است

الْجَنَّةِ وَمَنْ عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ولا عبد الله بن عمرو مرویست که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ الرَّبُّ فِي رَضَى الْوَالِدِ وَسَخَطُ

صلوات الله علیه وسلم خوشنودی پروردگار در خوشنودی پدر است

الرَّبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ بَهْزِينَ

و ناخوشنودی پروردگار در ناخوشنودی پدر است رواه ترمذی و از بهزین

حَكِيمٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَبْرؤُ

حکیم مرویست داد از پدرش روایت میکند و پدرش از جد بهر گفتم که را نیکی کنم و بکر احسان

قَالَ أُمَّكَ قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمَّكَ قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمَّكَ

نامم فرمود ما در خود را نیکی کنم پس بهتر که را نیکی کنم فرمود ما در خود احسان نامی گفتم بهتر که را نیکی کنم فرمود ما در

قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ أَبَاكَ ثُمَّ الْأَقْرَبُ فَالْأَقْرَبُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

خود را گفتم بهتر که احسان کنم فرمود در مرتبه چهارم بعد از خود را بهترین است از آن اولاد پس بیست و بیست

وَأَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

روایت ترمذی دانای امامی مردم مرویست که مردی گفت یا رسول الله

این جواب دادند این قرآن خواننده حارثه بن ثعمان است همچنین است نیکی کردن بر والدین

له یعنی بعد از او بیاید و بعد از او بیاید و بعد از او بیاید

مَا حَقُّ الْوَالِدَيْنِ عَلَى وَلَدِهِمَا فَقَالَ هُمَا جَنَّتُكَ وَمَا رُكِّعَ

آنحقی مادر و پدر بر بچه فرزندی ایشان پس فرمود مادر و پدر تو بهشت و دوزخ

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ترانه رواه ابن ماجه و از ابن عباس نقل روایت است از رسول خدا حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَصْبَحٍ مُطِيعًا لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ

صلی اللہ علیہ وسلم کسیکه برادران دعا میکند فرما بخواهی بگوید است خدا را در حق

أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ مَفْتُوحَانِ مِنَ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ وَاحِدًا

مادر و پدر خود را با یاد کند در حالی که ثابت است همه او در درشتا دعا بهشت و اگر باشد یکی از مادر

فَوَاحِدًا وَمَنْ أَصْبَحَ عَاصِيًا لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ

و پدر پس مفتوح یک درست و کسیکه در روز صبح نافرمانی کند خدا را در حق مادر و پدر را با یاد

مَفْتُوحَانِ مِنَ النَّارِ وَإِنْ كَانَ وَاحِدًا فَوَاحِدًا قَالَهُ جَدُّ

کند برای وی دوزخ گشاده از آتش دوزخ و اگر هست یکی از مادر و پدر پس مفتوح یک درست

وَإِنْ ظَلَمَاهُ قَالَ فَإِنْ ظَلَمَاهُ وَإِنْ ظَلَمَاهُ وَإِنْ ظَلَمَاهُ

گفت مرد و اگر چه ظلم هم کند فرمود آنحضرت اگر چه ظلم هم کند مادر و پدر سه بار مکرر فرمود از برای تاکید

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ

روایت کرد بیهقی این حدیث را در شعب ایمان و هم از ابن عباس مرویست که

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ وَلَدٍ بَارٌّ يَتَّقِي إِلَى

آنحضرت صلوات اللہ علیہ وسلم فرمود نیست هیچ فرزندی که بگردد از والدین که نگاه میکند

وَالِدَيْهِ نَظْرَةً رَحْمَةً إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ حَسَنَةً

لبسوی ایشان نگاه رحمت و محبت گمرا که بنویسد مراد را خدا بخالی بر هر نگاه کردن صحیح مقبول قناده

مَبْرُورَةً إِلَّا مَرَّةً وَكَانَ يَوْمَئِذٍ يَوْمَ مِائَةِ قَالَ نَعَمْ اللَّهُ أَكْبَرُ

صحا به یقین استماعا گفتند اگر چه نگاه کند هر روز و هر مرتبه فرمود آری اگر چه هزار بار خدا بزرگتر است

وَأُحِبُّ رَوَاةَ الْبَيْهَقِيِّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

روای ترمذی از اسحاق در کمان شصت روای بیهقی شے شعب ایمان

أَنَّ بَكْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزَالِي بَلْبَرَةَ رَضِيَ رَوَيْتُ عَنْهُ كَقَوْلِهِمْ كَقَوْلِهِمْ كَقَوْلِهِمْ كَقَوْلِهِمْ

كُلُّ الدُّنُوبِ يَغْفِرُ اللَّهُ مِنْهَا مَا شَاءَ إِلَّا عَقُوقَ الْوَالِدَيْنِ

برگناه و دین گناهان می آمرزد خدا تعالی از ان گناهان هر چه بخواهد مگر رختن پدر و مادر

فَأَنَّهُ يُعْجَلُ لِصَاحِبِهِ فِي الْحَيَاةِ قَبْلَ الْمَمَاتِ رَوَاةُ الْبَيْهَقِيِّ

پس بدو تسخیر خدا تعالی شتاب میکند عقوبت را در صاحب عقوق را در زندگانی پیش از مرگ روایت کرد

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمِيرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ

این حدیث را بیهقی در شعب ایمان و از عبد الله بن عمر در شعب ایمان گفت عبد الله بن عمرو

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَتَانٌ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم در نحو آیه با شست را منت نمند و بعد از عطا

وَلَا عَاقِبٌ وَلَا مَدْمٌ مِنْ خَيْرٍ رَوَاةُ النَّسَائِيِّ وَالذَّارِقِيِّ

چه جای ایذا کننده بران و همچنین در نحو آید در شست از ارکننده والدین و در نحو آید در شست و ائم فرزند

وَعَنْ أَبِي الطَّفِيلِ رَضِيَ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

شراب روایت کرد این حدیث را النسائی و دارقیمی روایت است از ابی طفیل رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ

وَسَلَّمَ يَقْسِمُ كَمَا بِالْجَعْرَانَةِ إِذَا قَبَلَتْ امْرَأَةً حَتَّى

و سلم با بخشش میکرد که شتی را در مو معنی که نام جعرانه است قسب از او در مغز تا که پیش آمد ز سینه تا آله

دَنَّتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَسَطَ لَهَا رِدَاءَهُ

نزدیک شد بسوی آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس بگسترزید آنحضرت برای نشستن روی او را ماسک خردید

وَجَسَّتْ عَلَيْهِ فَقُلْتُ مَنْ هِيَ فَقَالُوا هِيَ أُمُّهُ النَّبِيِّ

نشست آن زن بران روی مباد که پس گفتیم من کیست این زن پس گفتند این مادر عالمی آنحضرت است

أَرْضَعْتَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَحَنَّانُ بْنُ عَسْمَانَ عَنِ النَّبِيِّ

که شیر داده آنحضرت را رواه ابو داود و حنن بن عسما عن النبي

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيْنَهُ ثَلَاثَةٌ تَفَرِّقَتَنِي عَنْكُمْ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ در مورد ایشان ای آنکس که کسی با یکدیگر می رفتند در گرفت

أَخَذَهُمْ لِلطَّرْفِ إِلَى خَارِجِ الْجَبَلِ فَأَفْحَطَتْ عَلَى فَمِهِ

ایشان را باران پس میل کردند بسوی خارے که در کوه بود پس فرو افتاد بر دامن خار ایشان

غَارِهِمْ مَخْرَجَةٌ مِنَ الْجَبَلِ فَأَبْقَتْ عَلَيْهِمْ فَقَالَ بَعْضُهُمْ

بزرگ از کوه پس اشید ایشان را پس با یکدیگر گفتند

لِبَعْضٍ وَالْآخَرُ لِحَدِيثِ مَا لَمْ يَكُنْ فِيهِ لِقَاءُ اللَّهِ

که بزرگ از کوه اشید ایشان را و آخرا از حدیثی بود که در آن نبود دیدار خداوند

لَمَّا يُفَرِّجُهَا فَقَالَ أَحَدُهُم أَلَيْسَ اللَّهُ كَانُوا وَاللَّانِ

که گشاید و هر که تعالی شمار او را زائل گردانند محض او پس گفت یکی ازین سه نفر خداوند را تحقیق بود مرا و در هر بزرگ در حال آنکه

سَخَّانٍ كَيْبَرَانَ وَلِي صَبِيَّةٍ صَغِيرَةٍ كُنْتُ أَرْعَى عَلَيْهِمْ

بودم مرا و در کوهان خرد بودم من که بیچاره ایتم که گوسفند را که اتفاق میکردم شیر آنرا برین خردان پس چون بیدار بودم

فَإِذَا رَحْتُ عَلَيْكُمْ فَحَلَبْتُ بَدَاتِ بِيَوَالِدِي أَسْقِيَهُمَا

شما نگاه بر این خردان پس رویدم که گوسفند را از آنجا میگردم بیدار بودم و در خود مینوشانیدم ایشان را پیش از آنکه از خود

فَبَلَّ وَلَدِي وَأَنَّ قَد نَأَى بِي الشَّجَرُ فَمَا أَتَيْتُ حَتَّى مَسَيْتُ

و بویستی که تحقیق دور بودم از نشان که هرگاه گوسفندان بود پس نیادم بجای آنکه شام کردم پس با نفتم وارد و بیدار که

فَوَجَدْتُهُمَا قَدْ نَامَا فَحَلَبْتُ كَمَا كُنْتُ أَحْلَبُ فَجَعَلْتُ

خوشتره خرا کردم پس رویدم که گوسفندان را چنانکه عادت بود که میدوشیدم پس آوردم شیر را پس از آنکه استادم

بِالْأَرْبَابِ نَبِيَّتٌ جَدَّتْ لِي سِمْيَاءُ كَرَّةً أَنْ أَقْطَعَهُمَا

نزدیک سر آمد و بیدار در حالیکه کرده داشتم که بیدار کنم ایشان را و ناخوش دارم که آنجا نرفتم

نزدیک سر آمد و بیدار در حالیکه کرده داشتم که بیدار کنم ایشان را و ناخوش دارم که آنجا نرفتم

وایں تو خیر الموعظ کا لفظ لکھو

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ ۚ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ ۚ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ ۚ

بخبر دان پیش از او میاید و خردان فریاد میکنند و می نمانند از آن سستی نزدیک هر دو پاسه من پس بود

عِنْدَ قَدْحِي فَلَمْ يَزَلْ ذَلِكَ دَابِّي وَدَابُّهُمْ حَتَّى تَطْلُعَ

خواب کردن مادر و پدر و استادان مادر فریاد خردان تا آنکه برآمد خیر ایتم و حکایت حال

الْفَجْرِ فَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ

کرده گفت خداوند ایسر اگر سستی تو کردید اسلے که من کرده ام این کا خصص طلب ریشی تو پس کیشا برای ما کن ادا سگ

فَأَفْرُجْ لَنَا فَرْجَةً نَرَى مِنْهَا السَّمَاءَ فَفَرَّجَ اللَّهُ لَهُمْ

که بنیم ازان کشادگی آسمان را پس کیشا و خدا تیمالی برای این نوم تا آنکه چنان شد که می بیند آسمان را گفت

حَتَّى يَرُونَ السَّمَاءَ قَالَ الثَّانِي اللَّهُمَّ إِنَّهُ كَانَتْ لِي

مردم و خداوند باریستیک بود مرا دختر کم کرد و دست میدادم او را مثل سخت ترین و وسیته های مردان مر زمان الطیب

بِتُّ عَمَّ أَحِبُّهَا كَأَشَدِّ مَا يُحِبُّ الرِّجَالُ النِّسَاءَ فَطَلَبْتُ

نورم بسوی و س نفس اورا یعنی میل کردم بسوسے و س پس هر کیش

الِيهَا نَفْسَهَا فَأَبَتْ حَتَّى آتَيْتَهَا مِائَةَ دِينَارٍ فَسَعَيْتُ

کرد از مطلق دست من تا آنکه بیارم اورا صد دینار پس کسی که درم تا آنکه بهم

حَتَّى جَمَعْتُ مِائَةَ دِينَارٍ فَلَقِيْتَهَا بِهَا فَلَمَّا قَعَدْتُ

رسانیدم صد دینار و دادم اورا پس هر گاه که شستم میان او پاسه آزان

بَيْنَ رِجْلَيْهَا قَالَتْ يَا عَبْدَ اللَّهِ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَفْتَحْ الْحَاتِمَ

گفت آن زن ای بنده خدا پیر بیز کن و تیر سسل ز خدا دگستا هر امانت را اگر کنی است

فَقَعْتُ عَنْهَا اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ

از بگارت پس تمام ازوسه خداوند ایسر اگر میدانی تو که من کردم آزا براسه طلب رضایتی

ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَأَفْرُجْ لَنَا فَرْجَةً مِنْهُ فَفَرَّجَ اللَّهُ لَهُمْ فَرْجَةً

پس کشادگی ما را ازین صزه پس بشاد خدا تیمالی براسه ایشان کشادگی

له صحیح مردان السماء
باجبات نون خاکی لکھو
سخت خوش است
پس درین صورت است
حال ماضی
بیشتر از این
و در این وقت
است که از آن
کالین مازاد است

وَقَالَ الْآخِرُ اللَّهُمَّ إِنِّي كُنْتُ اسْتَلْبِزْتُ أَحْيِرًا لِفَرْقِ
 بخت مرد دیگر خداوند بختی کن بخدمت بر مردی گرفتار مرد ووری را بپیمانہ شامے کہ در وی سیزده رطل
 اسْرِي فَلَمَّا قَضَىٰ عَمَلَهُ قَالَ أَعْطِنِي حَقِّي فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ
 سیکو پس بپیمانہ می کہ تمام کرد آن مرد کار خود را گفت بدو ملاحظہ مرا پس پیش آوردم بر سر حق وے
 حَقَّهُ فَتَرَكَهُ وَرَعِبَ عَنْهُ فَلَمْ أَزَلْ أَنْزِرْ عَهْدَ حَتَّىٰ جُمِعَتْ
 پس بگذاشت حق خود را و اعراض کرد از آن پس همیشه زراعت میکردم حق او را تا آنکه بهم آوردم از حاصل
 مِنْهُ بَقْرًا وَرَاعِيَهَا فَجَاءَنِي فَقَالَ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَطْلُبْنِي
 زراعت گاوان و چراغندگان گاوان را پس آمد مرد آن بچرا پس گفت تبرس از خدا و تو طلب من
 وَأَعْطِنِي حَقِّي فَقُلْتُ إِذْهَبْ إِلَىٰ ذَلِكَ الْبَقْرِ وَرَاعِيَهَا
 مرا و بدو ملاحظہ مرا پس گفت برو بسوے آن گاوان و چراغندگان آن که حق تو هست پس گفت تبرس
 فَقَالَ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَهْزِعْ عَنِّي فَقُلْتُ إِنِّي لَا أَهْزَأُ بِكَ فَخَذْتُ
 از خدا و استهزا و سخنریت مکن از من پس گفت بدستی کن استهزا نکنند تو پس بگیر آن گاو و آن را
 ذَلِكَ الْبَقْرَ وَرَاعِيَهَا فَخَذَهَا فَأَتَمَّلَقَ بِهَا فَإِن كُنْتُ
 و چراغندگان آنرا پس گرفت اینمال و متاع پس بر آن خمر شیار را پس اگر میدانی
 تَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَأَفْرِجْ مَا بَقِيَ
 خداوند که من کرده ام آنرا بر اے طلب رضا سے تو پس کیشا اچھا تو مانده هست از این سنگ
 فَقَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُمْ مَتَفِقًا عَلَيْهِ وَعَسَىٰ أَنْ يَنْزِلَ عَلَيْهِ
 پس بکنند خدا آن سنگ را از ایشان متفق علیہ و از انس زمر روایت گفت فرود
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَّ الْعَبْدَ يَمُوتُ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہر سیکو بندہ ہر آنیہ ہمیشہ برودار وے
 وَالِدًا أَوْ أَحَدَهُمَا وَإِنَّهُ لَهُمَا لِعَاقٍ فَلَا يَزَالُ يَدْعُو لَهُمَا
 بر روی یکے از آن دو و حال آنکہ آن بندہ مرایشان را در کمانیدہ و عقوق در زیدہ است پس ہمیشہ دعا میکند

مجلس پنجشنبہ سبت بقدر
 شانزده رطل و ۱۲ اونس

وَيَسْتَغْفِرُ لَهُمَا حَتَّى يَكْتُبَهُ اللَّهُ بَارًا رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَشُعْبَةُ

آن بندہ مرید روم اور رواد آمد در شمس از اہل بیت و از اہل بیت علی کے کندہ و ایشان و اہل بیت

الإيمان و (أبي أسيد الساعدي قال بينا نحن

در شعب الایمان و از ابی اسید ساعدی روایت گویند کہ در اثناء ایامہ ابو موسیٰ

عند رسول الله صلى الله عليه وسلم اذ جاءه رجل من

نزد یک پیغمبر خدا صلوات اللہ علیہ وسلم تاکہ آمد آنحضرت را مرد سے

بنو سلمة فقال يا رسول الله هل بقي من نبي ابراهيم

از بنی سلمہ پس گفت ای رسول خدا آیا باقی مانده است از بنی ابرہہ و رواد مرید من چیرے کہ بنیم آنرا

يه بعد موتيهما قال نعم الصلوة عليهما والاستغفار لهما

پس از مرگ ایشان فرمود آرمی باقی مانده است رحمت فرستادن بر ایشان و آمرزش و استغفار

وانفاذ عهديهما من بعدهما وصلة الرحم التي لا توصل

از حق مرا ایشان را و روان کردن عهد و وصیت ایشان بعد از ایشان و صلہ رحم کر کرده ہمیشہ و مگر بسبب

الأبهما وكرام صديقيهما رواه أبو داود وابن ماجه وعز

خالص حق ایشان و بزرگ داشتن دوستان و والدین را و احسان کردن بر ایشان روایت کرد ابو داؤد و ابن ماجہ و عزیز

ابن عمر رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان من

و از ابن عمر رض روایت فرمود آنحضرت صلوات اللہ علیہ وسلم بدین تراز

أبى البرصيلة الرجل أمل ودي آية بعد ان يؤل رواة مسلم

نیک ترین نیکبها احسان کردن مست مرد اہل محبت پرورش را بعد از پشت دادن او رواہ مسلم

باب اصابة اثر قاطع الحزم

ایمن باب در بیان صلوات اللہ علیہ و کتابہ قاطع الرحم است

ابن عباس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

از ابن عباس روایت گویند کہ فرمود آنحضرت صلوات اللہ علیہ وسلم

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُسْطَلَّ فِي رِثْقِهِ وَيُنْسَأَهُ فِي إِشْرِهِ

کسیک دوست دارد که زنجیر در گردن او زنی و کسی و تاجیر ده شود در آن جلد و سه

فَلْيَصِلْ رِجْمَهُ مُتَّفِقًا عَلَيْهِ وَكَانَ أَحْمَرُ رِثْقَهُ رِثْمًا

پس باید وصل کرد زخم خوردند متفق علیه و از ابی هریرم مرویست

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجْمُ شَرٌّ مِنْ

گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم صدرا رحم شاه و شمشیر است ادرت

مِنَ الرَّحْمَنِ فَقَالَ اللَّهُ مِنْ وَصْلَائِكَ وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَكَ

حضرت رحمن پس گفته است خدا کسی که زخم کند ترا پدید ترا بدم او را در بر که قطع کند ترا

قَطَعْتَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَابْنُ جَبْرِينَ مَطْعَمٍ رَضِيَ

قطع کنم او را رواه البخاری و ابن جبرین مطعم رضایت گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَائِمًا

فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم در نیاید بهشت راه راه سابقان و مد زبان قاطع رطوبت

مُتَّفِقًا عَلَيْهِ وَابْنُ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه و ابن عمرو قال قال رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ الْوَأَصِلُ بِالْمَكْفِيِّ وَلَا الْكَافِي

صلوات الله علیه وسلم نیست وصل کننده زخم مکافات کننده با اقر با اولین

الْوَأَصِلُ الَّذِي إِذَا قُتِلَتْ رِجْمُهُ وَصَدَّ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

وصل کننده کامل آنست چون قطع کرده شود وصل کند در هم را رواه بخاری

وَكَانَ ابْنُ مَرْيَمَةَ رِثْمًا قَالَ بَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

و روایت است از ابی هریرم که مرویست گفت یا رسول الله صلوات الله

اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ إِنَّ لِي قَرَابَةً أَصْلَهُمْ وَيَقْطَعُونَ

علیک وسلم بر من قرابتی است از ایشان است و می قطع کنند

لیک و سلم

کلمه بر سر کلمات
شبیخ
کلمه بر سر کلمات
آنست که هر چه بگوید
در هفتاد و هفتاد
میشکند و متصل بر این
۱۱۲ اشعه النعمات

وَأَحْسَنُ إِلَيْهِمْ وَيَسْئُونَ إِلَيَّ وَأَحْلَمُ عَنْهُمْ وَيَجْهَلُونَ عَنِّي

قرابت برابر ای من و شکی میفرستیم من بسوی ایشان و بر می میفرستند ایشان بسوی من و علم می ورزم از ایشان

فَقَالَ لَئِنْ كُنْتُ كَمَا قُلْتَ فَكَأَنَّمَا تَسْفَهُوهُمُ الْمَلَأَ وَلَا يَزَالُ

و جهل میکنند بر من پس گفت آنحضرت بخدا سوگند اگر راستی تو بنها نمکه میگوئی گویای اندازی در زمین ایشان غایبتر

مَعَكَ مِنَ اللَّهِ ظَهَرَ عَلَيْهِمْ مَا دُمْتُ عَلَى ذَلِكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

گرم را و همیشه است با تو از خدا همین زمانه بر ایشان مادام ثابت و مستقیم باشی بر آن صفت رواه مسلم

وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از ثوبان رضی مولا ای آنحضرت صلی الله علیه و سلم روایت است که فرمود آنحضرت ما را از

لَا يَرْدُ الْقَدْرَ إِلَّا الدُّعَاءُ وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ إِلَّا الْبِرُّ وَالْإِتْقَانُ

باز نیکو داند تقدیر الهی کمزیرد و زیادت نمیکند در عمر آدمی مگر نیکی بوالدین و بدرستی

الرَّجُلَ لِيُحْرَمَ الرِّسْقَ بِالدَّنْبِ يُصِيبُهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

مرد هر آینه محروم گردانیده میشود از رزقی که ویرانها ده اند سبب شومی آن بیکه در دنیا بد مرد را

وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

رواه ابن ماجه و از عبد الرحمن بن عوف رضی مرویست گفت شنیدم آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَا اللَّهُ

صلی الله علیه و سلم که میگفت که گفت خدای تبارک و تعالی منم خدا

وَإِنَّا الرَّحْمَنُ خَلَقْتُ الرَّحِمَ وَشَقَقْتُ لَهَا مِنْ اسْمِي فَمَنْ

و منم رحمن پیدا کردم رحم را و شکافتم بر او رحم را نامی از نام خود که رحمانست پس

وَصَلَّاهَا وَصَلَّتْهُ وَمَنْ قَطَعَهَا بَتُّهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ عَزَّ

کسیکه پیوند کند رحم را پیوند کنم من او را و هر که ببلاند رحم را ببلانم او را رواه ابو داود

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وا از عبد الله بن ابی اوفی رضی مرویست گفت شنیدم من آنحضرت صلی الله

له
بیت تطبیح

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَنْزِلُ الرَّحْمَةُ عَلَى قَوْمٍ فِيهِمْ قَاتِعٌ رَحِيمٌ

علیه و سلم را که فرمود یعنی آید رحمت حاصل آید بر قومی که در میان ایشان نشسته بر ندو و رحم و رعایت ناکند

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْأَيْمَانِ وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

حق آنرا رواه بیهقی فی شعب الایمان و روایت است از ابی بکر رضی الله عنه

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ ذَنْبٍ أُخْرَى

فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم نیست هیچ گناهی سزاوارتر از آنکه بکند

أَنْ يُعْجَلَ اللَّهُ لِصَاحِبِهِ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَدَّخِرُكَ فِي

خدا تعالی مکنده آنکه را عذاب در دنیا با آنچه نگاه میدارد و او را از عذاب در آخرت از

الْآخِرَةِ مِنَ الْبَغْيِ وَقَطِيعَةِ الرَّحْمِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

بر آمدن از اطاعت امام عادل و بر بی پیوندی رحم رواه ترمذی و ابوداؤد

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی هریره رضی الله عنه روایت است که آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ تَعْلَمُونَ مِنَ النِّسَابِ كَيْفَ مَا تَصِلُونَ بِهِ أَرْحَامَكُمْ فَإِنَّ صَلَاةَ

و سلم فرمود بیاموزید از نسبهای خود آن قدر که پیوند کنید بدان رحمهای خود را زیرا که پیوند کردن

الرَّحْمِ حُبَّةٌ فِي الْأَهْلِ مِثْرَةٌ فِي الْمَالِ مَنْسَأَةٌ فِي الْأَثَرِ

بر رحم جای پیوند محبت و محل دوستی است در خویشانش و سبب کثرت در مال و سبب تاخیر است در اثر

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ الْعَاصِ قَالَ قَالَ رَسُولُ

رواه ترمذی و از سعد بن العاص رضی الله عنه روایت است که فرمود

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقُّ كَبِيرِ الْأَخْوَةِ عَلَى صِغِيرِهِمْ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم ادب و حرمت بزرگه از میان برادران خود

حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْأَيْمَانِ

پیچیدگی حق پدر بر فرزند و رواه بیهقی فی شعب الایمان

در حدیث است که
رسول خدا صلی الله علیه و سلم فرمود
باید که هر کس با کسی
بغض دارد یا کینه
درد آن را از او
ببرد و با او
بمهربانی
رفتار کند

صلوات بر محمد و آل محمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَاعْتَصِمُوا بِالْحَقِّ وَالنَّصْرِ كُلِّ مَسْمُومٍ

بسم الله در بیان شفقت و رحمت بر خلق و در برابر همه مسلمانان

وَلَا تَكْفُرُوا بِالشَّهَادَةِ وَمَنْ يَكْفُرْ فَإِنَّهُ إِذْ فِي قَلْبِهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ

و پیوسته گوید ای راو هر که بپوشد آنرا پس بدوستی که در گناه است دل او خدا باطنی میکند

عَلِيمٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و اناست از عبدالله بن عمرو روایت فرمود آنست صلوات

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّحْمُونَ بِرَحْمَةِ الرَّحْمَنِ إِحْمُوا أَمْرِي فِي

علیه وسلم رحم و شفقت کنندگان بر خلق رحمت میکند ایشان را رحمت

الْأَرْضِ يَرْحَمُكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

رحم کند کس که در زمین است از آسمان رحم کند شمارا کسی که در آسمان است ای ملائکه روایت کرد این حدیث را

وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو داود و ترمذی روایت است از جعفر بن عبدالله گفت فرمود آنحضرت صلوات بر محمد و آل محمد

لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ مُشْفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

رحمت نمیکند خدا تعالی بر رحمت خاص کامل خود کس که رحمت نمیکند آدمیان را مشفق علیه

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكُمْ وَمَا

عزرا بن عباس روایت فرمود آنست صلوات بر محمد و آل محمد و سلم نیست از ابان بن مالک

مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَبُوقِرْ كِبِيرَنَا وَيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ

رحم نکند خردان ما را و حرمت نکند بزرگان ما را و نیست از مالک بن انس روایت فرمود و منع نکند از غیر معروف

عَنْ الْمُشْتَرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ

روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی هریره روایت شنید آنحضرت را

السَّادِقِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَنْزِعُ الرَّحْمَةَ إِلَّا مِنْ شَفِيعٍ

که رحمت گوئی در دست گفته شده با و می گفت کشیده نشود مگر با کسی که از دل به رحمت

صلوات بر محمد و آل محمد

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْبُرَيْدِيُّ وَعَنْ الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ قَالَ

روایت کرد از احمد و ترمذی و از ثعمان بن بشیر رضی روایت است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُونَ كَجُلْبٍ

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بمجموع مسلمانان همه در رحم

وَإِذَا بِنِ اشْتَكَى عَيْنَهُ اشْتَكَى كُلُّهُ وَإِنْ اشْتَكَى رَأْسَهُ

یک مرد و یک شخص را اگر شکایت میکند آغز در دو چشم خود را شکایت میکند همه بدن خود را

اشْتَكَى كُلُّهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْ

و اگر شکایت میکند آغز در دو سر را شکایت میکند تمام بدن خود را رواه مسلم و از ابی موسی رضی

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُؤْمِنُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم روایت است که فرمود آنحضرت مسلمانان در یکدیگر مانند بیست و نعلت میگرداند

يَشُدُّ بَعْضُهُمْ بَعْضًا فَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و محکم بسیار بعضی اجزا را بر اجزا دیگر و در آغز آنست انگشتان یکدیگر است و دیگر بر انگشتان دیگر

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از انس بن مالک روایت است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنْصُرُ الظَّالِمَ الظَّالِمًا أَوْ مَظْلُومًا فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ

یاری ده برادر مسلمان را ظالم باشد یا مظلوم پس گفت مردی ای رسول خدا یاری سید همگان را

أَنْصُرُهُ مَظْلُومًا فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا قَالَ تَمَنَعَهُ مِنْ

در حالت مظلومیت او پس چگونه یاری دهیم او را که ظالم است فرمود یاری دادن ظالم آنیکند که تمینگی

الظَّالِمِ فَمَا أَنْصُرُكَ إِذَا هُوَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي عَمْرٍو

ازستم کردن پس آن با دوستی است و چون است او را متفق علیه و از ابن عمر رضی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِلْسَّيِّدِ أَخِي مُحَمَّدٍ

فرمود که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که مسلمان برادر دینی مسلمان است

این در حدیث است که در حدیث دیگر آمده است

لَا يُظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ لِخَبِيئَةٍ كَانَ

نیاید که استم کند مسلمان را بگریزاند و گنازد و دشمن در دست دشمن و کسیکه باشد سعی کند

اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ وَمَنْ قَرَّحَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً قَرَّحَ اللَّهُ عَنْهُ

در حاجت روانی بر او فرود باشد خدا بیگانه از دشمنی حاجت دمی و هر که بکشد از مسلمان از دوست بکشد

كُرْبَةً مِنْ كُرْبَاتِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ

خدا بیگانه از دوست از آن دو بهی همای روز قیامت و کسیکه پرده پوشته کند مسلمان را پرده پوشی

يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ

میکنند و یونند روز قیامت متفق علیهم و از انس رضی مرویست گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم سوگند بخوانم که بقایه ذات من است

لَا يَوْمٌ مِنْ عَبْدٍ حَتَّى يُحِبَّ لِخَبِيئَةٍ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

از تمامان نیارد هیچ بند تا آنکه دوست دارد بر او بر مسلمان چیزی را که دوست دارد بر او خود یعنی ایمان

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ

کامل متفق علیهم و از جریر رضی مرویست که بیعت کردم آنحضرت را

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ

صلی الله علیه وسلم بر هر پاداشتن نماز و دادن زکوة

وَالنَّصْرِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ

و غیر خواری نمودن مر هر مسلمان را متفق علیهم و از انس رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرْمَشْتُ

مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که امری نکردم هیچ چو پیوسته

سِتْمًا مِنْ تَحْلِ سِتِّهِ إِلَّا فِضْلًا لِلَّهِ لَهُ عِنْدَ سِتِّهِ مَنْ يَكْرُمُهُ

از جهت که آن سالی وی نماند آنکه بکار و خدا ایتمانی برای وی نزد کلان سالی و کسی که گرامی دارد او را

صلی الله علیه وسلم
اول آنکه سر لام یعنی
مخزن دل کند او را
در نهایت است که بیاید
اسلم فلان فلاخ
و متفق در تنگ
و صامت کند او را
و بعضی گفتند
از تمامان نیارد
کسی که دوست دارد
بر او بر مسلمان
چیزی را که دوست
دارد بر او خود
یعنی ایمان
کامل متفق
علیهم و از جریر
رضی مرویست
که بیعت کردم
آنحضرت را
صلی الله علیه
وسلم بر هر
پاداشتن نماز
و دادن زکوة
و غیر خواری
نمودن مر هر
مسلمان را
متفق علیهم
و از انس رضی
قَالَ قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مَا أَرْمَشْتُ
سِتْمًا مِنْ
تَحْلِ سِتِّهِ
إِلَّا فِضْلًا
لِلَّهِ لَهُ
عِنْدَ سِتِّهِ
مَنْ يَكْرُمُهُ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

روایت کرد آنرا ترمذی و از ابی موسی رضی مرویست فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ أَجْزَالِ اللَّهِ أَكْرَامَ ذِي

صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکه از جمله اجزای تعظیم اللہ تعالی است گرامی داشتن

الشَّيْبَةِ الْمُسْلِمِ وَحَامِلِ الْقُرْآنِ غَيْرِ الْغَالِي فِيهِ وَلَا الْجَاوِي

پیریرا که مسلمان است و گرامی داشتن بردارنده قرآن را آنکه غالی نباشد در آن و نه جانی بلکه

عَنْهُ وَأَكْرَامِ السُّلْطَانِ الْمُقْسِطِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ هَبَّانٍ

متوسط الیمال باشد و اکرام و تعظیم کردن بادشاه عادل است رواه ابوداؤد و ابن هبانی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ

فیه شعب الایمان و از ابی در در از مرویست گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ مُسْلِمٍ

آنحضرت را صلوات اللہ علیہ وسلم ایکیگفت نیست هیچ مسلمانی که رو کند

يُرَدُّ عَنْ عَرْضِ أَخِيهِ إِلَّا كَانَ عَلَى اللَّهِ أَنْ يَرُدَّ عَنْهُ نَارَ جَهَنَّمَ

از او بر و سه بر او بر خود نگر آنکه شتابت کرد و بر خدا که رو کند از او آتش دوزخ را

يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تَلَاهُ هَذِهِ الْآيَةَ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ

روز قیامت بپستر خواند این آیت را بر اے آستشهاد و هست ثابت و واجب بر یاری دادن

الْمُؤْمِنِينَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَجَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ

مومنان روایت کرد این حدیث را در شرح سننه و از جابر رضی مرویست که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ أَمْرٍ مَسِيءٍ يَجْذُلُ أُمَّرَأَ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود نیست هیچ مروی مسلمان که مجذول گرداند از نعمتی

مَسِيئًا فِي مَوْضِعٍ يَنْتَهَكُ فِيهِ حُرْمَتَهُ وَيَنْقُصُ فِيهِ

یاری نهد مروی مسلمان را در جائی که گرفتہ شود در آنجا حرمت او کم کرده شود در آنجا چیزے

عبارتانی فرمایند
در بیان آن از خود
نظر بر سطح اما جواز
در لغت نظر بر یاد
و غیرت و بیان آن
در لغت نظر بر یاد
بلکه آنست که جازم
بکنند و جواز از
در بعضی شکل تاویل
و کلامی جایی میکنند
یعنی در آنست که
اعراض و آنست که
و حکام و آنست که
بکنند و عمل آن
گفته اند غلط
در بعضی موارد
بطلد یک
مردم
آنست که
آنست که
آنست که

مِنْ عَرَضِهِ الْآخِذَ لَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ فِيهِ

الناموسی وی فرماتا کہ خود کو لے کر اپنے اور اللہ تعالیٰ کے درمیان جگہ کر دوست میدارو آن مرد ماری دادن

نَصْرَهُ وَمَا مِنْ أَمْرٍ مَسْلُومٍ يَنْصُرُ مَسْلُومًا فِي مَوْضِعٍ يَنْتَقِرُ

خزارا ویست بیچ مردے مسلمان یا کدھر مسلمان زادر جاسے کہ کم کردہ میشود تا ہر دو سے

مِنْ عَرَضِهِ وَيَنْتَهَكُ فِيهِ مِنْ حَرَمَتِهِ إِلَّا نَفْسَهُ فِي مَوْطِنٍ

وہی گت کردہ میشود درو سے از حرمت سے آن

يُحِبُّ فِيهِ نَصْرَتَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ (۱۰) ابْنُ مَرْثُورَةَ رَضِيَ

میدارو آن بنیہ را بنجا یا سے خزارا رواہ ابو داود و از ابی ہریرہ رضی

عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِحَدِّكُمْ

مروست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بر سببیکے از شما

مِثْلُ لُخْيِهِ فَإِنْ رَأَى بِهٖ أَدَى فَلْيُطْعَمْ عَنْهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

آپنے ہر اور غوست پس اگر بیند کے از شما در برابر خود پیسے و کھوے پس باید کہ اور کھنڈا دی راوند

وَضَعْفَهُ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ وَكَأَنِّي دَاوُطَلُّوْهُ مِنَ الْمُؤْمِنِ

رواہ ترمذی و این لفظ را ضعیف گفت و در روایتی مرا و او را ملی و لغو و صحت با این لفظ مسلمان کیست

الْمُؤْمِنِ مِنْ أَخِي الْمُؤْمِنِ يَكْفُ عَنْهُ ضِعْفُهُ وَيَجُوزُ لَهُ

بہر بیعت و مسلمان برادر مسلمان است باز میدارو ازو سے

مِنْ رِوَايَةٍ وَكَانَ مَعَاذِ بْنِ أَبِي رَجْمٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اللہ پر روایتی غائبانہ اور و از معاذ بن اسرارم مروست کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ حَسَى مُؤْمِنًا مِنْ مَنَّا نَبِيًّا

صلی اللہ علیہ وسلم کیسے حفظ کند و نگاہدار و مسلمان از دشمنانق برانند

اللَّهُ مَلَكًا يَجِيءُ لِحَمَّةِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ تَارِحَةَ حَمِيَّتِ

خدا ایستالی فرشتہ را کہ نگاہدار و جسد اور از روز قیامت و آن نظر دو فرج و غیر

رَفِي مُسَلِّكًا لِشَيْءٍ يُرِيدُ بِهِ شَيْئًا حَسْبَهُ اللَّهُ عَلَىٰ حَسْرَتِهِمْ

در شنام و در سلمانی را بچیزی که میخواهد بدان چیز عیب اورا محبوب و موقوف دار و اورا خدا تعالی پرل و زلف

حَتَّىٰ يَخْرُجَ مِمَّا قَالَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ النَّبِيِّ

تا آنکه بیرون آید از آن چیزیکه گفته است رواه ابو داود و از انس رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَضَىٰ لِحَدِّهِ

مرویت از فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه بر آرد مری

مِّنْ أُمَّتِي حَاجَةً يَّرِيدُ أَنْ يَسْتَرْكِهَا فَقَدْ سَرَفَنِي وَمَنْ سَرَفَنِي

از است مرا حاجتی و کارے در حالی که اراده کرده که شا و گردانند اورا بقضای آن حاجت

فَقَدْ سَرَفَنِي وَمَنْ سَرَفَنِي فَقَدْ سَرَفَنِي وَمَنْ سَرَفَنِي

پس تحقیق شا و گردانند مرا بسیک گردانند مرا پس تحقیق راضی گرد اینند خدا را و هر که راضی گردانند خدا را

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ آذَنَكَ

در آرزو خدا تعالی اورا در بهشت و هم از وی مرویت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود کسیکه فریاد روی

مَلَهُو فَاكْتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَلَاثًا وَسَبْعِينَ مَغْفِرَةً وَاحِدَةً فِيهَا

کند اند و بگین را بنویسد خدا تعالی برای وی هفتاد و سه آنزشت یک در آن اینست که در و سه

صَلَاةٍ أَمْرَةٍ كُلِّهَا وَثِنْتَانِ وَسَبْعُونَ لَهُ دَرَجَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

صلوات کاروست همه کار و دنیا و آخرت و هفتاد و دو اوراست زیاد درجات روز قیامت

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از عبد الله رضی الله عنه مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ الْخَلْقَ عِيَالِ اللَّهِ فَأَحَبُّ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ مَنْ لَحَسَنَ

و سلم مخلوقات حکم عیال خدا دارند پس محبوب ترین خلق به الله است

لِللَّهِ عِيَالَهُ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بسوسه عیال خدا روایت کرد و بیهقی این هر سه حدیث را در شعب ایمان

له مجالس کتب معتبره
از کتابهای معتبره
مجاز و استخاره است ۱۱

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عایشہ رضی اللہ عنہا روایت کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ أَنْزَلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

فرمود فرود آرید مردم را در مراتب ایشان روایت کرد این حدیث را ابو داؤد

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ است کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَقَفَّ عَلَى نَائِسٍ جُرُيسٍ فَقَالَ أَلَا أَخْبَرَكُمْ بِخَيْرٍ

استاد بر مردم نشست بودند پس فرمود آیا خبر نیکم شمارانیدترین را از بدترین تا گفت

مِنْ شَيْءٍ كَمَا أَتَى أَفَقًا ذَلِكَ ثَلَاثٌ مَرَّاتٍ فَقَالَ

این عباس پس ت کردند پس فرمود این کلام را سه بار پس گفت

رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِالْخَيْرِ نَأْمِنُ مِنْ شَيْءٍ نَأْفَقُ الْخَيْرِ

مردے آرسے یا رسول خدا خبر دے مارا و بیان کن نیک ترین مارا از بدترین ما

مَنْ يُرْجَى خَلْدَةٌ وَيَوْمٌ شَرٌّ وَشَرُّكُمْ مَنْ لَا يَرْجَى خَيْرًا

پس فرمود نیکترین شما کسی است کہ امید داشته باشند مردم نیکی او را و این بود و شتر از بدترین او بدترین

وَلَا يَوْمٌ شَرٌّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

شما کسی است کہ امید نیکتره باشند مردم نیکی او را و این نمود و شتر از بدترین او بدترین و شتر از بدترین او بدترین

باب حق الایمان

باب در بیان حق ایمان

عَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از انبیا رضی اللہ عنہم روایت کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

وَاللَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ بِوَأَيْقَنَهُ وَوَأَيْقَنَهُ

سوگند بخدا داخل جنت نشود بہشتت را کسی کہ ایمن نباشد ہمسایہ او بر ہمسایہ او را رواہ مسلم

عن ابی هریره رضی قال قال رسول الله صلی الله

و از ابی هریره رضی مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله

علیه وسلم والله لا یؤمن بالله لا یؤمن بالله لا یؤمن بالله لا یؤمن بالله

علیه وسلم بخدا سه گانه ایمان نیارود و کامل نشود ایمان شخصی فرمود این را بسیار

قیل من یا رسول الله قال الذی لا یؤمن بالله لا یؤمن بالله لا یؤمن بالله

پرسیده شد که ایمان نیارود و کامل نشود ایمان شخصی فرمود آنحضرت که ایمن نباشد همسایه و پیر میانی او را

متفق علیه وعن عبد الله بن عمر رضی قال قال

متفق علیه و از عبد الله بن عمر رضی مرویست فرمود

رسول الله صلی الله علیه وسلم خیر الأوصیاء عند الله

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بهترین اصحاب نزد خدا بهترین است

خیرهم لصاحبه وخیر الجیران عند الله خیرهم لجاره

مر صاحب خود را بهترین همسایه با نزد خدا بهترین است مر همسایه خود را

رواه الترمذی والداری وعقبه بن عامر مرویست

روایت کرد این حدیث را ترمذی و دارمی و از عقبه بن عامر مرویست

قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم أول خصمین

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نخستین دو خصم

یوم القيمة جاران رواه أحمد و ابن مسعود رضی

که بیکدیگر خصومت کنند دو همسایه اندر روایت کرد این حدیث را احمد و ابن مسعود رضی

قال قال رجل للبی صلی الله علیه وسلم یا رسول الله

مرویست گفت گفت مردی مر آنحضرت صلی الله علیه وسلم

کیف ان اعلم اذا احسنت او اذا سأت فقال البی صلی الله

به نیوکاری خود و بدکاری خود پس فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَمِعْتَ جِرَانَكَ يَقُولُونَ قَدْ أَحْسَنْتَ

چون شنیدی همسایه های خود را که میگویند: بخوبی نیک کردی پس تحقیق

فَقَدْ أَحْسَنْتَ وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ يَقُولُونَ قَدْ أَسَأْتَ فَقَدْ أَسَأْتَ

نیک کردی و چون شنیدی تو آن را که میگویند: تحقیق بد کردی پس تحقیق بد کردی یعنی نیک بگریز از نیکوکاری

بِوَأَهْ ابْنِ مَاجَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي قُرَادٍ

دارن همسایه معلوم زد و در راه ابن ماجه در روایت است از عبد الرحمن بن ابی قریظ

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ يَوْمًا فَجَعَلَ أَصْحَابَهُ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم وضو کرد و منکر کرد و در روایت است از ابن عباس

يَسْمَعُونَ بِوَضُوئِهِ فَقَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سبح کردند بآب وضوی آنحضرت پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَا يَجْعَلُكُمْ عَلَىٰ هَذَا قَالُوا لِحُبِّ اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ

چه چیز بود است شمارا برین کار گفتند: محبت خدا و رسول خدا پس فرمود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سِتْرَةٍ أَنْ يُحِبَّ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَوْ حُبِّهِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم سبک داشت و میگرداند او را که دوست دارد و خدا و رسول خدا را دوست دارد و او را خدا

اللَّهُ وَرَسُولَهُ فَلْيَصِدِّقْ حَدِيثَهُ إِذَا حَدَّثَ وَلْيُؤَدِّ أَمَانَتَهُ

و رسول خدا را پس باید راست گوید و سخن خود را چون گوید سخن را و باید دلدادگانه است مردم چون نهادند شود

إِذَا اتَّقَىٰ وَيُحَسِّنْ جَوَارِحَ مِنْ جَاوِرَةٍ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

امانت نزد وی و با او بگردد کند همسایه کسی که همسایه شده است او را و از ابن عباس روایت

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

در روایت است از رسول خدا صلی الله علیه وسلم میفرمود: گوید

لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالَّذِي يَشْبَعُ وَجَارَهُ جَائِعًا إِلَىٰ جَنْبِهِ

مسلمان کامل کسیکه سیر میخورد و همسایه او گرسنه است در هر دو معنی است

رَوَاهَا الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

روایت کرد این هر دو حدیث را بیهقی در شعب ایمان و از ابی هریره راضی

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةَ تَذْكُرُ مِنِّي كَثْرَةَ

مردیست گفت مردی ای رسول خدا بپرستی فلان زن ذکر کرده میشود از بیه راضی نماز و

صَلَوَاتِهَا وَصِيَامِهَا وَصَدَقَاتِهَا غَيْرَ أَنَّهُ تُوذِي جِيرَانَهَا

در روزهای نماز و صدق و صیامها و غیر آن زن میریزد همسایه های خود را

بِلِسَانِهَا قَالَ هِيَ فِي النَّارِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةَ تَذْكُرُ

بزبان خود فرمود آنحضرت کردی در آتش خواهد بود گفت آنمردی رسول الله بپرستی فلان زن دیگر

قَلِيلًا صِيَامِهَا وَصَدَقَاتِهَا وَصَلَاتِهَا وَإِنَّهَا تَصَدَّقُ

ذکر کرده میشود از نماز روز و صدق و صیامها و غیر آن زن تصدق میکند باریها از بیه راضی

بِالْأَنْوَارِ مِنَ الْأَقْطِ وَلَا تُؤْذِي بِلِسَانِهَا جِيرَانَهَا قَالَ هِيَ

حقیرست و لیکن ایضا نمیکند بزبان خود همسایگان خود را گفت آنحضرت این زن

فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

در بهشت خواهد بود روایت کرد این حدیث را احمد و بیهقی در شعب ایمان

أَبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن مسعود راضی است گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ قَسَمَ بَيْنَكُمْ أَخْلَاقَكُمْ كَمَا قَسَمَ بَيْنَكُمْ أَرْضَ أَرْضِكُمْ

بدرستی که خدا تعالی قسمت کرد میان شما اخلاقتان را سیرتهای شما را چنانکه قسمت کرد میان شما ارضان شما

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ يُحِبُّ وَمَنْ لَا يُحِبُّ

بدرستی که خدا تعالی میدهد دنیا را کسی که دوست دارد دنیا را و یعنی مومن را و کسی که دوست ندارد

وَلَا يُعْطِي الدُّنْيَا إِلَّا مَنْ أَحَبَّ فَمَنْ أَحَبَّ اللَّهُ الدُّنْيَا

ندارد یعنی کافر را و نمیدهد دین را مگر کسی که دوست میدارد دنیا را و یعنی مومن را کسی که دوست ندارد دنیا را

در جلدات هر دو حدیث
بیان میکند ۱۲ مرتقا

فَقَدْ أَحَبَّهُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يُسَلِّمُ عَبْدًا حَتَّى يُسَلِّمَ

پس تحقیق دوست داشته است او را و سوگند بخدا مسلمان نشود زنده تا آنکه مطیع گردد

قَلْبُهُ وَ لِسَانُهُ وَلَا يُؤْمِنُ حَتَّى يَأْمَنَ جَارُهُ بِوَأْتِقَةٍ

دل بندد و زبان او و ایمان کامل نیاورد زنده باشد تا آنکه ایمین گردد و همسایه او بدین ایمان او را

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَ عَن

روایت کرد احمد و بیهقی در شعب ایمان

عَائِشَةَ وَ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ قَالَ مَا زَالَ جُبْرَيْلُ يُوصِيئِي

و روایت میکنند عایشه رضی و ابن عمر رضی عن النبیه قال ما زال جبرئیل انذرت و میگوید

يَا الْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورِثُنِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

یگا بدو اشتن حق همسایه تا آنکه گمان کردم که حکم کند بوارث شدن یکی از همسایه بدیگر متفق علیهم

بَابُ يَتِيمٍ وَ تَرْبِيَةِ الْوَالِدِ

باب در بیان یتیم و تربیت اولاد

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ

و نزدیک گردید مال یتیم را مگر با آنکه آن نیکوست تا برسد قوت خود را

أَشَدُّهَا إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا

بدرستی که آنانکه بجزند مالهای یتیمان را بستم جز این نیست

يَأْكُلُونَ فِي بُرْءٍ مِنْ نَارٍ أَوْ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا فَا مَا أَلَيْتُمْ

که خوردند در برزخ آتش و زود در آید در آتش و بخ لیس لیس بچ پرور را

فَلَا تَقْهَرُوا مِمَّا السَّائِلُ فَلَا تَنْهَرُوا مِمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ

نترسکن و لیکن سوزاننده را از سوزاننده و لیکن نهرودگار خویش

قَدْ ثَبَتَ سَعْدُ بْنُ سَعْدٍ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

سنن گو از سهل بن سعد رضی عنہ قال قال رسول الله

عنه جز ما را که در

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَكَافِلٌ لِيَتِيمٍ لَهُ وَلِغَيْرِهِ فِي

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود که من و تکفل امرتیم خواه آن یتیم از اقربای او باشد یا از غیر او دوست

الْحَنَّةَ هَذَا وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوَسْطَى وَقَرَّبَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا

اینچنین باشد و اشاره کرد بمقارنت انگشت سبابه و انگشت میانه و کشادگی کرد میان این دو پرده

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ (أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

از ابی هریره رضی عنہ فرمود آنست

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ

صلی اللہ علیہ وسلم بهترین خانه در مسلمانان خانه

فِيهِ يَتِيمٌ يُحْسَنُ إِلَيْهِ وَشَرَّ بَيْتٍ فِي الْمَسِيءِ بَيْتٌ

اینست که در وی یتیمی است که نیکو کرد و بدترین خانه در مسلمانان خانه اینست

فِيهِ يَتِيمٌ لِيَسَاءَ إِلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

که در وی یتیمی است که بدی کرد و میشود بسوی وی رواه ابن ماجه

لِي أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابی امامه رضی عنہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ مَسَّ رَأْسَ يَتِيمٍ لَمْ يَمْسَحْهُ إِلَّا اللَّهُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ

کسی که بگذارد دست را بر سر یتیم در حالی که نمیکند از او بیرون است را نذر برای رضای خدا باشد مرا آنکس را

يَمْرٌ عَلَيْهَا إِذْ هِيَ حَسَنَاتٌ وَمَنْ أَحْلَسَ إِلَى يَتِيمَةٍ

بمقا بله موی از میلاد در بران دست وی نیکها و سیکه نیکی کند بسوی او نترسی یتیم یا پس از یتیم که نزد

أَوْ يَتِيمٍ عِنْدَهُ كُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ وَقَرَّبَ

اوست باستم من او و مقارن در بهشت همچو این دو انگشت در بهشت

بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَ (

آنحضرت برای قیاس مقارنت دو انگشت سهار خود رواه احمد و ترمذی

ابن عباس رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

واذا ابن عباس رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت صلوات الله علیہ وسلم

من اوى يتيمًا الى طعامه وشرايه اوجب الله له

سکھ جای دہر یتیمی را بسو خوراک خود و آب خوردن و غذا پیکار

الجنة البتة الا ان يعمل ذنبًا لا يخف و من عال ذلك

بهشتت قطعا و نمشد همه گناہانرا مگر گناہی را کہ آمرزیدہ نشود و آن کفرست و سکھ خیال دارد

بنات او مثلهن من الاخوات فاذبهن ورحمهن

و دختر اری کند سر دختر را یا مانند شالی و غیر آن پس دل آب آموزد ایشانرا و مہربانی کند ایشانرا تا آنکہ بول نیاز

حتى يعفيهن الله اوجب الله له الجنة فقال جد يارسول

گرداند الله تعالی ایشانرا واجب گرداند خدا مرا آنکس را بهشت پس گفت مردے یا رسول الله یا رسول خدا

الله او اثنین قال او اثنین حتى لو قالوا وواحدة

فرمود یا رسول خدا تا آنکہ اگر التماس میکردند این ثواب را برتر بیت یاب و در البتہ قبولی فرمود و سکھ بر خدا

لقال وواحدة و من اذهب الله كرمي تجيه و جبت له

برود کریمتہ او را واجب گردد در او را

الجنة قيل يارسول الله و ما كرميتاه قال عيناه سواه

بهشت گفتہ شد یا رسول خدا چیست دو کرمی کہ سے فرمود دو چشم او روایت کرد

في شرح السنة وعن ابي هريرة رضي

این حدیث را در شرح سنہ و از ابی ہریرہ رضی مرویست کہ مردے شکایت

الى النبي صلى الله عليه وسلم فسوة قلبه قال راس

کرد بسوی آنحضرت صلوات الله علیہ وسلم سختی دل را فرمود آنحضرت بگذارد دست را بر سر

اليتيم و اطعم المسكين رواه احمد و عن ابي هريرة

یتیم را در سہ شفقت و بخوران طعام مسکین را رواہ احمد و از ابی ہریرہ رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّاعِيُ رَعَى

مرویت گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم کسی که ساعی کند در تحصیل

الْأْرْمَلَةِ وَالْمَسْكِينِ كَالسَّاعِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِخَسْبُهُ

مؤمنت زن بی شوهر و سستی نیز در مؤمنان سستی مانند سستی کننده و انفاق کننده در راه خداست

قَالَ لِقَانُوا لَا يَفْتَرُوا كَالضَّالِّمْ لَا يَفْطِرُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

گفت راوی گمان سبهم آنحضرت را که فرمود تا بعد از آنکه میبیند است کسی نمیکنند و مانند روزی است که آنرا نماند

وَمَنْ أَسْرَعَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از النسب زود مرویت کرد آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

مَنْ عَالَ جَارِيَتَيْنِ حَتَّى تَبْلُغَا بِهِنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنَا وَهُوَ

فرمود کسی که غنچهاری کند و دختر را و نفقه رساند ایشان را تا آنکه بچند بچ ببرد می آید روز قیامت

هَكَذَا وَضَعَهَا صَابِعَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

آن کس در حالیکه من در با هم بشیم و در با هم آوردم انگشتان خود را بر میان او که او از عایشه روز

قَالَتْ جَاءَتْنِي إِهْرَاءً وَمَعَهَا ابْنَتَانِ لَهَا تَسْأَلُنِي قَلَمٌ

مرویت آمد زنی که بانزول دو دختر بود و در او را سوال میکرد از من آن زن پس نیافت آن زن

تَجَدُّ عِنْدِي عَيْرٌ مُثْرَةٌ وَلِحْدَةٌ فَأَعْطَيْتُهَا أَيَّهَا فَحَسَبَتْهَا

نزد من جز یک خرما پس دوم آنرا ایک خرما پس شمیت کرد آن خرما

بَيْنَ ابْنَتَيْهَا وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ فَدَخَلَ

میان دو دختر و خود نخورد از آن پس برخواست آن زن و رفت پس در آمد

السَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَدَّثَتْهُ فَقَالَ مَنْ أَسْأَلُ

آن زن صلوات الله علیه وسلم پس گفتم این فعلی از من را پس فرمود کسی که

مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ فَأَحْسَنَ إِلَيْهِنَّ كُنَّ لَهُ سَيِّئًا

آنرا پرس کرده شود از دختران بچیزه ای پس نیکی کند بسبب که ایشان باشند این دختران را

عنه
و سبب در حدیث
این است که
از عایشه
از دست او
شدن آن سال
در او در حدیث
زن شده در حدیث
سبب از حدیث
از حدیث
از حدیث

مِنَ النَّارِ مُتَّقٍ عَلَيْهِ ۝ سُرَاقَةَ بَنِي مَالِكٍ ۝

پارہ درہ درہ غسل و صوم
دار سرقاتہ بن مالک در روایت

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَفْضَلِ

کہ آنحضرت جملہ اللہ علیہ وسلم فرمود آیا دلالت نکنم شمارا برافضلترین

الصَّدَقَةِ ابْنَتِكَ مَرْدُودَةٌ إِلَيْكَ لَيْسَ لَهَا كَسِبٌ

صدقات صدقہ مردون است برود خرتو را بازگردانیدہ شدہ است بسببے تو و حال آنکہ نہت

غَيْرُكَ رِقَاةُ ابْنِ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ ۝

مرا بن خترا کہندہ و لفقہ دہندہ ہر دو رواہ ابن ماجہ و از جابر بن سمرہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَأَنْ تُؤَدَّبَ

مرویت کہ آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم فرمود ہر آنچہ او بہ کرون

الرَّجُلُ وَوَلَدَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَّصِدَّقَ بِصَاعٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

مرد و زن خود را بہت است اورا از تصدق کردن بہمانہ از نفلہ رواہ ترمذی

بَابُ الْحُبِّ لِلَّهِ

باب در بیان دوستی ہر اسے خدا

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَا تَسْكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ

و میل نکنید بسببے آنانکہ ستم کردند پس بجائرس کند شمارا آتش و نیست مر شمارا جز خدا

مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءٍ فَكَأْتَصِرُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

ہوینچ دوستی پس یاری کردہ نشونداےے آنانکہ گردیدہ اید میگیدہ

آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ إِلَيْهِمْ

دشمن مرا و دشمن خویش را و دشمنان القامینید بسببے ایشان اخبار صیب مرا

بِالْمُؤَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

دوستی و حال آنست کہ وی کا فر شدہ اند بر حق کہ می آید بکرا و بہت است آی آنانکہ گردیدہ

له جزو اربع کتب
۱۰
۲۰
۳۰
۴۰
۵۰
۶۰
۷۰
۸۰
۹۰
۱۰۰

لَا تَقُولُوا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَسُؤُونَ مِنَ الْآخِرَةِ

دوستی نمیکند گویید که گرفتند خدا بر ایشان بدتر از آنستند خدا را بپنهان جانم نمیباشند

كَمَا يَكْفُرُ لَكُمْ قَوْمٌ مِّنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ لَا يُحَدِّثُ قَوْمًا

ناگردد ویدگان از اهل گورها *تجلی گوید از آنکه دیدند بخدا در روز قیامت*

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَ

دوست دارند آنرا که خلاف کند خدا را و رسول او را اگر میباشند

رَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ

پدران شان یا پسران شان یا برادران شان

أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ

یا خویشان شان آنگونه نوشته است در دلهای شان گردیدن را

وَإِلَهُهُمْ بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

و قوت داده ایشانرا بر حمت از خود و در آن در ایشانرا بوستانها که میرود

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

از زیر آن جویها جاوید باشند در آن خوشنود شود خدا را از ایشان و خوشنود

وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُوَ

شوند از وی آن گروه شکر خدا اند بر نهد بر سب که شکر خدا ایشانند

الْجَمْعُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّخَذَ وَالْيَهُودُ وَالنَّصَارَى

رستگاران ای آنانکه گردیده اید *فرا بگیرد* *یهودان و نرسانرا*

أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَمِنَ الْكُفْرَانِ

دوستانند از ایشان دوستان بر دشمنانند و هر که دوستی کند بر ایشان از شما بد است

مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ

او از ایشانست بد دوستی خدایند را و نماید گروه ستمکارانرا جز این نیست دوست شماست

الحمد لله رب العالمين
صلى الله عليه وسلم
السلامة

وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ

دفرستاده اور آنا کہ گرویدند آنا کہ پیارے میدانہ نماز و پند

الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ

زکوٰۃ را و ایشان رکوع آرنہ گانند و ہر کہ دست دارد خدا پرست اور آنا کہ

آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

گرویدند پس بدرستی گروہ خدا سے ایشانند غالبان ای آنا کہ گرویدہ ایڈر گمیرید

كَاتَّبِعُوا وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا أَدِيْبَكُمْ هُذُوًا وَقَلْبًا مِّنْ

آنا نہ کہ فر اگر رفتہ اند کیش شمارا انوسس و باز از آنا کہ دارہ شدند

الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكَافِّرَ الْأَلْبَاءَ وَأَتَقُوا

کتاب از پیش از شما و ہم ناگرویدگان را درستان و تبرسید

اللَّهَ أَنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ

از خدا ای اگر ہستید گرویدگان گمیرند گرویدگان ناگرویدگان نازد درستان

مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ

ہر گرویدگان دہرہ بلند این پس نیست از خدا

فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ

در چیزے مگر آنکہ بہ سید از ایشان ترسیدنے و متبرساند شمارا خدا سے از نفس خود

وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ (عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و بسوی خداست باز گشت عاز عایشہ صدیقہ رضی روایت کہ گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْأَمْرُ وَالسُّجُودُ فَجَنَدُ فَمَا نَعَارَ

صلی اللہ علیہ وسلم امر و سجود میں شکر پورند بیجا پس

مِنْهَا أَتَلَفَ وَمَاتَنَا مِنْهَا اخْتَلَفَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَاهُ

آنا کہ شناسا پورند از انہا اجلا و مناسبت الفت گروندہ و آنا کہ بجا گشتند از انہا متکلف شدند و ہم کہ انہی شکر پورند بیجا پس

لہ جزو رکوع ۱۳۴
صلی اللہ علیہ وسلم

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از ابی ہریرہ رضی عنہ و از ابی ہریرہ رضی عنہ فرمود کہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْأَرْضَ الْحَبَّ عِبَادَ اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ خدایتعالی چون دوست میدارد بنده را پس از زمین را

فَقَالَ ابْنِي أَحَبُّ فَلَانَا فَأَحِبُّهُ قَالَ فَيَحِبُّهُ جِبْرِيلُ

پس میگوید حضرت رب العزت من دوست میدارم فلان بنده را پس دوست بدر تو او را

فِي السَّمَاءِ فَيَقُولُ إِنَّ اللَّهَ يَحِبُّ فَلَانَا فَأَحِبُّوهُ فَيَحِبُّهُ أَهْلُ

پس دوست میدارد او را جبرئیل پسرنا میبندد جبرئیل پس در آسمان دعا و دوست میدارد

السَّمَاءِ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ وَإِذَا الْبَغْضَاءُ

فلان بنده را پس دوست دارد بر شما نیز پس دوست میدارد از اهل آسمان پس مناره میشود در آن بنده را

دَعَا جِبْرِيلُ فَيَقُولُ ابْنِي الْبَغْضَاءُ فَلَا فَاْبِغْضِهِ قَالَ

تقول در زمین و چون دشمن میدارد و خدا بنده را میبندد جبرئیل را پس میگوید بمحققین من دشمن گرفته ام

فَيَبْغِضُهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ ينادي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ

فلان بنده را پس دشمن دارد تو را و رفت آنگاه در آسمان دعا و دوست میدارد او را جبرئیل پسرنا میبندد جبرئیل

فَلَانَا فَأَبْغِضُوهُ قَالَ فَيَبْغِضُونَهُ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِي

در اهل آسمان که خدا دشمن میدارد و فلان بنده را پس درین عالم دشمنی او را فرزند پس دشمن میدارد از آسمان

الْأَرْضِ رَوَاهُ مُسْنَدُ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در اوست مناره میشود در آن بنده را و در زمینان رواه م و حکم از ابی ہریرہ رضی عنہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ آيَاتِ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ خدایتعالی بیدرود قیامت کجا اندر دوست

الْمُتَحَابُّونَ بِجَلَالِي الْيَوْمَ أَظْلَمُ مِنْ ظِلِّ يَوْمٍ لَا ظِلَّ

دارندگان بیکدیگر بسبب نزدیکی من امروز جگہ و ہم ایشانرا در سایہ خود روز قیامت نیست سایہ

الْأَخْلَى رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مدرسا پیر من رواه مسلم وہم از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہما روایت

أَنَّ رَجُلًا زَارَ لِحَالَهُ فِي قَرْيَةِ الْخُرَيْمِ رَضِيَ اللَّهُ لَهُ عَلَى

صلی اللہ علیہ وسلم کہ وہی قصد زیارت کردی اور اسے را کہ مراد اور بود و رویہ وی میں منتظر بنشانہ خدا تبارک

مَدْرَجِيته مَلَكًا قَالَ أَيْنَ تُرِيدُ قَالَ أُرِيدُ أَخْلَى فِي هَذِهِ

پہر آدمی در راہی کہ بیکر مت اور ششہ رسید او از ان مرد کا میخواستی کہ برہے گفت آن مرد میخواست کہ ملاقات کنم

الْقَرْيَةَ قَالَ هَلْ لَكَ عَلَيْكَ مِنْ بَعْمَةٍ تَرَبَّيْتَهَا قَالَ لَا غَيْرَ

ہر اور یہ کہ مرا هست درین دیہہ گفت نہ ششہ کہ آیا هست مرزا برہے حقے از نعمت کہ مالک شو و استیفا کنی

أَيُّ أَحَبِّتَهُ فِي اللَّهِ قَالَ فَإِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكَ يَا اللَّهُ

آنرا گفت آن مرد نیست مراد اعلمیہ بزیرت مگر محبت و شستن من اور ابو جہل کہ گفت آن فرشتہ بر سر من

قَدْ أَحْبَبْتُكَ كَمَا أَحْبَبْتَهُ فِيهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

فرشادہ خدا بسو تو ہم تا خبر وہم کہ خدا تبارکالی دوست درشت ترا خدا کرد و دوست تو اور برہے خدا رواہ سلم

ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابن مسعود رضی اللہ عنہما روایت کہ آمد دے بسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ تَقُولُ فِي رَجُلٍ أَحَبَّ

و سلم پس کہ میخواستی کہ دوست آہستہ آہستہ کہ وہی را خدا در یافتہ

قَوْمًا وَ لَمْ يَلْحَقْ بِهِ فَقَالَ الْمَرْءُ مِنْ لَحَبِّ مَشْفُوقٍ عَلَيْهِ

ایشانرا پس فرمود آنحضرت مرد باہست کہ دوست داشتہ است مشفق علیہ

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَثَلُ السَّامَةِ

در روایت است از انس کہ مردی فرہہ یا رسول اللہ کہ مگر چہا مت فرمود آنحضرت

كَأَنَّكَ وَبَيْتِكَ وَمَا أَعْدَدْتَ لَهَا قَالَ مَا أَعْدَدْتُ لَهَا

و اسے میر تو چہ آمادہ کردہ از عمل بر اسے قیامت گفت آن مرد آمادہ نکر دہ

عنه رواه مسلم
کہ وہی را خدا در یافتہ
در روایت است از انس کہ مردی
فرہہ یا رسول اللہ کہ مگر چہا مت
فرمود آنحضرت
عنه رواه مسلم
کہ وہی را خدا در یافتہ
در روایت است از انس کہ مردی
فرہہ یا رسول اللہ کہ مگر چہا مت
فرمود آنحضرت

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَحَبُّ إِلَهٍ وَرَسُولُهُ قَالَ أَنْتَ مَعَ مَنْ أَجَبْتِ

گزارشگر من خدا و رسول خدا را دوست میدارم فرمود آنحضرت در آن روز که بود که دوست

قَالَ النَّبِيُّ فَمَا رَأَيْتُ الْمُسْلِمِينَ فِرَاقُوا بَشْرًا لَعَنَ

دار می گفت ای من پس ندیدم مسلمانان را که از خود شمال شده باشند هیچ چیز پس بعد از اسلام

الْإِسْلَامِ فِرَاحَهُمْ بِهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَكُنْ أَوْ مُتَوَقِّفٌ

همچو فرشتگان شدن ایشان با این کلمه متفق علیه و از ابی موسی روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الْجَلِيسِ

مروست که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم حال هم بنشین

الصَّالِحِ وَالسُّوءِ كَمَا مِلَّ الْمَسْكُ وَنَافِخِ الْكَيْفِ قَامِلٌ

ن - و هر مثل حال بر دارنده مشک است و دم بیرون پس بر دارنده مشک

الْمَسْكُ إِمَّا أَنْ يُحْدِثَ بِكَ وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ وَإِمَّا

یا آنکه میدهد ترا از آن مشک بده عرض و یا آنکه میزنی مشک را از آن و یا آنکه میبوی از آن

أَنْ يُعْجَمَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً وَنَافِخِ الْكَيْفِ أَنْ يَخْرُجَ

بشیرت برسد و در گنده بیاید آنکه میسوزد جاوهای ترا یا آنکه میبوی

نِيَابِكَ وَإِمَّا أَنْ تُعْجَمَ مِنْهُ رِيحًا خَبِيثَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

از آن بوسه بد را متفق علیه

وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عمر روایت که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَا نَسَامًا هُمْ بِأَنْبِيَاءٍ وَلَا شَهَدَاءٍ يُعْلَمُونَ

برستی که از بندگان خدا که در میان شما نیستند ایشان را خبری از انبیا و شهادت نیستند

الْأَنْبِيَاءُ وَالشَّهَدَاءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَكَانُهُمْ مِنْ اللَّهِ قَالَ أَوْ أَلَيْسَ

ایشان را پیغمبران و شهادت روز قیامت بسبب مرتب بودن ایشان از خداست ای آنکه گفته یا رسول الله

در این حدیث که در آن روز که بود که دوست گزارشگر من خدا و رسول خدا را دوست میدارم فرمود آنحضرت در آن روز که بود که دوست قَالَ النَّبِيُّ فَمَا رَأَيْتُ الْمُسْلِمِينَ فِرَاقُوا بَشْرًا لَعَنَ دار می گفت ای من پس ندیدم مسلمانان را که از خود شمال شده باشند هیچ چیز پس بعد از اسلام الإِسْلَامِ فِرَاحَهُمْ بِهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَكُنْ أَوْ مُتَوَقِّفٌ همچو فرشتگان شدن ایشان با این کلمه متفق علیه و از ابی موسی روایت قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الْجَلِيسِ مروست که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم حال هم بنشین الصَّالِحِ وَالسُّوءِ كَمَا مِلَّ الْمَسْكُ وَنَافِخِ الْكَيْفِ قَامِلٌ ن - و هر مثل حال بر دارنده مشک است و دم بیرون پس بر دارنده مشک الْمَسْكُ إِمَّا أَنْ يُحْدِثَ بِكَ وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ يُعْجَمَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً وَنَافِخِ الْكَيْفِ أَنْ يَخْرُجَ بشیرت برسد و در گنده بیاید آنکه میسوزد جاوهای ترا یا آنکه میبوی الِإِسْلَامِ فِرَاحَهُمْ بِهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَكُنْ أَوْ مُتَوَقِّفٌ از آن بوسه بد را متفق علیه وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و از عمر روایت که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَا نَسَامًا هُمْ بِأَنْبِيَاءٍ وَلَا شَهَدَاءٍ يُعْلَمُونَ برستی که از بندگان خدا که در میان شما نیستند ایشان را خبری از انبیا و شهادت نیستند الْأَنْبِيَاءُ وَالشَّهَدَاءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَكَانُهُمْ مِنْ اللَّهِ قَالَ أَوْ أَلَيْسَ ایشان را پیغمبران و شهادت روز قیامت بسبب مرتب بودن ایشان از خداست ای آنکه گفته یا رسول الله

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

وازالی سعید رضی اللہ عنہ روایت کہ وہی شنید آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ سیگفت

لَا تُصَاحِبُ الْآمُومِنًا وَلَا يَأْكُلُ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيَهُ رَوَاهُ الرَّزْمِيُّ

یاری مکن و صحبت مدار مگر مسلمانی را و باید که نخورد طعام ترا مگر مردی بهیچیکار هیچ طعام تو باید که از تو حلال باشد

وَأَبُو دَاوُدَ وَالتَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي مُرَيْزَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

تا سحیان جویند رواه ترمذی ابو داود و تارمی و از ابی هریر رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمَرْءِ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ مرد بر دین دوست خودست پس باید که نظر و اندیشه کند یکی از شما

مَنْ يَجَالِسُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتَّارِمِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالتَّارِمِيُّ

که گرد دست میدارد رواه احمد و ترمذی و ابو داود و تارمی در

شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ

شعب ایمان و از ابو ذر رضی اللہ عنہ روایت که بیرون آمد بر ما پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَدْرُقُنَّ أَيْ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آیا در مییابید که کدام عمل از اعمال محبوبتر نزد خدا می

تَعَالَى قَالَ قَائِلُ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَقَالَ قَائِلُ الْجِهَادِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

تعالی گفت گوینده نماز محبوبترست زکوة محبوبترین اعمالست و گفت گوینده دیگر جہاد محبوبترست فرمود آنحضرت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالبغض

صلی اللہ علیہ وسلم بدرستیه محبوبترین اعمال بسوی خدای تعالی دوستی از جهت خداست و دشمنی از جهت

فِي اللَّهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ مَرْقَال قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

خداست رواه احمد و از ابی امامه رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا أَحَبُّ عَبْدًا دَانَ لِلَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم دوست نداشت هیچ بنده بنده دیگر را از برای خدا

اصول
مقام حضرت
است در مقام
ما صحبت بنده
تعلق بنده
که بنده بنده
و از این جهت
کتابت این حدیث
سید

إلا أكرم ربه عز وجل رواه أحمد و أسماء

مگر بزرگ داشت باین دوست داشتن خدا بزرگ را رواه احمد و از اسماء

بنت يزيد رضي الله عنها سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم

بنت يزيد رضی اللہ عنہا روایت است که در می شنید آنحضرت را صلوات اللہ علیہ وسلم

يقول ألا أنبئكم بخياركم قالوا بلى يا رسول الله قال

که میگفت آیا اعلام نکنم شما را بهترین شما گفتند صحابه اعلام کن ما را یا رسول اللہ فرمود

خياركم الذين إذا رآوا ذكر الله رواه ابن ماجه

آنحضرت که بهترین شما کسانی اند که چون دیده شوند یاد کرده شود من رواه ابن ماجه

و عن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله

و از ابی هریره رضی اللہ عنہ روایت است که فرمود آنحضرت صلوات اللہ

عليه وسلم لو أن عبد من عبدني تخافني في الله عز وجل

علیه وسلم اگر باشد اینک دو بنده که دوست داشته باشند یکدیگر را از جهت خدایتعالی

و أحدي في المشرق و آخر في المغرب جمع الله بينهما

یکی در مشرق و دیگری در مغرب بر آید جمع کند خدایتعالی میان هر دو بنده

يوم القيمة يقول هذا الذي كنت تحبه في و عن

روز قیامت میگوید خدایتعالی این بنده آن کسی است که بودی خود دوست میداشتی و او را در جنت من

أبي رزين رضي الله عنه قال له رسول الله صلى الله عليه

و از ابی رزین رضی اللہ عنہ روایت بدستی که آنحضرت صلوات اللہ علیہ

وسلم ألا أدلك على ملاءم هذا الأمر الذي تصدق

و سلم گفت مروی است آیه راه نمایم ترا بر چیزه که قائم و برپا میشود و بان کار

خير الدنيا و الآخرة عليك بمجالس أهل الذكر

درین آن چیزیکه بر همه تو سبب آن یکی دنیا و دین را پس از آن بیاید و بر تو باشد مستحسن بمجالس اهل ذکر

وَإِذَا خَلَوْتَ فَحِرَّكَ لِسَانَكَ مَا اسْتَطَعْتَ بَيْنَ كَرَامِ اللَّهِ

و چون تنها شینی پس بجنبان زبان خود را چند آنز توانی بگر خدا و دوست دار هر کرا دوست دار

وَ أَحِبَّ فِي اللَّهِ وَ ابْغِضْ فِي اللَّهِ يَا أَبَا رَزِينٍ هَلْ شَعَرْتَ

بر اے خدا و دشمن دار هر کرا اگر دشمن دار اے بر اے ضلای با بار زین آیا میدانی که مرد چون

أَنَّ الرَّجُلَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ زَائِرًا أَخَاهُ شَيْعَةً سَبْعُونَ

بیرون آید از خانه خود بقصد زیارت برادر مسلمان در پے بیست و اورا هم بقصد هزار

أَلْفَ مَلَكٍ كُلُّهُمْ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ وَيَقُولُونَ رَبَّنَا

فرشته همه آن فرشتگان دعا بر حمت میفرستند و میگوند ای پروردگار ما بدرستی

إِنَّهُ وَصَلَ فِيكَ فَصَلِّهِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَعْمَلَ

این شخص بیوند کرد از برای تو پس بیوند بکن اورا بر حمت و مغفرت پس اگر میتوانی

جَسَدَكَ فِي ذَلِكَ فَأَفْعَلْ وَعَنْ أَبِي مَرْيَةَ رَضِيَ

که بکار دار اے تن خود را از زیارت برادر مسلمان پس بکن آنرا و از ابی هریره رضی

عَنْكَ قَالَ كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

گفت ابو هریره که بودم با آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَعَمَدًا

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه در بهشت ستونهاست

مِنْ يَأْتُونَ عَلَيْهَا عُرْفٌ مِنْ زَبْجَدٍ لَهَا أَبْوَابٌ

از پا قوت بران ستونها غزنهاست از زبجد مرآن غزنها را در دست

مُفْتَحَةٌ نُضْجٌ كَمَا يُضْجِي الْكَلْبُ الدَّارِي فَقَالُوا

شاده داشته شده میوزشد آن غزنه چنا میوزشد ستاره روشن پس گفتند صحابه

يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ يَسْكُنُهَا قَالَ الْمُتَعَابُونَ وَاللَّيْسُ بِالْمُتَعَابِ

یا رسول الله که میباشد دران غزنها فرمود میباشند دران دوست دارندگان بگر بگر ای پروردگار

فِي اللَّهِ وَالْمُتْلَا قُونَ فِي اللَّهِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ

ہم اسے خدا و ملاقات کنندگان ہر ای خدا را امتداد دین بر سر حدیث را بیہقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

در شعب ایمان

بَابُ بَيْتِي مِنَ التَّهَاجُرِ وَالْتِقَاطِ وَتَبَاءِ الْعَوْرَةِ

باب آنچه منع کرده شدہ است از بیگان و قطع رحمی و بیہوی عیوب

وَأَنَّ كَمَا فَتَنَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتُلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِن بَغْتُمْ

و اگر دو گروہ اگر ویرگان کارزار کنند پس صلح کنید میان سخاں پس اگر ستم کند

أَحَدُهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ

یکی از ایشان مدد کیے پس جنگ کنید آنرا کہ ستم میکند تا بازگردد سوسے فرمان خدا

إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِن فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا

پس اگر بازگردد پس صلح کنید میان سخاں ہر سستی و داد کنید

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا

بر سستی خدای دوست میار و داد کنندگان را جز این نیست کہ گروہی گان برادر ہند پس صلح

بَيْنَ إِخْوَتِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ وَقُلْ لِعِبَادِي

کنید میان برادران خویش و ترسید از خدا شاید شما بخشیدہ شوید و بگو بہندگان مرا

يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمُ الرِّيبَ

گویند آن کہ نیکوست بد سستی و بیودشمنی سے انداز و میان سخاں بد سستی

كَانَ لِلإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا عَنِ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ

شیطان بہت مراد می را دشمنی پیدا از ابو ایوب انصاری را

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجُلُ لِلرَّجُلِ

در و بہت گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم کہ جلال نیست مرد را

طہ ج ۱ ص ۱۰۰

ان یحجر آخاه فوق ثلک لیلال یتقیان فیعرضن و یعرضن
بکران از مسلمان را زباده از سه روز صورت بجز ایکه جمع شوند یکدیگر

و خیرهما الذی یبدا بالسلام متفق علیه و عن
پس هر دو بگردانند این بچانی در وی گردانند این بجانب دیگر و بهترین نشان آنست که پیشه گوید سلام او را متفق علیه

انی هريرة رضا قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
و از ابی هریره رضی فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

یعرض أعمال الناس فی کل جمعة قرأتین یوم الاثنين
عرض کرده میشود عملهای مردم بر خدا در هر هفته دو بار روز دوشنبه

ویوم الخميس فیغفر لکل عبدا مؤمنا الا عبدا بینه
در روز پنجشنبه پس آن مرزیده شود هر بنده مسلمانا مگر بنده که میان او و میان برادر او

وین اخیه شحنا فیقال اترکوا هذین حتی یفیتا
دشمنی است پس گفته میشود که بگذارید ایشانرا تا آنکه بپورج کنند از دشمنی

رواه مسلم و عن أسماء بنت یزید رضی قالت قال
رواه مسلم و از اسماء بنت یزید روایت گفت که فرمود

رسول الله صلى الله عليه وسلم لا یحل النکذب
آنحضرت صلی الله علیه وسلم که حلال نیست دروغ گفتن

الا فی ثلث کذب الرجل امراته لیرضیها و الکذب فی
مگر سه جا یکے دروغ گفتن مرد زن خود را تا راضی گرداند او را و دروغ گفتن در جنگ

الحرب و الکذب یصله بین الناس رواه احمد و الترمذی
سوم دروغ براسه آنکه صلح افکند میان مردم رواه احمد و الترمذی

و عن ابی هريرة رضا ان رسول الله صلى الله عليه وسلم
و از ابی هریره رضی فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ لَا يَجْعَلُ مُسْلِمًا أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَنْ هَجَرَ

فرمود عطلال نیست در مسلمانز که ترک دهد برادر خود را بالای هفتاد روز پس سبیکه بچران کند

فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَاتَ دَخَلَ النَّارَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

بالاسه صد روز پس نمیرد در آید در آتش دوزخ رواه احمد و ابو داؤد

وَعَنْ أَبِي خُرَيْشٍ الْمُسْلِمِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ

و از ابی خراشش مسلمی روم مرویست که در شنید آن نبوت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ سَنَةً فَهُوَ

صلی الله علیه وسلم که میگفت کسیکه بچران کند برادر خود را یکسال پس این

كَسَفَتْ دَمِيمَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ بَرِضَ

بچران گو یا خون او ریختن است رواه ابو داؤد و از ابی هریره روم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجْعَلُ سُلُومًا

مرویست گفت فرمود آن حضرت صلوات الله علیه وسلم که میگفت عطلال نیست سولم را

أَنْ يَهْجُرَ مُؤْمِنًا فَوْقَ ثَلَاثٍ فَإِنْ مَرَّتْ بِهِ ثَلَاثٌ فَلْيَلْقَ فَلْيَسَلِم

که بچران کند مؤمن را بالای هفتاد روز پس باید که سه مرتبه بچران کند و او را پس باید که سلام کند

عَلَيْهِ فَإِنْ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ فَقَدْ اشْتَرَكَ فِي الْأَجْرِ وَإِنْ لَمْ يَرُدَّهُ

بروے پس اگر رد کرد سلام را و جواب داد او را پس بمحقق شریک شدند هر دو در اجر وصلت

عَلَيْهِ فَقَدْ بَاءَ بِالْإِثْمِ وَخَرَجَ الْمُسْلِمُ مِنَ الْهَجْرِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

و از ابو داؤد در سلام را و جواب داد پس بی گناه و بی بران بر سلام کند و بچران کند بچران کند ابو داؤد

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی الدرداء روم مرویست گفت فرمود آن حضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ إِلَّا أَخْبَرَ كَمَا يَفْضَلُ مِنْ دَرَجَةِ الصِّيَامِ وَالصَّدَقَةِ

و سلم آیا خبر ندهم شمارا سخط فاضلتر است از درجه روزه و صدقه

وَالصَّلَوةُ قَالَ قُلْنَا بَلَى قَالَ اِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ وَفَسَادُ

و نماز گفت راوی گفتیم ما آری خبره پارسول الله فرمود آن عمل نیک گردانیدن احوالی در میان

ذَاتِ الْبَيْنِ هِيَ الْحَالِقَةُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

یکدیگر است و نسناد احوالی که ذات البین است مالقتست رواه ابو داود و ترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره رضی عن النبوی صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدُ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ مَا كَانَتْ تَحْتَاكُمُ

فرمود در در اید خورد را از حسد زیرا که حسد می خورد و می خورد نیلها را چنانکه می خورد

النَّارُ الْحَطَبَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ (عَنْ أَبِي بَكْرٍ بَلَصَدِيِّ

و می خورد آتش میزیم را رواه ابو داود و از ابی بکر صدیق

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَلْعُونٌ

رضی روایت است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم رانده شد

مَنْ ضَارَّ مُؤْمِنًا أَوْ مَكْرَبَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

کسی که ایزاد مؤمن را یا مکر و بدسگاری کند لعن رانده شود رانده گاه حجت رواه ترمذی

ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ صَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن عمر رضی بر آمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

الْمِنْبَرِ فَنَادَى بِصَوْتٍ رَفِيعٍ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ مَنْ آمَنَ

پس آواز داد و آواز بلند پس فرمود ای گروه اسلام آروزگان

بِلِسَانِهِ وَلَمْ يُفِضْ الْإِيمَانَ إِلَى قَابِهِ لَا تُؤْذُوا الْمُسْلِمِينَ

ب زبان خود و نرسیده است ایمان تاول ایشان ایزاد مسلمانان را و او را نزنند

وَلَا تَغَيِّرُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ فَإِنَّهُ مَنْ يَتَّبِعْ

ایشان را و نزدید در پی عیبها ایشان پس بدستگیر و بدستگیر در عیب برادر مسلمان تبعی کند

محدثان
فحاشا انما است
بمنع من اول ذوات
آوردن اول ذوات
البین فخصت
و از نبی در میان
کلمات از او
و صورت است
شود هم مست
تلاوت در کمان
و کتب
و در بیان
از در خانه
عنه ما لفظ
عنه ما لفظ
طاعات
و طواب
حالت مراد
در کشته
عرب
بجفا
ما مؤذون
کذا

عَوَاةَ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

خدا بیجا له عیب اور از کسیکه تتبع کند خدا بیجا لی عیبهای او را رسوا گرداند اورا اگر چه

أَيُّضًا وَكَوْنِي جَوْفَ رَحْلِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

همیشه آنکس پنهان در میان منزل خود رواه ترمذی

سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از سعید بن زید رضی عن النبیین است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِنَّ مِنْ أَرْبَى الرِّبْوِ الْإِسْطِطَالَةُ فِي عَرْضِ الْمُسْلِمِ بِغَيْرِ حَقِّ

که فرمود آنحضرت هر ستمی که از زمین ربا بردارن کردن زبانهاست در آبرو مسلمان بناحق

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

رواه ابو داود و بیهقی در شعب ایمان

النَّبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا عَجَبَ

و از انس رضی عن النبیین است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم هرگاه که بالاب

بِي رَبِّي مَرَّتُ بِقَوْمٍ لَّهُمْ أَظْفَارٌ مِنْ نَحَائِسِ تَجْمَشُونَ

مرا پروردگار من گذشتم بقومی که مرایشان را ناخندان سبت از بس که میباشند

وَجُوهَهُمْ وَصُدُورُهُمْ فَقُلْتُ مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جَبْرِئِيلُ

روپاهای خود را و سینههای خود را پس گفتم کیستند این قوم ای جبرئیل

قَالَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لَحْمَ النَّاسِ وَيَقَعُونَ

گفت جبرئیل بن آن جماعت اند که میخورند گوشتهای مردم را بنیبت و دشنام دوام میخورند

فِي أَعْرَاضِهِمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ الْمُسْتَوْرِدِ

در آبروی مردم رواه ابو داود و المستورد

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ بِرَجُلٍ مُسْلِمٍ

روایت است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت کسیکه بخورد بسبب مردی

عنه یغیب عیب او را رسوا گرداند

وَلَا تَكْلَبُ وَاوَلَا تَحْسَدُوا وَلَا تَبْغَضُوا وَكُونُوا عِبَادًا لِلَّهِ

و نه تدا بر و نه با یکدیگر حسد کنید و نه بغض و کینه دارید و باشدید شما

اِخْوَانًا لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ شَهْرٍ إِنَّ ابْنَ التَّجَارِ

بندهگان خدا برادران حلال نیست تر را اینکه ترک کند برادر خود را از آنکه از سه روز راه ابن التاجر

بَابُ الْحَذَرِ وَالْثَانِي مِنَ الْأَحْ

باب الحذر و درنگ در امور

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى

و آنانکه اجابت کردند بر اسم پروردگار خویش و بپا داشتند نماز را و کار ایشان مشورت است

بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ

میان شان و آنچه روزی دادیم ایشانرا نفقه میکنند پس در گذران ایشان و آمرزشش خواد

وَسْأَوْسُرُهُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَذَاعَزَمْتُ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَبِذَع

از من برای ایشان و مشورت نامی بایشان در کار پس چون قصد کار کردی پس توکل کن و میخواند آدمی

الْإِنْسَانَ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجَفًا

وقت غضب بدید اش را خواندن او فیله را و هست آدمی شتاب کند در دعاست

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ

و از این مروانم نیست مر ترا بان اش برستید

كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا وَإِنِّي لَأُبْرَأُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

اینهاست از خود پرسید شده و از اینها بریده رهنم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُلْدَعُ الْمُؤْمِنُ

موسست نه آنحضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود که زبیر و نشود مسلمان

مِنْ مَجْرٍ وَوَلَدٍ مَرَّتَيْنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ

از یک سوراخ و دو بار متفق علیه و از سهل بن

له انذار بر اولیغ
پیشتر میدید برادر
و در راه سراسر
کینه از دو و سومین
ادرا از این عیب
عنه و نه از کج
عنه و نه از کج
عنه و نه از کج
عنه و نه از کج

سَعِيدُ السَّاعِدِي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سعد ساعدی مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ الْإِنَاءَةُ مِنَ اللَّهِ وَالْعَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

فرمود کہ درنگ در کارها از خدا و مرضاوست و شتابانی از شیطان است و مطلوب اوست رواه ترمذی

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ

و از ابی سعید مروی است گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا حَيْدَ الْأَذْوَعُ قَوْلًا حَكِيمًا إِلَّا ذُو حِرْمَةٍ

علیہ وسلم نیست ایام کس که در راه او از او خبر نرسد مگر کسی که از او خبر نرسد مگر کسی که از او خبر نرسد مگر کسی که از او خبر نرسد

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ أَنَّ رَجُلًا قَالَ

مگر صاحب تجزیہ رواه احمد و ترمذی و النسائی و از انس مرویست کہ مردی گفت مر

لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْصِنِي قَالَ خُنِ الْأَمْرُ

آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم اندر دکن مرا فرمود بگیر کار را بر پایان کار نگه بستان پس اگر

بِالسُّدْبِ فَإِنْ رَأَيْتَ فِي عَاقِبَتِهِ خَيْرًا فَأَمْضِهِ وَأِنْ خِفْتَ

بہ بینی در پایان او نیکی را پس کن آنرا و اگر ترس کنی در عقبہ برے گراہے را

غَيًّا فَأَمْسِكْ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ مُصْعَبِ

پس نگاهدار خود را از گردن انکار رواه فی شرح السنہ و از مصعب

بْنِ سَعِيدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ الْأَعْمَشُ لَا أَعْلَمُ إِلَّا عِبْرَةَ النَّبِيِّ

بن سعید مرویست از پدرش گفت اعمش کہ راوی این حدیث است نمیدانم این حدیث را

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْتُقَدَّرُ فِي شَيْءٍ خَيْرًا لَكَ فِي عَمَلِكَ

از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آنحضرت چنانچه در هر چیز بهتر است

الْآخِرَةُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ

مگر در عمل آخرت رواه ابو داؤد و از جابر مرویست کہ آنحضرت

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آنحضرت چنانچه در هر چیز بهتر است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَائِسُ بِالْأَمَانَةِ الْأَمْلَكَةَ عَجَابًا

صلی اللہ علیہ وسلم الجائس بالامانة الاملاکة عجابا

سَنَفٌ دَمْرٌ حَرَامٌ وَفَرْجٌ حَرَامٌ أَوْ تَحْكَامُ مَالٍ بَعْدَ حَيْثُ

سَنَفٌ دَمْرٌ حَرَامٌ وَفَرْجٌ حَرَامٌ أَوْ تَحْكَامُ مَالٍ بَعْدَ حَيْثُ

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ **وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ** قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ الرَّجُلُ لَيْكُونَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ الرَّجُلُ لَيْكُونَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ

وَالصَّوْمِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ حَتَّى ذَكَرَ سِهَامَ الْخَمِيرِ كُلِّهَا

وَالصَّوْمِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ حَتَّى ذَكَرَ سِهَامَ الْخَمِيرِ كُلِّهَا

فَمَا يَجْزِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا بِقَدْرِ عَقْلِهِ **وَعَنْ أَبِي خَيْرٍ**

فَمَا يَجْزِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا بِقَدْرِ عَقْلِهِ **وَعَنْ أَبِي خَيْرٍ**

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ لَأَعْقَدَ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ لَأَعْقَدَ

كَالْتَدْبِيرِ وَلَا وَرَعٌ كَالْكُفِّ وَلَا حَسْبُ كَسْنِ الْخُلُقِ

كَالْتَدْبِيرِ وَلَا وَرَعٌ كَالْكُفِّ وَلَا حَسْبُ كَسْنِ الْخُلُقِ

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْأَقْضَادُ فِي النِّفْقَةِ نِصْفٌ لِلْعَيْشَةِ وَالتَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ

الْأَقْضَادُ فِي النِّفْقَةِ نِصْفٌ لِلْعَيْشَةِ وَالتَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ

نِصْفُ الْعَقْلِ وَحُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ مَا رَوَى الْبَيْهَقِيُّ

نِصْفُ الْعَقْلِ وَحُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ مَا رَوَى الْبَيْهَقِيُّ

صلی اللہ علیہ وسلم الجائس بالامانة الاملاکة عجابا
سَنَفٌ دَمْرٌ حَرَامٌ وَفَرْجٌ حَرَامٌ أَوْ تَحْكَامُ مَالٍ بَعْدَ حَيْثُ
رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ الرَّجُلُ لَيْكُونَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ
وَالصَّوْمِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ حَتَّى ذَكَرَ سِهَامَ الْخَمِيرِ كُلِّهَا
فَمَا يَجْزِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا بِقَدْرِ عَقْلِهِ **وَعَنْ أَبِي خَيْرٍ**
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ لَأَعْقَدَ
كَالْتَدْبِيرِ وَلَا وَرَعٌ كَالْكُفِّ وَلَا حَسْبُ كَسْنِ الْخُلُقِ
وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
الْأَقْضَادُ فِي النِّفْقَةِ نِصْفٌ لِلْعَيْشَةِ وَالتَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ
نِصْفُ الْعَقْلِ وَحُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ مَا رَوَى الْبَيْهَقِيُّ

الاحاديث الثاقفة في شعب الايمان

باب الرق والعتق وحسن البيع

لا تشترى الحسنة ولا الشبهة اذ قد بالتؤمرا حسن

در برابر نیست نیکی و دهی در رکن پاکه آن نیکوست

فاذا لاني بينك وبينك عداوة كأنه ولي حميم وما يلقها

الا الذين صبروا وما آلهم الا ذوو احد عظيم خذ العفو

وامر بالعرف وانرض عن الجاهلين انك لعل

خلق عظيم عن عائشة ما قالت قال النبي صلى الله

عليه وسلم من اعطى حظه من الرقيق اعطى حظه

من خيرا الدنيا والاخرة ومن حرم حظه من الرقيق

حرم حظه من خيرا الدنيا والاخرة رواه في شهر السنة

وعن عبد الله بن ... قال قال رسول الله

...

...

...

...

...

...

...

...

کتاب الطهارة

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا أَخْبَرَكُمْ مِنْ بَحْرَمٍ عَلَى النَّارِ وَمِنْ يَوْمٍ

علیه وسلم آیا خبرندیم شمارا که نیست حرام است و کسی بر آتش

النَّارُ عَلَيْهِ عَلَى كَنْ هَيْئِ لَيْتِنَ رَبِّ سَهْلٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ

و آتش بر روی حرام است آتش بر هر چه آید آهسته روزم طبع رواه احمد

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

و ترمذی و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه از آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُؤْمِنُ غَيْرُ كَرِيمٍ وَالْفَاجِرُ خَبِيثٌ

علیه وسلم فرمود مسلمان فریب خورنده است از جهت ابرم و فاجر فریبنده است

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالتَّحْمُولِيُّ

از جهت لیثی رواه احمد و ترمذی و ابوداؤد و از تحمولی تابعی رو

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُونَ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که مسلمانان آرمیده

هَيِّنُونَ لَيِّنُونَ كَالْجَمَلِ الْأَيْفِ إِنْ قِيدَ إِنْقَادًا وَإِنْ أُنْفِخَ

وزم و منقاد اند بهیج شتریک در پی می همارا از چوب اندا که کشیده شود می نهد که دران نوا

عَلَى صَخْرَةٍ اسْتِنَاخٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ سَلَاةٍ

و اگر نشاندن شود بر سنگی نشیند هم بر سنگ روایت کرد ترمذی در کومرسل این حدیث را

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عایشه رضی الله عنها روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نیز ابدا الله تعالی باطنی از زمی را

لَا يَأْتِيَنَّكُمْ بَيْتٌ مِنْ بَيْتٍ وَلَا يَأْتِيَنَّكُمْ

مگر آنکه سود کند رفیق ایشان را و موم نباید و اندایشان از زمی مگر آنکه زیان کنند حرمان از

آيَاةُ الْإِسْلَامِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شَرْحِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

رفیق ایشان را روایت کرد ابی بیهقی در شعب ایمان

ابن عمر رض عن النبي صلى الله عليه وسلم قال المسلم

واذا ابن عمر رض اذا سمعت صلي الله عليه وسلم يروى عن محمد بن مسلم

الذي يخاطب الناس ويصبر على اذاهم افضل من الذي

اكثر من صبره واما ما رواه ابن عمر رض انهم اذا سمعوا من النبي صلى الله عليه وسلم

لا يخاطبهم ولا يصبر على اذاهم رواه الترمذي وابن ماجه

والاصح انهم اذا سمعوا من النبي صلى الله عليه وسلم

وعن سهل بن معاذ عن ابيه ان النبي صلى الله

واذا سهل بن معاذ انهم يروى عن سهل بن معاذ

عليه وسلم قال من كظم غيظا وهو يقدر على ان ينفذه

فليس له اجر الا ما كظمه من نفسه رواه ابن عمر رض

دعاء الله على رؤس الخلائق يوم القيمة حتى يجزيه في آتي

وروا ان كرون ان يكونوا ارضا اهلها في حضور خلقهم يوم القيامة

الحديث رواه الترمذي وابوداود وعمران

بن حصين رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

بن حصين رض مرويات كاذبات صلي الله عليه وسلم

الحياة كما في الا بخير وفي رواية الحيا خيرا ومتفق عليه

الحيات في آخرة الدنيا رواه ابن عمر رض

ابن مسعود رض قال قال رسول الله صلى الله

واذا ابن مسعود رض مرويات كاذبات صلي الله

عليه وسلم ان من ادرك الناس من كلام النبوة

عليه وسلم بدستهم او سمعوا منه او سمعوا من غيره

الاولى اذ لم تستحي فاصنع ما شئت رواه البخاري

انك من شرم نذارے كبريا ميخواسے زما مانع حاست رواه بخاري

ابن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

واذا ابى امره من مرويت كفت زبور آتت على الله عليه وسلم

الحياء من الايمان والايمنان في الجنة والبدن

شدم وگشتن از عمل نبيج از ايمان ست و ايمان بين ابل ايمان در بهشت و محسن و محزون

والجفاء في النار رواه احمد والتزميني وعبد

از بدست و به ليلى ابل جواد آتش ست رواه احمد و ترمذی

ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

واذا بن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

والايمنان قرناء جميعا فاذا رفع احدكما رفع الاخر فراه البيهقي

و ايمان دو بهم پيوسته لازم كبريگر نديگر نگاه كوتاهه شود از عطفه كچه از بين دو

في شعب الايمان وعن التوايس بن سمعان رضي الله عنه

شود و كبري روايت كرده بيهقي انبديت رادر شعب ايمان و از توايس بن سمعان رضي الله عنه

عنه قال سالت رسول الله صلى الله عليه وسلم عن الميت

عنه مرويت كه سوال كرده ام حضرت صلى الله عليه وسلم از ميت

والاشوق قال البرحس الخلق والاشوق ما حاله في صدره

و نه پس فرمود بر ليلى عمره اقسام بر نو شوقه ست و موجب بزه عمل ست كوتر و آرد

وگرفت ان يطعم عليه التامس رواه مسلم

در سعيه تو و نا خوشداري كه واقف طوفان بران عمل رواه مسلم

عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

واذا عهد الله بن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

إِنَّ مِنْ أَحْسَنِكُمْ إِلَيَّ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

برستیکی از جمله محبوبترین شما بسوی من نیکترین افراد روئے اخلاق رواه البخاری

عَنْ رِضَاءٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَمِنْ أَحْسَنِكُمْ إِلَيَّ مَنْ رَوَيْتُ عَنْهُ مِنْ أَهْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ مِنْ خَيْرِكُمْ أَحْسَنُ أَخْلَاقًا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

فَرُودِ بَرَسْتِيكَ مِنْ جَمَاعَةِ خَيْرِ شَمَائِلِ نِيكَ تَرْتِيبِ شَمَائِلِ زُرُوعِ اخْلَاقِ تَتَّفِقُ عَلَيْهِ

أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَبِي دَرْدَاءٍ رَضِيَ عَنْهُ مِنْ أَهْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ إِنَّ أَثْقَلَ شَيْءٍ يُوضَعُ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

فَرُودِ أَحْسَنُ بَرَسْتِيكَ كَرَامَتِ تَرْتِيبِ شَمَائِلِ زُرُوعِ اخْلَاقِ تَتَّفِقُ عَلَيْهِ

خُلُقٌ حَسَنٌ وَإِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ الْفَاحِشَ الْيَدِيَّ

خَوِي نِيكَ سَمْتِ بَرَسْتِيكَ خُذَائِ تَبِيحِ لَمَّةِ وَشَمْنِ مِيدَارِ وَازْجَادِ بَكْرَتِ زَنْدِ بِيحِ وَبِيحِ وَهِي وَهِي كَوْنِ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ

رَوَاهُ تَرْتِيبِ شَمَائِلِ زُرُوعِ اخْلَاقِ تَتَّفِقُ عَلَيْهِ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ

أَحْسَنُ تَرْتِيبِ شَمَائِلِ زُرُوعِ اخْلَاقِ تَتَّفِقُ عَلَيْهِ

لَيُدْرِكُ بِحَسَنِ خُلُقِهِ دَرَجَةَ قَائِمِ اللَّيْلِ وَصَلَاتِهِ النَّهْيِ

بِرَأْيِ سَمْتِ بَرَسْتِيكَ سَمْتِ بَرَسْتِيكَ سَمْتِ بَرَسْتِيكَ سَمْتِ بَرَسْتِيكَ

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ مَالِكٍ بَلَّغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ مَالِكٍ بَلَّغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَعِثْتُ لَأَتَمَّ حَسَنِ الْخُلُقِ

أَوْرَاقَهُ أَحْسَنُ تَرْتِيبِ شَمَائِلِ زُرُوعِ اخْلَاقِ تَتَّفِقُ عَلَيْهِ

رواه في الموطأ وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال

روایت در موطاست دلائل هر پاره رزم مرویست که فرمود

رسول الله صلى الله عليه وسلم ألا أنبئكم بخياركم

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم آیا خبر ندیم شمارا و آگاه نگردانم شمارا با آنکه

قالوا بلى قال خياركم أطولكم عمرا وأحسنكم خلاقا

بهترین شمارا کسانند که بلند آری عمره مارا فرمود بهترین سعاد را ازترین شما انداز و سه عمر

رواه أحمد وعنه رضي قال قال رسول الله صلى الله

و نیک ترین شما از سه اخلاق رواه احمد و هم از سه رزم مرویست که آنحضرت صلوات الله

عليه وسلم أكمل المؤمنين إيمانا أحسنهم خلقا

علیه وسلم فرمود کاملترین مسلمانان از سه ایمان نیک ترین ایشانند از سه خلق

رواه أبو داود والدارمي

رواه ابو داود و دارمی

كتاب الهدى والرقاق

کتاب در بیان زهد و ریاضت

له جود در کتاب ۱۹
عنه جود در کتاب ۱۲

اعلموا انما الحیوة الدنیا کرب و نین و تفکر و

برایند آنرا که زندگانی این اے بازیست پیوده و آرایش و نازیدن میان

بیتکم و تکاثر فی الاموال فالاولاد کمثل غیث العجب

خویش و بسیارے و مالها و فرزندان مانند باران غنچه آرد و مزارع را زارسته آن

الکفار نباته ثم یهیم فتراه مصفرا ثم ینکون حطاما

عج پست خشک شود پس پستی آنرا زرد تر شده پس گردد و در هم شکسته

بیتکم الذین امنوا لا تلهمکم اموالکم ولا اولادکم

اے آنانکه گردیده اید مشغول نگرداند شمارا مالهاے شما و فرزندان شما

عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْغَاسِرُونَ

از یاد خدا سے وہم کہ کنند این پس اگر وہ ایسا کند زبان گواران

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ وَعَدُوا لَكُمْ

اے آنانگہ گرویدہ ابر پرستیگر از زنان شما و فرزندان شما دشمنند

فَأَحْذَرُوهُمْ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ

برای شما پس ترسید شما و اگر عفو کنید و در گذارید و بیامرزید پس بدتر شما خدا امر زندگیت

رَحِيمٌ إِنَّ أَمْوَالَكُمْ وَأَوْلَادَكُمْ فَتَنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ الْجَزَاءِ خَبِيرٌ

و مهر بالشت جز این نیست که مالهاے شما و اولاد شما آزمایشتی است و خدا نرداوست فرد بزرگ

فَمَا أُوتِيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ

پس آنچه داده شود از چیزے پس بر خورداری زندگانی این سراسر است و آنچه نزد خداست

خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

بہتر است و پاینده تر مآنها را کہ رویه ماند و بروردگار خود توکل کنی کہ کل میکنند

ابن عباس رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

از ابن عباس رضی مرویست نمود آنحضرت صلی الله علیہ وسلم

لَعَمْرَائِي مَغِيْبٌ فِيْهَا كَثِيْرٌ مِنَ النَّاسِ الضَّعْفُ وَالْفَرَاغُ

و نعمت اند کہ زبان زده شود در آن دو نعمت بسیار می از مردم کی صحت بدن مدیگر نماند

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ الْمُتَوَدِّعِ بْنِ شَدَّادٍ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ

رواه بخاریے و از ستور دین شداد رضی مرویست گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَاللَّهِ مَا الدُّنْيَا

آنحضرت را صلی الله علیہ وسلم یہ گفت بخدا سوگند میست دنیا تو بیل

فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مِثْلَ مَا يَجِيءُ أَحَدَكُمْ إِصْبَعُهُ فِي الْمِرِّ

آخرت مگر مانند آنچه می اندازد کی از شما انگشت خود را در دریا

له جبر کرمه
بکرمه نزه کرمه
در سبیل
دیباچه آخرت

فَلْيَنْظُرْ بِمَرْجِعِ رِوَاةٍ مُسْلِمٍ وَعَنْ جَابِرِ رِضَا أَنْ رَسُولًا

پس باید که به بیند چه باز گردد رواه مسلم و از جابر بن رضایت مرویست که آنست

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِجَبَّاسِ بْنِ سَمِيٍّ قَالَ أَيُّكُمْ

صلی اللہ علیہ وسلم گذشتت بر بزرگاله بریده کوشن یا ای کوشش مرده افتاده گفت بر

يُحِبُّ أَنْ هَذَا لَيْدِي رَهْمٌ فَقَالُوا مَا نَحِبُّ أَنْهُ لَنَا بَشِيْرٌ

حقارت کدام یکی از شما دوست میدارد که این بزرگاله مراد را باشد بدل یک دریم پس گفتند صحابه که دوست نمیداریم

قَالَ فَوَاللَّهِ لَلدُّنْيَا أَهْوَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْ هَذَا عَلَيْكُمْ رِوَاةٍ مُسْلِمٍ

که باشد ما را این چه چیز است گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس سوگند بجزا بر آینه دنیا خوارتر است نزد خدا است

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ازین بزرگاله که نزد شماست رواه مسلم و از ابی هریره رضی مرویست که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ الدُّنْيَا سَجُنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ رِوَاةٍ مُسْلِمٍ

که دنیا بمنزله سجن مؤمنانست و جنة کافرانست رواه مسلم

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از انس بن مالک مرویست که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مُؤْمِنًا حَسَنَةً يُعْطَىٰ بِهَا فِي الدُّنْيَا

و مسلم بر ستمگر خداست که کم نگیرد و اند مسلمانان را که داده میشود بسبب آن حسنه در دنیا

وَيَجْزِي بِهَا فِي الْآخِرَةِ وَأَمَّا الْكَافِرُ فَيُطْعَمُ بِحَسَنَاتِ

و جزا داده میشود بآن حسنه در آخرت و اما کافر پس خوراند میشود بسبب نیکو کرده است

مَا عَمِلَ بِهَا لِلَّهِ فِي الدُّنْيَا حَتَّىٰ إِذَا أَقْضَىٰ إِلَى الْآخِرَةِ لَمْ يَكُنْ

بر آنکه خدا در دنیا آنرا که چون بپزد بسبب آن حسنه بخشد که جزا داده شود

حَسَنَةً يَجْزِي بِهَا رِوَاةٍ مُسْلِمٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

بان نیکه رواه مسلم و از ابی هریره رضی مرویست

صلی اللہ علیہ وسلم
مؤمنان را دنیا سجن است
کافران را دنیا جنة است
خدا ستمگر نیست
مؤمنان را حسنه در دنیا
کم نگیرد
کافران را بسبب نیکو کرده
است جزا میدهد
در آخرت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُجِبَتِ النَّارُ

مرویت کہ فرمود آنست که علیہ وسلم پوشیده شده است آتش و دوزخ

بِالشَّهَوَاتِ وَحُجِبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ الْأَعْنَدُ

بشهووات و لذتها پوشیده شده است بهشت بمشقتها و سختیها متفق علیہ مکرر و

مُسْلِمٌ حَفَّتْ بِذَلِكَ حُجِبَتِ عَنِّي أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ

مسلم اینچنین حفت بجای حجبت یعنی بر روی من است و از ابی هریره رضی مرویت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْعَبْدُ مَا لِي

که فرمود آنست که علیہ وسلم که میگوید بند مال من مال من یعنی اتمار میکند در آن بستر

مَا لِي إِنْ مَالَهُ مِنْ مَالِهِ ثَلَاثُ مَا أَكَلْتُ فَأَفْنِي أَوْ لَيْسَ فَا بَلِي

آنچه مرا هست از مال وی سه چیز است که خوردن پس سپردن آنرا یا جابه که پوشیده و گمنان گردانید

أَوْ أَعْطَيْتَنِي وَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ ذَاهِبٌ وَتَارِكَةٌ

آنرا یا بخشش کرد بلیسه پس جمع کرد و هر چه بجز این سه چیز است رنده است از دست

لِلنَّاسِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و گذارنده است آنرا بر مردم رواه مسلم و از انس بن مالک مرویت که گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَّبِعُ الْمَيْتَ ثَلَاثَةً فَيَرْجِعُ إِتْبَانِ

صلی الله علیه وسلم پیروی در پی میت سه چیز پس باز پیروی دو چیز و باقی میانند با او یک چیز

وَيَبْقَى مَعَهُ وَاحِدَةٌ يَتَّبِعُهَا أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ

در پی می رود او را اهل او و مال او و عمل او پس باز می گردد

أَهْلَهُ وَمَالَهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

اهل و مال و سه و باقی میانند همراه و سه کردار او متفق علیہ و از عبد الله

بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن مسعود رضی مرویت گفت آنحضرت علیہ وسلم

لله انشاء حبه و در آن

أَبُو مَالٍ وَارِثُهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ سَائِرِ قَوْمِي قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

ارث من اوست کمال وارث من من است نزد من و از مال خود من گفتند صحابه یا رسول الله

مَا مِثْلُ أَحَدٍ مِنَ الْأَمْثَالَةِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مَالٍ وَارِثُهُ قَالَ فَإِنَّ

هیچ کس از اینها را من دوست ندارم مگر آنکه باشد مال او دوست من است و ارث او دوست من است

مَالَهُ مَا قَدَّمَ مَالٍ وَارِثُهُ مَا أَخَّرَ وَأَهَّ النَّجَارِيُّ وَعَنْ

مال او را پیشتر از مال او دوست من است و ارث او را دوست من است و از مال او دوست من است

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وادی ابی هریره را دوست من است فرموده حضرت صلی الله علیه وسلم نیست تو نگر ای از بسیار مال

لِنَفْسِ الْغَنِيِّ عَنِ كَثْرَةِ الْعَرَضِ وَلَكِنَّ الْغَنِيَّ غَنِيٌّ عَنِ النَّفْسِ الْمُتَمَلِّقِ عَلَيْهِ

و از مال او را دوست من است تو نگر ای از کثرت عرض و غنی است بقناعت و غنی است متفق علیه

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وادی ابی هریره را دوست من است فرموده حضرت صلی الله علیه وسلم کیست که بیاموزد

مَنْ يَتَعَلَّمُ مِنْ كَلِمَاتِ الْكَلِمَاتِ فَيَعْمَلُ بِهِنَّ أَوْ يَعْلَمُ

و یاد کند از کلمات از کلمات را که عمل کند با آنها یا بیاموزد کسی را که

مَنْ يَتَعَلَّمُ مِنْ كَلِمَاتِ الْكَلِمَاتِ فَيَعْمَلُ بِهِنَّ أَوْ يَعْلَمُ

و یاد کند از کلمات از کلمات را که عمل کند با آنها یا بیاموزد کسی را که

فَقَالَ لَيْتَ أَرَمَ كُنُّ عَبْدَ النَّاسِ وَأَرْضِي مَا قَسَمَ اللَّهُ

پس فرموده ای که اگر زمین من را میخواستند که من را بدهند و من را بدهند

أَنَّ كَلِمَةً أَعْبَدُ النَّاسِ وَأَخْبَرْتُ الْبُحْرَانُ تَكُنُّ مَوْمِنًا

و ای کاش من را میخواستند که من را بدهند و من را بدهند

و صحابه را دوست من است و از مال او دوست من است و از مال او دوست من است

فَانْ كَثُرَةَ الضَّرْبِ بِمِثْلِ الْفَأْتِ رَوَاهُ كَعْبُ بْنُ كَعْبٍ وَالثَّوْمَانِيُّ

ذی کار بسیار خنده بسیار در راه است و انداز او را در اسم از آن با و خدا را و اما

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ كَلَامُ أَبِي قَالٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

وَاز عمرو بن میمون او سے مرویست گفت فرمودت رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِرَجُلٍ وَهُوَ يَعْظُمُهُ فَمَنْ كُنَّا

مردی را در اینجا یک آن حضرت نزد میبرد آن مرد را غنیمت شمارتیم نیز میزد پیش من نیز غنیمت شمار

قَبْلَ خَمْسِ شَبَابِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ كَمِصَّتِكَ قَبْلَ

جوانی را پیش از پیری و غنیمت شمارتندستی را پیش از پیری و غنیمت شمارتندستی را پیش از پیری

سُقْمِكَ وَعِغْنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ وَفِرَاكَ قَبْلَ شِعَابِكَ

از فقر و غنیمت شمارتندستی را پیش از فقر و غنیمت شمارتندستی را پیش از فقر

حَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَسْلُوكًا

پیش از موت خود روایت و ترمذی از رویه رسول و گفت ابی هریره

رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَنَا مِنْ شَيْءٍ

رود که آن حضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دینا بود آگاه باشد بدین شکر و دنا را از شکر است

مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا يَنْفَعُ الْإِنْسَانَ إِلَّا ذَكَرَ اللَّهَ وَمَا أَوْلَاهُ وَعَالِمُ الْغُيُوبِ

رحمت در آنده شده است بر هر چه انسان است که ذکر خدا را در دست بردارد و در دست خدا است

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو يَاسَعَةَ وَابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ سَعْدٍ

و عالم و مشهور روایت ترمذی و ابن ماجه و ابن سعد

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كُنْتُ الدُّنْيَا

مرویست آنست که فرمود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم و اگر دنیا بودم که هر چه در دنیا بود

مَعْرَاةٌ جُنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضٍ عَمَّا سَفَى كَأَنَّهَا كَفَرَةٌ

در آنست که فرمود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم و اگر دنیا بودم که هر چه در دنیا بود

فِيهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وآلِهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ تِرْمِذِي وَبِهِمْ أَرْبَعَةٌ مِنْ أَهْلِ كِتَابِهِ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَوْمًا وَنَحْنُ مَعَهُ فَرَأَى قُبَّةً مَشْرِفَةً

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيْرُونَ أَدْرُوخَةَ وَمَا بَوَسَّ بِيْرِيْمَ لَيْسَ دِيْرًا نَزَلَتْ تَبَّةٌ بَلَنْدَرًا

فَقَالَ بَطْنِيَّةٌ قَالَ اصْحَابُهُ هَذِهِ لِفُلَانٍ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ

بِيْرُونَ بِيْرُونَ تَبَّةٌ كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

فَكَانَ فِي نَفْسِهِ حَتَّى لَمَّا جَاءَ صَاحِبُهَا فَسَلَّمَ

بِيْرُونَ بِيْرُونَ تَبَّةٌ كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

عَلَيْهِ فِي النَّاسِ فَأَعْرَضَ عَنْهُ صَنَعَ ذَلِكَ حِرَارٌ لِحَتَّى عَرَفَ

تَبَّةٌ لَيْسَ سَلَامٌ كَرِيْمًا كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

الرَّجُلُ الْغَضَبُ فِيهِ وَاعْرَاضَ عَنْهُ فَشَكَا ذَلِكَ إِخْوَانَهُ

تَبَّةٌ لَيْسَ سَلَامٌ كَرِيْمًا كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

وَقَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لَا تُكْرِمُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اصْحَابَهُ كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

قَالُوا خَرَجَ فَرَأَى قُبَّتَكَ فَرَجَعَ الرَّجُلُ إِلَى قُبَّتِهِ فَهَذَا مَهْلِكٌ

كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

سَوِيَّةٌ بِالْأَرْضِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خَرَجَ لَيْسَ سَلَامٌ كَرِيْمًا كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

ذَاتَ يَوْمٍ فَلَمْ يَدْرِهَا قَالَ مَا فَعَلْتَ الْقُبَّةُ لَوْ أَشْكَلُ لَلْمِنَا

بِيْرُونَ بِيْرُونَ تَبَّةٌ كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

صَلِحِهِ إِعْرَاضَكَ فَأَخْبَرْنَا هَذَا فَهَذَا مَهْلِكٌ فَقَالَ لَمَّا إِن كَلِمَةٍ

بِيْرُونَ بِيْرُونَ تَبَّةٌ كَقَبَّةِ صَمَاءَ ابْنِ قَيْسٍ اسْتَمْرَقَانَ رَأَى رَأَى الْأَنْصَارِ اسْتَمْرَقَانَ

عنه تبة بن قيس
صاحبها

From the manuscript of the author of the book 'Fayd al-Maw'uz' written in the year 1170 AH. The book is a collection of sayings of the Prophet (s.a.w.) and his companions (r.a.) on various subjects. The author is a scholar and a pious man. The book is written in Arabic and is a valuable source of knowledge for the Muslim community.

بِنَاءِ وَبِالْحَلِيِّ مَا كُنْتُ مَالِكًا لَكُمْ وَلَا لَكُمْ مَالِي وَمَنْ يَأْتِيكُمْ مِنْكُمْ

بِسَبَبِ هَذَا هَيْسَتُ بِهِمَا جَبَلٌ مِمَّنْ جَبَلِي كُنَيْسَتُ بِمَا رَزَانُ دَعْوِ رُسُلَتِ رُوَيْتُ كَرِيمًا مَشْرِطًا رَابِعًا وَرُوَيْتُ

وَعَنْ عَثْمَانَ بْنِ مَرْثَدَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ لَيْسَ لَهُ

وَأَدْعَى عَثْمَانَ مَرْثَدَةَ كَمَا أَخْبَرَتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمُرُوَيْتُ مَرَادِي رَأَى

حَقًّا فِي سَوَى هَذِهِ الْخِصَالِ بَيْتٌ يَسْكُنُهُ وَتَوْبٌ يُوَابِحُهُ

اسْتِحْقَاقٌ لِذِي غَيْرِ هَذَا مِنْ أَسْمَاءِ مَنْ كَسَبَتْ لِقَائَهُ دَرُومِي بِرَقْدَرِ كَفَاتٍ وَجَاهِدُ كَرِيمًا

بِهِ عَوْرَتُهُ وَحَيْثُ لَيْسَ فِي الْمَاءِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنٌ

بِمَنْ عَوْرَتُ خُورِ اِدْنَانِ غَشَبُ بِي نَانِ خُورِشُ وَرَأْبُ كَرِيمَانَ تَابِعِي عَمَلِي تَشَانُهُ رَوَاهُ تِرْمِذِي

سَعْدُ بْنُ سَعْدِ بْنِ رِضَى قَالَ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ دَلِّقِي

وَأَسْهَلُ بِنِ سَعْدِ بْنِ رِضَى كَقَوْلِ سَعْدِ بْنِ رِضَى كَقَوْلِ سَعْدِ بْنِ رِضَى كَقَوْلِ سَعْدِ بْنِ رِضَى

عَلَى عَمَلِي إِذَا نَأَمَلْتُكَ لِحَبِيبِي اللَّهُ وَحَبِيبِي النَّاسُ قَالَ رَهْمَةٌ

چون من بگفتم آنرا دوست دار و مرا خدا و دوست دارند مرا آدمیان گفت آن حضرت لغز تان

فِي الدُّنْيَا يُحِبُّكَ اللَّهُ وَازْهَدْ فِيمَا عِنْدَ النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ

در دنیای تو را دوست دارد و در آنچه نزد آدمیان در آنچه نزد مردم است تا دوستی نماید از مردم

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ مَسْعُودٍ

رواه ترمذی و ابن ماجه و ابن مسعود و در سنن ترمذی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَامَ عَلَى حَصِيرٍ فَقَامَ

که آنست که رسول خدا بر روی حصیر خوابید و برخواست و برخواست و برخواست و برخواست

وَقَدْ أَشْرَفِي جَسَدِهِ فَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ أَمَرْتَنِي

بِوَرِيءٍ مِمَّنْ مَبَارَكٌ أَوْ بِسَبَبِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَامَ

أَنْ نَبِيًّا لَمْ يَنْعَمَلْ فَقَالَ مَالِي وَلَدِي وَمَا أَنَا وَاللَّيْثِي

ببستر ای برای تو فرشته ای نرم طبعانه پس فرمود آن حضرت چه کار کنی و دنیا را به من و دنیا

له من مباح
و فیها من المباحات
من المباحات
من المباحات
من المباحات
من المباحات
من المباحات
من المباحات
من المباحات
من المباحات

saw that the messenger of God (s.a.w.) slept on a mat (the text is partially obscured but the context is clear). The text is a translation of the original Arabic text and is written in a cursive hand. The text is a collection of sayings of the Prophet (s.a.w.) and his companions (r.a.) on various subjects. The author is a scholar and a pious man. The book is written in Arabic and is a valuable source of knowledge for the Muslim community.

الاکراکب استنبت شجرة ثم راح وتركة اربعة ايام

مگر مانند سوارهای کراسا بهت زیر درختی بودند و داشتند اگر درخت را رواه احمد

والترمذي وابن ماجه وعن ابي امامة قال

واحد در روایت ابن ماجه و از ابی امامه مرویست

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من علي ركب

گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم عرض کرد هر کس بر او رود گارمن

ليجعل لي بطحاء ملة ذهباً فقلت لا يارب ولكن اشبع

مگر دانم برای من بطحای مملو از طلا پس گفتند که ای رسول خدا در روز قیامت میخورد

يوماً واجوع يوماً فاذا كجعت تضرعت اليك كركوك

یک ماهم روزی در سینه ما نم روزی در سینه ما نم زاری کنی و میخوردی

واذا شبعت كجعتك وتكرواها احمد والترمذي

و چون سیر شوم ستایش منم و سپاس گویم ترا رواه احمد و ترمذی

المقدم بن معد يركب رضى قال سمعت رسول الله

در روایت است از مقدم بن معد که رزم گفته شنیدم آنحضرت صلوات الله

عليه وسلم يقول ما ملأ ادمي وعاء شراً من بطن

علیه و سلم را که میگفت که پرنگه آدمی آردند بر او بدتر از شکم بس است

يحبس ابن ادم اكلات يقمن صلبه فان كان لاهالة

آدمی را که حبس کند در است و هر چه دارد از سینه ان بیشتر او را پس اگر هست آدمی که البته میکند

فثلث طعام وثلث في اب وثلث في روه الترمذي

سه برابر آب و سه برابر در شکم و سه برابر در ریه ترمذی

وابن ماجه وعن ابي امامة قال

رواه ترمذی و ابن ماجه و از ابی امامه مرویست که آنحضرت صلوات الله

وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلًا يَتَجَبَّرُ فَقَالَ اقْصِرْ مِنْ جُشْبِكَ

سید مروری از روغ میزند و میگوید که اگر روغ خود

فَإِنَّ أَطْوَلَ النَّاسِ جُوعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَطْوَلُهُمْ شَبَعًا وَاللَّيْلَى

نیراک در ازترین مردم از روغی در سگی روز قیامت در ازترین ایشانند از روی سیر

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَ (۱۰) أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

در روینارواه فی شرح السنه و از ابی هریره رهن مرویت گفتند

سُؤَلَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ مَا يُسْأَلُ الْعَبْدُ

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم بدستیکه اول پرسیده شدن بنده

يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّعِيمِ أَنْ يُقَالَ لَهُ أَلَمْ نُنْصِرْ بِسَبْأِكَ

روز قیامت از نعمت اینست که گفته میشود مرا و را آیا درست نگردانید مرا

وَنَزَوَّلَ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ رَوَاهُ الشَّرْمِذِيُّ وَعَنْ

در سیراب نگردانیدم و از آب سرد رواه شرمذی

ابْنِ سَعْدٍ فِي رِضْعِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از ابن سعور در رضعت از آنحضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود و نیرود باهاے مردم روز قیامت

لَا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ أَدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ

یعنی ایستاده میدارد در بارگاه خداوندی تا آنکه پرسیده میشود از پنج حالت پرسیده میشود از هر

عَنْ عَمْرٍو فِي مَا أَقْنَاهُ وَعَنْ شَبَابِهِ فِي مَا أَيْلَاهُ وَعَنْ مَالِهِ

کدر چه کار بر کرده که نوبت پرسیده میشود از جوانی وی که در چه چیز نهنگه کردی آنرا و پرسیده میشود

مِنْ آيِنِ التَّسْبِئِ وَفِي مَا أَنْفَقَهُ وَمَا ذَاعَ عَمَلٍ فِي مَاءِ

از آینه تسبیه و در چه چیز صرف و آنرا و پرسیده میشود که چه کار کردی در آنرا

رَوَاهُ الشَّرْمِذِيُّ وَ (۱۰) عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ

رواه شرمذی و از عقبه بن عامر رضعت از آنحضرت

وَقَوْلُهُ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُعْطِي الْعَبْدَ

سنة الله عليه وسلم فرمود آنحضرت چون بر بینی خدا تعالی را که میدهد بنده را از دنیا

مِنَ الدُّنْيَا عَلِمَ مَعَهُ صِبْغَةٌ مَحْبُوبَةٌ فَإِنَّمَا هُوَ اسْتَبَدَّ بِرَأْسِهِ ثُمَّ تَلَا رَسُولُ اللَّهِ

با وجود گنا مان او را بدل گنا مان او که میزند آنچه دوست میدارد پس نیست آن دادن مگر استدرج

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ

وگر آنکه سیر خوانند پیغمبر صلی الله علیه وسلم پس هرگز از یاد نبردند آنچه تذکره کرده شدند آنچه نیز

أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً

شاید در ایشان هر چه بر سر آید در آنان در آن روز بگردانند و در آن روز از آنان بگردانند

فَإِذَا هُمْ مَبْلُؤُونَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَحَسَنُ ابْنُ أَمَامَةَ رَوَاهُ ابْنُ بَكْرِ

ایشان را یک یک پس تا گاه ایشان معجزنا امیدند رواه احمد و از ابی امامه روه روایت کرده است

مِنْ أَهْلِ الصُّفَّةِ ثَوْبِي وَتَرَكَ دِينَارًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از اهل صفه مرد و گذاشت دنیا را پس نمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْسَةً قَالَ ثُمَّ ثَوْبِي أَخْرَفْتَهُ دِينَارَيْنِ فَقَالَ

علیه و واغی است گفت ای امامه پست مرد دیگری گذاشت دو دینار پس فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْسَتَانِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْبَيْهَقِيُّ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم دو دینار اند رواه احمد و بیهقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در شعبه ایمان و از انس بن مالک گفت فرمود آنحضرت اینست

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ مِنْ لَحْدٍ يَمِشِي عَلَى الْمَاءِ إِلَّا ابْتَلَّتْ قَدَمَاهُ

علیه و آیا هست هیچ گاه برود بر آب مگر آنکه برآورد و پایها کالو آفتند

قَالُوا لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَيِّدِ قَالَ كَذَا هُوَ حَبِيبٌ

نست ای رسول خدا صلی الله علیه وسلم فرمود آنست که محبین صاحب

الدُّنْيَا كَيْسَلُمٍ مِنَ الذُّنُوبِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ

دنيا سلاست بنيمان از کتابان البته رواه بيهقي في شعب الايمان

وَجَبْرُ بْنُ نُغَيْرٍ مَرَّ سَلَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا جَبْرُ بْنُ نُغَيْرٍ بَطْرِيْقٌ مَرَّ سَلَا فَزَمِرُ أَنْخَزَتْ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَوْحَى إِلَيَّ أَنْ أَجْمَعَ لِمَالٍ وَأَكُونَ مِنَ التَّالِحِينَ

عليه وسلم وحی کرده نشده بسوسے من کہ جمع کنم مال را و باشم از بازگان سوداگران

وَلَكِنْ أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ سَبِّحَ مُحَمَّدًا رَبَّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ

ولیکن وحی کرده نشده هست بسوی من کہ در الحکم اوقات بتسبیح و تمجید و عبادت و خصوص بنام او مشغول

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ

باظم و عبادت کنه پروردگار تا آنکه خبرم روایت کرده در شرح سننه

وَأَبُو نُعَيْمٍ فِي الْحَلِيَّةِ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ وَابْنُ أَبِي هُرَيْرَةَ

ابو نعیم در الحیة از ابی مسلم و از ابی ہریرہ روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا

روایت گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم کسیک طلب کند دنیا

حَلَالًا اسْتَعْفَا فَاَعِنِ لِلسُّكَّةِ وَسَعْيًا عَلَىٰ اهْلِهِ وَتَعَطَّفَا

را با نیاید آقا بوجه حلال نگاهداشت از سوال و سعی بر اهل و عیال خود و از بر اهل و عیال بانی کردن

عَلَى جَارِهِ لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ مِثْلُ الْقَبْرِ

بر ہمسایہ خود پیش آید خدا تعالی را روز قیامت حال آنکہ روی او با شرمندہ و در سبب چہارده

لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا مَكَاتِرًا مَقَابِلًا هَرَامًا

و کسیک طلب کند دنیا را از روی حلال در حالیکہ طلب زیادہ کنندہ است در مال و نماز ندرہ است بر مرد و مال

لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبٌ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ

و زیادہ کنندہ است ملاقات میکند خدا را و حال آنکہ خدا غضبناک است بر او روایت کرده است بیهقی في شعب الايمان

وَأَبُو نَعِيمٍ فِي الْحَلِيَّةِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَالْبُحَيْرِيُّ وَرَجُلِيهِ وَأَزْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْ رَوَايَتِهَا مِنْ أَوْحَدِ مَرْثِيٍّ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الدُّنْيَا دَارُ مَنَ لَا دَارَ لَهُ وَمَالٌ مَنَ لَا مَالَ لَهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرَفُوعِهَا وَخَفَرُهَا دُنْيَا وَرَكْسِيٌّ سَتُّهَا كَرَفُوعِهَا كَرَفُوعِهَا

وَلَهَا يَجْمَعُ مَنَ لَا عَقْلَ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي عَاصِمٍ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

مَرَاوَالِ دُبُرِهَا دُنْيَا جَمْعُ يَكْنِزُهَا رَكْسِيٌّ عَقْلُهَا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَبُهَيْمِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

وَعَنْ عَلِيِّ رَضِيَ قَالَ أَمْرٌ قَحَلَتْ الدُّنْيَا مَذْبِرَةً وَأَرْحَلَتْ الْآخِرَةَ

وَأَزْ عَلِيٍّ رَضِيَ كَوَجْهِ مَرِيئَةٍ كَوَجْهِ مَرِيئَةٍ وَنَيْلُهَا حَالِكٌ لَيْسَتْ دَهْنَةٌ هِيَ وَكَوَجْهِ

مُقْبِلَةٍ وَكُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْهَا بَنُونَ فَكُونُوا مِنْ أَبْنَاءِ الْآخِرَةِ

كَرَدَةٌ هِيَ آخِرَتُهَا رَجَالِكُهَا رَوَى آئِدَةُ هِيَ بَاوَمَرِيٍّ رَأَى أَنَّ فِرْزَانَ هِيَ كَسَلٌ بِشَيْدَانِهَا

وَلَا تَكُونُوا مِنْ أَبْنَاءِ الدُّنْيَا فَإِنَّ الْيَوْمَ عَمَلٌ وَلَا حِسَابَ غَدًا

آخِرَتُهَا وَبَنَاءُهَا مِنْ دُنْيَا دُبُرُهَا كَرَمٌ وَزَيْنٌ فِي دُنْيَا عَمَلٌ هِيَ وَنَيْسَتُهَا سَابِغٌ وَفَرَا

حِسَابٌ وَلَا عَمَلٌ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي تَرْجُمَةِ بَابٍ وَعَنْ

حِسَابِ هِيَ وَنَيْسَتُهَا كَمَلٌ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي تَرْجُمَةِ بَابٍ

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ بِهِ قَالَ إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ قَالَتْ لِلْمَلَائِكَةِ

وَأَزْ الْبَاهِرِيَّةِ رَضِيَ بِهِ رَفَعٌ لَيْسَ مِيرَسَانِيَّةً بِشَيْءٍ رَأَى خَيْرًا كَقَوْلِ ابْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ فَرَمُوا خَيْرًا مِنْ

مَا قَدَّمَ وَقَالَ بَنُو آدَمَ مَا خَلَفَ رَوَى الْبُهَيْمِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

مِيرَادِيٌّ يَنْبَغِي مِيرَادِيٌّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

وَعَنْ مَالِكٍ أَنَّ لُقْمَانَ قَالَ بَيْنَهُ يَا بَنِيَّ إِنَّ النَّاسَ

أَزْ مَالِكٍ رَوَاهُ الْبُهَيْمِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَأَزْ مَالِكٍ رَوَاهُ الْبُهَيْمِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

قَدْ نَطَّأُوا عَلَيَّ مَا يُوعَدُونَ وَهُمُ الْآخِرَةُ سَرَّاعًا يَدُ هَبُونِ

بِرْزَانِيَّةٍ آدَمِيَّةٍ فِي رَأْيِهَا دُنْيَا وَنَيْسَتُهَا كَمَلٌ رَوَاهُ الْبُهَيْمِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَإِنَّكَ قَدْ اسْتَدْبَرْتَ الدُّنْيَا مِنْذُ كُنْتَ وَاسْتَقْبَلْتَ الْآخِرَةَ

و بد رستگي تو اسي پسرک من بمحقق تو پشت داده و دنيا را از ابتدا نيکه پيدا شده دروي آورد

وَإِنَّ دَارَ السَّيْرِ إِلَيْهَا أَقْرَبُ إِلَيْكَ مِنْ دَارِ تَخْرُجُ مِنْهَا

آخرت را بد رستگي رساي که تو ميروي بسوي آن قريب است بسوي تو از سرگ که بيرون مي آيي تو از آن

رَوَاهُ رِزِينٌ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ رِضَانَ رَسُولَ اللَّهِ

رواه رزين و از عبدالله بن عمرو بن مرويت که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَرْبَعٌ إِذَا كُنَّ فِيكَ فَلَا عَلَيْكَ

صلی الله عليه وسلم فرمود چهار خصليت اندک که چون يافته شوند در تو پس هرگز نيست

مَا فَاتَكَ الدُّنْيَا حِفْظُ أَمَانَةٍ وَصِدْقُ حَدِيثٍ وَحَسَنُ

ترا از فوت شدن دنيا اول آنکه امانت در حقوق رب و حقوق عباد و دوم راستي در سخن سوم نيك

خَلِيقَةٍ وَعِظَةٌ فِي طَعْمَةٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

طبعي و درست فطرتي چهارم با رسائي در لقمه رواه احمد و بنو شيبه در شعب ايمان

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ

در روايت است از ابی ایوب انصاري رضى الله عنه گفت آمد مروی بسوي آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ عِظٌ وَأَوْجُزٌ فَقَالَ إِذَا قُمْتَ

صلی الله عليه وسلم پس گفت آنقدر با آنحضرت پندوده مراد آنحضرت است

فِي صَلَاتِكَ فَصَلِّ صَلَاةً مَوْجِعَةً وَلَا تَدَّ بِكَلَامٍ تَعْدُرُ مِنْهُ

آنحضرت چون بگذاري نماز خود پس بگذر از همچو نازش که در او اع گفته است مگو سخن که بر زبان نرود

غَدَا وَاجْمَعِ الْأَيَّاسَ هَمًّا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ

از ان فردا و داني خود را و عزم هم کن بنا اميدي از چيزي که در دست تو نيست و قطع طمع کن از ايشان

قَالَ لَمَّا بَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْيَمَنِ خَرَجَ

و از حاذ بن جبل روى است هرگاه نفرستاد آنحضرت معاذ را بسوي يمن بعد از قضا و بيرون

کند نفس خود و جميع ماسوا الشكره و التوبه آوردن با خدا و توبه با خدا و ايمان پيدا کند که حيات او پيدا شده و همین وقت آنقدر است که در صورت حال خلوص از دست حاصل خواهد شد و او را به جبهه نصيب قلب و عزم هم بپوشد و اولی است

مَعَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ وَمَعَادُ

آمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم مشایخت وی در حالی وصیت میکرد

رَاكِبًا وَمَرْسُومًا لِلَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ

آنحضرت او را و معاذ را هم سوار بر فرود آمدند در آن روز و در آن وقت

رَأَيْتَهُ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ يَا مَعْزَادُ أُنْكَ عَسَى أَنْ لَا تَلْقَانِي

سوار می معاذ پس، گاه که فارغ گشت آنحضرت از وصیت، فرمود ای معاذ بدرستی که تو نزد من

بَعْدَ عَامِي هَذَا وَلَعَلَّكَ أَنْ تَمُرَّ بِمَسْجِدِي هَذَا وَقُبْرِي

را تو در نیایی مرا بعد از سال و شاید از آنجا که از راه آنجا میگذری از مسجد من و قبر من

فَبِكُلِّ مَعْزَادٍ جِشَعًا لِفِرَاقِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بگریست معاذ از جفت جزع و اندوه و فراق آنحضرت صلی الله علیه وسلم

ثُمَّ التَفَّتْ فَأَقْبَلَ بِوَجْهِهِ نَحْوَ الْمَدِينَةِ فَقَالَ إِنَّ أَقْرَبَ

پس برگریست و روی آورد آنحضرت بکامب مدینه کشوده پس فرمود متصل سخن مردم

النَّاسِ مِنَ الْمُتَّقِينَ مَنْ كَانُوا وَحِدًا كَانُوا وَأَوَاهَا أَحَدٌ

من هر چند که باشند هر کسانیکه باشند و هر جایید باشند روایت کرد، این هر دو حدیث صحیح

وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و مراد است از ابی هریره رضی الله عنه و ابی ظلال در آن روز آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ يُعْطَى هَذَا

صلی الله علیه وسلم فرمود چون ببینید بنده را که داده میشود او را ای رضی در دنیا

فِي الدُّنْيَا وَقَلَّةٌ مِنْطِقٍ فَأَقْتَرِ بِوَأَمْنِهِ فَإِنَّهُ يَلْقَى الْجَنَّةَ

و کم سختم و خاموشی پس نزدیکی جوید از آن بنده پس بدرستی که تعلیم کرد و میشود آن بنده را حکمت

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَحَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ

روایت کرد این حدیث را بیهقی در شعب الایمان و از عبد الله بن

عمر بن الخطاب قال اخذ رسول الله صلى الله عليه وسلم بمخاضه

عمر بن مرويت که گرفت پيغمبر خدا صلی الله عليه وسلم بازو سے من

فقال في الدنيا كائنا غريباً او كعباً برسبيل وكان

پس فرمود باش در دنيا چنانکه گوياد و شتر سے غريب سے يا گوياد و گز سے بود

ابن عمر يقول اذا امسيت فلا تنتظر الصباح واذا

ابن عمر ميگفت که چون شب کنی پس انتظار کن صبح را و چون صبح کنی

اصبحت فلا تنتظر المساء وخذ من حجتك لمريضك

پس انتظار کن صبح را و بگير از تندرستی خود براي بيماري خود و از نذراني خود

ومن حيايك لموتيك رواه البخاري

بر اسي مرگ خود رواه بخاري

فضل الامتاع

ابست در فضل فقرا

له جزع من كل شيء
عن ابن عمر رضي الله عنهما

ولا تطرد الذين يدعون ربهم بالغداة والعشي

در آن آنانرا که ميخوانند پروردگار خویش را با داد و شبها نگاه ميخواهند

يريدون وجهه ما عليك من حسابهم من شيء

زابت خوارا بر ايت برتر از حساب ايشان هيچ شيء نيست

وما من حسابك علي من شيء فتطردهم فقد كذبوا

از حساب تو بر ايشان هيچ شيء نيست پس بر اسي ايشانرا پس با قسي از ستمگاران

من الظالمين للفقراء المهاجرين الذين هجروا

و بر اسي در و ايشان هجرت کنندگان آنانرا که بيرون کرده شدند از سر ابا

ديارهم و أموالهم يبتغون فضلا من الله ورضوانا

سخان و مالها سے ايشان بغير نهد افزودن از خدا و خوشنود سے

وَيَصْرُونَ لِلَّهِ وَسْعَةً أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَأُولَئِكَ

ہو یا رہی میکنند خدا را و فرستادہ اور انکے وہ ایسا نند راست گویمان و نہ

أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ

مردمان گروہ یک ہر آئینہ داینم براسے آنکے و در بر

عَذَابًا يَبِئْسَ مَا يَشْرُونَ يَهُوسُفًا مِنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَازُونَ

مرخانہ سے ایسا نند سقفا از نقرہ و نرو ہا نند لہ بران ہر آئینہ

وَلِيَبُورِيَتَهُمْ أَبْوَابًا وَسُورًا عَلَيْهَا يُتَكَبَّرُونَ وَتُرُخُّوهُمْ

د مرخانہ سے ایسا نند زار ہا و تختہ بران تکبیر کنند و از زمینست ہمسہ آن

وَإِنْ كُلُّ ذُلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ

مگر ہر خوردار اسے زندگانان امین اسے و آخرت نند پروردگار تو ہر اسے

لِلْمُتَّقِينَ (۱۰) أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پر بہینہ کارانست مرویست از ابو ہریرہ رض گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ أَسْعَثَ مَدْفُوعٌ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لَوْ أَقْسَمَ

علیہ وسلم بشار و نذیر ہر گروہ و نذیرہ راندہ شدہ از در ہا جنت صارت اگر سوگند خورد ہر ہذا

عَلَى اللَّهِ لَأَبْرَأَهُنَّ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدٍ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ

ہر آئینہ بہت گوئید و نذیرہ و تعالی اور از سوگند روا مسلم کان عبد اللہ بن سعد رضیست کہ فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فُقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم ہر سیکہ فقرا ہا ہاجران

يَسْقُونَ الْأَغْنِيَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خَبِيبًا

پیشینے ہر سیکہ نذیرہ انرا روز قیامت ہوسے ہشہ ہا چہل سال

رَوَاهُ مُسْلِمٌ (۱۱) أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواہ مسلم و از ابی ہریرہ رضیست کہ فرمود آنحضرت

مترجم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْفُقَرَاءُ الْجَنَّةَ قَبْلَ الْأَغْنِيَاءِ

صلی اللہ علیہ وسلم روزی آیند ^{تین} ان بهشت را پیش از تو انگران

فِي مِائَةِ عَامٍ تَضْفَ يَوْمٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ

بہ ہفتاد سال نیم روز است از روزے کہ روز ہر روز کا است رواہ ترمذی

قَالَ لَقَدْ كُنْتُ سَبْعِينَ مِنْ أَصْحَابِ الصُّفَّةِ مَا مِنْهُمْ رَجُلٌ عَلَيْهِ كِبَرٌ

واذا ابی ہر ہر مردیست گفت بہ تحقیق دیدم ہفتاد نفر از اصحاب صفہ را کہ نیست از ایشان مردی

إِقَارٌ لِرَأْسِهِ قَدْ رَجَبُوا فِي أَعْنَاقِهِمْ فَيُنْهَمَانِيَهُ خُضْفَ

کہ بروی در را باشد بلکہ پا ازاری بود و گویے کہ بہ ^{تین} پرستے بودند در گردن ہای خود پس بیچے از انہما

السَّاقَيْنِ وَمِنْهَا مَا يُبْلَغُ الْكُعْبَيْنِ فَيَجْمَعُهُ بِيَدِهِ كَرَاهِيَةً

میرسید نیم ہر دو ساق را و بیچے از انہما میرسید ہر دو شانگ را پس گردے آورد آنرا بدست خود آرد

أَنْ تَرَى عَوْرَتَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ

ناخوش داشتن آنکہ دیدہ شود اندام تو مگاہ و روایت کرد آنرا بخاری و عمر و نسبت از عبد الرحمن

الْجُبَلِيُّ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو وَسَأَلَهُ رَجُلٌ قَالَ كَسْنَا

جبلے گفت شنیدم عبد اللہ بن عمرو را و حالاً لا تحقیق پرسید او را مردے گفت آنزد آیا بیستیم

مِنْ فُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ الْآفَ إِمْرَأَةٌ تَلَوِي

ما از فقیران مهاجران پس فرمود مراور عبد اللہ آیا مردان است از ہاے میگویی

الْيَهَاءُ قَالَ نَعَمْ قَالَ الْآفَ مَسْكَنٌ تَسْتَنُّهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَكُنْتُ

باو گفت آری بہت گفت عبد اللہ آیا مرد ترا ہاے باشم بہت کہ می باشی در وقت آنزد آہی بہت مرا

مِنَ الْأَغْنِيَاءِ وَقَالَ إِنَّ لِي مَسْكَنًا مَا قَالَ فَكُنْتُ مِنَ الْمَلُوكِ

سکن گفت عبد اللہ پس تو از تو انرا می گفت آنکہ حراضت شکر نیز بہت گفت عبد اللہ پس تو

قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَجَاءَ ثَلَاثَةٌ نَفَرًا إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

از ہا دشانان آنوقت عبد الرحمن و آمدند سه ^{نفر} بہو سے عبد اللہ بن عمر

از ہا سخا با آن مردیست

وَأَنَا عِنْدَهُ فَقَالُوا يَا أَبَا هُرَيْرَةَ وَاللَّهِ مَا نَقَدِرُ عَلَى شَيْءٍ لَّا تَفْقَهُ

ومن نزد و سے بروم پس گفتند یا ابا محمد خدا سوگند که انما بیستم ما بر چیزی سے نہر فریق و نہ برسو

وَلَا دَابَّةٌ قَوْلًا مَتَى فَقَالَ لَهُمْ مَا سَأَلْتُمْ إِنْ سَأَلْتُمْ رَجَعْتُمْ

جا پر پاپ و نہ از اسباب بر گزینت عبد اللہ سے کہ اگر سب سے پوچھا آئید شام بسو ما

إِلَيْنَا فَأَعْطَيْنَاكُمْ مَا يَسَّرَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِنْ سَأَلْتُمْ ذَكَرْنَا أَمْرَكُمْ

پس میریم شمار چیز سے کہ آسانی گرداند خدا تعالیٰ بر اسے شام الریحو اہمید ذکر کنیم قدر شمارا

إِلَّا أَنْ وَإِنْ سَأَلْتُمْ صَبْرًا فَمَا نِي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

بر اسے پادشاہ و اگر میخواست صبر کنہد زیرا کہ من شنیدہ ام پیغمبر خاتم را

يَقُولُ إِنَّ فَقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَبْقَى مِنَ الْأَغْنِيَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

کہ میگفت ہر سنیکہ فقیران ہماجران پیسینے میکلند تو انکر از روز قیامت

إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا قَالُوا فَإِنَّا نَضِيرُ لَأَسْأَلَ شَيْئًا

بسو سے ہشتت بچھل سال گفتند آنجماعت پس تحقیق ما صبر میکنیم و نحو اہم چیز را

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ قَالَ أَمَدَنِي خَلِيلِي بِسَبْعِ

روایت کرد آنرا مسلم و روایت است از ابی ذر رضی گفت امر کرد مرا دوست جانان کہ

أَمْرِي بِحُبِّ السَّالِكِينَ وَالَّذِي يُؤْمِنُهُمْ وَأَمْرِي أَنْ أَنْظُرَ

است بہفت خلعت اول امر کرد مرا بر دوستی مسکینان و نزد یک شدن از ایشان دوم امر کرد مرا

إِلَى مَنْ هُوَ دُونِي لَا أَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ قَوْفِي وَأَمْرِي أَنْ يَصِلَ

کہ نظر کنم پس کسیکہ زدو من است و نظر کنم بسو کسیکہ بالای من است یعنی در دنیا و سوم امر کرد مرا اصل رحم را

الرَّحِمِ وَإِنْ أَدْبَرْتُ وَأَمْرِي أَنْ لَا أَسْأَلَ أَحَدًا شَيْئًا

اگر ہم پشت رہند است یعنی ما جب روم و جارم امر کرد کہ سوال کنم از ہیچ چیز سے نہ بچھم کہہ کہ بلکم

وَأَمْرِي أَنْ أَقُولَ بِالْحَقِّ إِنْ كَانَ مُدًّا وَأَمْرِي أَنْ لَا أَخَافَ

حق و امر مان اگر مجھ باشد تلخ و ناخوشی آئندہ و ششم امر کرد مرا کہ نہ ترسم در دین خدا

فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَّائِمَةٌ وَأَمْرِي أَنْ أَكْثُرَ مِنْ قَوْلِ لَاحُولٍ وَلَا قُوَّةٍ

ملاست کردن بیجی ملاست کننده را و بهنتم امر کرد مرا که بسیار گویم لاحول و لا قوه

إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهُنَّ مِنْ كُنُوزِ تَحْتِ الْعَرْشِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَكَانَ

الابا شد را پس بدستی که این کلمات یا این بهفت فصلت از نبی است زیر عرش روایت است از احمد

عُمَرُ بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از عمر بن شعیب در روایت میکند از پدر خود و پدرش از جد او از حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَصَلْتَانِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ كِتَابَةُ اللَّهِ شَاكِرًا

علیه وسلم فرمود آنحضرت دو خصلت اند که هر کس که باشد زان خصلت در آن می نویسد و خدا شکر کننده

صَابِرًا مَنْ نَظَرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَقْتَدَى بِهِ

صبر کننده کسی که نظر کند در دین خود بسوی کسی که بالای اوست پس آنگاه کند آنچه او کند و کسی که نظر کند

وَنَظَرَ فِي دُنْيَاةٍ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَهُ فَمَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ مَا فَضَّلَهُ اللَّهُ

در دنیا خود کسی که فرو اوست در دنیا پس ستایش کند مر خدا را بنا بر فضیلت و ادب او را خدا شکر

عَلَيْهِ كِتَابَةُ اللَّهِ شَاكِرًا صَابِرًا وَمَنْ نَظَرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ

بر آنکس می نویسد او را خدا شکر کرده صبر کننده و کسی که نظر کند در دین خود بسوی کسی که آنکس فرود

دُونَهُ وَنَظَرَ فِي دُنْيَاةٍ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَسْفَلَ عَلَيْهِ مَا فَتَمَنَّا

اوست و نظر کند در دنیا خود بسوی کسی که فوق اوست پس آنگاه خود را بچیزیکه فوت شد او را از دنیا نماند

لَمْ يَكْتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا وَلَا صَابِرًا قَرَأَهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

خدا شکر او را و نه صبر کننده روایت کرد آنرا ترمذی و روایت است

عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَضِيَ

از علی رضی الله عنه فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که راضی شد

مِنَ اللَّهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ

از خدا بآنکه رزق راضی گردد و خدا بآنکه از او باندک از عمل

و رَوَى ابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
در روایت است از ابن عباس روزی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه
وَسَلَّمَ مَنْ جَاءَهُ أَوْ أَحْتَا بِهِ فَكَلِمَةُ النَّاسِ كَانَتْ حَقًّا عَلَى
و سلم کسی که رسیده شود یا محتاج شود پس بپوشد آنرا از مردم باشد لازم بر
اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَرْتُقِيَ رُقًى سَنَةٍ مِنْ حَلَالٍ رَوَاهُمَا
فضل خدا که برساند او را روزی یکسال از وجب حلال روایت کرد این هر دو حدیث را
الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ لَبِيدٍ
بیهقی در شعب الایمان و روایت است از محمود بن لبید
أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اثْنَتَانِ يَكْرَهُهُمَا
تحقیق که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که دو خصلت است که ناخوش دارد
ابْنُ آدَمَ يَكْرَهُهُ الْمَوْتُ وَالْمَوْتُ خَيْرٌ لِلْمُؤْمِنِ مِنَ الْفِتْنَةِ
آنرا آدمی بیکه از آن مردن است و حال آنکه موت بهتر است مسلماً از فتنه گرفتار
و يَكْرَهُ قِلَّةَ الْمَالِ قِلَّةَ الْمَالِ أَقَلُّ لِلْحِسَابِ رَوَاهُ أَحْمَدُ
دوم کمی مال و حال آنکه کمی مال کمتر است در حساب یعنی بهتر است مسلماً از روای احمد
وَعَنْ قَتَادَةَ بْنِ شُعْبَانَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
در روایت است از قتاده بن شعیب آن رسول الله صلی الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا حَمَاهُ الدُّنْيَا كَمَا يَضُرُّهُ
علیه وسلم فرمود چون دوست دارم خداوند آید بنده خود را منع میکند او را دنیا چنانکه
أَحَدٌ كَمَا يَجْحَبِي سَقِيمَةُ الْمَاءِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ
میکرد و یکی از شما که منع میکند او را بیماری آب سرد است روایت کرد آنرا احمد و ترمذی
وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
در روایت است از عبد الله بن عمرو گفت فرمود رسول الله صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَسِنَّتُهُ وَإِذَا فَارَقَ أَهْلَانَا

علیه و سلم دنیا زندانست مسلمان را و قطره سال اوست در تکیه بگذارد دنیا را

تَارِقِ السِّجْنِ وَالسِّنَّةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَ

تاریک زندان و سنه را روایت کرد آنرا در شرح سنه در روایت است

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابی هریره رضی گفت رسول الله صلی الله علیه وسلم

لَا تَغِيظَنَّ فَاجِرًا نِعْمَةً فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا هُوَ لَاقٍ بَعْدَ

غله مکن فاسق را بگفت دنیا وی کردار و زیر که در نمی یابی که چه چیز پیشش نیده است بعد از مرگ

مَوْتِهِ إِنَّ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ قَاتِلًا لَا يَمُوتُ يَعْنِي النَّارَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ

موتش بر و فاجر را نیز عذاب است کشنده ایست میمورد آنحضرت از قاتل نشود و زجر را رواه فی شرح سنه

وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وهم از او کسی رضی روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فَضِّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ

چون کسی از شما ببیند کسی که زیاده تر داده شده است آنکس را بر روی در مال و خیرت

إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ يُسَلِّمُ

پس باید که نظر کند بسوی کسی که آنکس است تنزد است تا فکر کند برینفق علیه و در روایتی الا سلم

قَالَ أَنْظِرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ

ایچنین آمده است گفت آنحضرت نظر کنید بسوی کسی که پایینتر است از مردم شما و از آنکه

فَهُوَ أَحَدٌ رَأَى لَا تَزِدْهُ رِوَايَةً أَهَّاهُ عَلَيْكُمْ وَعَنْ

بسیاری آن کسی که بالای شماست در مرتبه پایینتر است شما را تا اگر خود نه شمارید نعمت الله را که تا چنین

سَعِيدُ بْنُ سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ رَأَى سَعْدَانَ لَهُ فَضْلٌ عَمَّنْ

است بر شعله روایت است از سعید بن سعید گفت رایت و گمان بر سعد که او را فضل است بر کسی

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ تَنْصُرُونَ

فردست از ضعف مسلمانان پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم از برای دفع عیب با نیت

وَتُرْزَقُونَ إِلَّا بضعافنکم رواه البخاری وعن

داوه میشو و شمار او رزق داوه می شود شمارا مگر بر برکت ضعفای شما که در میان شما اند رواه البخاری

أُمِّيَّةَ بْنِ خَالِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُسَيْدِ بْنِ رَضِ بْنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

روایت است از امیه بن خالد بن عبد الله بن اسید بن رض بن النبی صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا جَاءَ فِي بَعْضِ الْأَخْبَارِ بِإِسْنَادٍ

علیه وسلم که بود آنحضرت طلب نیت و نیت میل در از جناب حق بر حقیران و در و ایشان را بران

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

رواه فی شرح السنه

باب الأمل والحرص

باب در امل و حرص

وَلَا تَتَسَوَّأْ مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلَا تَمَلِكْ

و از ز و میر پیدانچه افزونی داوه خدای بدان برخی را از شما بر برخی و باز چشمها

عَيْنِيكَ إِلَى مَا مَنَّ اللَّهُ بِهِ مِنْ فَضْلِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُبْخِرُ

خود را بسوی آنچه بر خوردار کردیم بآن جنبتها از ایشان تازگی زندگانی این سر تا بیازیم

فِيهِ وَيَرْزُقُ رِيَّاكَ خَيْرًا وَأَبْقَى عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ

ایشان از ران در و کرد پروردگار تو بهتر است و پاینده تر روایت است از انس بن مالک گفت کشیده

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطُوطًا فَقَالَ هَذَا لِأَمَلٍ هَذَا لِأَجَلٍ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم خطوط پس نمود این خط امل آدمی است و این خط اجل

فَبَيْنَمَا هُوَ كَذَلِكَ إِذْ جَاءَهُ الْخَطُّ الْأَقْرَبُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

اوست پس در اثنای آنکه آمدن است ناگاه رسید اجل در خط اجل که نزدیک است رواه البخاری

کتاب خیر الموعظ
جلد ۲
۱۴۴۰

وَعنه رضا قال قال النبي صلى الله عليه وسلم يمر ابن

وہم روایت است از انس گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم ہر سیرہ در

ادھر لیشب منہ اثنان ارض علی المال والحرمین

آدمی و جوان سیرہ در دو تین یکے حرص بر کثرت مال و در دو محل بدر از می عمر

مُتفق علیہ وعن ابی ہریرۃ رضا قال قال النبي صلى

متفق روایت است از ابی ہریرہ رضہ گفت فرمود آنحضرت

الله عليه وسلم اخذنا الى امر اخر اجله حتى بلغه

صلے اللہ علیہ وسلم نگذاشت خدا تیمالی ما سے عذرا از مردے کہ مہلت داد او اجل و را

سین سنه رواه البخاري وعن ابن عباس رضا

تا آنکہ رسا نید اورا بہ شصت سال رواہ البخاری سے روایت است از ابن عباس رضہ

عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لو كان لابن آدم واديا

از آنوقت صلے اللہ علیہ وسلم فرمود اگر ہرکے مر آدمی را دو رادے

من مال لا يتغنى ثلثا ولا يملأ جوف ابن آدم الا التراب

از مال ہر آئینہ طلب سیکر سوم را وہ نہ نیکند جوف آدمی را مگر خاک و رجوع بر عت

ويثوب الله على من تاب متفق عليه وعن ابن عمر

سینکند خدا تیمالی ہر کہ یتوب اوہ متفق علیہ روایت است از ابن عمر

قال اخذ رسول الله صلى الله عليه وسلم ببعض جسده

گفت گرفت رسول خدا صلے اللہ علیہ وسلم بہ بعض تن پیار و سے من

فقال كن في الدنيا كأنك غريب أو عابر سبيل فعد نفسك

ہس گفت ہا سخن در دنیا چنانکہ گویا طسریب پیارہ گذرے و شمار خود را

من اهل القبور رواه البخاري وعن عبد الله بن عمر

از مردگان رواہ البخاری سے روایت است از عبد اللہ بن عمر

قال مدني رسول الله صلى الله عليه وسلم وانا وامي

گفت بگزشتن آنحضرت صلی الله علیه و سلم بر ما و ما لا نکه من و ما در من که بود

نطين شيئا فقال ما هذا يا عبد الله قلت شق نصيلة

میکردیم چیز بد را پس گفت آنحضرت چه کار میکنی ای عبدالله گفتم چیز بد است یعنی در پوست

قال الامر اسرع من ذلك رواه احمد والترمذي

که اصلاح سریعتر از آن است که اشتاب ترست ازین یعنی بیرون آمدن از دنیا رواه احمد و ترمذی

و عن ابن عباس ان رسول الله صلى الله عليه وسلم

در روایت است از ابن عباس رضی که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

كان يهريق الماء فتى بالتراب فاقوله يا رسول الله ان

چون بر آب مینویسد بول و بر زمین میریزد آنرا بر سر خود میریزد رواه احمد و ترمذی

وماك شئ يقول ما يندبرني لعل لا ابلغه رواه

آنچه خود بدید است بگفت آنحضرت درمی یا ماند هر چه در آید شاید در من آید

و ابن الجوزي في كتاب الوفاء

روایت کرد ابن جوزی در شرح سنه و ابن جوزی در کتاب وفا و روایت است از ابی هریره رضی

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اعما

از عمده و عمده حضرت صلی الله علیه و سلم از عمده است

ما بين السنين الى السبعين و اقلهم من يجوز ذلك

من میان شصت سال تا هفتاد است و کمترین است که بگذرد از هفتاد و روایت کرد

رواه الترمذي و ابن ماجه

قال ليس انتم في الدنيا تلبسوا غلبوا و انتم

گفت سفیان رضی نیست که در دنیا بلبسید غلبید و انتم

عبدتالی
علماء و مشايخ و اولاد
علماء مشايخ و اولاد
علماء مشايخ و اولاد

إِنَّمَا الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا قَصْرُ الْأَمَلِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ

بِسْت حَقِيقَتِ نَهْدِ بِلِغَتِي رَوَيْتُكَ كَمَا سَمِعْتُ مِنْ أَهْلِ رَوَايَتِكَ كَمَا أَنْزَلْتَ فِي شَرْحِ سُنَنِ

زَيْدِ بْنِ الْحُسَيْنِ قَالَ سَمِعْتُ مَالِكًا وَسَمِعْتُ أَيْشَةَ أُمَّ زَيْدِ بْنِ

وَأَزِيدِ بْنِ الْحُسَيْنِ كَيْفَ كَانَتْ كَلِمَاتُ شَيْخِنَا أَمَامَ مَالِكٍ رَوَاهُ مَالِكٌ بِرِوَايَةِ شَيْخِهِ

فِي الدُّنْيَا قَالَ طَيْبُ الْكَسْبِ وَقَصْرُ الْأَمَلِ وَوَاهُ الْبَيْعَةُ فِي شَعْبِ الْأَنْبِيَاءِ

جَمِيعَتُهُمْ رَوَيْتُكَ يَكُلُّونَ حُلَالَ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ بَرْدِ

بَابُ اسْتِحْبَابِ الْمَالِ لِلطَّعَةِ

باب در محبت کردن مال و عمر بر آنست طاعت

وَلَا تَجْعَلْ يَدَاكَ مَغْلُوكَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُتْ بِمَا

وَمَكَرِ دَانَ دَسْتِ خُودِ رَا سَوِي كَرْدَنِ خُودِ نِكَشَايِ آنزَا تَامَمِ كَشَادَنِ بِيَسِ شُخْنِهْ طَاعَتِ رُودِ شُدِهْ

إِلَّا السُّطُفَ فَتَقَعْدَ مَلُومًا مَحْسُورًا وَأَبْ ذَاةً لِي حَقَّهُ

دِر مَانَدِهْ دُوبِهْ خُودِ نِزْوَاشِشِ رَا حَقِ اَوُورِ رُودِشِشِ رَا وِرَاهِ كَزْرَا

وَالْمُسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَلَا تَبْدُرْ تَبْدِيرَ ابْنِ اللَّيْثِيِّ

وَنَهْ اَسْرَانِ كَمَنْ اَسْرَانِ كَرْدَنِ بَدْرَسْتِي كِهْ اَسْرَانِ كَشَادَنِ اَسْتَدْبِرْ اَوْرَانِ

كَانُوا الرِّخْوَانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَهْرًا

بِرُودِ اَنِ شَيْطَانِيْنِ رَسَبْتِ شَيْطَانِ مِهْرُورِ دُكَارِ خُودِ رَا نَا سَمَاسِ

وَتَزُودُوا فَإِنَّ خَيْرَ الرِّزْقِ التَّقْوَى وَالتَّقْوَى يَا أُولِي الْأَلْبَابِ

وَتَرْتَبِهْ كِيرِ بَدِ بَسِ بَدْرَسْتِي بَهْرِيْنِ كُوْتَمَهَا بَدْرِ بَهْرِيْنِ كَارِيَسْتِ وَتَرْتَبِهْ اَسْرَانِ اَسْرَانِ اَسْرَانِ

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِمَّنْ رَزَقَكُمْ وَهُمْ بِبَصِيرَةٍ

عَقْلَهَا نَيْسْتِ بَرَشْمَا كَمَنْ هِيْ اَنَكْمَهْ كَجُو بِيْدِ رُوْزِ اَزْ بَدْرُ دُكَارِ خُودِ وَايْشَانِ فَرْيَا دِ كَنْدِهْ

فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أُولَئِكَ نَعْمَ نِعْمَةٌ

دِر اَنِ پَرُورِ دُكَارِ بِيْرُونِ هِيْ اَنَكْمَهْ شَايَسْتِهْ اَنَكْمَهْ بُوْدِيْمِ بَدْرِ بَدْرِ بَدْرِ بَدْرِ بَدْرِ بَدْرِ

طاعة جزوه از کتب
مجلس ۳۴
مجلس ۳۵
مجلس ۳۶
مجلس ۳۷

مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مِنْ تَذَكُّرٍ وَجَاءَ كَرُمٌ التَّيْبُ يُرْفَدُ وَقَوَّافًا

آنقدر که نیند دور آن حر که خواهر پند گیر دو آمد بشما بیم کنند یعنی بینم برین شدید عذاب

لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصْرٍ عَنْ ابْنِ بَكْرَةَ مَرَّانَ رَجُلًا قَالَ

پس نیست در تنگ را از این بیچاره عذاب ایشان بر دارو آزایی بفرم مرویست گفت

يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ

ای رسول الله صلی الله علیه وسلم کدام یکی از آدمیان بهتر است

قَالَ مَنْ طَالَ عَمْرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ قَالَ فَأَيُّ النَّاسِ شَرُّهُ

فرمود آنحضرت کسی است که دراز است زندگانی او و نیک است عمل او گفت آنرا پس کدام

قَالَ مَنْ طَالَ عَمْرُهُ وَسَاءَ عَمَلُهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتَّيْمِيُّ

یکی از مردان بدتر است فرمود آنحضرت کسی که دراز است زندگانی او و بد است عمل او روایت کرد این حدیث را

وَعَنْ عَبْدِ بْنِ خَالِدٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

احمد و ترمذی و دارمی و از عبید بن خالد روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَخَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقِيلَ أَحَدُهُمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَمَاتَ الْآخِرُ

برادری داد میان دو مرد از اصحاب خود پس گفته شد یکی از ایشان رسد خدا و شهید شد بتر مرد

بَعْدَهُ بِجَمْعَةٍ أَوْ نَحْوِهَا فَصَلُّوا عَلَيْهِ فَقَالَ لَسْتُ صَلَّى اللَّهُ

دیگر از آن دو مرد و بعد از وی جمعه یا مانند آن بیعت پس نماز کند اوند بر او پس گفت پیغمبر خدا

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قُلْتُمْ قَالُوا ادْعُونَا اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ وَيَرْحَمَهُ

صلی الله علیه وسلم چه گفتید در دعا گفتند دعا کردیم خدا را اینکه بیامزد و مراد از ایتها گله

وَيُلْحِقَهُ بِصَاحِبِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در رحمت کند او را و برساند او را بیاروی از شهید رفت پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس چه شد و کجا رفت

فَأَيْنَ صَلَاتُهُ بَعْدَ صَلَاتِهِ وَعَمَلُهُ بَعْدَ عَمَلِهِ أَوْ قَالَ حَيَاتُهُ

نماز او و کجا رفت و کجا ماند عملهای او و کجا رفت و ثواب آن بعد از عمل او یعنی بعد از مردن یا گفت که تا زمان حیات او

بَعْدَ صِيَامِهِمَا بَيْنَهُمَا بَعْدُ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

بعد از دو سجده بجهت تفاوت درجه که میان این دو سمت در بهشت دورتر و بیشتر است از تفاوت مسافتی

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ أَبِي كَبْشَةَ الْأَمْلَكِيِّ

که میان آسمان و زمین است رواه ابو داود و نسائی و از ابی کبشه انصاری رضی

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ثَلَاثٌ

مروست بدرستی که وی شنید از حضرت را صلوات الله علیه وسلم که میگفت سه خصلت است

أَقْسِمُ عَلَيْهِنَّ وَأَحَدٌ تَكْمُلُ حِدَّتُهُمَا فَحَفْظُوهُ فَمَا الَّذِي

که سوگند میخورم بر آنها که حق اند و میخورم بر شما حدیثی را پس یا دیگر بید و نگاهدارید این حدیث را

أَقْسِمُ عَلَيْهِنَّ فَإِنَّهُ مَا نَقَصَ مَالُ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ وَهَلْ ظَلِمَ

پس آن چیز که سوگند میخورم بر حقیقت آنها نیست پس بدرستی که نشان اینست که کم نشد مال هیچ بنده ای است

عَبْدٌ مُظْلَمٌ صَبَرَ عَلَيْهَا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ بِهَا عَمَلًا وَلَا فَتْرَةَ عَبْدٍ

صدق کردن بر فقر او ستم کرده نشد هیچ بنده و گرفتند از وی مال بناحق و صبر کردن بر آن مگر آنکه زیاد کرد

بَابُ مَسْأَلَةِ الْإِثْمِ اللَّهُ عَلَيْهِ بَابُ فَقِيرٍ أَمَّا الَّذِي لِحَدِيثِكُمْ

آن بنده را خدا باین مظلومت و کشتادینج بنده و در سوال کردن را از مردم مگر آنکه کشتاد خدا را باری بود

فَأَحْفَظُوهُ فَقَالَ أَمَّا السُّيَالُ فَبَعْدَ نَفَرِ عَبْدِ رَبِّهِ قَرَّبَهُ اللَّهُ

در فقر و محتاجی را و اما آنچه حدیثی که گفتیم میخورم بر شما پس یا دیگر بید آنرا نیست که سگتو کم پس فرود از حضرت است

مَا لَا وَعِلْمًا فَهِيَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَيَجْزِلُ رَحْمَةً وَيَعْمَلُ لِلَّهِ

و نیامد بر آنچه هر کس دل بنده که او را در احدی مالی و در پیش پس این بنده تقوی میکند درین حال بر دروگان خود را

فِيهِ حَقُّهُ فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَنَازِلِ وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ عِلْمًا

و احسان میکند در پیشش از او را میکند بر خدا در مثال یعنی مال پس این بنده در افضلترین منازل است و در هر دو بنده نیست

وَلَعْدَمِ رِزْقِهِ مَا لَا فَهُوَ صَادِقُ النَّبِيَّةِ يَقُولُ لَوَأَنَّ لِي مَالًا

که داده است خدا او را علم و نفاذ است او را خدا را باری مال پس این بنده نیست صادق دارد و بگوید آن بنده

و اگر در این حدیث

لَعَلَّتْ بِعَمَلٍ فَلَا يَنْفَعُهَا سِوَاءُ وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا

هر آینه عمل میکردم بعمل فلانی که تقوی میکند در صورت مال پس ثواب این هر دو بنده برابرست

وَلَمْ يَرْزُقْهُ عِلْمًا فَهُوَ يَتَعَبُّ فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَا يَتَّقِي فِيهِ

سوم بنده ایست که داده است او را خدا تعالی و نداده او را علمی که بدان تقوی دارد پس این بنده خبط و خطا میکند

رَبَّةً وَلَا يَصِلُ فِيهِ رَحْمَةٌ وَلَا يَعْمَلُ فِيهِ بِحَقِّ هَذَا بَأْخِيَّةٍ

در مال خود بر بی علم و دانش و تقوی نمیکند در عمل پروردگار خود را و اصله نمیکند رحم خود را و نمیکند در حق بیگن و

الْمَنَازِلِ وَعَبْدٌ لَمْ يَرْزُقْهُ اللَّهُ مَالًا وَلَا عِلْمًا فَهُوَ يَقُولُ

در پلیدترین جایاست و چه نام بنده ایست که نداده است او را خدا تعالی مال و نداده علم که تیر کند میان خیر و شر پس

لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمَلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فَلَانٍ فَهُوَ نَيْبَتُهُ وَوَيْزُهُمَا

بیکدیگر بر اگر می بود در مالی هر آینه عمل میکردم در روی بعمل فلان که اسرار میکند پس نیست نیت و

سِوَاءُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سَفِيَانَ الثَّوْرِيِّ رَحِمَهُ قَالَ

و بارگناه ایشان برابرست رواه ترمذی و از سفیان ثوری مرویست گفت بود مال در زمان پیش کرده

كَانَ الْمَالُ فِيهَا مَضَى يَكْرَهُ فَأَمَّا الْيَوْمَ فَهُوَ تَرَسٌ الْمُؤْمِرُ قَالَ

داشته شده اما امروز در این زمان مال سپهر مسلمانانست و گفت اگر نمی بود این دنیا بر آینه مندل

لَوْ لَا هِدْيَةُ الدَّانِيَةِ لَمَنْتَدَلُّ بِهَا هَوْلَاءُ الْمَلُوكِ وَقَالَ مَنْ كَانَ

میسا خند ما را این دنیا و اران و خوار میداشتمند و گفت کسیک با خند در دست و کسی چیزه ازین

فِي يَدَيْهِ مِنْ هِدْيَةِ شَيْءٍ فَلْيُصَلِّحْهُ فَإِنَّهُ نَرَمَانٌ إِنْ احْتَرَجَ

مال با پس باید که اصلاح کند و زیارت و بدر آنرا زیرا که زمانی است که اگر محتاج شود کسی باشند کسی

كَانَ أَوَّلَ مَنْ يَبْدُلُ دِينَهُ وَقَالَ الْعَدَالُ لَا يَحْتَمِلُ الشَّرَّ

اول کسی که بدیل کند از دست و بدین خود را و گفت سفیان که مال طلال احتمال ندارد اذراط و اسرافها

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عَمْرٍو وَكَانَ

همین نمی باید در مال طلال اسراف کند و باید باشد که مال طلالی که میباشد در اسراف نداد و اگر ناز محمد بن ابی عمرو

مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِبْنُ عَبَّاسٍ

و بود وی از باران آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود آنحضرت که بنده از زندگان اگر بقتد بر روی

لَوْ خَرَّ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وُلِدَ إِلَى أَنْ يَمُوتَ مِنْ مَا وَقَعَتْ

خود از روزی که زاننده شده است تا آنکه نمیرد در سخت پیری در طاعت و فرمانبرداری خدا بتهمالی

اللَّهُ لِحُمْرَةٍ وَذَلِكَ الْيَوْمَ وَلَوْ كَانَتْ سُرَّةُ إِلَى التُّنْبُكِ مَا يَزِيدُ

بر آینه کم می شمارد آنرا یعنی این طاعت و عبادت در آن روز یعنی روز قیامت و هر آینه دوست بیدار د که

مِنْ الْأَجْرِ وَالتَّوَابِ رَأَوَاهُ آجِدُ

باز گرداننده شود بسوی دنیا تا زیاده شود از مزد و پاداشت عمل پس هر چند که زیاده باشد هر سوزنی یا دلت عمل کرد و روا احمد

بَابُ التَّوَكُّلِ وَالصَّبْرِ

باب در بیان توکل و صبر

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ

ای آنها که دیده اید یا ای کسانی که ایمان آورده اید استعینوا با صبر و نماز بدستی خدا

الصَّابِرِينَ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ

با صابرانست و هر آینه منم از شما را بچیزه از ترس و گرسنگی

مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

و کسی از مالها و نفسها و میوهها و مژده ده صبر کنندگان را

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَأَنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

آنانکه چون برسد ایشان از حمتی گویند بدستی ما را خدا ایتم و بدستی ما بسوی او باز گردانند

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ

و آنکوه بر ایشان رحمت است از پروردگارشان و مهربانی و آنکوه ایشانند

هُمْ الْمُهْتَدُونَ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا

راه یافتگان و گویند مر چیز را بدستی من کننده ام این را فردا

له جز در آن روز
نه به بشارت است

الَا اَنْ يَشَاءَ اللهُ وَمَنْ يَتَّقِ اللهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ

مگر مقررند بیکر خدا و هر که بترسد از خدا می گرداند برای او بیرون شدن و روزی که دهد

مَنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

او را از آنجا که نماند و هر که توکل کند بر خدا که پس دل بسته است برستی

اِنَّ اللهَ بِالْغُرْمَةِ قَدْ جَعَلَ اللهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا وَمَا مَنَعَ النَّبِيَّ

خدای رساننده است کار خود را بدستی گردانیده است خدایتالی بر هر چیز اندازه است هیچ جنبه

فِي الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللهِ يَرْزُقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقْرَرَاتِهَا وَمُسْتَوْدَعَاتِهَا

در زمین مگر بر خداست روزی ایشان فضل و میداند خدای قرارگاه آن در حیات

كُلِّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ اِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ وَفِي السَّمَاءِ

در آرام گاه بعد از وفات همه در کتاب روشن است یعنی لوح محفوظ بدست خداست و در کتاب نور روزی

رِزْقِكُمْ وَمَا تَعْدُونَ (ص) صهيب قال قال رسول

روزی شماست و آنچه وعده کرده ایم روایت است از صهیب که فرمود آنحضرت

الله صلى الله عليه وسلم عجباً لا امر المؤمن من ان امره

صلی الله علیه و سلم گفت مرثان مسلمانان همه شان او را در انیک است

كله له خير وليس ذلك لاحد الا للمؤمن ان اصابته

و نیست این شان مرثی هیچ یکی را مگر مسلمان کامل را برسد او را حالت خوش

سراء شکر فكان خيرا له وان اصابته ضراء صبر

شکر میگوید پس باشد شکر گفتن بهتر او را و اگر برسد او را حالت ناخوشی صبری و در و پس باشد صبر

فكان خيرا له رواه مسلم وحسن ابى ابيزة

کردن بهتر او را رواه مسلم و از ابی هریره روایت

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم المؤمن القوي

مروءیت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم که مسلمان قوی

سید بن طاووس
در شرح
اصول
کتاب
۱۲۵

خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ

بهتر است از مسلمان ضعیف و اصل خیر موجود است در هر دو عرض و طلب زیان کن

أَجْرٌ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَأَسْتَعِينُ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجُزْ وَإِنْ

بر چیزی پند سوزاند ترا و یاری جوئی و تو فیتق بطلب بخدا و عاجز باش از طلب و استعانت

أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقْتُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَمَا كَذَّبُوا كَذَا

و اگر برسد ترا چیزی از مصائب و مکروهات پس گو اگر من چنین میکردم چنان میشد چنین

وَلَكِنْ قُلْ قَدْ رَكِبْتُ اللَّهَ وَمَا شَاءَ فَعَلْتُ فَإِنْ لَوْ تَفَعَّلَ الشَّيْطَانُ

و لیکن بگو تقدیر کرد خدا و هر چه میخواهد خدا ایتعالی میکند زیرا که لفظ او همیشه بر کار شیطانرا

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

رواه مسلم و از عمر بن خطاب رز م روایت گفت شنیدم آن حضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كَوَّأْتُمْ تَتَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ

صلی الله علیه و سلم را که میفرمود اگر کتابت شود و شما توکل میکنید بر خدا چنانکه

حَقُّ تَوَكُّلِهِ لَرَنْزِقَكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ تَعْدُو وَخِصَاصًا وَتَرَوْهُ

باید توکل کرد بر آئینه روزی میدهند شما را چنانکه روزی میدهند پرندگان را بر آئینه حیور با باد کر سینه

بَطَانًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

و لا عرضم و باز میگردند با شیار خود سیر و کلان مسلم رواه ترمذی و ابن ماجه و از ابن مسعود روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّهَا النَّاسُ

گفت فرمود آنحضرت صل الله علیه و سلم ای آدمیان نیست هیچ چیز یکه نزد یک گرداند

لَيْسَ مِنْ شَيْءٍ يُقَرَّبُكُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَيُبَاعِدُكُمْ مِنَ النَّارِ

شمارا بسوی بهشت و دور دارد شمارا از آتش و دور میکند شمارا از آتش و دور دارد شمارا

إِلَّا قَدْرٌ نَكَمُ بِهِ وَلَيْسَ شَيْءٌ يُقَرَّبُكُمْ مِنَ النَّارِ وَيُبَاعِدُكُمْ

شمارا با آن چیز نیست چیزی که قریب گرداند شمارا از آتش و دور دارد شمارا

مِنَ الْحَقَّةِ الْاَقْدَنْهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَبَانَ الرُّوحَ الْاَمِينِ وَفِي

از بشت مگر آنکه به تحقیق نمی گویم شمار از آن پیغمبر و بدستی از روح امین و در روایتی بدست

رِفَايَةِ اِنَّ رُوْحَ الْقُدُسِ نَفَتْ فِي رُوْعِي اِنَّ نَفْسَ الْيَمُوْنِ

روح القدس و میدرد دل من یعنی روحی که در کتب بیخ ذاتی البتة غیر و اما آنکه به تمام و کمال بسازد و روحی بود

حَدَّثَ تَسْتَكْمِلُ رِزْقَهُ الْاَفَانَقُو اللّٰهَ وَكَجَمَلُو اِنِ الطَّلَبِ

و اما باشد پس تقوی خدا را و اعتدال در زید در جستن روزی و بر ندارد و باعث نشود

وَلَا يَجْحَلُكُمْ اَسْتَبْطَاءُ اَسْرِقِ اَنْ تَطْلُبُوهُ بِمَعَاصِي اللّٰهِ

شمارا و بر بند داشتن رزق بر طلب کردن از آن که در راه گناه است و در طلب آن که در راه گناه است

وَ اِنَّهُ لَا يَدْرَا كَمَا عِنْدَ اللّٰهِ الْاِبْطَاعَةَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ

خبر می کند که در راه گناه است و در راه گناه است و در راه گناه است

وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شَعْبِ الْاَيْمَانِ الْاِنَّهُ لَمْ يَدْرُوْا اَنْ رُوْحَ

روایت کرده اند حدیث را در شهر است و در شهر است و در شهر است

الْقُدُسِ وَعَنْ اَبِي ذَرٍّ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خبر کرده اند حدیث را در شهر است و در شهر است و در شهر است

قَالَ الرَّهَادَةُ فِي الدُّنْيَا لَيْسَتْ بِتَحْرِيمِ الْحَلَالِ وَلَا اِضَاعَةِ

که فرمود آن حضرت که نه در کردن در دنیا نیست نه مجبور است که حرام گردانیدن به فرمودنی حلال را و نه آنکه

الْمَالِ وَلَكِنَّ الرَّهَادَةَ فِي الدُّنْيَا اَنْ لَا تَكُوْنَ بِمَا فِي يَدَيْكَ

مال و لیکن کمال زهد در دنیا تمامی او این است که نه باشی با آنچه در دست هست از مال اعتماد کننده و ترسیمی که در دنیا

اَوْ تَقَى بِمَا فِي يَدِ اللّٰهِ وَاَنْ تَكُوْنَ فِي ثَوَابِ الْمُصِيبَةِ اِذَا نَتَّ

خداست تعالی است و زهد کردن در دنیا با آنست که در دنیا با آنست که در دنیا با آنست

اُصِبْتَ بِهَا اَرْغَبَ فِيهَا لَوْ اَنَّهَا الْقِيَتُ لَكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

مگر آنکه در شوی با آن مصیبت رغبت کننده تر در آن مصیبت که کاشکی آن مصیبت با تو داشته شود و بر تو رواه ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كُنْتُ خَلْفَ رَسُولِ

روایت است از ابن عباس در روز احد و روز بدر و روز بدر

اللَّهُ لِيَحْفَظَكَ اللَّهُ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَعَلِمَ أَنَّ الْأُمَّةَ

روز سه پس فرمود آنحضرت ای کودک نگاه دار حق خدا را

يَحْفَظُكَ اللَّهُ لِحَفْظِ اللَّهِ تَجِدُهُ تَجَاهَكَ وَإِذَا سَأَلْتَ

تا نگاه دار در ترا خدا تعالی و نگاه دار و مراقب او باش بیایی ترا در او پیش روی خود چون

فَأَسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَعَلِمَ أَنَّ الْأُمَّةَ

سوال نمی و پیش از آنکه سوال کن و بخوان از خدا چون یاری می خواهی

لَوْ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْبَعُ لَكَ بَشِيْعٌ لَمْ يَنْفَعُواكَ إِلَّا بَشِيْعٌ

در گروه آدمیان اگر جمع شوند و اتفاق نمایند بر سود رسانیدن ترا باندک چیزی نفع نتوانند رسانند مگر بچیزیکه

قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ وَلَوْ اجْتَمَعُوا أَنْ يَصْرُوكَ بَشِيْعٌ

نوشته است او را خدا تعالی برای تو و اگر اتفاق کنند بر زبان رسانیدن

لَمْ يَصْرُوكَ إِلَّا بَشِيْعٌ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ رُفِعَتْ

مگر بچیزیکه بر توست نوشته است آنرا خدا تعالی بر تو برداشته شد

الْأَقْلَامُ وَجُفَّتِ الصُّحُفُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَدَّثَ

قلمها و خشک کرده شد نامهها رواه احمد و ترمذی و حدیث

سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سعد بن ساعد روایت گفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ أَدَمَ رِضَاةٌ بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ وَمِنْ شِقَاوَةِ ابْنِ

بر سستی که سعادت و نیکبختی آدمی در راضی بودیست بچیزیکه تقدیر فرموده است خدا بر او و سستی

أَدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللَّهِ وَمِنْ شِقَاوَةِ ابْنِ أَدَمَ سَخَطُهُ

آدمی در گذشتن او دست طلب خیر از خدا تعالی و از شقاوت آدمی است بی رضامندی و گمراهی است او

بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنُ ابْنِ ذَرِيحَةَ

بجیزی کہ قضا کرده است خدا تعالی مراد می رارد و آیت **وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَسَنُ ابْنِ ذَرِيحَةَ** مرویست

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنِّي لَا أَعْلَمُ آيَةَ لَوَاخِذَ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که من بدانم آنچه را از قرآن که اگر بگمیرند و عمل کنند مردم بدان

النَّاسِ بِهَا أَفْتَمُ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ

البته بس باشد ایشان را و آن آیت ایست کسی که تقوی در دیگران انداخته باشد وی خلاص شدن

مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ وَالتِّرْمِذِيُّ

از هر شکی در روزی رساند او را از آنجا که گمان ندارد و یعنی بی هیچ دلی تشبه و ترسد و رواه احمد و ابن ماجه و ترمذی

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عمرو بن العاص روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ كُلِّ وَادٍ شَعْبَةٌ فَمَنْ اتَّبَعَ

علیه وسلم بدستی که دل آدمی را در هر وادی شامخی است پس کسی که تابع گرداند

قَلْبَهُ الشُّعْبُ كُلُّهَا الرِّبَالُ لِلَّهِ بِأَيِّ وَادٍ أَهْلَكَهُ وَمَنْ تَوَكَّلَ

دل خود را با شعبها همه باک ندارد و خدا که در کدام وادی هلاک گرداند و کسی که توکل کند

عَلَى اللَّهِ كَفَاهُ الشُّعْبَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي اللَّهِ

بر خدا کفایت کند او را الله تعالی همه شعبها و تفترقا رواه ابن ماجه و از ابی در و او را

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الرِّسْقَ

مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستی که رزق هر کسیند

لِيَطْلُبَ الْعَبْدُ كَمَا يَطْلُبُ أَجَلَهُ رَوَاهُ أَبُو نُعَيْمٍ فِي الْحَلِيَّةِ

بیموید بنده را چنانکه بیجوید او را اجل وی رواست که ابو نعیم در حلیة

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ كَاتِبِي أَنْظِرِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ

و از ابن مسعود روایت گفت ای بن مسعود گو یا من می ترسم که کاتب رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْكِي نَبِيًّا مِّنَ الْأَنْبِيَاءِ ضَرَبَ قَوْمَهُ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ حکایت میکند حال پیغمبری را از پیغمبران که زدندان پیغمبر را قوم دے

فَادْمَوْهُ وَهُوَ يَسْتَمِعُ الدَّمْعَ عَن وَجْهِهِ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ

پس خون آلوده کردند او را و حال آنکه پیغمبر صبری در رز پُر پاکی میکرد و خون از روی خود گرفت

لِقَوْمِي فَانْتَهَمُوا لِيَعْنَنَ مِنْ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ

خداوند ایها مرز قوم مرا زیرا که ایشان نمیدانند حقیقت حال متفق علیہ

بَابُ الرِّيَاءِ وَاسْمُهُ

باب در بیان ریا و سمنه

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہم روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْأَعْمَالَ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِأَمْرٍ مَّا نَوَى

علیہ وسلم نیست اعمال مگر بر نیت نیست مگر در ریا مگر آنچه که نیت کرده است پس کسی که

فَمَنْ كَانَتْ هَيْبَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ فَهَجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَ

هجرت او بسوی خدا و بسوسے رسول و پس هجرت وی بسوی خدا و

إِلَى رَسُولِهِ وَمَنْ كَانَتْ هَيْبَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةً

بسوسے رسول خداست و کسیکه باشد هجرت او بسوی دنیا میرسد دنیا را یا هجرت بسوی زنی بود

يَتَزَوَّجُهَا فَهَجْرَتُهُ إِلَى مَا هَا جَرَّ إِلَيْكَ مُتَّفِقٌ عَلَيْكَ وَعَنْ

که تزویج کند آنرا پس هجرت وی است بسوی چیزیکه هجرت کرده است بسوی آن متفق علیہ و آن

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی هریره رضی اللہ عنہم روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صَوَابِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ

بدرستی خداست حال نمی بیند نظر رحمت بجانبه در تنهای ما و نمی بیند بسوی مال شما و لیکر از جهت بسوی دلهای شما

وَأَخْبَأَكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ بْنِ أَبِي فُضَالَةَ

و عملهای شما رواه مسلم و از ابی سعید بن ابی فضاله روایت

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا جَمَعُوا

از آنحضرت صلوات الله علیه وسلم که آنحضرت فرمود چون جمع و نماز جمعه آید

اللَّهُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ نَادَى مُنَادٌ

خدا ای تعالی مردمان را روز قیامت که شک نیست در آمدن وی آواز میدهد آواز دهنده

مَنْ كَانَ أَشْرَكَ فِي عَمَلٍ عَمَلَهُ لِلَّهِ أَحَدًا يُطَلَبُ تَوَابَهُ

کسیکه بود شریک میکرد کسی را در عملی که کرد آنرا برای خدا پس باید که طلب کند تواب

مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ أَعْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ

عمل خود را در نزد غیر خدا زیرا که بدست خداست ای تعالی بے نیازترین شرکاست از شرک

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

رواه احمد و از ابن عمر روایت از آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ لَقَدْ خَلَقْتُ

علیه وسلم که فرمود بدستیکه خدای تبارک و تعالی فرمود تحقیق پیدا کرده ام خلقی را

خَلَقْتُ السِّنْدِيَّةَ أَحْلَى مِنَ السُّكَّرِ وَقُلُوبَهُمْ أَهْمَرُ مِنَ اللَّصِيبِ

که زبانهایشان شیرین تر است از شکر و دلهایشان گلیخ تر از صبر پس بخورد و سوگند خورده ام

خَلَقْتُ لَأَحْبَبَهُمْ فِتْنَةٌ تَدَّ الْحَلِيمُ فِيهِمْ حَيْرَانٌ

هر آینه تقدیر کنم و بفرستم ایشانرا فتنه که بگذارد مرد عاقل را در ایشان متحیر

فِي يَغْتَرُونَ أَمْ عَلَى يَجْتَرُونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَكَوْنُ

پس بمن فریب میخورند یا بر من جهرات و دلیری میکنند رواه ترمذی و از

ابنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بِحَسَبِ أُمَّرٍ

انسان را از آنحضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود پس است مرد را از پدری

الحسن بن علی
که تالیف و روایت
در این کتاب است
و در این کتاب
نیز روایت شده است
که این کتاب
از آثار
است

مِنَ الشَّرَّانِ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ دِينَ أَوْ دُنْدَا

که انگشت نما کرده شود در دین یا در دنیا مگر کسی که معصوم

مَنْ عَصَمَهُ اللَّهُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَ

و محفوظ دارد و از ارضایت عالی رواه بیهقی در شعب الایمان در ولایت

عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ إِذْ خَرَجَ يَوْمًا إِلَى مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ

امیرالمومنین بن الخطاب روز بدرستی از روزی بمسجد آن حضرت

سَلَّمَ لِيَلَلَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ قَاعِدًا

صلی الله علیه وسلم در آمد پس دریافت معاذ بن جبل را که نشسته است

عِنْدَ قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا يُبْكِيكَ

نزد قبر نبی آنحضرت صلی الله علیه وسلم در حالیکه گریه میکند پس گفت عمر معاذ را که چه چیز در گریه آرد

قَالَ يُبْكِينِي شَيْءٌ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس گفت معاذ در گریه در آورده مرا یاد کردن چیزی که شنیده ام از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

و مسلم شنیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم که میگفت

إِنَّ لِي سَيْرَ الرِّيَاءِ شَرًّا وَمَنْ عَادَى لِلَّهِ وَلِيًّا فَقَدْ بَايَعَ اللَّهَ

انکه از یا سوچ شرست که یک دشمن دارد دوستی از دوستان خدا را پس بجهت بیرون آمدن خدا را

بِالْمَحَارِبِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْأَبْرَارَ الْأَتْقِيَاءَ الْأَخْفِيَاءَ الَّذِينَ

بجنگ بدرستی خدا دوست میدارد نیکوکاران پر بهیز کاران پوشیده حال از اهل بیرون

إِذَا غَابُوا لَمْ يَتَّفَقُوا وَإِنْ حَضَرُوا لَمْ يَدْعُوا وَلَمْ يَقْرَبُوا

باز پس کرده نشود احوال ایشان و اگر حاضر باشند خوانده نشوند همانی و اگر خوانده شوند نزدیک نمانند

قُلُوبُهُمْ مَصَابِيحُ لَمَّا يَخْرُجُونَ مِنْ الدَّارِ الْمَطْلُوعَةِ

نشوند و لهای ایشان چراغهای هر بیت سمت و بیرون می آیند از هر زمین تاریک

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْاِيْمَانِ وَعَنْ

سوايت و اين حديث را ابن ماجه و بيهقي در شعب ايمان واز

ابنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الذي هرب من ربه مرويت گفت فرمود آنحضرت صلى الله عليه وسلم

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى فِي الْعَلَانِيَةِ فَأَحْسَنَ وَصَلَّ فِي السِّرِّ

بد رستگه بنده چون نماز کند علانية پس خوب نماز کند و بگزارد در نهانی

فَأَحْسَنَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى هَذَا عَبْدِي حَقًّا رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

پس خوب نماز کند بفرماید خدا تعالی این بنده من است بصدق روايت کرد ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ رَضِيَ قَالَ خَرَّبَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ وَتَحَنَّنَ

و مرويت از ابو سعيد رضی گفت بیرون آمد آنحضرت صلى الله عليه وسلم و بر سید پرانوا

نَتَذَكَّرُ الْمَسِيحَ الدَّجَالَ فَقَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِمَا هُوَ أَخْوَفُ

مذکره میکردیم مسیح و جال را پس گفت آنحضرت آیا خبر ندیم شمارا آنچه بگردد ترسند ترست

عَلَيْكُمْ حَيْدِي مِنَ الْمَسِيحِ الدَّجَالَ فَقُلْنَا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ

بر شما نزد من از فتنه مسیح الدجال پس گفت خبر دو یا رسول الله

قَالَ الشِّرْكُ الْخَفِيُّ أَنْ يَقُومَ الرَّجُلُ فَيُصَلِّيَ فَيَنْبُدُ صَلَاتَهُ

فرمود آنحضرت آنچه بترسند شما از شرک پنهانی است و آن شرک خفی است میبخیزد و مرویست نماز کند و پس زیاده و کند نماز خود را

لَمَا يَرَى مِنْ نَظَرِ رَجُلٍ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

از جهت نظر کردن مردی بسوی او رواه ابن ماجه واز

أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن سعید الخدری رضی گفت فرمود آنحضرت صلى الله عليه

وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا عَمِلَ عَمَلًا فِي صَخْرَةٍ لَا بَابَ لَهَا وَلَا كَوَّةَ

و سلم اگر ثابت شود که مردی عمل کرد عملی را در صخره که نیست در و درها تا کسی از راه آن در آید و نهد در آن

در حدیثی است که در آن مسیحی در راه و که خفاست و او را از او در روز ۱۲ آینه الهیات

خَرَجَ عَمَلَهُ إِلَى النَّاسِ كَأَنَّهَا مَأْكَنٌ وَعَنْ عُمَانَ بْنِ

کذا در اسناد کوفتی از زید بیرون می آید و ظاهر میسرود او در سبوح و مستحکم مردم بر کثرت معنی حاجت بار و اولیاست خود بخود ظاهر میسرود و در آن زمان

عُمَانَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عفان رضی مراد است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَنْ كَانَتْ لَهُ سِرِّيَّةٌ صَالِحَةٌ أَوْ سَيِّئَةٌ أَظْهَرَ اللَّهُ مِنْهَا حُرْمَةً

کسی باشد مراد را فعلی یا حاصلتی نهانی نیک یا بد هر چند که نهان دارد ولیکن آشکارا بیکراند خدا بشنا ازان سر برود

يُعْرَفُ بِهِ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

حاصلت علامتی را که شناخته میشود آنکسی بان علامت و از عمر بن الخطاب رضی مراد است از آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّمَا خَافَ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ كُلِّ مَنْفَعَةٍ

علیه وسلم که فرمود آنحضرت معنی ترسم برین است مگر شکر هر منافعی را

يَسْتَكْمُرُ بِالْحِكْمَةِ وَيَعْمَلُ بِالْجَوْدِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ

که سخن میکند بعلوم و حکمت و کار میکند بجهل و نادر استی روایت کرد این هر سه حدیث را

الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ الْمُهَاجِرِ بْنِ حَبِيبٍ رَضِيَ

بیهقی در شعب ایمان و از مهاجر بن حبیب رضی مراد است

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت پروردگار

إِنِّي لَسْتُ كُلِّ كَلَامٍ الْحَكِيمِ أَتَقَبَّلُ وَلَكِنِّي أَتَقَبَّلُ هَمًّا وَهَوًّا

من نیستم که کلام هر حکیم را قبول کنم ولیکن من قبول میکنم قصد و نیت و محبت او را

إِنْ كَانَ هَمًّا وَهَوًّا فِي طَاعَتِي جَعَلْتُ صَمْتَهُ حَمْدًا لِي

پس اگر باشد نیت و محبت او در طاعت و فرمان بردار من بگیرم نام خاموشی او استایش من ذات اقدس خود را و وقار

وَوَقَارًا وَإِنْ لَمْ يَتَكَلَّمْ سَوَاءُ الدَّارِ فِي

و اگر چه سخن نگوید

دارے

رواه

دارے

باب الاستغفار والتوبة

باب ست در استغفار و توبه

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ

او است آنکه می پذیرد توبه را از بندگانش خود و فرود گذارد از بدیها و می داند

وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ

آنچه میکنید ای آنانکه گرویده اید باز گردید بسوی خدا

تَوْبَةً نَّصُوحًا وَعَسَىٰ أَنْ يَكْفُرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ

بازگشتنی خالص شاید پروردگار شما آنکه بپوشد بدیها شما و در شمار بپوشتمناها برود

جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَإِلَىٰ لَعْنَةِ الْكَاذِبِينَ تَابَ

از زیر آن جویها در برستی من هر آینه آرزنده ام آنرا که باز گردد

وَأَمِنْ وَعَمَلٍ صَالِحَةٍ اهْتَدَىٰ وَإِنِّي لَأَسْأَلُ اللَّهَ

و بگردود کار کند شایسته پس راه است رود و باز گردید سوی پروردگار خویش و گردون نهند

مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصِرُونَ وَالَّذِينَ

مراور پیش از آنکه بیاید شمارا عذاب پس یاری داره نشوید و آنانکه

إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا

چون کنند ناشایسته یا ستم کنند بر نفسها که خود یاد کنند خدا را پس مرزشش خواهند

لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يُغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَكَمْ يُرِيبُ أَعْلَىٰ

برای که گنا جان خود گوشت که بیا مرزدگنا با نرا مگر خدا و اوام نمردند هر آنچه

مَأْفَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ أُولَٰئِكَ جَزَاءُ مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّهِمْ

کردند و ایشان میدانند آنگروه با دشمن ایشان آمرزشش است از پروردگار ایشان

وَجَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ

و بوستانها پرود از زیر آن جویها جاوید باشند در آن و نیلوست

در این باب استغفار و توبه
و این استغفار و توبه
در این باب استغفار و توبه
در این باب استغفار و توبه

عن العاملين عن الاعرجي رضي الله عنه قال قال رسول الله

صلى الله عليه وسلم ان من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل

صلى الله عليه وسلم ان من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل

صلى الله عليه وسلم ان من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل

عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير

عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل

بالليل ليتوب مسيء الليل من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل

بغيب تا توبه کند بدی کننده روز و فراخ میکند دست رحمت خود را در روز تا توبه کند

مسيء الا حتى تطل الشمس من مغربها رواه مسلم

مسيء الا حتى تطل الشمس من مغربها رواه مسلم

عن انس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

ان من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل من اعز مني بعد الله عز وجل

لله اشد فرحا بتوبة عبده حين يتوب اليه من لحدكم

هر آنکه خدا ایشالی سخت تر است از روی شادمانی توبه کننده خود را تا آنکه توبه کند بنده بسوی خدا از یکی از شما

كان راحلته يا أرض فلاة فانفلتت منه وعليها طعامك

که بود رشتن سوار می و باروی در زمین دشت پس بر میسد و از دشت راحله از تو و بران را حله بود خوش

وشراية فانس منها فاني شجرة فاضطجع في ظلها فادبسي

من راحلته فبينما هو كذلك اذ هو بها قائم عنده

از راحله خود پس در آنجا ایستاده بودم که آنکس در میان من و او ایستاده بود و من در سایه او ایستادم

فَاخَذَ نِجْمًا مِمَّهَا ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَجِ اللَّهُمَّ أَنْتَ

پس گرفت نهار را علی را پس گفت آنکس از سختی شادمانی خداوندنا تو سزا

عَبْدِي وَإِنَّكَ أَخْطَأَ شِدَّةَ الْفَرَجِ وَرَأَاهُ مُسْلِمًا

بنده من و تو هم بدو کار تو خدا کردی ای آنکه تو می گوی که از شدت تیر خورد کار کردی و بدو را مسلمان را

وَإِنِّي هُرَيْرَةٌ مَرَّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وای ای هریره مر مر ویست گفت فرمود آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ عَبْدًا ذَنَبَ ذَنْبًا فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ

علیه و سلم پرسیدند که گناه را پس گفت آن بنده اسے پروردگار من گناهی کرده ام

فَاغْفِرْهُ فَقَالَ رَبُّهُ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ

پس بپوشان گناه را پس گفت پروردگاری که میداند که بنده من را پروردگاری است که گناهی آمرزیدگانه را

وَإِخْذِيهِ غَفْرَتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَتَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ

و بگیر گناه آمرزیدم پروردگاری درنگ کرد آن بنده در گناه کردی تا که خواسته بود خدا بپوشد

أَذْنَبَ ذَنْبًا فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ ذَنْبًا آخَرَ فَاغْفِرْ لِي

کرد گناه بار دیگر پس گفت پروردگار من گناه کردم بار دیگر پس بیا مرز این گناه را

فَقَالَ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ

پس گفت پروردگاری باین نیز آید داشت بنده من که هر اورا پروردگاریست که گناه را گناه را بپوشد

غَفْرَتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَتَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَذْنَبَ ذَنْبًا

آمرزیدم پروردگاری درنگ کرد آن بنده در گناه کردی تا که خواسته بود خدا اقبال بپوشد گناه کرد

فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ ذَنْبًا آخَرَ فَأَبِي فَقَالَ أَعْلِمَ عَبْدِي

پس گفت ای پروردگار من که گناه بار دیگر پس بیا مرز این گناه را بپوشد پس گفت پروردگاریست که

أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ فَتُ لِعَبْدِي فَيَفْعَلُ

که مرا پروردگاریست که بیا مرز این گناه را بپوشد پس بپوشد

مَا شَاءَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَدِّ بْنِ أَبِي سَلَامَةَ قَالَ قَالَ

هر چه میخواهد از گناهان ما در آن که استغفار آرد و متفق علیه در روایت است از شداد بن اوس که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم در افضل استغفار -

أَنْ تَقُولَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي

این است که بگویی تو خداوند اتوئی پروردگار من نیست معبود بحق مگر تو پیدا کردی تو مرا

وَإِنَّا عِبْدُكَ وَإِنَّا عَلَىٰ عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَعَيْنَا

و من بنده تو ام و من ثابت و دائم ام بر عهد تو از ستمه ام و وعده کرده ام آن قدر که استقامت دارم

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ

پناه میبرم به تو از شر آنچه کردم از گناهان اعتراف میگویم بر آنچه تو بنوازی بر من با نعمت تو بر من ایستادگی کن ایان خود

وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

پس بیاورم از پس بدستی منی آرزو گناهانم را بیچسب مگر تو

قَالَ مَنْ قَالَهَا مِنْ النَّهَارِ مَوْقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ

گفت آنحضرت کسیکه بگوید این کلمات را در بنده وی از روز در حالیکه یقین دارد زنده است بان پس عمر او هرگز نرسد

قَبْلَ أَنْ يَمْسِيَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَنْ قَالَهَا مِنْ

پیش از آنکه شام کند وی پس آنکس از گناهان اهل بهشت است و کسیکه بگوید این کلمات را در بنده وی از

اللَّيْلِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ

شب و حال آنکه وی یقین دارد زنده است بدان پس عمر او پیش از آنکه صبح کند پس او

مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ سَرَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي شَرِيحَةَ

از اهل بهشت است رواه بخاری در روایت است از ابی هریره رزم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه مؤمن

اذا اذنب كانت نكتة سوداء في قلبه فان تاب

چون گناه کند پیدا میشود نقطه سیاه در دل وی پس اگر توبه بخاند

واستغفر صقل قلبه وان نراد نرادت حتى تعلو

و استغفار می نماید صیقل کرده میشود دل او و میرود آن سیاهی و اگر بیشتر نکند بیشتر میشود آنکه بالا می آید

قلبه فذالكم الزان الذي ذكر الله تعالى كلا بل ران

دل در این آن رنگی است که ذکر کرده است خدا تعالی و فرموده است رنگ گرفته و غالب شده است

على قلوبهم ما كانوا يكسبون رواه احمد والترمذي

بر دلهای ایشان کارهایی که میدوند روایت کرد اینجی رایت را احمد و ترمذی

وابن ماجه وعن ابن عمر رضي قال قال رسول الله

وابن ماجه و مرویست از ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت

صلى الله عليه وسلم ان الله يقبل توبة العبد ما لم

صلی الله علیه وسلم بدستیکه خدا تعالی قبول میکند توبه بنده را مادام

يعثر عن رواه الترمذي وابن ماجه وعن ابن سبي

که غرزه نکند یعنی نرسد روح او در حلقوم رواه ترمذی و ابن ماجه و روایت است از ابی سبیب

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الشيطان

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه شیطان

قال وعزتك يا رب لا أبرح اعوي عبادك ما دامت

گفت بجزت تو ای پروردگار من نمی روم از جای خود یعنی همیشه باشم که گمراه نیکنم بنده کن تا مادام

ار ولحهم في اجسادهم فقال الرب عز وجل وعزتي

که جانهای ایشان در بدنهای ایشانست پس گفت پروردگار عزوجل سوگند بخورم بجزت

وجلاهي وارتفاع مكاني لا ازال اغفر لهم ما

د بزرگی خود و بلند مرتبه خود همیشه می آرزم بندگان را مادام

الحق في كل شيء
نقطه است از لسان حق
نقطه است از لسان حق
نقطه است از لسان حق

اسْتَغْفِرُونِي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي نُزَيْرَةَ قَالَ

که طلب آمرزشش کند از من رواه احمد و روایت است از ابی هریره رضی گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستی خدایتجاری

لِيَرْفَعُ الدَّرَجَةَ لِلْعَبْدِ الصَّالِحِ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ

هر این بندگان را بپایه را برای بنده صالح در بهشت پس میگوید بنده صالح ای پروردگار

أَتَى لِي هَذِهِ فَيَقُولُ يَا سَتِّغْفِرْ لِي فَإِنَّكَ لَكْرَمَاءُ أَحْمَدُ

من از کجاست مرا این درجه پس میگوید پروردگار بسبب استغفار فرزند زنت است مترادوا احمد

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه عبدالله بن عباس روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الْمَيِّتُ فِي الْقَبْرِ إِلَّا كَأَنَّ أُمَّهُ لَمْ تَمُوتْ

علیه وسلم نیست مرده در قبر است که گشته است و فرزند او زنده است و او زنده است

يَنْتَظِرُ دَعْوَةَ تَلْحَقُهُ مِنْ أَبِي أَوْ أُمِّهِ أَوْ صَدِيقٍ فَإِذَا

چشم میدارد دعای ترا که برسد او را از پدر یا مادر یا برادر یا دوست پس چون

لِحَقَّتْهُ كَانَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى

میرسد او را دعا میباشد آن دعا بسوسه و سه دوست داشته شده تر از دنیا و تعلق دنیا و پرستی غیر از تعالی

لَيَدْخُلُ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ مِنْ دَعَا أَهْلِ الْأَرْضِ أَمْثَالًا

مما در او بر مرده از دعا که اهل زمین مانند

الْحَبَالِ وَإِنَّ هِدْيَةَ الْأَحْيَاءِ إِلَى الْأَمْوَاتِ لَسْتَغْفِرُ بِهِ

نورها و بدستیکه تحفه از زندگان بسوسه مردهگان طلب آمرزش کردن است ایشان را

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْأَيْمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

رواه البیهقی فی شعب الایمان و روایت است از عبدالله بن بسر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَوْفٌ مِنْ وَجَدَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم خوش و نیکو باد مر را که یافت

فِي صِحْفَتِهِ اسْتِغْفَارًا كَثِيرًا رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَفِي الشَّيْخَانِ

در صحیفه استغفار کثیرا رواه ابن ماجه و شیخان

فِي عَمَلٍ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ

در عمل یوم و لیل و روایت از عبدالله بن مسعود رفته گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که توبه کننده از گناهان

كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

کمان گناه نیست گناه او را چنانستی که گویا نکرده است آن گناه را گفته اند که این را ابن ماجه و ابن ابی شیبه

بَابُ سِعَةِ رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى

این بابست در فراخی رحمت الله برتر

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

آن خدائی که آفرید آسمانها و زمین را و فرود آورد از آسمان آب

وَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الْعُمَرَاتِ مِرًا قَالِكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفُلْكَ

پس بیرون آورد بسبب وی انواع میوه ها روزی برای شما و رام ساخت برای شما کشتی را

لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ وَسَخَّرَ لَكُمْ

تا برود در دریا با او و رام ساخت برای شما دریاها و رام ساخت برای شما

الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ تَائِبِينَ وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَأَنْتُمْ

آفتاب و ماهتاب همیشه روزندگان و رام ساخت برای شما شب و روز و او شمارا

مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعَدُّوا عَمَلَهُمْ إِلَّا ضَعْفًا

از هر چه خواستید او را و شمارید نعمت خدا را با طاعتها نماند و آنرا

کتاب جزوه اسلام

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَا

برستی آدمی هر آینه مستمکار است تا پاس و هر آینه برستی بزرگ دادیم فرزندان آدم را و بر روی ایشان را

فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَا

در بیابان و در دریا و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها و افزونی دادیم ایشان را

عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ

بر بسیاری از آنکه آفریدیم افزونی دادنی گفتم عذاب من میرسانم

مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَلَا تَيْسُرُ لَهُمْ دُجُوعُ

آن بر که را میجویم و بخشش من گشاده است هر چیزی را و تو امید مشوید از رحمت

اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَيْتِسُ مِنْ رَفْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ وَإِنَّ رَبَّكَ

خدای بد رستیکر نو مید نشوند از رحمت و رفح خدای مگر کرده ناگرویدگان و بد رستی پروردگار تو

لَذُوٌّ مَغْفِرَةٌ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدٌ يُدْعُو بِهِ

هر آینه خدایند آمرزش است مردمان را بر ستم شان و بد رستی پروردگار تو هر آینه سخت عقوبت کننده است

كُلَّ يَأْخِذِي الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ

بگو ای بنده گان من آنانکه اسراف کردند بر نفسهای خویش تا امید مشوید از

رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ

بخشش خدای بد رستیکر خدایستالی می آمرزد گناها را همه بد رستیکر او دوست آمرزنده

الرَّحِيمُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بخشش نیده مرویست از ابی هریره رز گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَقْضَى اللَّهُ لِلْخَلْقِ كِتَابًا بَأْسًا وَمَعْنَاهُ

علیه و هر چه که در کتاب خدای است از آنکه در کتاب نزد خداست

فَوْقَ عَرْشِهِ إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي وَفِي رِوَايَةٍ

بالای عرش آن کتاب است که رحمت من پیشینی رده است غضب را و در روایتی

کتاب جزوه الکتب
جلد ۹
جوز ۱۳۳۰
مکتب
موسسه
مطبعه
مکتب
موسسه
مطبعه

غَلَبَتْ غَضَبِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بجای سبقت غلبت مذکور است متفق علی است و از ابی هریره روایت است که فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلَّهِ مِائَةَ رَحْمَةٍ أَنْزَلَ مِنْهَا رَحْمَةً

صلی الله علیه وسلم بدستیکه مر خدا تعالی را صد رحمت است فرود نموده است از آن رحمت

وَاحِدَةً بَيْنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالْبَهَائِمِ وَالْهَوَافِيفِ يَتَعَاظَمُونَ

یک رحمت را میان پر بیان را در میان چهار پر بیان و جنبند با هم روی زمین پس آن رحمت هر انی میکنند

وَبِهَا يَتْرَاحِمُونَ وَبِهَا تُعْطَفُ الْوَحْشُ عَلَى وَدَّهَا

بر یکدیگر و بان رحمت هر بانی میوززند جانوران وحشی بر فرزندان خود

وَآخِرُ اللَّهِ يُسَعِّوْنَ رَحْمَةً يَرْحَمُ بِهَا عِبَادَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

و پس گذشته است خدا تعالی نود و نه رحمت که رحم میکند بان رحمتها بندگان خود را روز قیامت

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى يُسَلِّوْنَ عَنْ سَلْمَانَ نُحُوءًا وَفِي

متفق علیه و در روایتی مسلم از سلمان همچنین آمده است و در

آخِرُهُ قَالَ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكَلَهَا بِهَذِهِ الرَّحْمَةِ وَعَنْ

آخرش این عبارت است گفت پس چون باشد روز قیامت تمام میخوانند آنرا یعنی نود و نه را این رحمتها تا همه با هم از او روایت است

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ

که فرمود آنست صلوات الله علیه وسلم اگر بداند مؤمن

مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعَقُوبَةِ مَا طَمَعَ بِحَسَنَةِ أَحَدٍ وَلَوْ يَعْلَمُ

چیز بر آنکه نزد خداست از عذاب طمع نکند به بهشت خدا هیچ یکی از مؤمن و اگر بداند

الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَطَعَ مِنْ جَنَّتِهِ أَحَدٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

کافر چیزی بر آنکه نزد خداست از رحمت نا امید نگردد او بهشت را هیچ یکی از کافران متفق است

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا رِضَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در روایت است از ابی سعید خدری روایت فرمود آنست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَتَلَ

صلی اللہ علیہ وسلم بود در بنی اسرائیل مروی گشت

تِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِنْسَانًا ثُمَّ جَاءَ يُسْأَلُ فَأَتَى رَهْبًا فَسَأَلَهُ

نود و نه و نود و نهم آدم در حالی که می پرسد از مردم پس آمد راهبی را پس پرسید او را

فَقَالَ لَهُ تَوْبَةٌ قَالَ لَا فَقَتَلَهُ وَجَعَلَ يُسْأَلُ فَقَالَ لَهُ حُرِّدْ

پس گفت ایاهست مر او را تو برگشت راهب نیست ترا تو پرس گشت آخر راهب را در دست تو را که هر یک را که گفت مر او را

الْشَّرْقِيَّةَ كَذَا وَكَذَا فَادْرَاكُهُ لَوْتُ فَنَاءَ بِصَدْرِهِ نَحْوَهَا

بما قرعینین و زمین را پس دریافت او را علامت موت پس میل کرد و از دست خود بجانب آن تفرید

فَاخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ الْعَذَابِ

پس نزاع نمودند در شان وی فرشتگان رحمت و فرشتگان عذاب

وَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى هَذِهِ أَنْ تَقْرَبِي فَرَأَى هَذِهِ أَنْ تَبَاعَدِي

پس در شان او ای که توبه کند و ای که از او دور شود و در شان او ای که توبه کند

فَقَالَ قَيْسُ مَا بَيْنَهُمَا فَوَجِدُ إِلَى هَذِهِ أَقْرَبَ بِشَبْرٍ فَقَفَرَاءُ

پس گفت خداوند در شان او ای که توبه کند و ای که از او دور شود و در شان او ای که توبه کند

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ در روایت است از ابی ہریرہ رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ كَأَنْ تَذُنُّوا لِحَبِّ

صلی اللہ علیہ وسلم گویند بخدا اگر بقای ذات من پرست ندرت او است اگر کنایه کنند شما هر آینه ببرد

اللَّهِ بِكُمْ وَكَلَّمَ قَوْمٌ يَذُنُّونَ فَيَسْتَعْفِفُونَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ

خدا تعالی شما را هر آینه او می آرد و قوام را که توبه کنند پس استغفرت کنند از خدا تعالی پس ایام زود را ایشان را

سَوَاءٌ مُسْلِمٌ

رواه مسلم

باب الاستغفار

این باب است در استغفار

عن ابن عباس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

إذا نسى ربه مرويت كمنسود أخفرت صلوات الله عليه وسلم

قال الله تعالى يا ابن آدم اناك ما دعوتني ورجوتني

که گفت خدای تعالی ای فرزند آدم چه هستی که مرا از تو می‌پرسد و امید داری

غفرت لك على ما كان فيك ولا لك يا ابن آدم لو بلغت

می‌آمرزم ترا بر هر عملی که باشد در نوازنی بان و بان ندازم ای فرزند آدم

ذنبك عنان السماء ثم استغفرتني فغفرت لك و

کنایان تو بر آسمان و نواحی آنرا بیشتر طلبی از من می‌کردی من آمرزم ترا

أبائي يا ابن آدم اناك لو لقيتني بقرب الأرض خطايا

بان ندازم ای فرزند آدم چه هستی که مرا در زمین از روی گناهان

فلقيتني لا تشرك بي شيئا لا يتك بقربها مغفرة

بپرستی من می‌آنی تو در عالمیکه شریک من نیستی در چیزی بر آید می‌آید من ترا نزد من بپرستی در زمین از روی گناهان

رواه الترمذي ورواه أحمد والدارقطني عن أبي ذر

رواه ترمذی احمد ودارقطنی از ابی ذر

وعن ابن عباس عن رسول الله صلى الله عليه وسلم

قال قال الله تعالى من علم اني ذو قدرة على مغفرة الذنوب

گفت فرمود خدای تعالی کسیکه دانست بدوستی من خداوند قدرتم بر آمرزیدن کنایان

غفرت له ولا أبائي ما لم يشرك بي شيئا واه في شرح السنة

می‌آمرزم مرا هر که را که در نوازنی ما را و شریک نگرداند

در این باب از زمین باشد
در آن شصت و هفتاد و هشت
در آن شصت و هفتاد و هشت
در آن شصت و هفتاد و هشت

بَابُ اسْتِغْفَارٍ

این باب مست در استغفار

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ رَجُلٌ لِيَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ لِأَهْلِيهِ وَفِي رِوَايَةٍ أُسْرَفَ

و سلم گفت مردی که نکرده بود هیچ عمل خیر را برگز کسان خود را و در روایتی آمده ظلم کرد

رَجُلٌ عَلَى نَفْسِهِ فَلَمَّا حَضَرَهُ الْمَوْتُ أَوْصَى بِنَيْبِهِ إِذَا مَاتَ

مردی بر نفس خود پس هنگامی که حاضر شد او را موت وصیت کرد و نیکو مردی را

فَحَسَّ قُوَّةَهُ ثُمَّ أَذَرَ قَانِصِفَهُ فِي الْبُرِّ وَنِصْفَهُ فِي الْبَحْرِ فَقَالَ اللَّهُ لَنْ

پس بسوزید او را ایستریز ایند نیمه او را در درشت و نیمه او را در دریا بخدا سوگند اگر

قَدَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ لِيُعَذِّبَهُ عَذَابًا لَا يُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

تا درشت و خدا ایستعالی بروی آئین عذاب میکند او را عذابانی که کند آن عذاب هیچ یکی جهانیان را

فَلَمَّا مَاتَ فَعَلُوا مَا أَمَرَهُمْ فَأَمَدَ الْبَحْرُ فَجَمَعَ مَا فِيهِ وَكَلَّمَ الْبُرِّ

پس چون مردی که در روی بود از اجزای ایستریز فرمود و مرد را برای چه کرد که این وصیت گفت از ترس عذاب

فَجَمَعَ مَا فِيهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ لَمْ فَعَلْتَ هَذَا قَالَ مِنْ خَشْيَتِكَ

پس چون مردی که در روی بود از اجزای ایستریز فرمود و مرد را برای چه کرد که این وصیت گفت از ترس عذاب

يَا رَبِّ وَأَنْتَ أَعْلَمُ فَغَفَرَ لَهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

ای پروردگاری من و تو ذاتی بی حال من پس بیامزید عذاب مرا و متفق علیه و روایت است

مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

معاذ بن جبل بن گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ مَا أَوَّلُ مَا يَقُولُ اللَّهُ لِلْمُؤْمِنِينَ

اگر میخواهید خبر میکنم شما را آنچه نخستین میگوید خدا ایستعالی مؤمنان را

يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَا أَوْلَىٰ مَا يَقُولُونَ لَهُ قُلْنَا نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ

روز رستخیز و خبر میدادم بچیزیکه نخستین میگویند مومنان خدا تباری را الفیتم ما آری خبر کنن را ای رسول گفت

إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ هَلْ حَبَبْتُمْ لِقَائِي فَيَقُولُونَ نَعَمْ

پرسیدند خدا تباری میگویند مومنان را آیا دوست داشتید شامقای مرا یعنی مرا را پس میگویند آری و در شامقار

رَبَّنَا فَيَقُولُ لِمَ آذَنْتُمْ فَيَقُولُونَ جَوَانِعَ فَوْكَ وَمَغْفِرَتِكَ

ای پروردگار را پس میگویند حق تعالی چرا معصیت کردی پس میگویند امید داشتیم تجاوز را و مغفرت را

فَيَقُولُ قَدْ وَجِبَ لَكُمْ مَغْفِرَتِي رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

پس میگویند حق تعالی تحقیق واجب شد مر شمار مغفرت من از تو و لطف روایت کرد این حدیث را در شرح سننه

وَأَبُو نَعِيمٍ فِي الْحَلِيَّةِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابو نعیم روایت کرد در حلیه و روایت است از انس رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي الرَّجُلُ بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُولُ

صلی الله علیه وسلم می آرد مردی مردی را در روز قیامت پس میگوید

يَا رَبِّ هَذَا ظَلَمَنِي يَقُولُ فَخُذْ ظِلْمَتِي فَيَمِثُّ اللَّهُ لَهُ فَوْقَ

ای پروردگار این شخص است که ظلم کرده است بر من میگوید پس ای ای خدا منظره را پس منمینساند و پندای خدا را بر او ای

رَأْسِهِ قَصْرًا فِيهِ مِنْ خَيْرِ الْأَخِرَةِ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ أَرْفَعْ رَأْسَكَ

سر دی گوشه را که در و سه هست از خوبیهای آخرت پستتر گفته میشود و او را که بردار سر خود را

فَيَرَىٰ فِيهَا مَا كَمْ تَرَعَيْنَاهُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ لِمَنْ هَذَا فَيَقُولُ أَعْلَمُ

و بالا نگریش بیند که در آن گوشه چیزهاییکه ندیده بود چشمش را پس میگوید ای پروردگار من چه کسی است این که در آن گوشه ایست و حق تعالی بدان

هَذَا مِنْ عَفَاكَ عَنْ أَخِيهِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ

این از عفو من است که از برادر خود پس میگوید ای خدا منی پروردگار من تحقیق تجاوز کردم و عفو کردم از تو

رَوَاهُ الدَّيْلَمِيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواد دیلمی و روایت است از جابر بن عبد الله گفت فرمود رسول الله صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ أَحَدًا مِنْكُمْ عَمَّا الْجَنَّةِ وَلَا يَجِيءُ

علیه وسلم داخل نکند کسی را از شما و نه در عمل او در هفت دنه باز وارد او را

مِنَ النَّارِ وَلَا أَنَا إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَابْنُ

ادودرخ مکرمت خدا تعالی رواه مسلم و در روایت از ابن

عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِسْمِ اللَّهِ نَزَعْتُ مَرَّةً مَرَّةً مِنْكُمْ خَدَايَتِي تَعَالَى نَزَعْتُ

الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ فَمِنْ هُمَنْتَ نَفْسًا فَعَمَلُهَا

بِسْمِ اللَّهِ بَرَهَارا بر کسی قصد کند نیکی را پس عمل نکند آنرا

كُتِبَ اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ كَامِلَةٌ فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمَلُهَا كُتِبَ

می نویسد آنرا خدا تعالی مروید آنرا خود نیکی کامل پس اگر قصد کند نیکی را پس در عمل در آورد او را می نویسد آنرا

اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِينَ أَوْ ضَعْفٍ إِلَى

خدا تعالی برای وی نزد خود دو نیکی تا هفتصد مثل تا ششها

كَثِيرَةٍ وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كُتِبَ اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ

بسیار و کسی قصد کند بدی پس کرد آنرا می نویسد آنرا خدا تعالی مروید آنرا خود نیکی

كَامِلَةٌ فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمَلُهَا كُتِبَ اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةٌ وَاحِدَةٌ

کامل پس اگر بدی قصد کرد بدی پس کرد آنرا می نویسد آنرا خدا تعالی مروید برای یک بدی

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَامِرِ الرَّامِ رَضِيَ قَالَ بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ

متفق علیه در روایت است از عامر الرام رضی عنہ گفت در شامی آنکه ما نزد وی بودیم

يَعْنِي عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ أَقْبَلَ رَجُلٌ عَلَيْهِ

یعنی نزد پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم ناگاه آمد بر آنحضرت مردی که بروی

لَا يَدْرِي بِدَايَةِ شَيْءٍ فَأَتَى النَّبِيَّ عَلَيْهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَرَّ

من نمی دانم دیر دست و پا می کنم و نمی دانم دیر است و یا رسول الله مرا

بَفِيضٍ شَيْءٍ سَمِعْتُ فِيهَا اصْوَاتَ فَرَاحٍ طَائِرٍ فَخَذْتُهُنَّ

به بیشتر درختان پس شنیدم در آن میشه آوازهای چو چهار پرندگان پس گرفتم آن چو چهار پرنده آن چو چهار

فَوَضَعْتُهُنَّ فِي كِسَائِي فَجَاءَتْ امُّهُنَّ فَاسْتَأْذَنَتْ

در گلیم خود پس آمد مادر این چو چهار پس گریه و گریه گشت مادر ایشان

عَلَى اِسْمِي وَشَفَّتْ لَهَا عَنْهُنَّ فَوَقَعَتْ عَلَيْهِنَّ

بر سر من پس نشادم و دور کردم برای مادر ایشان پرده از روی چو چهار پس نهاد مادرشان بر ایشان

فَلَفَفْتُهُنَّ فِي كِسَائِي فَهُنَّ اَوْلَاءٌ مَعِيَ فَقَالَ ضَعُوهُنَّ

پس پیچیدم آن چو چهار در گلیم خود پس این چو چهار اینها اند با من پس فرمود آن حضرت بندگان چو چهار را

فَوَضَعْتُهُنَّ وَابْتِ امُّهُنَّ اِلَّا لَزُوْمَهُنَّ فَقَالَ سَوَّلُو

پس نهادم آنها را و امتناع آورد مادر ایشان مگر لازم بودن و سپیدن ایشان را پس فرمود آن حضرت

اَللّٰهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلْعَجَبُوْنَ لِرُحْمِ اِمْرِ الْاَفْرَاحِ

آنکه عجب است بر او و سلم آید گفت دارید هر کردن مادر چو چهار

فَرَاحِهَا فَوَالَّذِي بَعَثْتَنِي بِالْحَقِّ لَلّٰهُ اَرَبٌ يُعْبَادُهُ مِنْ اُمَّ

چو چهار را پس سوگند با کسی که فرستاده است مرا بر راستی هر آینه خدا ایتعالی هرمان ترست بهندان و از مادر

الْاَفْرَاحِ يَفْرَاحُهَا اِرْجِعْ بِهِنَّ حَتّٰى تَضَعُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ

چو چهار به چو چهار باز گردان این چو چهار را تا آنکه بنهی ایشان را از آنجا که

اَخَذْتَهُنَّ وَامُّهُنَّ مَعَهُنَّ فَرْجِعْ بِهِنَّ رَوَاهُ ابْنُ اَبِي اَوْدَ

گرفته و تو ایشان را و مادر ایشان با ایشان بود پس باز گردانید آنرا و ایشان را روایت کرد این حدیث را ابو اود

وَرَجُلَانِ مِنْ اُمَّتِي جَنَيْتَا بَيْنَ يَدَي رِبِّ الْعِزَّةِ فَقَالَ

و دو مرد از امت من ایستادند بر سر آنکه نشان رو بر روی صورت و در صاحب عزت پس بیاید

اَحَدُهُمَا يَا رَبِّ خَذْنِي مِزْطَلِبَتِي مِنْ اَخِي فَاَلَا اَللّٰهُ

یکی از آن دو مرد ای به و رو کار من مواخذه کن برای من مظلمه را از برادر من پس میگوید حق تعالی

ملک الروم باغیض
بعضیین مضاف الیه

كَيْفَ تَصْنَعُ بِأَخِيكَ وَلَمْ يَبْقَ مِنْ حَسَنَاتِهِ شَيْءٌ قَالَ

چو معامله میکنی با برادر خود و چگونه میگیری نظر خود را از برادر خود محال نگه داری تا آنکه باقی نمانده است از حسنات او چیزی میگوید بنده

يَا سِرٌّ فَلْيَحْمِلْ مِنْ أَوْزَارِي إِنَّ ذَلِكَ الْيَوْمَ عَظِيمٌ حَتَّى تَجِبَ

ای برادر و کار من پس بیک برادر و از بار گنامان من نسیه که این روز روزی بزرگ است که محاسن میشوند

النَّاسُ أَنْ يَحْمِلَ عَنْهُمْ مِنْ أَوْزَارِهِمْ فَقَالَ اللَّهُ لِلطَّالِبِ

مردمان بآنکه برداشته شود از ایشان و نهاده شود از آنها باری از گنامان خود پس میگوید خدا تعالی در طلب بنظر را

ارْفَعْ بَصْرَكَ فَانظُرْ فَرَفَعَ بَصْرَهُ فَقَالَ يَا رَبِّ أَيُّ مَدَائِنَ

در مدار نظر خود پس برین پس بر میدارد نظر خود را بالا پس میگوید ای رب من می بینم شهر را

مِنْ ذَهَبٍ وَقَصُودٍ مِنْ ذَهَبٍ مُكَلَّلَةٍ بِاللُّؤْلُؤِ كَأَيِّ

از زر و مملها از ذهیب نعل و فزین با مردارید برای کدام

نَبِيِّ هَذَا أَوْ كَأَيِّ صِدِّيقٍ هَذَا أَوْ كَأَيِّ شَهِيدٍ هَذَا

پیغمبری هست این یا برای کدام صدیق است این فضل یا برای کدام شهید است این میگوید خدا تعالی این

قَالَ هَذَا مِنْ أَعْمَى الثَّمَنَ قَالَ يَا رَبِّ وَمَنْ يَمْلِكُ ذَلِكَ

مران کسانی است که بدین ثمن آنرا میگوید بنده ای بر در دگر گار من کسی مالک نشود قیمت آن را

قَالَ أَنْتَ تَمْلِكُهُ قَالَ بِمَاذَا قَالَ بِعَفْوِكَ عَنْ أَخِيكَ قَالَ

میگوید مقتضای تو مالک میشود آنرا میگوید بنده میگوید مقتضای چه سبب عفو کردن ترا از برادر خود را میگوید بنده

يَا رَبِّ فَإِنِّي قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ قَالَ اللَّهُ فَخُذْ بِدِأَخِيكَ

ای رب پس بدستگیر من بجهت عفو کردم از او میگوید خدا پس بگیر دست برادر خود

فَادْخُلْهُ الْجَنَّةَ اتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ فَإِن تَابَ

پس در آید او را در بهشت هر گویا که توبه کند و اصلاح کند میان شما زیرا که

بَصِيرَةٌ بَيْنَ يَدَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَمَا أَهْلَكَ اللَّهُ فِي

صلح میکند در میان مسلمانان روز قیامت رواه طائفی

مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْلَاقَ أَرْبَعِ الْجَمَاعِ وَرَوَيْتُ أَنَّ أَنَسَ رَأَى مَا دَخَلَتْ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى شَابٍ وَهُوَ فِي الْمَوْتِ قَالَ كَيْفَ تَجِدُكَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرِجْوَانِي وَقَالَ أَنْكَرُ وَفِي دُرِّ سَكَرَاتِ مَوْتٍ بُوَدَّ فَرَمُوهُ أَنْزَلَتْ عَلَيْهِ نَوْمِي يَأْتِي خُرُوسًا

قَالَ أَرْجُوا اللَّهَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنِّي كُنْتُ أَنْكَرُ وَأَمِيدُ مِيدَارِمِ إِذَا خَدَا أَيْ يَغْمِرُ خَدَا صَلَّاهُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَدْرُ تَمَن

أَخَافُ ذُنُوبِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَي تَرْسَمُ إِزْكَنَا بَانِ خُودِ پَسِ فَرَمُوهُ أَنْخَفَتْ صَلَّاهُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبٍ عَبْدِي فِي مِثْلِ هَذَا الْبُؤْسِ إِلَّا جَمْعُ نَيْشُونِزْدَامِيدِ وَخُوفِ دَرُودِ بِنْدَه مَانَدِ اِبْنِ جَابِي بَعْدُ قَرِيبِ رِ مَكْر

أَعْطَاهُ مَا يَرْجُو وَأَمَنَهُ مِمَّا يَخَافُ رَوَاهُ الزَّيْدِيُّ وَأَبْنُ مَكْجَةَ مِيدِدِ اَوْرَاخْدِ اَنْجِي اَمِيدِ وَاوْرُودِ اَمِنِ مِيدِدِ اَوْرَاخْدِ اَزْ اَنْجِي مِيدِدِ رَوَاهُ تَرْمِذِي وَاِبْنِ مَاجِيَه

باب صفة الجنة واهلها

باب در بیان صفت جنت و اهل آن

وَبَشِيرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهَا مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ عَذْوٍ لَا تَغْيِرُ لَوْنًا وَأَنْهَارٌ مِنْ عَذْوٍ يَتَسَوَّى لَوْنًا

از زیر آنها جویها هر روزی داده شوند از آن هر نوع میوه روزی ساخته گویند این آنست که روزی داده شدیم پیش ازین و آورده شود بایشان آن روزی مانند کدو و مرغ و میوه ایشانرا اند

وَبَشِيرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهَا مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ عَذْوٍ لَا تَغْيِرُ لَوْنًا وَأَنْهَارٌ مِنْ عَذْوٍ يَتَسَوَّى لَوْنًا

در اینجا زمان پاک کرده شده و ایشان در آن جاوید مانند گانند و شتابید سو

در این کتاب ۱۷۱ رکوع است

مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٌ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ

آمرزشمی از پروردگار خود و بهشتی که پهناش آن آسماناست و زمین

أَعَدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يَنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ

آماده کرده شده برای پرهیزکاران آنانکه نفقه میکنند در آسانی و سختی

وَالكَافِرِينَ الْعَيْظُ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ

و فرزندخواندگان خشم و عفوکنندگان از مردمان و خدا دوست دارد

الْمُحْسِنِينَ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِاللَّانُضِيعِ

نیکی کاران را آنانکه گرویده اند و گردند شایستهها بدستنی نضایح سازیم

أَجْرٌ مِّنْ أَحْسَنِ عَمَلِهِمْ أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي

زود آنرا نیکی کاران را آن کرده و مرا ایشانرا است بوستانهای اقامت میرود

مِنْ تَحْتِهَا مِنْ الْأَنْهَارِ يَجْرُونَ فِيهَا مِنْ آسَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ

از زیر آن جو بهای پیرایه بسته شوند در آن بوستانها از دستو آنها سے ساخته شده از زر

وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خَضْرَاءً سُدُوسٍ وَأَسْتَبْرَقًا مُّتَكِينِينَ

و بپوشند جامهای سبز رنگ از ویبای نازک و ویبایا سے سطر تکیه زدگان باشند

و فِيهَا عَلَى الْأَعْرَافِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا إِنَّ اللَّهَ

در بهشت بر تختها نیک پاداش نیست بهشت زیست تکیه گاه بدستنی خدا

يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

مادر آنرا و آنسازا که گرویده اند و گردند شایستهها در بوستانها میرود از زیر آن

الْأَنْهَارِ يَجْرُونَ فِيهَا مِنْ آسَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ

جو بهای پیرایه بسته شوند در آن از دستو آنها ای از زر و مروارید و لباس شان باشد

فِيهَا كَرِيمٌ يُدْعَىٰ بِسْمِ اللَّهِ فِي جَنَّاتِ جَنُوبٍ يُسْمِعُ الْغُلَّامَ حِينَ يُدْعَوْنَ أَنَّهُمْ

در آن کریم و در پیشود پندار سے ایشان از خواگیان میخوانند پروردگار غمخیزش را

صالحین است

سوره جزا رکوع ۵۰

خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِمَّا

ترس و امید و از آنچه روزی دادیم ایشانرا نفقه میکنند پس نمیدانند نفسی از آن

أَخْفَى لَهَا مِنْ قَرْنٍ أَعْيُنٌ مُرَاوِعَةٌ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

پنهان شده مرایشان را از روشنی چشمها باورش به آنچه بودند که میکردند بوستانها

عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلِّقُونَ فِيهَا مِنْ آسَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَاللَّهُ

اتامت در آید در آن پیرایه بسته شوند در آن از دستوارها از زر و مروارید

وَلِيَّاسٍ فِيهَا مِنْ يَرُوكَ وَالَّذِي أَكْرَمَهُ اللَّهُ لَذِي الْأَعْيُنِ

و پدشش ایشان در آن دیباست و گویند ستایش مر خدا ترا که برود از ماندده

إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ

بدرستی پروردگار ما بر آینه آمرزنده سپاس دارست آنکه فرود آورد ما را بسکنیست از فضل خویش

لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نُصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ وَلَا يَخْلَعُ

نیرسد ما را در آن رنجی و نرسد ما را در آن مانده دوستان

يَوْمَئِذٍ لَبَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ هَٰ يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ

آنروز بر نمی از ایشان مر بر غمی را دشمنی اند که بر پیرگانان آنما بندگان من نیست ترس

عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ هَٰ الَّذِينَ آمَنُوا يَا أَيُّهَا

بر شما امروز و شما اندوهگین شوند آنانکه گرویدند بآیتها

وَكَاةٍ مُسَلِّمِينَ هَٰ أَذْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ

و بودند کردن نهادگان در آید بهشت شما و زنان شما شاد گردانیده شوید

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِيفٍ مِنْ ذَهَبٍ وَكَوَابٍ فِيهَا

گردانیده میشود برایشان کامها از زر و کوزها و در آن است

مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

آنچه آرزو برند آنرا نفسها ولذت یابند چشمان و شمار در آن جا وید باشند

بسم الله الرحمن الرحيم
سوره جنه
۱۷۳

وَالَّذِي آتَىٰ أُولَٰئِكَ مِنْكُمْ مِمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ لَكُمْ

و این بهشت است میراث داده شده ای که آنرا با آنچه بودید می کردید

فِيهَا فَكَاوَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَمِمَّا

در آن میوه های بسیار از آن می خوردید بدستی پر میزگاران در جایی

أَمِينٍ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِ

امن اند در بوستانها و چشمها رسته پوشند از حریر نازک

سِتْرٍ مَّتَقَابِلِينَ كَذَلِكَ نُزِّلْنَا لَهُمْ جُودٍ عَظِيمٍ

حریر ریزد در رویشان همچون و جنت ساخته ایشانرا بچو دران نشاده چشم

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ لَا يَدْخُلُونَ فِيهَا النَّارَ

میخوانند در آن بهر میوه ایمان کنی چشند در آن مرگ را

الْأُولَىٰ وَقَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فَضَلْنَا مِنْ سَائِرِ

مرگ نخستین و نگاهدارد ایشانرا و درش کند عذاب و درخ را از اولی از سوره و کار

ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَمَا تَجْرُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

این استگار است در روز قیامت داد و نشوید گرانچه بودید می کردید

الْأَعْبَادِ لِلَّهِ الْمُخْلِصِينَ أَولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ مِمَّا

مگر بندگان خدا خاص شدگان آنکه مرایشانرا است روزی معین میوه

وَهُمْ مُمَوَّنُونَ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ عَلَىٰ رُءُوفٍ مُتَقَابِلِينَ

و ایشانند نواخته در روز قیامت بخشنای نعمت در گنجاها در بر روی آینه گان

يَطَّافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ بَيْضَاءُ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ

گذرانیده میشود برایشان بگامی از چشمه سفید خوشخوار بر آس آسانند گان

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَأَلًا وَلَا نَجَسًا وَلَا يَشْعُرُونَ فِيهَا

نیست در آن آفتی و نه ایشان از آن مست کرده شوند و نزد ایشان بوی

له جبهه بر کتب
تکثیر کتب

الطَّرْفِ عَيْنٍ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مِّمَّنْ مَكُونُ مِثْلُ نَجْوَةِ اللَّهِ

فرو چشمانند فراخ چشمها گویا ایشان سفیدند بی شبیه صفت بهشت

وَعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ

دهده کرده شدند بر همین کاران در آن جوهاست از آب بی تغییر و جوها

مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ حَمِيمٍ كَالَّذِي

از شیر که تغییر نشده مزه آن و جوها از شراب لذت

لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا

برای نوردنندگان و جوها از شهد صاف کرده شده و در ایشان را در آن

مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ

از هر زیاده باست و آمرزشی از پروردگارشان مانند آنکه او جاوده باشد

فِي النَّارِ وَسُقُومًا جِيمًا فَطَمَعَ أَمْعَاءُ هُمَ الَّذِينَ

در آتش و آشامیده شوند آب گرم پس پاره کنند و دمای ایشان را بدستیک چه همین کاران

فِي جَنَّتٍ وَعُيُونٍ اخْتَلَيْنَ مَا آتَاهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ أَنْهَارٌ كَانُوا

در بوستانها و چشمها فرازندگان آنچه را در ایشان را پروردگارشان بدستی ایشان بودند

قَبْلَ ذَلِكَ فَحَسْبُنَا مَا كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ

پیش ازین نیلر کاران بودند آنکه از شب خواب نمیکردند

وَبِالْآسَاءِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حِفْظٌ

به سحر ایشان آمرزش میخواستند و در مالهاست شان بهره ایست

لِلسَّائِلِ وَالْمَرْءِ فِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ

برای خواهرندگان و بچه در اورد زمین نشانههاست براساس بیگمانان

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ فِي السَّمَاءِ آيَاتٌ لِّكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

در نفسهای شماست آیا پس نمی بینید در آسمان روزی شماست و آنچه وعده داده شده ایید

در این کتاب
در جلد شانزدهم
در صفحه ۱۶۵

قَوِّبَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنْتُمْ تَنْقُوبُونَ

پس سوگند درودگار آسمانها و زمین بدرستی او هر آینه حق است مانند آنچه بدرستی شما میگویند

سَأَقْبُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكَ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا عَرْضُ السَّمَاءِ

شما بید بسوی آمرزشی از پروردگار خویش و بهشتی بهنا کے آن مانند بهنا کے آسمان

وَالْأَرْضُ عُدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا لَلَّهِ وَرَسُولِهِ ذَٰلِكَ فَضْلُ

وزمین است آن ده کرده شده مرا تا آنرا که گردیدند بخدا و فرستاده های او این افزودن

اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ وَالسَّابِقُونَ

خدا هست میدهد آنرا هر که را میخواید و خداوند افزودنی بزرگست و پیشین

السَّابِقُونَ أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ فِي جَنَّاتٍ لِلْعَالَمِثْلَةِ مِّن

آن گروه نزدیک شداند در بوستانهای نعمت گردوی از

الْأَوْلَىٰ نَزَقُوا قَلِيلًا مِّنَ الْأَخْرَافِ عَلَىٰ سُرٍّ مَّوَصَّوْنَةٍ مَّتَّكِلِينَ

پیشینیان و اندک از سیدان بر تختها بافته بزرگوار کل بزرگوار قوت تکمیل زندگان

عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ

بر آن تختها برابر یکدیگر میگردند بر ایشان بر اسے خدمت کردگان بهیات کردک

بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ لَا يُصَلُّونَ عَنْهَا

گوز با و ابریقها و جامها از شرابے کردان است در بهشت در دستکشند از آن شراب

وَلَا يَنْزِفُونَ فِيهَا مِمَّا يَخْتَارُونَ وَلَهُمْ طَيْرٌ مِّمَّا

رنه بیقتل بیروش شوند از آن و دیگر بر ایشان میگردند میبویا از آنچه اختیار کنند و کبوت مرغان از

يَسْتَمِدُّونَ وَحَوْرٍ عَيْنٍ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ جَزَاءُ

آرزو کنند و حوران آوه چشمان مانند مروارید پوشیده پاداش

بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْتِيهِمُ الْأُولَىٰ

با آنچه بودند که میکردند نشنوند در آن سخن بیوده و نه بزه با هم خوش لیکن سخن

له جنات ارضی
عنه جنات ارضی

سَلَامًا سَلَامًا مَاءً وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ

سلام سلام و یاران دست راست چه اند یاران دست راست

فِي سِدْرٍ خَضُودٍ وَطَلْحٍ مَنُضُودٍ وَظِلِّ مَسْدُودٍ وَمَاءٍ

در درخت کنار بنهار و در موز بود میوه های آن بر هم چیده سایه کشیده و آب

مَسْكُوبٍ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ لَّا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ

ریزان و میوه بسیارند بریده وند باز داشته شده

وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ إِنَّا أَنشَأْنَا هُنَّ إِنشَاءً فَجَعَلْنَا

در فراشها بر داشته شده بدستی ما پیدا نمودیم آنها را پیدا کردن پس گردانیدیم ایشانرا

أَجْكَارًا عَرَبًا بَاتِرًا أَبَالًا مَّحَابِلِ الْيَمِينِ هَ تِلْكَ مِنَ الْأَوْلَادِ

بلر بادوست داران همزادان و یاران دست راست را گردوی از پیشینیان

وَتِلْكَ مِنَ الْأَخْرَبِ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ

و گردوی از پسینیان بدستی نیکوکاران بیاشانند از جام باشد

مِنْ أَسْبَاطِ أُولَئِكَ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُؤْمِنُونَ

آمیختگی آن کافور چشمه می آشامند از آن بندگان خدای میهراند آزار هر جا که خواهند

تَفْجِيرًا هُوَ يَوْمٌ يَأْتِي سَاعَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَكَانَ مِنْ

راندنی آسان و قاف میآیند بنزدومی ترسند از روزی هست بدست او

مُسْتَقِيمًا وَتُجْرَتُهُمْ نَسْفَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَسْبَابِ

آشکارا میبندند خوردن بدوستی او در ویش را و بے پندرا

وَأَسْبَابِ أَسْبَابِ أَسْبَابِ أَسْبَابِ أَسْبَابِ أَسْبَابِ

و بندیرا میگویند جزاین نیست که میخورایم شما را برای خوشنودی خدا میخورایم از شما پادشاه

وَأَسْبَابِ أَسْبَابِ أَسْبَابِ أَسْبَابِ أَسْبَابِ

و نسیاس بدوستی ما میترسد از پادشاه و خوشی از روزی ترس سخت

له جزو کتب ۱۹

فَوْقَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ نَصْرَةً وَسُرُورًا

بر ایشان را از خدا ای از بدی آن روز و پیش آورد ایشان را تا زگی رشاد سے

عَزَّاهُمْ بِمَا صَبَرُوا لِحَبَّةٍ وَحَرِيرٍ مُشْكِيَيْنَ فِيهَا عَدَّةٌ

و پاداش ایشان آنچه صبر کردند بوستان و ابریشم تکیه زدگان در آن بر

الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا وَدَانِيَةٌ

مختنه نه بینند در آن آفتاب و نه سرما و نزدیکی باشد

عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَدْلِيْلًا وَبِطَافٍ

بر ایشان سایه های آن درام کرده شده میوه های آن رام کرده است و گردانیده شود

عَلَيْهِمْ بَابِيَةٌ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَبْكَانَتْ قَوَارِيرًا

بر ایشان جامه های خرد از نقره و جامه های بزرگ باشند آبگینه ها

قَوَارِيرًا مِّنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا وَيُسْقَوْنَ فِيهَا

آبگینه ها از نقره اندازه کردند آنرا اندازه کرده است و آشامیده شود در آن

كَأَسَاكِينٍ مِّنْ جَبَلٍ عَيْنًا فِيهَا شَمْسٌ سَلْسَبِيلَةٌ

زی که باشد آینه اش آن زنجبیل چشمه در آن نام نهاده شده سلسبیل

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وُلْدَانٌ فَخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ

و طوفان کنند بر ایشان و آن جاوید مانده چون بینی ایشان را

حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مِّنْ ثَوْرٍ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ

پنداری ایشان را در دید ایشانند و چون بینی آنجا بینی

نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُدُوسٌ خُضْرٌ

نعمت و مملکت بزرگ زبرشان جامه های دیبا نازک سبز

وَإِسْتَبْرَقٌ وَنُحُلٌ أَسَاوِرٌ مِّنْ فِضَّةٍ وَسَقَامُ رِيحِهِمْ

و روپهای محرم و پیراه کرده شوند و ستوانها از نقره و بیه شانند هر در در کارشان

شَرَّ بِأَحْوَىٰ رَأْسًا هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيَكُمْ

آتشا میدن پاك چه برستی این هست مرثارا پاداش و بهت ششامتن

مَشْكُورًا وَلكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُنَّ أَنفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا

پسندیده و مرثار هست دران آنچه که میخواهد جانهای شما و مرثارا است دران

مَا تَدَّعُونَ تَزَلَّامِنَ عَفْوٍ رَّحِيمٍ

آنچه خوانید بر پیشکش از آمرزنده بخشانیده از

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی هریره رضی روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ اللَّهُ تَعَالَىٰ أَعَدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ

گفت خدا تعالی آماده کرده ام مریدگان صالح خود را چیزی که هیچ چشم ذات آنرا

رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَىٰ قَلْبِ بَشَرٍ وَأَقْرَبُوا

ندید و نه هیچ گوش صفات آنرا شنید و نه گذشتند با بیت آن بر دل آدمی پس بخوانید

أَنْ تَشْتَهُنَّ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن مَّنَّةٍ أَعْيُنٌ

بر تقدیر این گویند پس نمیدانند هیچ ذالی چیزی را که پنهان کرده شد از آنچه سبب خلی و آرام است

وَمُتَّفِقٌ عَلَيْكَ وَعَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت کرد بخاری و سلم و هم از ابی هریره رضی روایت گفت آنست صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْضِعٌ سَوِيٌّ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِّنَ الدُّنْيَا

علیه وسلم جای یک تازمان در بهشت بهر است اعجاز

وَمَا وَهَّ مَنَّاقٌ عَلَيْكَ وَأَنْتَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

هر چه در دنیاست روایت کرد بخاری و سلم آنرا از انس رضی روایت گفت در آنست

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَحْمَةٌ

صلی الله علیه وسلم یک با بد او رفتن در راه خدا یا رفتن در شهادت

کلمه تزلزله از کتب ۱۰
کلمه تزلزله از کتب ۱۰

خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِّنْ نِّسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ

بهتر است از خطایه هر چه را است که باشد که زن از زنان بهشتیان

اطَّلَعَتْ إِلَى الْأَرْضِ لِأَضَاءَتِ مَا بَيْنَهُمَا وَالْمَلَائِكَةُ

نظاره شود و فرود آید بسوی زمین هر آینه روشن کند آن زن هر چیز را که میان بهشت و زمین است و آینه بر سینه آن زن

مَا بَيْنَهُمَا رِيحًا وَلَنْصِيفُهَا عَلَى رَأْسِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا

هر چیز را که میان بهشت و زمین است بوی خوش و هر آینه بخاریه آن زن بر سر دارد بهتر است از دنیا

وَمَا فِيهَا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عِبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ

و هم چه در دنیا است رواه بخاریه و از عبادة بن صامت روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجَنَّةِ مِائَةٌ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم در بهشت صد

دَرَجَةٍ مَّا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

پایه است مسافت میان هر دو پایه آن مقدار است که میان آسمان و زمین است

وَالْفَرْدُ وَسُئِلَ عَنْهَا دَرَجَةٌ مِّنْهَا تَجْرَأُ نَهَارُ الْجَنَّةِ الْأَرْضِ

و فردوس که نام یکی از بهشتهاست بلندترین است از هر دو درجه از بهشت فردوس آن کرده میشود چو هر یک از بهشت که چهاراند

وَمَنْ فَعَّقَهَا يَكُونُ الْعَرْشُ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوا

و از بالای او عرش است پس چون سوال کنید از خدا بهشت را بخواهید

الْفَرْدُ وَسُئِلَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

فردوس را روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستی که در بهشت

سَبْعُونَ سَائِرًا الرَّكْبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةٌ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا وَلَقَدْ

در حق است که میکند سوار در سایه او صد سال و هنوز تمام سایه را نماند از آن

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أبي هريره روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَا فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةٌ إِلَّا وَسَاءُ مِنْ ذَهَبٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

در حدیث صحیح روایت است از طلحا است روایت کرد این حدیث را ترمذی

مَعْنَاهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وهم از ابو هريره روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مِائَةٌ

درستیک در بهشت صد پایه است مسافت میان هر دو پایه مسافت صد

عَامٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ

سال است روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی سعید رضی الله عنیه روایت گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدرستیک در بهشت صد پایه است

لَوَائِحَ الْعَالَمِينَ اجْتَمَعُوا فِي لِحْدَيْهَا لَوْ سِعَتْهُمْ

چنانچه اگر عالمیان تمام جمع شوند در هر یکی از آن درجعات گنجایش میدهد همه را

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

روایت کرد ترمذی این حدیث را و هم از ابو سعید رضی الله عنه است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَفُرُشٌ مَرْفُوعَةٌ قَالَ إِنْ تَفَاعَلِ

و سلم در تفسیر قول حق تعالی و فرش مرفوعه است گفت مسافت آنها

لِكُتَابَيْنِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ مَسِيرَةُ خَمْسِينَ سَنَةً

بر اینها مسافت میان آسمان و زمین است پنجاه ساله راه

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

روایت کرد ترمذی و از ابی هريره روایت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّحَانُ وَجِيحَانُ وَالْفَرْكُ وَالنَّيْلُ

صلی الله علیه و سلم که سیحان و جیحان و فرات و نیل

كُلُّ مِثْقَالٍ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ

و این چهار جوی از جویهای بهشت است رواه مسلم و روایت است از انس رضی

قَالَ سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الْكَوْنُ

گفت پرسیده شد آنحضرت صلی الله علیه و سلم چیست کون

قَالَ ذَاكَ دَنُوٌّ أَعْطَانِيهِ اللَّهُ يَعْنِي فِي الْجَنَّةِ أَشِدُّ سَائِغًا

فرمود که ترانه نیست که غذای تعالی داده است مرا آنجوی را در بهشت سخت تر است آب در سفید

مِنَ اللَّبَنِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ فِيهِ طَيْرٌ أَعْتَقُهَا كَأَعْتَاقِ

از شیر و شیرین تر است از شهد در آن جوی پرندگانند که در نهی ایشان مانند کمر و نهی

الْحَجَرِ قَالَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هَذِهِ السَّاعِمَةُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

شتران گفت عمر بن عبد الرحمان این پرندگان در آن حوض متنعم و فریب و خوشحال هستند فرمود آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكَلَتْهَا النِّعَمُ مِنْهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

علیه و سلم خوردگان آن پرندگان متنعم و فریب از آن پرندگان اندر واه ترند و آواز

حَكِيمِ بْنِ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حکیم بن معاویہ رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

لَرَّ فِي الْجَنَّةِ بِحَرِّ الْمَاءِ وَبِحَرِّ الْعَسَلِ وَبِحَرِّ اللَّبَنِ وَبِحَرِّ النَّخْلِ

در بهشت در آب و در ما که شهد در ریای شیر و در ریای خرست

فَمَا تَشْتَقُّ إِلَّا نَهَارًا بَعْدَ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرَوَاهُ الدَّرِمِيُّ

پس ترشنگانند و بیرون آید از آن دریا با جویها بعد از آمدن مسلمان در بهشت رواه ترمذی و روایت کرد از

عَنْ مُعَاوِيَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از معاویہ و از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ نُرْمَةٍ سَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

صلی اللہ علیہ وسلم ہر سنگیہ کشید، گروہ ہے کہ رمی آیند بہشت را

عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ثُمَّ الَّذِينَ يَلَوْهُمْ كَأَنَّ

بر صورت اہ تمام اند کہ در شب چہارم میباشند سپتر آنکسا نیکو بعد از ایشان می آیند بچہ سخت تر

كُوكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ إِضَاءَةً قُلُوبُهُمْ عَلَى قَلْبِ

ستارہ درخشان در آسمان از روی روشنائی دلہا سے ہمہ ایشان بر دل

رَجُلٍ وَاحِدٍ لَا اخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ وَلَا تَبَاغُضَ لِكُلِّ

یک دوست، هیچ اختلاف میان ایشان نیست و نہ دشمن داشتن یکدیگر را مرہر

أَمْرٍ مِّنْهُمْ حَزَنٌ وَجَتَانٍ مِنَ الْحَوْرِ الْعَيْنِ يُرَى عُنُقُهُ

مرور از ہشتیان دوزخست از حور یعنی فراخ چشم دیدہ میشود سفر استخوان

سُوقِهِمْ مِّنْ مَّرَأَةِ الْعَظْمِ وَاللَّحْمِ مِنَ الْحَسَنِ بِيَسْرٍ

ساتہا کے ایشان از استخوان و گوشت از غایت حسن با کی یہ میکنند

اللَّهُ بَكْرَةً وَعَشِيًّا لَا يَسْقُمُونَ وَلَا يَبُولُونَ وَلَا يَتَفَوِّطُونَ

خدا را صبح و شام بیمار نمی شوند اہل بہشت بر دل نمیکند و با بیخاندہ نمیروند

وَلَا يَتَفَلُّونَ وَلَا يَمْتَخِنُونَ أَيْدِيَهُمُ الذَّهَبُ وَالْفِضَّةُ

و آب از زمین نمی آکنند و آب از زمین نمی اندازند آوند ہای ایشان از طلا و نقرہ است

وَأَمْشَاطُهُمُ الذَّهَبُ وَوَقُودُهُمْ حِجَابُهُمْ أَلْوَةُ وَرَحْمَتُهُمْ

و شانہ ہای ایشان از طلاست و فروزینہ بچہ ہا سے ایشان عود ہندی است و عرق ایشان

الْمُسْكُ عَلَى خُلُقِ رَجُلٍ وَاحِدٍ عَلَى صُورَةِ أَبِيهِمْ

مشک است یعنی خوشبوئی مانند مشک ہمہ بر خلق و سیرت است بر صورت و شکل پدر ایشان

أَدْمَسِيَّتُونَ ذِرَاعًا فِي السَّمَاءِ مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ وَعَنْ

کہ آدمست شفقت گز در جانب آسمان یعنی در طول قامت متفق علیہ واز

جَابِرٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَحَدَكُمْ

عابرين مرويت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدین

الْجَنَّةِ يَأْكُلُونَ فِيهَا وَشَرِبُونَ وَلَا يَتَفَلَّحُونَ وَلَا يَبُولُونَ

بهشتیان میخورند در بهشت و می نوشند و آب درین نمی افکنند و بول نمیکند

وَلَا يَتَغَوِّطُونَ وَلَا يَمْتَخِنُونَ قَالَ وَقَامَ بِالْطَّعَانِ وَالْجَنَابِ

و پایشان نمی روند و آب از چینی نمی اندازند گفتند صحابه پس سال نشد تا امام حسینیت فرمود آنحضرت آنرا

وَسَأَلَ عَنْ كَرْتِمِ الْمَسَاكِ يُلْهَمُونَ السُّبْحِ وَالْحَمْدُ كَمَا

در عرق مثل عرق مشک الهام کرده میشود بهشتیان را سبوح و تحمید خوانند

تُلْهَمُونَ النَّفْسَ رِقَاءً مُسَلِّمًا وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

بیرون آورده میشود از شما نفس که بی تکلف می آید روایت کرد اینحضرت صلوات الله علیه و آله و آری هر چه در فرمود روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَدْخُلُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که در سه آید

الْجَنَّةَ يَنْعَمُ وَلَا يَبُؤُا وَلَا يَبُولُ شَبَابَةً وَلَا يَفْتِي شَبَابَةً

بهشت را در آنجا شادمانی میکند و مشروب نمیکرد و شغم او شگفت و در آنجا که در آنجا او جوانی است و جوانی او

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

رواه مسلم و از ابی سعید و ابی هریره روز مرویت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْبَغِي مَنَادِي

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم او بود چه بود و او بود چه بود

أَنَّ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا فَلَا تَقْبَهُ أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَمُوتُوا

بدست مرگ است شد درست باشد پس بیمار نفس می کشید در راست از او باشد پس

أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَشْبُوا فَلَا تَمُوتُوا أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَمُوتُوا

همیشه و بدستی مرگ است که همان باشد در هر چه در مرگ است که مرگ است

فَلَا تَبْأَسُوا أَبَدًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ

پس محنت و مشقت نه بیند همیشه رواه مسلمان و از ابی هریره روایت گفت ابو هریره

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِمَّ خُلِقَ الْخَلْقُ قَالَ مِنْ الْمَاءِ قُلْنَا الْجَنَّةُ

پرسیدم از آنکه خفت از چه چیز پیدا کرده شد خلق فرمود آنحضرت پیدا کرده نشد از آب پرسیدم که بهشت

مَا بِنَاءُهَا قَالَ لَبَنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ وَلَبَنَةٌ مِنْ فِضَّةٍ وَمِطْطَا

بنای چیست فرمود بنای بهشت عشتی از طلا و عشتی از نقره و گل آن

الْمِسْكُ الْأَذْفَرُ وَحَصْبًا وَهَذَا لَلْوُءِ وَالْيَاقُوتُ وَتُرْبَتُهَا

مسک خالص تیز بوسه و سنگ بزرگ با سکه او مروارید و یاقوت و خاک او

الرَّعْفَرَانُ مَنْ يَدِّعِيهَا يَنْعَمُ وَلَا يَبْأَسُ وَيَجْلُدُ وَلَا يَمُوتُ

مثل زعفران از رود خوشبوی که در آید بهشت را نعم میکند و نمی بندد که مشقت و همیشه میزد و هر روز میزد

وَلَا يَبْلِي ثِيَابَهُمْ وَلَا يَغْنَى سَبَابُهُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالزُّمَيْرِيُّ

و که نمی پاره و لباس آنها را نمی ببرد و در آنجا نمیکند و در جوانی ایشان رواه احمد و ترمذی

وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و در رمی و از ابی سعید روایت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ مَنْ مَرَّ بِدَارِ خُلُوقِ الْجَنَّةِ

صلی الله علیه وسلم بدست که ازین گروهی که میدر آیند بهشت را

يَوْمَ الْقِيَامَةِ ضَوْءٌ وَجُوهُهُمْ عَلَى مِثْلِ ضَوْءِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ

روز قیامت روشنی روها که ایشان واقع شده است براتند روشنی ماه در شب

الْبَيْتِ وَالرُّمَّةُ الثَّانِيَةُ عَلَى مِثْلِ حَسَنِ كَوَاكِبِ سُرِّيِّ السَّمَاءِ

خانه دوم و کرده دوم بر مانند بهترین ستاره در خشنده در آسمان

لِكُلِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ رَجُلَانِ عَلَى كُلِّ رُجُوحَةٍ سَبْعُونَ حَلَةً

بر هر یکی از ایشان نود و دو زن است بر هر زن هفتاد و هفتاد است با این صفت

بِرِيٍّ فَحُسْبَاقِهَا مِنْ وَرَثَتِهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

دیوید میشود مغز استخوان ساق وی از این ساقی نشان رواه ترمذی و از

أَبِي سَعِيدٍ رَأَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو سعید روم مرویست گفت نمود آن بزرگوار صلی الله علیه وسلم

أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ الَّذِي لَهُ ثَمَانُونَ أَلْفَ خَادِمٍ وَأَثْنَانِ

فرد تر بهشتیان در مرتبه کسی که مراد او را هشتاد و هزار خادشکار است و هفتاد و دو

وَسَبْعُونَ نَرْوَجَةً وَتُنْصَبُ لَهُ قُبَّةٌ مِنْ لَوْلُؤٍ وَنَرْجِدٍ

زن است و بر پا کرده میشود بر اسفند آگس نیمه از مروارید و زبرجد

وَيَأْقُوبُ كَمَا بَيْنَ الْجَابِيَةِ إِلَى صَنْعَاءَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ

و با قوت مسافت آن قدم چنان در میان جابیه که شهر است در سام نامزدی میست در این زمین اسناد مذکور شده است

قَالَ مِنْ مَاتَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ يَرُدُّونَ

گفت آنحضرت آنکس را که مردند از اهل بخت خورد و آن کرد امید میشود

بَنِي ثَلَاثِينَ فِي الْجَنَّةِ لَا يَزِيدُونَ عَلَيْهِ أَبَدًا وَكَذَلِكَ

بدر ساله در بهشت زیاد نمیشوند بر سی سال همیشه و همچنین

أَهْلُ النَّارِ وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ إِنَّ عَلَيْهِمُ التَّيْمَانَ أَدْنَى

روز خیابان سی ساله میباشد همیشه و همین اسناد گفت بدستی بر سر بهشتیان تا آنها باشند فرد زمین

وَلَوْلُؤَةٍ مِنْهَا التُّصَيُّ مَابَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ بِهَذَا الْإِسْنَادِ

مروارید آن تا چهار در نفاست روشن میگردد و از هر چیز که میان مشرق و غرب است و هم این اسناد

قَالَ الْمُؤْمِنُ إِذَا اشْتَهَى الْوَلَدَ فِي الْجَنَّةِ كَانَ حَمْلُهُ وَوَضَعُهُ

فرد و مسلمان چون آرزو کند فرزند را در بهشت میباشد بار شکرم وی و زائیده شدن و

وَسِتَّةٌ فِي سَاعَةٍ كَمَا اشْتَهَى وَقَالَ اسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ

و عمر و سه در ساعت چنانکه میخواهد و گفت اسحق بن ابراهیم

فِي هَذَا الْحَدِيثِ إِذَا اسْتَهَى الْمُؤْمِنُ فِي الْجَنَّةِ الْوَلَدَ كَانَ

در این حدیث چون میزاید مسلمان در بهشت فرزندان

بیدار کرد

فِي سَاعَةٍ وَلَكِنْ لَا يَسْتَهَى رِوَاةُ التِّرْمِذِيِّ وَرَوَى بِنُجَيْبَةَ

در یک ساعت ولیکن نمیخواهد رواه ترمذی و روایت کرده ابن نجیب

الرَّابِعَةَ وَالذَّارِعِي الْأَخِيرَةَ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ

در است چهارم را و روایت کرد دارعی روایت اخیره را و از ابو سعید رضی

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الرَّجُلَ فِي الْجَنَّةِ

از آنحضرت صلوات الله علیه و سلم رواست که گفت هر کسی که در بهشت

لَيَسْكُنُ فِي الْجَنَّةِ سَبْعِينَ مَسْنَدًا قَبْلَ أَنْ يَتَحَوَّلَ ثُمَّ تَأْتِيهِ

بر آینه تکیه میکند در بهشت بر هفتاد تکیه پیش از آنکه برگردد از پس خود به پهلوی دیگر که بهتر می آید آنگاه

أَمْرًا فَتَضْرِبُ عَلَى مَنْكِبَيْهِ فَيَنْظُرُ وَجْهَهُ فِي خَدَّيْهَا صَفْ

تا آنکه بر سر آن زن بر او نشاندند و او را در رخساره آن زن در خدای رخساره او در بین

مِنَ الْمَرْأَةِ وَأَنَّ أَدْنَى لَوْوَةٍ عَلَيْهَا تَضِيءُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ

و در بهشت در دستکش اوئی دارد که بر آن زن است روشن میکند و اندامیان آن

وَأَيُّهَا فَتُسَلِّمُ عَلَيْهِ فَيُرَدُّ السَّلَامُ وَيَسْأَلُهَا مَنْ أَنْتِ

و در جواب این سلام میکند آن زن بر آن مرد پس جواب میدهد آنگاه سلام او را و می پرسد آن مرد از آن زن که تو

فَتَقُولُ أَنَا مِنَ الْمَزِيدِ وَتَلَهُ لِيَكُونَ عَلَيْهِ سَبْعُونَ تَوْبَةً

پس میگوید آن زن من از جمله زیادتی ام کرده است از حق تعالی و بر توبه شان است هفتاد توبه بر آن مرد و آن

فَيَنْفَعُهَا بَصْرَةٌ حَقٌّ يَرَى فِيهَا سَائِقَهَا مِنْ وَرَاءِ ذَلِكَ

پس در میورد در آن جاها نظر آن مرد تا آنکه می بیند و در آن ساق آن زن از پس آن لباس

وَأَنَّ عَلَيْهَا مِنَ التَّيْمَانِ أَنَّ أَدْنَى لَوْوَةٍ مِنْهَا تَضِيءُ

و در دستکش بر سر آن تا جاها باشد که فرود تر و در آن تا چهار روشن میکند و اند

مَا بَيْنَ الشَّرْقِ وَالْمَغْرِبِ رَوَاهُ أَحْمَدُ (۱) النَّبِيُّ رَضِيَ

میان مشرق و مغرب را رواه احمد و از انبیا مرویست

قَالَ يُعْطَى الْمُؤْمِنُ قُوَّةً كَذَا وَكَذَا مِنْ آيَةٍ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

گفت داده شود مسلمان در بهشت قوت چندین و چندین از جهت جماع آیه شد یا رسول الله

أَوْ يُطِيقُ ذَلِكَ قَالَ يُعْطَى قُوَّةً مِائَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

صلی الله علیه وسلم آیا طاقت دارد مرد جماع چندین زمانه را فرمود داده میشود طاقت صد مرد رواه ترمذی

وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از سعد بن ابی وقاص مرویست از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لَوْ أَنَّ مَا بَيْنَ خُفْرِ مَسَامِي الْجَنَّةِ بَدَّلَ التُّخْرُ

و سلم بر شکر و می فرمود اگر آن سبزه که بر بیدار دانه را من از آن چیز که در بهشت است از اسباب نیت بر زمین

لَهُ مَا بَيْنَ خَوَافِقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا

از جهت آنچه چیزیکه میان اطراف آسمان و زمین است و اگر آن مردی

مِّنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَطْلَعَ فَبَدَأَ سَاوِرَهُ أَطْبَقَ ظَهْرُهُ ضَوْءَ

از بهشتیان بر آید پس ظاهر کرد و بارهای دست و بر آید محو و ناپدید میگردد و روشن او روشنی

الشَّمْسِ كَمَا تَطْبِيسُ الشَّمْسُ ضَوْءَ الْجَوْهرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

آفتاب را چنانکه محو کند آفتاب روشنی ستارگان را رواه ترمذی

(۲) جَابِرٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از جابر مرویست گفت پرسیدم رسول الله از آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيَنَامُ أَهْلُ الْجَنَّةِ قَالَ التَّوَمُّ أَخُ الْمَوْتِ

علیه وسلم آیا خواب میکنند بهشتیان گفت آنحضرت خواب برادر موت است

وَلَا يَمُوتُ أَهْلُ الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

و نمی میرند اهل بهشت رواه بیهقی در شعب ایمان

عن علي رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه

وآله علي رزم مرویست که فرمود آنست صلوات الله علیه

وسلم إن في الجنة لبحية للحمود العين يرفعها صوت

وسلم بدستیک در بهشت آنست مروج عین را بلند میکند آواز بارها

لرسول الخ لا ترق مشا يقلن نحن انما نكلم

نفسنده اند خلافتی مانند آن آوازها میگویند این کلمات را ما همیشه زندگی کنیم پس ای بختیست که سخن میگویم

و نحن الناعمات فلا نبأس ونحن الراضيات ولا

و ما من نیکو گوییم که همیشه شدت از حقان در این بهشت هرگز در دل غمگین نمیشودیم

طوبى لمن كان كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا

و شکل با ویرگیست برای ما و استبرابر اسکی و سکی رواه ترمذی واز

ابن سعيدي الخديري رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

ابو سعید خدری مرویست که آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

قال ان اهل الجنة يتراءون اهل العرف من فوقهم

فرمود بدستیک بهشتیان می بینند اهل عرف را از بالا سکی خود

اتراءون الكوكب اللبني الغابر في الافق من المشرق

چنانکه می بینند شمس ستاره درخشان را که رفته است یا باقی در افق از مشرق

او ان في بلفاضل ما بينهم قالوا يا رسول الله صلى الله

عزیز است و این ارتفاع بجهت تفاوت است میان بهشتیان است گفتند یا رسول الله صلوات الله

عليك وسلم تلك منازل الانبياء لا يبلغها غيرهم

علیک وسلم این منزلهای که به غیر آن خواهد بود که نیز سد بان منازل جز به غیر

قال بل والذي نفسي بيده رجال امنوا بالله وصدقوا

فرمود بل ای سرسند بخدا سوگند میسرند آنرا مردانی که ایمان آوردند و نیکو اندر دست گوی و راسته

المُرْسَلِينَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ قَالَ

پیغمبر این را متفق علیه واز ابوهریره روایت کرد گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَقْوَامٌ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم میدر اید بهشت را از راه

أَقْدَامٍ تَهْمُ مِثْلُ أَقْدَامِ الطَّيْرِ رِجَالُهُ مُسَلَّمَةٌ وَعَنْ

کردلها می ایستاد مانند دلها که بر زمین است رواه مسلم واز

أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی سعید روایت کرد گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُونَ لَبَّيْكَ

براستی ای خدا میگوید بهشتیان را و خدا میگوید ای اهل بهشت پس میگنید بهشتیان

رَبَّنَا وَسَعْدَيْكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ فَيَقُولُ هَلْ حَسِبْتُمْ

ای سرور و گدایانم هر آنحضرت تو است و تو ایستادگی در دستان تو است پس میگنید که هر آنحضرت

فَيَقُولُونَ مَا لَنَا لَا نَرْضَى يَا رَبِّ وَقَدْ أَعْطَيْتَنَا مَا كُنَّا نَعْتَمِدُ

پس میگنید چه شد ما را که راضی نشویم ای سرور و گدایان و تحقیق دادی که ما را چیزی که ما را

أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ فَيَقُولُ أَلَا أَعْطَيْتُكُمْ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ

هیچ یکی را از خلق خود پس میگنید سرور و گدایان اندیم شماره بهتر از آن که دادیم

فَيَقُولُونَ يَا رَبِّ وَأَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ فَيَقُولُ

پس میگنید ای سرور و گدایان و کدام چیز است بهتر از آن پس میگنید سرور و گدایان

أَحْسَنُ عَلَيْكُمْ مِنْ ضَوَانِي فَلَا أَسْخَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَدًا

زیاده ای که بر شما روشنایی خود را بر شما بعد از این همیشه چون من اولی از بنده ای شدیم به شما و ما را تا حال شد

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

متفق علیه واز معاذ بن جبل روایت کرد آنحضرت صلی الله

این حدیث در تفسیر قرآن مجید
در تفسیر سوره بقره آیه ۱۷۷
در تفسیر سوره آل عمران آیه ۱۵۷
در تفسیر سوره اعراف آیه ۴۳
در تفسیر سوره انفجار آیه ۱۳
در تفسیر سوره نازعات آیه ۲۳
در تفسیر سوره غافر آیه ۱۷
در تفسیر سوره فاطر آیه ۲۲
در تفسیر سوره یونس آیه ۱۰
در تفسیر سوره هود آیه ۱۰
در تفسیر سوره زمر آیه ۱۰
در تفسیر سوره احزاب آیه ۱۰
در تفسیر سوره ممتحنه آیه ۱۰
در تفسیر سوره مائد آیه ۱۰
در تفسیر سوره انعام آیه ۱۰
در تفسیر سوره انفجار آیه ۱۰
در تفسیر سوره نازعات آیه ۲۳
در تفسیر سوره غافر آیه ۱۷
در تفسیر سوره فاطر آیه ۲۲
در تفسیر سوره یونس آیه ۱۰
در تفسیر سوره هود آیه ۱۰
در تفسیر سوره زمر آیه ۱۰
در تفسیر سوره احزاب آیه ۱۰
در تفسیر سوره ممتحنه آیه ۱۰
در تفسیر سوره مائد آیه ۱۰
در تفسیر سوره انعام آیه ۱۰
در تفسیر سوره انفجار آیه ۱۰

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ جُرْدًا

علیه وسلم فرمود می در آیند اهل بهشت بهشت را جرد

مُرْدًا مَكْحَلِينَ أَبْنَاءَ ثَلَاثِينَ أَوْ ثَلَاثِينَ سَنَةً قَرَأَهُ التِّرْمِذِيُّ

مرد یعنی امر و سر طین سی ساله یا سی سه ساله رواه ترمذی

بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از بریده اسلمی راضی است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَهْلُ الْجَنَّةِ عِشْرُونَ وَمِائَةً صَفٍ كَمَا نَوَّنَ مِنْهَا مِنْ هَذِهِ

که بهشتیان صد و بیست صفها باشند بهشتاد از ان ازین امت

الْأُمَّةِ وَأَرْبَعُونَ مِنْ سَائِرِ الْأُمَمِ قَرَأَهُ التِّرْمِذِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ

و چهل صف از دیگر امتها باشند روایت کرد ترمذی و بیهقی

فِي كِتَابِ الْبَعْثِ وَالنُّشُورِ وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا

در کتاب بعث و نشور وا از بریده نیز مرویست که مردی

قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ فِي الْجَنَّةِ مِنْ خَيْلٍ قَالَ إِنَّ اللَّهَ

گفت ای رسول خدا آیا هست در بهشت چیزی از جنس اسبان فرمود آنحضرت

أَدْخَلَكَ الْجَنَّةَ فَلَا تَسْأَلُ أَنْ تُحْمَلَ فِيهَا عَلَى فَرَسٍ مِنْ

آورد آورد ترا انداختی در بهشت پس نیز خواهی از سواره کرده شوی در بهشت بر آسیبی از

يَا قُوْتَةَ حَيْءَ يَطِيرُ بِكَ فِي الْجَنَّةِ حَيْثُ شِئْتَ الْإِفْعَلُ

یا قوت سب که براند آن اسپ ترا در بهشت آنجا که میخواهی مگر آنکه

وَسَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ فِي الْجَنَّةِ مِنْ إِبِلٍ

داود میشوی مقصود خود را در سوال کرد آنحضرت را ببری پس گفت ای رسول خدا آیا هست در بهشت ازین ان

قَالَ فَلْيَقُلْ لَهُ مَا قَالَ لِصَاحِبِهِ فَقَالَ إِنَّ يَدْخُلُكَ اللَّهُ

گفت بریده پس گفت آنحضرت مرا این مرد را چه چیز گفت مرا را و او را پس فرمود آنحضرت بطریق دیگر که آورد ترا از این عالم

له فرمود می آید
دان فطی است که
به مسجد از سوی چارشت
باز شد از ما و آن
باز شد از ما و آن

الْحَنَّةُ يَكُنْ لَكَ فِيمَا مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ وَلَكِنَّ عَيْنَكَ

در بهشت باشد ترا بهشت هر چه خواهد نفس تو و فرد گیرد چشم تو

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الشَّيْخُ

رواه ترمذی و از ابو هریره رضی الله عنه آن شیخ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَحَدَّثُ وَعِنْدَهُ رَجُلٌ

صلی الله علیه وسلم بود حدیث میکرد و حال آنکه نزد وی مردی بود

مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ إِنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِسْتَأْذَنَ

از صحابن حدیث این بود که مردی از بهشتیان طلب اذن کرد

رَبَّهُ فِي الزَّرْعِ فَقَالَ لَهُ أَلَسْتَ فِيمَا شِئْتَ قَالَ بَلَى

پروردگارش در زراعت کردن پس گفت حق تعالی مرا در آیا نیست تو در هر چه میخواهی گفت آن مرد

وَلَكِنْ أَحِبُّ أَنْ أَزْرَعَ فَبَدَرَ الْكَافُ نَبَاتُهُ

ولیکن من خوش دارم که زراعت کنم پس اذن شد او را پس زراعت آن مرد

وَأَسْتَوَاؤُهُ وَإِسْتِحْصَادُهُ فَكَانَ امْتَالُ الْجِبَالِ فَيَقُولُ

پس شتابی که زراعت در چشم زدن روئیدن در سیدن آن و در زدن آن زراعت پس گفت مانند کوهها

اللَّهُ دُونَكَ يَا ابْنَ آدَمَ فَإِنَّهُ لَا يُشْبِعُكَ شَيْءٌ فَقَالَ

خدا بیتال گیر ای فرزند آدم آنچه خواستی پس بدستی که ترا میباید و آنچه چو نیست

الْأَعْرَابِيُّ وَاللَّهُ لَا يَجِدُهُ إِلَّا قُرَيْشِيًّا أَوْ أَنْصَارِيًّا يَا فَاسِمُ

آن بادیه نشین بخدا سوگند نمی یابدی تو آن مرد را که قریشی یا انصاری را زیرا که ایشان

أَصْحَابُ زُرْعٍ وَأَمَّا نَحْنُ فَلَسْنَا بِأَصْحَابِ زُرْعٍ فَضَحِكَ

خداوند زراعت اند و اما ما نیستیم خداوندان زراعت پس خند کرد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

آن حضرت صلوات الله علیه و سلم ازین سخن احوال روایت کرد بخاری و از

کتاب...

کتاب...

أَبِي مُوسَى رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بله موسی از آن مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ لَخِمَّةً مِمَّنْ لَوْلَا وَجْهٌ مُجُوفَةٌ

بدینیکه در مسلمانان در بهشت هر آنکه خیمه است از یک مرد در پدید میان کاواک

عَرْضُهُ وَفِي بِرِوَايَةٍ طُولُهَا سِتُونَ مِثْلًا فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ

پهنائی آن خیمه در دو ایستاده درازی آن خیمه شصت گز است در هر گوشه

مِنْهَا أَهْلُهُ مَا يَرُونَ الْآخِرِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُونَ

از آن خیمه اهل آنجا می بینند دیگران را از اهل خانه که گوشه گیرند آمد و شد میکنند بر ایشان آن مسلمانان

يَجْتَمِعَانِ مِنْ فَضْلِهِ أُنْتَهُمَا وَمَا فِيهِ وَجَنَّاتُ مِنْ دُونِهِ

در مسلمانان در بهشت است از نقره است آوند های آنها و هر چه در آنهاست از شلغ و دو بهشت است

أُنْتَهُمَا وَمَا فِيهِ وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا

آوند است آنها از طلاست آنچه در آنهاست و نیست میان مردم و میان نظر کردن ایشان

إِلَى رَبِّهِمْ الْأَرْبَابُ الْكَبِيرَاءُ عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةِ عَدْنٍ

سبزه پروردگار ایشان برده هر یک بزرگی و عظمت بزرگان پروردگار در بهشت که محل خلوت است

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه و عن علی که فرمود و چه مرویست که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَسَوْقًا مَافِيهَا

صلی الله علیه و سلم بدینیکه در بهشت بلزاری است بیست دران

بَشَرِيٌّ وَلَا يَبِيعُ إِلَّا الصُّوفِيَّ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ فَأَدَاكَ شَمْرًا

بازار خریدن و فروختن چیز برای هر صورتی خوب از مردان و زنان پس چون خواست کار دارد

الْحَبْلُ صُورَةٌ دَخَلَ فِيهَا رَوَاهُ الذَّرِمِيُّ وَ

مرد و همچنین زن صورتی بود که میگردید این صورت را در ترمذی و از

سَعِيدُ الْمَسِيْبِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ لَقِيَ أَبَا بَرَةَ فِي الْبُحَيْرَةِ

سعيد بن المسيب رضی که دی پیش آمد ابو برة میگوید گفت ابو برة

أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَجْمَعَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ فِي سُوقِ الْجَنَّةِ

سوال میکنم خدای تعالی را که جمع کند میان من و میان تو در بازار بهشت

فَقَالَ سَعِيدٌ فِيهَا سُوقٌ قَالَ نَعَمْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ

پس گفت سعید آیا هست در بهشت بازار می گفت ایمن رسول خدا را که

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ مِنَ الْجَنَّةِ إِذَا دَخَلُوا هَاتِرًا

صلی الله علیه وسلم که بهشتیان چون در آیند بهشت را نزل میکنند

فِيهَا بِفَضْلِ أَعْمَالِهِمْ تَتَّخِذُونَ لَهَا فِي مَقَرِّ الْيَوْمِ

در منازل بهشت نغذ رعایای خود پشتر اذن کرده میشود و مرا ایشان را مقدار روز جمع

مِنْ أَيَّامِ الدُّنْيَا فَيُزَوَّرُونَ رِبَّهُمْ وَيُرْسِلُهُمْ شُرَكَاءُ

از روزهای دنیا پس برآیند و زین میکنند هر کار خود را و ظاهر میکنند هر روز را

يَتَّبِعُونَ لَهُمْ فِي رَوْضَةٍ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ فَيُوضَعُ

و ظاهر میشود و تعلق میکنند بندگانشان در هر روضه ای پس نهاد میشود

لَهُمْ مَنَابِرُ مِنْ نُورٍ وَمَنَابِرُ مِنْ لَوْلَاءٍ وَمَنَابِرُ مِنْ ياقوت

الیشازا منبرها از نور و منبرها از مرزبان و منبرها از یاقوت

وَمَنَابِرُ مِنْ زَبْرُجِدٍ وَمَنَابِرُ مِنْ ذَهَبٍ وَمَنَابِرُ مِنْ

و منبرها از زبرجد و منبرها از طلا و منبرها از لقره

وَيَجْلِسُ أَدْنَاهُمْ وَمَا فِيهِمْ دَرَجَاتٌ عَلَى كَتَابِ الْمِسْكِ

در بهشت با ایشان در کنار درجه و درجه ایشان در کتاب مشک

وَالْبُحَيْرَةُ لِمَا يَرُونَ أَنَّ أَحْسَبَ الْكُرْسِيِّ بِأَفْضَلِ مِنْهَا

و بحیره را که می بینند آن کرسی نشینندگان فاضل تر از آنست

مَجْلِسًا قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ نَرَى رَبَّنَا

از روئے نشناک گفت ابو هریره گفتتم من ای رسول خدا آیا من می بینم پروردگار خود را

قَالَ نَعَمْ هَلْ تَمَارُونَ فِي رُؤْيَةِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ كَلِمَةَ

نمودند آنحضرت آری آیا شما در دیدن آفتاب همیشه و در دیدن ماهتاب در شب

الْبَدْرِ قُلْنَا لَا قَالَ كَذَلِكَ لَا تَمَارُونَ فِي رُؤْيَةِ رَبِّكُمْ

چهاردهم گفتیم نشناک ندایم نمودیم چنین نشناک نمی کنید در دیدن پروردگار خود

وَلَا يَتَّبِعُ ذَلِكَ الْمَجْلِسِ رَجُلٌ إِلَّا خَاضَرَهُ اللَّهُ مُحَاضِرَةً

و با آنکه ماندوران مجلسی مردی هر آنکه کلام میکند او را حق تعالی سبزه کند

حَتَّى يَقُولَ لِلرَّجُلِ مِنْهُمْ يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ أَنْتَ كَذُرٌ

تا آنکه میگوید خدا تعالی مردی را از ایشان ای فلان بن فلان آیا تو دروغ

يَوْمَ قُلْتَ كَذًا وَكَذًا فَيَذْكُرُهُ بَعْضُ عَدُوِّكَ فِي الدُّنْيَا

روز که گفتی که چنین چنین پس یاد میدهد وی تعالی آن مرد را بعضی دشمنان که کرده در دنیا

فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَفَلَمْ تَغْفِرْ لِي فَيَقُولُ بَلَى فَيَسِعُهَا مَغْفِرَتِي

پس میگوید ای پروردگار آیا نه آمرزیده تو مرا بگنایان پس میگوید پروردگار بلی آمرزیدم زیرا که سبب غمی آمرزید

بَلَغَتْ مَنْزِلَتَكَ هَذِهِ فَبَيَّنَاهُمْ عَلَى ذَلِكَ غَشِيَتَهُمْ

من رسیده تو باین مرتبه و منزلت را پس در آشنای آنکه بنشینان بر خیال و دین مقال باشند می بینند ایشان را

سَعَابَةٌ مِنْ فَوْقِهِمْ فَأَمَّا رَبُّ عَلَيْهِمْ طَيْبًا لَمْ يَجِدُوا

ایس از بالای ایشان پس در آن ابر بر ایشان فروغند می که دنیا مستر اند

مِثْلَ رِيحٍ شَدِيدَةٍ وَيَقُولُ رَبَّنَا قَوْمُوا لِي مَا عَدَدْتُ

مانند بوسه او همچو چیز بریزد و میگوید پروردگار ما باستید و بسیار است سبب سبب آنکه کرده ایم

لَكُمْ مِنَ الْكِرَامَةِ فَخَذُّوْا مَا أَشْتَهَيْتُمْ فَنَأْتِي سَوْقًا حَرَّةً

من بر شما از بزرگی و گرامی داشتن پس بگیرد بر چیز را که می خواهید پس آیم ما بازاری را که تحقیق کرده اند

در بیان حدیث

بِهِ الْمَلَائِكَةُ فِيهِ مَا لَمْ تَنْظُرِ الْعَيُونَ إِلَى مِثْلِهِ وَلَمْ تَسْمَعْ الْأَذَانُ

اورا فرشتگان در آن می بایم چیز را که نگاه نکرده اند چشمها مانند آنرا و نشنیده اند گوشها مانند آنرا

وَلَمْ يَخْطُرْ عَلَى الْقُلُوبِ فَيَحْمِلَ لَنَا مَا اسْتَهَيْنَا لَيْسَ يَبَاعُ

و ندگذاشته است بر دلها مانند آن پس برداشته میشود برای ما هر چیزی که خواستیم و از او که دریم فروخته

فِيهَا وَلَا يُسْتَرَىٰ وَفِي ذَلِكَ السُّوقِ يَلْقَىٰ أَهْلَ الْجَنَّةِ

میشود در آن بازار و نه خرید و میشود در آن ملاقات میکنند بهشتیان

بَعْضُهَا بَعْضًا قَالَ فَيُقْبَلُ الرَّجُلُ ذُو الْمَنْزِلَةِ الْمُرْتَبِعَةِ

بعضی از ایشان بعضی را گفت آنحضرت پس سوی می آرد مرد خداوند مرتبه

فَيَلْقَىٰ مِنْ هُودٍ وَنَهْ وَمَا فِيهِمْ دَنِيٌّ فَيُرْوَعُهُ مَا يَرَىٰ

پس پیش آید کسی را که نامش فرو در مرتبه است و نسبت در بهشتیان در آن در حسین پس شکفت می آرد

عَلَيْهِ مِنَ اللَّبَاسِ فَمَا يَنْقُضِي أَخْرَجَ دِينَهُ حَتَّىٰ يَتَّخِذَ

در آن مرتبه را چیزی بپوشد و او را علی مرتبه است از لباس پس نگیرد و پایان سخن آن مرد که بانفس خود که تا آنکه ظاهر میگردد

عَلَيْهِ مَا هُوَ أَحْسَنُ مِنْهُ وَذَلِكَ لِأَنَّهُ لَا يَتَّبِعُنِي لِأَحَدٍ

بر آنکس که در آن مرتبه است لباسی که بهتر است از لباس او که بوده است بر او آن ظهور احسن از جهت آنست

أَنْ يَحْزَنَ فِيهَا ثُمَّ تَنْصَرِفُ إِلَىٰ مَنْزِلِنَا فَيَتَلَقَّانَا أَنْزِلُوجِنَا

که نمی نهد در مرتبه بیکدیگر که اندوختن کرد و در بهشت پس تر باز میگرددیم ما بسوی منزل که خود پس پیش می آید ما را از آن

فَيَقُلْنَ مَرْحَبًا وَأَهْلًا لَقَدْ جِئْتَ وَأَنْتَ بِكَ مِنْ أَسْمَالِ

پس بیگویند ما را خوشتر آمدید و خانه خود را آمدید و میگرددیم هر یک بر خود که تحقیق آمدی تو و حال آنکه ما از آن

أَفْضَلُ مِمَّا فَارَقْنَا عَلَيْهِ فَيَقُولُ إِنَّا جَالِسْنَا الْيَوْمَ رَبَّنَا

فاضلتر از آنچه جدا شده بود از ما بر آن جمال پس میگویم باز ما از خود بدستیکه گفتند که ما روزی

إِلَيْكَ أَرَوْحِقْنَا أَنْ تَنْقَلِبَ بِمِثْلِ مَا أَنْقَلَبْنَا رَوَاهُ الْبُرْمَيْدِيُّ

خود را که نیکو گفتند و شکستنیها و منزلت است که باز کردیم همانند آنچه باز داشته ایم رواه ترمذی

وَابْتِغُوا لِحُكْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

و این ما به و از سبب این از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يَقُولُ اللَّهُ تَرِيدُونَ

و سلم و سبب این از آنحضرت صلی الله علیه و آله چون در آید بشتیان بهشت را میگوید خدا تعالی میخواهد چیزی را

شَدِيدًا أَرِيدُكُمْ فَيَقُولُونَ أَلَمْ تَدْعُنَا أَلَمْ تَدْعِلْنَا

کردید و گفتم شمارا بر آیدن بهشت پس میگوید بشتیان آیا سفید در روشن نگردانیدید روی ما را با فاضله حسن و جمال و نور و

الْجَنَّةَ وَتُجَنَّبُنَا مِنَ النَّارِ قَالَ فَيُرْفَعُ الْحِجَابُ فَيَنْظُرُونَ

ما را در بهشت و نجات غذا ما را از آتش دوزخ فرمود پس برداشته میشود پرده پس میگردند

إِلَى وَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى فَمَا أُعْطُوا شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ

سبب ذات اقدس خدا تعالی پس داده نشود بشتیان هیچ چیزی را که دوست تر بود نزد ایشان از نظر کردن

إِلَى رَبِّهِمْ ثُمَّ تَلَا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَزِيَادَةٌ قَرَأَهُ مُسْلِمٌ

بجانب پرده و اگر سبب خوانند آنحضرت این آیت را اگر کسی را کتب کرده اند میبینیم سبب و زیادت و دیدار در راه مسلم

وَسَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابن عمر مرویست فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنَّ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةٌ لِمَنْ يَنْظُرُ إِلَى جَنَابَتِهِ

و سلم بدستیکه کمتر است بهترین بشتیان از روی قدر هر آینه گشتی که میگرد بجانب باغهای خود

وَأَنْزَلَ وَاجِبَهُ وَيُعِيْبُهُ وَخَدَمِيَهُ وَسُرُرَهُ مِثِيرَةَ الْفَيْسِنَةِ

وزنان خود و تکامل و مشارب و ملاسب خدمتکاران و سریرها تا مسافت هزار سال

وَأَكْرَمَهُمْ عَلَى اللَّهِ مَنْ يَدْعُو بِاللَّحْلِ وَيُجِزُ عُدُوَّةَ وَعَشِيَّةِ

و گران تر عزیز تر از غذای تعالی کسی است که میگوید بجان ذات مقدس و صبح و شام

تَقْرَأُ وَجْهَهُ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاطِرَةٌ قَرَأَهُ أَحْمَدُ التِّرْمِذِيُّ

پس خوانند آنحضرت روها باشد در آن تر و تازه بجانب پروردگار خود و نظر کنند در راه احمد و ترمذی

له خبر از آنحضرت

وَعَنْ أَبِي زُرَيْرٍ الْعَقِيلِيِّ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكَلْنَا

و از ابی زریرین عقیلیه مرویست گفت گفتتم یا رسول الله آیا هر کس

أَيُّ سَرَابَةٍ مُخَلَّبًا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ بَلَى قَالَ قُلْتُ وَمَا آيَةُ

می بینند از مایه رود کار خود را در حالی که نه است روز قیامت فرمود آن حضرت آری می بیند هر کس گفت ابو زرین

ذَلِكَ فِي خَلْقِهِ قَالَ يَا أَبَا الزَّرِينِ أَلَيْسَ كُلُّ يَرَى الْقَمَرَ

و نشان زمین در مخلوق گفت آن حضرت ای ابو زرین آیا نیست هر یک از شما که می بیند ماه را

كَيْلَةَ الْبَدْرِ مُخَلَّبًا بِهِ قَالَ بَلَى قَالَ فَانَّمَا هِيَ خَلْقٌ

در شب چهارده تمیز است از جهت گفت ابو زرین آری می بیند فرمود آن حضرت پس نیست ماه مگر مخلوق

مِنْ خَلْقِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَجَلٌ وَأَعْظَمُ مَا قَالَهُ أَبُو ذَرٍّ

از مخلوقات خدا که در وی این صفت است و ضای تعالی جلیل تر و عظیم تر است رواه ابو ذر

بَابُ الْبُكَاءِ وَالْخَوْفِ

باب در بیان گریه و خوف

قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ فَلْيَضْحَكُوا

بگو آتش دوزخ سخت تر است از روی گریه اگر باشند بدانند پس باید که بخندند

قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

اندک و بگریند بسیار پاداشش بآنچه بودند میکنند

وَيُحْزِنُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ

و می ترساند شما خدا را از نفس و سوی خداست بازگشت و هر آینه بدستی آفریدیم آدمی را

وَلَتَعْلَمُنَّ مَا تُسْوِسُ بِهِ نَفْسَهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبِيبٍ

و میدانیم آنچه وسوسه میکنند بدان نفس او ما نزدیک تریم بسوی او از هر کس

الْوَالِدِينَ إِذْ يَتَلَفَّى الْمُتَلَفِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشَّمَائِلِ

جان چون فراگیرند گان از سمت

و از چپ

جزء ۱۰ از کتب ۱۲
جزء ۲۲ از کتب ۱۲
جزء ۱۶ از کتب ۱۲

قَعِيدًا مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

بمنشین نمیدارد آنچه سخن مگر زداد نگاهبان آماده است

ص
روز ۱۹ کعبه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكَتَبْتُ نَفْسَ مَاقَدَمَتِ

ای آنانکه گردیده اید بترسید از خدا و گویند تنه آنچه پیش فرستاده است

إِعْدِ وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وَلَا تَكُونُوا

برای خود را بترسید از خدا که بدین شیوه خدا را ناسخ با آنچه میکنند در میان کنید

ص
روز ۲۰ کعبه ۱۳

كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْسَاهُ اللَّهُ أُولَئِكَ هُمُ

مانند آنانی که فراموش کردند خدا را پس فراموش کرد بر ایشان نفسها ایشان را آن گروه

الْفَاسِقُونَ وَأَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ

ایشان را محارم بکنند و انفاق کنید از آنچه روزی دادیم شمارا پیش از آنکه بسیار

أَحَدَكُمْ الْمَوْتَ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ

یک شمار موت پس گوید پروردگار من چرا همت ندی مرا تا در نزدیک

فَأَصْدَقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا

پس صدق کند و باشم از صالحین و هرگز همت ندید خدا نفس را چون

جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وَإِنْ تُبَدَّلُوا

باید وقت آن خدا که داناست با آنچه میکنید اگر آشکارا کنید

ص
روز ۲۱ کعبه

مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخَفَىٰ بِمَا سَبَّحْتُمْ بِهِ اللَّهَ فَيَعْفُو

آنچه در نفسهای شماست یا پنهان سازد آنچه آشکار میکنید بآن خدا پس بیامرزد و آنرا

بِمَنْ نَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ نَشَاءُ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ

که خواهد و عذاب کند هر خواهد روایت است از سهل بن سعد رضی

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَسَلَّمَ أَنَّ الْعَبْدَ

گفت فرمود آنحضرت ص ص ص علیه و سلم بدینستند بنده

لِيَعْمَلَ عَمَلُ أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَيَعْمَلُ عَمَلُ

پرايینه عمل ميکند عمل اهل دوزخ و حال آنکه وے از اهل بهشت است و عمل ميکند عمل

أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالْخَوَاتِيمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْكَ

اهل بهشت و حال آنکه وے از اهل دوزخ است و جز این نیست که اعتبار اعمال بخواتیم است متفق عليه

بَابُ فِي الْأَيْمَانِ بِالْقَدْرِ

باب در بیان ایمان آوردن بتقدیر

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ تَرَضَّ قَالَ قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از ابو هریره رضی عنہ مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَعْمُرُنَّ مَا أَعْلَمُ لَكُمْ بَيْتَكُمْ

و سلم سوگند بآن ذاتی که بنفای ذات من دست قدرت اوست اگر در این دنیا آنچه میدانم من از احوال

كثِيرًا وَأَلْضِجْتُمْ قَلِيلًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

سیار و میخندید اندک رواه بخاری و عن

أُمِّ الْعَلَاءِ الْأَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ام علاء انصاریزه مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاللَّهِ لَا أَدْرِي وَاللَّهِ لَا أَدْرِي وَأَنَا رَسُولُ اللَّهِ

علیه و سلم بخدا سوگند در نمی یابم من بخدا سوگند در نمی یابم من و حال آنکه من رسول خدا

مَا يَفْعَلُ بِي وَلَا يَكْفُرُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ

چه کرده میشود بمن و چه کرده شود بشما رواه البخاری و ابن عمر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا نَزَلَ اللَّهُ

مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم چون بر من نازل شود

بِقَوْلِهِ عَذَابًا أَبَا أَصَابِ الْعَذَابِ فَكَانَ فِيهِمْ تَمَّ بَعَثُوا

برگردد عذاب پس عذاب هر که باشد در میان ایشان بهتر است

بَابُ فِي الْأَيْمَانِ بِالْقَدْرِ
بَابُ فِي الْأَيْمَانِ بِالْقَدْرِ
بَابُ فِي الْأَيْمَانِ بِالْقَدْرِ

بَابُ فِي الْأَيْمَانِ بِالْقَدْرِ

بَابُ فِي الْأَيْمَانِ بِالْقَدْرِ

عَلَى أَعْمَالِهِمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بر علمای خود متفق علیہ و از جابر گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَبِّثُ كُلَّ عَبْدٍ عَلَى مَمَاتٍ عَلَيْهِ

صلی اللہ علیہ وسلم بر اینچنینی میشود هر بند روز قیامت بران حال که مرده بران

سَرَّوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه مسلم و از ابوهریره رضی اللہ عنہم روایت گفت فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا سَأَرْتُ مِثْلَ النَّارِ نَامَ هَاهُنَا

صه اسد علیہ وسلم ندیده ام من مانند آتش و دوش در شدت دہول که خواب کرده است گریزند هازوی

وَمَا مِثْلَ الْجَنَّةِ نَامَ لَهَا لِبَهَائِهَا سَرَّوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ

و ندیده ام مانند بہشت در سبوت و سرور خواب کرده است طلب کنندہ آن روایہ ترمذی و از

أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

ابو ذر رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلوات اللہ علیہ وسلم بدینست

أَرْمَى مَا لَا تَرَوْنَ وَأَسْمَعُ مَا لَا تَسْمَعُونَ أَطْبَقَتِ السَّمَاءُ

من سے ہمیں چیز بڑا کہ نمی بینید و میشنوم چیز سے را کہ نمی شنوید شما از احوال قیامت آواز کرد و ندیدید

وَحُقَّ لَهَا أَنْ تَأْطُرَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا فِيهَا مَوْصِعٌ

و واجب و سر او را کرده شده است مرا و کہ آواز کند و بنا کہ و سجدہ سگندہ کنندہ در آسمان چاہے

أَرْبَعَةٌ أَصَابِعُ الْأَمْثَالِ وَأَضْعُجُّ جَهَنَّمَ سَاحِدًا لِلَّهِ وَكُلُّ

چہد انگشت کہ کندہ فرشتہ ہنوادوست بر خود را در حالیکہ سجدہ کنندہ ہر خدا را

تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَفَعَلْتُمْ قَلِيلًا وَلَتَبَكِّيَنَّ كَثِيرًا

بندہ سگندہ اگر بدانید چیز یکہ میدانم من ہر آنکہہ میخندید اندک و میگوییہ بسیار

وَمَا تَلَاذُّكُمْ بِأَسْمَاءٍ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ وَفَجَبْتُمْ

و خوشی کے یابید بزبان بر باہما و ہر آئینہ ہر آن آئینہ

لفظ بسیار سیاق و حالات یکسان آواز ہر سال از کثرت در طعام ہر سال از کثرت در طعام ہر سال از کثرت در طعام ہر سال از کثرت در طعام ہر سال از کثرت در طعام

ساق

إِلَى الصُّعَدَاتِ تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ قَالَ أَبُو ذَرٍّ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ

لبسوت صحرا در حایکے تاکندگان ایہ بدرگاہ مغز تعالیٰ نعت ابو ذری کا نسخے بود می من

شَجَرَةً تَعُضِدُ رَأْوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

درختے کہ بریدہ میشود رواہ احمد و ترمذی و ابن ماجہ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابو ہریرہ رضی اللہ عنہم و سیت گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَافَ أَدُجًا وَمَنْ أَدْبَحَ بَلَعَهُ الْمَنْزِلَ

علیہ وسلم کسیکے سے ترسد از کسیکے میگر نزد اول شب کسیکے میگر نزد اول شب سید منزل را

أَلَا إِنَّ سَيْلَةَ اللَّهِ غَالِبَةٌ أَلَا إِنَّ سَيْلَةَ اللَّهِ إِبْجَتَةٌ

آگاہ باشیید کہ کالای خدا بقیالی گران قیمت است آگاہ باشیید کہ کالای خدا عبارت از بہشت است

رَأْوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ بِذِكْرِ

رواہ ترمذی و نسائی از انس رضی اللہ عنہم و سیت فرمود آنحضرت یہ مذہب است

أَخْرَجُوا مِنَ النَّارِ مَنْ ذَكَرَنِي يَوْمَ مَا أَوْحَا فَنِي فِي مَقَامِ

بہشت نگان بیرون آرید از آتش کسی را کہ یاد کردہ است مرا روزے یا تزییہ است از من در مقامے

رَأْوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ

روایت کردہ است ابن حدیث را ترمذی و بیہقی در کتاب البعث و النشور

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عائشہ رضی اللہ عنہا گفت عائشہ پرسیدم من آن حضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ آيَةِ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ

علیہ وسلم از نسخے این آیت کہ آن کہ نیکہ میدہند چیزیکہ

مَا اتَّقَوْا وَقَلُّوا بِهِمْ وَجَلَّةٌ أَمْهُمُ الَّذِينَ يَسْرُبُونَ

داد و شدہ اند و دلہاے ایشان ترسان لرزان است آیا ایشان آمانند کہ شراب پیوند

الْحَمْرُ وَيَسِرُّونَ قَالَ لَا يَأْتِيَنَّكَ الصِّدِّيقُ وَلَكِنَّهُمْ الَّذِينَ

و دزد سے میکنند فرمود آن حضرت نیست ای دختر صدیق و مکن آن کسانے کہ

يَصُومُونَ وَيُصَلُّونَ وَيَتَصَدَّقُونَ وَهُمْ يَخَافُونَ

روزہ مبدارند و نماز میگذارند و زکوٰۃ میدهند و ایشان میترسند

أَنْ لَا يَقْبَلَ مِنْهُمْ أَوْلِيَاكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ

کہ قبول کرده نشود از ایشان بدین آنکہ فرموده است ایشان آن جماعت کہ شتاب میکنند در نیکیها

سَرَّاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ

رواه ترمذی و ابن ماجه و از ابو سعید خدری شمر و سبت گفت

خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَصَلَاةٍ فَرَأَى النَّاسَ

خارج شدند پیش از نماز صلا سے اللہ علیہ و سلم برای گذاردن نماز پس دید مردم

كَاثِرَةً يَلْتَمِشُونَ قَالَ أَمَا أَنْتُمْ لَوْ أَكْثَرْتُمْ ذِكْرَ

گویا خنده میکنند فرمود آنحضرت آگاہ باشید کہ شما اگر بسیار کنید ذکر موت را

هَادِمٍ لِلذَّاتِ لَشَغْلِكُمْ عَمَّا أَسْرَى الْمَوْتُ فَاكْثِرُوا ذِكْرَ

بر آئینہ باز دارد شما از آنچه می بینم کہ خنده است همان موت پس بسیار کنید ذکر

هَادِمٍ لِلذَّاتِ الْمَوْتِ فَإِنَّهُ لَمْ يَأْتِ عَلَى الْقَدْرِ يَوْمًا إِلَّا كَلِمَةٍ

بادیم اللذات را کہ موت است پس بدرستی کہ نباید بر گور یا بیخ زود مگر آنکہ سخن میکنند

فَيَقُولُ أَنَابَيْتِ الْغُرْبَةِ وَأَنَابَيْتِ الْوَحْدَةِ وَأَنَابَيْتِ

کہ من خایه غریبم و من خایه تنہایم و من خایه

الترابِ وَأَنَابَيْتِ الدُّوْدِ وَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ قَالَ أَلَيْسَ لِقَبْرِ مُحَمَّدٍ

خاک لایم و من خایه کہ ہمام و چون در گور کرده می شود بندہ مؤمن میگوید مر آن بندہ مؤمن را آدمی جای فرخ

أَوْ أَهْلًا أَمَا إِنْ كُنْتَ لَأَحَبَّ مِنْ يَمَشِي عَلَى ظَهْرِي

و جاسے خود را آگاہ باشش تحقیق بودی تو محبوبتر نزد من از ہر کہ میرفت بر پشت من

۱۰۰ رکوع ۴

۱۰۰
کثیرین از بار
افتتاح است از کثرت
بیشتر بود یعنی غایب شدن
دندان
بسیار
از کلمات
کلمت
الذات
بجای آن
اولیات

إِلَىٰ فَاذًا وَلَيْتَكَ الْيَوْمَ وَصَّيْتِ إِلَىٰ فَسَتَزِي صَدِيعِي

نزد من

پس چون دالے شدم من بر تو امروز و باز گشته تو لبسته من پس نزدیک است که بر بینی

بِكَ قَالَ فَيُتَسَعَّرُ لَهُ مَدَابَعْرُهُ وَيُفْتَحُ لَهُ بَابُ إِلَىٰ الْجَنَّةِ

بیت

فرمود پس فراخ کرده میشود مرآن بنده مقدار در آن بیت آن بنده کشاده میشود مرآن بنده را در سینه

وَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْفَاجِرُ أَوْ الْكَافِرُ قَالَ لَهُ الْقَبْرُ لَا مَوْجِبًا

و چون دهن کرده میشود بنده فاسق یا کافر میگوید مراد را گور لا مر حبا

وَلَا أَهْلًا أَمَا إِنْ كُنْتَ لَا بُغْضَ مِنْ مِثْسِي عَلَىٰ ظَهْرِي

ولا ا هلا اما ان گاه باشش تحقیق بود که تو دشمن تر کسی من از هر کسی که میرد در پشت من

إِلَىٰ فَاذًا وَلَيْتَكَ الْيَوْمَ وَصَّيْتِ إِلَىٰ فَسَتَزِي صَدِيعِي

نزد من

نزد من پس چون حاکم گردا بنده شدم بر تو امروز و باز گشته تو لبسته من پس نزدیک است که بر بینی

بِكَ قَالَ فَتَلْتَمِعُ عَلَيْهِ خَدَّيْكَ تَخْتَلِفُ أَضْلَاعُهُ قَالَ وَقَالَ

بیت

بنو گفت آن حضرت پس بهم می آید قبر بود تا آنکه مختلف میشوند استخوانهای پیوسته گفت ابو سعید

رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَصَابِعِهِ فَادْخُلْ

آن حضرت صلے الله علیه وسلم بر انگشتان خود پس در آورد

بَعْضَهَا فِي جَوْفِ بَعْضٍ قَالَ وَيُحْيِيضُ لَهُ سَبْعُونَ تَيْبًا لَوْ

بعض انگشتان را درون بعضی گفت آن حضرت و گماشت میشود مرآن بنده را هفتاد اندوا

أَنَّ وَاحِدًا مِنْهَا نَفَخَ فِي الْأَرْضِ مَا أَنْبَتَتْ شَيْئًا مَا تَقَبَّتْ

اگر یکی از ان دم کند در زمین نرویا ندر زمین چیزی را تا آنکه پانصد وقت

الدُّنْيَا فَيُدْهَسُهُ وَيُجَدُّ شَيْئًا حَتَّىٰ يُقْضَىٰ بِهِ إِلَىٰ الْحِسَابِ

دینا پس میگردد آن مرآن آن بنده را و می خرداشند و میکنند پوست او را تا آنکه برسانند به پیش آن بر حساب

قَالَ وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْقَدْرَ

گفت ابو سعید فرمود بنوعی مرآن صلے الله علیه وسلم نیت کرد

رَأَوْضَةٌ مِّن رِّبَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حَفْرَةٌ مِّن حُفْرِ الْمَيْدَانِ

مرغزار است از مرغزارهای بهشت یا بخاری از بخارهای آتش دوزخ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ

رواه ترمذی در روایت است از ابن عباس گفت گفت ابو بکر

يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ تَشَبَّهْتُ قَالَ تَشَبَّهْتُ بِهُوَ وَالْوَاقِعَةُ

ای رسول خدا تحقیق پیوسته نمودم آن حضرت تشبیه کرد اینده مرا سوره بود و سوره واقعه

وَالْمُرْسَلَاتُ وَعَمَّ بَيْسَ لَوْلَا إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ رَوَاهُ

والمرسلات وعم بيس لولون اذا الشمس كورت زیرا که در این سوره تمام احوال آخرت مذکور است

التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالُوا لَتَعْمَلُونَ أَعْمَالًا

ترمذی از ابن عباس روایت گفت ای ایها بندگان شما را می کنید عملها را

فَهِيَ آدَقُ فِي أَعْيُنِكُمْ مِنَ الشَّعْرِ كَمَا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ

که آن عملها بدیکر است از مو و در نظر شما می شمردیم آنرا در زمان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمُؤَقَّاتِ يَعْنِي

آن حضرت صلوات الله علیه و سلم از

الْمُهْلِكَاتِ رَوَاهُ ابْنُ خَالِيٍّ وَعَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

مهملکات روایت کرد بخاری از ابی هریره روایت گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ سَأَلَهُ فِي رَابِعِ بَشْعٍ

آنحضرت از رسول الله علیه و سلم امر کرد در ایام روزگار من بپوشانم

خَشْيَةَ اللَّهِ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ وَكَلِمَةَ الْعَدْلِ فِي الْغَضَبِ

بچه ترسیدن خدا در سحر و آشکارا و در سخن راست و درست گفتن در حالت غضب

وَالرِّضَاءِ وَالْقَصْدِ فِي النَّفْسِ وَالْعَفْوِ وَأَنْ أَصْلُ مِنَ النَّفْسِ

و خوشنودی و صوم و مهربانی در نفس و بخشش و عفو و آن اصل است از نفس

وَأُعْطِيَ مِنْ حَرَمِيَّةٍ وَأَعْفَقَ عَنْ مَنْ خَالَفَنِي وَأَنْ تَكُونُ

تعم آنکه عطا کنم کسی را که محروم گرداند مرا ششم آنکه عفو کنم از کسیکه ظلم کند مرا هفتم آنکه

صُمِّتِي فِكْرًا وَذُقْ ذِكْرًا وَنَظْرِي عِبْرَةً وَأَمْرًا

باشد خاموشی من فکر در تحصیل معرفت هشتم آنکه باشد نطق من ذوق در فهم آنکه باشد نظر من عبرت در امر کنم

بِالْعُرْفِ وَقِيلَ بِالْمَعْرُوفِ سِرًّا وَرَأَى رَزِينٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

بِعُرْفٍ وَدَرُورِيَّةٍ أَمْرًا بِتَجَاوُزِ لَفْظِ مَعْرُوفٍ رَوَاهُ رَزِينٌ رَازِ عِبْدِ اللَّهِ

ابن مسعود رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن مسعود رضی فرمود حضرت صلی الله علیه وسلم

مَا مِنْ عَبْدٍ مَوَّعٍ مِنْ مَجْرُبٍ مِنْ عَيْنَيْهِ دُمُوعٌ وَرَأَى كَانِ

نیست کسی که بیرون آید از دو چشم او اشک اگر چه باشد آنکه

مِثْلَ رَأْسِ الدَّيَّانِ مِنَ خَشْيَةِ اللَّهِ تَمَّ يُصِيبُ شَيْئًا

مانند سر کسی در صغیر از ترس خدا که بر سر او اشک چیره را

مِنْ خَيْرٍ وَجْهَهُ الْأَحْرَمَةَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ سِرًّا وَرَأَى ابْنُ مَاجَةَ

از ظاهر روی وی که آنکه حرام گرداند خدا تعالی آن بنده را بر آتش در رخ رواد ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي نَضْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از ابی نضرة رضی که مردی از یاران پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَالُ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ دَخَلَ عَلَيْهِ أَصْحَابُهُ لِيَعُوذُوا

علیه وسلم است که گفته میشود او را ابو عبد الله در آمدند بروی یاران او در حالیکه بیمار است

وَهُوَ يَبْكِي فَقَالُوا لَهُ مَا يَبْكِيكَ أَلَمْ يَقُلْ لَكَ رَسُولُ اللَّهِ

و حال آنکه او میگفت پس گفتند ما او را چه چیز میگردد تا آید با گفته است ترا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَدَّ مِنْ شَأْرِيكَ ثُمَّ أَقْرَأَ كِتَابِي

صلی الله علیه وسلم که گویا کن از موسی بروی خود پیغمبر بر قرار آید تا آنکه

و روایت است

تَنْقَانِي قَالَ بَلَىٰ وَلَكِنْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ملاقات کرنے میں حضرت نے فرمایا کہ بلیٰ اور لیکن میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لِي قَبْضَ يَمِينِهِ قَبْضَةً وَأُخْرَىٰ

و سلم را کہ میگفت بر دستیکه خدا می تعالی گرفت بدست راست خود است

بِالْيَدِ الْأُخْرَىٰ وَقَالَ هَذِهِ لَهْذِهِ وَهَذِهِ لَهْذِهِ وَلَا أَبَا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د گرفت جماعتی دیگر بدست دیگر و گفت خدا کے تعالی کے کہ این جماعت میں این دست یعنی بدست راست

وَلَا أَدْرِي فِي أَيِّ الْقَبْضَتَيْنِ أَنَا سَرَاوَاهُ أَحْمَدُ

مرد فریخ راست و پر اندازم و در نمی یابم و نمی دانم که من در کدام یکی از این دو قبضه ام من رواه احمد

بَابُ صِفَةِ النَّارِ وَأَهْلِهَا

باب در بیان صفت نارا و اهل نارا

وَلَا يَجْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمِّلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ

و نہ پندارند آنانکه کفر و بدند بر دستیکه آنچه میدهم در ایشان از بدتر است مر لفسها کے ایشانرا

أَنَّمَا نُمِّلِي لَهُمْ لِيُزِدُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

بدترستی آنچه میدهم در ایشانرا تا زیادہ کنند گناه را و در ایشانرا عذاب سوزناک

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ جُوعًا

و آید بر دستیکه بسیار کردیم برای او ذرخ بسیار از دیوان و آدمیان در ایشانرا دلماست

وَلَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ

کے در باجند بان و در ایشانرا چشمانست کے بینہ بدان و در ایشانرا

أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا وَلِلَّهِ كَالْآنْعَامِ بَلْ هُمْ

گوشه است کے شنوند بدان آن گروه مانند چهار پیمان اند بلکه ایشان

أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ

گمراه تراند آن گروه ایشانرا مانند بجزبان در تمام شد سخن پروردگار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا مَلَائِكَةً جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ وَقُلِ الْمَحَقُّ

هر آینه پر گردانم دوزخ را از دیوان و آدمیان همه و بگو این سخن راست

مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفِرْ مِنْ دُونِ شَاءِ فَلْيَكْفِرْ إِنَّ آيَاتِنَا

آمده است از پروردگار شما پس هر که خواهد کفر کند و هر که خواهد ایمان آورد

لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَفِيضُوا

برای ستمکاران آتشی که بگرد آید در زرد ایشان اسیر بردهای او را فریاد خواهد کند

يُعَانِقُوا مَاءً كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهُ لَبِئْسَ لِلشَّارِبِ وَسَاءَتْ

از تشنگی فریاد می شنوند آب به مانند مس که اختر بریان کند و هر بار بد شرابی است و بد است

مُرْتَفَقًا وَوَضِعَ الْكُتُبِ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مَشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ

آتش جای بودن نهاده شده است یعنی کنا بنگاران را ترسان از آنچه در است

وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَا لِهَذَا الْكِتَابِ يُعَادِرُ صَغِيرَةً

و گویند ای ما چیست مر این کتاب را که نه فرو گذاشته است عمل خود را

وَلَا كِبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا

و نه بزرگ را مگر شمرده و بیابند آنچه کردند حاضر

وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا وَإِن مِّنْ أَحَدٍ إِلَّا عِنْدَنَا حِسَابٌ

و نه ستم کند پروردگار تو جزای کاری حکم کرده شده پس را بنیم آنرا که پر نیز کردند و بگذاریم

عَلَى رَأْسِكَ حَتَّىٰ تَقْضِيَهُمْ نَبِيِّ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ

بر پروردگار تو جزای کاری حکم کرده شده پس را بنیم آنرا که پر نیز کردند و بگذاریم

النَّاسِ مِنَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ

ستمکاران را و در آن بزاد و اینندگان و بنیم ترازد های راست را برای روز استخیر

فَلَا تَنظُرْ وَنَبِيًّا شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ

پس ستم کرده نشود نیکی چیزی را و اگر باشد هم سنگ دان از سپند

جزای کار خود

عنه

عنه

عنه

جنتار کون

اتیند بهار و فاینا حاسین انکم و ما تعدون

بیاریم آنرا و بسند هم شمارنده بدستی شادا پنجه می پرستند

من دون الله حصب جهنم انتم لها وارثون

از جز خدا آتش بگیرد دوزخید شما آن گزند گانید

لو كان هؤلاء الهة ما وراذوها و كل فيها خالدون

اگر بودند آن گروه خدایان نیامد بان و همه در آن جاوید باشند

لهم فيها نزل فيروز و هم فيها لا يسمعون فالذين كفروا

مرا ایشانراست در آن تالار نازل ایشان در آن آتش نمی شنوند سخن که بد ایشانرا شنود

جنتار کون

قطعت لهم ثياب من ناء يصب من قوت

نگردیدند بریده شد برای شان جامها از آتش ریخته شود از زبر

رؤسهم الحميم يصبه ما في بطونهم و الجلود

سرهای شان آب گرم گداخته شود بان آنچه در شکمها شالست و پوستها

و لهم مقامع من حديد سا اراذوا ان يخرجوا

و مرا ایشانراست گزید از آهن هر گاه خواهند که بیرون آیند

منها من غمما عيد و افيها و ذوقا عذاب الخريف

از آن از اندوه باز گردانیده شوند در آن و پخشید عذاب سوزنده

و يوم تشقق السماء بالغمام و نزل الملائكة تزييلا

در روزیکه شفا فند شود آسمان بابر و فرود فرستاده شود فرشتگان فرود فرستاده

الملك يومئذ الحق للرحمن و كان يوم ما على الكافرين

پادشاه آن روز ثابت است مرخص را و باشد آن روز بر ناگردیدگان

عسيرا و يوم بعض الظالم على يديه يقول يلبتني

دشوار و آن روز که خاید ستکار بر دستهای خود گوید گاشکی من

جنتار کون

اتَّخَذَتْ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا يَا وَيْلَتَى لَيْتَى لَبِيتَى لِمَ أَتَّخِذُ

فرا گرفتیم با فرستاده راه ای بایکت من کاشکی من نگرفتیم

فَلَا نَأْخُلِيكَ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَط

فغان را دوست هر آینه بد رستی گمراه کرد ما را از یاد گرفتن پس از آنکه آمد مرا

وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ

و جهت دیو بر آید آدمی فرا گذارنده و ~~و~~ ای پروردگارا

إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا وَالَّذِينَ كَفَرُوا

بد رستی کرده من فرا گرفتند این قرآن را فرا گذاشته و آنانکه ذکر و دیدند

لَهُمْ نَارٌ جَهَنَّمَ لَا تَقْضِي عَلَيْهِمْ فِيمَوْتُوا وَلَا يَخَفُ فِي

مرا ایشان آتش دوزخ است حکم کرده نشود بر ایشان تا بمرگند و سبک کرده نشود

عَنَّهُمْ وَمَنْ عَدَا ابْتِهَاءَ ذَلِكَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ وَفَسَدَ

از ایشان از عذاب آن همچنین پادشاه و همی هر ناسپاس را و ایشان

بَصِيرًا خَوَّانٌ فِيهِ لَعْنَةٌ جَانِبُ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي

فرا یاد کنند در آن ای پروردگارا ما بیرون کن ما را اینهمه شایسته جز آنکه بودیم

كُنَّا نَعْمَلُ أَوْ لَمْ نَعْمَلْ مَا نَبْتَغُكَ فِيهِ مِنْ تَدَكُّرٍ وَجَاءَكَ لِم

ما کردیم آیا زندگانی نداشتیم شمار آنکه بپذیرد در آن آنکه بپذیرد و آمد بشما

النَّارِ تَرْوَدُكَ وَقَوْلًا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ صِدْقٍ هَذَا جَهَنَّمُ

بیم کننده پس نیست / شکرگاران / هیچ یارے این دوزخ است

الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنتُمْ

که بودید وعده کردیم شما را آنکه بپذیرد در آن آنکه بپذیرد

تَدْعُونَ الْيَوْمَ نَخْتِمُ بِهَا لِقَاءَهُمْ وَنَجْعَلُهَا

ما خواهیم کرد در روز ما خواهیم بستیم بر دهنان شان و سخن گوید با ما

جز ۱۲ رکوع ۱۱

جز ۱۳ رکوع ۲۱

جزئی از کتب صحیح

جزئی از کتب صحیح

جزئی از کتب صحیح

أَيْدِيَهُمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

دستهای شان و کوبه دهن یا پا های شان بانچه بودند کسب میکردند

وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ

و روز یکدیگر برانچه دشمنان خداي سوسه آتش پس ایشان رانده شوند

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ

تا چون آید آنرا کوبه دهن برایشان گوشهای شان و دیده های شان

وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ وَقَالُوا لَوْلَا دِهِم

و پوستهای شان بانچه بودند میکردند و گویند مر چه دستهای خود را

لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَلَطَقْنَا بِاللَّهِ الَّذِي أَنْطَقَ

چرا کوبه دهن بر ما گویند پس چون آورد ما را خداي که بستن آورد

كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَاللَّهِ يُرْجِعُ

هر چیزی را داد آفرید شمارا نخستین بار و بسوی او بازگرداننده شود

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ

روزیکه گوئیم مردوزخ را آیا پر شدی و گوید آیا هیچ

مَنْ يَدُّ بِأَيِّهَا الدِّينَ أَمْ نَأْتِقُوا أَنفُسَكُمُ وَأَهْلِيكُمْ

زیادتی است آنچه آنکه گردیده اید نگاهدارید نفسهای خود را و کسان خود را

نَارًا أَوْ قُودًا لَهَا النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ

از آتشی که آتش انگیزد مردمان و سنگ اند بران فرشتگان درشت

شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ

سخن نافرمانی نمکنند خدا را آنچه فرموده آنها را و میکنند

مَا يُؤْمَرُونَ يَوْمَ نَكْثُفُ عَنْ سَائِقٍ وَيُدْعُونَ

انچه فرموده شود روزیکه برده داشته شود از امر سخت و خوانده شوند

إِلَى الشُّبْرِ فَلَا يَسْتَطِيعُ أَنْ خَائِنَةً أَنْصَارُهُمْ تَرْهَقُ

سوسے سجودا پس نتوانند فرودترین چشمهای شان فرود ریختن

ذَلِكَ لَوْ قَدْ كَانُوا أَيْدِعُونَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ فَذَرِكُوا

خوارے و بد رستیکه بودند خوانده میشوند سوسے سجود و ایشان تندرست بودند

وَهُوَ يَكْذِبُ بِهَذَا الْكَلِمَاتِ سَنَسْتَدْرِكُ مِنْ حَيْثُ

داو آنرا که دروغ میکند باین کلمه قرآن است زود باشد که بگیریم ایشا را در چه درجه

وَأَمَّا لَمْ يَلْمِ لِهَمَّانَ كَيْدِي مَتِينٌ فَتَرْجُ الْمَلَكَةَ

آن که ایستادند و همت و همیم ایشا را بد رست عاقبت من است بجا میرود فرعون

وَالرُّسُلُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُ الْخَسِيفِ آفَ سِتِّينَ

و جبرئیل سوسے خدا در روزی هفتاد هزار سال

فَأَمَّا صَبْرًا جَمِيلًا أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ بَعِيدًا أَوْ تَرَاهُ وَجْهًا

پس شکیبایی کن بر تکذیب منکران شکیبایی نیکی و شکیبایی سینه عذقیامت او در از امکان ما

بَلَى كَلَوْنَ السَّمَاءَ كَالرُّبْلِ وَكَانَ السَّمَكُ كَالرُّبْلِ

روزی که گرد آسمان مانند مس که از شدند کوهها مانند چمن زود شده و زود پدید

حَيْثُ كُنْتُمْ تَبْتَغُونَ وَهُمْ يَفْعَلُونَ بِكُمْ لُبًّا

خویشا خورشید را بیاد ده شوند ایشان دوست دارند گنجه آنگه خدیده از

عَذَابِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَصَاحِبَةِ الْعِلْمِ وَصِيبَتِهِ

عذاب کفر خود بر سران خود وزن خود و برادر خود و غلبان خود

الَّتِي تَقِي وَيَذَرُ وَمَنْ يَرَى كَيْدِي فَتَنْبِئْهُ كَلِمَاتِي

جای دادند از او در زود است کلمات خدا ما شکر است

لَكُمْ كَرَاهِيَةٌ لِلشُّوَى تَذُوقُوا مِنْ آذِ بَرِّ وَقَوَّاءِ وَجَمِيعِ

از قهر و زنج زبانه است خاص کرده است بر سر و با او مشرک و او را از کس که از پشت بر من کرده است که از اینده که

۴
خبر است

تقریباً

۱۳۹۲ رجب ۱۳

فَاَوْعَىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ رَهِيْنَةً اِلَّا اَصْحَابَ الْيَمِيْنِ

دیگه داشته هر نفسی آنچه کسب کرد گروست مگر این راست

فِي جَنَّتٍ يَبْتَغَاءُ لَوْ اَنَّ عَنِ الْمَجْرَمِيْنَ مَا سَلَكَكُمْ

در بوستانان بپرستند از گناهکاران چه چیز آورد شمارا

فِي سَقَرٍ وَّ اَلْوَالِدَ الَّذِي مِنْ الْمُصَلِّيْنَ وَاَلَمْ تَرَ كَيْفَ لَطَمُوْا

در دوزخ گویند بودیم از نمازکنندگان و نبودیم خزانیم

اَلْمَسْكِيْنَ وَاَكُنَّا مَعَهُمْ ضُلًّا مَّا تَكْتُمُوْنَ وَاَكُنَّا نَكْتُمُ

در ایشان را و بودیم ما و می سستیزیدیم با سستیزندگان در شان محمد و عیسی

بِعَمَلِ الدِّيْنِ حَتَّىٰ اَنَا الْيَقِيْنَ فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ

بروز جز آنکه آمد بجا مگر پس سود نکند ایشان را شفاعت

الشَّافِعِيْنَ فَاِذَا اَجَاءَتِ الصَّاحَةُ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخِيْقِهِ

همه شافعان پس چون بیاید آواز روزی که بگریزند آدمی از برادر خود

وَاُمِّهِ وَاَبِيْهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيْهِ لِكُلِّ اُمَّةٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ

و مادر خود و پدر خود و زن خود و فرزندان خود و سر مردی از ایشان آنروز

شَٰنٌ يُعِيْنُهُ وَجْهٌ يُّوْفِيْهِمْ مَّسْفِرَةٌ اَوْ صَاحِبَةٌ مُّشْتَبِرَةٌ

کارسبت که مشغول دارد او را رویها آنروز تابانست خندان ط شادان

وَجْهٌ يُّوْفِيْهِمْ عَلَيْهِمْ غَبْرَةٌ اَوْ رَهْقَةٌ اَوْ لَبِيْءٌ اَوْ لَبِيْءٌ

رویها آنروز بران غبرست فراگرد آنرا تاریکی آن کرده ایشانست

اَلْكُفْرَةُ الْفَجْرَةُ اِنَّا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِيْنَ سَلَاسِلًا وَاَغْلَالًا

کافران نالجلان بدرستی ما آماده کرده ایم برای کافران زنجیرها و طوقها

وَسَعِيْرًا وَاَصْحَابُ الشِّمَالِ مِمَّا اَصْحَابُ الشِّمَالِ اِنِّي

و آتش و یاران دست چپ چنانچه یاران دست راست

۱۳۹۲ رجب ۱۳

۱۳۹۲ رجب ۱۳

در دوزخ گویند بودیم از نمازکنندگان و نبودیم خزانیم

سَمِعُوا وَحَمِيدٌ غَوَّظٌ مِنْهُمْ لَا بَارِدٌ وَلَا كَرِيمٌ إِنَّهُمْ

آتش سوزان و آب گرم و سایه از درد سیاه نه خشک و نه نیک بر تن ایشان

كَانُوا أَقْبَلَ ذَلِكَ مُتَرَفِّعِينَ وَكَانُوا أَيْصُرًا وَنَ عَلَى

بودند پیش ازین نازندگان و بودند اصرار میکردند بر

الْحِنْدِ الْعَظِيمِ وَكَانُوا أَيْقُولُونَ أَعِزَّ امْنِنَا وَكُنَّا تَرَابًا

گناه بزرگ و بودند میفکنند آیا چون عزیزیم و بشویم خاک

وَعِظَامًا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ أَوْ آبَاءُ وَنَا الْأَوْلُونَ قُلْ إِنْ

و استخوانها آیا بد رستی ما برنجخته شدگانیم آیا پدران ما پیشینیان بگو بد رستی

الْأَوْلِينَ وَالْآخِرِينَ لَجُوعُونَ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ

پیشینیان و پسینان هر آینه جمع شده گان اند سوی وقت روز دانسته

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمَكْذِبُونَ لَا تَكُونُ مِنَ السَّاجِدِينَ

پس بد رستی شما ای گمراهان دروغ گوین هر آینه خورند گانید از درخت

مِنْ زُرْقَوْمٍ فَمَا لَيُّونَ مِنْهَا الْبُجُودَ فَشَارِبُونَ عَلَيْكَ مِنَ

ز قوم پس برکنند گانید از آن شکها پس شامندگان بران از

الْحَمِيمِ فَشَارِبُونَ شَرِبَ الْيَمِينِ هَذَا أَنْزَلَهُمُ يَوْمَ الدِّينِ

آب گرم پس شامندگان آ شامیدن شتران بسته این پیشکش ایشان روز دین

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ فِي سَعِيرٍ عَذَابٌ دُونَ ذَلِكَ وَلَئِن لَّمْ يَكُنِ

و مر آنکه کافر شدند چه پروردگار خود عذاب دوزخ است و بد جای بازگشت

إِذَا الْقَوَا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَهِيَ تَفُوقُ دُتْمِيلًا

چون انراخته شوند ایشان از بد دوزخ بچینند آرزو آوازی مانند آواز خروان دوزخ جوش میزند نزدیک

مِنَ الْغُظِّ كُلَّمَا لَقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَيْسَ لَكُمْ

از چشم کافران هر گاه درآیند شوند در آن و به سوال کنند از آن خازنان دوزخ از رویه آیا اینست

عنه
۱۹۹۱

و...

كَلِمَاتٍ اَبْلَىٰ كَلِمَاتٍ نَادِيَةً فَكَلَّمْنَا نَسَاؤًا وَقَلَّمْنَا مَا نَزَّلَ

بیم کند و بنماید درستی و آید بر ما پیغمبریم کننده پس از میباید قول آورد

اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي غِيَابِ كَلِمَةٍ وَقَالَ لَوْ كُنَّا

نفر ستاده است منایستمال هیچ چیز نیستید شما ای رسولان مرد و خطای بزرگ که گویند اگر ما بودیم

نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِينَ فَتَعَرَّفُوا

که ما بشنویم یا بفهمیم یا عقل میگردیم نمی بودیم ام و در راهی دوزخ پس اقرار کردند

بِأَنبَاءِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِينَ يَوْمَ يُخَشِصُ

بینه و خردی پس از آن روزی که جمع است از شما

كَانَ كَمْ يَكْتُمُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا جَاءْنَا

گویم از درنگ کردند مگر زمانه از روز استعدالی بیخیزید میان خویش

وَنَادُوا يَا مَالِكُ لَبِّضْ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ كَانْتُمْ

و ندا کنند ای مالک تا که حکم کند بر ما پروردگارتو گوید بدستی شما درنگ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابی هریره رضی عن ابی سلمه صلوات الله علیه و سلم

قَالَ أَوْفَىٰ عَطَاكَ أَلْفَ سَنَةٍ إِحْسَنَتْ لَكَ أَوْفَىٰ

فرمود آن حضرت افرودته عهد بر آن دوزخ نیز اهنال تا آنکه سرخ شد و افرودته

عَلَيْهَا أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّىٰ أَتَيْتُكَ بِهَا أَوْفَىٰ

بر روی هزار سال تا آنکه سلیقه نهند پستری از دوزخ بر روی هزار سال

حَتَّىٰ اسْوَدَّتْ فِيهَا سَوْدَاءُ عُرِّيٍّ وَابْنِ أَبِي

تا آنکه سیاه شد پس آتش دوزخ سیاه تاریک است رواه ترمذی

وَعَنْهُ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره رضی عن ابی سلمه صلوات الله علیه و سلم

جزا ۱۱ رکوع ۱۴
جزا ۱۲ رکوع ۱۳

۲۴

قَالَ نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ قِيلَ يَا

فرمود که آتش شما که در دنیا است یکبار هفتاد باره از آتش دوزخ گفته شد ای

رَسُولَ اللَّهِ إِنْ كَانَتْ كَافِيَةً قَالَ فَإِنَّهَا فَضَّلَتْ عِيَّانًا

رسول خدا بدست خود این آتش دنیا بسنده فرمود پس زیادت گردیده آتش دوزخ بدان

بِتِسْعَةِ وَسِتِّينَ جُزْءًا أَكْثَرُ مِنْ حَرِّهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ

آتشها شصت و نه جز هر یک از این شصت و نه جزء مانعند که این آتش شصت متفق علیه یعنی

الْكَفْظُ لِلتَّحْكَاسِي وَفِي رِوَايَةٍ مُسْلِمٍ نَارُكُمْ الَّتِي يُوقِدُونَ

این حدیث در شماره مسلم است اما این لفظ که ذکر کرده شد از آن بخاری است و در روایت مسلم این لفظ است آتشی

أَدْمٌ وَفِيهَا نَارٌ وَكُلُّهَا يَبْدَلُ عَلَيْكُمْ وَكُلُّهُنَّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

که فرزند آنرا نوع بخاروم و نیز در لفظ میآید علیها بجای علیهم کلون آمده است و از ابو سعید حدیث

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الصُّعُودُ جَبَلٌ

از آن حضرت صلوات الله علیه و سلم روایت است که فرمود آن حضرت که صعود کوهی است

مِنْ نَارٍ يَتَّصِعُ فِيهِ سَبْعِينَ خَرِيفًا وَيَهْوَى بِهَا كَذَلِكَ

بلکه آتش برآمده میشود به ذی هفتاد سال و فرود آنرا خضعه و از آن کاه هفتاد سال سخن

فِيهِ أَبَدًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در وی همیشه روایت در ترمذی و هم از ابو سعید حدیثی روایت است که آن حضرت صلوات الله علیه

رَبِّهِ قَالَ لَسَرْدِقُ النَّارِ أَرْبَعَةٌ جُدٌّ كَيْفُ كُلُّ جِدٍّ أَرْبَعَةٌ

و سلم فرمود هر یک از سردی آتش چهار دیوار است سطره هر دیوار است مسافت

أَرْبَعِينَ سَنَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

چهل سال است روان ترمذی و هم از ابو سعید روایت است که فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوْنُ دَلْوٍ مِنْ غَسَاقٍ يَهْدَأُ

صلوات الله علیه و سلم اگر کسی یک دلو از زراب در زمین ریخته شود

فِي الدُّنْيَا لَا نَنْتَ أَهْلُ الدُّنْيَا سَرَاوَاهُ الدَّارِ مِي وَ...

در دنیا برآینه گنده میشوند اهل دنیا روایت کرده این حدیث را در...

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو بْنِ الْعَارِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ...

عبدالله بن عمرو بن عاص رم روایت کرد که در حدیث...

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَأَنَّ رَصَا صَةً مِثْلَ هَذِهِ وَأَشَارَ إِلَى مِثْلِ...

علیه وسلم که میفرمود از ریز باره مثل این و اشارت کرد...

أَبْجَبَتْهُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَهِيَ مَسِيرَةٌ...

همه را از آسمان بسوی زمین و آن مسافت...

تَحْسِبُ مِائَةً سَنَةً قَبْلَ الْكَرْبِ وَاللَّيْلِ وَالنَّجْمِ...

پانصد سال است برآینه برسد آن رصا صه زمین را پیش از شب...

أَرْسَلَتْ مِنْ دَاسِ السَّلْسِلَةِ لَسَارَتْ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا...

آن رصا صه فداخته شود از سر برآینه میرسد چهل سال...

إِلَى اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ قَبْلَ أَنْ تَبْدَأَ أَوْ تَعْمُرَ هَارَوَاهُ...

شب و روز پیش از آنکه برسد رصا صه پنج سلسله یا پایان او را و تزیین...

وَعَنْ بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ...

از ابی برده که پدر ابو موسی اشعری است از پدرش روایت دارد او...

قَالَ إِنَّ فِيكُمْ لَوَادِيْعًا كَمَا دِيْعَالُهَا كَهَبِّبَ لَيْسَلْنَهُ كُلَّ...

که فرمود آن حضرت بدرستی که در شما درونج برآینه وادی است که گفته میشود او را هبیب سکونت میکنند در...

جَبَّارٌ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَحَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ...

متنبر رواه دارمی و روایت از عبدالله بن حارث بن...

جَزْءٍ بَلَّغَ جِيمٌ وَكُنَّ نَائِمَةٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ...

جزء بلغ جیم و کنگ نایمه صحابی است گفت فرمود آن حضرت صلوات الله علیه و سلم بدرستی که...

Handwritten marginal notes in Persian script, including phrases like 'سلسله' and 'ساعت'.

فِي النَّارِ حَيْثُ كَأَمْثَالِ الْبُخْتِ تَلْسَعُ أَحْدَاهُنَّ الْيَوْمَةَ

در آتش مارانند مانند شتران بخت میزند یکے ازان ماران کیلک ازان

يَفْجَدُ حَقْوًا أَرْبَعِينَ خَرِيفًا وَإِنَّ فِي النَّارِ عَقَابِرَ

سپرے یا بد سختے دو دو آن چهل سال و بد رستید در دوزخ کز د مہاست

كَأَمْثَالِ لِبْغَالٍ لَوْ كَفَتْ تَلْسَعُ أَحْدَاهُنَّ الْيَوْمَةَ بِحَدِّ حَقْوَانِهَا

مانند اشتران با پالان کہ میزند یکے ازان کیلک ازان سپرے یا بد سختے دو دو آن

أَرْبَعِينَ خَرِيفًا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

چهل سال رواہ احمد و از ابن مسعود رضی اللہ عنہم کہ فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا بِيَهُ يَوْمَ مِيلِ

آن حضرت صلے اللہ علیہ و آدرہ میشود دوزخ را دران روز

لَهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مِائَةٍ مَعَ كَرَمٍ مِائَةٍ سَبْعُونَ أَلْفَ

دران دوزخ را ہفتاد ہزار مہاست کہ ہا ہر مہار ہفتاد ہزار

مَدَّ يَوْمًا وَنَهَارًا لَمْ يُسَلِّمْ وَخَرَّ النَّعْمَانُ بْنُ بَشِيرٍ

فرشتہ میبشدن آنرا رواہ مسلم و از نعمان بن بشیر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ تَرَاهُ أَمْوَاتٍ

مرد میت گفت فرمود آن حضرت صلے اللہ علیہ و سلم کہ بد رستید آسان ترین

النَّارِ عَدَا بَأَمِّنُ لَهُ نَعْلَانِ وَبِشْرَاكَانِ مِنْ نَارِ

دوزخیان از روی عذاب است کہ مراد را نعلین و دو والہاے نعلین است از آتش

يَوْمًا يَوْمًا دَمًا غَةً كَمَا تَعْلَى الْمَرْجُ مَا يَرَى أَنَّ أَحَدًا

میجوشد ازان نعلین مغسوری چنانکہ میجوشد دیک مسین گمانے برد آنسے ہمیں یکے

أَسَدٌ مِنْهُ عَدَا بَأَمِّنُ لَهُ لَأَهْوَى حُجْرَةَ أَبَا مَسْفُوقٍ عَلَيْهِ

از دوزخیان سخت بارشلا دی از روی عذاب حال آنکہ آنسے متعین آسان ترین دوزخیان از دوزخیان است

الحاکم برای خبری است
چنانکہ سرچ را برای خبری است

وَابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا ابن عباسؓ فرمود است گفت کہ فرمود آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم

أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا أَبُو طَالِبٍ هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِنَعْلَيْهِ

سبکترین دوزخیان از روی عذاب ابوطالب است و حال آنکہ نبی پندہ است نعلین کہ

يَغْلِي مِنْهُمَا دِمَاعُهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ سَمُرَةَ بِنْتِ

یسجوتہ از انها دماغ دی روایت کرد بخاری این حدیث را و از سمیرہ بن

جَدْبِ أَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مِنْهُمْ

جندب رضی اللہ عنہ روایت کہ آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم فرمود بعضی از دوزخیان کسختی

مَنْ تَأْخُذُكَ النَّارُ إِلَى عَجْبِي وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُكَ الشَّارُ

کہ میگردد او را آتش دوزخ تا آید در عجان و بعضی از ایشان کسی است کہ

إِلَى الرَّبِّ بَيْتِي وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُكَ النَّارُ إِلَى بَيْتِهِ وَمِنْهَا

تا دوزخ آید او و بعضی از دوزخیان سے است کہ میگردد او را آتش تا بجای بند از او بعضی

مَنْ تَأْخُذُكَ النَّارُ إِلَى تَرْقُوتِهِ رَأْفَةٌ مُسَلِّمٌ وَعَنْ

از ایشان کسی کہ آید او را دوزخ تا چنبر گردن او روایت کرد ابن حدیث را مسلم و از

النَّبِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

انسان بن مالک فرمود است کہ آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم فرمود

يَوْمَئِذٍ يَا نَعِيمُ أَهْلُ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

آوردہ میشود مستقیمترین اهل دنیا را از دوزخیان روز قیامت

فَيُصَبَّعُ النَّارِ صَبْعَةً ثُمَّ يُقَالُ يَا بَنَ آدَمَ هَلْ رَأَيْتَ

پس غوطہ دادہ میشود در آتش دوزخ یک غوطہ پس فرمود آفرینند آید او را بیدری

خَيْرًا قَطُّ هَلْ مَرَّ بِكَ نَعِيمٌ قَطُّ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ بَارِدٌ

توروی چیکہ را برگز آید کہ مست بر تو نعمت در احوت هرگز از دنیا پس میگوید آن دوزخی بخدا سوگند

از این حدیث معلوم میگردد کہ روز قیامت

وَيُؤْتِي بِأَشَدِّ النَّاسِ بُؤْسًا فِي الدُّنْيَا مِنَ أَكْلِ الْجَنَّةِ

و آورده میشود در بهشت سخت ترین مردم ادروی محنت اندوه در دنیا از بهشتیان

فَيَصْبَغُ صَبْغَةً فِي الْجَنَّةِ فَيُقَالُ لَهُ يَا بَنَ آدَمَ أَهْرَأَكَيْتَ

پس یک غوطه داده میشود در بهشت پس گفته میشود مرا ای فرزند آدم آیا دیدی

بُؤْسًا قَطُّ وَ هَلْ مَرَّ بِكَ شِدَّةٌ قَطُّ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ يَا بَنِي

توروی سختی راه گز و آیا گذشت بر تو سختی و محنت در دنیا پس میگوید نگذشت بر من محنت

مَا مَرَّ بِي بُؤْسٌ قَطُّ وَلَا رَأَيْتُ شِدَّةً سِوَا آهَمِّهِ وَ عَمَّا

و سختی هرگز ای بر تو در کار من و ندیدم سختی را و ندیدم سختی را و ندیدم سختی را

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ لَأَهْلُونَ أَهْلَ النَّارِ

مردیست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود میگوید حق تعالی مر آسان ترین دوزخیان را

عَدَا أَبَايَوْمَ الْقِيَامَةِ لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ

از روزه عذاب روز قیامت اگر چه بود ترا چیزی که در زمین است از اشیای دنیا

أَكُنْتَ تَفْتَدِي بِي بِهِ فَيَقُولُ نَعَمْ فَيَقُولُ أَرَأَيْتَ مِنْكَ

آیا بودی تو بودی میگردی بان پس میگوید آن روز نمی آری پس میگوید من از اشیای دنیا

أَهْوَانَ مِنْ هَذَا وَأَنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ أَنْ لَا تُشْرِكَ

من از تو کمتر از این صریح و حال آنکه تو بودی در پشت آدم که شریک نه کردانی

بِي شَيْئًا فَأَبَيْتَ إِلَّا أَنْ تُشْرِكَ بِي مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

بعض چیزها پس فرمان برداری نکردی مگر شریک گردانی بدی من متفق علیه است و از

أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي قَوْلِهِ

ابن سعید روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم در تفسیر قول حق که کاهل است فرمود

كَا لِهَلِ أَيْ كَعَكْرِ الزَّيْتِ فَإِذَا تَبَّأَبَا وَجْهَهُ سَقَطَتْ

ای کاهل یعنی مانند در در و عن پس چون نزدیک گردانیده شود کاهل شود

فَرَاوَةٌ وَجْهَهُ فِيهِ سَرَاوَةٌ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

دورخ افتد پوست سر و سر دران از حرارت رواه ترمذی و از ابی هریره

عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْحَمِيمَ كَيْسَبُهُ

رومی است از آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود آن حضرت بر سینه که آب گرم بخندد

كَأَنَّ رُؤْسَهُمْ قَبْلَهُ الْحَمِيمُ حَتَّى يَجْلُصَ إِلَى جَوْفِهِ

بر سر کس ایشان پس در میگذرد آب گرم تا آنکه میرسد تا درون شکم او

فَيَسْتَبِيحُ مَا فِي جَوْفِهِ ثُمَّ يَمْرُقُ مِنْ قَدَمَيْهِ وَهُوَ

پس می شستند چیزی را که در شکم اوست تا آنکه بیرون می آید از هر دو پای او و این است

أَصْبَحًا كَمَا كَانَ سَرَاوَةَ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

صهر پستر باز گرداینده میشود چنانچه بود یعنی بحال خود می آید رواه ترمذی و از

أَبِي إِمَامَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ

ابی امامه رضی عن نبی صلی الله علیه و سلم در تفسیر قول حق

يَسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ يَجْرَعُهُ قَالَ يُقْرَبُ إِلَى فِيهِ

و نوشانیده میشود دور سر را از آب که در او است در حالیکه جرعه میکشد آنرا بنکف فرمود نزدیک کرده میشود

فَيَبْهَهُ فَإِذَا أُرْتِي مِنْهُ شَوَى وَجْهَهُ وَوَقَعَتْ فَرَوَةٌ

صدید لبوی دهن و پس ناخوش میدارد آنرا پس چون نزدیک گردانیده میشود از زبان او بریان میگردد رواه را

سَرَاوَةً فَإِذَا اشْرَبَهُ قَطَعَ أَمْعَاءَهُ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ دُبُرِهِ

در افتد پوست سر و پس چون می نوشد آنرا پاره پاره میکند و دهای او را تا آنکه بیرون می آید از دبر او

يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى وَسَقُوا مَاءَ حَمِيمًا فَقَطَعَ أَمْعَاءَهُمْ

میگوید حق تعالی و نوشانیده میشوند در جیان آب گرم پس پاره پاره گرداند و دهای ایشان

وَيَقُولُ وَإِنْ لَيْسَ عَيْتُكَ أَيَاثُ أَيْمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوَى

و میگردد حق تعالی و اگر فریاد کنند کافران از شکنجه فریاد رس کرده شوند بآب که مانند مس که افتد

له صبر و تقوی
صادق و سلوک
که باطن و آن اشاره
به آیه شریفه
بطن و دایره دراز
لمسک است
مخبر از کتب

۴
۵

الْوَجْهَ بِلِسَانِ الشَّهَابِ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ ابْنِ

بریان میکند روها را بدو ششیدنی است آن آب رواه الترمذی و ابن

عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ

عباس روز مرده است که آن حضرت صلوات الله علیه وسلم خواند

هَذِهِ آيَةُ اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ

این آیت را که هر هینید خدا می تعالی را حق پر هیز و هیزید

مُسْلِمُونَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ

که شما مسلمان باشید فرمود آن حضرت صلوات الله علیه وسلم اگر

أَنْ قَطْرَةً مِنَ الزَّقِيمِ تَكَرَّرَتْ فِي دَارِ الدُّنْيَا كَأَنْتُمْ

یک قطره از زقوم بچکه در سراسر دنیا نناه گرداند

عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ مَعَالِيهِمْ فَكَيْفَ يَمُنُّ بِكَوْنِ

زمینیان اسباب زندگانی ایشان را پس چگونه باشند حال کسی که باشد زقوم

طَعَامَهُ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ

خوراک دس رواه ترمذی و روایت است از ابو سعید را از آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَهُمْ فِيهَا كَالْحُونَ قَالَ تَشْوِيهِ

صلوات الله علیه وسلم در تفسیر هم فیما کالحون پس گفت میسوزد

النَّارِ فَتَقْلَسُ شَفْتَهُ الْعُلْبَا حَتَّى تَبْلُغَ وَسَطَ رَأْسِهِ

روسی ایشان از آتش بر هم بچود و منقبض میزد و لب زمین او تا آنکه میرسد لب زمین و دس

وَتَسْتَزْخِي شَفْتَهُ السُّفْلَى حَتَّى تَضْرِبَ سِسْتَهُ رَوَاهُ

در میان سدا و فرو می هشتد لب زمین وی تا آنکه میرسد ناف از او رواه

الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترمذی و از انس روز مرده است از آن حضرت صلوات الله علیه وسلم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ انكفوا فإنكم تستر أوجعاً فتابوا كواً فان

فرمود ای مردمان بگنجد از ترس خدا پس از نمی توانید که بگریهید پس بگنجد

أهل النار يتكلمون النار حتى يسيل دموعهم في

مردمان در آتش سخن می گویند در آتش تا آنکه روان میزد و اشکهای ایشان در

وجوههم كأنها جداول حتى تنقطع الدموع

رونها و ایشان گویا اشکها همچو جویهای خرواند تا آنکه پسری می شود اشکها

فيسيل الدماء فتقرح العيون فلو أن سفناً اجرت

پس روان میگرد و خونها پس زخمی میکند چشمها را پس اگر کشتیها را در شکلهای

فيها آيات رواة في شرح السنة و عن أبي هريرة

ایشان هرگز این روان گرد در روایت کرد در شرح سنت از ابی هریره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم میان

مكبي الكافر في النار مسيرة ثلاثة أيام للراكب

دو روز کافر در آتش دو روز مسافت سه روز است هر سوار

المسرع وفي رواية غيره من الكافر مثل أحد غلظه

تیز رود و در روایت دیگر آمده که دندان کافر و زقیقت مانند کوه احد

جلده مسيرة ثلاث رواة مسلم و عنه قال

و سلم بر جلد او بچوب سه روز راه روان مسلم و هم از وی روایت که فرمود

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضرس الكافر

آنحضرت صلی الله علیه و سلم دندان کافر

يوم القيمة مثل أحد و فخذة مثل البيضاء و مقعدة

روز قیامت مانند کوه احد است و دندان وی مانند بیضاست و چنانست او

روز قیامت مانند کوه احد است و دندان وی مانند بیضاست و چنانست او

مِنَ النَّارِ مَسِيرَةٌ تَلْبَسُ مِثْلَ الزَّبَدِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ...

از آتش روزی مسافتی سه شب مانند تریزه زبده است رواه ترمذی و هم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ غِلَظَ جِلْدِ الْكَافِرِ...

از و کلفت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستیکه سلیقه پوست کافر

اِثْنَانِ وَكَرْبَعُونَ ذِرَاعًا وَإِنَّ فِي سَهْمٍ مِنَ الْجَهَنَّمَ...

دو و چهل ذراع است و بدستیکه دنان او مانند کوه احد است و بدستیکه کوه احد

مِنْ جَهَنَّمَ مَا بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ...

از جهنم مقدار مسافت ما بین مکه و مدینه است رواه ترمذی و از ابن

عُمَرَ رَوَاهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْكَافِرَ...

عمر روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستیکه کافر

يَسْمِعُ لِسَانَهُ النَّارَ وَكَانَ يَتَّقِي كَهْوَةَ النَّاسِ رَوَاهُ أَحْمَدُ...

هر آنکه میبکشد زبان خود را بر زمین سه میل یا شش میل پله کمال میکند زبان او را مردم رواه احمد

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَ... أَبِي الدُّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ...

و ترمذی روایت هست از ابی الدرداء رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُلْقَى عَلَى أَهْلِ النَّارِ الْجَوْءُ فَيَعْدِلُ مَا هُمْ فِيهِ مِنَ الْعَذَابِ...

علیه سلم اشاخته میشود بر دوزخیان رسنگ پس برابر رسنگ عذاب رسنگ چیزه را که ایشان

يَسْتَغِيثُونَ أَنْ يَجْعَلُوا بِطَعَامٍ مِنْ فَرَخٍ لَا يَسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مَنْ...

پس فریاد میکنند از آله رسنگ پس فریادرسی کرده میشوند بطعام گناه خارا که فریاد رسنگ درازد و سینه رسنگ فریاد از آله

جَوْءٍ فَيَسْتَغِيثُونَ بِالطَّعَامِ فَيَجْعَلُونَ بِطَعَامٍ ذِي عَصَاةٍ...

رسنگ پس باز فریاد میکنند بطعام پس فریادرسی کرده میشوند بطعام کلوسیر

فَيَذَكِرُونَ أَنَّهُمْ كَانُوا يُجَادُونَ الْفَضِصَ فِي الدُّنْيَا بِالشَّرَابِ...

پس یاد می آورند که ایشان بودند که میبذارند بر اینند بطعام های کلوسیر را در دنیا با آب

روایت ترمذی و ابن عمر

فَيَسْتَعِينُونَ بِالشَّرَابِ قَلِيلٍ قَرَأَ إِلَيْهِمُ الْحَمِيمُ بِكَلَامِ الْحَدِيدِ

پس باز فریاد میکنند با آب پس برداشته میشود سبک ایشان آب گرم با موزهای حید

وَإِذَا دَنَسْتُمْ مِنْ وُجُوهِهِمْ سُورَتٌ وَوُجُوهُهُمْ قَادًا إِذْ خَلَّتْ لُبُوتُهُمْ

پس چون نزدیک می آید از رویهای ایشان بریان میسازد روی ایشان را پس چون در میآید شکم های

قَطَعَتْ مَا فِي بُطُونِهِمْ فَيَقُولُونَ ادْعُوا خِرْنَةَ جَهَنَّمَ فَيَقُولُونَ

ایشان را پاره پاره میکند چیزی را که در شکم های ایشان است پس میگویند دوزخیان دعا کنید خازنان جهنم را پس میگویند

أَلَمْ تَرَ أَنَّ تَابِتَكُمْ رُسُلَكُمْ بِالْبَيْتِ قَالُوا بَلَى قَالُوا فَادْعُوا

خازنان دوزخ آیا نبود که می آمدند شما را پیغمبران شما بجهنمات میگویند دوزخیان آری آمدند پس میگویند خازنان دعا

وَمَا دَعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ قَالِ فَيَقُولُونَ ادْعُوا مَالِكًا

کنید امید ایجاب نیست زیرا که نیت دعا کافران مگر در گمراهی پس فرمود آنحضرت پس میگویند دوزخیان بیکدیگر ای بگویند

فَيَقُولُونَ يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رُبِّيكَ قَالَ فَيَجِئُهُمْ أَنَّهُمْ

پس میگویند یا مالک باینکه بپیران ما را برود کار تو گفت آنحضرت جواب میدهد مالک ایشان را بگویند

مَا كُنْتُمْ قَالِ الْأَعْْمَشُ نُبِّئْتُ أَنَّ بَيْنَ دُعَائِهِمْ وَاجْتِنَالِكِ

شما درنگ گفتگان اندر دوزخ گفت آعمش خبر داده شدم که میان خواندن ایشان و اجتناب از او مالک

إِيَّاهُمْ أَلْتِ عَاهٍ قَالِ فَيَقُولُونَ ادْعُوا رَبَّكُمْ فَلَا أَحَدٌ خَيْرٌ مِنْ

ایشان را هزار سال است گفت آنحضرت پس میگویند بخوانید پروردگار خود را پس نیت میگویند بهتر از

رَبِّكُمْ فَيَقُولُونَ رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ

پروردگار ما پس میگویند ای پروردگار ما غلبه کرد بر ما بدبختی ما و بودیم ما قومی گمراه

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ قَالِ فَيَجِئُهُمْ اخْسَافًا

ای پروردگار ما بیرون آر ما از آتش پس اگر باز گردیم ما بکفر پس ظلم گفتند گمراهیم بنفس خود گفت آنحضرت پس در زمین

فِيهَا وَلَا تَحْكُمُونَ قَالِ فَعِنْدَ ذَلِكَ يَسْتَوُونَ مِنْ كُلِّ حَيْرٍ وَعِنْدَ ذَلِكَ

پروردگار ایشان را دوشوید بر گردید بر شمشیر سخن میگویند گفت پس نزد آن نامید میشوند از هر نیکی دزدان

له
عقد ۱۲ رکعت ۱۰

خَدُونَ فِي الزَّيْفِ وَالْمَخْزَةِ وَالْوَيْلِ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ

در نهاده و فریاد و جفا که خزان میبندد و در دریغ خوردن و او بیای کردن گفت عبدالله

عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَالنَّاسُ لَا يَنْفَعُونَ هَذَا الْحَدِيثَ كَمَا أَنَّهُ التَّرْمِذِيُّ

عبد الرحمن یعنی از روایت این حدیث است و مردم نفع نمیکنند این حدیث را چنانچه خداوند موقوف بر این حدیث است

وَعَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از نعمان بن بشیر روایت شد که شنیدم از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ أَتَدْرِكُكُمْ النَّارُ أَنْ تَدْرِكُكُمْ النَّارُ فَمَا تَرَالِ

و مسلم را مکرر میفرمود ترا سایندم شمار از آتش دوزخ ترا سایندم شمار از آتش دوزخ نعمان

يَقُولُهَا حَتَّىٰ لَوْ كَانَ عَمَّا مِيكَانَ الشُّبْرَةِ وَحَتَّىٰ سَقَطَتْ

میگوید پس متصل میگفت آنحضرت این کلام تا آنکه اگر میبود حضرت در اینجا میفینید تا از مردم که در بار آتش است

مَحْبِصَةٌ كَانَتْ عَلَيْهِ عِنْدَ رَجُلٍ مِنْ رِوَاةِ النَّارِ حَتَّىٰ وَعَنِ

محبصه ای که در آنجا بود بر بدن آنحضرت نزد هر دو پسر مبارک آن حضرت روایت کرد این حدیث را در آن روز

الْحُسَيْنِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

حسین روایت گفت حدیث کرد ما را ابو هریره از آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ تَوَدَّانِ مَكُونَ فِي النَّارِ يَوْمَ

علیه وسلم فرمود آفتاب و ماه دو نورانه پیچیده در دوزخ روز

الْقِيَامَةِ فَقَالَ الْحَسَنُ وَمَا ذَنِبُهُمَا فَقَالَ أَحَدُ ثَمَّكَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

قیامت نور نفعی مثل شمشیر از آن پس گفت حسن چیست گناه آن شمشیرها پس گفت ابو هریره خبر میدهم ترا از این خبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَكَتَ الْحَسَنُ وَرَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي

صلی الله علیه وسلم و تو مقابل میکنی نص جبار باقی است از این سخن جبار غول ناست از این که خدا

كِتَابِ الْجَنَّةِ وَالشُّوْبِ وَعَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

میکنند هر چه خواهد خاموش از حسن است که در این حدیث را بیست و ندر بحث و شوبر فلان ابی هریره روایت گفتند فرمود آنحضرت

در نهاده و فریاد و جفا که خزان میبندد و در دریغ خوردن و او بیای کردن گفت عبدالله

میگوید پس متصل میگفت آنحضرت این کلام تا آنکه اگر میبود حضرت در اینجا میفینید تا از مردم که در بار آتش است

میکنند هر چه خواهد خاموش از حسن است که در این حدیث را بیست و ندر بحث و شوبر فلان ابی هریره روایت گفتند فرمود آنحضرت

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ إِلَّا الشَّقِيُّ

صلی الله علیه وسلم در آید آنکس مومن جزا نکند بد بخت

قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنِ الشَّقِيُّ قَالَ مَنْ دَانَ لِنَفْسِهِ يَبْغِي وَيَعْمَلُ لِلَّهِ بَطَاطَةً

پرسیده شد ای رسول خدا بد بخت کیست فرمود آنکس که بخواهد بگردد برای خدا طاعت را

لَمْ يَبْرَأْ لَهُ بِعَصِيَّةٍ رَوَاهُ ابْنُ مَرْجَانَ وَابْنُ عَسَاكِرَ

حسن نکند برای خدا گناه روایت کرد ابن مرزبان و ابن عساکر

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُعْظَمُ أَهْلُ النَّارِ فِي نِزَاةٍ

از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود که بزرگترین اهل نیروز و نیروزیان در روز

حَتَّى أَنْ مَا بَيْنَ شَجْمَةٍ أَوْ أَحَدِهِمْ إِلَى عَاتِقِهِ مَسِيرَةَ مِيلَيْنِ

تا آنکه میان زرد گروش یکبار ایشان تا دو ششمی مسافت سیر هفتصد

وَأَنْدَعَامٍ وَإِنَّ عِلَاقَةَ الْجَنَّةِ لَسَبْعُونَ ذِرَاعًا وَإِنَّ خَيْرَ مِثْلِ أُحُدٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ

سال راه است بر سینه سیر هفتصد گز است و بدرستیکه در آن دوزخی مانند کوه احد است رواه احمد

بَابُ خَلْقِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ

باب در پیدایش جنت و دوزخ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا

روایت از ابوهریره رضی الله عنه که فرمود که صلوات الله علیه وسلم فرمود

خَلَقَ اللَّهُ الْجَنَّةَ قَالَ لِيَجِبْرَيْلُ إِذْ هَبَّ فَانظُرْ أَيُّهَا فَذْ هَبَّ

چون پدید آمد خدا جنت را گفت مر جبرئیل آرا بجز جبرئیل پس گفت ای جبرئیل

فَنظَرَ إِلَيْهَا وَإِلَى مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهَا مِنْ نَارٍ لَمَّا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَهَا

پس نظر کرد آنسوی جنت و آنسوی آن چیز که آماده کرده است خدا برای آن از آتش پس نظر کرد آنسوی جبرئیل

رَبِّي وَعَسَى تَأْتِيكَ لَا تَسْمَعُ بِهَا إِلَّا دَخَلَهَا ثُمَّ حَفَمَ

ای پروردگار من بجزت تو سوگند نمیشنود صفات جنت را هیچ یک مگر آنکه محو آید او را و بعد از آن

يَا لَمَّكَارَهِ ثُمَّ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ إِذْ هَبْ فَانظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ

بهشت را بگردان طبیعت پستتر گفت حق تعالی ای جبرئیل برو پس نظر کن بسوی بهشت فرمود پس رفت

فَنظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَسِيتُ

جبرئیل پس نظر کرد بدان پستتر آمد در حضرت حق پس گفت ای پروردگار من سوگند بهزت تو به تحقیق ترسیدم

أَنْ لَا يَدْخُلَهَا أَحَدٌ قَالَ فَلَمَّا خَلَقَ النَّاسَ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ

من که در بنیاد آنرا بیج کی فرمود هر گاه که پیدا کرد خدا تعالی آتش دوزخ را گفت خدا بیجا ای جبرئیل

إِذْ هَبْ فَانظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ فَنظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيْ رَبِّ

برو پس زان کن بسوی دوزخ پس رفت پس نظر کرد بسوی دوزخ جبرئیل پس آمد جبرئیل پس رفت

وَعِزَّتِكَ لَا يَسْمَعُ بِهِ أَحَدٌ فَيَدْخُلُهَا فَحَقَّهَا يَا شَهَوَاتِ ثُمَّ

ای پروردگار من قسم بهزت تو نمیشنود و صف آتش دوزخ بیج کی پس خواهد که در آید پس کرد کرد اگر در آید آنرا بشنود

قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ إِذْ هَبْ فَانظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ فَنظَرَ إِلَيْهَا

نفسها پستتر گفت ای جبرئیل برو پس نظر کن با آتش دوزخ گفت آنحضرت پس رفت جبرئیل پس نظر کرد

فَقَالَ أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَسِيتُ أَنْ لَا يَبْقَى أَحَدٌ إِلَّا

بسوی آتش پس گفت ای پروردگار قسم بهزت تو به تحقیق ترسیدم که باقی نماند هیچ کی مگر آنکه

دَخَلَهَا سِوَا أَهْلِ الْبُودِ وَأَهْلِ الْبُرْمِيدِ وَالنَّسَائِطِ

در آید دوزخ را رواه ابوداؤد و ترمذی و نسائی

بَابُ بَدْءِ الْخَلْقِ

باب در پیدایش خلق

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ

و اوست آنکه بیافرید آسمانها و زمین را در شش روز و بود

رَبُّهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَ لَقَدْ خَلَقْنَا

عرش او بر آب تا آنکه بیازماید شمارا کدام شما نیکو است بر کرد از او هر آنکه بدتر است از او بریم

الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ثُمَّ جَعَلْنَا نُطْفَةَ فِي فَتْرَةٍ

آدمی را از خلایق گل پس گردانیدیم اورا نطفه در تفرگ است

مَكِينٍ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا

استوار پس آفریدیم قطره را خون بسته پس آفریدیم خون بسته را پاره گوشت پس آفریدیم

الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ نَسْأَةً أُخْرَى

پاره گوشت را استخوان پس پوشانیدیم استخوان را گوشت پس آفریدیم اورا آفریدیم دیگر پس

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ثُمَّ إِنَّكُمْ لَجَعَلْتُمُوهَا كَيْدًا

بزرگ است من تعالی نیکیو آفرینندگان پس بدستیکی شما پس ازین هر آینه مردانید

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

پس بدستی شما روز رستیز بر ایلیغنه شدید بیایزیه آسمانها بی ستون محاسبینی

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ

وینهاد در زمین کوهها تا حرکت نکند بشما و پراننده کرد دران از

كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ

چشم جنبنده و فرو فرستادیم از آسمان آبی پس بو یاغیدیم دران از هر صنفی

شَوْجٍ كَرِيمٍ قُلْ أَنتُمْ لَكُمْ تَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ

بزرگ بگو ای ایدرسته شما نیکر دیدنر میکنید بآنکه آفرید زمین را

فِي يَوْمٍ مَيِّنٍ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أُنْدَادًا ذَٰلِكُمْ رَبُّ الْعَالَمِينَ وَجَعَلَ

در روز و میسازید در اورا همتایان این پروردگار جهانیان است و گردانید

فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ قَوِّهِ وَبَارَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا

دران کوهها از زبر آن و برکت کرد دران و اندازه کرد دران قوتها را آن

فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ

در چهار روز کیسانست بر اما خواهندگان پس قصد کرد سوی آسمان

جلد
جزء اول رکوع ۱۴

جلد
جزء اول رکوع ۱۴

وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَ لِلْأَرْضِ أَنْتِنَا طَوَّمَا نَكْرَهَا قَالَتَا

و آن دو دست پس گفت مر آنرا و مر زمین را بیایید خوش یا ناخوش گفستند

أَتَيْنَا كَمَا آتَيْنَ فَقَطَّهِنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمٍ يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي

آیدیم فرمایند و از آن پس حکم کرد آنها را هفت آسمان در دو روز و وحی کرد در

كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَحِفْظًا ذَلِكَ

بر آسمان فرمان آنرا و آراستیم آسمان نزدیکی را بچراغها و نگاهداشت این

تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ

اندازه غالب داناست خداوند آنکه بیافرید هفت آسمانها را و از

الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ

زمین مانند آن فرود می آید فرمان خدا میان آسمانها و زمین تا بدانند آنکه خداست تعالی بر

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَتِلْكَ

آفریدن همه چیز تواناست و تا بدانند آنکه خدا تعالی بدانشته که در رسیده است همه چیز را از روی علم این

مَجْتَنَّا أَتَيْنَاهَا أَبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ نَزَّ فَمَدَّ رَجُلًا

بر این است دادیم آنرا بآبراهیم بر گروه او بر بیداریم مرتبهها

مَنْ لَشَاءٍ إِنْ رَأَيْتَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ

هر که میخواهیم بدستش پروردگار تو حکم کننده است دانا و بخشنده هم مراد است اسحق

وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ

و یعقوب هر یک را راه نمودیم و نوح را راه نمودیم پیش ازین و از فرزندان او

دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ

داود را سلیمان را و ایوب را و یوسف را و موسی و هارون را

وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ

و همچنین پاداش میدهم نیکوکاران را و زکریا و یحیی را و عیسی را

وَالْيَاسُ كُلُّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ وَإِسْمَاعِيلُ وَالْيَسَعَ وَيُوشَعَ وَخُطُّبًا

عنه في الحديث

وایاس را همه از صالحین اند و اسمعیل را و الیسع را و یوشع را و لوط را

وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا

و همه را افزودیم بر جهانیان نغمه ای آتش باش و د و سالم

عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ إِذِ ابْتَدَأَ فَجَعَلْنَا هُمَا الْآخِرِينَ

بر ابراهیم و خواستند بآن مکه پس دانیدیم ایشان را زیان کار

وَجَنَانًا وَلَوْطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ

و بر ما نیدیم اورا و لوط را سوئے زمین که برکت کردیم در آن مرجهایان را

عنه في الحديث

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ

و چون گفت عیسی پسر مریم ای فرزندان یعقوب بد رستی من فرستاده خدایم

الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُعْتَصِرًا بِرَسُولٍ

سوءی شما باوردارنده مر آنرا که پیشین منست از تورات و مژده دهنده بفرستاده

يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا

که آید از پس من نام او احمدست پس چون آید بر ایشان بد برهاننا گفتند

هَذَا سِحْرٌ وَمُبِينٌ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ

این حاد و گیسو آشکارا و بر آنند آفریدیم آدمی را از گشک

مِنْ حَمِيمٍ مُسْتَوِينَ وَالْبَحَانَ خَلَقْنَا لَهُ مِنْ قَبْلِ مِنْ نَارِ السَّمَوَاتِ

از سیاه بوی ناک و پدید بر یاز آفریدیم اورا پیش از آن از آتش گرم

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

و بر آنند بد رستی میا فریدیم آسمانها و زمین ا و آنچه در میان آنهاست در شش روز

وَمَا مَسْكَنًا مِنْ غَيْبٍ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

و نه سید نار ایچ مانده بد رستی در آفرینش آسمانها در زمین

عنه في الحديث

عنه في الحديث

عنه في الحديث

وَ اِخْتِلَافِ الدِّيَارِ وَ النَّهَارِ لَا يَاتِ لِأُولِي الْأَلْبَابِ الدِّينَ

و آمدن شد شب و روز هر آینه آیتهاست مر خدا و ندان خرد بار ۲۳

يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَ قُعُودًا أَوْ عَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ

یاد می کنند خدا را ایستاده و نشسته و بر پهلوها و اندیشه میکنند در آفرینش

السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا قَدْحًا فَتَنَّا

۲ سماها و زمین بهر دو کار ما نافریده این را باطل پانی ست ترا پس کجا کرد

عَذَابِنَا إِنَّا قَوْلُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا مِن رَّبِّهِمْ

ما را از عذاب استنش بگوئید ایمان آوردیم بخدا آنچه فرود فرستاده شد سوی ما آنچه فرود آمده سوی ابراهیم

وَ إسماعِيلَ وَ إسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ وَ الْأَسْبَاطَ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَ عِيسَىٰ وَ مَا أُوتِيَ

و اسمعیل و اسحق و یعقوب و اولاد یعقوب و آنچه داده شد موسی و عیسی را و آنچه فرود

النَّبِيِّينَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا انْفِرَاقَ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَ وَضَعْنَا لَهُمْ مَسَلِكُونَ

پیغمبران از پروردگار خود جدائی نکنیم میان یکی از ایشان و ما را اورا گردن نهاد گانیم

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ لَّيْسَ مِنْ كَلِمَةِ اللَّهِ وَ زُفِرَ

این فرستادگان افزونی دادیم برخی ایشان را بر برخی از ایشان آنکه سخن گفت خدای و بر دست

بَعْضُهُمْ دَرَجَاتٍ وَ آتَيْنَا عِيسَىٰ بِنَاصِرٍ وَ آتَيْنَاهُ الْبُحْرَانَ وَ آتَيْنَاهُ الْبُرُوجَ

ایشان را پایها و دادیم عیسی پس مریم را معجزات برونش و فرستادیم او را بجان

الْقُدْسِ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ مِنَ النَّبِيِّينَ

پاک بدستیک ما و فرستادیم بسوی تو چنانچه و فرستادیم بسوی نوح و پیغمبران

مِنْ بَعْدِهِ وَ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَ إسماعِيلَ وَ إسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ

از پس او و فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحاق و یعقوب

وَ الْأَسْبَاطَ وَ عِيسَىٰ وَ يُونُسَ وَ هَارُونَ وَ سُلَيْمَانَ

و اولاد یعقوب و عیسی و یونس و هارون و سلیمان

لعل جزا رسوخ

بمعجزات رسوخ

سله جزا رسوخ

وَ اتَيْنَا دَاوُدَ رُؤْيَا رَأْيِ سُلَاقِدٍ قَصَصْنَا هُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلِ

وچنانکه داوید را در خواب و چنانکه فرستادیم پیغمبران که قصه کردیم ایشانرا بر تو پیش ازین

وَمَا سَلَاكُمْ نَقْصُصُهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا وَرَأْسًا

و فرستادگان که قصه نکردیم ایشانرا بر تو و سخن گفتند خدا با موسی منم که کلمات فرستادگان

مُتَّبِعِينَ وَمَنْذِرِينَ لِيَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

مزدور و دهنندگان و بیم کنندگان تا نمانند برای مردمان بر خدا از پس فرستادن پیغمبران

وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

و هست خدا عز و جل حکم کننده روایت است از ابی هریره رضی الله عنه شنیدم که رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ **إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ**

صلوات الله علیه و سلم را که میفرمود بدرستی که خدا تعالی نوشت کتابی را پیش از آنکه بیابد

الْخَلْقَ أَنْ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي فَهُوَ رَحِيمٌ كَبَّ عِنْدَهُ فَوْقَ

خلق را بدرستی که رحمت من پیشینی کرده است غضب را پس آن کتاب نوشته است نزد او بر

الْعَرْشِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ بَيْنَمَا نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عرش متفق علیه و هم از ابو هریره رضی الله عنه روایت است گفت در آنوقت که آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ جَالِسٌ وَأَصْحَابُهُ إِذَا ابْنَى عَلَيْهِمْ سَحَابٌ فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ

و سلم نشسته است و یاران او ناگاه آمد بر ایشان ابری پس گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **تَدْرُونَ مَا هَذَا قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ**

صلوات الله علیه و سلم آیا میدانید چیست این گفتند بدان بر عبادت خود خدا و رسول

أَعْلَمُ قَالَ هَذِهِ الْعَنَانُ هَذِهِ سَرَّوَايَا الْأَرْضِ لَسِيوقَهَا اللَّهُ إِلَى

دانایترینست فرمود این عنانست پس فرمود این ابرها را در آسمان زمین است میرانند آنها را خدا بسوی

قَوْمٍ لَا يَشْكُرُونَ وَ لَا يُدْعُونَ لَهُ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا قَوْمِكُمْ

تو نمیکند شکر میکنند خدا را و نخوانند او را پس گفت آنحضرت آیا میدانید که چیست قوام شما

Handwritten marginal notes in Arabic script, including a large initial 'ع' and several lines of text.

قَالُوا اللَّهُ وَسَأَلُوهُ أَعْلَمُ قَالَ فِيهَا الرَّفِيعُ سَقَفَ عَفْوُ وَوَجَّ

گفتند اصحاب بعد ورسول او دانا ترست گفت آنحضرت پس بر سئید که فرمود شماست نجیب است همان سقفت

بِمَكْنُونٍ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا بَيْنَ يَدَيْكُمْ وَبَيْنَهَا قَالَ اللَّهُ بَرَكَاتُهَا

اسلمن ترم آنست که در پیشه و از سقفت پست فرمود آیا میدید یا بعد چه قدر مسافت است میان شما و میان آسمان گفتند صحابه خدا و رسول او

أَعْلَمُ قَالَ بَيْنَ يَدَيْكُمْ وَبَيْنَهَا خَمْسِمِائَةَ عَامٍ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ

دانیست فرمود در میان شما و در میان آسمان ششصد ساله است فرمود آیا میدید یا بعد چه مسافت است بالا آسمان

ذَلِكَ قَالُوا اللَّهُ وَسَأَلُوهُ أَعْلَمُ قَالَ سَمَاءٌ إِنَّ الْعُودَ مَا بَيْنَهُمَا كَمِثْلِ

گفتند صحابه خدا و رسول او دانا ترست فرمود آسمان دیگر است که در وقت که میان این آسمان است

سِنَةٍ ثُمَّ قَالَ كَذَلِكَ حَتَّىٰ عَدَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ مَا بَيْنَ سَمَائَيْنِ

ساله است گفت آنحضرت تا آنکه شمرده هفت آسمان را مسافت در میان هر دو آن مقدار مسافتی

مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ ذَلِكَ

که میان آسمان و زمین است پستتر گفت آنحضرت آیا میدید یا بعد چه مسافت است بالا این آسمانها

قَالُوا اللَّهُ وَسَأَلُوهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّ فَوْقَ ذَلِكَ الْعَرْشُ وَبَيْنَهُمَا

گفتند صحابه بعد ورسول او دانا ترست فرمود بر سئید که بالا ای این هفت آسمان عرش است در میان عرش

وَبَيْنَ السَّمَاءِ بَعْدَ مَا بَيْنَ السَّمَائِينَ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ

در میان آسمان مقدار و چه مسافت است میان هر دو آسمان است پستتر گفت آیا میدید یا بعد

مَا الَّذِي تَحْتَهُ قَالُوا اللَّهُ وَسَأَلُوهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّهَا الْأَرْضُ

چسبیت آن چیز که زیر شماست گفتند صحابه خدا و رسول خدا دانا ترست فرمود بر سئید که آن زمین است

ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا تَحْتَ ذَلِكَ قَالُوا اللَّهُ وَسَأَلُوهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّ

پستتر فرمود آیا میدید که چسبیت زیر این زمین گفتند صحابه خدا و رسول او دانا ترست فرمود بر سئید

تَحْتَهَا أَرْضٌ آخَرَىٰ بَيْنَهُمَا مِائَتٌ خَمْسِمِائَةَ سَنَةٍ حَتَّىٰ عَدَّ

زیر این زمین دیگر مسافتی نیز پانصد ساله راه است

سَبْعَ أَرْضَيْنِ بَيْنَ كُلِّ أَرْضَيْنِ مَسِيرَةَ مِائَةِ سَنَةٍ شَعْرًا

هفت زمین را میان هر دو زمین مسافت با نصد سال است

قَالَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوَأْتَكُمْ دَلِيلٌ يَجْعَلُ إِلَى الْأَرْضِ

گفت سوگند بان فراتید که جان محمد در دست قدرت اوست اگر بوی که نشان دهد و میگردانید زمین

السُّفْلَى لَصَبَطَ عَلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ

که بایان ترا ز همه است هر آینه منم افتد و آن زمین بفرمان من است اول و آخر و ظاهر

وَالْبَاطِنُ وَمَا بَيْنَ يَدَيْ عِلْمِي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

و باطن و ما بین دستهای منم دانم رواه احمد و ترمذی

وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و هم از دست اوست که گفت که منم از دست خداست

وَسَلَّمَ بِيَدَيْ فَقَالَ خَوَّيَ اللَّهُ التُّرْبَةَ يَوْمَ السَّبْتِ وَخَلَقَ فِيهَا

و سلم بر دو دست مرا پس فرمود و پدید کرد خاک را در روز شنبه و پدید کرد در روز

الْحَيَّالِ يَوْمَ الْأَحَدِ وَخَلَقَ الشَّجَرَةَ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَرَكِبَتِ الْاَكْمَامُ

کوههارا روز یکشنبه و پدید کرد درختان را در روز دوشنبه و پدید کرد کوهها

يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ وَخَلَقَ النَّوَّارَ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ وَبَنَى فِيهَا الدِّيَارَ يَوْمَ

روز سه شنبه و پدید کرد نور را در روز چهارشنبه و بناگذاشت در زمین بنسبندهارا روز

الْخَمِيسِ فَخَلَقَ آدَمَ بَعْدَ الْعَصْرِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فِي آخِرِ الْخَلْقِ

پنجشنبه و پدید کرد آدم را بعد از نماز عصر در آخرین آفرینش

وَآخِرَ سَاعَةٍ مِنَ النَّهَارِ فَيَأْتِيَنَّ الْعَصْرَ إِلَى اللَّيْلِ رَوَاهُ الْأَسَدُ

و در آخر ساعت از روز میان عصر تا شب روایت کرد این حدیث را

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دوازدهمین عباس در روایت گفت منم بود آفرینش خداوند عالم

إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ إِسْرَائِيلَ مِنْ نُورٍ خَلَقَهُ صَافًا قَدْ مَبَّهَ لَا يَرُوعُ

بدست که خدای تعالی پدید آورد اسرائیل را آن روز که میده کرده است او را در طایفه صفی تنده آید و پاکیزه

بَصْرًا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سَبْعُونَ نُوْرًا أَمَامَهَا

و نیکو دیدار اسرائیل چشم خود را از نور میان اسرائیل و درگاه تبارک و تعالی هفتاد نور است که جفاست

مِنْ نُورٍ يَدْنُو آمِنَهُ إِلَّا أَحْتَرِقَ رَأْوَاهُ الذَّمْدِي وَصَحَّحَهُ

نمیست از آن هفتاد نور که نوبه که نزدیک شود از پروردگار که اگر نگاه کند که بسوزد در روایت کرد این حدیث را از محمد صلی الله علیه و آله

وَعَنْ ذُرَّادَةَ بِنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ذراره بن ابی اوفی رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه و آله

قَالَ لِحَبِيبِ بْنِ أَبِي بَرزَةَ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فرمود که حبیب بن ابی برزید پرسید از آنحضرت و گفت ای محمد

إِنَّ بَيْتِي وَبَيْتَهُ سَبْعِينَ حِجَابًا مِنْ نُورٍ كَوْنُ نَوْتٍ مِنْ بَعْضِهَا

بدستی میان من و میان خدا هفتاد حجاب است از نور اگر نزدیک شوم از بعضی

لَا أَحْتَرِقُ هَكَذَا فِي الصَّابِغِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ

آن جفاها بر آید بسوزم و همچنین است روایت مصابیح از جابر بن عبد الله رضی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أُذِنَ لِي أَنْ أُحَدِّثَ

روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و آله فرمود اذن کرده شدم که حدیث کنم

عَنْ مَلَكٍ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّهِ مِنْ حَمَلَةِ الْعَرْشِ أَنَّ مَا بَيْنَ شَحْمَةَ

و خبر دهم از عنایت فرشته از فرشتگان خدا از حاملان عرش که میان دو نوز گوش و سه

أُذُنِي إِلَى عَائِشَةَ مَسِيرَةَ سَبْعِينَ عَامًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

تا صد ششده جای میر هفت صد سال است روایت کرد این حدیث را ابو داود

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

از عایشه رضی الله عنها روایت از آنحضرت صلی الله علیه و آله که فرمود

نور است از نور
اضحی در حدیث
نور است از نور

خُلِقَتْ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَّاءٍ مِنْ تَحْتِ السَّارِ

پیدا کرده شده اند ملائکه از نور و پیدا کرده شده است جان کچه در جنان است از زائاد انش که بیخبر است از این

وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُمْ سَرَّاهُ مُسَلِّمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

و پیدا کرده شده است آدم از آنچه صفت کرده شده است رواه مسلم ۳۳۵ ابوی هریره رض

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **جَلِيلٌ** أَكْرَمُ

مروست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم مسلمان بزرگتر است

عَلَى اللَّهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلَائِكَةِ سَرَّاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ

بر خدا از بعضی فرشتگان رواه ابن ماجه و از جابر منهد است

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَمَا خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ وَخَلَقَ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود هنگامیکه پیدا کرد خدای تعالی آدم را

قَالَ يَا مَلَائِكَةُ يَا رَبِّ خَلَقْتَهُمْ يَا كَلُونَ وَيَا كُفْرَ بَوَانٍ وَيَسْجُونِ

گفتند سلطان ای پروردگار پیدا کردی تو ایشانرا که میفرزند و می نهند و جماع میکنند

وَيَرْكَبُونَ فَأَجِبْ لَهُمُ الدُّنْيَا وَلَنَا الْآخِرَةُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ

و سوار میشوند پس بگردان مرا ایشانرا دنیا و ما را آخرت فرمود خدای تعالی

وَتَعَالَى لَا أَجْعَلُ مِنْ خَلْقَتِهِ بِيَدَيَّ وَتَفَحَّتْ فِيهِ مِنْ سُورَجِي

میگردانم کسی را که پیدا کرده ام من او را بهر دو دست قدرت خود و در مدهام از روح خود

قُلْتُ لَهُ كُنْ فَكَانَ سَرَّاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بگو کسیکه گفتم مرا او را در پیدا کردن بشنوس میگوید رواه بیهقی در شعب ایمان

وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ

و هم از ابوهریره رض روایت است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

طُولُ آدَمَ سِتِّينَ ذِرَاعًا فِي سَبْعِ أَدْرَاعٍ عَرَضًا وَعَنْ

بود درازی قد آدم شصت گز در هفت گز پهنائی واز

النَّبِيُّ أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا صَوَّى اللَّهُ آدَمَ

رضی مروتیت نما حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود وقتیکہ پیدا کرد خدا و تصدیق فرمود آدم را

وَأَمَّا إِبْرَاهِيمَ إِذْ كَرَّمَهُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَبْتَلِيَهُ فَيَجْعَلُ إِبْلِيسَ يُطِيفُ بِهِ

و در جنت گذارشت او را آنقدر که خواست خدای تعالی که بشتن او را پس گشت ابلیس که نزدیک آید

يَنْظُرُ مَا هُوَ فَلَمَّا رَأَاهُ أَحْبَبَتْ عَرَفَتْ أَنَّهَا خَلِقَ خَلْقًا لَا يَمْلِكُ

آدم در حالیکه نگاه میکرد ابلیس که صحبت آدم و چه حال دارد پس چون دید او را که او را شناخت که می بیند که در

رَأَاهُ مُسْلِمًا وَرَضِيَ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ

پیدا میشی که مالک نفس خود میشی انقدر راه مسلم و از ابو ذر رضی مروتیت گفت گفتم من یا رسول اللہ کدام

الْأَنْبِيَاءِ كَانَ أَوَّلَ قَالَ آدَمُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ نَبِيِّ كَانَ قَالَ

یکی از پیغمبران بود نخست فرمود آنحضرت آدم گفتم ای رسول خدا آیا آدم پیغمبر بود فرمود

نَعَمْ نَبِيُّكُمْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ الْمُرْسَلُونَ فَقَالَ

آنحضرت آری پیغمبر بود سخن کرده شد گفتم ای رسول خدا از میان انبیا رسول چند کسند فرمود

ثَلَاثِينَ وَبِضْعَةِ عَشْرٍ جَمَاعَةً غَيْرًا وَفِي سِرِّ رِوَايَةٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ

آنحضرت رسول سیصد و چندین اند و در روایت سیصد و چهار آید جماعت انبوه و در روایتی از ابی امامه

قَالَ أَبُو ذَرٍّ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَمْ وَفَاءُ عِدَّةِ الْأَنْبِيَاءِ قَالَ

گفت ابو ذر گفتم من ای رسول خدا چند است تمام انبیا فرمود

مِائَةٌ أَلْفٍ وَأَرْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ أَلْفًا الرَّسُلُ مِنْ ذَلِكَ

یکصد و بیست و چهار هزار مرسل از میان آنها

ثَلَاثِينَ وَخَمْسَةَ عَشْرٍ جَمَاعَةً غَيْرًا وَهِيَ أَمَّا أَحْمَدُ وَعَنْ

سیصد و پانزده تن جماعت انبوه رواها احمد و عن

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا بَدَأَ

ابن هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در وقت گفت

بَدَأَ يَوْمَ مَرَّ بِرَبِّهِ

اِبْرَاهِيمَ اَلَا تَلْتَكِ كَذِبَاتٍ ثَلْتَيْنِ مِنْهُنَّ فِي رَحْمَةِ اللَّهِ عَمَلًا

ابراہیم مگر سہ بار دودر دودغ ازان سہ برسی خدا کے قول کے علیہ السلام ہوتے

سَقِيمٌ وَقَوْلُهُ بَلْ فَعَلَهُ كَمَا يُرْهُمُ هَذَا وَقَالَ بَيْنَاهُمْ ذَاتِ

من بیمار دودم قول اوست کہ کرد آن فعل را بزرگ ایشان کہ نیست و فرمود آنحضرت در اثنا ہی آنکہ آن

يَوْمٍ وَسَارَةَ اِذْ اَنَى عَلٰى جَبَّارٍ مِنَ الْجَبَّارَةِ فَقِيلَ لَهُ اِنَّ هُنَا

ابراہیم بود در درجعت و سارہ بہراد او بود ناگاہ آمد ابراہیم با سارہ و گذشت بر ہیکل از تنگنای پس کہ فرمود

رَجُلًا مَعَهُ امْرَاةٌ مِنْ اَحْسَنِ النَّاسِ فَاَرْسَلَ اِلَيْهِ فَسَاَلَ عَنْهَا

مردی را بدستیکہ اینجامردی آمدہ است کہ باوی زنی است از بہترین نبی آدم و حسن پس کس فرستاد آن جبار بسوی

مَنْ هَذِهِ قَالَ اُخْتِيْ فَالْتِي سَارَةَ فَقَالَ لَهَا اِنَّ هَذِهِ الْجَبَّارَةُ اِنْ عَلِمَتْ

ابراہیم پس پرسید آنکس ابراہیم را از حال سارہ کہ کہست این زن گفت بر ابراہیم کہ این خواہرنت است پس ابراہیم ہر

اَنَّكَ امْرَاةٌ يُغْلِبُنِيْ عَلَيْكَ وَاِنْ سَاَلَكَ فَاُخْبِرْ بِهِ اَنَّكَ

و تعلیم کرد او را جلد پس گفت سارہ را بدستیکہ این جبار کہ بداند کہ تو زن منست غلبہ میکند مرا بر تو و ترا از من بستاند پس آن

اُخْتِيْ فَاِنَّكَ اُخْتِيْ فِي الْاِسْلَامِ لَيْسَ عَلَيَّ وَجْهُ الْاَرْضِ مِنْ مَوْمِنٍ

کہ تو خواہر منی زیرا کہ تو خواہر منی در اسلام نیست بر روی زمین هیچ مسلمانے

غَيْرِيْ وَعَيْرِكَ فَاَرْسَلَ اِلَيْهَا فَاتِيْ بِهَا قَامَ اِبْرَاهِيمُ يُصَلِّي

جز من و سوائے تو پس فرستاد آن جبار کسے را بسوی سارہ پس آوردہ شد سارہ نزد او و استاد ابراہیم

فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ وَهَبَ بَيْنَا وَلَهَا بَيْدَةٌ فَاُخِذَتْ وَيُرْوَى

تا شمار کند پس تنگیدہ درآمد سارہ بران جبار خواست آنکہ بگیرد او را بدست خود پس گرفتہ شد آن جبار

نَفَطَ حَتَّى رَأَى رَجُلًا فَقَالَ اِدْعِي اللّٰهَ لِيْ وَلَا اُضْرِكْ فَدَعَتِ

کہ از خلق وی آواز آمد چنانکہ آنکہ حرکت کرد ہا ہا ہا خود بر زمین پس گفت جبار بسیارہ کہ دعا کن خدا را بر من

اللّٰهَ فَالْتِي مَعْتَمَرًا وَلَهَا الثَّانِيَةَ فَاُخِذَتْ مِثْلَهَا اَوْ اَشَدَّ فَقَالَ

نہیسانم من ترا پس دعا کرد و سارا را پس ہا کہ وہ دعا جبار بہتر دست اندازی کرد سارا را و ابراہیم را فرمودہ شد کہ دعا کن خدا را بر من

و بعد از این سخن شروع کرد در تعریف

در روایت کردہ حضرت

و بعد از این سخن شروع کرد در تعریف

ادعی الله لی ولا اضرک قد عنت الله فاطلق قد عا بعض

دعا کن خدایا برای من و زیان نبره من ترا پس دعا کرد ساره خدای تعالی را پس دعا کرده شد انجبار را از او

حجبتہ فقال انک کم تلتنی یا نسان انما اتیتنی بشیطان

بعض از پرده دران خود را پس گفت بدرستی که تو بناوردی نزد من آدمی را بنام آدمی مگر شیطان را

فاخذ منها حاجر فانتہ و هو قائم یصعلی فآو ما یبیدہ مہم

پس خد متنگار گردانید برای ساره با جره را پس آمد ساره نزد ابراهیم و دعا کرد ابراهیم استاد نماز میکرد پس ساره

قالت رد الله کیدا لکافر فی بحره و اخذم حاجرا فابوہریرۃ

گفت ساره باز گردانید خدایتعالی بدرستی که آن کافر در پیش دی و خادم گردانید با جره را عنت این سرور من

تلك أمکم یا بنی ماء السماء متفق علیه و عنده رفق قال

آن با جره مادر شماست ای پسران آب آسمان متفق علیه و هم از وی مرویست گفت فرمود

رسول الله علی الله و سلم عن احق بالشدی من ابراهیم

آنحضرت صلی الله علیه و سلم ما سزاوارتر ایم بشک از ابراهیم

اذ قال رب آرنی کیف تجوی الموتی ویرحم الله لوطا لقد کان

و قتیکه گفت با ابراهیم ای مردگار من سزاوارتر از لوطه زنده مینماید مردار او گفت آنحضرت رحمت کند خدایتعالی

یاوحی الی سرشدید و لو لبت فی السجی طول ما لبت یوسف

بود لوط بنام میگرفت پس اگر کن سخت و نیز فرمود آنحضرت اگر درنگ میکردم در زنان دران سرور از که درنگ

لا حبت الداعی متفق علیه و ابن ابراهیم رفق

پس آنکه قبول میکردم خواننده را متفق علیه و از ابی هریرة مرویست از آنحضرت

صلی الله علیه و سلم قال انما سیر الخضر لانه جلس علی فرقة

صلی الله علیه و سلم گفت آنحضرت که نام کرده نشد خضر مگر از جهت آنکه وی نشست بر زمین

بیضاء فاذا هی تهازم من خلفهم خضراء رواه البخاری و عن

نشد که رویدگی نبود در این نگاه آن زمین در جنبه از پس می بنزد تر و تازه روایت کرد آن حدیث را

Handwritten marginal notes in Persian script, including phrases like 'عنه' and 'فانما اتیتنی بشیطان'.

Vertical handwritten notes on the right side of the page, including 'بعض از پرده دران خود را پس گفت بدرستی که تو بناوردی نزد من آدمی را بنام آدمی مگر شیطان را'.

اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ كَذِبَاتٍ تَنْتَبِهْنَ مِنْهُنَّ فِي ذَاتِ اللّٰهِ قَوْلُ اِنِّیْ

ابراہیم مگر سہ بار دوسرا دفعہ ازان سہ برای خدا کے قول کو علیہ السلام ہدیٰ

سَقِیْمٌ وَقَوْلُهُ بَلْ فَعَلَهُ كَمِیْذُہُمْ هَذَا وَقَالَ بَنِيَّ اَهُوَ ذَا

من بیمارم دوم قول اوست کہ کرد آن فعل را بزرگ ایشان کہ نیست و فرمود آنحضرت در اثنای آنکہ آن

یَوْمٌ وَسَارَاہُ اِذْ اَنۡیٰ عَلٰی جَبَّارٍ مِّنَ الْجَبَّارِیۡنَ فَعِیۡلَہٗ اِنَّ ہُنَا

ابراہیم بود در وقت و سارہ ہزار او بود ناگاہ آمد ابراہیم با سارہ و گذشتند در جبارستان کہ یہاں کہنے شد

اَسْرَجُلَامِعۡہٗ اَمْرَاۃٌ مِّنۡ اَحْسَنِ النَّاسِ فَاُرْسِلَ اِلَیۡہِ فَسَاَلَهَا عَمَّا

مردی را بدرستی کہ اینخامردی آمدہ است کہ باوی زنی است از بہترین نبی آدم و حسن پس کس فرستاد آن جبار سبوح

مِّنۡ ہٰذِہٖ قَالَ اُخْتِیْ فَاِنِّیْ سَارَاہُ فَقَالَ لَهَا اِنَّ ہٰذَا الْجَبَّارِ اِنَّ یَعْلَمُ

ابراہیم پس پرسید کہ کس را از حال سارہ کہ کہست این زن گفت ابراہیم کہ این خواہر منست پس ابراہیم سارہ

اَنَّکِ اَمْرَاۃٌ یُّغَلِبُنِیْ عَلَیۡکِ وَاِنَّ سَاَلُکِ فَاُخْبِرِہِ بِاَنَّکِ

و تعظیم کرد او را حید پس گفت سارہ را ابراہیم کہتکہ این جبار اگر بداند کہ تو زن منست غلبہ میکند مبراہیم تو ترا از من بستاند پس اگر

اُخْتِیْ فَاِنَّکِ اُخْتِیْ فِیۡ لَاسَلَامٍ لِّسِ عَلٰی وُجُوۡہِ الْاَرۡضِ مُؤْمِنٌ

کہ تو خواہر منی زیرا کہ تو خواہر منی در اسلام نیست بر روی زمین هیچ مسلمانے

غَیۡرِیْ وَعَیۡرُکِ فَاُرْسِلَ اِلَیۡہَا فَاِنِّیْ بِہَا قَامَ اِبْرَاہِیۡمُ لَصَلٰی

جز من و سوائے تو پس فرستاد آن جبار کہے را سبوحے سارہ پس آوردہ شد سارہ نزد استاد ابراہیم

فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَیۡہِ ذَہَبَ یَتَنَاوَلُہَا بِیَدِہٖ فَاَخَذَ وَیُرِوٰی

تا شمار کند سپین تھیکہ در آمد سارہ بران جبار خواست آکہ بگیرد او را بدست خود پس گرفتہ شد آن جبار

فَغَطَّ حَتّٰی سَرَّکُنَّ بِرِجْلِہِ فَقَالَ اِدْعِ اللّٰہَ لِیْ وَلَا اَضُرُّکَ فَقَدَعَتِ

کہ از خلق وی آواز نہ چنانکہ آکہ حرکت کرد بہا بہا می خود بر زمین پس گفت جبار سارہ کہ دعا کن خدا ابراہیم

اللّٰہَ فَاطۡمَیۡنَ شَعَرَتَا وَلِہَا الثَّانِیۃُ فَاَخَانَ مِثْلَہَا اَوْ اَشَدَّ فَقَالَ

زیر سامن ترا پس عا کہ رسد اضر را پس ہا کہ وہ شد جبار پست دست اندازی کرد سامن را و سبوحے سارہ سارہ

و سارہ را سبوحے سارہ

در وقت کہ سارہ را سبوحے سارہ

و سارہ را سبوحے سارہ

ادعى الله لى ولا اضررك قد عمت الله فالحق قد عا بعض

دعا كن حذير ابراهيم من وزيان غير مسلم و ترايس دعا كرد ساره خداى تعالى را پس با كرده شد انجبار پس از آنكه

تحدثه فقال انك لم تلتنى يا نسان انما اتيتنى بشيطان

بعض از پرده داران خود را پس گفت بدرستي كه تو پيدا و روى نزد من آدمى را بنوازد مگر شيطان را

فاخذ منها هاجر فانتة وهو قائم يصلى فاومأ بيده هيم

پس خداى متعالى كه او ايند براى ساره با جره را پس آمد ساره نزد ابراهيم و حال كه ابراهيم استاده نماز ميكرد پس اشاره

قالت ردد الله كيدا لكافى فى بخره واخذم هاجر قال ابو هريرة

گفت ساره باز گردانيد خداى تعالى بدركال آن كاذب در پيش دى و خادم گردانيد هاجر را گفت ابو هريره

تلك امكم يا بنى ماء السماء متفق عليه وعنه روى قال

آن با جره مادر شماست اى پسوان آب آسمان متفق عليه دهم از روى مرويت گفت ابو هريره

رسول الله صلى الله عليه وسلم عن اخى بالثب من ابراهيم

آنحضرت صلى الله عليه وسلم با سزاوار تر ايم بشك از ابراهيم

اذ قال رب اربني كيدى محي الموتى ويرحم الله لو طالق كان

و تفكيك گفت ابراهيم اى پروردگار من بر ابراهيم چگونه زنده ميكند مرد را و گفت آنحضرت رحمت كند خداى تعالى

يا وى الى ركن شديد ولو كنت فى السجن طول ما لك يوسف

بود لو طو پناه ميكردت بسيور كن سخت و نيز فرمود آنحضرت اگر درنگ ميكردم در زندان دران مژده از كه درنگ

لا حبت الداعي متفق عليه وعن ابى هريرة روى عن النبى

بر آنكه قبول ميكردم خواننده را متفق عليه و از ابى هريره مرويت از آنحضرت

صلى الله عليه وسلم قال انما سمي الخضر لانه جلس على فرة

صلى الله عليه وسلم گفت آنحضرت كه نام كرده شد خضر مگر از جهت آنكه او نشست بر فوم

بيضاء فاذا هى تهتر من خلفهم حضراء سراواته البخاري وعنه

خشك كه رو ميده نموده پس نگاه آن زمين جنبه از پسى ي بنزد تر و تازه روايت كرد اين حديث بخاري

Handwritten marginal notes in Persian script, including phrases like 'عنه روى', 'ابو هريرة', and 'خبر المعاني'.

أَبِي بَن كَعْبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

وذا ابی بن کعب مرویت گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم بدستید

الغلام الذی قتله الخنزیر کافر أو آج عایش لا یرتھون

کودکے کہ گنت اورا خضر علیہ السلام سرسخت شد کافر اور پیر علیہ السلام

أَبَوَيْهِ طَعِيَانًا وَكَفَرًا اٰتَمْتَقَ عَلَيْهِ وَحَسَنُ ابْنِي اَبْرَةَ رَضِيَ قَالَ

بر مادر خود را و تکلیف میکرد او را بر کفو طعیان متفق علیہ و از ابی ہر تہ و مرویت گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَا أَيُّوبَ يَغْتَسِلُ عُرْيًا نَاحِرَ سَعْدِي

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم در اثناے آنکہ ایوب علیہ السلام غسل میکرد برہنہ پس آنقاد

حَمْرًا مِنْ ذَهَبٍ فَجَعَلَ أَيُّوبُ يَجِيءُ فِي تَوْبِهِ فَنَادَاهُ رَبُّهُ أَيُّوبُ

بر ایوب بلخ از زر پس شروع کرد ایوب کہ گرد می آید آن بلخ را در حالیکہ خود پس آواز داد ایوب را

أَلَمْ أَغْنَيْتَكَ عَمَّا تَرَى قَالَ بَلَى وَعِزَّتِكَ وَلَكِنْ لَا غِنِي لِي

آیا بے نیاز نگردانیدہ ام ترا از چیزیکہ می بینی تو گفت ایوب تو را غنی ساخت تو ولیکن نیست بے نیاز

عَنْ بَرَكَتِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مرا از فروغ نعمت تو رواہ بخاری و عنہ رضی قال قال رسول اللہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مُوسَى كَانَ رَجُلًا حَيِيًّا سَتِيرًا كَأَبِي

صلے اللہ علیہ وسلم بدستید موسی علیہ السلام بود مرد بسیار جانکنندہ و ستکنندہ و بدو

مِنْ جِلْدِهِ شَيْءٌ رَأَيْتُمْ حَمَامًا فَادَّاهُ مِنَ الْأَمْنِ إِذْ أَلَمِنَ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

از پوست و آنچه چیزے از جهت شرم پس ایضا نمودند او را سیکہ نمودند و ایلا اور از قوم بنی اسرائیل

فَقَالُوا مَا اسْتَرَفْ هَذَا الشَّيْءُ الْأَمِنْ عَيْبٍ جِلْدِهِ إِمَّا بَرَصٌ

پس گفتند آن قوم مبالغہ نکرد موسی در ستر کردن این چنین مگر از جهت عیبے کہ در پوست دست یا از برص است

أَوْ أَدْرَاةٌ وَإِنَّ اللَّهَ أَسْرَادُ أَنْ يُبْرِئَهُ فَعَلَا يُقِي مَا وَحْدَهُ لِيَعْتَسِلَ

یا از آئندہ و بد دستیکہ خدا می تعالی خواست کہ پاک گرداند موسی را از عیب پس خالی شد موسی روزی تنها

بدرستی که فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم بدستید

بدرستی که فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم بدستید

بدرستی که فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم بدستید

اوره یعنی ستر کردن
دال یعنی پاک کردن
تصییب زنازه را

فَوَضَعَ ثِقَابَهُ عَلَى حَجْرٍ فَفَرَّ الْحَجْرُ مَسْتَوِيَةً فَجَحَّ مُوسَى فِي إِثْرِهِ يَقُولُ
پس بنا دجاہل خود را ر سنگ پس گریخت آن سنگ و برد جامہ موسی را پس شتابت موسی و فرار آن

تَقِي بِي يَا مَتَّقِي يَا حَجْرِي حَتَّى أَنْتَهَى إِلَى مَلَأَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
موسی بدہ جامہ را ای سنگ تا رسید موسی بجما غنہ کثیر از بنی اسرائیل

فَرَأَوْهُ عُرْيَانًا أَحْسَنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ وَقَالُوا وَاللَّهِ مَا يَا مُوسَى
پس دیدند آن جماعت موسی را برہنہ نیکوترین پیدایش خدا و گفتند سوگند بخدا نیست یا موسی

مِنْ بَاسٍ وَأَخَذَتْ ثِقَابَهُ وَحَفِيقَ يَأْجُجٍ ضَرَبَتْ بِهَا فَوَالَ اللَّهُ إِنَّ بِالْحَجْرِ
بیج عیب و گرفت موسی جامہ خود را و در اسناد موسی که زد سنگ از دهن پس بخدا سوگند کہ پیداشد سنگ

لَسَدًا بَأْمِنْ أَثَرِ ضَرْبِهِ ثَلَاثًا أَوْ أَرْبَعًا أَوْ خَمْسًا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ
لشانه از تاثیر زدن موسی آزاره نشان یا چهار یا پنج متفق علیہ

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و روایت است از ابن عباس کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَيْسَ الْخَبْرُ كَالْمَعَانِيَةِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَخْبَرَهُ مُوسَى بِمَا صَنَعَ قَوْمُهُ
نیست خبر چیزے مانند دیدن آن بد رشتی خداست خدای تعالی خبر داد موسی را بچیزیکہ کردند قوم و

فِي الْعِجْلِ فَلَمْ يَلُحِ الْأَلْوَابَ فَلَمَّا عَايَنَ بِمَا صَنَعُوا الْقِيَامَ لَوَاحٍ
در گوساله پس نینداخت لوح ہارا پس ہر گاہ کہ موسی بچشم خود دید آنچه ساختند انرا از گوساله نداشت

فَأَنْكَرَتْ رَأْوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ
پس شگفت لوح را وایت کرد این حدیث را احمد و از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہم روایت گفت فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ مَلَكُ الْمَوَاتِ إِلَى مُوسَى
صلی اللہ علیہ وسلم آمد عزرائیل لبوسے موسی

ابْنُ عِمْرَانَ فَقَالَ لَهُ أَحِبَّ رَبَّكَ قَالَ فَلَطَمَ مُوسَى عَيْنَ
بن عمران ۴ گفت موسی ما قبول کن حکم پروردگار خود گفت آنحضرت پس طبا پزد و مو چشم

موسی بدہ جامہ خود را
پس گریخت آن سنگ

در گوساله

مَلَكَ الْمَوْتِ فَفَقَّاهَا قَالَ فَرَجَعَهُ مَلَكَ الْمَوْتِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

ملک الموت را پس شکست فرشته را و نور زد گفت ~~و فرشته را آن فرشته بجهنم خدا~~

فَقَالَ إِنَّكَ أَمْرٌ سَلَّمْتَنِي إِلَى عَبْدِكَ لَا يُرِيدُ الْمَوْتَ وَقَدْ فَخَّرَ

پس گفت بخداوند تعالی بدرستی که تو فرستادی مرا بسوی بنده که مرگ را دوست گردانی خواهی مرگ را و تحقیق کردی

عَيْنِي قَالَ فَرَأَى اللَّهُ إِلَيْهِ عَيْنَهُ وَقَالَ ارْجِعْ إِلَى عَبْدِي فَقُلْ الْحَيوةُ

کرد چشم مرا گفت آنحضرت پس باز داد و هدای تعالی چشم فرشته را فرمود ~~و باز سر بر سر او نهاد~~

تُرِيدُ فَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الْحَيوةُ فَضَعْ يَدَكَ عَلَى مَتْنِ تَوْبَتِكَ

میخواهی پس اگر میخواهی زندگی دراز پس بنده دست خود را بر پشت گدای پس بپوش

تَوَّابَاتٍ يَدُكَ مِنْ شَعْرَةٍ وَإِنَّكَ تَعِيشُ فِي سَنَةٍ قَالَ شَوْمَةٌ

که چو شانه دست تو از مو آن پس بدرستی که تو منیر لبته را هر یک سال گفت موسی پسر

قَالَ شَوْمَةٌ قَالَ فَالآنَ مِنْ قَرَابِيبِ رَبِّ آذِنِي مِنْ الْأَرْضِ

پس گفت فرشته پسر میری گفت موسی پس اختیار کردم موت را اکنون و گفت خداوند از نزدیک

الْمُقَدَّسَةِ رَمِيَةً بِحَجْرٍ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بنا کرده شده مگذار یک تیر بر تپا گفت آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

لَوْ أَنِّي عَيْدَةٌ لَأَرِيكُمْ قَبْرَهُ إِلَى جَانِبِ الطَّرِيقِ عِنْدَ

اگر من بودم نزد بیت المقدس بر آینه من نموده شمارا قبر موسی را در یک جانب راه نزد تو

الْكَلْبِ الْأَحْمَرِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ سِرْنَا

ریب سرخ متفق علیه آواز ابن عباس رضی الله عنهما و سیرت گفت ابن عباس

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ بَيْتِهَا وَالْمَدِينَةِ

سیر کردیم با همراه آنحضرت صلوات الله علیه وسلم میان مکه و مدینه

فَرَزْنَا بَعْضًا فَقَالَ آيُ وَادٍ هَذَا فَقَالُوا وَادِي الْأَزْهَرِ

پس گذاشتم بجای وادی پس پرسید آنحضرت نام وادی است این ~~بنا کرده شده مگذار یک تیر بر تپا~~

زندگانی دراز

روایت از ابن عباس

قَالَ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى مُوسَى قَدْ مَنَّ لَوْزِيهِ وَشَعْرُهُ شَيْبًا وَأَضْعَا

فرمود آنحضرت گویم من گفتم میبینم لبسوی موسی علیه السلام پس زرد آنحضرت از زدن موسی و مکر وی

أَصْبَعِيهِ فِي ذُنْبِهِ كَهَجْوَائِكُمْ إِلَى اللَّهِ بِالتَّلْبِيَةِ مَا رَأَيْتُمْ إِيَّاهُ

هر دو انگشت خود را در هر دو گوش خود مراد او را آواز بلند و فریاد است پس خود را در لبیک گفتند و حالیکه

الْعَادِي قَالَ تَحْسَبُنِي نَاحِيَةً تَبْتَاعُ عَلَيَّ تَبْتِيعَةً فَقَالَ أَيُّ تَبْتِيعَةٍ

گفتند من است یا درین و ادب گفت این صاحبان که در آنجا بودند بر موسی پس پرسید آنحضرت

هَذِهِ قَالَ أَمْ شَأْنُكَ لَنْبٍ فَقَالَ كَأَنِّي أُرَى إِلَى يُونُسَ عَلَى

کدام کوفه است این گفتند صحابه این کوفه بر شایا لغت است پس فرمود آنحضرت گویم این چه بنام است یونس

نَاقَةٍ حَمْرَاءَ عَلَيْهِ حُبَّةٌ صُوفٍ نِطَامٌ نَاقَتِهِ خُلْبَتُهُ مَا رَأَيْتُمْ إِيَّاهُ

سوار بر ناقه سرخ بر روی حبه پشمین است مهار ناقه او از پوست حمار گذر زده باین

الْعَادِي مَكْتَبًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ

روایت از حضرت موسی علیه السلام و از ابی هریره رضی عن النبیه است از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خُفِّفَ عَلَى دَاوُدَ الْقُرْآنُ فَكَانَ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود سبک گردانیده شد بر داود قرأت زبور و توریت پس فرمود

يَأْمُرُ بِدَوَائِبِهِ فَيَسْرِعُ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ قَبْلَ أَنْ تَسْرُجَ دَوَائِبُهُ

داوود را امر میکند بزین کردن چله بایه های خودش زین کرده میشد پس بخواند داوود قرآن تمام میکرد آنرا پیش ازین

وَلَا يَأْكُلُ الْآمِنُ عَمَلُ يَدَيْهِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ

و بخورد روزی داوود علیه السلام گز گز گز گز کار هر دو دست خود گذر زده باین بود ما البخاری و هم از او

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَتْ امْرَأَتَانِ مَعَهُمَا

مراد است از آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم گفت آنحضرت بودند دو زنان که بان زن

أَبْنَاهُمَا جَاءَ الذُّبُّ فَذَهَبَ يَا بَنِي أَحَدِهِمَا فَقَالَتِ

دو پسرها آنها بودند پس آمد گرگ پس برد پس یکی از آن دو زن باین گفت زن دیگر

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
آواز آنحضرت از زبان

بسم الله الرحمن الرحيم
خبر حضرت خاتم النبیین
صلى الله عليه وآله وسلم

بسم الله الرحمن الرحيم
آواز آنحضرت از زبان

صَاحِبَتِهَا إِنَّمَا ذَهَبَ بِأَبْنِكَ وَقَالَتِ الْكُفْرَى إِنَّمَا ذَهَبَ بِأَبْنِكَ

که صاحب آن زن بود زده است گرگ مگر سپرد ترا و گفت زن دیگر نه زده است مگر سپرد ترا پس قضیه

فَتَحَا كَمْتًا إِلَى دَاوُدَ فَقَضَىٰ بِهِ لِلْكَافِرِ جَنَاحًا وَسَلِّمَنَ

بروزند و سپرد او دوس پس حکم کرد بان سپرد بر آن زن که کلان تر بود پس بیرون آمدند هر دو زن بر سلیمان

لَئِنْ دَاوُدَ فَآخِذْ بِتَأْتَاهُ فَقَالَ ائْتُونِي يَا سَكِينُ اسْتَقْبَلْتُمَا

بن داود پس خبر داد نزد سلیمان را پس فرمود سلیمان بیارید نزد من کار دو پاره نم این سورا

فَقَالَتِ الصُّغْرَى لَا تَفْعَلْ بِرَحْمَتِ اللَّهِ هُوَ أَبْنَاهَا فَقَضَىٰ بِهَا

پس گفت زن خرد دو پاره کن سپرد رحمت کند ترا خدای تعالی این سپرد زن کلان است پس زن

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

سلیمان آن سپرد زن خرد را طاعت متفق علیه و از ابی هریره رضی الله عنده فرمود آحضرت صل الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ إِنِّي خَيْرٌ مِنْ يُوسُفَ

علیه وسلم میسر صد مرتبه بگوید من بهترم از یوسف نبی علیه السلام

أَبْنِ مَثَى مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ رَوَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

متفق علیه و هم از وی مرویست که آحضرت صل الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ تَرْكُ يَا خَازِرًا أَسْرًا وَأَهْمُ سَلِيمٌ وَعَنْ

علیه وسلم فرمود بود ترک یا خازیر اسیر و در این حدیث را سلم

أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَمُلَ مِنَ

و از ابو موسی رضی الله عنده سلم علیه و سلم مرویست که فرمود آحضرت کامل شد

الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ

از مردان بسیار و کامل نشده از زنان مگر مریم دختر عمران

وَأَسِيَّةُ امْرَأَةِ فِرْعَوْنَ وَفَضْلٌ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ

و آسیه زن فرعون و فضل عایشه از زنان دیگر مانند فضل

الذریب علی سائر الطعام مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

شریدست بر بانی طعماها متفق علیہ وازابے ہریرہ رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا أَوْلَى النَّاسِ

روایت است گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم من نزدیک ترین مردم ام

بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ الْأَنْبِيَاءِ إِخْوَةٌ مِنْ

عیسی علیہ السلام در آغاز و انجام و فرمود بیغیران برادر

عَلَاتٍ وَأُمَّهَاتُهُمْ تَنَتِي وَدِينُهُمْ وَوَاحِدٌ وَلَيْسَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ

علاتے اند و مادر ایشان مختلف اند و اصل دین شان که توحید است یکے است و نسبت میان

بَنِي وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و میان عیسیٰ و بیغیرے وازابے ہریرہ رضی روایت است گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ

وَسَلَّمَ مَا مِنْ بَنِي آدَمَ مَوْلُودٌ إِلَّا كَيْسُهُ الشَّيْطَانُ حِينَ يُولَدُ

و سلم نیست بیج کے از فرزند آدم طفلی مگر آنکہ مس میکند و نمولاد اور شیطان ہنگامے

فَلَيْسَتْ لَهُمْ صَايخًا مِنْ مَسَلِ الشَّيْطَانِ غَيْرَ مَرْيَمَ وَابْنَاهَا مُتَّفَقٌ

پس فریاد میکند و مہلکہ نظر از مساس شیطان جز مریم و فرزند او متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیہ وازابے موسیٰ رضی گفت شنیدم من آنحضرت را صلے اللہ

عَلَيْهِمْ وَسَاءَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ آدَمَ مِنْ قَبْضَةٍ قَبْضِهَا مِنْ

علیہ و سلم کہ میفرمود بدستی کہ خدا تعالیٰ آفرید آدم را از یک مشت کہ گرفت از ازا

جَمِيعِ الْأَرْضِ فَجَاءَ بَنُو آدَمَ عَلَى قَدَرِ الْأَرْضِ مِنْهَا الْأَحْمَرُ

ہمہ زمینیں آمدن بنے آدم از بخت براندازه زمین بعضے از ایشان سرخ

وَالْأَبْيَضُ وَالْأَسْوَدُ وَبَيْنَ ذَلِكَ وَالسَّهْمُ وَالْحَزْنُ وَالْخَبِيثُ

و بعضے سفید و بعضے سیاہ و بعضے میان آن گندمگون و بعضے دشت و بعضے بلیہ

نیر المواقظ جلد ثانی
مقدور است کہ در بیان
کلیت است و بعضے از
ایشان را کہ مختلف
نشدند و بعضے از
شوق الہی است

وَالطَّيِّبِ سِرَاقَةَ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

و بعضی کچھ روایت کرد این حدیث را از مذکورہ ابو داؤد و ابو داؤد

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا

آجے ہریرہ رضی اللہ عنہما روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ

بَدَأَ اللَّهُ آدَمَ مَسْحًا فَطَهَّرَهُ فَسَمَّاهُ قَسَمَةَ فَطَوَّعَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ

پیدا کرد خدا نے تعالیٰ آدم را مسح کرد نہشت اور ایام کرد فرستہ مسومہ ہر عام را کہ ہلا پس بیرون

مِنْ دُزِّيَّتِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَجَعَلَ بَيْنَ عَيْنِي وَكُلِّ إِنْسَانٍ مِنْهُمْ

از اول آدم تا روز قیامت و گردانید میان دو چشم بر آدمی ازین آدمیان

وَيُبَيِّنُ مِنْ نَفْسِي رُفْعَ عَرَضِهِمْ عَلَى آدَمَ فَقَالَ أَعْرَبْتُ مِنْ هَوَاكُمُ

برین و لعان از نور پستری عرض کرد ایشان را بر آدم پس گفت آدم ای پروردگار من کیستین

قَالَ دُزِّيَّتِكَ فَرَأَى رَجُلًا مِنْهُمْ فَأَعْجَبَهُ وَبَيَّنَّ مَابَيْنَ عَيْنَيْهِ

کسان فرمود حق تعالیٰ اولاد تو پس میآدم در برابر ایشان پس خوش آمد آدم با لعان دشمنش

قَالَ آي رَبِّ مَنْ هَذَا قَالَ دَاوُدُ فَقَالَ آي رَبِّ كَمْ جَعَلْتَ

آن مرد بود گفت آدم نظر بد گلار من کیست این مرد فرمود حق تعالیٰ داؤد دست پس گفت آدم ای آفریدگار من چند

عُمُرَهُ قَالَ سِتِّينَ سَنَةً قَالَ آي رَبِّ نَزَدَهُ مِنْ عُمُرِي أَرْبَعِينَ

گردانید عمر او فرمود شصت سال گفت آدم ای پروردگار من افزون کن مرا و از عمر من چهل

سَنَةً قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا انْقَضَى عُمُرُ

سال فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس ہر گاہ کہ گذشت عمر

آدَمَ إِلَّا أَرْبَعِينَ جَاءَهُ مَلَكَ الْمَوْتِ فَقَالَ آدَمُ أَوْ كَمْ دُيُوتِ

آدم مگر چهل سال باقی ماند آمد آدم را ملک الموت پس گفت آدم کہ آیا باقی ماندہ است

مِنْ عُمُرِي أَرْبَعُونَ سَنَةً قَالَ أَوْ كَمْ تُعْطِيهَا ابْنَتَكَ دَاوُدَ

از عمر من چهل سال گفت ملک الموت با دم آیا ندادی تو آن چهل سال را بہ داؤد

این حدیث از ترمذی و ابو داؤد روایت شده است

کسان از چشم

فَخَدَّ اَدَمُ فَمَحَدَّتْ ذُرِّيَّتُهُ وَسَيِّدَاكَ فَكَرِهَ مِنْ اَشْيَاءِ مَلَائِكَةٍ

پس منکر شد آدم علیه السلام پس منکر شدند اولاد او و فراموش کرد آدم شیء خدا را پس فراموش نمود از آن بندگان و فراموش کرد

ذُرِّيَّتَهُ وَخَطَا وَحَطَاتُ ذُرِّيَّتِهِ سِرًّا وَاهْلًا الرَّمْدِيُّ وَ

کردند اولاد او و خطا کرد آدم و خطا کردند فرزند او و راند او را در میان مردم و فراموش کرد

اَبِي بَن كَعْبٍ فِي قَوْلِ اللّٰهِ كَلَّا وَجَلَّ وَاِذَا اخَذَ سَائِلًا مِنْ رِيحٍ

ابن بن کعب در تفسیر قول حق سبحانه تعالی و اذاخذ

اَدَمُ مِنْ ظُهُورِهِمْ هُوذُ ذُرِّيَّتِهِمْ قَالَ جَمَعَهُمْ فَجَعَلَهُمْ اَرْوَابًا

الای گفت ابن کعب فراموش آورد حق تعالی ایشان را پس خواست که بگرداند ایشان را از ارباب پس در دنیا ایشان را هفت

شَمَّ صَوْرًا هُمْ فَاسْتَنْطَقَهُمْ فَتَكَلَّمُوا ثُمَّ اخَذَ عَلَيْهِمُ الْعَهْدَ

بستر صورت. بخشید ایشان را پس گوید گرداند ایشان را پس سخن کردند ایشان را بستر گرفته بر ایشان عهد

وَالْمِيثَاقَ وَاَشْهَدُ هُوَ عَلَيَّ اَفْسِدُ عَرَسُكُمْ بِرِيحِكُمْ قَالُوا بَلَى

و بیجان را و گواه گردانید بر ذات حق ایشان آیا ایستم من پروردگار شما گفته است

قَالَ فَاِنِّي اُشْهَدُ عَلَيْكُمُ السَّمَوَاتِ السَّبْعَ وَالْاَرْضَ صِدْقًا السَّبْعَ

فرمود پس ایستم من گواه بر شما هفت آسمانها را و او میگردد نام بر شما هفت زمین را

وَاَشْهَدُ عَلَيْكُمْ اَبَا اَدَمَ اَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَمْ نَعْلَمْ

و گواه میگردد نام بر شما پدر شما که آدم است تا نگویید روز قیامت که ما را نیتیم ما

وَبِمَنَا اَعْلَمُوْا اِنَّهٗ لَا اِلٰهَ غَيْرِنِي وَلَا رَبَّ غَيْرِنِي وَلَا شَرِيكَ لِي

باین قضیه بدانید که بدستی دشمنان نیست که نیست هیچ معبودی سخن بجز من نیست پروردگاری جز من

سُبْحَانَ اِنِّي سَأُرْسِلُ إِلَيْكُمْ رَسُولًا يَدُلُّكُمْ عَلَى مَنَاقِبِكُمْ عَهْدِي مُثَبِّتًا

چیز را ایستم من فرستم که فرستم بسو شما پیغمبران خود را که بیاورند شما را عهد مرا و پیمان مرا

وَأَنْزَلَ عَلَيْكُمْ كِتَابِي قَالُوا اَشْهَدُنَا بِأَنَّكَ سَائِبًا وَالهَذَا كَرِي

و فرود می آرد بر شما کتابهای خود را گفته ایشان گواهی دادیم ما که تو پروردگاری و معبودی

و باین قضیه بدانید که بدستی دشمنان نیست که نیست هیچ معبودی سخن بجز من نیست پروردگاری جز من

چیز را ایستم من فرستم که فرستم بسو شما پیغمبران خود را که بیاورند شما را عهد مرا و پیمان مرا

لَنَا غَيْرُكَ وَلَا إِلَهَ لَنَا غَيْرُكَ فَأَقْرَبُوا بِذَلِكَ وَرَفِعَ عَلَيْهِمْ حُرُ

مار جز تو نیست محبوب ما جز تو پس توار کردند بان و بدو شسته شد بر ایشان

أَدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ فَرَأَى الْغَنِيَّ وَالْفَقِيرَ وَحُسْنَ

آدم علیه السلام در حالیکه نگاه میکرد بر ایشان دید آدم تو اگر محتاج را دیده نیلوی

الصُّعُوكَةَ وَدُونَ ذَلِكَ فَقَالَ رَبِّ كَوْ كَسَوْتِ بَيْنَ عِبَادِكَ

صورت را و جز آن مطلق را پس گفت آدم ای آفریدگار من چرا برابری نکردی میان ایشان با کس بر بزرگا

قَالَ رَبِّي أَحَبُّتُ أَنْ أَشْكُرَ وَرَأَى الْاُنْبِيَاءَ فِيهِمْ مِثْلَ السُّجُودِ

تو از فرمود حق تعالی زیرا که من دوست میدارم که شکر کرده باشم و دیده آدم علیه السلام پیغمبران در میان آدم مانند

عَلَيْهِمُ النُّورُ خُصُّوا بِمِثْلَانِ اخْرَافِي الرِّسَالَةِ وَالنَّبُوَّةَ وَهُوَ قَوْلُهُ

که در میان پیغمبران و انبیاء مخصوص گردانیده شده اند پیغمبران بعد از ایشان کرد در رسالت نبوت و آن عهد قول

تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَإِذَا أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ أَلَى قَوْلِهِ

سبحانه و تعالی است و چون گرفتیم که پیرو در گما جانیم از پیغمبران بپیمان ایشان را در رسالت و نبوت تا قول

عَلَيْسِي ابْنِ مَرْيَمَ كَانَ فِي تِلْكَ الْأَرْضِ وَاحِدًا رَسَلَهُ إِلَى مَرْيَمَ

که عیسی ابن مریم است و عیسی ابن مریم بود در میان آن ارواح پس فرستاد او را رسوله مریم

عَلَيْهَا السَّلَامُ فَحَدَّثَتْ عَنْ أَبِي أَنَّهُ دَخَلَ مِنْ فِيهَا رِوَاةُ أَحْمَدَ

علیها السلام پس حدیث کرده شده از این که عیسی در آمد در مریم از راه دیوانی رو او احمد

وَعَنْ ابْنِ الدَّيْلِيِّ رَضِيَ قَالَ أَتَيْتُ أَبِي ابْنَ كَعْبٍ فَقُلْتُ لَقَدْ وَقَعَ

در روایت است از ابن دلی راضی گفت آدم نزد ابی بن کعب پس گفتتم من او را بجهتین

فِي نَفْسِي مِنَ الْقَدْرِ خَدِثْتَنِي لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُدْهِمَهُ مِنْ قَابِي فَقَالَ

که خفا در دل من چیزی شک از قضاوت رسید به منی بخوان مرا شاید که خدا تعالی بر دشمنی از من پس گفت

لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَذَّبَ أَهْلَ مَمَوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَّبَهُمْ وَهَوَّ

اگر هرگز آسمان عذاب نمیکرد جمیع آسمانها را و زمینها را عذاب نمیکرد ایشان را و احوال

غَيْرَ ظَالِمٍ لَّهُمْ وَلَوْ رَحِمَهُمْ كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرَ الْهُدَى مِنَ

خیر ظالم است وایشان را اگر رحمت میداد میشانرا بود رحمت او بهتر مرایشانرا از

أَعْمَالِهِمْ وَلَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قَبِلَهُ

عملهای ایشان و اگر خرج کنی مانند کوه احد طلا را در راه خدا قبول نمیکند

اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تُقِيمَ بِالْقَدْرِ وَتَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَوْ رَجِعَ

او را خدا می تالی از تو تا آنکه ایمان آری بقضا و قدر تا آنکه بدانی که آنچه رسیده است ترا نبود

لِيُخْطِئَكَ وَإِنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَوْ يَكُنُ لِيُصِيبَكَ وَلَوْ مَتَّ عَلَى غَيْرِ

برای آنکه نرسد ترا و بدانی که آنچه نرسید ترا بود برای آنکه برسد ترا و اگر بری بر غیر

هَذَا الدَّخَلَتِ النَّارَ الْحَرَّاءَ وَأَهْلَ الْأَيْمَنِ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهَ

این حال بر آنکه در معنی آنش در شرح بر آن آخر حدیث روایت کرد این حدیث را ابو داود و ابن ماجه

مِنْ مَنَاقِبِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از مناقب آنحضرت صلی الله علیه و سلم

بَابُ فِي ذِكْرِ حَلِيَّةِ الشَّرِيفَةِ

باب در بیان حلیه شریف آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنْسُ مِنْ رُؤْيَا مَنْ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ

از آنس که در رؤیت گفت آنس که آنحضرت صلی الله علیه و سلم نبود

بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلَا بِالْقَصِيرِ وَلَا بِالْأَبْيَضِ وَلَا مَهْقٍ وَلَا بِالْأَدْمِ

دراز موی و نبود آنحضرت کوتاه و نبود آنحضرت سفید سخت و نبود آنحضرت سخت گندمگون

وَلَيْسَ بِالْمَعْدِ الْقَطِطِ وَلَا بِالسَّبْطِ بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ رَجُلَيْنِ

و نبود آنحضرت بعد قطط و نه سبط برانگیخت خداوند تعالی او را بر سر چهل

سَنَةٍ فَأَقَامَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرَ سِنِينَ وَتَوَفَّاهُ

سال پس اقامت کرد بمکه و مکه و ده سال و در مدینه و مدینه و ده سال و میرانید او را

اللہ علیٰ آسائس ستین سنۃ وکون فی راسہ ولحیتہ عسرون

خانیہ قال بزمانی شصت سال و حالانکہ نمود در سر در ریش ہلکہ می بست

شعرۃ بیضاء و فی راسہ و آیۃ تصیف النبی صلی اللہ علیہ وسلم

موسے سفید و در روایت این چنانکہ آمد کہ وصف می کرد انس آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم را

قال کان رابعۃ من قوائم لیس بطویل و بالقصیر

گفت بود رعبتہ یعنی میانہ بالا چنانکہ گفت نہ دراز و نہ کوتاہ

انزھر اللؤلؤ و قال کان شعر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

روشن و درخشندہ رنگ و گفت او موسیٰ بن جیسبہ حدیث صلے اللہ علیہ وسلم

الی انصاب اذنیہ و فی راسہ و آیۃ باین اذنیہ و عاتقہ عاتقہ علیہ

تا سر ہماے گوش و در روایت میان دو گوش دو گوش وی متفق علیہ

و فی راسہ و آیۃ للبخاری قال کان خضم الراس و القدمین

و در روایت بخاریے گفت بود سطر و پاپیہا

لم ارا بعدہ و لا قبلہ مثلہ و کان لسط الکفین و فی راسہ و آیۃ

ندیدیم بعد از او و پیش از او کسی را مانند وی و بود آنست فراخ و کشا کف دست و آئینہ بود

اخری اہ قال کان شان القدمین و الکفین و عن البراء

دیگر مر بخاریے گفت بود آنحضرت سطر و گوش پاپیہا و کفہاے دست و رویت است از براء بن

قال کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قرینا علیہ

عائشہ گفت بود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم میان قد فراخ مسامت

ما بین المنکبین کہ شعر بلغ شحمة اذنیہ رایتہ فی حلقہ

میانہ دو منکب بود آنحضرت را موئے کہ میرسید دو زبرکہ کشش او را دیدم من آنحضرت او را

حمرآء لم ارا شیئا قط احسن منه متفق علیہ و فی راسہ و آیۃ

سرخ ندیدم من چہ چیز را بہتر از آنحضرت متفق علیہ و در روایت

در حدیث
در حدیث
در حدیث

مُسْلِمٌ قَالَ مَا أَتَى مِنْ ذِي لَمَّةٍ أَحْسَنَ فِي حُلَّةٍ خَمْرَاءٍ مِنْ

مر مسلم را گفت ندیدم ~~من چیزی در حله سرخ~~ از

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَعْرَةً يَخْرِبُ مِنْكَ بِهَا

آنحضرت صلے الله علیه وسلم موهی او نزدیک میرسد بدوشهای او

بَعِيدٌ مَا بَيْنَ الْمَسْجِدَيْنِ كَيْسَ بِالْهُوَيْلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ وَعَنْ

دور و فراخ مسافت میان دو مسجد نه طویل بود و نه کوتاه

سَمَاءِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَبَّحَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

سماک بن حرب مرویست از جابر بن سمرقہ گفت چهل بود آنحضرت صلے الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلْبِيَعِ الْفَوْقِ أَشْكَلَ الْعَيْنِ مِنْهُوسِ الْعَقْبَيْنِ قِيلَ

علیه وسلم ~~شده~~ ~~دین~~ ~~بود~~ ~~که~~ ~~سفی~~ ~~های~~ ~~چشم~~ ~~او~~ ~~مخلوط~~ ~~بود~~ ~~بر~~ ~~که~~ ~~گرفت~~

لَسَمَاكِ مَا صَلْبِيَعِ الْفَوْقِ قَالَ عَظِيمٌ أَفَ قِيلَ مَا أَشْكَلَ الْعَيْنِ

مر سماک را چسبند ~~معنی~~ ~~گفت~~ ~~عظیم~~ ~~الفرست~~ ~~گفته~~ ~~شد~~ ~~چسبیت~~ ~~معنی~~ ~~اشکل~~ ~~العين~~

قَالَ هُوَيْلٌ شَقِ الْعَيْنِ قِيلَ مَا مِنْهُوسِ الْعَقْبَيْنِ قَالَ قَلِيلٌ لِحْمِ

گفت معنی او ~~دین~~ ~~شده~~ ~~چسبیت~~ ~~معنی~~ ~~منهوس~~ ~~العقبین~~ ~~گفت~~ ~~که~~ ~~گوششت~~

الْعَقِبِ رَأَوْاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

پاشند رواه مسلم و از ابی الطفیل از من مرویست گفت دیدم آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ أَبْيَضَ مِلْحًا مَقْصِدًا رَأَوْاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ تَابِتِ بْنِ

صلے الله علیه وسلم بود سفید و سفید میان در طول و قصر رواه مسلم و روایت است از

قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّمَا كُنْتُ مَلِيحًا

گفت پرسیده ~~معدان~~ ~~از~~ ~~حضرت~~ ~~صلے~~ ~~الله~~ ~~علیه~~ ~~وسلم~~ ~~پس~~ ~~گفت~~ ~~من~~ ~~میلیح~~

رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَأْيِ آيَةِ كُنْتُ أَنَا أَعْلَى

آنحضرت ~~از~~ ~~رسیده~~ ~~معدان~~ ~~از~~ ~~حضرت~~ ~~کردن~~ ~~در~~ ~~را~~ ~~میلیح~~ ~~مستم~~ ~~من~~ ~~بشمارم~~ ~~می~~ ~~سپاس~~ ~~سفید~~ ~~آنحضرت~~ ~~مادر~~ ~~بچه~~ ~~شرف~~ ~~در~~ ~~روایت~~

گفت معنی او

گفت پرسیده معدان از حضرت صلے الله علیه وسلم پس گفت من میلیح

شَمَطَاتٍ كُنَّ فِي رَأْسِهَا فَتَعَلَّتْ مُتَفَقِّعًا فِي رِوَايَةِ لَيْسَ قَالَ أَمَا كَات

سوریا سے سفید راکہ بودند در سر مبارک وی میکردم و بیشتر دم متفق علیہ در روایت در سر راکت نہ بودے

الْبَيَاضُ وَ عَنَقَتِي فِي الصُّدْعَيْنِ وَ فِي السَّرْسِنِ بِنْدَةٍ وَعَنْ أَبِي قَالَ كَانَ

سفیدے مگر در یہاں کہ زیر لب زبرین بودند و مگر در موہائی کہ در میانہ و زبر کوشت و در سر وی چند نکتہ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَزْهَرَ اللَّوْنِ كَانَ عَرَقًا فِي اللَّوْنِ إِذَا مَشَى

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم روشن رنگت تابان گویا کہ قطرهای خوی او مروارید باست بختت قارنگی چون و میر آنحضرت

تَكَفَأَ وَمَا مَسِسْتُ دِيْبَاجَهُ وَلَا حَرِيرَةً أَلَيْنَ مِنْ كَفِّ سَوْلٍ

بر میہ اشت باہر مس نکردم من اسبج دیباوہ و سیج حریر را زم تراز کف دست پیغیہ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا شَمْتُ مَسْكَوًا وَاعْتَبِرَ الْحَبِيبُ

خدا صلے اللہ علیہ وسلم و نہ بویئیم من اسبج مشک و نہ عجز را خوشبو تر

مِنْ رَأْيِ حَتَّى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَفَقِّعًا وَعَنْ

از بوی پیغیہ خدا صلے اللہ علیہ وسلم متفق علیہ واز

أَمَّ سُلَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْتِيهَا فَيَقْبَلُ

ام سلیم روایت است بدستیکہ پیغیہ خدا صلے اللہ علیہ وسلم بود کہ آید ام سلیم از سوی

عِنْدَهَا تَنْبَسُّ نَطْفًا فَيَقْبَلُ عَلَيْهِ وَكَانَ كَثِيرَ الْعَرَقِ فَكَانَتْ

میگرد نزد وی پس میسترد و خوش از اویم پس قبول میکند بران و بود آنحضرت بسیار خوی پس بود ام سلیم

تَجْمَعُ عَرَقُهُ فَتَجْعَلُهُ فِي الْطَيْبِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

جمع میکند خوی آنحضرت پس میگردانید ام سلیم عرق آنحضرت را در عطر و خوشبو بہا پس چون دید آنحضرت آنرا

وَسَلَّمَ يَا أُمَّ سُلَيْمٍ مَا هَذَا قَالَتْ عَرَقُكَ تَجْعَلُهُ فِي طَيْبِنَا

علیہ سلم فرمود ای ام سلیم چیست این گفت ام سلیم عرق توست میگردانیم آنرا در خوشبو بہا خود

وَهُوَ مِنْ أَحَبِّ الطَّيْبِ فِي رِوَايَةٍ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَرِّجُوا

و عرق تو از خوشبو ترین خوشبو بہا است و در روایت آمده گفت ام سلیم یا رسول اللہ امید دارم

در روایت است در سر راکت نہ بودے

برگشته ای **بِإِذْنِ اللَّهِ** قَالَ أَصَبْتُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

برکت عرق تراز برای خود آن خود گفت آن حضرت خوب بودی متفق علیه و از جابر بن

سمره رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الْوُجُوهِ

سمره مرویست گفت جابر گذاردم با آن حضرت صلوات الله علیه و سلم نماز پیشین را

تَخْرُجُ إِلَى أَهْلِهِ وَخَرَجْتُ مَعَهُ فَاسْتَقْبَلَهُ وَلَدَانُ فَجَعَلَ

پستر بیرون آمد آن حضرت از مسجدی استخوانی خود و بیرون آمد من نیز با آن حضرت پس پیش آن حضرت رفتم

بِمَسْمِيَّ خَدَّيْ أَحَدٍ هَجْرًا وَاحِدًا وَاحِدًا وَأَمَّا أَنَا فَمَسَمِيَّ خَدَّيْ

پس گشت آن حضرت که می مالید دست مبارک ز سارهای یکی یکی را ولیکو بن مسیح کرد آن حضرت خسار را

فَوَجَدْتُ لِيْدَةً بَرْدًا أَوْرِيحًا كَأَنَّمَا أَخْرَجْتَهُمَا مِنْ جُودَةِ

پس یافتم من مردست مبارک او را سرد و یابویی گویا که بیرون آورد آن حضرت دست را از

عَطَارِ رِوَاةُ الْأَمْسَلِمِ وَكَانَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ قَالَ كَانَ

طیب عطار روایت مسلم روایت است از علی بن ابی طالب گفت بود

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ بِالطَّوْبِيِّ وَلَا بِالْقَصِيرِ

آن حضرت صلوات الله علیه و سلم نیست دراز قد و نه کوتاه

ضَخْمَ النَّاسِ وَاللَّحْيَةَ شَدْنُ الْكَلْبَيْنِ وَالْقَدَّيْنِ مَشْرِيَّ أَحْمَرَةً

بلند میان بود و سطر بر مبارک و ریش مبارک و بر گوشت کفهاست دست و پاها میخورد سبزه

ضَخْمَ الْكَمَادِيِّنِ طَوِيلَ الْمَسْرُوبَةِ إِذَا مَشَى تَكْفًا تَكْفًا

سطر بندهای استخوان دراز مویها که در میان سینه تشریف بود چون میرفت آن حضرت میل میکرد

كَأَنَّمَا يَحْطُ مِنْ صَبَبِ كَمَا أَسْرَقِيلَهُ وَلَا يَجِدُ مِثْلَهُ صَلَّى اللَّهُ

گویا که فرود میآید از بلند بپست نه دیدم پیش آن حضرت نه بعد آن مانند آن حضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ رَفَعَهُ إِذَا وَصَفَ

علیه و سلم روایت کرد این حدیث را ترمذی و از علی بن ابی طالب مرویست که بود علی بن ابی طالب

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمَمْعُطِ

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم را سببیت نبود آنحضرت طویل زیاده و نبود

وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمَتَرِدِ وَكَانَ رَاقِعَةً مِنَ الْقَوْمِ وَلَمْ يَكُنْ

سبب کوتاه و نبود میان بالا از مردم و نبود آنحضرت

بِالْجَعْدِ الْقَطِطِ وَلَا بِالسَّبْطِ كَانَ جَعْدًا رَجُلًا وَكَمْ يَكُنْ بِالْمَطْمُوعِ وَلَا بِالْمُكَلَّمِ

جعد و نه سبب و بود جعد میان موسی و نبود آنحضرت بود کوشش نندگدور

وَكَانَ فِي الْعَجْرِ تَدْوِيرًا بِيضَ مَشْرَبٍ كَأَجْرِ الْعَيْنَيْنِ حُدْبًا لِكُنْفَاءِ جِلْدِ الْمَشَائِرِ

بود در روست بیابان نند و بر سه نه با فراط سفید مملو بود سر و سیاه مشایر

وَاللِّتْدِ اجْرُدُ ذُو مَسْمُورِيَّةٍ مَكَّةُ الْكُفْرِ وَالْقَدَمَيْنِ إِذَا مَشَتْ

استخوانها و بزرگ کتد بیوس خداوند خط در از موسی که از سینه تا ناف بود و بر کوشش کتد

بِمَشْرِطٍ إِذَا مَشَتْ فِي صَبَبٍ وَإِذَا التَّفَتِ التَّفَتِ مَعَابِكُنِ

بر میشد پایها که گو یا ز فرد می آید از جاله بلند به دست چون در می و ایند بچپ راست

كُنْفِيهِ خَاتَمُ التَّبَوُّاتِ وَهُوَ خَاتِمُ النَّبِيِّينَ أَجْمَعِينَ النَّاسِ

و میان و شان مهر نبوت بود دو س ختم سنده پیغمبران بود سخی ترین مردم بود

مَدَدًا وَأَصْدَقُ النَّاسِ لَهْجَةً وَأَلْيَهُمْ عَمْرِيكَةً وَ

از دو سینه در است ترین مردم از دو س زبان و نرم ترین مردم بود از دو طبیعت

أَكْرَمُهُمْ عَشِيرَةً مَنْ رَأَى بَدِيهَةً هَابَةً وَمَنْ خَالَكَهُ

و بزرگترین مردم بود از دو حاشیه کبک و دید آنحضرت را یکایک میر سید او را مهبت و سبب انتقال

مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ يَقُولُ نَاعِيَةٌ لَمْ أَرَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ

و صحبت میداشت دوست صمیمی او را دیدم و صحبت ندا کردم و سبب انتقال

رَأَوَاهُ الزَّمِينِيُّ وَعَنْ حَاوِي رَسَمَ اللَّهُ صُورَةَ النَّبِيِّ

روایت کرد آن را زمدی و روایت است از حاویری رضی الله عنه که آنحضرت

جعد و نه سبب

استخوانها و بزرگ کتد

و بزرگترین مردم

منه مملو تا شانه
از آنجا که گو یا ز فرد می آید از جاله بلند به دست چون در می و ایند بچپ راست

منه مملو تا شانه
از آنجا که گو یا ز فرد می آید از جاله بلند به دست چون در می و ایند بچپ راست

منه مملو تا شانه
از آنجا که گو یا ز فرد می آید از جاله بلند به دست چون در می و ایند بچپ راست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَسْلُكْ كَهْرَبًا فَتَبِعَهُ أَحَدُ الْأَعْرَابِ
 صلے اللہ علیہ وسلم نیرت را ہے پس یہ روئی کھڑا ہو کر اس کے پیچھے چلا گیا

أَنَّهُ قَدْ سَلَكَ مِنْ حَبِيبِ عَرَفَةَ أَوْ قَالَ مِنْ رَيْحِ عَرَفَةَ رَوَاهُ الْأَدَمِيُّ
 تحقیق زنتہ است این لادہ از خوشبوی عرفن آنحضرت یا گفت راوی صحابہ میں طیبہ کہ لفظ من مع عرفہ لادہ

وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قُلْتُ لِلرَّبِّيعِ
 وروایت است از ابو عبیدہ بن محمد بن عمار بن یاسر بن کوی گفت کہ گفتہ بروی

بِئْتِ مَعْوَذِ بْنِ عَفْرَاءَ صَفِيًّا لَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 بنت معوذ بن عفرار را کہ صحابیہ است صفت لون ای ما آنحضرت را صلے اللہ علیہ وسلم

قَالَتْ يَا بَنِيَّ كَوْمَا آيَتُهُ سَأَيْتِ الشَّمْسُ كَالْعُرَّةِ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ
 گفت کہ معوذہ در وصف جمال آنحضرت را دیدی آفتاب آئینہ رواہ دارمی

وَجَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَيْتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 از جابر بن سمرہ رضہ روایت گفت دیدم من آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم را

فِي لَيْلَةٍ رُحِمَانٍ فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 در شب رؤیہ کردہ کہ مہتاب بود و عجب بنا شد پس گفتم گاہی کہ نگاه میکنم بجمال آنحضرت صلے اللہ علیہ

وَسَلَّمَ وَإِلَى الْقَمَرِ وَعَلَيْهِ حُلَّةٌ حَمْرَاءُ فَأَذَا هُوَ أَحْسَنُ عِنْدِي
 و سلم و گاہی من نیم سبوحاہ دبر بالای آنحضرت حلہ سرخ بود پس ناگاہ آنحضرت نیکوترین و خوشتر بود

مِنَ الْقَمَرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
 از ماہ رواہ ترمذی و دارمی و از ابو ہریرہ رضہ روایت گفت

مَا سَأَيْتُ شَيْئًا أَحْسَنَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ
 ندیدم من هیچ چیز نیکوتر از آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم گویا

الشَّمْسُ تَجْرِي فِي وَجْهِهِ وَمَا سَأَيْتُ أَحَدًا أَسْرَعَ فِي مَسْبِيهِ مِنْ
 آفتاب روان میرفت در روی مبارک منی و ندیدم من هیچ یک را تیز تر در راه رفتن از

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - كَأَنَّهَا الْأَرْضُ تُطْوَى لَهُ وَإِنَّا

لَنَجْهَدُ أَنْفُسَنَا وَإِنَّهُ لَفِيكُمْ مُكْتَرِبٌ سَرَاوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ فِي سَاقِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَعَنْ - حُمُوشَةٌ وَكَانَ لَا يَضْحَكُ إِلَّا تَبَسُّمًا وَكَانَتْ إِذَا انْظُرْتُ

إِلَيْهِ قُلْتُ أَحْمَلُ الْعَيْنَيْنِ وَكَيْسٌ بَأَحْمَلُ سَرَاوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَفْلَيْ السَّنْبِينِ إِذَا تَكَلَّمَ سُرِّي كَالنُّوَارِ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ تَنَائِيهِ رَوَاهُ

الدَّارِمِيُّ وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَلَّمَ إِذَا اسْتَنَّارَ وَجْهَهُ حَتَّى كَانَ دَجْمَهُ قِطْعَةً وَوَجْهَهُ لَكَاةً مَقْمُوقَةً

بَابُ فِي اخْتِلافِهِ وَشَمَائِلِهِ

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ خَدِمْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ

أَسْرُومٍ رَوَيْتُ كَقَدَمِ الْفِيلِ وَكَرَمِ الْبَعِثِ وَكَرَمِ الْبَعِثِ وَكَرَمِ الْبَعِثِ

وَأَخْبَرْتُ

وَأَخْبَرْتُ

وَأَخْبَرْتُ

سَأَلَ أَسْمَاءُ وَعَنْهُ قَالَ كَانَتْ أُمَّةً مِنْ إِمَاءِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ

رواد مسلم و هم از آن است گفت می بود کنیز از کنیزان اهل مدینه

تَاخَذُ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَنْطَلِقُ بِهِ حَيْثُ

که میگرفت دست مبارک آنحضرت را صله الله علیه و سلم پس می برد آنحضرت را هر جا که

شَاءَتْ سَأَوَاهُ الْبُخَّارِيُّ وَعَنْهُ قَالَ إِنْ أَمْرًا لَأَكُنْتُ فِي

میخواست روایت کرد این حدیث را بخاری و هم از آن است روایت گفت که زنی بود که در

عَقْلِهَا شَيْءٌ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ لِي الْبَيْتُ حَاجَةٌ فَقَالَ

خردوی چیزی از عقل من بود پس گفت آن زن ای نبی خدا بر من شکست مرا به حاجت پس گفت

يَا أُمَّ فَلَانٍ أَنْظِرِي آيَةَ السَّكْرِ حَتَّى أَقْضِيَ لَكَ حَاجَتَكَ

ای ام فلان ب بین هر کدام از تو چو چاک میخوابی تا آنکه ادا کنم برای تو حاجت ترا

فَخَلَا مَعَهَا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ حَتَّى فَرَغَتْ مِنْ حَاجَتِهَا زَوَّاهُ مُسْلِمٌ

پس تنها شد آنحضرت بان زن در بعضی راهها تا آنکه فارغ شد آن زن از حاجت خود روایت کرد این

وَعَنْهُ قَالَ لَوْ كُنْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَحْسَبُ

و هم از آن است روایت گفت بود آنحضرت صله الله علیه و سلم محض گویند

وَأَلْعَانًا وَلَا سَبَابًا كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْمَعْتَبَةِ مَا لَهُ تَرِبٌ جَبِينُهُ

و نه بود آن است لعن گفته کسی را و نه چیز بر او نه بود آنحضرت از دشنام کنندگان بود که میگفت در دشمنان

سَأَوَاهُ الْبُخَّارِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَخْبَرَنِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ

رواد البخاری و از ابی سعید خدری روایت گفت بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَدَائَةِ فِي خِدْرِهَا

صله الله علیه و سلم شرم تر از روی حیاء و شرمناکی از بکر که در بره خود داشته

فَإِذَا رَأَى شَيْئًا يَكْرَهُهُ أَفْتَاهُ فِي وَجْهِهِ مَتَّقِ عَلَيْهَا

پس چون میدید آنحضرت چیزی را ناخوش میداشت می شامتا غیبت آنرا در روی مبارک می کردی اگر چه از شرم چیزی میگفت

روایت مسلم
و هم از آن است روایت گفت بود آنحضرت

صحن علی

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزَّ عَائِشَةُ رَمَ مَرُوسِيَّتْ كَفَتْ عَائِشَةُ نَدِيمٌ مِنْ أَنْ تُخْفَرَ رَأَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مُسْتَجْمَعًا قَطُّ ضَا حِجَا خَشِيَ أَسْرَى مِنْهُ لَهْوَاتِهِ وَإِنَّمَا كَانَتْ

تَجْتَمِعُ شَتُونَدَه بِهَرَكِزِ دَرِ عَالَمَتِ خَنْدَه تَمَّ آئِلَه بِه بِلِغَمِ الْإِزَانِ حَضْرَتِ كَامِ اَوْرَا وَنَبُوْدَ أَنْ حَضْرَتِ مَكْرَا كَه

يَتَّبِعُكُمْ رَوَاةُ الْبُخَارِيِّ وَعَنْهَا قَالَتْ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

تَبَسُّمٌ يَكْبُرُ رَوَاهُ بَخَارِي وَهَمَّ مِنْ عَائِشَةَ مَرُوسِيَّتْ كَه نَبُوْدَ أَنْ خَفَتْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَكُنْ نَسِيْرًا لِحَدِيثِ كَسْرٍ كُمْ كَانِ يُحَدِّثُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَه بِبَايَه مَكِيْفَتِ سَمْعِنِ رَا دَرِيَه بِكِيْدِيْ كَرِ چِيَا كَه مَلْنَسِ بِكِيْدِيْ دَرِ شَتُونَدَه مَثَلِ مَثَلِ

حَدِيثًا لَوْ عَدَّاهُ الْعَادُّ لَأَحْصَاهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الْأَسْوَدِ

كَه مَكِيْفَتِ سَمْعِنِ رَا حِبَا جِدَا اَلَا كَرَمِ شَمْرَدَا أَنْزَا شَمْرَدَه بِهَرَأَبِيَه مَعِ شَمْرَدَا أَنْزَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَكَأَزَا سَوْدُ مَرُوسِيَّتْ

قَالَ سَأَلْتُ عَائِشَةَ مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كَفَتْ اَسْوَدُ بِرَسِيْمِ عَائِشَةَ رَا كَه چِيَه جِيْزِ نَبُوْدُ كَه مَكِيْدَا أَنْ خَفَتْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَصْنَعُ فِي بَيْتِهِ قَالَتْ كَانَ يَكُونُ لِي مَهْرَمَةٌ أَهْلُهُ تَعْنِي خِدْمَةً

دَرِ رَوْنِ عَانَه كَفَتْ عَائِشَةَ كَه مَعِ نَبُوْدَا أَنْ خَفَتْ دَرِ خِدْمَتِ اَهْلِ خَانَه خَوْدِ

أَهْلِهِ فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ رَوَاةُ الْبُخَارِيِّ

بِسْمِ چُونِ حَاضِرِ مِشْدِ وَقْتِ نَمَازِ بِيْرَوْنِ اَمْدِ بَرَا مَعِ نَمَازِ رَوَاهُ بَخَارِي

وَعَنْهَا قَالَتْ مَا ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَسْمٌ مِنْ عَائِشَةَ صَدِيقَةً مَرُوسِيَّتْ نَزْدَا أَنْ حَضْرَتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

شَيْئًا قَطُّ بِبَيْدِهِ وَلَا امْرَأَةً وَلَا خَادِمًا إِلَّا أَنْ يَجَاهِدَنِي

چِيْزِ بِهَرَكِزِ بِدَسْتِ خَوْدِ نَهْ زَنْ رَا وَنَهْ خَادِمِ رَا مَكْرَا كَه كَارِ زَارِ مَكِيْدِ دَرِ

سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا نِيلَ مِنْهُ شَيْءٌ قَطُّ فَيَنْقُذُ مِنْ صَاحِبِهِ

رَاهُ خَا وَبِيَا فِتْنَه نَشْدَا أَنْ خَفَتْ چِيْزِ بِهَرَكِزِ چِيَا اِنْخِلَافِ نَشِيْدِ اَزْ صَاحِبِ خَوْدِ

له
بعضات
چون زمانه
کوه خستیدار
مکان را
محل در سبیلت
بمان است
۱۲
اشرف الطحاوی

بَيْتِهِ كَمَا يَعْمَلُ أَحَدُكُمْ فِي بَيْتِهِ وَقَالَتْ كَانَ لَقَبًا مِنَ الْبَشَرِ

خانہ خود چنانکہ کار میکند یکے از شما در خانہ خود و گفت عالمیہ بود آنحضرت آدمی زاد از آدمیان

يَقْلِبُ تَوْبَهُ وَيَجْلِبُ شَاتَهُ وَيَقْدِمُ نَفْسَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بجست توبہ را بر او می دوشید غیر بر خود و خدمت میکرد ذات خیرین خود را رواہ ترمذی

وَعَنْ أَبِي رُوَيْبٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا

دراز انس فرمود بستی کہ آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم بود آنحضرت چون

صَاحَ الرَّجُلُ لَمْ يَزِعْ يَدَهُ مِنْ يَدِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

صاحت مرد میکرد نمیکشید دست خود را از دست آن مرد تا آنکہ سے بود آن مرد کہ

يَزِعُ يَدَهُ وَلَا يَصْرِفُ وَجْهَهُ عَنِ وَجْهِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

میکشید دست خود را از دست آنحضرت و بر یکدیگر دایمدا آنحضرت روی مبارک خود را از روی آن مرد تا آنکہ بود آن مرد

يَصْرِفُ وَجْهَهُ وَلَمْ يَرْمَقْ مَا رَكَبْتِهِ بَيْنَ يَدَيْ جَلِيسِ رَوَاهُ

میکرد این روی خود را از روی وی و دیدہ نشد آنحضرت پیش بستہ زانوهای خود پیش ہمیشین یعنی زانوهای او

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترمذی و ہم از وی روایت کرد بود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

كَانَ لَا يَدْخُرُ شَيْئًا لِيَدِ الرَّوَاهِ التِّرْمِذِيُّ وَ

کہ نگاه نمیکرد چیزی را بر آس خود را رواہ ترمذی و از جابر بن عبدالمطلب روایت

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَيْلِ الصَّمْتِ رَوَاهُ

گفت جابر کہ بود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم کہ در از بود خاموشی و کلمہ نیک و در نزد

فِي تَرْجَمَةِ السُّنَّةِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ مَا رَأَيْتُ

آنرا در شرح السنۃ و روایت است از عبد اللہ بن عمرو بن عبدالمطلب گفت

أَحَدًا أَتْرَبْنَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

من هیچکس را بیشتر از روی بسم از پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم رواہ ترمذی

کتاب الترمذی
جلد شانہ
صفحة ۲۶۳

روایت جابر بن عبدالمطلب

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ يَهُودِيًّا كَانَ يُقَالُ لَهُ فُلَانٌ حَبْرٌ كَانَ لَهُ عَلَى

و از علی رضی اللہ عنہ کہ یہودی بود کہ نامش فیلان حبیب بود مراورا بر

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَنَا نِيْرَفْتَقَا ضَى السَّبِي

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دینار برای دین ساقی فیلان کرد آن یهودی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ يَا يَهُودِيٌّ مَا عِنْدِي مَا

از وی صلی اللہ علیہ وسلم پرس گفت آنست مراورا ای یهودی نیست نزد من چیزی کہ

أَعْطَيْكَ قَالَ فَاِنِّي لَا أَفَارِقُكَ يَا مُحَمَّدُ حَتَّى تُعْطِيَنِي فَقَالَ

ہم ترا گفت یهودی پس بدستی کہ من جدا نمیشوم از تو یا محمد تا آنکہ میدہی مرا پس فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَجَلِسُ مَعَكَ فَجَلِسْ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مر یہودی را کہ چون مفاومت نمیکندے نشینم

مَعَهُ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ

نار دین پیمیر خدا صلی اللہ علیہ وسلم نماز ظہر و نماز عصر

وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ الْآخِرَةَ وَالْغَدَاةَ وَكَانَ أَصْحَابُ

و نماز مغرب و نماز عشا و نیز گزارد و بعد اصحاب

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَهَدَّدُونَ وَتَتَوَعَّدُونَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میترسانیدند آن یهودی را و عہد میکردند کہ ترا

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَتَى يَصْنَعُونَ

چنین کہ چون کسی مرا فدا کند صلی اللہ علیہ وسلم چیزیکہ کرد و در سواران یهودی

بِهِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ يَهُودِيٌّ سَخِيْبُكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از چند دو عہد پس گفتند صحابہ یا رسول اللہ یهودی است ترا پس فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنَعَنِي رَبِّي أَنْ أَظْلِمَ مَعَاهِدًا وَعَيْرَةً

صلی اللہ علیہ وسلم منع کرد مرا پروردگار من از یکہ ظلم کنم با عہدہ

و از علی رضی اللہ عنہ کہ یہودی بود کہ نامش فیلان حبیب بود مراورا بر

و از علی رضی اللہ عنہ کہ یہودی بود کہ نامش فیلان حبیب بود مراورا بر

و از علی رضی اللہ عنہ کہ یہودی بود کہ نامش فیلان حبیب بود مراورا بر

فَلَمَّا تَرَ جَلَّ النَّهَارُ قَالَ الْيَهُودِيُّ اشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاشْهَدُ

پس ہنگامے کہ برآمد روز گفت یہودے اشہد ان لا الہ الا اللہ و اشہد

أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ وَشَطْرَ مَا لِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمَا وَاللَّهِ مَا فَعَلْتُ

انک رسول اللہ و گفت نصف مال من در راہ خداست آگاہ باشم قسم خدا را کہ مردم

بِكَ الَّذِي فَعَلْتُ بِكَ إِلَّا لَأَنْظُرَ إِلَى نَعْتِكَ فِي التَّوَارِيثِ مُحَمَّدٌ

شہو انچہ کردم ترا از در شتے و سخنے مگر از برای آنکہ بہ بنیم سبب صفت تو کہ در توارث نوشتہ است کہ

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مَوْلِدُهُ بَكَّةٌ وَمَهَا جَرَّتُهُ بِطَيْبَةِ وَمَلِكُهُ بِالشَّامِ

پسر عبد اللہ ولادت دی بکرات دیگہ است و سببت دے ہمدینہ است ہو ملک و شام است

لَيْسَ يَقْضَى وَلَا عَلَيْهِ وَلَا سِتَابٌ فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا مَتْنَجِيٌّ

نیست در شت خوی و در شت سخن نہ فریاد نندہ در بازار با و نہ متصف

يَا الْفَحْشُ وَالْأَقْوَالُ الْخُنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ

بفحش و نہ گفتار بیہودہ گواہی میدہم اینکہ نیست اگر خداے تعالی و البے میدہم بائیکہ تو

رَسُولُ اللَّهِ وَهَذَا مَا لِي فَأَحْكُمُ فِيهِ بِمَا أَرَادَكَ اللَّهُ وَكَانَ

پیغمبر خدا استے و این مال من است پس حکم کن در دویہ چیزے کہ بہ نماید ترا خداے تعالی و بود

الْيَهُودِيُّ كَثِيرًا لِمَالٍ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ

آن یہودے بسیار مال دار رواہ بیہقی در دلائل النبوة و در ولایت از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد اللہ بن ابی اوفی گفت بود پیغمبر خدا صلوات اللہ علیہ وسلم

يَلْتَمِزُ الذِّكْرَ وَيُقِلُّ اللُّغُو وَيَطِيلُ الصَّلَاةَ وَيَقْصُرُ الْخُطْبَةَ وَلَا

بسیار میکرد ذکر خدا را کم میکرد بیہودہ گفتن را و دراز میکرد نماز را و کوتاہ میخواند خطبہ را و نکات

يَأْتِي أَنْ يَمِثَّنِي مَعَ الْأَسْرِمَلَةِ وَالسُّكَّانِ فَيَقْضِي لَهُ الْحَاجَةَ

و تکرر میکرد کہ برود با راہ بیہودہ و مسکین پس بر آمد مردم را حاجت

ع
عَنْ الْفَحْشِ وَالْأَقْوَالِ الْخُنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ وَهَذَا مَا لِي فَأَحْكُمُ فِيهِ بِمَا أَرَادَكَ اللَّهُ وَكَانَ الْيَهُودِيُّ كَثِيرًا لِمَالٍ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْتَمِزُ الذِّكْرَ وَيُقِلُّ اللُّغُو وَيَطِيلُ الصَّلَاةَ وَيَقْصُرُ الْخُطْبَةَ وَلَا يَأْتِي أَنْ يَمِثَّنِي مَعَ الْأَسْرِمَلَةِ وَالسُّكَّانِ فَيَقْضِي لَهُ الْحَاجَةَ

رَوَاهُ الشَّيْخُ وَالنَّاسِيُّ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَبَا جَهْلٍ قَالَ لِلنَّبِيِّ

رَوَاهُ نَسَائُ وَدَارِمِيُّ وَازِ عَلَى كَرَمِ السُّدُورِ وَجِدَّ مَوْلَانِ كَرَامِ الْجَلِيلِ لِقَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّا لَا نَكْذِبُكَ وَلَكِنْ نَكْذِبُ بِمَا جِئْتَ

بِحُفْرَتِ صَلَاةِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَقَوْلِهِ مَا دَرَوُغَ كَوَى نَمِيدِ أَيْمِ نَزَادِ لَكِنْ تَكْذِيبُ مَكْنُومٍ حَبِيبٍ لَكَ لَوْ لَمْ تَكُنْ

بِهِ فَإَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِمْ فَأَتَهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ

پس فرود فرستاد خدا تعالی این آیت را پس بدستیکه کافران ترا تکذیب میکنند لیکن این ظالمین

بِأَيِّتِ اللَّهِ يَتَّخِذُونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

بِأَيِّتِ هَذَا تَكْذِيبُ يَتَّخِذُونَ رَوَاهُ تِرْمِذِيُّ وَازِ عَائِشَةُ صِدِّيقَةٌ رَوَيْتُهَا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ لَوْ شِئْتَ لَسَارَتْ

كَفَرُودِ أَنْخَضِرَتْ صَلَاةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْ عَائِشَةُ أَمْرٌ مِنْ دِيَاخِمْ هَمَزُ خُضْرٍ مِنْ مِهْرَاهُ مِيْرُ

مَعِيَ جِبَالُ الذَّهَبِ جَاءَنِي مَلَكٌ وَأَنَّ حَجْرَتَهُ لِنِسَاءِ وَى لَكَعْبَةِ

بِأَمْنِ كَوْهَمَاءِ زَرِ آدَمِ فَرَشْتَهُ وَبَدْرَتَهُ جِلْمٌ بِنْدِ أَرْزَادِى بِرُكْنِيهِ بَرَابَرِ بُوْدِ كَعْبَةِ

فَقَالَ إِنَّ رَبَّكَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ إِنْ شِئْتَ نَبِيًّا عَبْدًا

پس گفت آن فرشته که پروردگار تو میخواند بر تو سلام و میگوید اگر میخواهی باش پیغمبر بنده

وَإِنْ شِئْتَ نَبِيًّا مَلِكًا فَتَكْرِتُ إِلَى جَبْرِئِيلَ فَأَشَارَ إِلَى

وَإِذَا كَرَمِيْحَاءِ بِأَشِ پِغْمِبِرِ بَادِ شَاهِ پَسِ نِگَاهِ لَرُومِ مِنْ مِجَانِبِ جِبْرِئِيلِ پَسِ اِشَارَتُ كَرَمِيْحَاءِ

أَنَّ تَوَاضَعَ نَفْسِكَ وَفِي رِوَايَةِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ رَسُولُ اللَّهِ

مَنْ كَفَرُوْنَ نَفْسِ خُذْرَا وَدَرِ رَوَايَةِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا پَسِ رُكْنَتُهُ نَزَلَتْ بِمِغْمِبِرِ خُذْرَا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جَبْرِئِيلَ كَالْمُسْتَشِيرِ لَهُ فَأَشَارَ جَبْرِئِيلُ بِيَدِهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِسُوْدِ جِبْرِئِيلِ مَانَعِدُ مَشْهُورَتِ كَنْعَدِهْ مَرَاوِرِ اِشَارَتِ كَرَمِيْحَاءِ لِسُوْدِ

أَنَّ تَوَاضَعَ نَفْسِكَ نَبِيًّا عَبْدًا قَالَتْ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

كَفَرُوْنَ خُذْرَا پَسِ كَقْتَمِ مِنْ مِیْبَانِشَمِ پِغْمِبِرِ بِنْدِهْ نَبِ اِدِ شَاهِ كَقْتَمِ عَائِشَةَ پَسِ بُوْدِ أَنْخَضِرَتْ صَلَاةُ اللَّهِ

بِحُفْرَتِ صَلَاةِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَقَوْلِهِ مَا دَرَوُغَ كَوَى نَمِيدِ أَيْمِ نَزَادِ لَكِنْ تَكْذِيبُ مَكْنُومٍ حَبِيبٍ لَكَ لَوْ لَمْ تَكُنْ

بِأَيِّتِ هَذَا تَكْذِيبُ يَتَّخِذُونَ رَوَاهُ تِرْمِذِيُّ وَازِ عَائِشَةُ صِدِّيقَةٌ رَوَيْتُهَا

بِأَمْنِ كَوْهَمَاءِ زَرِ آدَمِ فَرَشْتَهُ وَبَدْرَتَهُ جِلْمٌ بِنْدِ أَرْزَادِى بِرُكْنِيهِ بَرَابَرِ بُوْدِ كَعْبَةِ

وَإِذَا كَرَمِيْحَاءِ بِأَشِ پِغْمِبِرِ بَادِ شَاهِ پَسِ نِگَاهِ لَرُومِ مِنْ مِجَانِبِ جِبْرِئِيلِ پَسِ اِشَارَتُ كَرَمِيْحَاءِ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ ذَلِكَ لَا يَأْكُلُ مِثْلًا يَقُولُ **أَكْلُ كَمَا يَأْكُلُ**

علیہ وسلم بعد از آن طعام نمیخورد تکیہ زتذہ میفرمود منجورم چنانکہ منجورد

العَبْدُ وَاجْلِسْ كَمَا يَجْلِسُ الْعَبْدُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ

بنده دے نشینم چنانکہ بنده رواہ نے شرح السنۃ تو از

الْبَيْنِ مَا مَسَيْتُ بِكَفِّ الْبَيْنِ مِنْ لَفِّ رَسُولِ اللَّهِ **صَلَّى اللَّهُ**

انہں لہفہ ہوں من بیچ لہف دست زہم از کف آنحضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا وَجَدْتُ رَاحِيَةً **أَحْيَبَ مِنْ رَاحِيَةِ رَسُولِ اللَّهِ**

علیہ وسلم دنیا تم ہوسے خوشبو سے ز از بوی خوش آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَحْبَتُهُ عَشْرَ سِنِينَ فَمَا قَالَ لِي لَشَيْءٍ

صلے اللہ علیہ وسلم وصحبتہ دہا شتم باو دہ سال پس لغزود رہی من

لَمْ صَنَعْتَ كَذَا وَكَذَلِكَ كَذَا وَكَيْفَ كَذَا وَكَيْفَ كَيْفٍ

کہہرا کردے تو چہینن و چہینن و کفہت کہہرا کردی تو چہینن و چہینن از جامع کہہرا

وَعَنْهُ رُفْقًا صَحِبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہم از وہی مرویہت گفت صحبت دہا شتم من با آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

عَشْرَ سِنِينَ وَشَمِمْتُ الْعِطْرَ كُلَّهُ فَلَمْ أَشْ نَكْهَتُهُ أَحْيَبَ

دہ سال و شمیم عطر ہمہ چیز پس شمیم ابوہی خوشبو کہہرا

مِنْ نَكْهَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ

از خوشبوہی آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم و بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا الْقَبِيَّةُ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِ فَقَامَ

صلے اللہ علیہ وسلم چون ملاقات میکرد آنحضرت را یک از یاران آنحضرت پس ایستاد

مَعَهُ قَامَ مَعَهُ فَلَمْ يَنْصَرِفْ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي

با آنحضرت ایستاد با وہی پس باز نہی گشت آنحضرت تا آنکہ باشد آن مرد کہ

يَنْصَرِفُ عَنْهُ وَإِذَا لَقِيَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فَتَنَاولَهُ يَدَهُ
که باز میگشت از آن جهت دو تکیه کلمات میکرد آنست را هیچ یکی از ماران آنحضرت پس میفرمود

تَنَاولَهَا إِيَّاهُ فَلَمْ يَنْزِعْ يَدَهُ مِنْهُ حَتَّى يَكُونَ الشَّجَلُ هَوَالِكِ
میداد دست خود را پس نگی کشید دست خود را از روی تا آنکه میبود آن مرد که میکشید

يَنْزِعُهَا عَنْهُ أَبُو سَعْدٍ وَعَنْ أَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَأَكُّدًا
و میگذاشت آنرا روایت کرده است از روی ابن سعد و از انس رضی الله عنه روایت گفت بودم

الْعَبَّ مَعَ الصَّحْبَانِ فَمَرَّتْ عَلَيْكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
من باز میگردم با کودکان پس گذشت بر ما آنحضرت صلی الله علیه و سلم

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا صَبِيَّانِ رَوَاهُ الدَّبَلِيُّ
پس فرمود السلام علیکم ای کودکان رواه الدبلی

باب ما كان عيش النبي صلى الله عليه وسلم
باب در بیان زندگی آنحضرت صلی الله علیه و سلم

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شَبِعَ آلَ مُحَمَّدٍ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
از عائشه صدیق فرمود روایت میرشدند اهل بیت آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مِنْ حَبْرِ الشُّعْبِيِّ يَوْمَ مَبِينٍ مَتَنَايَعِينَ حَتَّى يُبْقِيَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
از زمان جو در روز پیاپی تا آنکه رفت ازین عالم پیغمبر صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ قَالَ دَخَلَتْ
علیه و سلم متفق علیه و از عمر رضی الله عنه روایت گفتند رضی در آدم من

عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ مُضْطَجِعٌ عَلَى
بر آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس ناگاه آنحضرت بر پهلوی

رِجَالِ حَبِيبِي كَسِينِ بَيْتِهِ وَبَيْتِهِ فِيمَا نَشَقْدَ آثَرِ السَّمَاءِ الْجَنَّةِ
خواجده است بر پهلوی پای یافته از برگ فرما در آنجا نیکه نمود میان بدن مبارک در میان حصار و در آنجا نیکه نمود

زمانی که آن بزرگوار را در آن روز
دانش شده و بعضی از مصلحت
یعنی باقرت شده و همان زمان
بطون صحرا از غرض آنوقت
عقب تیسوی نوع است
بسیار صفت بیانیه باشد
یعنی نسبت که آن صحیح
است پس معلوم میشود
که حضرت بر پهلوی
مضطجع بود و در آن وقت
فرش بر آن بود از آنجا

و از آنجا که آن بزرگوار را در آن روز

مُنْكَأ عَلَى وَسَادَةٍ مِنْ أَدَمٍ حَشَوَهَا لَيْفٌ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

تکیه زده بر بالین از چرم که پنبه آن پوست خرمالو بود میگوید گفتم یا رسول الله

أَدْعُ اللَّهَ فَلْيُوسِعْ عَلَيَّ أَمْنِيكَ فَإِنَّ فَارِسَ وَالرُّومَ قَدْ وَسِعَ عَلَيْهِمُ

دعا کن خدا را تا مرا فراخ گرداند خدا بی تعالی از ازا قیامت تو زیرا که قوم فارس و روم محقق فراخی کرده اند نسبت

وَهُمْ لَا يَعْبُدُونَ اللَّهَ فَقَالَ أَوْ فِي هَذَا أَنْتَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ

و حال آنکه ایشان پرستش نمیکنند خدا را پس فرمود آنحضرت آیا طلب میکنی توسعت آوردن دنیا ای پسر خطاب

أُولَئِكَ قَوْمٌ عَجَلَتْ لَهُمْ طَيْبَاتُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفُرُوقُهُ

آنها گروهی اند که شتاب داده شده است برای ایشان خوبهایشان در زندگی دنیا و در دیگر دنیا

أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ لَهُمُ الدُّنْيَا وَلَنَا الْآخِرَةُ مُتَّفَقِينَ عَلَيْهِ

آیا مریضی هستی که باشی مرایش از دنیا و ما را آخرت متفقین علیه

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُجِرَ

و از انس بن مالک روایت کردی که در نزد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم نان

شَعِيرٍ وَإِهَالَةٍ سَخِيَةٍ وَقَدْ رَهَنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جو پیمانه گداخته تغییر یافته و سر آینه تحقیق کرده اند آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

دِرْعَاءَ لَهُ بِالْمَدِينَةِ عِنْدَ كُهُودِيٍّ وَأَخَذَ مِنْهُ شَعِيرًا لِأَهْلِهِ

زره که بود او را در مدینه در گرفت از آن چیزه جو از برای اهل عیال خود

وَلَقَدْ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَا أَسْمَى عِنْدَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

را شنیدم میگوید که شنیدم از آل گفت که میگفت آنحضرت شکم در نزد اهل بیت محمد صلوات الله علیه

وَسَدَّ صَاعٌ بَرٌّ وَلَا صَاعٌ حَبٌّ وَإِنَّ عِنْدَهُ تِسْعَ نِسْوَةٍ

و سد پانزدهم و نه پیمانها دارد دیگر و حال آنکه تحقیق نزد آنحضرت نذران بود

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه بخاری و از انس بن مالک روایت گفت فرمود رسول خدا صلوات الله علیه

له تسعة نساء
معه و كره لولده
بغيره
من اجل
انفسه
و قال
انفسه
و قال

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ أُخْتُتُ فِي اللَّهِ وَمَا كُنْتُ أَعْرِضُ عَنْهُ وَكَتَبْتُ لَهُ

محقق آیت الله

علیه و سلم تحقیق تر رسانیده شدہ کہ میں و حال آنکہ تر رسانیدہ نشدہ بجز بامین ہر سید

فِي اللَّهِ وَمَا يُؤْذِي أَحَدًا لَقَدْ آتَتْكَ ثَلَاثُونَ مِنْ بَيْنِ يَدَايِ

در دین خدا و ایضا در دین تو و بجز تو کسی سے

وَيَوْمَ وَمَا نِي وَلِيَاكِ طَعْمًا بِرَأْسِهَا كَمَا كُنْتَ تَأْتِي

محقق آیت الله

و روز منوالے و حال آنکہ نسبت و نبود در او بل بل را خورد کہ بخورد آنرا جگر دار سے یعنی حیوان مگر خری

إِبْطِيلًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ مَعْنَى هَذَا الْكَلِمَةِ

کہ پنهان میگردد آنرا بل بل را رواہ ترمذی و گفت ترمذی و مصداق این حدیث

حِينَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَارِبًا مِنْ مَكَّةَ

در هنگامے بود کہ بیرون آمد پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ و سلم آوندہ از مکہ

وَمَعَهُ يَلَالٌ أَمَا كَانَ مَعَ يَلَالٍ مِنَ الطَّعَامِ مَا يَجْمَلُهُ نَحْتِ

و بود با آنحضرت بلال نبود ہزارہ بلال از جنس خوردنی مگر آن قدر کہ بر پشت و زیر

إِبْطِيلًا وَعَنْ أَبِي كَلْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ شَكُونَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

تعل خود و از ابو طلحہ رضی گفت شکایت کردیم ما بسبب آنحضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَوْعَ فَرَقْنَا عَنْ بَطُونِنَا عَنْ حَجْرٍ فَجَعَلَ

علیہ و سلم گرسنگی را پس برداشتیم و کشادیم از شکمهای خود سنگ یعنی اگر کہ سنگ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ بَطْنِ رَدَاةَ

آنحضرت صلے اللہ علیہ و سلم از سینه خود دو سنگ روایت کرد

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

این حدیث را ترمذی و از عائشہ رضی روایت است گفت کہ بود

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْجَبُ مِنَ الدُّنْيَا ثَلَاثَةَ

آنحضرت صلے اللہ علیہ و سلم کہ خوشترے آمد او را از دنیا سه چیز

محقق آیت الله

اَطْعَامُ وَالنِّسَاءُ وَالطَّيِّبُ كَمَا صَابَ اِتِّبَانٌ وَكَمْ يُصِيبُ وَاحِدًا

یعنی خوردنی و زنان و بوی خوش پس یافتند آنست در چیزی و بناقت یک چیز را

اَصَابَ النِّسَاءَ وَالطَّيِّبَ وَلَمْ يُصِيبِ الطَّعَامَ **حَدَّثَنَا** **ابن ماجه**

یافت زنان را و بوی خوش را و بناقت خوردنی را روایت کرد از احمد و ابان

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ مَعْقِلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ

عبد الله بن معقل مرد گیت گفت عبد الله که آمد مردی بسوی ما حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُكَ فَقَالَ أَنْظِرْنَا لِقَوْلِكَ

صلی الله علیه وسلم پس گفت آن مرد آنحضرت را بدوستی من دست میدارم ترا پس

فَقَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لأَحِبُّكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَ إِنْ كُنْتَ صَادِقًا

که چنانچه میگوئی پس گفت آن مرد خدا سوگند بدوستی من دست میدارم ترا سه مرتبه گفت این سخن را فرمود آنحضرت

فَاعِدْ لِلْفَقْرِ تَحْفَافًا لِلْفَقْرِ أَسَىءُ إِلَيْكَ مِنْ يُحِبُّنِي مِنَ السَّبِيلِ

درین سخن صاف پس آید که در فقر در برتوان و صبر از این فقر شراب تر رسیده است بسوی کسی که دوست

إِلَى مُنْتَهَاهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

بجای از نهایت رسیدن آنرا و او نزدیک است و از آنس رضی الله عنهما

عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَيُّهَا الْخَيْرِيُّ

گفت آنحضرت صلے الله علیه وسلم و گفت ای خیر

مَسْكِينًا وَأَمَّتْنِي مَسْكِينًا وَأَحْسَرْتَنِي فِي رَمْرَةٍ الْمَسَاكِينِ

مسکین و پیران مرا مسکین و بر انگیز مرا در گروه مسکینان

فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا لِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پس پرسید عایشه صدیق رضی الله تعالی عنهما برای چه میفرماید یا رسول الله صلے الله

عَلَيْكَ وَسَ... قَالَ إِنَّهُمْ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَعْيَانِهِمْ

علیک و سلم این را فرمود در جواب عایشه زیرا که ایشان یعنی فقر و مسکینان میدارند بهشت

کتاب تفسیر قرآن جلد اول

معارف از دانش مسکینان

تفسیر قرآن

تجارت مسکینان
مسکینان را چه چیز
در راه سعادت است
نزد مسکینان
در راه سعادت است
نزد مسکینان

بَارِبَعِينَ أَيَّامًا عَائِشَةَ لَا تُرَدِّي الْمَسْكِينِ وَكَوَلِي شَيْءٍ تَمْرَةً

بچھل سال ای عایشہ بر وان مسکین را چیزی ناداده اگر چه بر غیر باریان

بِأَعْلَى حَبِي الْمَسْكِينِ وَقَرَّبِيهِمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَيُبْرِكُ بِكُمْ

ای عایشہ دوست در روز است ایضا و نزدیک کردان جزو آنرا زیرا که برای اتصال نزدیک کردان

الْقِيمَةِ سَرَّوَاهُ التَّمْرَةَ هِيَ وَالْبَيْهَتِيُّ فِي شَعْبِ الْيَمَانِ وَكَانَ

قیامت روایت کرد این حدیث از نزدی و بیعتی در شعب ایمان

ابن عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن عباس رضی اللہ عنہ عن مرویست گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ

وَسَلَّمَ اِطَّلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَهَا الْفُقَرَاءُ وَ

و سلم نگریتم در بہشت پس دیدم بیشتر اہل آزار فقرا و

اِطَّلَعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَهَا النِّسَاءُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

نگریتم در آتش دوزخ پس دیدم بیشتر اہل آزار زنان متفق علیہ

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَتْ كَانَ يَأْتِي عَلَيْنَا الشَّهَدُ

وا ز عایشہ روایت کرد عایشہ از حال و حال و نشان در بیت نبوی صلی اللہ علیہ

مَا نَقُو قَدْ بَدَأَ نَارًا إِنَّمَا هِيَ التَّمْرُ وَالْمَاءُ إِلَّا أَنْ تَوَلَّى

و میگفت ماہ تمام نمی آید بیشتر در آن ماہ است بل در بیشتر ایام است و سرافا با

بِالْحَبِيبِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شِيعَ إِلِ

گروشت یارہ متفق علیہ و تہ از عایشہ صدیقہ رخ آید کہ گفت سیر شد اہل بیت

مَحَلِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ مَيِّينَ مِنْ خُبْزِ الْإِوَا حِدُهُمَا

محمد صلے اللہ علیہ و تہ روز از زمان گندم مگر آنکہ در یکے از آن

تَمْرًا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهَا قَالَتْ تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

دوروز طعام ایشان ترم بود و در دیگران متفق علیہ تہ روایت کرد صدیقہ رخ آید کہ گفت سیر شد

باز عایشہ

وا ز عایشہ

دوروز طعام

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا شَبِعْنَا مِنْ الْأَسْوَدِيِّ مِمَّا تَقَفَّ عَلَيْهِ وَعَنْ

علیہ وسلم و سیر شدیم تا از دو سیماہ کہ در اوزان خرماد آبست متفق علیہ است در روایت

النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَسْتَعْرِ فِي طَعَامٍ وَتَسْتَعْرِ

از نعمان بن بشیر رضی اللہ عنہ گفت یعنی بایران خود آیا نیستید شما خوردن نوشید

مَا شَبِعْتُمْ لَقَدْ رَأَيْتُمْ نَبِيَّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا يَجِدُ

کہ توسیع میکنید بر نوع کہ منجرا سید ہر آئینہ تحقیق دیدم پیغمبر شمارا صلوات اللہ علیہ وسلم و حال

مِنَ الدَّقْلِ مَا مِمَّا لَبَطْنَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ فِي الْأَحَادِيثِ الْأَرْبَعَةِ

نہ یافت از خرما کے رو سے خشک آنقدر کہ پر کنند شکر مبارک اور او سیر بخشد این ہر چار حدیث

فِي بَابِ الْأَطْعِمَةِ لِمَشْكَاةِ

در باب اطعمہ مشکات شریف ست

بَابُ الْبُعْثِ وَبَدْعِ الْوَيْدِ

باب در بیان بعثت و ابتداء نزول وحی

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ

ہر آئینہ بعثت فراوان داد خدا بمؤمنان انکجا کہ فرستاد در میان ایشان پیغمبرے از

النَّبِيِّ عَرَبِيًّا مِّنْهُمْ لِيُخْبِرَهُمْ وَيُعَلِّمَهُمُ

قوم ایشان منجواند بر ایشان آیتہای خود و یک میسازد ایشانرا و محی آموزد ایشانرا

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ

کتاب و حکمت و ہر آئینہ ایشان بودند پیش ازین در گمراہی

مُضِلِّينَ وَمَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحِيًّا أَوْ مِنْ

ظاہر و نشانہ مرادے را کہ سخن گوید بان خداے مکررے یا از

وَرَأَوْحِيًّا وَ يُرْسِلُ رَسُولًا فَيُوحِي بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا

پس پردہ یا فرستد فرستادہ را پس محی کند بدستوری او از سخن خدا ہر

ب
نوع کتب
نوع کتب

إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ وَّكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا

برستی او برترست حکم کننده و همچنین وحی فرستادیم کسر تو قرآن از فرمان ما

مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ

نموده که در یاری چیست قرآن و نه ایمان ولیکن گردانیدیم

نُورًا أَهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ

اورا روشنستی راه نمایم بدان بر که خواهیم از بندگان خویش و برستی تو بر این راه بینداری

مُسْتَقِيمٍ وَّكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ

راستند و همچنین وحی کردیم سو به تو قرآن تازی تا بیم کنی اهل مکه را

وَمِن حَقِّهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَمَنْ تَبَوَّأ فِي لِحْنَتِهِ وَفَوَّي

و بر که گردا گردا ویند و بیم کنی از روز جمع نیست شک در آن گرد است در بهشت و گرد است

فِي السَّعِيرِ عَن عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَوَّلَ مَا بَدَأَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

در دوزخ روایت است از عایشه گفت نخست چیزی که آغاز کرده شد با حضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْوَحْيِ الرَّؤْيَا الصَّالِحَةُ فِي النَّوْمِ فَكَانَ لَا يَرَى

علیه و سلم از وحی دیدن راست بود در خواب پس بود آنحضرت که نمیدید

رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ مِثْلُ فَلَقِ الصُّبْحِ مُمَسَّحَتِ الْبُيُوتِ الْخَلَاءُ وَكَانَ

ببین خوابی مگر آنکه می آید تاویل آن خواب مانند سفیده دم صبح است دست گردانیده شد بسوا آنحضرت

يَجْلُو بَعَارِ حِرَاءٍ فَيَتَحَنَّنُ فِيهِ وَهُوَ التَّعْبُدُ لِلدَّيَانِ ذَوَاتِ الْعَدَدِ

آنحضرت که خلوت میدیخت در غار کوه حرایس عبادت میکرد در آن غار و عبادت میکرد و شبهای مقدر

قَبْلَ أَنْ يُنْزِعَ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَيَتَزَوَّدُ لِذَٰلِكَ تَعْيِيرُهُ إِلَىٰ خَدِيجَةَ

پیش از آنکه باز گردد بسوی اهل خانه خود و نوشد بر میداشت برای آن پسر باز می آمد بسوی خدیجه

فَيَتَزَوَّدُ مِمَّا لَهَا تَبَيَّنَ بِجَاءِ الْحَقِّ وَهُوَ فِي غَارِ حِرَاءٍ جَاءَهُ الْمَلَكُ

پس نوشد بر میداشت برای مانند مدت آن لبیالی تا آنکه آمد حق یعنی وحی حال آنکه آنحضرت در غار بود پس آمد

خبر از سر جمع

شش شب عبادت ۱۱

و

و

و

فَقَالَ اقْرَأْ فَقَالَ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ قَالَ فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي

پس گفت فرشته بخوان پس چشم من بستم من خواند و نمی توانم خواند پس فرشته مرا گرفت و مرا پوشید

حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجَهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ

تا آنکه رسیدم به جبرئیل از من غایت وسع و طاقت را پستتر را در ماجرای جبرئیل پس گفت بخوان پس گفتم نمیتوانم خواند

فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجَهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ

پس مرا گرفت و مرا پوشید و تا آنکه رسیدم به جبرئیل از من غایت وسع را پستتر را کرد و این گفت

اقْرَأْ فَقَالَ مَا أَنَا بِقَارِئٍ قَالَ فَغَطَّنِي الثَّلَاثَةَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ

بخوان پس مرا گرفت و مرا پوشید و تا آنکه رسیدم به جبرئیل از من غایت وسع را پستتر را کرد و این گفت

بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي

بنام پروردگارت که پدید آورده است پسر آدم را از خون سست که در رحم بود بخوان و پروردگارت بزرگوارترین است که تو را پدید آورده است

عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ فَجَعَلَ بِهَا سُورَةَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تو را آموخت با قلم آموخت انسان را آنچه نمی دانست و آنچه نپوشید خود تو آموخت و این است پس از آنکه گفت این کلام است خداوند عز و جل

فَوَادَّاهُ فَدَخَلَ عَلَيَّ خَدِيجٌ فَقَالَ زَمَيْتُكَ زَمِي فَمَلَأْتُ حَقِي هَبْ عَنِّي الرَّوْعَ فَقَالَ

دل وی پس در آمد آنحضرت بر خدیجه پس گفت که زیم تو زیم من بودم و تو مرا زیم کردی پس خدیجه را از ترس و وحشت زانگاه رفت از او ترس

لِحَدِيثَةٍ وَأَخْبَرَهَا الْخَبْرَ لَقَدْ خَشِيتُ عَنِّي نَفْسِي فَقَالَتْ

مخدیجه را در سینه خود میگویم را خبر با آنچه که شنیده بودم گفت تحقیق تر رسیدم من بر نفس خود پس گفت

حَدِيثَةٍ كَلَّا وَاللَّهِ مَرُّ يَكُ اللَّهُ أَبَدًا إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحْمَ

خدیجه ای چنین نخواهد بود سوگند خدا را سوگند میزنم و از ترا خدا را تعالی همیشه زیرا که بدترستی تو بر ترستی چون بدترستی

وَتَصِدُقُ الْحَدِيثِ وَتَحْمِلُ الْكُلَّ وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ وَتَقْرَأُ

در راست گویی سخنان را و بر پیکر باران را و کسب میکنی معدوم را و همانان میکنی

الضَّيْفَ وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ فَأَنْطَلَقْتُ بِهِ خَدِيجَةَ حَتَّى

همان را و باره میبندی طلق را بر جوارش پستتر برد آنحضرت را مدحی تا آنکه

پس گفت فرشته بخوان پس چشم من بستم من خواند و نمی توانم خواند پس فرشته مرا گرفت و مرا پوشید

تا آنکه رسیدم به جبرئیل از من غایت وسع و طاقت را پستتر را در ماجرای جبرئیل پس گفت بخوان پس گفتم نمیتوانم خواند

بنام پروردگارت که پدید آورده است پسر آدم را از خون سست که در رحم بود بخوان و پروردگارت بزرگوارترین است که تو را پدید آورده است

دل وی پس در آمد آنحضرت بر خدیجه پس گفت که زیم تو زیم من بودم و تو مرا زیم کردی پس خدیجه را از ترس و وحشت زانگاه رفت از او ترس

مخدیجه را در سینه خود میگویم را خبر با آنچه که شنیده بودم گفت تحقیق تر رسیدم من بر نفس خود پس گفت

همان را و باره میبندی طلق را بر جوارش پستتر برد آنحضرت را مدحی تا آنکه

خدیجه ای چنین نخواهد بود سوگند خدا را سوگند میزنم و از ترا خدا را تعالی همیشه زیرا که بدترستی تو بر ترستی چون بدترستی

أَنْتَ بِهِ وَسْرَقَةَ بْنِ نَوْفَلِ بْنِ عَمْرِو خَدِيجَةَ وَكَانَ أَمْرًا تَنْصَرُ

آورد آنحضرت را نزد روق بن نوفل بن عم خدیجه و بود مردی که نعره شده بود

فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَكَانَ يَكْتُبُ الْكُتُبَ الْعِبْرَانِيَّةَ فَمَكْتُبٌ مِنَ الْأَنْجِيلِ

در جاهلیت و بود که کتب کرده بود کتاب عبرانی را پس انجیل را

بِالْعِبْرَانِيَّةِ مَا سَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا وَقَدْ عَمِيَ

بزبان عبرانی ترجمه میکرد آنقدر که خواست خدای تعالی که بنویسد و بود مردی پیر شده و اعمی گشته

فَقَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ بَابْنِ عَمْرِو اسْمِعْ ابْنَ أَخِيكَ فَقَالَ لَهُ وَسْرَقَةُ

پس خدیجه گفت مرد تو را ای پسر عم من شنو از برادر زاده خود پس گفت آنحضرت را روق

بِابْنِ آدَمَ مَاذَا آتَى فَاخْبِرْهُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ای برادر زاده من چه خبر می بینی پس بر او ورتقا پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

خَبَرَ مَا رَأَى فَقَالَ لَهُ وَسْرَقَةُ هَذَا النَّامُوسُ الَّذِي نَزَّلَ اللَّهُ

خبر چیزی که دیدم آنحضرت را این ناموس فرشته است که فرستاد خدا

عَلَى مُوسَى بِالْبَيْتِي فِيهَا جَدُّ عَائِلَتِي أَنَا حَيًّا إِذْ خَرَجْتُكَ

بر موسی علیه السلام ای کاش می خواستم تا بودم من در وقت نبوت تو جوان کاش می خواستم سیاهم زنده

تَوُ مَكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ خَرَجْتِي

تو هم تو پس گفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم آیا برود از من گمانت

قَالَ نَعَمْ لَكُمُ يَأْتِ رَجُلٌ قَطُّ يَمْثِلُ مَا حَمَّتْ بِهِ الْأَعْوَدِي

ایشان گفت در تو آری بیرون خواهی آمد که ترا بیاورد و کرد هر زمانند آنچه آورده تو مگر آنکه دشمن داشته باشی

وَأَنْ يَذَرَكَ نِيَّ بِنَوْمِكَ أَنْصُرُكَ وَأَنْصُرَ أُمَّكَ كَمَا أَنْصُرُكَ بِلَيْسَتْ

و اگر در یاد برار و ز تو باره میدهم ترا یاری در خواب و سخت است در زنگ نکرد و زنگ که میرانید و نشد

وَسْرَقَةُ أَنَّ تَوْفِيَّ بِفَتْرِ الْوَحْيِ سَرَاةَ الْبَخَائِرِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

بعد از آنکه در حدیث آنحضرت آمد و نبوتش ثابت شد فتنه پذیرفت و هم از سیاهی آمدن زبان و اسرار و وحی و از

از اینجا که توفیق است
یعنی بلیغ بود
یعنی بلیغ بود

باز آن که

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجِدُ عَنْ فِتْرَةٍ

مرسبت که وی شنید آن حضرت را سعد الله علیه و سلم که حکایت میکند از فترت

الْوَحْيِ قَبِيلًا أَنَا أَمْسِي سَمِعْتُ هَوَى تَأْمِينِ السَّمَاءِ قَرَفَتِ بَصِيرَتِي

دع فرمود پس در ثنای آنکه من بیروم شنیدم آوازے از آسمان پس بر دوشتم بیای خود را

فَإِذَا الْمَلَكُ الَّذِي جَاءَنِي بِحَجْرٍ قَاعِدٌ عَلَى كُرْسِيِّ بَيْنَ السَّمَاءِ

پس ناگاه فرشته که آمده بود کبوه حرا نشسته است بر تختی میان آسمان

وَالْأَرْضِ فَجِئْتُ مِنْهُ مَرَعًا حَتَّى هَوَيْتُ إِلَى الْأَرْضِ فَجِئْتُ

د زمین پس ترساننده شدم من از وی ترسانیدم تا آنکه افتادم من بر زمین پس آمدم

أَهْلِي فَقُلْتُ تَرَى مَلُؤُنِي قَرَمَلُونِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى

من اهل خانه خود را پس گفتم بجایم پیچید مرا پس پیچیدند مرا پس فر فرستاد خداے تعالی

بِأَيِّهَا الْمَذْبُورُ فَتَرَى قَائِدًا رَوَّادِيكَ قَلْبِدُورِي وَتِيَابِكُ فَكُفِّرْ وَالسَّخِرُ

ای مرد بجایم پیچیده بر خیز پس دعوت کن و خلق را ترسان و بروردگار خود را بزرگان و بوجاهان خود را

فَأَهْمُ تَخْرُجِي الْوَحْيِ وَتَتَابِعُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

پس تبرک کن مرادش گشت پس نگرم شد وحی و پیایے آمدن کزوت متفق علیه و از ابن عباس

قَالَ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ لِرَبْعِينَ سَنَةً قَمَلَتْ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشْرَ

روایت است که فرستاده شد به پیغمبر خدا در چهل سال پس در مکه که در مکه سیزده

سَنَةً يَوْحَى إِلَيْهِ شَهْرًا مَرَّ بِالْحِمَّةِ فَهَا جَرَّ عَشْرَ سِنِينَ وَمَاتَ

سال در حالیکه وحی فرستاده میشد بسوی وی در این مدت پشتر آمد که هفت برآمد از مکه بمکه رسید پس

وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ سَنَةً مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ

و حال آنکه وی شصت و سه سال بود متفق علیه و روایت است از ابن عباس که

قُضِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ وَ

تعیین کرده شد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم دو سال و شصت و سه سال بود و

کتاب تاریخ حضرت و بیستی

ده سال و روایات یافت آنحضرت

أَبُو بَكْرٍ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ وَعُمَرُ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ

تفسیر کرده شد ابو بکر و عمر و سید مرتضیٰ در حدیث خود روایت کرده اند و سید مرتضیٰ در حدیث خود روایت کرده اند

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا رَأَتْ بَنَ هِشَامٍ

روایت کرد این حدیث را مسلم و از عایشه صدیق اکبر روایت است که حارث بن هشام

سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

پرسید پیغمبر خدا را صلوات الله علیه و سلم پس پرسید

كَيْفَ يَأْتِيكَ الْوَحْيُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

چگونه می آید ترا در حق رسول خدا پس فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

أَحْيَانًا يَأْتِينِي مِثْلَ صَلَاطَةِ النَّبِيِّ وَهُوَ أَشَدُّ لَأْسًا

گاه گاه می آید مرا مانند آواز جبرئیل که طنین دارد و این قسم و حی سخت تر از آن بود

فِيصُومٍ عَنِّي وَقَدْ وَعَيْتُ عَنْهُ مَا قَالَ وَأَحْيَانًا يَقْتُلُ الْمَلَائِكَةَ

پس منقطع میشد از من و حال آنکه من از آن چیز را گفت و گاهی فرشته بصورت

رَجُلًا فَيَكَلِّمُنِي فَأَعْي مَا يَقُولُ قَالَتْ عَائِشَةُ وَقَدْ رَأَيْتُهُ يَنْزِلُ

مردی که من مثل میشد بر من پس کلام میکرد از من پس میگردیدم من خبر را که میگفت گفت عایشه صدیق اکبر

عَلَيْهِ الْوَحْيُ فِي الْيَوْمِ السَّنْدِ يَدُ الْبُرْجِ فَيُعْصِمُ عَنْهُ وَأَنَّ جَبِيحَةَ

بر آن حضرت و در روزی که سخت بود سردی پس منقطع شد و حی از وی و حال آنکه بر سرش

لِيَتَفَصَّدُ عَرَقًا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ

وای بر سخت خوی را متفق علیه و از عبد الله بن مسعود روایت است که گفت

بَدَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ يَأْتِيهِ عِنْدَ الْكَعْبَةِ وَجَمْعٌ

در ابتدا آنکه آنحضرت صلوات الله علیه و سلم آغاز میکرد نزدیک خانه که گفته اند آنرا

قَرْنَيْشٍ فِي حِجَابِ الْيَمِيمِ إِذْ قَالَ قَائِلٌ أَيْكُمْ يَقُولُونَ إِلَى حِجَابِ الْيَمِيمِ

از قریش در مجلس یاسا خود بود زیرا گاه گفت گویند که کلامی که از شما می آید در حجاب

در حدیث خود روایت کرده اند

در حدیث خود روایت کرده اند

در بیان آنکه حضرت علی علیه السلام در سجده و کعبه و غیره

فیعبدوا لی فمیتها و دمهآ و سلاها ثم یهمله حتی إذا سجد وضع

پس اندکند آنکس بسجده سرکین وی و بسجده ای و بسجده پسته کرد و بچو بیاشد پس ایستاد و در آنحضرت

بین یتقیه فانبعث اشقا هم فلما سجد وضع بین یتقیه وثبت

میان برود و نشاند وی پس برخواست بدیجبت ترین ایشان پس هنگامیکه سجده کرد آنحضرت نهاد از میان دستش و

النبی صلی الله علیه وسلم ساجدا فضحكوا حتى مال بعضهم علی

آنحضرت صلی الله علیه وسلم سجده کننده پس خندیدند مشرکان تا آنکه میل کردند بعضی از ایشان

بعض من الضحاک فانطلق منطلقا إلى فاطمة فاقبلت تسعى وثبت

بسی بعضی از خنده پس رفت روزه سیوی فاطمه زهرا و شکر و پس پیشین مد فاطمه در علی علیه السلام

النبی صلی الله علیه وسلم ساجدا حتى القته عنه واقبلت

آنحضرت صلی الله علیه وسلم سجده کننده تا آنکه انداخت آنرا از بالای آنحضرت در آورد

ساجدا ولسبهم فلما قضی رسول الله صلی الله علیه وسلم الصلاة

فاطمه زهرا بران بدیجتان در حالیکه دشنام میکند ایشانرا پس چون تمام کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز را

قال ادعوا علیک یقرئین ثلاثا فكان إذا دعاهن ثلثا وإنا

گفت خداوند تو را باد که بگیرد قریش را سه بار کرد این دعا را و دعا بود آنحضرت چون دعا میکرد و بخواند دعا را

سأل ثلاثا ادعوا علیک یقرئین هشام و عتبة بن

و چون سوال میکرد سوال میکرد سه بار خداوند تو را باد که بگیرد عثم بن هشام را که ابی جلی مت و عتبه بن

ربیعة و شیبہ بن ربیعة و ولید بن عتبه و امیه بن خلف

ربیعه و شیبه بن ربیعه و ولید بن عتبه و امیه بن خلف

وعقبه بن ابی معیط و عماره بن ولید گفت عبد الله بن مسعود پس کجاست

لقد رأيتهم صرعى یوم یبدل الله یتهم الی القلیب قلبی بدلی

برای آنکه دیدم آنرا بر زمین افتاد فرود بر پسته کردید و شدند بسجده چاه که در بر دست

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَتَّبِعَ أَصْحَابَ الْقَلْبِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم در ای فرستاده شده این بر او حمل و دعا

لَعْنَةُ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ

لعنت متفق علیه سوا عائشه صدیقه مروتی بدستی عائشه گفت یا رسول الله ای آنکه

عَلَيْكَ إِذَا كَانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمٍ أُحْدِثَ فَقَالَ لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكَ

بر تو روزی بود سخت تر از روزی که از تو آید از آن وقت هرگز آن تحقیق دیدم از قوم تو

وَإِذَا كَانَ أَشَدَّ مَا لَقِيتُ إِسْمَ يَوْمٍ لَقِيتُهُ إِذْ كُنْتُ ضَمْتُ نَفْسِي عَلَى

آنچه دیدم و بود سخت ترین آنچه دیدم ازین روز عقیده وقتی که عرض کردم نفس خود را بر

ابن عبد ياليل بن كلال فكم يحبني الى ما أردت فانطلقت

ابن عبد یایل بن کلال پس پاسخ نداد مرا آنچه خواستم پس رفتم

وَأَنَا مَهْمُومٌ عَلَى وَجْهِهِ فَلَمْ أَسْتَفِقْ إِلَّا يَقْرانُ التَّعَالِي فَرَفَعَتْ

و حال آنکه اندوه مند بودم بر روی خود پس بهوش نیامدم مگر موضعی که نام وی قرن تعالی است پس رفتم

رَأْسِي فَإِذَا أَنَا بِسَيِّمَةِ أَبِي قَدَّ أَظْلَمْتَنِي فَانظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا حَبْرٌ بَيْضٌ

سر خود را پس ناگاه من مفرون با بری ام که تحقیق سایه کرده است پس نگاه کردم پس ناگاه در آن بر سر من

فَنَادَانِي فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَمَا رَدُّ وَعَلَيْكَ

پس ندا داد مرا پس گفت یا محمد ای قوم تو را شنیدم سخن تو را و شنید آنچه رد دند بر تو

وَقَدْ دُعِيتُ إِلَيْكَ مَلِكُ الْجِبَالِ لِتَأْمُرَ أُمَّةً بِمَا شِئْتَ فِيهِمْ

و تحقیق فرستاده هست بر تو فرشته که بهما را تا فرمان تو آن فرشته را بجز که میخواهد از تو نرسد

قَالَ فَنَادَانِي مَلِكُ الْجِبَالِ فَسَأَلَ عَلِيٌّ ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ

گفت آنحضرت پس آواز او فرشته که بهما پس سلام کرد بر من ستر گفت فرشته ای محمد بدرستی

اللَّهُ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَأَنَا مَلِكُ الْجِبَالِ وَقَدْ بَعَثَنِي

خداک تعالی به تحقیق شنید سخن قوم تو را و من فرشته که بهما ام و تحقیق فرستاده است مرا

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا إِسْحَارٌ مِمَّا يَنْسِفُ اللَّهُ آيَاتِهِ

پس چون آمد پیش ایشان باعجاز گفتند این سحر است ظاهر آید است از ایشان

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتَاهُ جِبْرِيْلُ وَهُوَ يَلْعَبُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمد اورا جبرئیل علیہ السلام آنگاه آنحضرت بازیگانه

مَعَ الْغُلَّامِ فَأَخَذَهُ فَصَبْرَهُ فَشَقَّ عَنْ قَلْبِهِ فَاسْتُخْرِجَ مِنْهُ

با کودکان پس گرفت جبرئیل آنحضرت را پس بندخت او را بر زمین پس شکافت دل او را پس برین

عَلَقَةً فَقَالَ هَذَا اخِطَ الشَّيْطَانُ مِنْكَ تَغْرَسَلَهُ فِي طَسْتٍ

خون بسته پس گفت جبرئیل که این نصیب شیطان است از تو پسته شست دل او را در آوند

مِنْ ذَهَبٍ يَهَاءُ نَزْمُ نَزْمٍ تَعْرَا مَهْ وَأَعَادَةٌ فِي مَكَانِهِ وَجَاءَهُ

از طلا باب نزم پسته و پسته درخت دل او را و باز نهاد او را در کاخ خود و آمدند

الْعِلْمَانَ يُسْعَوْنَ إِلَى أُمِّهِمْ يَعْرِضُونَ فَقَالُوا إِنَّ مُحَمَّدًا قَتِلَ

آن کو و گمان که هر دو را بود نزد دو ان دو ان نزد مادر آنحضرت یعنی دایه که آن حضرت را نشینید و پس گفتند

فَأَسْتَقْبَلِي لَهَا وَهِيَ مَنْتَهَى الْكُفْرَانِ قَالَ آتَسُّوْكُمْ أَسْرَفِي

پس پیش آمد مردم آنحضرت را و حال آنکه آنحضرت متغیر رنگ است گفت ای ستم بودم من که سپیدم

أَثَرُ الْخَيْلِ فِي صَدْرِهِ سَرَاوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَمْرُ بْنُ جَابِرِ بْنِ

اثر دوخته را در سینه آنحضرت روایت کرد این حدیث را مسلم قاز جابر بن

سَمْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

سمره زوی حضرت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پیش از این

لَا عَرَفُ حَجْرًا بَعْلَةٌ كَانَ يُبَلِّغُهُ عَلَيَّ قَبْلَ أَنْ أُبْعَثَ إِنِّي

میشناسم آن سنگ را که در کعبه است بود که سلام می داد بر من پیش از آنکه بعثت شدم بدین

لَا عَرَفْتُهُ إِلَّا أَنْ سَرَاوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَمْرُ بْنُ جَابِرِ بْنِ

میشناسم آن سنگ را اکنون روایت کرد آنرا مسلم در روایت است از اشرف بن

از روی

آن کو و گمان که هر دو را بود نزد دو ان دو ان نزد مادر آنحضرت یعنی دایه که آن حضرت را نشینید و پس گفتند

أَهْلَ مَكَّةَ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُرِيَهُمْ

بئس كما طلبه إذا تخفت صلى الله عليه و سلم

آيَةَ فَأَرَاهُمُ الْقَمَرَ شَقِيْنِ حَتَّى رَأَوْا حِجْرًا يَلْتَمِسُ مَشْفُوقِ

معجزه پس نمود این از ماه را دو باره باشارت آفتاب تا آنکه دیدند که حرار میان آن دو دیده

عَلَيْهِ وَعَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ قَالَ بَيْنَمَا أَنَا عِنْدَ النَّبِيِّ

در حدیث بن حاتم بن مرویت گفت در ایام آنکه مردم بر من نزد آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ آتَاهُ رَجُلٌ فَشَكَا إِلَيْهِ الْفَأَقَّةَ

صلی الله علیه و سلم ناگاه آمد او را پس شک کرد آن مرد

ثُمَّ آتَاهُ الْآخَرَ فَشَكَا إِلَيْهِ قَطَعَ السَّبِيلَ فَقَالَ يَا عَدِي

پس آمد آنحضرت را مردی دیگر پس شک کرد و سبوی را از راه زنی را که او را پیشو در بلاد پس گفت آنحضرت

هَلْ رَأَيْتَ الْحَيْرَةَ فَإِنَّ طَالَتْ بِكَ حَيَوةً فَلَا تَرِي

آیا دیدی که حیرة را پس اگر در از گردد بتو زندگانی پس هر آینه به بینی تو

الطَّعِينَةَ تَرْتَحِلُ مِنَ الْحَيْرَةِ حَتَّى تَطُوفَ بِالْكَعْبَةِ لَا تَخَافُ

زندگانی در مودج را که کوچ میکند از حیرة تا طواف کند کعبه در حالیکه نترسد

أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَأَنَّ طَالَتْ بِكَ حَيَوةً لَتَفِدَنَّ كَنُوزًا

بسیج یکبار اگر خلا و هر آینه اگر در از شود بتو زندگانی سینه که کشاده میشود کنهها

كِسْرَى وَكَأَنَّ طَالَتْ بِكَ حَيَوةً لَتَرِيَنَّ السَّرَّاءَ نَجْرِبُ

کسری و هر آینه اگر در از گردد بتو حیات هر آینه می بینی مرد را که بیرون آرد

مِثْلًا كَفَّهُ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ يَطْلُبُ مِنْ يَتْبَلُهُ فَلَا يَجِدُ

بر می کف دست خود را از زریا سیم میجوید کسی را از فخر که قبول کند آنرا پس نمی یابد

أَحَدًا يَتْبَلُهُ مِنْهُ وَلِيَلْقَيْنَ اللَّهَ أَحَدًا يَوْمَ يَلْقَاهُ وَلَيْسَ

بسیج یکبار که قبول کند آنرا و هر آینه پیش می آید خدا یکی از شمار روزگیم پیش آید حال آنکه نیست

روایت کرده اند از آنجا که در حدیث

ای حدیثی

له جیره کسری عار
سکون تخلف از آنجا که

بینه و بینه ترجمان یترجم له فیقولن الم ابعث الیک

میان وی در آن بیان کند برای وی پس بر آینه میگوید خدای تعالی آیا تو مرا مبعوث کردی

رسولا فیبلغک فیقول بلی فیقول الم اعطیک مالا و افضل

پس بیا که برساند ترا پس میگوید بنده آری فرستادی پس میگوید خدای تعالی آیا تو مرا مالا و افضل

علیک فیقول بلی فینظر عن یمینه فلا یرى الا جهنم و

بر تو در رزق پس بر بنده آری که در آن نظر کند بجا نبست است خود پس نمی بیند جز جهنم

ینظر عن یساره فلا یرى الا جهنم اتقوا النار و کولوا من

وی بیند بجانب چپ خود پس نمی بیند جز جهنم پس بفرمان کند آتش در زخم را اگر چه نصف

ثمره فمن لم یجد فیکلمه کلمة قال عدی فرأیت الطعنة

خرابا نشد پس بگویند شوق تو را هم پس سخن خویز نرم که بسائل گوید که خوشحال گرد و بدان گفت عدی می بینم

تریحل من الحیرة حتى تطوف بالکعبة لا تخاف الا الله

که کوچ میکند از حیرة تا آنکه طواف کند کعبه را نمیترسد مگر خدا را

و کنت فیمین افنته کفوز کسری بن هر مزاولین طالتید

و بودم من در میان یک سبک که کشادند گنجه که کسری بن نوذیران را در آنجا دیدم

حقیق کثرون ما قال الشبی ابو القاسم صلی الله علیه و سلم

زندگانی هر آینه می بیند چیز را که گفته است آن حضرت که گفت وی ابو القاسم صلی الله علیه و سلم

یخرج ملاکفه را واه البخاری و عن خباب بن الارت

بیرون می آید و سیم فذرافقه که بخاری تا قبول کند روایت کرد بخاری که روایت از خباب بن ارت بود

قال شکونا ان النبی صلی الله علیه و سلم وهو متوسد

گفت خباب بن ارت که دیدم با سیم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم و حال آنکه آن وقت زهر بر سر

بوده فی ظل الکعبة و قد لقینا من المشرکین شدة فقلنا

بودند را در سایه کعبه و حال آنکه ما را با مشرکان سختی پس گفتیم ما

در آنجا

در آنجا

در آنجا

توضیح آنست که این حدیث در مورد...

الَا تَدْعُوا اللَّهَ فَفَعَدَ وَهُوَ فَحْمٌ وَجْهَهُ وَقَالَ كَانَ الرَّجُلُ لَمِيمٌ

آباد عا یعنی خدا را بر این کاروان پس نبست ستمگفت و حال آنکه سرخ شده بود و مبارک و فرمود

كَانَ قَبْلَكُمْ يُجْفَرُ لَهُ فِي الْأَرْضِ فَيَجْعَلُ فِيهِ فِجَاءً بِيَمِينِهَا

بودند پیش از شما که نده همیشه برای این مرد در زمین پس روانید و میشد در آن پس آورد و میشد آنکه

فَيُؤْخَذُ مِنْهُ نَوْقٌ سَرَّاسِيهِ فَيُشَقُّ بِأَثْنَيْنِ فَمَا يَصُدُّ ذَلِكَ عَنْ

پس نهاد و میشد آنکه بالا سر آن مرد پس شکافه میشد دوباره پس باز نمیداشت آن مرد در آن عذاب از

دِينِهِ وَيَمْشِي بِأَمْشَاطِ الْحَدِيدِ مَا دُونَ كَعْبِهِ مِنْ عَظْمٍ

دین وی و شانه کرده میشد و به شانه های آهنی چیزی که تیشست است از استخوان و

عَصَبٍ مَا يَصُدُّ ذَلِكَ عَنِ دِينِهِ وَاللَّهُ يَمُنُّ هَذَا الْأَمْرُ

عصب وی و باز نمیداشت او را آن عذاب کردن از دین که خدا سوگند بر آنیم تمام و کمال سید این

حَتَّى يَسِيرَ الرَّكِيبُ مِنْ صَنْعَاءَ إِلَى حَضْرَمَوْتَ لَا يَخَافُ

تا آنکه سیر میکند سوار از صنعا تا حضر موت در حالیکه بیشتر از سوار

إِلَّا اللَّهَ أَوَّالِ الذُّبِّ عَلَى غَنَمِهِ وَلَكِنَّكُمْ تَسْتَعْبِهُنَّ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مگر خدا را یا بیشتر سوار را بر گوسفندان خود و بلین شما شتایی می نماید روایت کرده از بخاری

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَفْيَانَ بْنُ حَرْبٍ مِنْ

و از ابن عباس روایت گفت ابن عباس حدیث کرده ابو سفیان بن حرب روایتی که رسیده است از

فِيهِ إِلَى فَيْ قَالَ انْطَلَقْتُ فِي الْمُدَّةِ الَّتِي كَانَتْ بَيْنِي وَبَيْنَ

درین دو سینه من گفت سفر فقیر در مدتی بود میان من و میان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَبِيَّاؤُهُ نَامٌ

آنحضرت را در مدت صلح حدیبیه است صلوات الله علیه و آله و سلم گفت پس در نشانی آن نام من بر آنست

إِذْ جِئْتُ بِلِكْتَابٍ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

تا آنکه آمد کتاب آنحضرت صلوات الله علیه و آله و سلم بجا نب هر که

قَالَ وَكَانَ دُحْيَةَ الْكَلْبِيِّ جَاءَهُ بِهِ قَدْ فَعَّاهُ إِلَى عَظِيمٍ نُصْرَى

گفت و بود دحیه کلبی آورده بود آن کتاب را پس رسانید آن کتاب را بکلان مقدم بعبر

فَدَفَعَهُ عَظِيمٌ نُصْرَى إِلَى هِرِّ قُلٍ فَقَالَ هِرُّ قُلٍ هَلْ هُنَا أَحَدٌ

پس رسانید آنرا عظیم بعبر که از عظیم امرای هرقل است بسبب هرقل پس گفت هرقل ایست اینجا

مِنْ قَوْمٍ هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيُّ قَالُوا نَعَمْ فَدَعَيْتُ

از قوم این مرد که دعوی میکند و می پندیر است گفتند آری پس خوانده شد

فِي نَفْسٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَدَخَلْنَا عَلَى هِرِّ قُلٍ فَأَجْلَسْنَا بَيْنَ يَدَيْهِ

در جماعت از قریش پس در آمدیم ما بر هرقل پس نشاند و شدیم ما پیش هرقل

فَقَالَ أَيُّ أَقْرَبُ نَسَبًا مِنْ هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ

پس گفت هرقل کدام یکی از شما نزدیکتر است از او نسبت زین مرد که زعم میکند که و

نَبِيِّ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ فَقُلْتُ أَنَا فَأَجْلَسُونِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ

نبی است گفت ابوسفیان پس گفتم من که من قریب تر ام پس نشاندند ما پیش هرقل و

أَجْلَسُوا أَصْحَابِي خَلْفِي ثُمَّ دَعَا بِلِجْمَانِهِ فَقَالَ قُلْ لَكُمْ

نشاندند یاران ما پس پشت من بستر خواند هرقل ترجمان خود را پس گفت هرقل ترجمان

إِنِّي سَأَلْتُ هَذَا عَنْ هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيُّ فَإِنْ كَذَبَنِي

من سوال میکنم این را از احوال این مرد که میگوید که پیغمبر است پس اگر دروغ بگوید سازد ما

فَكَذَّبْتُهُ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ وَإِنَّمَا اللَّهُ كَوَلَا خِيفَةَ أَنْ تُؤْتَرَ عَلَى

پس بگویم که دروغ است پس ابوسفیان سوگند بخدا اگر نبی بود ترس اینک نقل کرده شود بر من

الْكَذِبِ لَكَذِبْتُهُ ثُمَّ قَالَ لِتَرْجُمَانِي بِهِ سَلِّهِ كَيْفَ حَسَبَهُ

دروغ بر آنند دروغ میباید من هرقل گفت هرقل ترجمان خود را پس او را بگویند است هرقل

فِيكُمْ قَالَ قُلْتُ هُوَ فِينَا ذُو حَسَبٍ قَالَ فَعَلَّ كَانَ مِنْ

در میان شما گفت ابوسفیان گفتم پس در میان ما خوانده شد پس هرقل پرسید آیا بوده است از

سلسله حسب بن خنیس
گفتند دروغ افرازا و بگوید
خود کسب
آن عالم از
سبب از معرفت ۱۱۵

۱۱۵

أَبَايَهُ مِنْ قَبْلِ قُلْتُ لَأَقَالَ فَعَلُ كَذِبًا

پدران این مرد هیچ از یادشاهی نعمت بوده است لغت هر قل پس آیا تممت میکردید او را بدروغ

قَبْلِ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ قُلْتُ لَأَقَالَ وَمَنْ يَتَّبِعُهُ أَشْرَكَ النَّاسَ

پیش از آنکه بگوید چیزی را آن وقت منمیدانستم او را گفت هر قل و کیست که متابعت میکند او را

أَمْ ضَعْفًا وَهَمًّا قُلْتُ ضَعْفًا وَهُمْ قَالَ أَيْزِيدُونَ أَمْ

یا ضعیفان گفت ابروسفیان نعمت بلکه ضعیفان مردن ایمان را از دست دادند و از آن مردن

يَنْقُصُونَ قُلْتُ لَأَبْلُ يَزِيدُونَ قَالَ قُلْ بَرْتَدَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَنْ

روز روزی که از دست کسی که نمیشود بلکه افزون میشوند هر قل آیا ترم میشوید و بر آن یکی از آنها از

دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطَةٌ لَهُ قَالَ قُلْتُ لَأَقَالَ فَعَلُ

دین می بعد از آمدن در دین وی از جهت ناخوشی و دشمنی مردن او را گفت ابروسفیان

وَأَتَلَمَّهَا قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَكَيْفَ كَانَ قِتَالُ رِأْيَاهُ قَالَ قُلْتُ

قتال میکند شما با وی گفت اری قتال کنیم هر قل چه حال دارد قتال شما با وی گفت

يَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ سِجًّا لَا يُصِيبُ مِنَّا وَنُصِيبُ

میباشد جنگ میان ما و میان وی مانند دلو با که نصیب پیدا بدوی از ما می بلیم ما

مِنْهُ قَالَ قُلْ يَغْدُرُ قُلْتُ لَأَوْ نَحْنُ مِنْهُ فِي هَذِهِ الْمَدِينَةِ لَأَكْفُرُ

از وی گفت هر قل پس آیا می شکنند و عهد و صلح میکند و ما از وی در این شهر صلح دور

مَا هُوَ صَانِعٌ فِيهَا قَالَ وَاللَّهِ مَا أَمْرٌ بِنِي مِنْ كَلِمَةٍ أَدْخَلَ فِيهَا

که چه گفته است درین گفت ابروسفیان چه اسو کند عملن نشد مرا از سخنن که در آرم چیز

شَيْءًا غَيْرَ هَذَا قَالَ فَعَلُ قَالَ هَذَا الْقَوْلُ أَحَدٌ قَبْلَهُ قُلْتُ لَأَ

چیز این کلمه لغت هر قل پس آیا گفته است این قول را هیچ کس پیش ازین مرد گفتم گفت

تَعْرِقًا لِرُحْمَانِيهِ قُلْ لَهُ إِنْ سَأَلْتَنِي حَسْبُهُ فَنِيكُمْ

بستر گفت هر قل مرزیمان خود را بگو مرد ایضی ابروسفیان را بدستی من پرسید ترا از حسبت بن خود

از آن

دین می بعد از آمدن در دین وی از جهت ناخوشی و دشمنی مردن او را گفت ابروسفیان

از وی گفت هر قل پس آیا می شکنند و عهد و صلح میکند و ما از وی در این شهر صلح دور

فَرَعَمْتُ آتَهُ فَيَكْمُ ذُو حَسْبٍ وَكَذَلِكَ الرَّسُلُ تَبَعَتْ فِي أَحَادِثِ

پس گفتے فذ عم کر دے تو کہ وہی در میان شام خداوند حسب و همچنین جماعت پیغمبران بر آنچیز پیشرو

قَوْمِهَا وَسَأَلْتُكَ هَلْ كَانَ فِي آبَائِهِ مَلِكٌ فَرَعَمْتُ أَنْ لَأَقْلُتُ

قوم خود و اشرف آن و پرسیدم ترا آیا بود در پدران وی ایسح پادشاه گفتے تو کہ نبود پس قسم

لَوْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مَلِكٌ قُلْتُ سَرَجٌ يَطْلُبُ مَلِكَ آبَاءِهِ

اگر بود از پدران او پادشاه میگفتے ترا ایست کہ میطلبد ملک پدران خود و

سَأَلْتُكَ عَنْ اتِّبَاعِهِ أَضْعَفَاءُ وَهُمْ أَمْ أَشْرَافُهُمْ فَقُلْتُ

پرسیدم ترا از تابعان او کہ آیا از ضعیفای مردم اند یا از اشرف پس گفتے

بَلْ ضَعْفَاءُ وَهُمْ وَهُمْ اتِّبَاعُ الرَّسُلِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ كُنْتُمْ

بلکہ ضعیفای مردم اند و همین ضعیفانند تابعان پیغمبران و پرسیدم ترا آیا بودید شما

تَهْمُونَ أَمْ بِالْكَذِبِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ فَرَعَمْتُ أَنْ

کہ توجع میگردید اور بدروغ گفتن پیش از آنکہ بگوید چیزیے کہ گفتے پس گفتے تو کہ سمت نیکویم

لَا فَحَرَفْتُ أَنَّهُ كَانَ يُبَدِّعُ الْكُذِبَ عَلَى النَّاسِ شَحًّا

پس شناختم من رخصیت منظور کہ ترک کند دروغ گفتن را بر مردم پس از آن

يَذْهَبُ فَيَكْذِبُ عَالِيَهُ وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ

برود پس بگوید دروغ بر خدا و پرسیدم ترا آیا باز میگردد و هیچ یکی از مردم

عَنْ دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطَةٌ لَهُ فَرَعَمْتُ أَنْ لَا

از دین وی بعد از در آمدن در دین بجهت مکره و دشمنی مردین او را پس گفتے تو باز میگردد

كَذَلِكَ الْإِيمَانُ إِذَا خَالَطَ بَشَاشَتَهُ الْقُلُوبُ وَسَأَلْتُكَ

همچنین سمت حال ایمان کہ بیرون میرود و تفسیلہ بیامیزد و خلوت او دلہا را و پرسیدم ترا

هَلْ يَزِيدُونَ أَمْ يَفْضَلُونَ فَرَعَمْتُ أَنَّهُمْ يَزِيدُونَ وَكَذَلِكَ

آیا افزون میشوند تابعان او یا کم میشوند پس گفتے تو کہ ایشان افزون میشوند و همچنین

در حدیث
در حدیث

الْإِيمَانَ حَتَّى يَدْرُسَ وَسَأَلْتَهُ قَاتَلْتُمُوهُ لَمْ نَزَعْتُمْ أَنْكُمْ

دین و ایمان را از من مشورت تا آنکه تمام زد در پرسیدم ترا که آیا قتال با او پس گفتی که ترا

قَاتَلْتُمُوهُ لَمْ نَزَعْتُمْ أَنْكُمْ قَاتَلْتُمُوهُ لَمْ نَزَعْتُمْ أَنْكُمْ قَاتَلْتُمُوهُ لَمْ نَزَعْتُمْ أَنْكُمْ

قتال میکنید با او پس میباشد جنگ میان شما و میان او و لولا یعنی مانند لولا میگردد و قاتل

وَتَأْتُونَ مِنْهُ وَكَذَلِكَ الرُّسُلُ تَبْتَلَى ثُمَّ تَكُونُ لَهَا الْعَاقِبَةُ

و میآیدید از سوی او همچنین چنین است و ممتحن گردانید و میشوند با عدای من میباشند شما

وَسَأَلْتَهُ هَلْ يُعَدُّ عَمَلًا وَكَذَلِكَ الرُّسُلُ

در پرسیدم من ترا آیا عمل میکند و بد عمل میکند پس گفتی تو را که عمل نمیکند و همچنین چنین

لَا تُعَدُّ وَسَأَلْتَهُ هَلْ قَالَ هَذَا الْقَوْلُ أَحَدٌ قَبْلَهُ فَرَعَمْتُ

نقد نمیکند و پرسید من ترا آیا گفته است این قول را کسی یعنی دعوت نبوت را پیش از من

أَنْ لَا تَقُولُ كَمَا قَوْلَ هَذَا الْقَوْلِ أَحَدٌ قَبْلَهُ قُلْتُ رَجُلٌ

که نه گفته است پس گفتم من اگر نه بود که میگفت این قول را کسی پیش از من می گفتم و راست

إِنَّمَا يَقُولُ قَوْلَهُ قَالَ ثُمَّ قَالَ بِمَا يَأْمُرُكُمْ قُلْنَا يَا مَرْغَبًا

که اقتدا میکند بقولیکه گفته شده است پیش و گفت ابو سفیان گفت هر چه فرمود رسیدیم بچیز میگوید ای

بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالصَّلَاةِ وَالْعَفَاةِ قَالَ إِنَّ بَيْتَكَ مَالِقُ

ما را بنماز و زکوة و صلوات حرام و یا رسالت و باز استادن از حرام گفت هر چه گفت از حضرت آنچه میگوید

حَسْرَةً يَا نَبِيٍّ وَقَدْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّهُ خَارِجٌ وَلَمْ أَلِمْ أَخَذَ مِنْكُمْ

راست پس بدیستی که وی پیغمبر است و تحقیق بودم من که میدانستم که وی بیرون آید و همان نیز

وَكُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّي أَخْلَصُ إِلَيْهِ لَأَحْبَبْتُ لِقَاءَهُ لَوْ كُنْتُ

و اگر میدانستم که من به او رسیده بودم دوست میدادتم دیدن او را اگر میبودم

عِنْدَهُ لَأَفْسَلْتُ عَنْ قَدَمَيْهِ وَلَكَيْلَعَنَ مَلَكُهُ مَا نَحْتُ قَدَمِي ثُمَّ دَعَا

زردی هر آینه ششتم هر دو پای او را و هر آینه میرسد ملک های زمین را که زیر سر او ایستاد

و میباشند شما

پس گفتم

پس گفتم من اگر نه بود که میگفت این قول را کسی پیش از من می گفتم و راست

ما را بنماز و زکوة

راست پس بدیستی

زردی هر آینه ششتم

بِكِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَهُ مُتَّفِقًا عَلَيْهِ
کتاب پیغمبر خدا را صلوات الله علیه و سلم پس خواند کتاب را وایت کرد آنرا بخوار و مسلم

باب في المعراج

باب در بیان معراج

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى
پاکست آنکه برود بنده خود را شبی از مسجد حرام مکه به سوی

الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ الْأَيْتَانِ
مسجد اقصی که بركت نهادیم در آنجا و نشانهای بزرگش را

الْمُسْتَقِيمِ إِبْرَاهِيمَ إِذْ بَدَّاهُ نَزْلَةَ أُخْرَى عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى
اوست مستقیم ابراهیم را دیده بود این فرشته را یکبار دیگر نزدیک سدره المنتهی

عِنْدَهَا حَبَّةُ الْمَاءِ الْغَيْشِيِّ إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى
نزدیک آن سدره است بهشت آرزنگاه فرشته را دید و غشیک می پوشید سدره را آنچه می پوشید

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا كَفَى لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى
چو روی نبرد چشم پیغامبر و از مقصد نماند نمود هر آینه سینه که بعضی نشانهای بزرگ پروردگار خود را

عَنْ قَتَادَةَ عَنْ السَّرِيِّ بْنِ مَالِكٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ صَبْعَةَ
وا از قتاده و مرویت از انس بن مالک و او از مالک بن صعبه

أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهُمْ أَنَّ
که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم حدیث کرد و خبر داد صحابه را از احوال طبعی که بر او شده

بَيْنَمَا أَنَا فِي الْحَطِيئَةِ وَمَا قَالَ فِي إِسْرِي مُضْطَجِعًا إِذْ أَنَا
آنحضرت را و نشانهای آنکه من بودم در حطیم و آنکه گفتم در حجر که موضع دیگر است بودم در حالیکه بر روی

أَتَيْتُ فَسَقَّ مَا بَيْنَ هَذِهِ إِلَى هَذِهِ لِيَعْنِي مِنْ ثَغْرِ تَحْرِيهِ
پس بشکافت چیزیکه میان این تا این است یعنی از بالای سینه

پس بشکافت چیزیکه میان این تا این است یعنی از بالای سینه

کتاب خبر معراج
طبعه و نشره در کوفه

و این حدیث در کتاب...

إِلَى شِعْرَاتِهِ ^{وَيَسِّرْ} قَلْبِي ^{تَهَاتُ} لَكَ ^{بَطَسْتُ} مِنْ ذَهَبٍ

تا زیرات پس بیرون آورد دل مرا پستر آورده شد نزد من طغی از زر

مَمْلُوءًا ^{إِيْمَانًا} فَغَسِلَ قَلْبِي ^{تَوَحُّشِي} تَعْرًا ^{عِيدًا} وَفِي رِوَايَةٍ ^{تَعْرًا}

پر کرده شده ایمان پس شست شد دل من پستر پر زده شد پستر باز روانیده شد دل در جا خود

غُسِلَ ^{الْبَطْنُ} بِمَاءٍ ^{زَمَزَمٍ} تَعْرًا ^{مِلِي} إِيْمَانًا ^{وَ} حِكْمَةً ^{تَعْرَاتِيَّتُ}

شسته شد شکم من آب زمزم پستر پر کرده شد ایمان و علمت پستر آورده شد من

يَدًا ^{أَبِيَّةً} دُونَ ^{الْبَغْلِ} وَفَوْقَ ^{الْحَمِيرِ} أَبْيَضٍ ^{يُقَالُ} لَهُ ^{الْبَرَّاقُ}

دو دست ایمان است و بالای حمار سفید گفته میشود این مرکب براق

يَضَعُ ^{خَطْوَةً} عِنْدَ ^{أَقْصَى} كُرْفِيهِ ^{فَحَمَلَتْ} عَلَيْهِ ^{وَفِي رِوَايَةٍ}

گذاشت قدم این براق کام خود را نزد نهایت بعرض خود پس برداشته شد من سر و در روایتی

مُسْلِمٍ ^{فَرَأَى} كَبْتَهُ ^{حَتَّى} أُتِيَ ^{بَيْتَ} الْمَقْدِسِ ^{فَرَبَطَهُ} بِالْحَلْقَةِ

که در مسلم راست ایستاد پس سوار شد براق را تا آنکه آمد به بیت المقدس را پس بست براق را بحلقه مسجد

الَّتِي ^{تُرْبَطُ} بِهَا ^{الْأَنْبِيَاءُ} قَالَ ^{تَوَدَّ} دَخَلَ ^{الْمَسْجِدَ} فَصَلَّيْتُ

که می بستند براق را بان حلقه پیغمبران گفت آنحضرت پستر در آمد در مسجد پس گذاردم

فِيهِ ^{رَكْعَتَيْنِ} تَعْرًا ^{خَرَجْتُ} بِمَاءٍ ^{جَدِّيِّ} بِأَنَاءٍ ^{مِنْ} حَمْرٍ

در وی دو رکعت پستر بیرون آمد پس آورد مرا جبرئیل آورد از حمر

وَأَخَذَتْ ^{مِنْ} لَبَنٍ ^{فَقَالَتْ} جِبْرِيْلُ ^{أَخَذَتْ}

وآورد از شیر پستر اختیار جویم من شیر را پس گفت جبرئیل اختیار کرد و من تو

الْفِطْرَةَ ^{تَعْرًا} عَرَجَ ^{بِنَا} إِلَى ^{السَّمَاءِ} الْخَرَفَانِ ^{طَلَقَ} بِي ^{جِبْرِيْلُ}

فطرت را پستر بالا برده شد مرا بسوی آسمان تا آخر پس برد مرا جبرئیل

حَتَّى ^{أَتَى} السَّمَاءَ ^{الدُّنْيَا} فَاسْتَقْفَتْنِي ^{قِيْنٌ} مِنْ ^{هَذَا} قَالَ ^{جِبْرِيْلُ}

تا آنکه آمد آسمان دنیا را پس طلب کرد جبرئیل کشادگی آسمان را گفته شد و پرسیدند در بان که کیست

باز کرده شده ایمان

فطرت را پستر بالا برده شد مرا بسوی آسمان تا آخر پس برد مرا جبرئیل

قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ رَوَدَ

فیه شد کسبت با تو گفت جبرئیل با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفتند بر استقامت

أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَزْ قِيلَ مَرَّحَابًا لَهُ فَنَعَزَ الْجَنُّ جَاءَ فَنَعَزَ

که فرستاده شده است بسوی وی گفت آری گفته شد مر حبا محمد و خوش آمدی آمد پس کشا و شد در آسمان

فَلَمَّا خَلَصَتْ فَأَذَا فِيهَا آدَمُ فَقَالَ هَذَا أَبُوؤُكُمْ آدَمُ فَسَلِّمْ

پس بشنید ای که رسیدم و در آدم در آسمان پس ناگاه در آسمان آدم است پس گفت جبرئیل این پدرت آدم است

عَلَيْهِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَادَ السَّلَامُ ثُمَّ قَالَ مَرَّحَابًا بِالْأَبْنِ

بر آدم پس سلام دادم بر او پس جواب داد آدم ایست گفت آدم مر حبا بن

الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَفِي رَأْوِ آيَةٍ لِمَسِيحٍ فَرَحَّبَ لِي وَدَعَا

صالح و پیغمبر صالح و در روایتی دیگر که مر هر دو است پس هنگامیکه کشاده شد در بالا بر آیم این آسمان ناگاه

لِي مَجِيئِي وَفِي رَأْوِ آيَةٍ لَهَا قَلَمًا فَتَعَلَوْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا إِذَا

مردمان نشسته است که بر جانبدار است راست او سیاه است و بر جانب چپ سیاه است

رَأَوْنَا مَرَّحَابًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْأَبْنِ الصَّالِحِ قُلْتُ لِمَ جَبَّرَ

پس گفت آن مرد مر حبا با بنی صالح و این صالح گفت من جبرئیل را

مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا آدَمُ وَهَذِهِ الْأَسْوَدَةُ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ

کسبت این مرد گفت جبرئیل این آدم است و این سیاه است که گفته شده اند از جانب راست و این

شِمَالَهُ نَسَمُ بَنِيهِ فَأَهْلُ الْيَمِينِ مِنْهُمْ أَهْلُ الْمَجْنَةِ وَالْأَسْوَدَةُ

جانب چپ ارواح اولاد او است پس آنرا بر جانب راست اند از ایشان بهشتیان اند و سیاهها که

بنی و مر حبا صلی الله علیه و سلم

الَّتِي عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ النَّارِ إِذَا نَظَرَ عَنْ يَمِينِهِ فَمَعَكَ إِذَا

بر جانب دست چپ اند اهل دوزخ اند پس می بیند از دست راست خود می خندد پس چون

نَظَرَ قَبْلَ شِمَالِهِ بِكُلِّ الْمَرْكَبِ صَعِدَ بِي حَتَّى السَّمَاءِ الثَّانِيَةَ

نظر میکند بر جانب دست چپ می گرداند آنرا بیشتر بالا برد مرا جبرئیل تا آسمان دوم

فَاسْتَفْتَيْتُهُ قَبْلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قَبْلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ

پس طلب کرد جبرئیل کشان در آسمان گفته شد که کیست این گفت منم جبرئیل و گفته شد کیست با تو گفت جبرئیل

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ

با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد و بتحقق که فرستاده شد تا تو بسوی او رفت

لَعَنَ قَبْلَ مَرَحَبًا يَا فَنَعَمَ الْحَيُّ جَاءَ فَنَفْتَحُ فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا

آرس گفته شد مرا جبرئیل و خوش آمدنی آمد پس کشاده خند در پس چون رسیدم آسمان دوم ناگاه

يَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَهُمَا ابْنَا خَالِكٍ قَالَ هَذَا يَحْيَىٰ وَهَذَا عِيسَىٰ

این دو پسر یحیی و عیسی استاده اند و یحیی و عیسی پسران خالاکند گفت جبرئیل این یحیی است و این عیسی

سَلَّمَ عَلَيْهِمَا فَسَلَّمْتُ فَرَدَّ اثْرًا قَالَا مَرَحَبًا يَا أَلَا خَيْرَ الصَّالِحِينَ

پس سلام ده بر پرده پس سلام دادم پس جواب سلام دادند هر دو بیشتر گفتند بر درم جبار بر او صلوات

وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِينَ ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّلَاثَةِ فَاسْتَفْتَيْتُهُ

و پسر صلوات و پسر صلوات پسر برد مرا جبرئیل بسوی آسمان سوم پس طلب کرد کشان در آسمان

قَبْلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قَبْلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ

گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد و کیست با تو گفت با من محمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ

صلی الله علیه و سلم است گفته شد و بتحقق که فرستاده شد بسوی او رفت آرس

قَبْلَ مَرَحَبًا يَا فَنَعَمَ الْحَيُّ جَاءَ فَنَفْتَحُ فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا يُوسُفُ

گفته شد مرا جبرئیل و خوش آمدنی آمد پس کشاده شد آسمان پس چون رسیدم آسمان سوم ناگاه

یوسف استاده است

قَالَ هَذَا يُوسُفُ قَسِيمٌ عَلَيْهِ فَسَلِّتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ

گفت جبرئیل این یوسف است پس سلام ده برو پس سلام دادم بروی پس جواب داد و گفت

مَرَحَبًا يَا أَخِي الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّادِقِ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى سَلَّمَ

مرحبا برادر نیک و پیمبر نیک در روایتی که در مسلم است

فَإِذَا أَنَا يُعَاسَفُ إِذَا هُوَ قَدْ أُعْطِيَ شَطْرًا الْحُسْنِ فَمَرَحَبًا

پس ناگاه من با یوسف نام ناگاه یوسف داده شده است جزوی از حسن پس ترسید که یوسف

بَنِي وَدَعَا إِلَىٰ بَيْتِهِ ثُمَّ صَعِدَ بَنِي حَتَّىٰ آتَى السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ فَاسْتَقَرَّ

بني و دعا کرد و مرا بخیر تا آنکه پستری بالا برد مرا جبرئیل و آمد آسمان چهارم را پس طلب کرد جبرئیل

بَنِي وَدَعَا إِلَىٰ بَيْتِهِ ثُمَّ صَعِدَ بَنِي حَتَّىٰ آتَى السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ فَاسْتَقَرَّ

قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ

گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد کیست با تو گفت با من محمد است

قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قِيلَ مَرَحَبًا يَا نَفْعَ الْجَعْفَرِ

گفته شد و تحقیق کنز ستاره شد پس بگوید گفت جبرئیل آری گفته شد مرحبا به نفع جعفر آمد

جَاءَ نَفْعُهُ فَلَمَّا خَلَصَتْ فَإِذَا إِدْرِيسُ فَقَالَ هَذَا إِدْرِيسُ

آمد پس کشاد و شد در آسمان پس هنگامیکه در آمد در آسمان پس ناگاه در آنجا رسید پس گفت جبرئیل

فَسَلَّمَ عَلَيْهِ فَسَلِّتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ مَرَحَبًا يَا أَخِي الصَّالِحِ

پس سلام ده برو پس سلام دادم برو پس جواب داد او را پس پستری گفت مرحبا به برادر صالح

وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بَنِي حَتَّىٰ آتَى السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ

و پیمبر صالح پستری بالا برد مرا تا آنکه آمد آسمان پنجم را

فَاسْتَقَرَّ قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ

پس طلب کرد جبرئیل کشادن آسمان را گفته شد کیست این گفت جبرئیل م من گفته شد و کیست با تو گفت

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قِيلَ

جبرئیل محمد صل الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق کنز ستاره شد پس بگوید گفت

جِبْرِئِيلُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قِيلَ

نَعَمْ قَبِيلَ مَرْجَابٍ فَنَعَمَ اِنْ جَاءَ نَزْرًا فَلَمَّا خَلَصَتْ فَاذَاهُ وَ
 آری گفتند مر جبا محمد پس خوش آمدی آمد پس نشاد شد در آسمان پس هنگامیکه در آمد در آسمان تا گاه

قَالَ هَذَا هَرُونَ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ

گفت جبرئیل که این هارون است پس سلام ده بروی پس سلام دادم بروی پس جواب داد مرا ایست گفت

مَرْجَابًا بِإِخْرَاصٍ وَالنَّبِيُّ الصَّالِحُ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى

مر جبا به برادر صالح و پیغمبر صالح بیشتر بالا برد مرا تا آنکه

أَتَى السَّمَاءَ السَّادِسَةَ فَاسْتَفْتَى قَبِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ

آمد آسمان ششم را پس طلب کرد کشاون آسمانها گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل

قَبِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبِيلُ

گفته شد و کیست با تو گفت با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد

وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قَبِيلَ مَرْجَابٍ بِإِخْرَاصٍ جَاءَ

و تحقیق که فرستاده شد بسوی وی گفت جبرئیل آری گفته شد مر جبا محمد پس خوش آمدی آمد

فَقَدْ فَلَمَّا خَلَصَتْ فَاذَامُوسَى قَالَ هَذَا مُوسَى نَبِيُّ

پس کشاد شد در آسمان پس هنگامیکه در آمد موسی استاد و استاد در آسمان پس هنگامیکه در آمد

عَلَيْهِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ مَرْجَابًا بِإِخْرَاصٍ وَالصَّالِحِ وَ

برو می پس سلام دادم بروی پس جواب داد موسی بیشتر گفت مر جبا به برادر صالح و

النَّبِيِّ الصَّالِحِ فَلَمَّا جَاوَزَتْ بَلَى قَبِيلَ لَهُ مَا يُبْكِيكَ

پیغمبر صالح پس هنگامیکه گذشتم از پیش وی گریه کرد موسی گفت موسی را چه چیز گریه میکند

قَالَ أَنْبِيٌّ لِأَنَّ غُلَامًا بَعِثَ بَعْدِي يَدْخُلُ الْمَجْمَعَةَ مِنْ أُمَّتِهِ

گفت موسی ای گریه از جهت آنکه کودکی فرستاد و شد بعد از من که میدر آید بهشت را از امت او

أَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْخُلُهَا مِنْ أُمَّتِي ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ

بیشتر از آن کسانی که میدر آید از امت من بیشتر بالا برد مرا بسوی آسمان هفتم

در آسمان

در آسمان

فَاسْتَفْتَى جِبْرِيلَ قَبِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِيلُ قَبِيلَ وَمَنْ مَعَكَ

پس طلب کشادن کرد جبرئیل آسمانز گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد و کیست با تو

قَالَ مُحَمَّدٌ قَبِيلَ وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قَبِيلَ مَرَّ جَابِيَهُ

گفت با من محمد است گفته شد و به تحقیق که فرستاده شد لسبوی دی گفت آری گفته شد مر جابیه

فَنَجَّاهُ إِذْ جَاءَ فَلَمَّا خَلَصَتْ فَأَذَا إِبرَاهِيمَ وَفِي رِوَايَةٍ

خوش آمد پس چون در آمد در آسمان پس ناگاه در آنجا ابراهیم است و در روایتی که

مُسْلِمٌ فَإِذَا أَنَا بِإِبْرَاهِيمَ مُسْنَدًا ظَهْرًا إِلَى الْبَيْتِ الْمَكِيِّ

مسلم است این است پس ناگاه من با ابراهیم ام در حالیکه ابراهیم تکیه کننده است پشت خود را به

فَإِذَا هُوَ بِدُخْلِهِ كُلِّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ لَا يُعُودُونَ

و ناگاه است همواره میرد آید و برای طمان هر روز هفتاد هزار فرشته که باز نمیگردند آن فرشتگان

إِلَيْهِ الخ قَالَ هَذَا أَبُوكَ إِبرَاهِيمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلِّمْتَ عَلَيْهِ

لسبوی دی تا آخر گفت جبرئیل این پدرت است ابراهیم پس سلام ده بروی پس سلام دادم برو

فَرَدَّ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ مَرَّ جَابِيَا ابْنِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ

پس جواب داد ابراهیم پسر گفت مر جابیه فرزند نیک و پیغمبر نیک

ثُمَّ سَأَفِعْتُ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى فَإِذَا أَبْنِقُهَا مِثْلَ قِلَابٍ

پس تر برداشتمم شدم لسبوی سدره المنته پس ناگاه میوه آن مانند کوزهای است

وَإِذَا وَرَاقُهَا مِثْلُ أَذَانِ الْفَيْكَةِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ فَلَمَّا

و ناگاه برگهای او مانند گوشهای فیلا است و در روایتی که مسلم راست پس برگاه

غَشِيَهَا مِنْ أَمْرِ اللَّهِ مَا عَشَى تَغَيَّرَتْ فَمَا أَحَدٌ مِنْ خَلْقٍ

که پوشید سدره را از امر الهی آنچه پوشید و سدره را از نور دیگر گویان شمرنگ دیگر گرفت پس نیست هیچ

اللَّهُ لِيَسْتَطِيعَ أَنْ يَنْعَمَ مِنْ حُسْنِهِ وَأَوْحَى إِلَى مَا أَوْحَى

خدا که تواند وصف کردن او را از خوب او و وحی سحر حق سبحانه لسبوی من آنچه وحی کرد

الْحَزَقُ قَالَ هَذَا سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى فَإِذَا الرَّابِعَةُ أَنَّهُمَا يَهْدَانِ

یہ آخر کتف جبرئیل کہ این سدرۃ المنتہی است پس ناگاہ آنجا چہار جوئی است دو جوئے

بِاطْنَانٍ وَنَهْدَانِ ظَاهِرَانِ قُلْتُ مَا هَذَانِ يَا جَبْرَائِيلُ

باطن اند و دو جوئے ظاہر نفتم چسیت این دونہ ظاہر و باطن ای جبرئیل

قَالَ أَمَا الْبَاطِنَانِ فَنَهْدَانِ فِي الْجَنَّةِ وَأَمَا الظَّاهِرَانِ

گفت جبرئیل اما دونہ باطن پس دونہ در بہشت اند و اما دو ظاہر

فَالْبَيْتُ وَالْفُرَاتُ ثُمَّ رَفَعَنِي إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ثُمَّ أُتَيْتُ

پس نیل و فرات پستہ نمودہ شدہ برای من بیت المعمور پستہ شدہ شدہ زمین

بِإِنَاءٍ مِنْ خَمْرٍ وَإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ وَإِنَاءٍ مِنْ عَسَلٍ فَأَخَذْتُ

آوندہ از سہ و آوندہ از شیر و آوندہ از شہدہ پس گرفتہ من

اللَّبَنَ فَقَالَ هِيَ الْفِطْرَةُ أَنْتَ عَلَيْهَا وَأَمَّا كَ ثُمَّ فَرَضْتُ عَلَيْكَ

شیر را پس گفت جبرئیل شیر فطرت است تو بر فطرت خواهی بود و امت تو پستہ فرض کردہ شدہ بر من

الصَّلَاةَ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ فَجَعَلْتُ فَرَاتَ عَمَّا مَوْجِدًا

نماز پنجاہ نماز ہر روز پس برکتہ من از درگاہ پس کہ ہستم جوئی البتہ

فَقَالَ بَمَا أُمِرْتُ قُلْتُ أُمِرْتُ بِخَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ

پس گفت موسیٰ پر سیدہ بچہ چیز امر کردہ شدی گفتہ من امر کردہ شدہ بہ پنجاہ نماز ہر روز

قَالَ إِنَّ أُمَّتَكَ لَا تَسْتَبِيحُ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ وَإِنِّي

گفت موسیٰ بد رستی امت تو نمیتواند بجای آورد پنجاہ نماز ہر روز و بد رستی من

وَاللَّهِ قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالِمَتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ

بجہ اسوگندہ آزمودہ ام مردم را پیش از تو و علاج کردہ ام بنی اسرائیل را

أَشْكَالًا لِمَا جَعَلْتَهُ فَارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَمَا سَأَلُوكَ إِلَّا الْخَفِيفَ لِمَا كُنْتَ تَفْعَلُ

شکل ترین علاج پس برگرد لبوسے پر در دگر پس سوال و اورا سبکے و آسانی برای امت خود

پس گفت موسیٰ پر سیدہ بچہ چیز امر کردہ شدی گفتہ من امر کردہ شدہ بہ پنجاہ نماز ہر روز و بد رستی من

عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَصَاهُ
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی پس گفت مانند آنکه گفته بود پس برگشتم و رفتم بدرگاه پروردگار
 عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَصَاهُ
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی پس گفت مانند آنکه گفته بود پس باز برگشتم پس نهاد از من
 عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَصَاهُ
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی علیه السلام پس گفت مانند آن پس باز برگشتم پس نهاد از من
 عَشْرًا فَأَمَرْتُ بِعَشْرَةِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ
 ده نماز پس امر کرده شدم به ده نماز هر روز پس باز برگشتم بسوی موسی
 فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَأَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ
 پس گفت مانند گفته سابق پس باز برگشتم پس امر کرده شد به پنج نماز هر روز پس باز برگشتم
 إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ بِمَا أَمَرْتُ وَأَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ
 بسوی موسی پس گفت آنچه امر کرده شدی نعمت امر کرده شدم به پنج نماز
 كُلَّ يَوْمٍ قَالَ إِنَّ أُمَّتَكَ لَا تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلَّ
 در هر روز گفت موسی بدست امت تو نمی تواند بجا آورد پنج نماز هر
 يَوْمٍ وَإِنِّي قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ
 روز دهر سستی من آزموده ام مردم را پیش از تو و علاج کرده ام بنی اسرائیل را
 أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ فَأَرْحِعْ إِلَيَّ يَا رَبِّ إِنَّكَ خَفِيفٌ لِّأُمَّتِكَ
 سخت ترین علاج پس برگرد بسوی پروردگار خود پس برآورد من را در اسباب سختی
 وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَىٰ لَمْ يَسْلَمْ فَرَجَعْتُ إِلَىٰ رَبِّي فَقُلْتُ يَا رَبِّ
 و در روایتی از مسلم این عبارت است پس باز برگشتم پس پروردگار خود پس گفتم ای پروردگار
 خَفِيفٌ لِّأُمَّتِكَ يَا رَبِّ خَمْسًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ
 تخفیف کن از امت مرا ای پروردگار که در از من پنج نماز را پس باز برگشتم بسوی موسی

پس برگرد بسوی پروردگار خود

فَقُلْتُ حَطَّ عَنِّي خَمْسًا قَالَ إِنَّ أُمَّتَكَ لَا تَطِيقُ ذَلِكَ

پس گفتم کم کرد از من پنج نماز را گفت موسی بد رستی امت تو طاقت ندارد آنرا پس

فَارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ قَالَ فَلَمْ أَزَلْ أَرْجِعْ

برگرد بسوی پروردگار خود پس سوال کن آسان کن را فرمود آنحضرت پس همیشه بودم من

بَيْنَ رَبِّي وَبَيْنَ مُوسَىٰ حَتَّىٰ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّهُنَّ خَمْسٌ

میان پروردگار خود و میان موسی تا آنکه گفت پروردگاری محمد این نمازهای فرض پنج

صَلَوَاتٍ كُلُّ يَوْمٍ وَكُلُّ صَلَاةٍ عَشْرٌ فَذَلِكَ خَمْسُونَ

نماز است دهر روز و شب هر نماز را ده حسنه است پس این حسنها

صَلَاةٌ مِنْهُمْ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ فَإِنْ

نماز دارند که یکصد کرد و نیت بست بر نیل پس کرد آن نیکو و عمل در نیاورد نوشته میشود آن حسنه که

عَمَلَهَا كُتِبَتْ لَهُ عَشْرًا وَمِنْ لَسِيئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كُتِبَتْ

پس اگر عمل کرد آن حسنه میشود مراد ده چندان و کسیکه قصد کرد به بد کردن پس کرد بد را نوشته میشود

لَهُ شَيْءٌ فَإِنْ عَمَلَهَا كُتِبَتْ سَبْعِينَ وَاحِدَةً قَالَ فَذَكَرْتُ حَتَّىٰ

مراد از آن پنج چیز می پس اگر کرد آن بد را نوشته میشود و آن سبعمیاد ای وی یک یک گفت آن حضرت پس فرمود ایتم

أَنْتَهَيْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ

رسیدم به موسی پس خبر دادم او را پس گفت باز گرد بسوی پروردگار خود

فَأَسْأَلُهُ التَّخْفِيفَ أَخْرَجَ قَالَ سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّىٰ اسْتَجِيبَتْ

پس سوال کن از او آسان کن را تا آخر گفت آنحضرت سوال کردم من پروردگار خود را تا آنکه شرم زده شدند

وَاللَّيْنِ أَرْضِي وَأَسْرَجٌ قَالَ فَلَمَّا جَاوَزْتُ نَادَىٰ مُنَادٍ

و لیکن راضی باشم و تسلیم میکنم امر الهی را فرمود پس هنگامیکه بگذرستم از آن مقام آواز داد

أَمْضَيْتُ فَرَأَيْتِي وَخَفَّفْتُ عَنْ عِبَادِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

وگفت گذرانیدم و مقرر کرد دیدم در بین خود را و سبک گردانیدم فریضه را بر بندگان و نهادم بار از ایشان متفق علیه

نماز است دهر روز و شب هر نماز را ده حسنه است پس این حسنها
نماز دارند که یکصد کرد و نیت بست بر نیل پس کرد آن نیکو و عمل در نیاورد نوشته میشود آن حسنه که
پس اگر عمل کرد آن حسنه میشود مراد ده چندان و کسیکه قصد کرد به بد کردن پس کرد بد را نوشته میشود
مراد از آن پنج چیز می پس اگر کرد آن بد را نوشته میشود و آن سبعمیاد ای وی یک یک گفت آن حضرت پس فرمود ایتم

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَلَدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَوَسَّيْتُ كَلِمَةً مِنْهَا كَيْفَ غُيِبَ بَرْدٌ شَدِيدٌ فَغَيَّرَ فَذَارَ صَلَّيْتُ عَلَيْهِ

وَسَمِعْتُ النَّبِيَّ يَهْوِي إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى وَهِيَ فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ

وَسَلَّمَ نَهَائِتِ بَرْدٍ شَدِيدٍ أَخْفَضَتْ رَأْسَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى وَسِدْرَةَ الْمُنْتَهَى فِي سَمَانِ شَشْتَمِ اسْت

إِلَيْهَا يَنْتَهِي مَا لِعَجْرٍ بِهِ مِنَ الْأَرْضِ فَيُقْبَضُ مِنْهَا وَإِلَيْهَا

سَبْوِي سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى نَهَائِتِ يَذِيرُ يَنْتَهِي وَجَنِيكِهِ بِالْأَبْرَدِ وَيَبْتَدُوهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ كَرَفَتِهِ مَبْتَدُوهُ دَاوِي وَدَسُوهُ

يَنْتَهِي مَا لِهَيْبِطٍ بِهِ مِنْ فَوْقِهَا فَيُقْبَضُ مِنْهَا قَالَ إِذَا غَشِيَتْ

سِدْرَةَ الْمُنْتَهَى مَنَتَهُ مَبْكُورٌ وَجَنِيكِهِ بِأَيَّانٍ نِيْزِ فَتَسَادُ وَبَتَدُوهُ دَاوِي إِزَاوِي وَنَوَاهِي لَيْسَ تَمْبُضُ كَرَفَتِهِ مَبْتَدُوهُ

السِّدْرَةَ مَا لِيغْشِي قَالَ فَرَأَشْتُ مِنْ ذَهَبٍ قَالَتْ

سِدْرَةٍ رَاجِي كَيْفَ مَبْكُورٌ كَلِمَةً وَأَنْ يَرِنَ بِهَا أَنْ كَرَفَتِهِ مَبْتَدُوهُ دَاوِي وَنَوَاهِي لَيْسَ تَمْبُضُ كَرَفَتِهِ مَبْتَدُوهُ

رَأْسُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا عَمَرَ الصَّلَاةِ

أَخْفَضَتْ رَأْسَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرُشِبَ مَعْرَاجُ سِدْرَةِ دَاوِي وَنَوَاهِي لَيْسَ تَمْبُضُ كَرَفَتِهِ مَبْتَدُوهُ

الْمُخْمِسِ وَأُعْطِيَ حَتَّى تَلْمِزَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ وَغَفَرَ لِي لَأَشْرِكُ بِاللَّهِ

بِيَجَاكَ وَدَاوِي وَنَوَاهِي لَيْسَ تَمْبُضُ كَرَفَتِهِ مَبْتَدُوهُ دَاوِي وَنَوَاهِي لَيْسَ تَمْبُضُ كَرَفَتِهِ مَبْتَدُوهُ

مِنْ أُمَّتِهِ شَيْئًا الْمَقْحَمَاتُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

إِذَا مَتَّ دِي وَجَنِيكِهِ بِأَيَّانٍ كَبِيرٍ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَرَوَيْتُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ رَأَيْتُنِي

كَلِمَةً نَسَمُوهُ أَخْفَضَتْ رَأْسَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرُشِبَ مَعْرَاجُ سِدْرَةِ دَاوِي وَنَوَاهِي لَيْسَ تَمْبُضُ كَرَفَتِهِ مَبْتَدُوهُ

فِي الْحَجْرِ وَقُرَيْشٍ لَيْسَ لِي عَنْ مَسْرُوعٍ فَسَأَلْتُنِي عَنْ أَشْيَاءَ

كَرُوْدَمِ دَرِ حَجْرٍ كَرُوْدَمِ مَوْضِعٍ هَسْتِ مَشْفَلِ كَعْبَةٍ حَالِ أَكْمَرِ كَانِ قُرَيْشٍ كَرُوْدَمِ دَرِ حَجْرٍ كَرُوْدَمِ مَوْضِعٍ هَسْتِ مَشْفَلِ كَعْبَةٍ حَالِ أَكْمَرِ كَانِ قُرَيْشٍ

مِنْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ لَمْ أَتَيْتُهَا فَكُرَيْتُ كَرَبًا مَا كُرَيْتُ مِثْلَهُ

إِزِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ كَرَبًا مَا كُرَيْتُ مِثْلَهُ دَرِ مِزْقَتِ لَيْسَ نَدْرُ كَلِمَةً كَرَبًا مَا كُرَيْتُ مِثْلَهُ دَرِ مِزْقَتِ لَيْسَ نَدْرُ كَلِمَةً كَرَبًا مَا كُرَيْتُ مِثْلَهُ

سبوی سدره المنتهی نهائت پذیریشود چینیکه بالا برد و میشود از زمین پس گرفته میشود از وی دسوی

بجگان

گفت نسمود اخفخت صلوات علیه وسلم بر اینچه تحقیق میدهم که در

از بیت المقدس که یاد ندارم در میزقت پس ندر کلمین کرده خندم به اندوهی که برگزید و کلمین نوشتام

وَقَدَرْنَا آيَاتِنَا فِي جَمَاعَةٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَإِذَا مَوْسَى قَائِمٌ يُصَلِّي

و تحقیق دیدم خرد از دسبت المقدس در جماعتی از پیغمبران پس ناگاه می بینم موسی استاد نماز ایستاده

وَإِذَا رَجُلٌ ضَرْبٌ جَعْدٌ كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنْوَاءَةٍ وَإِذَا عَيْفَى

پس ناگاه می بینم مردیست سبک گوشت مرغول مو یا گردانیدم گو یا که وی از مردان شنووات سست ناگاه عیبی

قَائِمٌ يُصَلِّي أَقْرَبُ النَّاسِ بِهٖ شَبْهًا عَرُودَةً بِنِ مَسْعُودِ بْنِ لُقَيْفٍ

نیز استاد است نماز میگذارد نزدیکترین مردم بوی از روی مشابتهت عروه بن مسعود ثقفی است

وَإِذَا الْإِبْرَاهِيمُ قَائِمٌ يُصَلِّيُ أَشْبَهُ النَّاسِ بِهٖ بِرَبِّهِ

و ناگاه می بینم که ابراهیم استاد است نماز میگذارد و مشابتهت ترین مردم بوی یار شما است

يَعْنِي نَفْسَهُ فَحَانتَ الصَّلَاةُ فَأَمَمْتُهُمْ فَلَمَّا فَتَرَعْتُ

اراده مبارک آنحضرت ذات شریف خرد را پس در رسیده وقت نماز پس امامت کردم من انبیا را پس ناگاه فرغ

مِنَ الصَّلَاةِ قَالَ لِي قَائِلٌ يَا مُحَمَّدُ هَذَا مَالِكُ خَازِنُ

شدم از نماز گفت مرا گویند و ای محمد این مالک کنجینه دار

النَّاسِ قَسِيمٌ عَلَيَّ فَالْتَفَتُّ إِلَيْهِ فَبَدَأَنِي بِالسَّلَامِ رَوَاهُ مُسَدَّدٌ

آتش است پس سلام ده بروی پس باز نگریستم بسوی او پس ابتدا کرد مرا ایسلام و نگذاشت مرا از او من برو

بَابُ الْمَبْنَاتِ

باب در بیان معجزات

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَالنُّجُومُ الْقُرُورُ وَإِنْ سَجَرُ أَيْةٍ تُعْرَضُونَ

نزدیک شد قیامت و شگفت ماه و اگر بیند نشانه روی گردانند

وَيَقُولُوا اسْمِعُوا سَمْعَكُمْ وَقَالُوا أَلَمْ يَأْتِنَا بِالآيَاتِ مِنْ سَبْقِهِ

و گویند جا در نیست دایم و گفتند چنانچه آورد بما آیتیه از پروردگار خود

له جوار کرم
مع خیر مواعظ

در حدیث

سلام خرد

أَوْلَم تَأْتَهُمْ بَيِّنَاتٌ مَّا فِي التَّحْتِ وَأَلَمَّا نَزَّتْ بِالْآيَاتِ الْاَلَا

ایا یہاں بدیشان خبر انجہ در کتاباے پیشین است و نفرستیم آیت

تَحْوِيفًا وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي آرَيْنَاكَ الْاَلْفِتْنَةَ لِلنَّاسِ

ترسیدن و نہ گردانیدیم خواب کہ نمودیم ترا گمراہی برائے آدمیان

وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنَحْنُ فَهَمٌّ فَمَا يَزِيدُهُمْ اَلَا

و درخت رانده شد در قرآن و من ترسایم ایشان را پس نمی افزاید ایشانرا گمراہی

و درخت رانده شد در قرآن و من ترسایم ایشانرا پس نمی افزاید ایشانرا گمراہی

طَغْيًا كَبِيرًا عَنِ اَنَسِ بْنِ مَالِكٍ اَنَّ اَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ

سرخشے بزرگ روایت ست از انس بن مالک کہ صدیق البرضی الصدیق

قَالَ نَظَرْتُ اِلَى اَقْدَامِ الْمَشْرُكِيْنَ عَلٰى رُؤُوسِنَا وَنَحْنُ عَلَى الْعَادِ

گفت نگاه کردم من بسوی یاہماے مشرکان کہ در امانی هستند و بر سر ما و حال آنکہ ما درین غاریم

فَقُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ كُوْا اَنْ اَحَدَهُمْ نَظَرَ اِلَى قَدَمَيْهِ اَبْصَرَ نَا

پس گفتم ای رسول خدا اگر یکی از ایشان نگاه کند بجانب پای خود بہ بدین بار

فَقَالَ يَا اَبَا بَكْرٍ مَا ظَنَّاكَ يَا ثَنِيْنَ اَللّٰهُ تَالِثُهُمَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

پس گفت آنحضرت ای ابو بکر چیست گمان تو بان دو کہ خدا سوم آن دو کس است متفق علیہ

وَعَنْ اَبِي بَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ عَنْ اَبِيهِ عَنْ اَبِي بَكْرٍ اَنَّهُ قَالَ فِي

و روایت ست از برابرین عازب از پدرش کہ عازب روایت میکند از ابو بکر کہ وی گفت

حَدِيْثٍ اَلْحَسْبُ تَوَّابَةٌ وَاَتَعْنَا سُرْقَةَ بَنِي مَالِكٍ فَقُلْتُ اَتَيْنَا يَا

حدیث ہجرت و دیدوی کرد ما را سرقہ بن مالک پس انعم کرد خدا علی

رَسُوْلَ اللّٰهِ فَقَالَ اَلْحَسْبُ اِنْ اَنَّ اللّٰهُ مَعَنَا فَدَعَا عَلِيَّ النَّبِيَّ

رسول خدا یہ ہجرت از او گمان مشو و نعم خود دیدستی خدا ما است پس دعا کرد او

صَلِّ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَارْتَضَمَتْ بِهِ فَرَسَهُ اِلَى بَطْنِهَا

صلی اللہ علیہ وسلم بر سرقہ پس فرود رفت باقہ پامہا بہ اسپ وی تا شکم و پے

صلی اللہ علیہ وسلم بر سرقہ پس فرود رفت باقہ پامہا بہ اسپ وی تا شکم و پے

ایضا خبر ما کہ

فِي جَلَدٍ مِنَ الْأَرْضِ فَقَالَ ابْنُ أَسْرَدٍ أَدَعَوْتُمَا فَاذْعُوَا

در زمین درشت پس گفت سرافقه بدرستی می بینم شمارا که دعا کردید بر زمین من پس دعا کنید

در زمین درشت

لِي فَقَالَ اللَّهُ لَكُمَا أَنْ أَسْرَدٌ عَنَّا كَمَا الْغَابِ فَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

برای سود من پس خدا یار من کند و نگاهدارنده هست مر شمارا تا که رد کنم و دفع نماهم از شما ملک کاران پس دعا کرد

برای سود من پس خدا یار من کند

عَلَيْهِ وَكَيْفَ فَجَعَلَ لَكُمَا أَحَدًا إِلَّا قَالُ كَفَيْتُمْ مَا هَاهُنَا

علیه و سلم پس رست سرافقه ازان محنت پس استاد سرافقه که پیش نمی آید سرافقه که را از زمین پاک کرد

فَلَا يَلْقَى أَحَدًا إِلَّا أَسْرَدٌ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي نُوَيْسٍ قَالَ

یعنی رست نیست یا نجاکت پس پیش نمی آید سرافقه هیچ یک را که آنکه باز میگردد متفق علیه از آنس مر ولایت گفت

سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سَلَامٍ بِمَقْدَمِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

شنید عبد الله بن سلام قدم آوردن آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَهَوِيَ فِي أَرْضٍ يَخْتَرِفُ فَإِنِّي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم و حال آنکه عبد الله در زمین بود می چید میوه پس آمد و غیر بر صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَقَالَ ابْنُ سَائِلِكَ عَنْ ثَلَاثٍ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا أَبِي فَمَا أَوَّلُ

و سلم پس گفت عبد الله پدر من من سوال کنده نام ترا از سه چیز نمیداند آن سه چیز را که کسی نمیداند غیر من

أَشْرَاطُ السَّاعَةِ وَمَا أَوَّْلُ طَعَامِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَا يَنْزِعُ الْوَلَدَ

علامتهای قیامت و چه چیز نخستین خورشید بهشتیان و چه چیز است که میزند فرزند را

إِلَى أَبِيهِ أَوْ إِلَى أُمِّهِ قَالَ أَخْبَرَنِي بِهِنَّ جَبْرِئِيلُ إِنَّمَا أَوَّلُ

سپه پدرش یا سپه مادرش و شبیه میگرداند گفت آنحضرت خبر داد این سه چیز جبرئیل انون همین

أَشْرَاطُ السَّاعَةِ فَنَارُ مَجْمَعِ النَّاسِ مِنَ الْمَشْرِقِ إِلَى الْمَغْرِبِ

نشانههای قیامت پس آنست که از مشرق تا مغرب و میگردم را از جانب مشرق بیاورد مغرب

وَأَمَّا أَوَّلُ طَعَامٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فَمِنْ يَأْكُلُهُ كَبِدُ حَوْتٍ وَإِذَا

و اما نخستین طعامیکه میخورند آنرا اهل بهشت پس زیاده بجز ماهی است و چون

له عبد الله بن سلام
زمین درشت
از آنس مر ولایت
گفت

در زمین درشت

سپه پدرش یا سپه مادرش

سَبَقَ مَاءُ الرَّجُلِ مَاءَ الْمَرْأَةِ تَرَعِ الْوَلَدَ وَإِذَا سَبَقَ مَاءُ الْمَرْأَةِ

پیش میشود آب مرد آب زن را میشد فرزند را و مانند میگردد و چون سبقت میکند

تَرَعَتْ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ يَا

سبقت در زن فرزند را گفت عبد الله بن سلام بعد از شنیدن جواب شاهدان لا اله الا الله و بدستی که رسول خدا

رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الْيَهُودَ قَوْمٌ بُهَتُوا وَإِنَّهُمْ لَن يَعْلَمُونَ إِلَّا سَلَا

وگفت عبد الله ای رسول خدا بدستیکه یهود گرویده اند که بسیار بهتان میکنند و بدستی ایشان اگر بدانند سلام آوردند

مِنْ قَبْلِ أَنْ تَسْأَلَهُمْ يَبْهَتُونَ نَبِيَّ فِجَاءٍ تِ الْيَهُودُ فَقَالَ أَيُّ

پیش از آنکه پرسشی تو ایشان را دروغ بنده بزین پس آمد یهود نزد آنحضرت پس گفت پرسید آنحضرت

رَجُلٍ عَبْدُ اللَّهِ فَبِكُمْ قَالُوا خَيْرُنَا وَأَبْنُ خَيْرِنَا وَسَيِّدُنَا

چگونه و سبقت عبد الله در میان شما گفتند بهترین ماست و پسر بهترین ماست و همتر ماست

وَأَبْنُ سَيِّدِنَا قَالَ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَسْلَمَ عَبْدُ اللَّهِ مِنْ سَلَا قَالُوا

و پسر همتر ماست گفت آنحضرت خبر و مهیدم که اگر اسلام آورد عبد الله بن سلام گفتند یهود

أَعَاذَ اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ فَخَرَجَ عَبْدُ اللَّهِ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ

بشکاهم و او را خدا ازان پس بیرون آمد عبد الله پس گفت گواهی هم اینکه نیست هیچ موجود مگر

إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللَّهِ فَقَالُوا شَرُّنَا وَأَبْنُ شَرِّنَا

خداست تعالی و گواهی دهیم که محمد پیغمبر خداست پس گفتند وی بدترین ماست و پسر بدترین ماست

فَإِنْ تَقْصُوا قَالَ هَذَا الَّذِي كُنْتُ أَخَافُ يَا رَسُوْلَ اللَّهِ

پس نقص را کردند گفت عبد الله اینست چیزی که یودم من میترسیدم از بهتان یهود ای رسول خدا

سَرَوَاهُ الْجَنَابِيُّ وَعَنْهُ رُضِيَ قَالَ فِي حَدِيثِ الْبَدْرِ فَانظُرُوا

رواه بخارے وہم از وی مرویست گفت انس در حدیث بدر پس آمدند در خدمت مردم

حَتَّى تَرَوْا بَدْرًا فَقَالَ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تا فرود آمدند موقع را تمام او بدست پس گفت آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

و گواهی دهیم که محمد پیغمبر خداست پس گفتند وی بدترین ماست و پسر بدترین ماست
رسول الله خیر ما است و پسر خیر ما است و همتر ما است
۱۳۸۸

سلام از طرف ائمه معصومین
عالی و در اشارت بیاید

هَذَا مَصْرَعٌ فَلَا يَنْ وَ يَضَعُ يَدَهُ عَلَى الْأَرْضِ مِنْ هَهُنَا وَ هَهُنَا

انجمنی افتادند فلان دست نام یکی از اشقیای بر روی نهاد آنحضرت دست خود را زمین گذاشتند و اینها و اینها

قَالَ فَمَا مَا ظَ أَحَدُهُمْ عَنِ مَوْضِعِ يَدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

گفت آنرا پس در کجاست یکی از جا که دست نهاد بود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلُواهُ مُسَائِمٌ وَ جَدُّهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

علیه و سلم روائ مسلم و هم از وی مروی است که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَئِذٍ هَذَا جَبْرَيْلُ اخْتَارَ اسْمَ قَرَيْبِهِ

علیه و سلم فرمود روزی این جبرئیل است که گیرنده است مرا سپ خود را

عَلَيْهِ آدَاةُ الْحَرْبِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ أَنَّ

و عن ابی برای ساختن جنگ در میانک و سلاح جنگ است روایت کرد بخاری و ابی قتاده و روایت کرد

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعِمَارِ بْنِ جَعْفَرٍ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفت م عمار بن یاسر را در هنگامی که میکند آنحضرت با عمار

الْمَخْدَقَ فَجَعَلَ يَمْسِكُ رَأْسَهُ وَيَقُولُ بُوْسُ بْنُ مَمِيَةَ يَفْتِكُ الْفَيْتَةَ

خندق را پس شروع کرد که مسح میکند سر عمار را و میگفت بوس بن ممیة و میگفت ای ممیة

الْبَاعِيَةَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ عَطَشَ النَّاسُ

تراگر و بی نی روایت کرد مسلم و روایت است از جابر بن عبد الله گفت جابر تشنه شد مردم

يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ وَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ يَدَيْهِ

روز حدیبیه و ملا آنحضرت صلی الله علیه و سلم در پیش وی طری بود

رَكْوَةً فَتَقَوَّضًا مِنْهَا تَمَّ أَمَّا قَبْلَ النَّاسِ حَوْءٌ قَالُوا أَلَيْسَ عِنْدَنَا مَاءٌ

از چرم که وضو ساخته شود بوی پست روی آورد مردم بجا آنحضرت گفتند مردم نیست نزد ما

بِتَقَوَّضٍ مَاءٍ وَ نَشْرَبُ إِلَّا مَا فِي رَكْوَتِكَ فَوَضَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

که وضو کنیم بآن و بنوشیم آن آب را مگر همین قدر که در رکوه هست پس نهاد آنحضرت صلی الله علیه

سلام از طرف ائمه معصومین
عالی و در اشارت بیاید

وَسَلَّمَ يَدُهُ فِي السُّكُوتِ فَجَعَلَ الْمَاءُ يَفِيضُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ كَمَا مَثَلُ الْعَيْوَنِ قَالَ فَتَسْرِبُ

و سلم دست خود را در رکوع پس گشت آب که بجوشید از میان انگشتان آنحضرت مانند چشمها گفت

وَتَوْضَأْنَا قَبْلَ الْجَاهِرِ كَمَا كُنْتُمْ قَالَ لَوْ كُنَّا مِائَةَ أَلْفٍ لَكُنَّا نَأْكُلُ خَمْسَ عَشْرَ صَاعًا

و وضو کردیم گفته شد ما جابر را چند کس بودی شما گفت جابر اگر من بودیم صد نزار کس بر آینه بسندید بیرون

وَمُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ نَبِيُّ صَدَى اللَّهِ عَلَيْهِ

متفق علیہ و آن انس بن ماریت که گفت انس بن ماریت آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَزِيدُ أَوْ جَعْفَرًا أَوْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُرَوَّاحَةَ لِلنَّاسِ قَبْلَ أَنْ

و سلم بیوت زید بن عمارت و جعفر بن ابی طالب عبد الله بن سروه برای مردم پیش از آنکه

يَأْتِيَهُمْ خَبَرُهُمْ فَقَالَ أَخَذَ الرَّأْيَةَ زَيْدٌ فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَ

بیلید مردم را خبر موت ایشان پس گفت آنحضرت در بیان شهیدان گرفت رأیت را تحت زید بن عمارت

جَعْفَرًا فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَ ابْنَ سُرَوَّاحَةَ فَأَصِيبَ وَعَيْنَاهُ

جعفر پس گشته شد بیشتر گرفت عبد الله بن سروه پس گشته شد و میگفت آنحضرت این حکایت را بر روی

تَدْرِي فَإِنْ حَتَّى أَخَذَ الرَّأْيَةَ سَيْفٌ مِنْ سَيُوفِ اللَّهِ يَعْجُو

آنحضرت اشک میریختند تا آنکه گرفت رأیت را آنکه لقب او شمشیر است از شمشیرهای خدا یعنی

خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ سُرَوَّاحَةَ الْخَاسِرِي

خالد بن ولید و گویند که هفت شمشیر از دست خالد را زد و شکسته شدند تا آنکه کشاد خدا تیغ را بر سر ایشان

وَعَنْ سَلْمَةَ بِنِ الْكَوْعِ قَالَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ عَزَّ وَجَلَّ رَسُورِ اللَّهِ

و روایت است از سلمه بن کوع رض گفت عزرا در دیم ما هر دو آنحضرت

صَدَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَيَا حَنِيفًا قَوْلِي صَمَّابَةَ رَسُورِ اللَّهِ صَلَّى

صلی الله علیه و سلم غزوه حنین را پس پشت دادند بعضی از اصحاب آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْلًا عَشْوَارِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْلًا

علیه و سلم پس هنگامی نزدیک شدند و تصدیقات کردند کافران با آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرود آمدند

و سلم دست خود را در رکوع پس گشت آب که بجوشید از میان انگشتان آنحضرت مانند چشمها گفت

و سلم بیوت زید بن عمارت و جعفر بن ابی طالب عبد الله بن سروه برای مردم پیش از آنکه

خالد بن ولید و گویند که هفت شمشیر از دست خالد را زد و شکسته شدند تا آنکه کشاد خدا تیغ را بر سر ایشان

عَنِ الْبَغْلَةِ ثُمَّ قَبِضَ قَبْضَةً مِنْ تَرَابٍ مِنَ الْأَرْضِ ثُمَّ اسْتَقْبَلَ

از آنتر بیشتر گرفت آنحضرت مشتے از خاک زمین

بِهِ وَجُوهَهُمْ فَقَالَ شَاهَتِ أُمَّيَمَةَ خَلَقَ اللَّهُ تَرَابًا مِنْ تَرَابِ

بآن خاک روی های ایشانرا پس گفت آنحضرت بیخ باوری های شان پس میدانند خدا بیخا از ایشان بیخ

الْأَمَلِ عَلَيْهِ تَرَابًا بِأَيْتِكَ الْقَبْضَةُ قَوْلًا مَدِيدًا مِنْ فَهْمِهِمْ

مگر آنکه پر کرد هر دو چشم او را خاک بآن قبضه خاک پس برگشتند کافران در حالیکه پشت برنده بود پس شکستند

اللَّهُ وَقَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُمْ مَبِينًا

خدا و بخش کرد آنحضرت صلے الله علیه و سلم غیبتهای ایشانرا میان

الْمُسْلِمِينَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ آئِسٍ قَالَ إِنَّ رَجُلًا كَانَ

مسلمانان رواه مسلم و از آئیس مرویست که مردی بود

يَكْتُبُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُرْتَدَّ عَنِ الْإِسْلَامِ

سے نوشت برای آنحضرت صلے الله علیه و سلم و وحی یا جزآن پس تشرند و باز گشت از مسلمانی

وَلِحَقِّ يَأْتِيهِمْ لَيْلٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْأَرْضَ

و باز پیوست بشرکان پس فرمود آنحضرت صلے الله علیه و سلم بدرستی

لَا تَقْبَلُهُ فَأَخْبَرَنِي أَبُو كَلْبَةَ أَنَّهُ آتَى الْأَرْضَ الَّتِي مَاتَ فِيهَا

زمین نمی پذیرد او را و درون خود میکند از دست یو پس خبر داد ابو طلحہ انصار که آمد زمین را که مردگان مردودند

فَوَجَدَهَا مَتَبُودًا فَقَالَ مَا شَأْنُ هَذَا فَقَالُوا دَفَنَّا هَؤُلَاءِ مَوَارِئًا

از زمین پس یافت ابو طلحہ او را بر زمین و از قبر برداشته و پیدا کرد پس رسید ابو طلحہ بصیبت حال این پس گفتند دفن کردیم موارئ را

فَكَرِهَتْ قَبْلَهُ الْأَرْضُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ

پس قبول نکرد او را زمین متفق علیه و روایت است از ابو ایوب انصاری گفت

مَرَجَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ وَجَبَتِ الشَّمْسُ

بیزدن آمد آنحضرت صلے الله علیه و سلم و حال آنکه فرود افتاده بود آفتاب یعنی غروب کرد

آوردی

ایشانرا

فَسَمِعَ صَوْتًا فَقَالَ يَهُودُ تُعَذَّبُ فِي قُبُورِهَا مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس شنید آواز را پس گفت آنحضرت این آواز بسبب آنست که یهود عذاب کرده میشوند در قبرستان متفق علیه

الْبَسِ قَالَ أَصَابَتِ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از آنست که آنست رسید مردم را مطلق در زمان آنحضرت صلوات الله

وَعَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَدَأَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ

علیه و سلم پس در ابتدای آنکه میفرمود صلوات الله علیه و سلم خطبه میخواند

فِي يَوْمِهَا جُمُعَةٍ قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روز جمعه استادی بودی نشین پس گفت ای رسول خدا صلوات الله

عَلَيْكَ وَسَلَّمَ هَلَكَ الْمَالُ وَجَاعَ الْعِيَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا

علیک و سلم بلاگ شد مال از باغ و زراعت و دوایگر سینه شده عیال از تنگی معاش پس عاکب خدرا

فَرَفَعَ يَدَيْهِ وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قُرْعَةً فَوَالَّذِي نَفْسِي

پس برداشت آنحضرت سر و دست مبارک خود را و حال آنکه نمی بینیم ماورای آسمان پاره ای پس بجز آنسوگند نه نهاد آنحضرت

بَيِّدَةٌ مَا وَضَعَهَا خَلْقٌ تَارَ السَّحَابُ أَمْثَالَ الْجِبَالِ تَوَلَّى نَزَلَ

دست تا آنکه بر جهت ابرها مانند کوهها بهتر فرود نیامد

عَنْ مَنَابِرِهِ حَتَّى رَأَيْتُ الْمَطَرَ يَتَجَادَرُ عَلَى لِحْيَتِهِ مُطِرًا نَا

از منبر که برود استاده بود تا دیدیم باران را میسخت و فرو می افتاد از لحيه شریف وی پس باران شد

يَوْمًا نَزَلَ مِنْكَ وَمِنَ الْغَدِ وَمِنْ بَعْدِ الْغَدِ حَتَّى الْجُمُعَةِ الْآخِرَى

ما آنروز که دعا کرد آنحضرت و فرمود ای آن روز و پس فرمود ای آنروز تا جمعه دیگر

وَقَامَ ذَلِكَ الْآيَةُ الْإِلهِ أَوْ غَيْرُهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَهَلَّمْ

و استاد در جمعه دیگر آن اعجابی یامردی دیگر جزوی پس گفت ای رسول الله ویران شد

الْبِنَاءُ وَغَرِقَ الْمَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ

خانه و آب از سرگذشتت مالها را پس در آنست خدا را برای ما پس برداشت آنحضرت سر و دست خود را و گفت

عاکب خدرا

عاکب خدرا

سے
پیشوا بیان کردا در
دکتر اور مبارک برما

حَوَالِنَا وَلَا عَلَيْنَا فَمَا يُبْدِرُ إِلَى نَاحِيَةٍ مِّنَ السَّحَابِ إِلَّا انْفَجَتْ

گردا گردا معہ نہ برما پس شازت نمیکرد آنحضرت بیچ سوزا ابرگ آنکے کشادہ کیست

وَصَلَّتِ الْمَدِينَةَ مِثْلَ الْجَوْبَةِ وَسَالَ الْوَادِي قَنَاقَةَ شَهْرًا

وگشتت بلا ہی مدینہ مانند کوسے و روان رفت رود مانند کار ز کماہ

وَلَمَّا بَلَغَ أَحَدٌ مِّنَ نَّاحِيَةِ الْأَحَدَثِ بِالْجَوْبِ دَوَّى فِي رِوَايَةٍ

دغنے آمد بیچ یکے از سوسے کے کہ آنکہ خبر داد بیان نیکو بسیار و در روا سیتہ در زمین

قَالَ اللَّهُ حَوَالِنَا وَلَا عَلَيْنَا اللَّهُ عَلَى الْأَكَامِ وَالظَّرَابِ

آمدہ فرمود خدا بیان کردا گردا مبارک برما خدا و خدا بیان بر پشتها و بر کوسها

وَكُطُونِ الْأَوْدِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ قَالَ فَأَقْلَعَتْ وَخَرَجْنَا

و در درونهای وادیا و در جاہای مستن درختان گفت راوی پس قطع کرد و شد و کشادہ شد

نَمُشِي فِي الشَّمْسِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَبِحَبْنِ جَابِرٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ

ابرا و بیرون آمدیم در حالیکہ راہ میرفتیم در انساب متفق علیہ و از جابر مرویست گفت بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خُطِبَ اسْتَدَّ إِلَى حِذْرِ عِظَلِهِ

صلی اللہ علیہ و سلم کہ چون خطبہ میخواند تکیہ میکرد تنہ درخت خرمارا

مِنْ سَوَارِ الْمَسْجِدِ فَلَمَّا صَنِعَ لَهُ الْمُنْبَرُ فَاسْتَوَى عَلَيْهِ صَابِ

از سقونہ سے مسجد کہ در زمان آنحضرت بود پس ہنگامیکہ ساختہ شد منبر پس بالا بر آمد آنحضرت بر منبر فریاد کرد

الْعِظَلَةُ الَّتِي كَانَ يَخْطُبُ عِنْدَهَا حَتَّى كَادَتْ أَنْ تَنْشَوِيَ

آن حذع نخلہ کہ میخواند آنحضرت خطبہ نزد وی پیش از نهادن منبر تا آنکہ قریب شد کہ دو پارہ شود

فَنَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَخَذَهَا فَضَمَّهَا إِلَيَّ

آن نخلہ از فراق آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم پس فرود آمد آنحضرت تا آنکہ گرفت آن نخلہ را پس فرام آورد آنحضرت

فَجَعَلَتْ تَأْنُ أَنْ يَنْ الصَّبِيَّ الَّذِي لِيَّتْ حَتَّى اسْتَقْرَبَتْ قَالَ

اور آن نخلہ در در کنار گرفت پس گشت آن نخلہ کہ نالہ میکند تا کہ در کونہ جاشوش گردانیدہ مشیور اگر تیا آنکہ قریب است

لہ
نہ ختم و سکون
و از فرج و کورہ را بگو یا شکر
نخلہ قریب آمد و در جاب
در اشعاع

اور آن نخلہ

بَكَتْ عَلَى مَا كَانَتْ تَسْمَعُ مِنَ الذُّكْرِ وَأَهْلِ النَّخَارِ يُ وَعَنْ

گریہ کرو آن نخلہ رفقدان چیزے کہ می شنید از ذکر رواد بخارے و روایت است از

أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ خَرَجَ أَبُو طَالِبٍ إِلَى الشَّامِ وَخَرَجَ مَعَهُ

ابو موسی رض گفت بیرون آمد ابوطالب عم آنحضرت بسوی شام و بیرون آمد بادے

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَشْيَاخٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَلَمَّا أَشْرَفُوا

آنحضرت صلوات اللہ علیہ وسلم در میان پیران از قریش پس ہر گاہ کہ مطلع شد

عَلَى الرَّاهِبِ هَبَطُوا فَحَلَقُوا رِجَالَهُمْ فَخَرَجَ إِلَيْهِمُ الرَّاهِبُ

بر راہب کہ نام او یحیی بود فرود آمدند پس یکشاندہ بارہای خود را پس بیرون آمد کسبوا ایشان بر ملاقات راہب

وَكَانُوا أَمْلَ ذَلِكَ يَمْرُؤُونَ بِهِ فَلَا يَخْرُجُ إِلَيْهِمْ قَالُوا هُمْ يَجْلُونَ

و بودند ایشان پیش ازین بارہا دیگر کہ سفر میکردند و میگفتند بر راہب بیرون نمی آمد کسبوا ایشان گفت ابو موسی

رِجَالَهُمْ فَجَعَلَ يَخْلَعُهُمُ الرَّاهِبُ حَتَّى جَاءَ فَآخَذَ بِيَدِ

بارہای خود را پس گشت کہ در می آمد میان ایشان راہب تا آنکہ آمد پس گرفت دست

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هَذَا سَيِّدُ الْعَالَمِينَ

پیغمبر خدا صلوات اللہ علیہ وسلم گفت ہذا سید العالمین

هَذَا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ يَبْعُهُ اللَّهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ نَحْنُ لَكَ

ہذا رسول رب العالمین میفرستد او را خداے تعالیٰ سبب رحمت مہر برای جہانیان

أَشْيَاخٍ مِنْ قُرَيْشٍ مَا عَلَيْكَ فَقَالَ إِنَّكُمْ حِينَ أَشْرَفْتُمْ مِنْ

یعنی پیران از قریش چیست سبب علم تو بوی و از کجا میدانی پس گفت ایہی یعنی شما ہنگامی کہ

الْعَقِبَةِ لَمْ يَبْقَ شَيْءٌ وَلَا جَرٌّ إِلَّا سَاحِدًا وَلَا يَسْجُدَانِ

راہ کہ میان کوه است بلکہ نہایت ہیچ درختی نہ سستے مگر آنکہ افتاد سجود کنندہ و سجدہ نمیکندہ و نہ

إِلَّا لِنَبِيِّ وَإِنِّي أَعْرِفُهُ بِنَحَاتِهِمُ النَّبُوَّةَ أَسْفَلَ مِنْ عُضْوَيْهِ

بہای پند و بدستی من میشناسم او را بہ نبوت کہ واقع است پایتیز از استخوان

و بودند ایشان پیش ازین بارہا دیگر کہ سفر میکردند و میگفتند بر راہب بیرون نمی آمد کسبوا ایشان گفت ابو موسی

پیغمبر خدا صلوات اللہ علیہ وسلم گفت ہذا سید العالمین

یعنی پیران از قریش چیست سبب علم تو بوی و از کجا میدانی پس گفت ایہی یعنی شما ہنگامی کہ

كَيْفِهِمْ مِنْ تَفَاحَةٍ تَمْرٍ رَجَعِ قَصْنَعَهُ لَهُمْ طَعَامًا فَلَمَّا آتَاهُمْ

شانه وی مانند سیب پتر برگشت راهب پس ساخت برای ایشان طعامی پس هرنگامیکه آورد طعام را

بِهِ وَكَانَ هُوَ فِي رَأْيِ عَيْبَةِ الْأَيْلِ فَقَالَ ارْسِلُوا إِلَيْهِ فَأَقْبَلَ

و بعد آنحضرت در چهره انیدن شتران پس گفت بفرستید بسوی وی پس آمد آنحضرت

وَعَلَيْكُمْ عَمَامَةٌ تَطْلُوهُ فَلَمَّا دَنَا مِنَ الْفَوِّحِ وَوَحَّدَهُمْ قَدْ سَبَقُوا

و حال آنکه بر آنحضرت ابرے بود که سایه میکرد او را پس هرنگامیکه نزدیک شد از قوم بیانت قوم را که حقیقت شنیدند

إِلَى فِي شَجَرَةٍ فَلَمَّا جَلَسَ مَالَ فِي الشَّجَرَةِ عَلَيْهِ فَقَالَ أَنْظِرُوا

بسوی سایه درختی پس هرنگامیکه نشست خمید سایه آن درخت بر آنحضرت پس گفت راهب نگاه کنید

إِلَى فِي الشَّجَرَةِ مَالَ عَلَيْهِ فَقَالَ أَسْتَدُّكُمْ اللَّهُ أَبُوكُمْ وَلِيًّا

بسوی سایه درخت که میل کرد بروی پس گفت راهب سوال میکنم از شما بخدا که کدام یکی از شماست تو را

قَالُوا أَبُو طَالِبٍ فَلَمْ يَزَلْ يَبْأَسِدُهُ حَتَّى رَأَى أَبُو طَالِبٍ

گفتند ولی وی ابو طالب است پس همیشه بود راهب که سوال میکرد ابو طالب بخدا سوگند که باز گردانی محمد را تا آنکه

وَلَبَّيْتُ مَعَهُ أَبُو بَكْرٍ بِلَالًا وَنَزَّوْدَةَ الرَّاهِبِ مِنَ اللَّعَاكِ

باز گردانید و فرستاد آنحضرت را و فرستاد با او ابو بکر بلال را و نوشه داد آنحضرت را راهب از کماک

وَالرَّبِيبِ سَرَاةَ التُّرْمِذِيِّ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ

و روغن زیت رواه ترمذی و روایت است از علی بن ابی طالب رضی

عَنْكَ قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ فَمَرَّ جَنَابًا

گفتند در آنجا آنحضرت صلوات الله علیه و سلم در مکه پس بیرون آمدیم

فِي بَعْضِ نَوَاحِيهَا فَمَا اسْتَقْبَلَهُ جَبَلٌ وَلَا شَجَرٌ إِلَّا وَهُوَ يَقُولُ

در بعض نواحی بکه مظلوم پس پیش نما آمد آنحضرت را که وی وند درختی مگر آنکه وی می گفت

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ سَرَاةَ التُّرْمِذِيِّ وَالْدَارِمِيِّ

السلام عليك يا رسول الله رواه ترمذی و دارمی

و حال آنکه بر آنحضرت ابرے بود که سایه میکرد او را پس هرنگامیکه نزدیک شد از قوم بیانت قوم را که حقیقت شنیدند

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِالْبُرَاقِ

در روایت است از انس که آنحضرت صلی الله علیه و سلم آورده شد براق

لَيْكَةً أُسْرِي بِهَا جَمًّا مُسْرَجًا فَاسْتَضَعَبَ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُ

در شب معراج لگام کرده زمین بسته پس تندی و سستی کرد براق را آنحضرت پس گفت براق را

جَبْرِئِيلُ أَخْبَرَهُ أَنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَفَعَّلَ هَذَا فَمَارَ لِيكَ

جبرئیل آید بگو صلی الله علیه و سلم

أَحَدًا أَمُّ عَلَى اللَّهِ مِنْهُ قَالَ فَأَسْرَفُصَّ عَمْرًا وَرَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ

تراهی یکی بزرگتر بر خدا از وی گفت انس پس بخت از براق غوی از حالت رواه ترمذی

وَعَنْ بُرَيْدَةَ أَنَّهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از بریده زنم گفت بریده فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

كَمَا أَنْتَهَيْتَنَا إِلَى بَيْتِ الْمُقَدَّسِ قَالَ جَبْرِئِيلُ يَا صَبَّحْ عَجْفَنِي

هرگاه که رسیدیم ما به بیت المقدس اشارت کرد جبرئیل باگشتت خود پس بواج رود

بِهَا الْحَجْرُ فَشَدَّ بِهِ الْبُرَاقُ سَرَّوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ يَعْلَى بْنِ مَرْثَدَةَ

باگشتت سناب را پس بر بست بدان براق را رواه ترمذی در روایت است از یعلی بن مرثد

التَّفَفِيُّ قَالَ ثَلَاثَةُ أَمْثِيَاءَ رَأَيْتُهُمَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

الفنی گفت یعلی سه چیز است که دیدم من آنرا از آنحضرت صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيَّأَخُنَ سِيرُ مَعَهُ إِذْ مَرَّ بِأَبِي عَيْرٍ لَيْسِي عَلَيْهِ

علیه و سلم در آفتاب آنکه ما سیر میکنیم همراه آنحضرت ناگاه که شقیق بن شیبزی را با شقیق بن شیبزی

فَلَمَّا سَرَّوَاهُ الْبَعِيرُ جَرَّ جَرًّا فَوَضَعَهُ جَرًّا أَنَّهُ فَوَقَفَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ

پس هرگاه که دید آنحضرت را شتر آورد کرد پس نهاد شتر گردن خود را پس با شتر آورد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ آيُنَ صَاحِبِ هَذَا الْبَعِيرِ فَجَاءَهُ

صلی الله علیه و سلم پس فرمود کجاست صاحب این شتر پس صاحب شتر نزد آنحضرت

این شهرم که گمان خانه راست

آزاد بیکم و صیت بیکم بود از وی را که وی کل کرد با بی بی پس آمد آنحضرت را

لبه خدا از جنون یعنی آن بی بی چون بود

فَقَالَ بَعْدِي فَقَالَ بِلُحْبِهِ لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّهُ لَأَهْلَ بَيْتٍ
 پس گفت آنحضرت این شهر را بدست من ببردش گفت صاحب شهر فرقتن چه باشد بلکه منی محشم ما آنرا در نزد ای رسول
 مَا لَهُمْ مَعِينَةُ غَيْرُهُ قَالَ أَمَا إِذْ ذَكَرْتِ هَذَا مِنْ أَمْرٍ فَإِنَّهُ شَكَا
 که بیست و ایشان سبب ندگان جزین شهر فرمود آنحضرت اما چون ذکر کردی تو از نشان این شهر طلب میکنم خیریت
 كَثْرَةَ الْعَمَلِ وَقِلَّةَ الْعَلْفِ فَاحْسِنُوا إِلَيْهِ ثُمَّ سِرَّ نَاخِي نَزَلْنَا مِنْهَا
 بسیاری کار را و کم علف را پس نیکی کنید بسوی او لیست سیر کردیم تا آنکه فرود آمدیم جای فرود آمدن
 فَنَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَاءَتْ شَجَرَةٌ تَشْتَقُّ الْأَرْضَ حَتَّى
 پس خواب کرد و میغیر خدا صلا آمد علیه و سلم پس آمد درختی که می تشنگا فذ زمین را تا آنکه
 غَشِيَتْهُ ثُمَّ رَجَعَتْ إِلَى مَكَانِهَا فَلَمَّا اسْتَيْقِظَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 پوشید آن درخت آنحضرت را سیر باز برگشت آن درخت بجا خود پس بر گاه بیدار شد آنحضرت صلا آمد
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَتْ لَهُ فَقَالَ هِيَ شَجَرَةٌ إِتْمَا ذَنْتَ رَبَّهَا فِي أَنْ
 علیه و سلم ذکر کردم آنحضرت را پس فرمود این درخت است که دستوری خواست پروردگار خود را که
 سَلَّمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ فَإِذِنْ لَهَا قَالَ ثُمَّ سِرَّ نَاخِي نَاخِي فَأَتَتْهُ
 سلام کند بر پیغمبر خدا پس دستوری داد خدا تعالی آن درخت را که دستوری خواست پروردگار خود را که
 أَمْرًا يَا بِنْتُ لَهَا يَا حَبِيبَةَ فَآخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَجَرَةٍ
 زنی بایست که مر آن زن را بود و بان سیر دیوانگی پس گرفت آنحضرت صلا آمد علیه و سلم سوراخ بینی آن
 ثُمَّ قَالَ أَخْرَجَ فَإِنِّي مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ثُمَّ سِرَّ نَاخِي نَاخِي فَأَتَتْهُ
 پس گفت آنحضرت بیرون آئی پس رفتی که من محمد فرستاده و خدا ام لیست سیر کردیم تا آنکه فرود آمدیم
 بِذَلِكَ الْمَاءِ فَسَأَلَهَا عَنِ الصَّبِيِّ فَقَالَتْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ
 آن آب پس بر سید آنحضرت آن زن را از حال آن دو که دیوانه بود پس گفت زن سوگند بان خدا
 مَا أَرَأَيْتَ أَمَا يَأْتِيَنَّكَ بَعْدَكَ سَرَاوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَرَبِ
 ندیدیم باز وی هر شک اندازد بعد مفارقت تو رواه فی شرح السنة وروایت است از

این شهرم که گمان خانه راست

ابن عباس قال جاء اعرابي الى النبي صلى الله عليه وسلم

ابن عباس رضی گفت ابن عباس آمد اعرابی بسوی آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قال بما اعرفت انك نبي قال ان دعوت هذه العذق من

گفت آنچه دلیل بشناسم که تو پیغمبر هستی فرمود آنحضرت باین دلیل که اگر کسی را از

هذه النخلة تشهد اني رسول الله فداه رسول الله صلى الله

این درخت خرما گواهی دهد که من پیغمبر خدا ام پس خوانند آن خوشه را پیغمبر خدا صلی الله

عليه وسلم فجعل ينزل من النخلة حتى سقط الى النبي صلى الله

علیه و سلم پس گفت آن خوشه که فرود آید از درخت خرما تا آنکه افتد بجانب آنحضرت صلی الله

عليه وسلم ثم قال ارجع فعاد فاسلم الاعرابي سراواه

علیه و سلم یعنی گواهی داد پس فرمود آنحضرت برگرد بجای خود پس گفت پس سلام آورد آن اعرابی رواه

الترمذي وصححه وعن ابي هريرة قال جاء ذئب

ترمذی و صححه و روایت است از ابو هریره رضی گفت ابو هریره آمد گریه

الى سراعي عنده فاحمها شاة فطلبه الراعي حتى انزعتها

بسوی چراننده که گوسفندان پس گرفت ازان گوسفندان را پس گفت و او را این چراننده تا آنکه

منه قال فصعد الذئب على تكل فاقمى واستغرو وقال قد

گفت ابو هریره پس برفت گرگ بر توده ریگی پس نشست آن گرگ همچو نشست سگ و او چون فرود آمد بر

عمدت الى راق رزقنيه الله اخذته ثم انزعتها مني

تقصه کردم من بسوی رزق که رسانید مرا آن رزق خدا گرفتم آن رزق را بیشتر کشیدم گرفتی تو از من آن رزق

قال الرجل يا لله ان رايت كاليوم ذئب يتبعني فقال

پس گفت آن مرد و اعرابی بخدا سوگند ندیدم من عجوبه مانند آنچه امروز در گریه است و گفت

الذئب اعجب من هذا رجل في الغلات بين الحرتين

گرگ عجیب تر از این حال حال مردیست که در غلستان میان دو سنبلستان است

روایت است از ابو هریره رضی گفت ابو هریره آمد گریه

مسئله
در بیان این است
که گوسفند را
بیتن میگویند

مُخْبِرَكُمْ بِمَا مَضَىٰ وَمَا هُوَ كَائِنْ بَعْدَكُمْ قَالَ فَكَانَ يَهُودِيًّا يَأْتِجَاءُ

وآخر خبر امیر سائر شمارا با آنچه گذشته است و با آنچه شونده است بعد از شما گفت ابوهریره پس بود مردی از یهود

إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَبَّرَهُ وَأَسْمَعَهُ فَصَدَّقَهُ النَّبِيُّ

نزدا آنحضرت صلوات الله علیه وسلم پس خبر داد آنحضرت را و اسلام آورد پس تصدیق کرد و راست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا آمَارَاتُ بَيْنَ بَدْءِ السَّاعَةِ

پس خبر خدا صلوات الله علیه وسلم که این و اشغال این امور نشانهها و علامتهاست پیش از قیامت

قَدْ أَوْشَكَ الرَّجُلُ أَنْ يَخْرُجَ فَلَا يَرْجِعُ حَتَّىٰ يَجِدَ نَهْجًا نَعْلَاهُ

بیتحقیق نزدیک است که مرد بیرون آید یعنی از خانه پس باز برنگردد و بجانه تا آنکه خبر میدهد او را برود بطین

وَسَوْطُهُ بِمَا أَحَدَثَ أَهْلُهُ بَعْدَهُ سَرَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

و تازیانه او بچیزیکه اعدا شده عملی اهل خانه می بعد از وی رواه فی شرح السنه

وَعَنْ أَبِي الْعَلَاءِ عَنِ سَمُرَةَ بِنْتِ جَنْدُبٍ قَالَتْ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ

و روایت است از ابو العلاء را تا بچیز از سمیره بن جندب گفت بودیم ما همه آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَتَدَاوَلُ مِنْ قَصْعَةٍ مِنْ غَدْوَةٍ حَتَّىٰ

صلوات الله علیه و سلم نوبت نبوت می خوردیم از یک کاسه از ما بعد از گاه

اللَّيْلِ يَقُومُ عَشْرَةٌ وَيَقْعُدُ عَشْرَةٌ قُلْنَا فَمَا كَانَتْ تَمَلُّ قَالَ مِنْ أَبِي

تا شب می استاندند و هر دو می نشستند و به بیان تبادل است گفتیم ما پس بچیز بود که هر دو کرده میشد تصد

شَيْءٍ نَعُجِبُ مَا كَانَتْ تَمَلُّ الْأَمِنْ هَهُنَا وَأَشَارَ بِبَيْدِهِ إِلَىٰ

چیز عجیب میکنی نبود که هر دو کرده میشد مگر از شما و اشارت کرد بدست خود بسوی

السَّمَاءِ سَرَاوَاهُ الزُّرْمِيدِيُّ وَاللَّسْرِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

آسمان رواه ترمذی و دارمی و از عبدالله بن عمرو روایت

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَوْمَ بَدْرٍ فِي ثَلَاثَةِ

که آنحضرت صلوات الله علیه وسلم بیرون آمد روز غزه بدر در سه صد

و آخر خبر امیر سائر شمارا با آنچه گذشته است و با آنچه شونده است بعد از شما گفت ابوهریره پس بود مردی از یهود

تا شب می استاندند و هر دو می نشستند و به بیان تبادل است گفتیم ما پس بچیز بود که هر دو کرده میشد تصد

وَخَمْسَةَ عَشَرَ قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ حَفَاةٌ فَأَحْلِهِمُ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ

و پانزده مرد گفت آنحضرت و دعا رو خداوند ایشان یعنی صحابه برهنه بیان اند سوار کن ایشان را

عُرَاةً فَأَكْسُهُمُ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ جِيَاعٌ فَاشْبِعْهُمْ اللَّهُمَّ

برهنه تنان اند پس جامه بپوشان ایشان خداوند ایشان گرسنگان اند پس سیرودان ایشان را

لَهُ فَاثْقَلُوا وَمَا مِنْهُمْ رَجُلٌ إِلَّا وَقَدْ رَجَعَتْ بَجَلٌ أَوْ جَمَلَيْنِ

پس باز گشتند از قح بدو حال آنکه نیست از ایشان هیچ مرد مگر حال آنست که برگشت بیک شتر و یا دو شتر

وَالسُّوَى وَشَبِعُوا رَأْوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

و جامه پوشیدند و شدند روانه بود او و روایت است از ابن مسعود

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّكُمْ مَنْصُورُونَ

از آنحضرت صلی الله علیه و سلم از فرمود آنحضرت بر شما ای ایالات و شدید

وَمُصَيَّبُونَ وَمَفْتُوحٌ لَكُمْ فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَكَلِّمُوا

از جانب پروردگار و باید گانید او را و فتح کرده استینودم شما را بلکه همصار پس هر که یابد آنرا از شما باید که تقوی ورزد

بِالْمَعْرُوفِ وَكَلِمَةٍ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَهْلُ أَبِي دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بمشروع و نهی کند از خلات آن رواه ابو داود و از ابو هریره روایت است

قَالَ أَنبَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَمَرَاتٍ فَقُلْتُ يَا

گفت ابو هریره آوردم نزد آنحضرت صلی الله علیه و سلم چند خرمارا پس تمن ای

رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ فِيهِمْ بِالْبَرَكَةِ فَوَضَعَهُمْ تَمْرٌ عَالِي يَابِسٍ

رسول خدا و عاکن خدا را درین خرما ببرد پس فرایم آورد آنحضرت آن خرما را با دست خمار کرد

بِالْبَرَكَةِ قَالَ خَذْ هُنَّ فَاجْعَلْهُنَّ فِي مِرْوَدِكِ كُلَّمَا أَرَدْتَ

ببردت گفت آنحضرت بگیر این خرما را پس بردان آنها را در توشه دان خود هر گاه که خواهی

أَنْ تَأْخُذَ مِنْهُ شَيْئًا فَادْخُلِ فِيهِ يَدَكَ فَخُذْهُ وَلَا تَشْرَهُ نَارًا

سو که گیر از آن خرما چیزی بیا یعنی از تر پس در آور ای در دست خود را پس بگیر آن چیز را و پراکنده

و اینها ایشان

و اینها ایشان

و اینها ایشان

و اینها ایشان

فَقَدْ سَجَلْتُ مِنْ ذَلِكَ التَّمْرِ كَذَا وَكَذَا مِنْ وَسْتِنَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

پس تحقیق بر سر شتم من ازان تم چندی و چندین از وسق در راه خدا

فَكُنَّا نَأْكُلُ مِنْهُ وَنَطْعُو وَكَانَ لَا يَفَارِقُ حَقْوِي حَتَّى كَانَ

پس بودیم تا که میخوردیم ازان تم و میخورانیدیم و بود آن توسطه ان جدا نمی شد بند از راه من همیشه بود

يَوْمَ قُتِلَ عُثْمَانُ فَإِنَّهُ انْقَطَعَ رِوَاةُ الدَّرْمِذِيِّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

روز کشته شدن عثمان یعنی رستی آن فرود گشته شد و گشته رواه از نزدی و روایت از ابن عباس

قَالَ تَشَاوَرَتُ فَرَيْشَ لَبِيَةَ بِنَةَ كَيْسَانَ فَقَالَ لِبَعْضِهِمْ إِذَا أَصْبَحَ فَأَتَيْتُكَ

گفت ابن عباس که مشورت کردم فریش بنی در که پس گفتند بعضی از ایشان چون صبح کند بر جا خوش دارم

يَا لَوْ تَأْتِيكَ بِرَيْدٍ فَوَلِّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ لِبَعْضِهِمْ

ببرند کردن میخوردند یعنی صلوات الله علیه و سلم را یعنی بعضی از مشرکان چنین گفتند او مذکر

بَلِّ قَتْلُوهُ وَقَالَ لِبَعْضِهِمْ بَلِّ أَخْرَجُوهُ فَأَخْلَعَهُ اللَّهُ نَبِيَّهُ صَلَّى اللَّهُ

بلکه کشید او را و گفتند بعضی از ایشان بلکه بیرون کنند او را ازین شهر تا از اینجا بر رود پس مطلع گردانید صاحب خود را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ذَلِكَ فَمَاتَ عَلَى رَأْسِ عَلِيٍّ فَمَاتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

علیه و سلم بر آنکه گفتند او را پس شب گذرانید علی رضی الله عنه را حضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ الْبَيْتَةُ وَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و سلم در آن شب و بیرون آمد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

حَتَّى يَلْحَقَ بِالْفَارِسِيَّاتِ الْمَشْرُكُونَ عَلَيْهِمْ جَسَبُونَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

تا آنکه می رسیدند و رسیدند بفارس و مشرکان در حالیکه پاسبانان بودند علی را گمان می کردند علی را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا أَصْبَحُوا اتَّارُوا عَلَيْهِ فَمَا أَرَاوَعَلِيًّا

صلوات الله علیه و سلم پس صبح کردند بر حسبند را آنحضرت پس چون دیدند علی را

بَرَدَ اللَّهُ مَكْرَهُمْ فَقَالُوا أَيْنَ صَاحِبُكَ هَذَا قَالَ لَا أَدْرِي

مازگردانید خدا بیگالی جیب و برسد کلبیدن ایشان را پس گفتند صاحب تو یعنی آنحضرت گفت علی نمیدانم

در کتاب تاریخ ابن کثیر
در کتاب تاریخ ابن کثیر
در کتاب تاریخ ابن کثیر

فَاتَقَبُوا أَثْرَهُ فَلَمَّا بَلَغُوا الْجَبَلَ اخْتَلَطَ عَلَيْهِمْ قَصِيدٌ وَالْجَبَلُ

پس فتنه مشرکان در پی آن حضرت بر نشان پای و پس هر گامیکه رسیدند آنرا مشتبه شدند بر ایشان نشان پای

قَمْرًا وَإِلَّا غَارُوا وَعَلَى بَابِهِ نَسِجٌ الْعَنْكَبُوتِ فَقَالُوا كَوَدَّ حُلُّ

پس نشسته بغاری سپید بدند در آن غار بافتن عنکبوت را پس گفتند مشرکان اگر در آن راه بود

لَهُمْ نَأْمُ لَكِنْ نَسِجٌ الْعَنْكَبُوتِ عَلَى بَابِهِ فَسَكَتَ فِيهِ تِلْكَ لَيَالٍ

نمی بود بافتن عنکبوت بر دروی پس درنگ کرد در غار سه شب و روز

سَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ مَعْنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي

رواه احمد و روایت است از معن بن عبد الرحمن گفت معن شنیدم من پدر خود را

قَالَ سَأَلْتُ مَسْرُوقًا مَنْ أَذَنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

که میگفت پرسیدم مسروق را که دانانید آنحضرت صلی الله علیه وسلم را

بِأُحْسَنِ كَلِمَةٍ اسْتَمَعُوا الْقُرْآنَ فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبُوكَ لَيْعَنِي عَبْدُ اللَّهِ

با بدین جن در شب شنیدن قرآن را پس گفت مسروق خبر داد مرا پدر تو یعنی عبد الله

ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَذِنَتْ بِهِمْ شَجَرَةٌ مَتَفَقَّ عَلَيْهِ وَعَنْ

ابن مسعود رضی الله عنه گفت و دانانید آنحضرت را با بدین جن در فتنی متفق علیه و روایت است از

جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَهُ رَجُلٌ لَيْسَ طَعْمُهُ

جابر روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمد او را مردی که طلب طعام کرد از آنحضرت

فَطَعَمَهُ شَطْرَ وَسْقٍ شَعِيرٍ فَمَا زَالَ الرَّجُلُ يَأْكُلُ مِنْهُ وَأَمْرَأَتُهُ

پس خوراند او را آنحضرت نصف و سق جو پس همیشه بود آن مرد را میخورد از آن خصوص سق و میخورد

وَضَيْفُهُمَا حَتَّى كَالَهُ قَفِيٌّ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و آنکه همان او همیشه تا آنکه پیور آمد نزد پس فانی شد آن طعام پس بر آن مرد چیزی خدا صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ لَوْ تَكَلَّمْتُ لَكُمُ مِنْهُ وَلَقَامُكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس گفت اگر در پیور می بودی تو آنرا هر آینه میخورد بد شما از آن بر آینه می ستاد و با آنکه بر شما راه می

بَابُ الْمُخْرَجِ وَالشَّفَاعَةِ

باب در بیان خروج کوفت و کیفیت شفاعت

أَنَا أَعْطَيْتَكَ الْكُوفَةَ فَصَلِّ لِي بِرَبِّكَ وَأَخْرِجْهُ إِنَّ شَانِيكَ هُوَ

یا محمد هرگزین ما عطا کردیم ترا کوفت یعنی حوضی است که در آن است غلبه بود پس نماز کند بر او در روزگار و غیره

الْأَبْتَرُ لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

و م بریده نتوانند شفاعت کردن الا کسی که گرفته است از نزدیک خدا عهدی

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ

آن روز نفع ندهد شفاعت مگر برای کسی که دستور می داده است خدا و او را پسندد که است و او را

قَوْلًا عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَ رَبُّكَ مَقَامًا مِثْلَهُ

از روی گفتند نزدیک است که استاده کند ترا پروردگار تو بمقام پسندیده آمده است ایمان از

الْبَيْتِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا عُرِجَ لِي

افسوس که گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم هرگاه که بالا برده شد مرا

إِلَى السَّمَاءِ أُنْتَبِئْتُ عَلَى نَهْرٍ فِي السَّمَاءِ السَّابِغَةِ عَجَاجٍ يَطْرُدُ أَقْوَامَ

لبسوی آسمان آورده بر نهی که بود در آسمان بهنتم ذو صوت که جاری میشود است ترا از

مِنَ الشُّهُورِ إِذَا حَامَتَاهُ قِيَابٌ دُخَانٌ فَجَوَّابٌ فَقُلْتُ مَا هَذَا

نیرو و نگاه پرده جانب او گنبد است مر و اید میلند کاوا که اند پس گفتیم که چیست این جوی

يَا جِبْرِئِيلُ قَالَ هَذَا الْكُوفَةُ الَّتِي أَعْطَاكَ رَبُّكَ فَذُقْهَا فَإِنَّ

ای جبرئیل ایستادن کوفت است که داده است ترا آفرید کار پس چشمی است که از آن بر نماند

هُوَ أَحْلَىٰ مِنَ الْمَاءِ وَأَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ وَصَرَبَتْ يَدَايَ

می بنیم آب و می شیرین است از شیرین تر و صاف تر از شیرین تر و سرد تر از سرد تر است خود را

إِلَىٰ حِمَاتِهِ فَإِذَا حَمَاتَهُ مِسْكَةٌ دَفْرِيٌّ وَصَرَبَتْ يَدَايَ لِي

لبسوی طین و مسکه است که با منم آرا مشاب تیز و سودم بدست خود

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

رَضُوا بِهِ **وَدُدُّوا رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ**

سُئِلَ بِرِثَمَةَ بْنِ أَبِي رَافِعٍ **عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ**

سُئِلَ اللَّهُ **عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ**

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ

رسیدم بگوئی که در زبور است که در باره میانه کاوه که از کفر چیست این بر می آید

مانند ستارهای آسمان است که در روز قیامت بر سر کعبه می افتند

از برف و شیرین و لذیذ است از شهد آینه باغی و بر آینه **عَنْ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ**

رَأَى كَأَصْدُ النَّاسِ عَنْهُ كَمَا يَصُدُّ الرَّجُلُ إِبِلَ النَّاسِ عَنْ

دیدم کسی که بر کسی ایستادند از مردم را از ایشان و دیگر از انحراف چنانکه مردی شتران مردم را از

حَوْضِهِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُمْ قَتَلُوا مَعِينًا قَالَ نَعَمْ لَكُمْ سِمَةٌ

عرض خود میفرمود گفتند ای رسول خدا آنرا شناسند ما در آن روز فرمود و در ایامی شناسم شما را

لَيْسَ كَلِمَةً مِنْكُمْ إِلَّا لِيُذَمَّرَ كَرْدُونَ

گفتند هر کلمه ای که از شما را می آید بر ما سفید میشود و دوست دارید از شما نورانیت و وضو

تَرَاهُمْ فِي سَرَاوِيَةِ إِيَّاهُمْ عَنْ ثَوْبٍ إِيَّاهُمْ سَأَلَ عَنْ شَرِّهَا

رواه در روایتی در مسلم است از تو بان ای پندیده آمد و گفت ای سید عالم حضرت از

فَقَالَ أَشَدُّ بِيَاضًا مِنَ اللَّيْلِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ نَعِيَتْ فِيهِ

بهر در جواب وی فرمود در سینه او سفیدی از شب و شیرینی از عسل از شدت میزدند بزور

مِنْهَا أَنْ يَمُوتَ مِنْهَا مِنْ أَجْلِهَا أَحَدُهُمَا مِنْ ذَهَبٍ وَالْآخَرُ مِنْ

در سینه او سینه ای که در آن دو تا وجود دارد و میزند آنرا از سینه ازین دو از طلا و دیگر از

ذَرَقٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

فرمود در روایتی است از ابراهیم بر هر دو گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وَأَنَّ دَعْوَةَ الْغَائِبِ كَدَعْوَةِ الْحَاضِرِ

و در روایتی است از ابراهیم بر هر دو گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

دَعْوَتِي شَفَاعَةٌ لَأُمَّتِي وَالْأُمَّمُ الْقَوْمُ فِي مَا أَلَّفُوا مِنْ شَاءَ اللَّهُ

من بخواهم در غیبتم دعا خورم اگر شفاعت است مراست خود را تقدیر فرموده است هر که از این شفاعت است

تَعَالَى مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ تَعَالَى وَكَأَنَّ مَوْتَهُ فِي

خدا می آید کسی را که در دنیا است در حالیکه شریک نیست آن را نمی بیند روایت کرد این را از مسلم

دَابِ الدُّعَوَاتِ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در کتاب الدعوات و آنانس روایت کرد آنحضرت صلوات الله علیه

در روایتی است از ابراهیم بر هر دو گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

رواه در روایتی در مسلم است از تو بان ای پندیده آمد و گفت ای سید عالم حضرت از

من بخواهم در غیبتم دعا خورم اگر شفاعت است مراست خود را تقدیر فرموده است هر که از این شفاعت است

وَسَلَّمَ قَالَ يُجِبُّنَ الْمُؤْمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَكْتُمُوا بِهَا

وسلم فرمود عیس کرده میفونند از جنسین مسلمان روز قیامت انکه از آن روز میفونند

فَيَقُولُونَ يَا سَيِّدَنَا اِنَّا سَأَلْنَاكَ اَنْ تَكُنَّا مِنْ مَكَانٍ نَأْتِيهِ

پس از آنکه از آنکه طلب شفاعت میکردیم سهر برود و کار خود پس برود اما از اینجا از آنکه

اَدَمُ فَيَقُولُ اِنَّ اَنْتَ اَدَمُ ابْنُ النَّاسِ حَتَّى يَكُونَ اللهُ سَمْعًا

آدم را پس میگوید از آدمی در زمانه آدمی و در آن خدای نام خود را خود را که در آن

جَنَّةٍ يَا سَيِّدَنَا اِنَّكَ مَلَائِكَةٌ وَعَمَلُكَ اَسْمَاءُ اَلْاَنْبِيَاءِ اَسْتَعْمَلْنَا

تو بهشت خود را و ما چه کردیم برای تو فرشتگان خود را و ما نماند تا نامهای کس که در آن

عِنْدَ رَبِّكَ حَتَّى يُرْجِحَ مِنْ مَكَانِنَا هَذَا فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَا كَمَا

نزد پروردگار خود تا راحت بخشید و بر ما از اینجا که لغایت نموت بخوارت هر چه آدمی است

وَيَدَّ كَيْفَ يَسْتَكْبِرُ لِيْنَ اَصَابَ اَكْبَرُ مِنَ الشَّجَرَةِ وَقَدْ لَعِنَ عَمَّا

و یاد میکند تقصیر خود را که رسیده او را که خوردن او است از درخت و طل آنکه به تحقیق نهی دشمن

وَلَكِنْ اَسْتَوْنَا فَاَوْحَا اَوْلَى نَبِيِّ بَعَثَهُ اللهُ اِنْ اَهْلَ الْاَرْضِ

از نزد یک شدن آن و لیکن بر این نوح را که اول نبی مرسل است نه شده است او را طاعتی از آن

فَيَا تَوَّانَ نَوْحًا فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَا كَمَا وَيدُ بِحُطْبَتِهِ اَلرَّحْمٰنِ

پس در آید نوح را پس میگوید نوح نیست من در آن روز و در آن روز که در آن

اَصَابَ سُؤَالَ رَأْبَةَ بَعْدَ عِلْمِهِ وَلَكِنْ اَسْتَوَا اِبْرَاهِيْمَ حَلِيْلًا

رسیده بوی دان سوال کردن او است برود و کار خود را در نجات بود و البته و لیکن بر این که در آن

الرَّحْمٰنِ قَالَ فَيَا تَوَّانَ اِبْرَاهِيْمَ فَيَقُولُ اَلَا اَنْتَ اَبْرَاهِيْمُ

خدای هر جان است فرمود آن حضرت پس در آید بر این که در آن روز که در آن

يَدُّ كَرْتَلِكُ كَذِبًا مَعَكَ كَذِبًا وَاَلَكِنْ اَسْتَوَى مُوسَى عَبْدًا

یاد می کند که در آن روز که در آن روز که در آن روز که در آن روز که در آن

و سلم فرمود عیس کرده میفونند از جنسین مسلمان روز قیامت انکه از آن روز میفونند

نزد پروردگار خود تا راحت بخشید و بر ما از اینجا که لغایت نموت بخوارت هر چه آدمی است

از نزد یک شدن آن و لیکن بر این نوح را که اول نبی مرسل است نه شده است او را طاعتی از آن

خدای هر جان است فرمود آن حضرت پس در آید بر این که در آن روز که در آن

اتاه الله الخبر امة كذا وكذا قال في انك منقول

داد دست اور اذینتالی تورت و غیرہ کتبہ استقامت الہدی و غیرہ

انک لست من امة کذا وید کہ کتبہ فی التوحید کتاب قتله النفسی

نیزتر من الہ ان وایدیکر مورت کتا و خود را رسہید بوے و ان کتبہ

ولکن اتوا عینی سبھا الہ ورسوا الہ ورسوا الہ وکسبہ نقل

ولکن برآمد عینی سبھا الہ ورسوا الہ ورسوا الہ وکسبہ نقل

کاتون عینی فبقول لست من امة کذا وکولون اتوا محمد علیا

ان کتبہ میں کاتون عینی فبقول لست من امة کذا وکولون اتوا محمد علیا

عند الله که ما تم من کتبہ و ما تا کتبہ کتبہ ان کتبہ ان

عند الله که ما تم من کتبہ و ما تا کتبہ کتبہ ان کتبہ ان

علي ربي في داره فيكون لي عليه وفي رواية لهما في اتوني

علي ربي في داره فيكون لي عليه وفي رواية لهما في اتوني

فانقول انما استاذن علي ربي فيكون لي ربي مني محامد

فانقول انما استاذن علي ربي فيكون لي ربي مني محامد

أحمد لا يجره من الأمان أنك أنتك الحمد وفي رواية لهما

أحمد لا يجره من الأمان أنك أنتك الحمد وفي رواية لهما

عن أبي هريرة قال قال النبي صلى الله عليه وسلم قال سأجدك

عن أبي هريرة قال قال النبي صلى الله عليه وسلم قال سأجدك

توفيقه الله تعالى على من حسن الشاء عليه شيئا

توفيقه الله تعالى على من حسن الشاء عليه شيئا

بموجب دست
موسکار الہی
بہیاضہ ثلاث
نہود

بسم اللہ الرحمن الرحیم
بسم اللہ الرحمن الرحیم

و ان کتبہ

و ان کتبہ

و ان کتبہ

فَيَدْعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُنِي ثُمَّ يَقُولُ إِنَّهُ مُحَمَّدٌ وَقُلْتُ سَمِعْتُ

پس میگزارد و مرا پروردگار در سجده چند آنکه بخواند که بگذارد پس از آن میگوید سر برداری خود و گوید

وَاشْفَعُ لِنَفْسِي وَاسْأَلْ نِعْمَةَ قَالَ فَاسْرُفِعْ رَأْسِي فَأَشْفِي عَلَى تَرْبِي

و شفاعت کن اجابت کرده میشود و بخواند هر چه میخواهی ادا میشود از خود آنقدر که پس میدارم سر خود را پس

بِنَسَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِيهِ ثُمَّ اشْفَعُ وَفِي رِوَايَةٍ لَهَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بنیاد و ستودنی که آموزد و مرا به دران وقت دست شفاعت میکنم و در روایتی در بخاری و مسلم از ابی هریره

فَأَسْرَفُ رَأْسِي فَأَقُولُ أُمَّتِي يَا رَبِّ أُمَّتِي يَا رَبِّ أُمَّتِي يَا رَبِّ

اینست که خواهم بر روی دست سر خود را پس بگویم امت من ای رب امت من ای رب امت من ای رب

الْحَدِيثُ فَيَجِدُنِي حَتَّى أَفْخَرُ فَأَخْرَجَ فَأَخْرَجَهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخَلَهُمْ

تا آخر حدیث پس حد میکند پروردگار برای من حد معین حکم میکند که پس بیرون آرایشان از پس در آن

الْحَبَّةِ ثُمَّ أَعُوذُ الثَّانِيَةَ فَاسْتَاذِنُ عَلَى رَأْسِي فِي دَائِرَةِ قَبْعَدَانَ

در بهشت دستم باز کردم بار دوم پس از آن خواهم بر پروردگار خود سر عزت و نه پس از آن داده شود مرا

لِي عَلَيْهِ فَإِذَا رَأَيْتَهُ وَقَعْتَ سَاجِدًا يَدْعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُنِي

پس چون بر بندم او را بشنم سجده کنان پس بگذارد مرا و این تا وقتیکه خواهد ماند تا غایب آنکه بگذارد مرا

ثُمَّ يَقُولُ إِنَّهُ مُحَمَّدٌ وَقُلْتُ سَمِعْتُ وَاسْأَلْ نِعْمَةَ قَالَ فَارْفِعْ

پس بگوید سر برداری محمد و گوید شنیده میشود و شفاعت من قبول شفاعت کرده خواهد بود و سوال

رَأْسِي فَأَشْفِي عَلَى رَأْسِي بِنَسَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِيهِ ثُمَّ اشْفَعُ فَيَجِدُنِي

سر خود را و ثنا خواهد که بر پروردگار خود بنیاد حمد کند بیا موزد مرا پس شفاعت خواهم کرد پس مقرر کرده شود

حَتَّى أَفْخَرُ فَأَخْرَجَ فَأَخْرَجَهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخَلَهُمُ الْجَنَّةَ ثُمَّ أَعُوذُ

تا ای من حد میکند پس بیرون آیم و بیرون آیم آنها را از آتش و در داخل کنیم آنها را بجهت دستم باز کردم

الثَّلَاثَةَ فَاسْتَاذِنُ عَلَى رَأْسِي فِي دَائِرَةِ قَبْعَدَانَ لِي عَلَيْهِ فَإِذَا

بار سوم پس از آن خواهم بر پروردگار خود در برای عزت اولی از آن داده شود مرا پس

در حدیثی دیگر آمده است که...

در حدیثی دیگر آمده است که...

در حدیثی دیگر آمده است که...

رَأَيْتُهُ وَقَعْتُ سَاجِدًا فَيَدْعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُنِي لَتَقُولُ

چون بینم او را بنیستم سجده کنان پس میگردد و مرا در سجده چندانکه خواهد که بگذارد پس به فرماید

يَا مُحَمَّدُ وَرَبِّكَ لَسَمِعَ وَأَشْفَعُ لَشَفْعِهِ وَسَلَّ تَعَطُّهُ قَالَ فَاذْفَعُ

سر بردار ای محمد و بگو شنیده و میشوی و شفاعت کن قبول کرده میشوی و سوال کن داده میشوی فرمود

رَأْسِي فَأَنْتَ عَلَى سَرَّائِي بِنَاءٍ وَحَمِيدٍ لِعَلْمِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَجِدُ

سر خود را و ثنا گویم بر پروردگار ثنا و حمد گویم بیا موزد مرا پس شفاعت پس صدمی میفرماید

حَدًّا فَأَخْرَجَهُ فَأَخْرَجَهُ مِنَ النَّارِ وَأَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ حَتَّى يَأْتِيَ

مرا پس بیرون آیم و بیرون آرم آنها را از آتش و داخل خواهیم کرد آنها را در جنت شفاعت میکنم بر سر

فِي النَّارِ الْأَمِنْ قَدْ حَبَسَهُ الْقُرْآنُ أَمْيَ وَحَبَّ عَلَيْهِ الْخَلْقُ ثُمَّ

در آتش مگر کسیکه حبس کرده و نگه داشته است او را قرآن یعنی کسیکه او را حبس کرده و همیشه بود در دفع

تَلَاهُ هَذِهِ آيَةَ عَسَى أَنْ يَتَّبِعَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا وَقَالَ

بیشتر خواند آنحضرت این آیت را نزد یک است که استاده کند تراز پروردگار تو به قایم پسندیده و گفت

هَذَا الْمَقَامُ الْمَحْمُودُ الَّذِي وَعَدَهُ نَبِيِّكُمْ مُتَّفَقًا عَلَيْكَ وَعَنْ

اینست مقام محمود دیده و کرده است خدای تعالی آنرا به پیغمبر شما متفق علیه است و روایت است از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبدالله بن عمرو بن العاص رضی که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

تَلَا قَوْلَ اللَّهِ تَعَالَى فِي إِجْرَاهِمْ رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلُّنَ كَثِيرًا مِنْ

خواند قول خداست تعالی را در شان ابراهیم که وی سبحانه گفت ابراهیم ای بی ایمان کلاه کرده

النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَقَالَ عِيْنِي إِنْ تَعَدَّ بِهِمْ وَإِنَّهُمْ

مردمان پس کسیکه پیروی میکند مرا پس برستی آن کس از من است و خواند آنحضرت قول عیسی نیز اگر عزادار

عِبَادًا وَفَرَّقَ يَدَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ أُمَّتِي أُمَّتِي وَبِكِي فَقَالَ

بندگان تواند پس برداشت آنحضرت هر دو دست خود را پس گفت خداوند بخشنیدم از امت مرا و بگریست

در این حدیث آمده است که آنحضرت فرمودند که هر کس مرا پیروی کند من او را از آتش نجات میدهم و هر کس مرا پیروی نکند من او را به آتش میفرستم

ای جبرئیل پروردگاری که تو را از آسمان فرستادی تا مرا آگاه کنی از حق و باطل و از حق و باطلی که در دلم است

اللَّهُ تَعَالَى رَأَى جِبْرِيلَ إِذْ هَبَّ إِلَى مُحَمَّدٍ وَرَأَى كَلِمَةَ سَأَلَهُ

خدایتعالی ای جبرئیل پروردگاری که تو را از آسمان فرستادی تا مرا آگاه کنی از حق و باطل و از حق و باطلی که در دلم است

مَا يَبْتَغِيكَ فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ فَمَسَّاهُ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در گریه آورد و تامل پس آمد نزد آنحضرت جبرئیل و بر او سید اختر را ایس برادر خود را که در آن وقت

بِأَكْبَرِهِ وَسَلَّمَ بِمَا قَالَ فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِمَ جِبْرِيلُ إِذْ هَبَّ إِلَى

علیه و سلم بچیز گفتی تا من فرستادم پس فرموده تامل را بر جبرئیل را بر و با تامل نزد

مُحَمَّدٍ فَقُلْ إِنَّا سَأَلْنَا نَبِيَّكَ فِي أُمَّتِكَ وَكَأَنَّكَ رَوَاهُ

محمد پس بگو درستی که ما نزد یک است که ما می گردانیم برادر باب است تو را از روی او و علی بن سید مرتضی روایت

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و در روایت از ابی سعید رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ أَهْلَ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَأَنَّ النَّارَ النَّارُ يَقُولُ

و سلم و گفتی که در آنجا بهشت است و دوزخیان دوزخ را می بیند

اللَّهُ تَعَالَى مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَيْرٍ دَلَّ مِنْ إِيْمَانٍ

خدای تبارک و تعالی کیست در دل وی مقدار دانه از خردل از ایمان

فَأَخْرَجُوهُ فَيُخْرِجُونَ قَدِ امْتَحَنُوا وَعَادُوا حِمَمًا فَيُلْقُونَ

پس بیرون آرید او را از دوزخ پس بیرون آید و مل آنکه تحقیق سوخته اند و لشته اند مانند آتش

فِي نَهْرِ الْحَيوةِ فَيَنْبِقُونَ كَمَا تَلَبَّتْ الْحَبَّةُ فِي حَمِيلِ السَّيْلِ

در نهر حیات پس میروند و ترو تاز میسوزند چنانچه میروید میه در حیل سیل

الْمُرْتَدُّ وَأَنَّهَا تُخْرِجُ صَفْرَاءَ مُلْتَوَايَةَ مُتَّفِقٍ عَلَيْكَ وَعَنْ

آیاتی ببینید که چه بیرون می آید زرد در هم پیچیده یعنی ترو تاز متفق علیه و در روایت از

ابن مسعود رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

ابن مسعود رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

اٰخِرُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ رَجُلٌ هُوَ يَمْسِيْ مَرَّةً وَيَكْبِيْ مَرَّةً وَ

پس مردی که در آینه بهشت راهم دست پس آن مرد می رود و یکبارگی و بر روی افتد با آن

تَسْفَعُهُ النَّارُ مَرَّةً فَاِذَا جَا وَرَثَتُهَا التَّقَاتُ الْبِهَا فَقَالَ تَبَارَكَ

آینه

عالمت پس او را آینه پس چون برود از آن تقات بیاید از آن تقات پس آینه

الَّذِي تَجَانِي مَعَكَ لَقَدْ اَعْطَانِي اللهُ نَسِيْمًا مَا اَعْطَاهٗ اَحَدٌ مِّنْ

که سخنان داد مرا از تو پس آینه تحقیق داد مرا خدای تعالی چیزی را که نه داده است از آن پس

الْاَوْلٰٓئِنَ وَالْاٰخِرٰٓئِنَ كَذَرْتُمْ لَهٗ شَجْرَةً فَيَقُوْلُ اٰي رَبِّ اَدْنٰى

پس اینان و پس آن را پس بلند نموده میشود مراد درختی پس میگوید آمد ای پروردگار من دیگر

مِنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ فَلَا سَتْرَ لَهَا وَاشْرَبَ مِنْ مَّاءِهَا

مرا از این درخت تا پناه جویم بسایه آن و بنوشم از آب که در زیر آن درخت است

فَيَقُوْلُ اللهُ يَا بَنۡ اٰدَمَ لَعَلَّ اِنْ اَعْطَيْتُكَ اٰمًا لَتَنِيْ غَيْرَهَا

پس میگوید حق تعالی ای فرزند آدم شاید که من اگر به هم ترا از نزدیک گردانم ترا سوال میکنی چیز دیگر

فَيَقُوْلُ لَا يَا رَبِّ وَيَعَاهِدُهَا اَنْ لَا يَسْأَلَهَا غَيْرَهَا وَرَبُّهَا يَعْدُوْهَا

پس میگوید آن مرد ندای پروردگار من وعهد میکند آمد پروردگار که سوال نمیکند غیر ترا و پروردگار او

لَا تَهۡبِ اِيَّيَّ مَالًا صَبْرًا عَلَيْكَ فَمَدَّ يَدَيْهِمِنۡهَا فَيَسْتَشِطُّ بِظِلِّهَا

زیرا که او را بینه چیز را صبر نیست مراد بران چیز پس نزدیک بگوید انشا و از آن درخت پس پناه جوید آنرا پس

وَيَشْرَبُ مِنْ مَّاءِهَا ثُمَّ تَرَفَعُ لَهٗ الشَّجَرَةُ هِيَ اَحْسَنُ مِنَ الْاَوْلٰٓئِنَ

و می نوشد از آن آب بهتر بلند نموده میشود مراد درختی دیگر که آن بهتر است از درخت نخستین

فَيَقُوْلُ اٰي رَبِّ اَدْنٰى مِنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ هِيَ اَحْسَنُ لَاشْرَابِ

پس میگوید ای پروردگار من نزدی که مرا از این درخت که این بهتر است تا بنوشم

مِنْ مَّاءِهَا وَاسْتَشِطُّ بِظِلِّهَا لَا اَسْأَلُكَ غَيْرَهَا فَيَقُوْلُ يَا بَنۡ

از آب و بنوشم در سایه او سوال نمیکند ترا غیر این درخت پس میفرماید پروردگار ای پس

اَدَمَ اَلَمْ تَعَاهِدْنِي اَنْ لَا تَسْئَلَنِي غَيْرَهَا فَيَقُولُ لَعَلِّي اِنْ

آدم آیا نه عهد کرده بودی از ما که نخواهی تو از ما بجز آن درخت که خواستی پس میگوید حق تعالی شما را که

اَدْنَتْكَ مِنْهَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا فَيَعَاهِدُهَا اَنْ لَا يَسْأَلَهَا غَيْرَهَا

نزدیک گردانم ترا از آن درخت میخواهی تو مرا غیر آن پس عهد میکند آنرا که سوال نمیکند از حق تعالی آن

وَسَرَّابَةٌ يُعَذِّبُهَا لِاِنَّهَا بَرِيءَةٌ مِمَّا لَا صَبْرَ لَهَا عَلَيْهِ فَيُدْنِيهَا مِنْهَا

و پروردگاری معذور میدارد زیرا که وی می بیند چیزی را که صبر نیست مراد از آنست که پس نزدیک میگردد و

فَيَسْتَنْظِلُ بِظِلِّهَا وَتَشْرَبُ مِنْ مَائِهَا ثُمَّ تَرْفَعُ لَهَا شَجَرَةً عِنْدَ

پس پناه میجوید آن مرد و پناه آن می نهند از آب درخت بیشتر بلند نموده میشود مراد از درختی نزد

بَابُ الْجَنَّةِ هِيَ اَحْسَنُ مِنَ الْاَوْلِيَّانِ فَيَقُولُ اَيُّ شَرِّ اَدْنِي

در بهشت که آن بهتر است از درختان اولین پس میگوید آن مردای پروردگار من نزدیک

مِنْ هَذِهِ فَلَا تَسْتَنْظِلُ بِظِلِّهَا وَتَشْرَبُ مِنْ مَائِهَا لَا اَسْأَلُكَ

از این درخت پس طلب سایه کنم بسایه آن درخت و می نوشتم از آب آن و سوال نمیکند ترا

غَيْرَهَا فَيَقُولُ يَا اِبْنَ اَدَمَ اَلَمْ تَعَاهِدْنِي اَنْ لَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا

بجز آن درخت پس میگوید حق تعالی ای پسر آدم آیا عهد نکردی بودی از ما که نخواهی از من چیزی سزا

قَالَ بَلَى يَا رَبِّ هَذِهِ لَا اَسْأَلُكَ غَيْرَهَا وَسَرَّابَةٌ يُعَذِّبُهَا

آن میگوید آری عهد کرده بودم ای رب سوال میکنم این بار و سوال نمیکند غیر آنرا و پروردگاری معذور

لِاِنَّهَا بَرِيءَةٌ مِمَّا لَا صَبْرَ لَهَا عَلَيْهِ فَيُدْنِيهَا فَاذَا اَدْنَاهُ مِنْهَا

او را زیرا که وی می بیند چیزی را که صبر نیست مراد از آنست که پس نزدیک میگردد و از آن درخت را از آن درخت پس نزدیک

سَمِعَ اصْوَاتِ اَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ اَيُّ شَرِّ اَدْخِلِيهَا فَيَقُولُ

می شنود و از برای بهشتیان پس میگوید ای پروردگار من در آورم او را بهشت پس میگوید

يَا اِبْنَ اَدَمَ مَا يَصْرِي بِنِي مِنْكَ اَيُّ ضَيْكٍ اَنْ اُعْطِيكَ الدُّنْيَا

پروردگاری ای ابن آدم چه چیز قطع میکند و خلاص میگرداند مرا از تو آیا راضی میگرداند ترا اینکه به من ترا بجاو بهشت

از آن درخت

از این

از آن درخت

از آن درخت

وَمِنْهَا مَعَهَا قَالَ أَيْ رَبِّ اسْتَهْزِئْ مِنِّي وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ

و مانند آن بان میگویید این بند از نماز فرج ای پروردگار من آیا شوخیت میکنی بمنی جان من و کار

فَضِيحِكَ ابْنُ مَسْعُودٍ فَقَالَ أَلَا تَسْأَلُونِي مِمَّ أَضْحَكُ فَقَالُوا

پس خنده کرد این مسعود پس گفتند آیا نمی پرسید مرا که چرا خنده کردم پس پرسیدند

مِمَّ تَضْحَكُ فَقَالَ هَكَذَا ضَحِكُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس خنده کردی پس گفت این مسعود همچنین خنده کرد پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَقَالُوا مِمَّ تَضْحَكُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مِنْ ضَحِكِ رَبِّ

و سلم پس گفتند صحابه از چه خنده کردی یا رسول الله چه بود خنده کردی از

الْعَالَمِينَ حِينَ قَالَ اسْتَهْزِئْ مِنِّي وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ فَيَقُولُ إِنِّي لَا اسْتَهْزِئُ

جهانمان وقتی گفت بنده آیا استهزا میکنی تو از من حال آنکه تو پروردگار جهانیان ای سرور پروردگار

مِنَّا قَوْلِي عَلَى مَا أَشَاءُ قَدْ كَرِهَ اللَّهُ مُشْرِكِيهِمْ وَلَوْ كَرِهَ اللَّهُ مُشْرِكِيهِمْ لَمْ يَكُنْ لَهُ

میکنم از تو ولیکن سیدم از انبیا بر آنکه من بر هر چه میخواهم قلمم روایت کرد آنرا مسلم و در روایتی دیگر او است از ابی

كُفَيْدٌ كَرَفِيْقًا يَا ابْنَ آدَمَ مَا يَصْرِفُنِي مِنْكَ إِلَى آخِرِ الْحَدِيثِ

در روایت ابی سعید ذکر کرده این عبارت را که از فیقول یا ابن آدم ما یصرفنی منک تا آخر حدیث

وَسَأَدْنِيهِ وَيَدُّ كُرَّةَ اللَّهِ سَلْ كَذَا وَكَذَا حَتَّى إِذَا انْقَطَعَتْ بِهِ

و زیادت کرده است در این روایت و یاد میدهد هر نماز خواننده را که سوال کند بنحو چنین چنین آنکه

الْأَمَانُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى هُوَ الْكَافِرُ وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهَا قَالَ ثُمَّ يَدْخُلُ

پس خنده بر وجه او میگوید خداست تعالی آنچه آرزو کردی آن بر آن هست ده چندان میگفت آنحضرت

بَيْتَهُ يَدْخُلُ عَلَيْهِ تَرْتِجًا مِمَّنْ الْحَوَارِ الْعَيْنِ فَقَوْلًا

آن مرد خانه خود را که در بهشت است پس بر می آید بر دو وزن و از حور العين پس میگوید آن مرد چه

أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَا لَنَا وَأَحْيَا نَا لَكَ قَالَ فَيَقُولُ مَا أُعْطِيَ

شکرم خدا پرست که پیدا کرد ترا برای ما و پیدا کرد ما را برای تو فرمود آنحضرت پس میگوید آن مرد و او

جان من

جهانمان

در روایت

پس خنده

أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُعْطِيتُ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ

این یکی مانند آنچه داده شده ام من و از عبد الله بن مسعود روایت گفت فرمود

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِي لَأَعْلَمُ آخِرَ أَهْلِ النَّارِ

آن حضرت صلی الله علیه و سلم هر ستمگه من میدانم آخر دوزخیان را

خُرُوجًا مِنْهَا وَآخِرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولًا رَجُلٌ يُخْرَجُ مِنَ النَّارِ

در بر آمدن از دوزخ و آخر اهل بهشت را در بر آمدن در بهشت روایت که بیرون می آید از آتش

حَقًّا أَفِيْقُولُ اللَّهُ إِذْ هَبَّ فَا دَخَلَ لِحْنَةً فَيَأْتِيهَا فَيُجِلُّ إِلَيْهِ

و می رود و بر شکم دست خود نهد پس میگوید ای سحابه بر او پس در آید از بهشت این است

أَنَّهُمْ مَلَأُوا فَيَقُولُ يَا رَبِّ وَحَدِّثْهَا مَلَأَ فَيَقُولُ اللَّهُ إِذْ هَبَّ فَا دَخَلَ

پس میگوید آن مرد می رود و کار من یا قسم من بهشت را بر او فرودم پس میگوید ای سحابه بر او پس در آید

الْجَنَّةَ فَإِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهَا فَيَقُولُ التَّخَدُّرُ

در بهشت پس بدستی مرتضی مثل مسافت نیاده چند آن پس میگوید ای سحابه بر او پس در آید

مِنِّي أَوْ تَضَعُكَ مِنِّي وَأَنْتَ الْمَلِكُ فَلَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از من یا خنده میکنی از من و حال آنکه تو پادشاه ای مسعود میگوید پس تحقیق دیدم پیغمبر خدا را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاحِيهٖ وَكَانَ يَقُولُ ذَلِكَ

علیه و سلم خندید ازین سخن تا آنکه ظاهر شد نواحیهای درون او و بود که میگفت صاحب این

أَدُنِّي أَهْلَ الْجَنَّةِ مَزَلَةٌ مُنْفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَأَى

منزل مثل دنیا و ده چند آن فرودترین گسترین بهشتیان است این روایت از ابن مسعود

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قِيلَ لَهُ مَا الْمَقَامُ الْحَمْدُ

از آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفت ابن مسعود که گفته شد در آن مقام چیست

قَالَ ذَلِكَ يَوْمٌ يُنَزَّلُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى كُرْسِيِّهِ فَيَأْتِي كَمَا يَأْتِي

فرمود آن در آن روز خواهد بود که فرود می آید خدا تعالی بر کرسی خود پس آید از میگاه کرسی چنانکه او را

در این روایت آمده است که هر ستمگه من میدانم آخر دوزخیان را

از من یا خنده میکنی از من و حال آنکه تو پادشاه ای مسعود میگوید پس تحقیق دیدم پیغمبر خدا را

این روایت در تفسیر صحیح مسلم
در بیان آنکه در آن مقام
است که فرود می آید
یعنی پیغمبر صلی الله علیه و سلم

الرَّحْلِ الْجَدِيدِ مِنْ تَضَائِقِهِ وَهُوَ كَسَعَةُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَيُجَاءُ بِكُمْ حَفَاةً عُرَاءَةً غُرًا لَا يَكُونُ أَوَّلُ مَنْ

پالان وزین نو از چرم میباشد از بیخ آن و مل آنکه در آن است بر سوار است و

زَمِينٍ سَتٍ وَأُورِدُ وَمِيشُو دَشْتَارِ اِيَايِ بَرِهِنَتِنِ بَرِهِنَتِنِ نَا كَرْدِه پَسِ مِيَا شَدِ كَسِي مَلِ

يَكْسِي اَبْرَاهِيْمَ يَقُوْلُ اللهُ تَعَالَى اَكْسُوْ خَلِيْلِيْ يُحِيَاقُ

حامیه میشود و در این کسوت میبندد و دست خود را پس آورد و میشود

بَرِيْطَيْنِ بِيضَائَيْنِ مِنْ رِبَابِ اَلْحِجَّةِ ثُمَّ كَسَى عَلَى اِثْرِهِ

چادر نرم از کتان سفید از جامه های نیک و پشیمانیست از زنی ابراهیم است

ثُمَّ اَقْوَمُ عَنْ بَيْنِ اللهِ مَقَامًا اَلْغَيْطِ اَلْاَوْفَرِ وَالْاِخْرُوقِ

استاده میشود از جانب راست خدا استاده که رشاد بر نزد پیشینیان و پسینان

رَأَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ اَبِي سَعِيْدٍ اَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ

رواه الدارمی و روایت است از ابی سعید رضی که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اِنَّ مِنْ اُمَّتِي مَنْ لِيَشْفَعُ لِقَوْمٍ مِنْهُمْ مَنْ

علیه و سلم فرمود بر رشتی که بعضی از امت من است که شفاعت میکند در جماعتی از بعضی از ایشان

لِيَشْفَعُ لِقَبِيْلَةٍ مِنْهُمْ مَنْ لِيَشْفَعُ لِقَبِيْلَةٍ مِنْهُمْ مَنْ لِيَشْفَعُ

کسی است که شفاعت میکند در قبیله را و بعضی از ایشان کسی است که شفاعت میکند در عدلیه و بعضی از ایشان

لِيَسْجُلَ حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ اَكْسِي

مرکب در آن آنکه در آن آیند بهین طریق بشفاعت تمامت بهشت از آن است که در آن است از آن است

قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ كُنْتُمْ اَنْتُمْ

گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و سلم گفت شما ایستاد در دوزخ

تَكِيْمٌ اَبْرَاهِيْمَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَهْلُ الْجَنَّةِ فَيَقْرَأُ اَسْمَاءَهُمْ

پس میکند رو بایشان مرد از اهل بهشت پس میگوید مردی از دوزخیان بر میگردد

کسی است که شفاعت میکند

فَلَانِ أَمَا تَعْرِفُنِي أَنَا الَّذِي سَقَيْتُكَ شَرْبَةً وَقَالَ بَعْضُهُمْ أَنَا

یا طعان آیا تمہی شناسی مرا میں ان کسی ام کہ تو شانیدہ بودم ترا یکبار آئے ویکویند بعضے از دوزخیان

الَّذِي وَهَبْتُ لَكَ وَضَوْءٌ فَيَشْفَعُ لَهُ فَيُدْخِلُهُ الْجَنَّةَ سَرَّوَاهُ

من آنم کہ بخشیدہ بودم برای تو آب پس شفاعت میدندان مرد ہستہ تر آن دوزخی را پس از آرزو ہست

ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

رواہ ابن ماجہ تو مرویست از ابن مسعود کہ گفت کہ رسول خدا آن حضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرُدُّ النَّاسَ النَّارَ ثُمَّ يَجِدُ رُؤُونَ مِنْهَا بِأَعْمَالِهِمْ

علیہ وسلم وارد میشوند مردمان آتش را باز میکندن از ان براندازہ اعمال خود

فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْبَرِّقُ ثُمَّ كَالرَّيْحِ ثُمَّ خُمُرُ الْفَرَسِ ثُمَّ كَالرَّكِبِ

پس اول ایشان میگردد مانند درخشیدن برق پسترماندہ وزمین سبج پسترماندہ و دیدن آپ پسترماندہ

فِي رَحَلٍ ثُمَّ كَشَدَّ الرَّجُلُ ثُمَّ كَمَشِيهِ سَرَّوَاهُ الزُّمْدِيُّ وَ

پسترماندہ و دیدن مرد ہست پسترماندہ رفتن مرد بہاے بر طریق مقادیر و اولانہ نفسے و

اللَّهُ أَمِيٌّ وَرَجِيٌّ عَدَنَ يَفْتَرُ ذُؤَابِي هُرَيْرَةَ رَضُو قَالَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اللہ از من است و راجی است از من عدن یفتر ذؤابہ ہریرہ را گفتند ہر دو کہ فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْعَرُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى النَّاسَ فَيَقُولُ

صلی اللہ علیہ وسلم فہم آرد اللہ تبارک و تعالی آدمیا را و ہر کس از ایشان

الْمُؤْمِنُونَ حَتَّى يُزْلَقَ مِنَ الْجَنَّةِ قِيَاتِقَانِ أَدَمَ فَيَقُولُونَ

مسلمانان تا آنکہ قریب گردانیدہ میشود مرا ایشانرا بہشت پس سے آئند آدم را پس میگویند

إِنَّا نَا سَقَيْتُكَ كَمَا أَجَلْتُمْ مِنَ الْجَنَّةِ

ای ہر با طلب شکر کردہ ام ہر کس را بہشت را پس میگوید آدم آیا بر آوردہ بہشت شمارا از بہشت

الْأَخْطِيئَةُ أَبَدًا كَسْتُ لِيصَاحِبِ ذَلِكَ إِذْ هَبُوا إِلَى أَبِي

کہ گنہگار ہوں ہمیشہ من صاحب دوزخ ہوں کہ بر وید ہسوسے پس من کہ

ابراہیم سے دو سنت خدا گفت آنحضرت پس میگوید ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

اَبْرَاهِيمَ سِتُّ دَوَسْتُ خَدَا كَفَتْ اَنْحَضَتْ نَبِيًّا مِيكُويد ابراہیم نسبت من صاحب این کار

السَّيْرِ الْأَزْحَفًا قَالَ وَفِي حَاقَتِي الصِّرَاطُ كَلَابِيبٌ مَعْلَقَةٌ مَأْمُورَةٌ

بِالسَّيْرِ دُونَ وَكَثِيرِينَ مِنْهُ إِذَا مَرَّ بِمَنْزِلٍ مِنْهُ يَسْتَلِمُ بِرِجْلَيْهِ فِيهِ نَارٌ كَالنَّارِ
أَتَاخُذُ مِنْ أَمْرَتِهِ بِهَا فَتُخَذُ وَشُ نَاجَةٌ وَمَكْدُ وَشُ وَمَا وَشُ

فِي النَّارِ وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي هُرَيْرَةَ بَيَّنَّهَا أَنَّ قَعْرَ جَهَنَّمَ سَبْعِينَ

خَيْرًا يَفَارِوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَانَ بْنِ عَفَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيَنْفَعَنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَلَاثَةٌ

الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْعُلَمَاءُ ثُمَّ الشُّهَدَاءُ مَرُوا الْبَنُ مَاجَةً وَعَنْ

أَبِي أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَنَسُ

أَكْثَرُ مَنْ أَصْدَقَاءِ فَإِنَّكُمْ شَفَعَاءُ بِبَعْضِكُمْ فِي بَعْضِ الدُّنْيَا

وَالْآخِرَةِ كَمَا أَنَّكُمْ شَفَعَاءُ كَمَا أَنَّكُمْ شَفَعَاءُ كَمَا أَنَّكُمْ شَفَعَاءُ

بَابُ الْكِرَامَاتِ

باب در بیان کرامات

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ بَعْضُ شَيْءٍ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ

قَالَ عِفْرِيْتُ بْنُ مَسْعُودٍ أَنَا أَنْتَ بِرَأْسِكَ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ

كَلِمَاتٍ مِنْهَا أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ

Handwritten marginal notes in Urdu script, including phrases like 'کلابیب' and 'معلقہ'.

Handwritten marginal note: 'جلد شانہ'.

Handwritten marginal note: 'سید'.

وَإِنِّي عَلَيْكَ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ

وہر آئینہ میں بران عرض تو ان با امانتم گفت شخصے کہ نزدیک او علم از کتاب ہی بود

أَنَا نَبِيٌّ بِرَبِّي أَن يُرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفًا فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقِيمًا

من ہمارے نزدیک تو ہمیشہ از آنکہ باز گرد و بسببے تو چشم تو پس چون سلیمان دید اور او را کہ مستقیم

عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ لَمَّا

نزدیک ہوئیں گفت این خارق عادت از فضل ہر روز از من ست تا اسیما کہ او را آتش کرد و او را

دَخَلَ عَلَيْهَا تَرَكَرِبًا إِلَى ابِّ وَأَجَدَ عِنْدَ هَارٍ قًا قَالَ يَا مَرْيَمُ

داخل شدی ماز کر یا پر محرم در مسجد سے یا فتحے نژدہ وی روز سے را گفت اسے مریم

أَتَى لَكَ هَذَا أَقَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَخْرُجُ مَوْلًى يُشَاهِدُ

از کجا ست تا این روز می گفت او از نزدیک خدا ست ہر آئینہ خدا میدہد روز سے ہر اینچو ہد

بِعَابِ حِسَابِ الْآلِ إِنَّ أَحْمَدِيَاءَ اللَّهُ لَا يَمُوتُ عَلَيْكُمْ وَلَا مُمْ

بیشمار آگاہ باش ہر آئینہ دوستان خدا ہیج تہر نہایت برایشان روز ایشان

يُحْيِي نُفُوسَ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ

اندو کہین شوند آنا کہ ایمان آوردند و تقوی سے وہندہ اینہر است تہارت در زندگانی

الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ عَنكَ أَلَيْسَ أَنَّ أَسِيدَ بْنَ حُضَيْرٍ وَعَبَادَ

دنیا و در آخرت از انس مر و است کہ اسید بن حضیر و عباد

ابْنِ كَثِيرٍ حَتَّى تَأْتِيَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَاجَتِهِ

ابن کثیر ہر دو این صحابے طبل القدر سخن کردند نزد پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم در کار سے کہ

لَهُمَا حَتَّى ذَهَبَ مِنَ اللَّيْلِ سَاعَةٌ فِي كَيْلَةِ سَدِيدِ بَيْتِ الْاَطْلَةِ

مرا این دو کس را بود تا آنکہ رفت از شب ساعتی یعنی پارہ، در شب سخت تاریک

تَوَخَّرَ بَعْضُهُمْ عَنِ اسْتِئْذَانِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْقَلِبَانِ

پس تہر بیرون آمدن دو صحابے از نزدیک آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم حالیکہ میگردند کسی نماند

سیدنا محمد صلی اللہ علیہ وسلم

وہر آئینہ میں بران عرض تو ان با امانتم گفت شخصے کہ نزدیک او علم از کتاب ہی بود

وَيَبِيدُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَصِيَّةً فَأَضَاءَتْ عَصَا أَحَدٍ مَالِكًا

و بیست هر یک ازان عصائی بود پس روشن شد عصای یکی ازان و دیگر

حَتَّى مَشَى فِي ظَوْنِ نَهْمَا حَتَّى إِذَا فُتِرَتْ بِهِمَا الطَّرِيقَتَانِ

تا آنکه رفتند هر دو در روشن آن تا آنکه چون جدا شدند هر دو کس

أَضَاءَتْ لِأَحَدٍ عَصَاهُ فَمَشَى كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي ضَوْءِ عَصَا

روشن شد برای دیگری نیز عصای او پس رفت هر یک ازان دو سهائی رفت در روشن عصای

حَتَّى بَلَغَ أَهْلَهُ رَأَوَاهُ الْبَحَّارِيُّ وَعَنْ رَجُلٍ يَشْتَرِي قَالَتِ

تا آنکه رسید هر یک اهل خانه خود را رواه البخاری و روایت است از عایشه رضی الله عنها

مَاتَ الْبَحَّارِيُّ كَيْفَ تَحَدَّثَتْ أَنَّهَا لَا يَزَالُ يُرَى عَلَى قَابْرِهَا

هنگام میل مرد بخانه پادشاه حبشه بودیم با هم میگردیدیم و میگویم که هر وقت میگردیم در کفتم که برستی همیشه بود و دیده

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْهَا قَالَتْ لَمَّا أَرَادَ وَاعِدُ الْبَغِيِّ

رواه ابو داود و هم از عایشه روایت است که چون اراده کرده صحابه بعد از آن حضرت غسل

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَذْرِبْنِي بِالْحَجْرِ كَمَا تَذْرِبُونَ رَسُولَ اللَّهِ

آن وقت را صلوات الله علیه و سلم گفتند نمیدانیم که آیا برهنه بینیم پیغمبر خدا را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ شَيْءٍ كَمَا تَجْرِدُونَ مَوَاتَانَا أَنْ تَقْسِمَهُ

صلوات الله علیه و سلم از جامه های آنحضرت چنانکه برهنه بینیم مردان خواران غسل

وَعَلَيْهِ تَبَاتُحًا فَلَمَّا احْتَلَفُوا الْقَوْمُ لِلَّهِ كَثِيرًا مِنَ النَّوَامِ حَتَّى

او را حال آنکه راسته بیرون شریفی صاحبان و فاطمه بن عثمان در وقت نماز بر گماشتند خدا را

مَا مِنْهُوَ رَجُلٌ كَلَّا وَدَقَّقَهُ فِي صَدْرِهِ نَمْرُوكَ وَنَمْرُوكَ

نعمت از ایشان بود هرگز از دشمنان وی برسدند که وی بود پیغمبر خدا را ایشان را گماشتند

مِنْ نَاحِيَةِ ابْنِ أَبِي بَكْرٍ لِيَدْرُونَ مَنْ هُوَ أَعْسَلُوا الْجَنَّةَ

از گوشه خانه در حال آنکه در نمی یابند ایشان که کیست سخن کننده غسل دهید پیغمبر را

و روایت است از عایشه

و روایت است از عایشه

قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَجْعَلُوا مِنْهُ كَعَمَى إِلَى السَّمَاءِ

ترجمه آن حضرت را صلوات الله علیه و سلم پس بگردانید از قبر شریفین منافذ نسبی آسمان

حَتَّى لَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ السَّمَاءِ سِوَا قَمَرٍ وَامْتِدَادٍ

تا آنکه نباشد میان مجوسی و میان آسمان سقفت یعنی بردارید مجانب پس گردانید ایشان پس زبان

حَتَّى تَبْتَ الْعُشْبَ وَاسْمِدَتِ الْإِبِلَ حَتَّى تَقْتَفَتَ مِنَ التَّحْمِيمِ

تا آنکه رویه گیاه و فرجه شدند شتران تا آنکه بشکافتند شتران از سبب سبب

مَنْ الْفَقِيْرَ رَأَى الْإِسْرَامِيَّ وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ قَالَ

این سال سال فقیر یعنی سال رزائی رواه الدارمی و از سعید بن عبد العزیز روایت است گفت

لَمَّا كَانَ أَيَّامُ الْحَرَّةِ بِيَوْمِ نِيَّ مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و وقتی بود در روزهای حره مراد مدینه است گفتند اذان در مسجد آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا وَكَمِيعًا وَكَمِيعًا سَعِيدُ بْنُ الْمَسْدِي بْنِ الْمَسْجِدِ

علیه و سلم سه روز و گفته نشد اقامت نیز و بیرون رفت سعید بن المسیب از مسجد

وَكَانَ لَا يَعْرِفُ وَقْتُ الصَّلَاةِ إِلَّا بِمَسْمَعِهِمْ مِمَّنْ قَابِلِي

و بود و سعید که نمی شناخت در آمدن وقت نماز مگر با او رنجه که می شنید آنرا از درون حجره که در برابر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى الْإِسْرَامِيَّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ كَعَمَى

صلوات الله علیه و سلم رواه الدارمی و روایت است از ابن عمر که عمر فرستاد

لَعَنَتْ جَيْشًا كَثِيرًا رَجُلًا يَدْعُو عَلَى سَأْسَرِيَّةٍ فَبَيْنَمَا عَمْرُو

بجای لشکرهای او امیر گردانید بر این لشکر مردی را که نام برده میشد و اساریه پس رفتن آن لشکر

يَطْبُطُ فَيَجْعَلُ يَصِيْرُ يَأْسَارِيَّ أَيْ قَدَّمَ رَأْسُؤُلُ مِنْ الْجَيْشِ

خطبه می کرد و میگوید بسیار بر میگردد و او پناه آرزوی پس قدم آورد و قاصد از لشکر

فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لَقَبْنَا عَدُوَّنَا فَهَرَمْنَا وَإِذَا جَاءَ لِيَصِيْرُ

گفت ای امیر المؤمنین ملاقات کردند ما را دشمنان پس گفتند اذن ما را پس نگاه آواز میکند گویند

و ادو سینه باران نوری است

در آن بود

يَا سَائِرَ بَنِي الْجَبَلِ فَاسْتَدْنَاهُمْ نَدَا إِلَى الْجَبَلِ فَهَرَمَهُمُ اللَّهُ تَعَالَى

ای کسان که در جبال کعبه ایس تکبیر دادیم با ششهای خود را بسوی کوه پس شکست و در ایشان از خدا بیجا

سَرَوَاهُ الْبَيْهَتِي فِي ذَلَالِ الْبُقَاةِ وَعَنْ كَبِيهَةَ بْنِ وَهَبٍ أَنَّ

روایت کرد از ابی بقی در دلائل نبوت و از نبیه بن وهب روایت است که

كَمَا دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ فَذَكَرُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کعبه حصار آمد پس ایستاد و در کعبه و عایشه و در کعبه بود رسول خدا صلی الله علیه و سلم را

فَقَالَ كَعْبٌ مَا مِنْ بَنِي بَيْطَلَمَةَ إِلَّا نَزَلَهُ سَبْعُونَ أَلْفًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ

پس گفت کعب نسبت به بیح روز یک طلوع میکنند مگر آنکه فرود می آید هفتاد هزار از فرشتگان

حَتَّى يَجْتَمِعُوا الْقَبْرَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَصَلُّوا عَلَيْهِ

تا آنکه گردا و مید را بپوشد قبر آن حضرت را صلی الله علیه و سلم می زنند

يَا جَنَّتِيهِمْ وَيُصَلُّونَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى

بازودا را در و مید استند بر آن حضرت صلی الله علیه و سلم تا

إِذَا أَمْسَوْا عَرَجُوا وَهَبَطَ مِنْهُمْ فَصَنَعُوا مِثْلَ ذَلِكَ حَتَّى إِذَا انْشَقَّتْ

چون شام میفتد بالا میروند و فرود می آید مانند ایشان پس میکنند ایشان نیز مانند آنچه میکردند در روزگار

عِنْدَ الْأَرْضِ خَرَجَ فُسَيْبُ بْنُ الْقَاسِمِ الْبَدْرِيُّ يَزُورُنِي بِرِوَاةِ الْأَسْرِمِيِّ

از آن حضرت زمین بر آید در هفتاد هزار فرشته در جبال کعبه ایس تکبیر دادیم با ششهای خود را بسوی کوه پس شکست و در ایشان از خدا بیجا

الْبَابُ مَشْتَقِلٌ بِأَنْ كَرِهَ فَوَاتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

این باب مشتمل است بر ذکر وفات آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنَّكَ رَأَيْتَ أَنَّهُمْ يَمِينُونَ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ

آنچه را دیده تو میفرماید مرد و هر آینه ایشان خواهند مرد و نیست محمد مگر خدیو بر این است

بَابُ الرَّسُولِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس آید ای پیغمبر آن روایت است از ابی سعید خدری روایت کرد آن حضرت صلی الله علیه و سلم

طرح نموده است که در این کتاب

سابق آن آیه چون می شناسد

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ إِنَّ عَبْدًا خَيْرُهُ اللَّهُ بَيْنَ أَنْ

عليه وسلم نشست بر منبر پس فرمود که بنده بود چه کرد و چه کرد و او را از آنکه ایستاد ایستد

يُؤْتِيَهُ مِنْ نِسَاءِ الدُّنْيَا مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِيَنَا مَا عَدَا فَاحْتَابُوا

بداد او را از ناز و نعمت در دنیا هر چه خواهد آن بنده و در میان چیزیکه نزد خداست از تو ای گرفتار پس

عِنْدَ أَبِي بَكْرٍ قَالَ قَدِ ابْتِئَاكَ الْإِيمَانُ وَرَبَابَتُنَا فَعَدَدَ

آن بنده آخرت را پس گریه کرد ابو بکر گفت ابو بکر شما را آنست که در این دنیا با او در این دنیا

لَهُ فَقَالَ النَّاسُ انظُرُوا إِلَى هَذَا الشَّيْخِ يُخَيِّرُ رَسُولَ اللَّهِ

را ابو بکر را پس گفتند مردم نگاه کنید چنانچه این پیر را خبر میدهد آن است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَبْدِ حَيْدَرَةَ اللَّهِ بَيْنَ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ

صلی الله علیه و سلم از حال بنده که که خبر کرد عابدی خدا را تعالی او را میان آنکه بداد او را

نِسَاءِ الدُّنْيَا وَيَكُنْ مَا عِنْدَهُ وَيَقُولُ قَدِ ابْتِئَاكَ زَابَانًا وَاحْتَابَا

نیزه دنیا و دنیا و میان آنچه نزد اوست و آن پیر میگوید عیدیناک آبا نانا و احتابا

فَمَا كَانَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ الْخَيْرُ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ

پس بود آخرت صلی الله علیه و سلم آن بنده خیر بود

أَعْلَمُنَا مَسْنَعٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَةَ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ قَالَ صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ

دانا ترین و فهم گشته ترین کلام را مسنوع علیه و سلم از عسیرین عامر و زینب گفتند عفته از جمله کلام

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى تَشْلِي أَحَدٍ بَعْدَ أَنْ يَسِيرَ كَالْمُرُودِ

صلی الله علیه و سلم بر تشییع هر کس بعد از هشت سال از دفن مانده و داع گفته

الْأَحْيَاءِ قَالَا مَوَاتٍ ثُمَّ طَلَعَ الْمِنْبَرَ فَقَالَ إِنِّي بَيْنَ أَيْدِيكُمْ

مردم زنده و مردگان ایستادم بر آمد آنحضرت منبرا چه گویند بدین منبر در پیش شما

فَرَأَيْتُمْ وَأَنَا عَلَيْكُمْ شَاهِدٌ وَإِنَّ مَوْعِدَكُمْ الْحَقُّ صُورًا يَتِي

خبر کرد که دیدم شما را کار ساری میکنم و من بر شما گویم بر شما و این موعده که حق است و راستی

انصاف

توجه

آن حضرت

در پیش شما

لَا تَنْظُرُوا إِلَيْهِ وَأَنَا فِي مَقَامِي هَذَا وَإِنِّي قَدْ أُعْطِيتُ مَقَاتِيحَهُ

بر آئینی بنیم بحوض و حال آنکه من در اینجا می خورم و بدرستی من بمحقق داده شده ام کلید های

خَزَائِنِ الْأَرْضِ وَإِنِّي كُنْتُ أَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ تَكْفُرُوا بِالْحَبِيبِ

خزاین زمین و بدرستی من بیشتر سم بر شما مشتعل شده و کافر گشته بشما را از من

أُولَئِكَ أَحْسَنَى عَلَيْكُمْ الدُّنْيَا أَنْ تَنَافِسُوا فِيهَا وَسَرَّادُ الْعَبِيدِ

و لیکن من بیشتر سم بر شما دنیارا که رعبت کنید در دنیا و میل کنید در روزی که از آن تعبیه

فَتَقْتُلُوا قَوْمَكُمْ فَأَكْمَلَكَ مِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْكَ وَعَنْ

راویان پس قتل کنید و کشته کنید میان خود پس ملاک شود دنیا که ملاک شدند کسانی که بودند پیش از شما متفق

أَلَيْسَ قَالَ لَمَّا تَقَالَ لِنَبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلَ يَتَغَشَّاهُ الْكُرْبُ

و از انس روایت گفت این هنگامی که گران شد و سخت گشت مرض آنحضرت صلی الله علیه و سلم گشت که می پوشید و بیرون

فَقَالَتْ فَاطِمَةُ وَكَرِبَ أَبَاهُ فَقَالَ لَهَا لَيْسَ عَلَيَّ أَبِيكَ حَبِيبٌ

و محنت مرض پس گفت فاطمه ای اندوه و سختی پدر پس گفت آنحضرت مر فاطمه را میست بر پدر تو محنت و سختی

بَعْدَ الْيَوْمِ فَلَمَّا مَاتَ قَالَتْ يَا أَبَتَاهُ أَجَابَ رَأْيَاهُ قَالَ يَا أَبَتَاهُ

بعد از امروز پس چون گذشت آنحضرت گفت فاطمه در دنیا آنچه نیت می کردی در دنیا و در روزگار

مِنْ جَنَّةِ الْفِرْدَوْسِ مَا وَآلَا يَا أَبَتَاهُ إِلَى جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

و ای کس که بهشت برین جای اوست ای پدر من سوگند جبرئیل میرساند خبر از او که میگوید که در روز قیامت

دَفِنَ قَالَتْ فَاطِمَةُ يَا نَسَّ أَطَابَتْ أَنْفُسَكُمْ أَنْ تَحْمِلُوا سَائِلِي

او را پس بر شما میگوید من کرده شد گفت فاطمه ای سر آبا خورش خورشند شد نفسها شما که برین روز

رَأْسُكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّرَابِ رَأَوَاهُ الْبَنَاءُ

پشمیر خدا صلی الله علیه و سلم خاک روید از آبا خورش

وَعَنْ أَيْسَ قَالَ لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از انس که وقتی که قدم آورد آنحضرت صلی الله علیه و سلم

و ای کس که بهشت برین جای اوست ای پدر من سوگند جبرئیل میرساند خبر از او که میگوید که در روز قیامت او را پس بر شما میگوید من کرده شد گفت فاطمه ای سر آبا خورش خورشند شد نفسها شما که برین روز

الْمَدِينَةَ لَعِبَتْ الْحَبَشَةُ بِحِجَابِ مُحَمَّدٍ **رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ**

مدینه را شامانے کردند تا آنکه مردم تا آنکه باری کردند حبشیان بگرهها نمود از جهت شادمانی مردم مقدم

وَفِي رِوَايَةٍ الْإِسْرَائِيلِيُّ قَالَ مَا رَأَيْتُ بِنْتًا قَطُّ كَانَ أَحْسَنَ

و در روایتی در این پیش آمده است که گفت انس بنی امیه روزی را در مدینه دیدم

وَلَا أَضْوَاءَ مِنْ نَعْمٍ دَخَلَ عَلَيْنَا فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و در روشن تر از روزی که در آمد بر ما در آن روز پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَفِي رِوَايَةٍ الْإِسْرَائِيلِيُّ قَالَ لَمَّا كَانَتْ لَيْلَةُ النَّوْمِ الَّذِي دَخَلَ

و سلم و در روایتی ترغیبه این چنین آمده است که گفت انس چون شد روزی که در آمد

فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ أَضَاءَ مِنْهَا كُلِّ

در وی آنحضرت صلی الله علیه و سلم مدینه را روشن شد از مدینه هر چیز

شَيْءٍ فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمَ الَّذِي مَاتَ فِيهِ أَطْرَقَ مِنْهَا كُلِّ نَبِيٍّ وَوَالْفَضِي

پس هر گاه که شد روزی که در آن روز در وی تاریک شد از مدینه هر چیز و غیبتا ندیدیم

أَيْدِي نَاعِنِ الدُّرَابِ وَأَنَا لَفِي دَفْنِهِ حَتَّى أَنْزَلْنَا فِيهَا وَعَمَّنْ

و دستهای خود را از خاک و مال آنکه در آن روز در آن حضرت تا آنکه دیدیم دلهای خود را

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَمَّا مِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از عائشه که گفت عایشه هنگامیکه میفرستادند روح آنحضرت صلی الله علیه و سلم

لِحَاكِمٍ أُنْفِجَ كَفِّهِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

اختلاف کردند پس در آن وقت ابو بکر شنیدم از آن حضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ **رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ**

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ **رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ**

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ **رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ**

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ **رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ**

رواه ابو داود

رواه ابو داود

رواه ابو داود

وَعَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي

وہم از عیاشہ مرویست گفت بود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم میگفت در

مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ يَا عَالِيئَةَ مَا أَزَالَ أَجْدُكُمْ الطَّعَامَ

بیمارے خود کہ فوت کرد در این بیمارے ای عایشہ ہمیشہ بودم میاقتم در و طعام را

الَّذِي أَكَلْتُ بَحْبِيرَ وَهَذَا أَوْ أَنَّ وَحَدَّثُ انْقِطَاعَ أَبِهِدِي

کہ خورده بودم بحبیر و این وقت یافتن من است بریدہ شدن رگ دل مرا

مِنْ ذَلِكَ السَّمِّ رَوَاهُ النَّخَّاسِيُّ وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ

ازان زہر رواہ البخاریے اور روایت است از جعفر بن محمد از

أَبِيهِ أَنَّ رَجُلًا مِنْ قُرَيْشٍ دَخَلَ عَلَى أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ رَأَى

در شخص کہ مردے از قریش در آمد برید روی کہ علی بن حسین کرزین العابدین است

فَقَالَ آلا أَحَدٌ شَكَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس گفت آنروز آیا حدیث گنہ ترا از ان حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ بَلَى حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

گفت امام زین العابدین علی حدیث کن ما را از ابی القاسم صلی اللہ علیہ وسلم گفت

لَمَّا مَرَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتَاهُ جَبْرِئِيلُ

ہنگامیکہ بیمار شد و پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم آمد اورا جبرئیل

فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ أَمْرٌ سَلَّمَ إِلَيْكَ نَبَأُكَ وَشَرَّفَهُ

پس گفت ای محمد درستی کہ خدا سے تمہارے فرستادہ است مرا سبھی کا تو از حدیث کرامی و شرف ترا اور بزرگی

لَكَ خَاصَّةً لَكَ نَبَأُكَ عَمَّا هُوَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْكَ يَقُولُ كَيْفَ

در عیاشی کہ کہم مروی است تو میرسد ترا از جبرئیل کہی تمہارے دانائے است بان عزیز از تو سبکو میفہمدا و

تَخَدُّ لَمْ قَالَ أَجِدُنِي يَا حَبْرِيئِيلُ مَعْمُومًا وَأَجِدُنِي يَا حَبْرِيئِيلُ

میباہے خود گرفت شہرت میایم خود را می جبرئیل عکین میایم خود را اسے جبرئیل

نسخ زین و در نسخہ کتب
آن روایتی گنہہ عایشہ
است در اذان و در وقت
بیمارے پس برین وجہ
کہ فرمودہ شد است وقت
بیمارے بنامہ
صحت بخارین است
و بود و علت از عیاشہ

داستان

فَقَالَ حَبْرَبِيلُ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ قَدِ اشْتَقَ إِلَى إِقَارِكَ فَقَالَ

پس گفت حبربیل ای محمد بد رستی خداست تعالی تحقیق آرزو مند و خواهان است بپیدا تو پس فرمود

النَّبِيُّ لِمَلَكَ الْمَوْتِ إِمْرًا لِمَا أَمَرْتُ بِهِ فَقَبَضَ رُوحَهُ فَكَمَا

پیغمبر خدا را ملک الموت را کین مر آن چیز را که امر کرده شده بدان پس قبض کرد ملک الموت روح آنحضرت را پس

تَقَوَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَاءَتْ الْأَعْرَابُ

وفات یافت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم و آمد لغزبیت یعنی آوارگی دادند

سَمِعُوا صَوْرًا مِنْ نَاحِيَةِ الْبَيْتِ السَّلَامِ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ

گوشیدند صدای آواز را از گوشه خانه که میگوید سلام بر شما ای اهل بیت

وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ إِنَّ فِي اللَّهِ عِزًّا مِنْ كُلِّ مُصِيبَةٍ وَ

و باد بر شما مهربانی خدا و فروز و نهای کرم وی بد رستی که خدا را خواست از هر مصیبت و

خَلْفًا مِنْ كُلِّ هَالِكٍ وَدَرَكًا مِنْ كُلِّ فَائِتٍ فَبِاللَّهِ فَانْقَلَبُوا

خدا خلفت است از هلاک شوند و تدارک است از هر در گذرنده پس بیارضا تقوی کنید

وَأَيُّهَا فَارْجُوا فَإِنَّمَا الْمَصَابِ مِنْ حُرْمِ الثَّوَابِ فَقَالَ

و خدا را امید دارید نه جز او را پس نیست مصیبت زود مگر کسیکه خودم گردانید و شده است ثواب پس گفت

عَلَى آتِلِ سُرُورٍ مِنْ هَذَا هُوَ الْخَيْرُ عَلَيْكَ السَّلَامُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَوَائِلِ النُّبُوَّةِ

سلام بگفته آید مری باید که است این مرد این خدوست که به نغز اصحاب اهل بیت آمده است روایت کرده است

الْبَابُ مُشْتَمِلٌ عَلَى تَرْكِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

این باب مشتمل است بر ترک آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ أَخِي جُوزَيْرَةَ قَالَ مَا تَرَكَ رَسُولَ اللَّهِ

روایت است از عمرو بن الحارث که سعادت بود و برادر جوزیره بنت الحارث که از اهل بیت زمین است گفت عمرو

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ مَوْتِهِ دِينَارًا وَوَلَادِيَهُمَا

صلی الله علیه وسلم نزد موت خود دینار و دو دراهم

این عبارت را بخندود
میگفتند اندیشه را بشی
که در نظر این دو کتاب
خدا نغز است و نیک است
از هر مصیبت از نازت
انایا بیار چون بی غنا
اینجا یعنی
تو می بینی
یا درون خدا
که در هیچ
اینکه
نیز
عالم
است
را
شسته

در کتاب النبوته
در کتاب النبوته
در کتاب النبوته

وَلَا عَبْدًا وَلَا أُمَّةً وَلَا شَيْئًا إِلَّا نَفَعْتُهُ الْبَيْضَاءَ وَسَوَادَهُ

و نه غلام و نه کینه و نه چیز مگر آنی که سفید بود که نفع داد و نه سیاه بود و سیاه بود

أَوْ ضَاحِجًا مَا صَدَقَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

و زینے که گرد آید بود آنرا صدق و حق بر حق او بر حق او رواه البخاری و از ابو هریره رضی الله عنه روایت

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقْسِمُ وَرَثَتِي

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم قسم نمود خشن نمکند و ارث من

دِينًا إِمَّا تَرَكْتُ بَعْدَ نَفْقَةِ نِسَائِي وَمَوَانِيءَ عَامِلِي فَهُوَ

بیکدینار را چیز که بگذارم من پس از نفقه و زمان من بعد از وی بعد از اجرت عامل من یعنی خلیفه

صَدَقَةٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بر حق را چنانکه در حیات بود و رواه بخاری مسلم و روایت است از ابو بکر صدیق رضی الله عنه گفت قسم نمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نُورَثُ مَا تَرَكْنَاهُ صَدَقَةٌ

صلی الله علیه و سلم میراث یافتن نمیشود از ما چیزی که گذاشته ایم از مال صدقه است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و متفق بر حق است متفق علیه و از ابو موسی اشعری رضی الله عنه روایت است از پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ إِنْ أَرَادَ رَحْمَةً أُمَّةٍ مِنْ عِبَادِهِ

و سلم روایت که آنحضرت فرمود بدینست که خداست تعالی چون خواهد رحمت امتی از بندگان خود

يَقْبِضُ بَيْتَهَا قَبْلَهَا فَحَلَّ طَافِرًا وَسَلَفًا بَيْنَ يَدَيْهَا وَإِذَا أَرَادَ

قبض میکند و میبرد بپایین آن امت را پیش از آن امت یعنی از زول عذاب پس میگردد اند خدا پیغمبر را

مَلَكَةَ أُمَّةٍ عَذَابًا وَبَيْتَهَا حَتَّى فَاهُ لَهَا وَهُوَ يَنْظُرُ فَأَتَتْ

هلاک امتی را عذاب میکند آن امت را و حل آنکه پیغمبر آن امت زنده است پس هلاک میکند و اند خدا تعالی

عَيْنَيْهِ بِهَلَكَتِهَا حِينَ كَذَبُوا وَعَصَوْا أَمْرًا سَوَاءً مُسْلِمًا

بر دو چشم پیغمبر را هلاک شدن آن امت هنگامی که نسبت بدو نمودند و بی وفایی کردند و امری را رواه مسلم

و اینست از ابو موسی اشعری رضی الله عنه روایت است از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

استدلال آنکه پیغمبر آن امت میگردیدند و هلاک میکردند

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَنَّ ابْنَ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيَأْتِيَنَّ عَلَى أَحَدِكُمْ نَوْزٌ كَأَنَّ ابْنَ هُرَيْرَةَ

سَمِعَهُ يَقُولُ - إِنَّ ابْنَ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَنْ يَرَى ابْنَ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْكُمْ إِذَا رَأَى مَعَهُ مَرَاةً مَعَهُ مَرَاةً سَلِيمَةً

وَمَنْ رَأَى ابْنَ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْكُمْ إِذَا رَأَى مَعَهُ مَرَاةً مَعَهُ مَرَاةً سَلِيمَةً

كَمَا تَكُونُ مَكَاتِبُ الصَّالِحِينَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ

این کتاب در بنای سعادت و معاصی است

وَالسَّائِقُونَ الْأُولُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ

وَمَنْ رَأَى ابْنَ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْكُمْ إِذَا رَأَى مَعَهُ مَرَاةً مَعَهُ مَرَاةً سَلِيمَةً

أَتَّبِعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ وَرَأَوْا عِزَّهُمْ وَأَعْدَلَ لَهُمْ

بِرَبِّهِمْ كَمَا رَأَى ابْنَ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْكُمْ إِذَا رَأَى مَعَهُ مَرَاةً مَعَهُ مَرَاةً سَلِيمَةً

حَيَاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ

بِوَسَائِلِهِمْ بَرَكَةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَرَأَوْا عِزَّهُمْ وَأَعْدَلَ لَهُمْ

الْعَظِيمِ إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ تَعَالَى

بِرَبِّهِمْ كَمَا رَأَى ابْنَ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْكُمْ إِذَا رَأَى مَعَهُ مَرَاةً مَعَهُ مَرَاةً سَلِيمَةً

تَوَقُّوا إِلَيْهِمْ فَكَفِّرُوا سُرُورًا أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُمْ مَعَهُ إِشْرَاقٌ

بِرَبِّهِمْ كَمَا رَأَى ابْنَ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْكُمْ إِذَا رَأَى مَعَهُ مَرَاةً مَعَهُ مَرَاةً سَلِيمَةً

إِنَّمَا اسْمَ سَائِرِ الْمَشْرُوقِينَ لِيُحْمَلَ ذِكْرُهُمْ يَوْمَ تَحْمَلُ الْأَمْثَالُ

بِرَبِّهِمْ كَمَا رَأَى ابْنَ أَحَبِّ إِلَيَّ مِنْكُمْ إِذَا رَأَى مَعَهُ مَرَاةً مَعَهُ مَرَاةً سَلِيمَةً

فَسَلَامٌ مِنَ اللَّهِ لِمَنْ سَلِمَ لِمَا هُوَ حَرِّمَ مِنْكُمْ وَاتَّقَى وَاتَّقَى

إِيَّاهُ فَمِنْ أُمَّةٍ غَلَبَتْ عَلَيْهَا سَائِرُ مَشْرُوقِيهَا فَذَلِكَ نَارُ جَهَنَّمَ إِذَا نُفِثَ فِيهَا

له جزا رکوع ۱
جز ۱۶ رکوع ۱
۴
جز ۱۶ رکوع ۱

ذَهَابًا مَا بَلَغَ مَدًّا أَحَدٌ هَعْرًا وَلَا نَصِيفَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

زر نیرسد تو اب آن نیم پیمانہ کے از ایشان را و نہ تو اب نیم پیمانہ کے از ایشان را متفق علیہ دان

أَبِي بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ رَأَى نَبِيَّ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابے پردہ رض و ازید کسفر کہ ابو موسیٰ است روایت است گفت برداشت با پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَكَانَ كَثِيرًا مِمَّا يُرْفَعُ رَأْسُهُ إِلَى السَّمَاءِ

سر مبارک خود را سپر آسمان و بود آنحضرت اکثر بر میداشت و مبارک خود را سپر آسمان

فَقَالَ النَّجْمُ أَمِنَهُ لِلسَّمَاءِ إِذَا دَهَبَ النَّجْمُ إِلَى السَّمَاءِ

پس گفت آنحضرت ستارگان سپید من اندر آسمان از پس وقتیکہ بردند ستارگان می آید آسمان را

مَا تَوَاعَدُوا أَنَا أَمِنَهُ لِأَصْحَابِي فَإِذَا دَهَبْتُ أَنَا إِلَى أَصْحَابِي

انچه وعده دو شده است از ان از انچه وعده کردم بر اصحابم که من بروم بر اصحابم وقتیکہ بروم من

مَا يُؤْعَدُونَ وَأَصْحَابِي أَمِنَهُ لِأُمَّتِي فَإِذَا دَهَبَ أَصْحَابِي إِلَى

بیزیریکه وعده کرده شده اند از فتن و مردوب اصحاب من سپید من اندر امت مرا پس چون روند اصحاب من می آید

أُمَّتِي مَا يُؤْعَدُونَ وَرَأَى رَأْسَهُ مُسَدَّدًا وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ لَمَّا خَدَّجَتْ

امت مرا انچه وعده کرده شده اند از بیخ و حواد و در پای خود و صورت شر او مسلم و روایت است از ابو سعید رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَا ن

گفت پس بود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم می آید بر مردم زمانے

تُغَيَّرُ وَفِيكُمْ مِنَ النَّاسِ نَجْمٌ يَمُوتُ وَفِيكُمْ مِنَ النَّاسِ نَجْمٌ يَحْيَى

پس غرا سبند جملے از مردم پس نمیشود و پیرسید میشود از ان جماعت آیا هست در میان شما

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَوْ نَعَمَ قَبِيحَةٌ لَهُمْ

با پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم پس میگویند آری هست پس نشا و نشود در میان شما

تَعْمِيْرًا يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَا نَتَغَيَّرُ وَفِيكُمْ مِنَ النَّاسِ نَجْمٌ يَمُوتُ وَفِيكُمْ مِنَ النَّاسِ نَجْمٌ يَحْيَى

پس بر می آید بر مردم زمانے پس غرا میکند جملے از مردم پس گفته میشود و پیرسید میشود آیا هست در میان شما

انچه وعده کردم بر اصحابم

پس غرا سبند جملے از مردم پس نمیشود و پیرسید میشود از ان جماعت آیا هست در میان شما

صَاحِبِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ نَبِيًّا إِنَّ نَعْمَ قَيْفِيَّةً هُوَ تَمَّ بَيَانِي

بسم الله الرحمن الرحيم

عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ قَبِيحٌ وَفِتْنَةٌ مِنَ النَّاسِ فَيَقَالُ هَلْ فِيكُمْ مَنْ

صَاحِبٌ مِنْ صَاحِبِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ نَبِيًّا إِنَّ نَعْمَ قَيْفِيَّةً

لَهُمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْكُفْرُ أَصْحَابِي فَأَنْصُرُ خِيَارَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يُظْهِرُ الْكُذِبَ حَتَّى أَنَّ الرَّجُلَ كَيَحْلِفُ

وَلَا يَسْتَحْلِفُ وَيَشْهَدُ وَلَا يَسْتَشْهَدُ إِلَّا مِنْ سُرَّةٍ بِمُجْبَوحَةٍ

الْحَبَّةِ فَلَيْسَ بِمُجْمَعَةٍ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْفَدَى وَهُوَ مِنَ

الْأَثْنِ أَعْدُوٌّ وَلَا يَخْلُوقُ رَجُلًا بِأَمْرٍ آتٍ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

ثُمَّ لِيُهْرَمَ وَمِنْ سُرَّةٍ حَسَنَةٍ وَسَاعَتُهُ سَيِّئَةٍ هُوَ مَعُومٌ

وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَلِمَاتٌ

وَرَوَيْتُ هِيَ مِنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلِمَاتٌ

بسم الله الرحمن الرحيم
نور الموعظ

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

النَّاسُ مُسَلِّمًا رَأَيْتُ كَوْرًا مِّنْ رَّأْيِ رَأْوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

آتش از وزغ است در این حدیث که در کوفه است و در او ترمذی است

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَعْقِلٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد اللہ بن معقل مرویست گفت کہ فرمود آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم

اللَّهُ اللَّهُ فِي أَصْحَابِي اللَّهُ اللَّهُ فِي أَصْحَابِي لَا تَتَّخِذُوا هَمَّ عَمْرٍأَ

ترسید خدا در حق اصحاب من و یاد کنید ایشانرا جز به تعظیم و توقیر سه بار مکرر فرمود پس آنرا مکرر کردید

فِي بَعْضِي فَمَنْ أَحْبَبَهُمْ فَبِحُبِّي أَحْبَبَهُمْ وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَبِبُغْضِي

بغض من پس کسیکه دوست میدارد ایشانرا پس بدوستی من دوست میدارد و کسیکه دشمن میدارد ایشانرا

أَبْغَضَهُمْ وَمَنْ آذَى آذَاهُمْ فَقَدْ آذَى بِي وَمَنْ آذَى بِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ

دشمن میدارد ایشانرا و کسیکه بر بخاند ایشانرا دشمنی بر بخاند من و کسیکه بر بخاند من دشمنی بر بخاند خدا

وَمَنْ آذَى اللَّهَ فَيُؤَاثِقُكَ أَنْ يَأْخُذَ لَكَ رَأْوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و از انس مرویست کہ گفت آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم

مِثْلَ أَصْحَابِي فِي أُمَّتِي كَالْمِلْحِ فِي الطَّعَامِ لَا يَصِلُ إِلَى الطَّعَامِ إِلَّا بِالْمِلْحِ

قصه عجیبه اصحاب من در میان امت من مانند نمک در طعام است صلاح نمی پذیرد طعام مگر بکمک

قَالَ الْحَسَنُ فَقَدْ ذَهَبَ مِلْحُنَا فَكَيْفَ نَصَلُّهُ رَأْوَاهُ فِي شَرْحِهِ

گفت حسن بصری بعد از شنیدن این حدیث پس تحقیق رفت کہ ما پس صلح نمی پذیرد و در او

السُّنَّةِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كُرَيْبَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صلے اللہ علیہ وسلم نیست هیچ بی از اصحاب من کہ بید

مسائل و اخبار از بعضی است
تحقیق بر بخاند دشمنی من

روایت از امام زین

أَرْضِ الْأُبْعَثِ قَائِدًا أَوْ نَوَّارًا لَّهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَوَاهُ الْإِسْمَاعِيلِيُّ

زمین مگر آنکه در آنجا پیشروان و رهبران باشند و در روز قیامت بر سر ایشان نور است و ایشان را از زمین برآوردند

وَأَبْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت سنت از ابن عمر گفت سرود آن حضرت صلی الله علیه و سلم

إِذَا سَرَّ آيَتُكُمْ الَّذِينَ يُسَبُّونَ أَحِبَّائِي فَقُولُوا الْعَنَةُ اللَّهُ عَلَى

و قتیکه ببینید آن کسان که دشنام میکنند اصحاب مرا پس بگوید لعنت خدا باد بر این

شَرَّكُمْ رَوَاهُ الْأَلْزَمِيُّ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ سَمِعْتُ

فعل بد شما رواه الزمندی در روایت سنت از عمر بن الخطاب گفت

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ سَأَلْتُ رَبِّي

آن حضرت را صلی الله علیه و سلم که میگفت پرسیدم پروردگارا خود را از حال

اخْتِلَافِ أَحِبَّائِي مِنْ بَعْدِي فَأَوْحَى إِلَيَّ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ

اختلاف اصحاب خود بعد از من پس وحی فرستاد پسیدی من ای محمد بد رستی

أَحِبَّائِكَ عِنْدِي بِمَنْزِلَةِ الْجُودِ فِي السَّمَاءِ لِبَعْضِهَا أَقْوَمُ

اصحاب تو نزد من بجا که ستارگان اند در آسمان که بعضی از آن ستارگان قوی اند

مِنْ بَعْضٍ وَكُلُّ نَفْسٍ نَفْسٌ أَخَذَتْ لِنَفْسٍ مِمَّا هُمْ عَلَيْهِ مِنْ

در روشن تر از آن بعضی در هر نفسی که از خود گرفته است که ایشان بر آن چیز اند از

اخْتِلَافٍ فِيهِمْ فَوَاعِدِي عَلَى هُدَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اختلاف ایشان پس من بر راه راست هست گفت عمر بن خطاب فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحِبَّائِي كَالْجَمْرِ نَبِيٌّ عَدُوٌّ يَتَمَرَّ

صلی الله علیه و سلم اصحاب من را مانند آتش که با آنها راه یافتن میشود پس دشمنی که تمیز

إِهْتَدَى يَتَمَرَّ رَوَاهُ الرِّبِّيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ

راه راست مجایب رواه ربی در روایت سنت از جابر بن عبد الله گفت که

روایت از امام زین

سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَمَسُّ النَّارَ مُسْلِمًا

شنیدم من آن حضرت را صلوات الله علیه و سلم میگفت که مس نمیکند آتش دوزخ مسلمان را

سَرَّانِي أَوْ سَرَّايَ مِنْ سَرِّ الزَّوْجَةِ وَاهُ الْبِرِّ مِثْلِي

که دید مرا یا دید کسی را که دید مرا رواه الترمذی

باب فضل الأنصار

باب ست در بیان فضیلت انصار رض

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ

و آنان است که جای گرفته اند در اسلام و جای پیدا کرده اند در ایمان پیش از مهاجران دوست میدارند هر که

هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا

هجرت میکنند بسوی ایشان و نمی یابند در خاطر خود و غده از طرف آنچه داده شده

وَيُؤْتُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ

مهاجران را و دیگران را اختیار میکنند بر خود بیشتر اگر چه باشد ایشانرا احتیاج و هرگز انگار داشته شده

تَهُ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ عَنْ أَنَسِ بْنِ النَّبِيِّ

از هر کس نفس خود را با آنچه ایشانند رستگار روایت است از انس رضی الله عنده

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ آيَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ وَآيَةُ

صلوات الله علیه و سلم که فرمود و آیه شهادت نشان ایمان محبت انصار است و نشان

النِّفَاقِ بُغْضُ الْأَنْصَارِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَرَوَاهُ ابْنُ عَسَاكِرٍ

نفاق دشمنی انصار است متفق علیه و رواه ابن عساکر

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْأَنْصَارُ

شنیدم پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم میگفت انصار

لَا يَجِبُ عَلَيْهِمُ إِلَّا مَوَدَّةٌ مِنْكُمْ وَلَا يَجِبُ عَلَيْهِمُ إِلَّا مَنَافِعُكُمْ

دوست نمیدارند ایشانرا مگر مسلمان و دشمن نمیدارند ایشانرا مگر منافعی پس کیسه دوست دارد

بجز از آنکه

أَحَبُّهُ اللَّهُ تَعَالَى وَمَنْ أَبْغَضَهُمُ أَبْغَضَهُ اللَّهُ تَعَالَى

دوست دارد او را خدا تعالی و کسیکه دشمن آنرا دشمن دارد او را خدا تعالی متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَرَوَاهُ عَنْهُ أَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ كُفْتُ فَرَمِدُ أَخْضَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ كَوَلَا أَرَبَةً لَكُنْتُ امْرَأً مِّنَ الْأَنْصَارِ وَكَوَسَلْتُكَ

و سلم کرده بود ، هجرت هر اینی میبودم من مردی از انصار و اسلمت کسب

النَّاسُ وَادِيًا وَسَلَّكَ الْأَنْصَارُ وَادِيًا أَوْ شِعْبًا سَلَّكَتُ

مردم وادس را و میبرفتند انصار وادس را و میبرفتند انصار وادس را و میبرفتند انصار

وَادِي الْأَنْصَارِ وَشِعْبِهِ الْأَنْصَارُ شِعَابُ النَّاسِ دَتَارُ

وادی انصار را و شعب ایشانرا انصار بمنزله شعابند یعنی جامه درو و مردمان باقی بمنزله دتارند

إِنَّ كَمَثَرَةَ لَعْنِي فِي آتَرَةٍ فَاصْبِرُوا حَتَّى تُلْقَوْنِي

بدرستی شما ای انصار نزدیک است که ببینید شما پس از من اختیار و استیفا کس می کنید برین شدت

عَلَى الْحَوْضِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

بر حوض رواه البخاری در روایت است از انس م که آن حضرت صلوات

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلَ سَرَايَ صَبِيًّا نَأَى وَنِسَاءً مُقْبِلِينَ مِنْ مَكَّةَ

علیه و سلم دید کودکانرا و زنانرا یعنی از انصار که آورنده و آینده از طعام عروسی

فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَيْرُ

پس با شاد پیغمبر خدا صلوات علیه و سلم پس گفت خداوند شما

أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَيْرُ مَنْ أَحَبَّ النَّاسَ إِلَيَّ لَعْنِي

محبوب ترین مردم ای رسول من خداوند شما از دوستترین مردم ای رسول من بخیر است آنحضرت

الْأَنْصَارِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَرَايَ بْنِ أَرْوَةَ قَالَ قَالَ

بمخاطبین انصار را متفق علیه در روایت است از زید بن ارقم رضی الله عنه

مشبه فرمود انصار را
بجایگاه انصار
انجبت انصار
ایشان هجرت کرده
صلوات علیه و سلم
اشق الملمات
از خود انجبت فرمود
سنگ و زمین از انصار
مشبه از انصار
است از انصار
است از انصار
اشق الملمات

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم خداوندا بیامرز مرا انصار را

بِنَاءِ الْأَنْصَارِ وَلَا بِنَاءِ آبَاءِ الْأَنْصَارِ وَلَا أُمَّةٍ مُسَلِّمَةٍ

و مر پس ان انصار را و مر پس ان پدران انصار را رواه مسلم

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از ابن عباس مرویست که آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

لَا يُغِضُ الْأَنْصَارَ أَحَدٌ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَهْلِ الْيَمِينِ

و دشمن ندارد انصار را هیچ کس که ایمان دارد بخدا و روز آخرت رواه الترمذی

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از سهل بن سعد که گفت بودیم با همراه آن حضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَجْفُرُ الْخَنْدَقَ وَنَحْنُ نَنْقُلُ التُّرَابَ

علیه وسلم و حال آنکه آنحضرت در حال جف کردن خندق بودیم خاک را

فَيَمْرًا يَنْفَقُ اللَّهُ لِعَلِيٍّ لَعَلِيٍّ لَعَلِيٍّ لَعَلِيٍّ لَعَلِيٍّ لَعَلِيٍّ لَعَلِيٍّ

پس گذر کرد بر ما آنحضرت و دید سختی حال ما پس فرمود خداوندان نیست عشق و رحمت مگر عشق است آنحضرت

الْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَةِ وَأَهْلِ الشَّامِ

انصار را و مهاجرین را رواه الترمذی

فَيَمَنْ سَبَّ أَحَدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در باب حکم آن کسی است که دشنام دهد صحابه آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا

و نیز آنان است که آمدند بعد از مهاجران و انصار میگویند ای پروردگارا ما بیایمان ما را

وَلَا خَوْفًا عَلَيْنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجَلُّ فِي

و برادران ما که سبقت کردند بر ما با ایمان آوردن و پیدا کن در

بنا بر

بنا بر

قَالُوا بِنَا غَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّأَنْتَكَ سَأُوفِي حَرِيمَتِهِمْ عَن

و اما آنچه که در این حدیث آمده است آنست که ایمان آوردن برای پیرو کار ما هرگز آینه تو نباشد بلکه ما هرگز آینه تو نیستیم از

ابن عمر رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا

ابن عمر رَضِيَ گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و سلم چون

سَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَسُبُّونَ أَصْحَابِي فَقُولُوا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى

به بینید شما آن کسان را که دشنام میکنند اصحاب مرا پس بگوئید لعنت خدا و بر از رحمت و آبادی

تَشْرِكُمْ سَأَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ

بد فعل شما که میکنید شمار و از تزیین در روایت است از ابی سعید خدری که گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي

ابو سعید فرمود آن حضرت صلی الله علیه و سلم دشنام نکنید یاران مرا

فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ

پس سوگند بخدا که ذات من در دست قدرت اوست اگر ثابت شود که یکی از شما خرم کند در راه خدا مانند

ذَهَابًا مَا أَدْرَاكَ مَدًّا أَحَدًا هِمْرًا وَ نَصِيفَهُ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ

زیر نمی یابد ثواب بد شانه و نه نیمه شانه رواه الزمیدی

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَعْقِلٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از عبد الله بن معقل که گفت رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَللَّهِ فِي أَصْحَابِي اللَّهُ أَكْبَرُ

صلی الله علیه و سلم ترسید خدا در حق اصحاب من بزرگتر فرمود

أَصْحَابِي لَا تَتَّخِذُوا عَرَضًا مِنْ بَعْدِي فَمَنْ أَحْبَبَهُمْ

و سازید ایشانرا مثل من بعد از من پس کسیکه دوست میدارد ایشانرا

فَيُحِبِّي أَحِبُّهُمْ وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَيُبْغِضُنِي أَبْغَضَهُمْ وَمَنْ

پس بد و دشمنی من دوست میدارد ایشانرا و کسیکه دشمنی من میدارد ایشانرا دشمنی من میدارد ایشانرا

این حدیث در تفسیر صحیح بخاری جلد ۱۱ ص ۱۱۱

در حدیث صحیح بخاری جلد ۱۱ ص ۱۱۱

أَذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ وَمَنْ آذَى

بر شما نید ایشانرا پس تحقیق شما نید مرا و بر شما نید مرا پس تحقیق شما نید خدا را و کسیکه بخاند

اللَّهُ يُؤَسِّدُكَ أَنْ يَأْخُذَكَ أَسْرًا وَأَهْلُ الشَّامِ مِنْ

خدا را نزد است اینکه سگدود عذاب میکند او را خدا میخالی رود او را از شامی

مِنَاقِبِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

این مناقب حضرت ابوبکر صدیق است رضی الله تعالی عنه

تَنْصُرُوهُ لَا فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذَا جَرَسَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَتَانِي

اگر یاری نهید او را پس برستی یاری داد و بهت او را خدا چون کشید بر دیر و ن کردند او را آنکه نزدیک

اَتَيْنَ إِذْ هُمَا فِي الْغَائِمِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَخْرُنْ إِنَّ اللَّهَ

دو چون هر دو بودند در غار چون گفت مرید خود را نه از تو خوبتر استی خدای

مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ أَمْثَرُوهَا

با ما است پس فرستاد خدا آرام خود را بر او و قوت داد او را و با لشکر بائبله نذید آنرا

وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا

و دانید کلمه آنرا نگریدند فسو تر و کلمه خدا اوست بلند تر

وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ وَلَا يَأْتِلْ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ

و خدا غالب است حکم کننده و سو کند بخورد خدا و ندان فضل از شما و مراستی

أَنْ تُؤْتُوا أَوْلِيَا الْقُرْبَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

آنکه دهند خویش را و درویشان و مهاجران را در راه خدا

وَيُحِبُّهُمُ اللَّهُ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ

و زود دهد کرده از آن بر بهترین کار آنکه است و هر مال خود را پاک کند و دوستی را نزد او

مِنْ نِعْمَةٍ قَبْلَىٰ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ

از نعمت که پادشاهش داد بشود خواستن ذات پروردگارا و بزرگتر و برترین و دوستی را نزد او

لعل جز خدا را کوی
علیه سکنه و اجمع
که خیر است کوی

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از ابی سعید خدری روایت است از آن حضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أَمِنِ النَّاسِ عَلَىٰ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ

و سلم گفت آنحضرت بد رستی از عطا کننده ترین مردم بر من در صحبت خود و مال خود

أَبُو بَكْرٍ وَعِنْدَ الْخَاسِرِيِّ أَبِي بَكْرٍ وَكَوْنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا

ابو بکر است و نزد بخارے ابابکر واقع شده بالف و اگر بودم من گیرنده دوست خالص جان را

لَا تَخَذَنْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا وَلَكِنَّ أُخُوَّةَ الْإِسْلَامِ وَمَوْجِدَةً

هر آینه میگیرتم ابو بکر را دوست و لیکن برادرے که سخن مسلمانے است و محبت آن بانه است

لَا تَبْقَيْنِ وَالسَّجْدِ خَوْخَةَ الْأَخُوخَةَ أَبِي بَكْرٍ وَفِي رِوَايَةٍ

بانه در شنبه نشنود در مسجد روزنے در دیوار مگر روز نیک در دیوار ابو بکر است و در روایتے

لَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا غَيْرَ أَبِي لَأَخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا

دیگر این لفظ است اگر بودم من گیرنده دوست جز بروردگار هر آینه میگیرتم ابو بکر را خلیل

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لِي رِسْوَالٌ لِلَّهِ

متفق علیه و روایت است از عایشه رضی الله عنها گفت ملا آن حضرت

فِي مَرَضِهِ أَدْعَىٰ أَبَا بَكْرٍ وَأَخَاهُ حَتَّىٰ آتَتْ كِتَابًا

در مرض خود بخوان و بطلب بر من ابو بکر را که پدر تو است و بخوان برادر خود را تا آنکه بنویسیم نوشته را

فَإِنَّ أَخَافُ أَنْ يَمْتَنِيَّ وَيَقُولَ قَائِلٌ أَنَا وَلَا يَا أَلِيَّ

زیرا که بد رستی من می ترسم که آرزو کند آرزو کند و بگوید گویند که من مستحق خلافت را و نیست سخن

وَالْمَوْمِنُونَ إِلَّا أَبَا بَكْرٍ سَأَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

و مسلمانان مگر ابو بکر را رواه مسلم و روایت است از جابر بن مطعم

قَالَ آتَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ امْرَأَةٌ وَكَلَّمَتْهُ

گفت جبیه آمد آن حضرت صلی الله علیه و سلم از آن و سخن برد آنحضرت را

در حدیثی است که در آن آمده است که ابو بکر را از خلیفان میگویند که اگر بودم من گیرنده دوست خالص جان را میبودم من گیرنده دوست جز بروردگار هر آینه میگیرتم ابو بکر را خلیل متفق علیه و روایت است از عایشه رضی الله عنها گفت ملا آن حضرت در مرض خود بخوان و بطلب بر من ابو بکر را که پدر تو است و بخوان برادر خود را تا آنکه بنویسیم نوشته را زیرا که بد رستی من می ترسم که آرزو کند آرزو کند و بگوید گویند که من مستحق خلافت را و نیست سخن و مسلمانان مگر ابو بکر را رواه مسلم و روایت است از جابر بن مطعم گفت جبیه آمد آن حضرت صلی الله علیه و سلم از آن و سخن برد آنحضرت را

فِي شَيْءٍ فَأَمَرَهَا أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ

در چیزے پس امر کرد آنحضرت آن زن را کہ وقت دیگر بیاید گفت آن زن ای رسول اللہ خبر دہ مرا

أَنْ جِئْتُ وَلَمْ أَحِدٌ لِي لَمَّا تَرَيْتِ الْمَوَاتِ قَالَ فَإِنْ لَمْ تَجِدِي

اگر بیایم و نیابم ترا کہ بیان زن ارادہ میکند ازین قول موت آنحضرت را فرمود پس اگر نیابے

فَأْتِي أَبَا بَكْرٍ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَنَّ النَّبِيَّ

تو مرا پس بیایے ابو بکر را متفق علیہ و روایت است از عمرو بن العاص کہ آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَهُ عَلَى جَلِيسِ ذَاتِ السَّلَاسِلِ

صلی اللہ علیہ و سلم فرستاد او را و امیر گردانید بر لشکر ذات السلاسل

قَالَ فَاتَيْتُهُ فَقُلْتُ أُمِّي النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ عَالِيَتُنَا

گفت عروبن عاص پس آدم من آنحضرت را پس گفتم من یعنی بان حضرت کدام یک از مردان دوست داری

قُلْتُ مِنَ الرِّجَالِ قَالَ أَبُو هَارٍ قُلْتُ تَعْرَمَنْ قَالَ عَمْرُو بْنُ عَبْسَةَ

گفتم از مردان کدام محبوبتر است گفت پدر عایشہ کہ ابو ہریرہ است گفتم از کس است گفت عمر بن عبسہ

فَسَكَتُ مَخَافَةَ أَنْ يَجْعَلَنِي فِي آخِرِهِمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس خاموش شدم از جهت ترس کہ گردانم در آخریستین ایشان متفق علیہ و از

مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِيَّةِ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي النَّاسِ خَيْرٌ لِعَبْدِ اللَّهِ

محمد بن حنفیہ روایت است گفت گفتم من مرد پر خود را کدام یک از آدمیان بهتر است بعد از پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ قُلْتُ تَعْرَمَنْ قَالَ عَمْرُو

صلی اللہ علیہ و سلم گفت پدر من کہ ابو بکر صدیق بہتر است گفتم پس کدام بہتر است از خود

خَسَيْتُ أَنْ يَقُولَ عِمَّانُ قُلْتُ لَمْ أَتِ مَا أَنَا إِلَّا رَجُلٌ

ترسیدم من کہ بگوید عثمان گفتم پس تو بہتر است گفت نیستم من مگر یک دے

مِنَ الْمُسْلِمِينَ سَأَوَاهُ الْجَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ

از مسلمانان رواہ البخاری و از ابن عمر رضی اللہ

عروبن عاص

فِي رَمَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَعْدِلُ بِأَبِي رَجُلًا

در زمان آنحضرت صله الله عليه وسلم که برابر نمیکردیم با بزرگوارترین بزرگان

ثُمَّ عَمْرٌ ثُمَّ عُمَانٌ ثُمَّ لَتْرِكٌ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس برابر نمیکردیم بجز هیچ کس را با یمنان هیچ کس را بیشتر میگذشتیم اصحاب آنحضرت را صله الله عليه وسلم

لَا نَفْضِلُ بَيْنَهُمْ سِرًّا وَلَا بِنَهْرٍ رَأَى رَأْيِي وَفِي رَأْيِي لَابِي رَجُلًا

ما فضل نمیکنیم میان ایشان رواد النجاری و در روایتی که مرا می بیند او در دست چپین است

كَأَنَّ نَقُولَ وَرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَقْضَى أُمَّةً

این عمر که بودیم ما که میگفتیم و حال آنکه آنحضرت صله الله عليه وسلم زنده بود فاضلترین است

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَهُ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ پَتْرَعْمَانُ رَضِيَ

آنحضرت صله الله عليه وسلم بعد از او ابو بکر است پسر عمر پسر عثمان رضی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابو هریره که گفت فرمود آنحضرت صله الله عليه وسلم

مَا لِأَحَدٍ عِنْدَنَا يَدٌ إِلَّا وَقَدْ كَانَتْ مَأْخُذًا بِأَنْ تَكْرِيحًا لَهُ

نیست در هیچ کس که نزد ما نعتی و نیکی مگر آنکه به تحقیق مکافات کردیم آنرا مگر ابو بکر پس بدستی مر

عِنْدَنَا يَدًا يَكْرِيحًا اللَّهُ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَا نَفَعَنِي مَالٌ أَحَدٍ

نزد ما نعتی است مکافات دهد او را خدا بیقاعله در بدل آن نعمت روز قیامت سود نکرد و مال هیچ کس

قَطٌّ مَا نَفَعَنِي مَالٌ أَبِي بَكْرٍ وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا لَأَخَذْتُ

هرگز آنچه سود کرد مرا مال ابی بکر و اگر بیبوم من گیرنده خلیل بر آیین نمیکردم

أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا إِلَّا وَإِنْ صَاحِبَكُمْ خَلِيلٌ لِلَّهِ رَأَى اللَّهُ النَّارَ

ابو بکر را خلیل آنگاه باشد که صاحب شما خلیل خداست رواه ترمذی

وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ سَيِّدُنَا وَخَيْرُنَا وَأَحَبُّنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ

در روایت است از عمر که گفت عمر ابو بکر ماست و بهترین ماست و محبوبترین ماست کسبوسنیفیر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم رواہ الترمذی وروایت سنت از ابن عمر از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَأَبِي بَكْرٍ أَنْتَ صَاحِبِي فِي لِقَائِي فَصَاحِبِي

صلی اللہ علیہ وسلم گفت آنحضرت مرا بے کبر را کہ تو یار و صاحب منی در غار و بیابان

عَلَى الْحَرَّاضِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بر حررض رواہ الترمذی وروایت سنت از عایشہ گفت عایشہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَنْبَغِي لِقَوْمٍ فِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ أَنْ يَوْمَهُمْ

صلی اللہ علیہ وسلم نمیرسد و نمی نبرد مرقومے را کہ در میان ایشان ابو بکر است کرا تا کند

غَيْرُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَمْرًا رَسُولُ اللَّهِ

این قوم را جز ابو بکر رواہ الترمذی وروایت سنت از عمر رضی اللہ عنہ گفت امر کرد مرا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَنْتَصِدَّقَ وَوَافِقَ ذَلِكَ عِنْدِي مَا لَا

صلی اللہ علیہ وسلم کہ تصدیق کنیم در راه خدا مال و موافق افتاد آن نزد من ماله

فَقُلْتُ الْيَوْمَ أَسْبِقُ أَبَا بَكْرٍ أَنْ سَبَقْتَهُ يَوْمًا قَالَ فَجِئْتُ بِنِصْفِ

پس گفتم امروز پیشینی کنم ابو بکر را اگر ممکن باشد پیشینی من او را روزی گفت عمر پس آوردم نیمه

مَا لِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ

و حقیر آنچنان

مال خود را پس گفت پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم چه چیز و چه مقدار با داشته مرا بیل

فَقُلْتُ مِثْلَهُ وَكَانِي أَبُو بَكْرٍ بَعْلٌ مَا عِنْدَهُ فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ

ای ابو بکر

پس گفت من بے کده داشته ام بر اهل مانند آنچه آوردم و آورد ابو بکر بر من نزد او بود پس گفت آنحضرت

مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ فَقَالَ أَبْقَيْتَ لَهُمُ اللَّهُ وَكَرَّ سَوْأَةً قُلْتُ

چه چیز گذاشته تو مرا بیل و عیال خود را پس گفت ابو بکر ای کده داشته برای ایشان چه او رسول خدا را گفتن من

لَا أَسْفِقُهُ إِلَى شَيْءٍ أَبَدًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

پیشینی نمیتوانم کرد ابو بکر را هرگز - روایت کرد ابن ترمذی و ابو داؤد

وَعَنْ عَائِشَةَ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از عایشه صدیقہ کہ ابو بکر در آمد بر آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَنْتَ عَتِيقُ اللَّهِ مِنَ النَّارِ فَيُؤْتِيكَ مِثْقَالَ حَبِّ

کرم

علیه و سلم پس گفت آنحضرت تو آزاد کرده خداست و آنرا شتر و دوزخ پس در آن روز عتیبه

عَتِيقًا سَرَاوَةَ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ بِنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عتیق رواہ الترمذی و روایت است از عبد اللہ بن عمر گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَا أَوَّلٍ مَنْ تَنَشَّقُ عَنْهُ الْأَرْضُ تُعْرَفُ

صلی اللہ علیہ و سلم من نخستین کسی ام که شنگافته میگردد و از وی زمین بعد از من

أَبُو بَكْرٍ تَعْرِفُ عَمْرِي أَهْلَ الْبَقِيعِ فَيُحْشَرُونَ مَعِيَ ثُمَّ أَنْتَ طَرْدُ

ابو بکر بعد از من عمر پسرے ایم مدفونان اہل بقیع را پس ای بختیگر بلینوند با من پس نظر میرسد

أَهْلَ مَكَّةَ حَتَّى احْتَرَبَ بَيْنَ الْحَرَمَيْنِ سَرَاوَةَ التِّرْمِذِيُّ

اہل مکہ را تا آنکہ جمع کردہ میشوند بایشان میان حرم مکہ و مدینہ رواہ الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است است از ایسہ ہریرہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ أَنَا بِنِ جِبْرِيلَ فَأَخَذَ بِيَدِي فَأَسْرَأَنِي بِأَبْلِ الْجَنَّةِ

و سلم آمد مرا جبرئیل پس گرفت دست مرا پس نمود جبرئیل مرا در آرزو بہشت

الَّذِي يَدْخُلُ مِنْهُ أُمَّتِي فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَدِدْتُ

کہ در آئید از آن در است من پس گفت ابو بکر مرا ای رسول خدا دوست میدارم

أَنِّي كُنْتُ مَعَكَ حَتَّى أَنْظُرَ إِلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

کہ شکی من بودم بانو تا آنکہ نظر میکردم بسو آن پس گفت آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا أَرَأَيْكَ يَا أَبَا بَكْرٍ أَوْلَى مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

علیہ و سلم آگاہ باش ای ابو بکر کہ تو نخستین کسی کہ ہستی در آید بہشت را

مِنْ أُمَّتِي سَرَاةً أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ كَيْسَرٌ عِنْدَهُ أَبُو بَكْرٍ

از امت من سر راه ابو داود و روایت است از عمر که یاد کرده شد نزد عمر ابو بکر را

فَبَكَى وَقَالَ وَذِكْرُكَ أَنْ عَمِلَ كُلُّهُ بِمِثْلِ عَمَلِهِ يَوْمًا وَاحِدًا

پس گریه کرد و گفت دوست میدارم کاشیت عمل تمام عمر من مانند عمل ابو بکر می بود در یک روز

مِنْ أَيَّامِهِ وَكَيْلَةٌ وَاحِدَةٌ مِنْ لَيَالِيهِ أَمَا لَيْلَتُهُ فَلَيْلَةٌ سَارَةٌ

از روزهای عمر و مانند عمل یک شب می بیود از شبهای او ای اما شب ابو بکر پس آن شب که سیر کرد

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْغَارِ فَكَلَّمَا انْتَهَبَا

با حضرت صله الله علیه و سلم بسوی غار پس هنگامیکه رسیدند آنحضرت ابو بکر

إِلَيْهِ قَالَ وَاللَّهِ لَا تَدْخُلُهُ حَتَّى أَدْخَلَ قَبْلَكَ إِنْ كَانَ فِيهِ شَيْءٌ

کسیو غار و نموست آنحضرت که در غار آید گفت ابو بکر و نما سوگند در میان تو غار را تا آنکه در آن من پیش از تو پس گریه کرد

أَصَابَنِي دُونَكَ فَدَخَلَ فَكَسَحَتْهُ وَوَجَدَ فِي جَانِبِهِ تَقْبًا فَشَقَّ

از زخات موزیات برسد مرا زبان نه تا پس در آمد ابو بکر پس چار و داند ابو بکر غار را و یافت ابو بکر در بسوی غار

إِثْرَهُ وَسَدَّهَا يَهُ وَيَقِي مِنْهَا اثْنَانِ فَالْقَهْرُ رَجُلِيهِ تَشْرُقُ

ازار خود را و بست سوراخها را بازار و بانه ماند از آن سوراخها دو سوراخ پس آورد در آن و سوراخ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ دَخَلَ فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ

ابو بکر آنحضرت را صله الله علیه و سلم در آن پس در آمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَوَضَعَ رَأْسَهُ فِي حُجْرَةٍ وَنَامَ

صله الله علیه و سلم و نهاد سر مبارک خود در کنار ابو بکر و خواب کرد آنحضرت

فَلَدَّعَ أَبُو بَكْرٍ فِي رِجْلِهِ مِنْ أَسْفَلٍ وَكَمْ يَتَجَرَّأُ مَخَافَةَ أَنْ

پس گزیده شد ابو بکر در پایش از سوراخ و نه جشید ابو بکر از جهت خوف آنکه

تَلْتَبِتَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَقَطَتْ دُمُوعُهُ

بپا در گردد آنحضرت صله الله علیه و سلم پس ساقش شد اشکها را

از زخات موزیات برسد مرا زبان نه تا پس در آمد ابو بکر پس چار و داند ابو بکر غار را و یافت ابو بکر در بسوی غار

عَنْ وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ

بر چهره مبارک آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس گویند **عَنْ وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**

قَالَ لَدَيْخْتُ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي فَتَقَلَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

گفت ابو بکر زبیده و شدم من فدای تو با پدر و مادر من پس گفتند آری من آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَذَهَبَ مَا بَعْدَهُ ثُمَّ انْتَقَضَ عَلَيْهِ وَكَانَ سَبَبُ مَوْتِهِ

و پس رفت آنچه می یافت ابو بکر زبیده از در دسترسش رفت و آنچه بر سر او بود و سبب موت ابو بکر بود

وَأَمَّا بَقِيَّةُ مَا قَبْلَ ذَلِكَ فَسُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در آخر **عَنْ وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ** که اگر زود دارم که از روز سبت که حرمه فاتیما آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَسْرَدَتْ أَحْسَبُ وَقَالَ الْإِنْبِيَاءُ فِي زَكَاةٍ قَالُوا مَنَعُونِي

مردن شدند بفضیله از عرب و گفتند نمیدانیم **عَنْ وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ** زکوة را پس گفتند **عَنْ وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**

عَقَالًا لِمَا هَدَيْتَهُمْ عَلَيْهِ فَقُلْتُ يَا خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ تَأْتِي

پاس بندگان شترها بر این راه میگذارند ای خلیفه رسول الله تائیدی میبخشید خدایا موافقت کن

النَّاسَ وَأَسْرَفُوا بِهِمْ فَقَالَ لِي أَجَابُوا فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَخَوَّسُوا

مردم را و اسراف کردند با ایشان پس گفتند مرا آنگاه تو جبار قوی میشوی در جاهلیت و سستی و ضعیفی

فِي الْإِسْلَامِ إِنَّهُ قَدْ انْقَطَعَ الْوَحْيُ وَتَمَّ الدِّينُ أَيْ قَبْضُ الْأَمْرِ

در کار بار اسلام و گفت ابو بکر زبیده در سببیکه نشان امنیت که تحقیق تمام شد و وحی و تمام شد دین ای انصاف پذیر دین

رَأَوَاهُ سَرِيحٌ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كَانَ عُمَرُ يَقُولُ أَبُو بَكْرٍ

روایت کرد در زمین و هر ویست از جابر زبیده گفت جابر که بود عمر فاروق که میگفت ابو بکر

سَيِّدُنَا وَاعْتَقَ سَيِّدَنَا لَعْنَى بِلَالٍ رَأَاهُ الْخَمَارِيُّ

سرور ما و معتقد شدیم به سید ما لعن باد ببال را رواه البخاری

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ

و از انس روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم خطبه خواند

و قال انما نحن من ذواتنا

النَّاسِ فَقَالَ سُدُّوا هَذِهِ الْأَبْوَابَ الشَّارِعَةَ فِي الْمَسْجِدِ لَا

مردم را پس فرمود که بند کنید و نگذارید این درها را که می در آید از آن درها در مسجد شریفین

بَابِ أَبِي بَكْرٍ فَإِنِّي لَا أَعْلَمُ أَحَدًا عَظِمَ عِنْدِي بِكَافٍ

در ابوبکر پس بدستی من پیدا نم بینم کیس را بزور نزد خود از روی بیگانه و لغتی در

صُحْبَتِهِ وَذَاتِ يَدِهِ مِنْ أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ بَعْضُ النَّاسِ سُدُّوا

صحبت خود و صاحب بغتت خود از ابوبکر پس گفتند بعضی مردم بطریق لعن بند کردند همه

الْأَبْوَابَ كُلَّهَا إِلَّا بَابَ خَلِيلِهِ فَقَالَ إِنِّي رَأَيْتُ عَلِيًّا أَبُو بَكْرٍ

در پاسه را مگر در دوست خود پس فرمود بدستی که من ویدم بر درهای خانان

ظَلَمْتُ وَرَأَيْتُ عَلِيًّا بَابَ أَبِي بَكْرٍ تَوَّافِكُنَا فِي الْآخِرَةِ عَظِمَ عَلَيْهِمْ مِنَ الْأَوْ

ظلمت را و دیدم بر در ابی بکر نور را پس شد آخرت بزرگتر بر ایشان از است

مناقب عمر بن الخطاب رضي الله عنه

در مناقب امه حضرت عمر بن الخطاب رضى الله عنه

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و در این است از ابوبریره رض گفت ابوبریره فرمود آنحضرت صلوات الله عليه

وَسَلَّمَ وَكَانَ كَأَنَّ فِيهَا قَبْلَكَ مِنْ أُمَّ مُحَمَّدٍ ثَوْبٌ

و سلم هر آینه تحقیق بود در آنچه پیش از شما از امتها می محمد ثمان

فَإِنْ يَكُ فِي أُمَّتِي أَحَدٌ فَإِنَّهُ عَمْرٌ مَتَّقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس اگر باشد در امت من یکی پس بدستی آن یکی عمر خواهد بود متفق علیه در ادب است از

جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلْتُ بَجَانِ

جابر رض گفت جابر فرمود آنحضرت صلوات الله عليه و سلم که در آدم من بخت را

وَإِذَا نَأَى بِالرَّمِيصَاءِ امْرَأَةً ابْنِي طَلْحَةَ وَسَمِعْتُ خُشْفَةَ

پس ناگاه ملائت شد بر میصیا که زن ابی طلحه انصاری مادر انس بود و شنیدم حرکت

گفتند که در این حدیث
باید که بدانند که در این حدیث
باید که بدانند که در این حدیث
باید که بدانند که در این حدیث
باید که بدانند که در این حدیث

فَقُلْتُ مَنْ هَذَا فَقَالَ هَذَا ابْنُ لَبَّانٍ وَرَأَيْتُ قَصْرًا لِفِتْنَائِهِ حَارِبَةً

پس گفتم من کیست این پس گفت این بلال است و دیدم که لشکر را که در صحنی از آن جوان است

فَقُلْتُ لِمَنْ هَذَا فَقَالُوا لِعَبْنِ الْخَطَّابِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَدْخُلَهُ

پس گفتم مگر راست این قصر گفتند عمر بن الخطاب راست پس خواستم که در آنجا بروم آن قصر

فَانظَرُ إِلَيْهِ فَدَاكَرْتُ غَيْرَ تَكِّ فَقَالَ عُمَرُ يَا بَنِي أُمَّتِ وَأُمِّي

پس به بنییم آنرا پس یاد کردم غیرت ترا پس گفت عمر ز پدر و مادر من فدای تو باد

يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعَلَيْكَ أَغَارٌ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

ای رسول خدا آیا بر تو غیرت می بریم متفقن علیه در روایت سفت از ابی سعید

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَدِينَا أَنَا نَأْتِيكَ رَأَيْتُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم در آشنای آنکه من خواب گذشته ام

النَّاسَ يُعْرِضُونَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ قَمِيصٌ مِنْهَا مَا يَبْلُغُ التُّدْيِ

مردم را در عرض کرده میشوند از پیش من و حال آنکه بر من مردم پیراهنهاست بعضی از پیراهنهاست

وَمِنْهَا مَا دُونَ ذَلِكَ وَعَرَضَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ

و بعضی از آن پیراهنها چیزیست که کمتر از آنست عرض کرده شد بر من عمر بن الخطاب حال آنکه بر من پیراهنی

يَعْرِضُ لَهَا قَالُوا فَمَا أَوْلَتْ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الَّذِينَ مُتَّفَقُوا

که یکسانند آنرا عرض میکنند اول کردی آنرا ای رسول خدا فرمود آنحضرت عرض کرده ام از پیراهن متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه فرمود است از ابن عمر گفت شنیدم من آنحضرت را صلی الله علیه و سلم

يَقُولُ بَدِينَا أَنَا نَأْتِيكَ أُتَيْتُ بِقَدْحِ لَبَنٍ فَشَرِبْتُ حَتَّى أَتَى رَأْسِي

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم در آشنای آنکه من خواب گذشته ام

پس گفتم مگر راست این قصر گفتند عمر بن الخطاب راست پس خواستم که در آنجا بروم آن قصر

اقالوا فَمَا أَذَلَّتْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَلَعَلَّمُ مَثَقٌ عَلَيْكَ

گفتند صحابه پس چه تعبیر نمودی ای رسول خدا فرمود تعبیر نمودم آنرا بگویم متفق علیه و مرویت از

ابن هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن هُرَيْرَةَ رَضِيَ كَقَوْلِ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ أَنَّ حَفْصَةَ صَالَةَ اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ وَأَيْتُنِي عَلَى قَلْبِي عَدِيْبٌ

و سلم که میگفت در اثنا سے آنکہ من در خوابم سے بینیم خود را بر سر چاہے کہ بران

دَلُوًّا فَزَعَتْ مِنْهَا مَا سَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ أَبِي قُحَافَةَ

دلوست پس آب کشیدم من از آن چاہ آفندہ کہ خواستہ بہت خداستغاثہ است گرفت دلو را ابو قحافہ

فَزَعَتْ مِنْهَا دُنُوبًا وَذُنُوبِي وَفِي نَزْعِهِ ضَعْفٌ وَاللَّهُ يَسِيرٌ

پس کشیدہ بود کہ از آن چاہ یک نوباد و دلو دور کشیدن ابو بکر سستی و ناتوانی است و خدا بیامرز

لَهُ ضَعْفَةٌ ثُمَّ اسْتَحَالَتْ غُرَبًا فَأَخَذَهَا ابْنُ الْخَطَّابِ فَسَأَمَ

ضعف در پراستہ گشت دلو غرب پس گرفت آنرا پس خطاب پس

أَسْرَعِي يَا مَنِ النَّاسِ يَنْزِعُ عَمْرُ حَتَّى ضَرْبُ النَّاسِ بَعْضُنَ

ندیدیم من قوی از مردم کہ میکشد آب را ایچو کشیدن عمر تمام آنکہ زود مردم در زمان زود است

وَفِي رِوَايَةٍ ابْنُ عُمَرَ قَالَ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ الْخَطَّابِ مِنْ يَدِ

و در روایت ابن عمر این چنین آمده است کہ دست گرفت دلو را عمر بن الخطاب از دست

أَبِي بَكْرٍ فَاسْتَحَالَتْ فِي يَدِهِ غُرَبًا فَلَمْ أَسْخَبْ بِأَيِّهِ

ابن بکر پس گشت آن دلو در دست عمر غرب پس ندیدم من بجز بر این که سبب شد

فَرَأَيْتُهُ حَتَّى تَرَوِي النَّاسَ وَضَرْبُ الْعَبِيْنِ مَثَقٌ عَلَيْهِ وَرَأَى

عمل می تا آنکہ سیراب شدند مردم و زدند بر خودی متفق علیه و

ابن هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن هُرَيْرَةَ رَضِيَ كَقَوْلِ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ أَنَّ حَفْصَةَ صَالَةَ اللَّهُ عَلَيْهِ

له اشارت است باین
در متفق علیه و مرویت از
ابن هُرَيْرَةَ رَضِيَ
و در روایت ابن عمر
این چنین آمده است
کہ دست گرفت
دلو را عمر بن
الخطاب از دست
ابن بکر پس
گشت آن دلو
در دست عمر
غرب پس
ندیدم من
قوی از مردم
کہ میکشد
آب را ایچو
کشیدن عمر
تمام آنکہ
زود مردم
در زمان
زود است

جَلَّ الْحَقُّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ سَرَّوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

پیدا کرده است و جدی گردانیده است بر زبان عمر حق و جاری کرده است حق را بر دل عمر فرود آورده ترمذی و از

عَلِيٍّ قَالَ مَا أَنْبَعْدَ أَنْ السَّكِينَةَ تَنْطَلِقُ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ

علی در نفسی روایت است گفت علی نبودیم کرد و رسید استقیم این را که سینه لطف میکند بر زبان عمر

سَرَّوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ

اینکه عمر لطف میکند بخبر کسی که آن گردید آن قلب او به پیغمبر در لایزال انبوه و از ابن عباس فرمود است از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ اعْرِضْهُ لِي بِإِسْلَامِ أَبِي جَهْلٍ

صلی الله علیه و سلم آنحضرت دعا کرد و گفت خداوند از غریب و غایب گردان دین اسلام را با ابو جهل

ابْنِ هِشَامٍ أَوْ بَعْضِ بَنِي الْأَخْطَابِ فَأَصْبَحَ عُمَرُ نَعْدًا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

ابن هشام یا بعض بنی الخطاب پس صبح کرد عمر پس اول روز آمد بر پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْمَتُهُ صَلَّى فِي الْمَسْجِدِ ظَاهِرًا سَرَّوَاهُ أَحْمَدُ

علیه و سلم پس اسلام آورد لیکن نماز نذا در آنحضرت در مسجد آشکارا روایت کرد از احمد

والتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ عُمَرُ لَأَبِي بَكْرٍ يَا خَيْرَ النَّاسِ

و ترمذی و روایت است از جابر بن عبد الله گفت جابر که گفت عمر مرا بگو ای بهترین مردم

بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ أَمَا إِنَّكَ

بعد از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم پس گفت ابوبکر آگاه باش ای عمر بدستی

إِنْ قُلْتَ ذَلِكَ فَلَقَدْ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تو اگر گویی آنرا پس بر آن تحقیق شنیده ام من آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَيَقُولُ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرٍ مِنْ عُمَرَ

و هر که میگفت نه بر آید آفتاب بر کسی مردی که بهتر است از عمر

سَرَّوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ

رواه ترمذی و روایت است از عومه بن عامر بن عومه فرمود آنحضرت

بِسْمِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ كَعْدِي بِي لَكَانَ عُمَرُ مِنَ الْمُخْطَابِ

صلی اللہ علیہ وسلم اگرے بود بالفرض والتقدير پس از من پیغمبر ہر آئینہ می بود عمن و خطاب

تَرَوَاهُ الزَّمِيدِي وَعَنْ بُرَيْدَةَ قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت کرد این حدیث را ترمذی و از بریدہ و سلمی مرویست گفت سیران آمد آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ مَغَازِيهِ فَلَمَّا انْصَرَفَ جَاءَتْهُ جَارِيَةٌ

علیہ وسلم در بعض غزوات خود پس آن ہنگامیکہ برگشت آنحضرت از غزوات آمد آنحضرت را

سَوَاءٌ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ نَذَرْتُ أَنْ رَدَّكَ

سیاہ از چشمہ بود سیاہ رنگ پس گفت آن نای رسول خدا بد رشتی من نذر کرده ام اگر باز گردانند ترا

اللَّهُ صَالِحًا أَنْ أَضْرِبَ بَيْنَ يَدَيْكَ بِالذُّبِّ وَأَتَغَنَّى فَقَالَ

خداے تعالی از سفر سلامت گردانم پیش تو د ف را و سرود گویم

لَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ كُنْتُ نَذَرْتُ وَأَضْرِبَ

از نیت صلی اللہ علیہ وسلم من زن سیاہ را اگر نیت تو نذر کرده پس بزین

وَإِلَّا فَلَا فَجَلَّتْ تَضْرِبُ فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ شَوْ

د ف را و اگر نذر کرده پس زن پس شروع کرد آن که میزد و ف را بعد درآمد ابو بکر صدیق و حال آنکہ آن زن میزد

دَخَلَ عَلِيٌّ وَهِيَ تَضْرِبُ ثُمَّ دَخَلَ عُمَانُ وَهِيَ تَضْرِبُ شَوْ

پس درآمد علی رضو و حال آنکہ آن زن میزد و پسر درآمد عثمان رضو و حال آنکہ آن زن میزد و پسر

دَخَلَ عُمَرُ فَأَلْقَتْ الذُّبَّ تَحْتِ اسْتِنَاهَا ثُمَّ قَعَدَتْ عَلَيْهَا

در آمد عمر پس انداخت آن زن د ف را زیر د بر خود چہ وقت آن زن د ف را

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشُّبَّانَ

پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بر شہ شیطان

لِيَجَافُ مِنْكَ يَا عُمَرُ إِنِّي كُنْتُ جَالِسًا وَهِيَ تَضْرِبُ فَدَخَلَ

ہر آئینہ میترسد از تو ای عمر ہر رشتی من بودم نشسته وہی میزد و ف پس درآمد

طوبخت شادمانست کردن بقدم بوی از او

أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ تُحَدِّدُ خَلَّ عَلِيٍّ وَهِيَ تَضْرِبُ تُحَدِّدُ خَلَّ عُمَانَ

ابوبکر داد و دین میزد پس درآمد علی و او میزد پس درآمد عثمان

وَ هِيَ تَضْرِبُ فَلَمَّا دَخَلَتْ أَنْتَ يَا عُمَرُ الْقَتْلَ اللَّهُ سَرَّوَالًا

و او میزد پس و تنگ درآمد می تو ای عمر انداخت و می داد و دین را رواه

الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

الترمذی و روایت است از عایشه رضی الله عنها گفت عایشه صدیقه بود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا فَمَعْنَا لَغَطًا وَصَوَّتْ صَبِيَانِ فَقَامَ

علیه و سلم نشست پس شنیدیم آواز پس دریم و شنیدیم آواز نرود از این سخن گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا أَحْبَبْتَنِي تَرَفُّفٌ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس ناگاه زنی حبشیه پای میگوید در حق

رَسُولِي إِذْ تَكْرُوكَانَ كَرَّوَالًا فَكَلَّمَ عَائِشَةَ نِعَالِي وَأَنْظُرِي فَمَجَّتْ

سید در آن آنکر و کونان گرداویند پس گفت آنحضرت ای عایشه بیای پس بر بین و تماشا کن پس آمدم

فَوَضَعَتْ يَدِي عَلَى مَنْكِبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ

من پس نهادم بر دوش خود را بر دوش پیغمبر خدا صلی الله علیه و

سَلَّمَ فَجَعَلَتْ أَنْظُرَ إِلَيْهَا مَا بَيْنَ الْمَنْكِبِ إِلَى رَأْسِهِ فَقَالَ

پس بر شستم من که نظر میکنم بسوی حبشیه میان دوش آنحضرت تا سر وی پس گفت

إِنِّي أَمَا شَبِعْتُ أَمَا شَبِعْتُ فَجَعَلْتُ أَقُولُ لَا أَنْظُرُ مَا بَيْنَ رَأْسِي

آنحضرت مرا آیا سیر شده آیا سیر شده ازین تماشا پس چشمم که میگویم سیر شده ام تا بر پیغمبر خود را

عِنْدَهُ إِذْ طَلَعَتْ فَارْتَفَعَتْ النَّاسُ عَنْهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

زاد آن وقت در محبت ناگاه سیر شد عمر پس متفرق و پریشان شدند مردم از آن زن از بهیبت عمر پس

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَا أَنْظُرُ إِلَى شَيْءٍ طَيِّبٍ

صلی الله علیه و سلم بد رشتی من نگاه میکنم بسوی شیطانان

و از این سخن

کرد این صفت از آنست
ایشان را در آنست
معا

الْحَيِّ وَالْأَلْسِ قَدْ فُتِرُوا مِنْ عُمَرَ قَالَتْ فَرَجَعْتُ سِرًّا أَلَا لَتَرَمِينَ

پرسے و آدمے کہ تحقیق کرتے محنت از عمر فرم گفت عایشہ صدیقہ پس باز گشتم و گذاختم دیدن

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ فَضِّلَ النَّاسَ جُمُورٌ مِنَ الْمُخَطَّابِ

و از ابن مسعود فرم و لیت گفت ابن مسعود تفضیل داده شد مردم را عنین الخطاب

يَا رَجُلَ بَدِ الْأَسَارَى يَوْمَ بَدْرٍ أَمَرَ بِقَتْلِهَا وَأَنْزَلَ

بچهار چیز کے بدکر اسیران روز بدر کہ امر کرد عمر بہ قتل ایشان پس فرستاد

اللَّهُ تَعَالَى كَوْلَا كِتَابٍ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَكُمْ فِيمَا آخَذْتُمْ

خدا سے تعالیٰ این کتاب را تمام قضیه این مذکور است و تفسیر این آیت در سوره انفال

عَلَاكِ عَظِيمٌ وَيَذْكُرُ الْحِجَابِ أَمْرَ نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

دوم بذکر کردن عمر حجاب را امر کرد زنان پیغمبر را صلے الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَحْتَجِبْنَ فَقَالَتْ لَهُ زَيْنَبُ وَإِنَّكِ عَلَيْنَا

علیه و سلم کہ حجاب کنید و در پرده باشید پس گفت عمر از زینب بنت جحش کہ یکم از زواج

يَا ابْنَ الْمُخَطَّابِ وَالْوَحْيُ يَنْزِلُ فِي بُيُوتِنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ نَعَا

ای پس خطاب و حال آند و سے فرودے آید در خانہ ما پس فرستاد خدا ابتدا

وَأَدَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَلُوهُنَّ مِنْ وَرَائِ حِجَابٍ وَ

چون طلب کنید شما ای مسلمانان از من زنان متاعی را پس طلب کنید از پس پرده

بِدَعْوَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَمْ يَأْتِ الْإِسْلَامَ

سوم بدعاے آنحضرت صلے الله علیہ و سلم کہ خدا و ندا تو می گردان دین اسلام

بِعَمْرٍ وَبِرَأْسِهِ ابْنِ أَبِي بَكْرٍ كَانَ أَوَّلَ نَاسٍ بَايَعَهُ سِرًّا وَأَبَا أَحْمَدَ

بسلام عمر و چهارم لعل داده شد عمر بر ای و کرد بیعت ابی بکر بود و عمر نخستین دمان کہ بیعت کردند او را و او

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابو سعید از رسول خدا صلے الله علیہ

معا
ایشان را در آنست
کرد این صفت از آنست

معا
ایشان را در آنست
کرد این صفت از آنست

وَسَلَّمَ ذَاكَ الْوَجْهَ السَّجِلَ أَسْرُ كَعْرُ أُمَّتِي دَرَجَةً فِي الْجَنَّةِ فَتَالَ

و سلم آن مرد بلندترین امت من است از روی مرتبه در بهشت بطریق ابهام فرمود گفت

أَبُو سَعِيدٍ وَاللَّهِ مَا لَنَا نَرَى ذَلِكَ الرَّجُلَ إِلَّا عَمْرَ بْنَ الْخَطَّاءِ

ابو سعید بخدا سوگند بنویسیم مگر گمان بریم آن مرد را که کیست مگر عمر از جهت آنچه میدیدیم او را از

حَتَّى مَضَى لِسَبِيلِهِ سَرَّوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَسْلَمَ رَضِيَ قَالَ

تا آنکه گذشت عمر بر راه خود گنایت است از موت رواه ابن ماجه در روایت است از اسلم رضی عنہ گفت

سَأَلَنِي ابْنُ سَعِيدٍ لِعَظْمِ شَتَائِهِ لِعَنِي عُمَرُ فَخَبَّرْتُهُ فَقَالَ

سوال کردم و ابن عمر از عظمی احوال عمر پس خبر دادم من او را پس گفت

مَا رَأَيْتُ أَحَدًا قَطُّ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اسلم در بیان آن ندیدم هیچ کس را هرگز بعد از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

مَنْ حِينَ قَبْلُ كَانَ أَجَدَّ وَأَجْوَدَ حَتَّى انْتَهَى مِنْ عُمَرَ

از آن هنگام که وفات یافت آنحضرت که وی باشد بکوششش ترو نیک تر از عودر اعمال خیر تا آنکه بنیاد رسید

سَرَّوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ رُسْتَمٍ قَالَ حَدَّثَنَا

رواه البخاری در روایت است از ابراهیم بن رستم گفت حدیث کرد

يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقُمِّيُّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي الْمَغِيرَةِ عَنْ

ما را یعقوب بن عبدالله القمی از جعفر بن ابی المغیره از

سَعِيدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ حَبْرَةَ بِنْتُ أَبِي النَّبِيِّ

سعید بن جبیر از انس بن مالک گفت که حضرت آنکه نزد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اقْرَأْ عَمْرَ السَّلَامَ وَأَعْلِمْنِي

صلی الله علیه و سلم پس گفت حبره بخت آن حضرت را بخوان بر عمر سلام و معلوم گردان

أَنْ غَضِبَ عَنِّي وَرِضَاةَ عَدْلٍ كَمَا قَالَ عَدُّ هَذَا الْحَدِيثِ

غضب می غرت و غیرت است در رضامندی وی عدل است گفت سند این حدیث

در حدیث سعید بن جبیر

در حدیث ابن عمر

كَمْ يُؤْصِلُهُ عَنْ يَعْقُوبَ غَيْرَ اِبْرَاهِيْمَ ابْنِ رُسْتَمٍ وَرَوَاهُ

ز سائید یعقوب را و موصول نگردانید سوائے ابراهیم بن رستم در روایت دانیق

جَمَاعَةٌ عَنْ يَعْقُوبَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ جَبْرِ مُوسَى

جماعتی از یعقوب و او از جعفر و او از سعید و او از جبر بن موسی

جَمْعُ الْجَوَامِعِ وَعَنْ اَلْاَسْوَدِ بْنِ سَرِيحٍ قَدِمْتُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ

از جمع الجوامع و روایت است از اسود بن سریح گفت آدم و قدم کردم بر آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ اِنِّي قَدْ قُلْتُ

صلی الله علیه و سلم پس گفتم ای پیغمبر خدا بد رستی که من گفتم

شِعْرًا اَلْتَنَيْتُ فِيهِ عَلَى اللَّهِ وَمَدَحْتُكَ قَالَ اَمَامًا اَتَيْتُ

شعر را که تعریف و ثنا کرده ام در او بر خدا تعالی و مدح کرده ام ترا فرمود اما آنچه که ثنا

عَلَى اللَّهِ فَهَاتِهِ وَمَا مَدَحْتَنِي بِهِ فَدَعَهُ فَجَعَلَتْ اَنْ اَشْدَّ

خدا تعالی را که در او پس بیاید بخوان و آنچه مدح کرده ام با آن پس نگذازد آنرا پس شروع کرد خواندن

فَدَخَلَ رَجُلٌ طَوَالَ اَقْتِي فَقَالَ اَمْسِكْ فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ

آنرا پس داخل شد و در آمد مردی بزرگ پس گفت آنحضرت بگرد بخوان پس چون بیرون شد فرمود بیاید بخوان

فَجَعَلَتْ اَلشُّدَّةُ فَلَمَّا اَلْبَسَ اَنْ عَادَ فَقَالَ لِي اَمْسِكْ فَسَأَلْتُ

پس شروع کرد خواندن آنرا پس رنگ نگردم که بلا آمد آنرا پس فرمود آنحضرت مرا که بخوان پس چون

خَرَجَ قَالَ هَاتِ هَاتِ قُلْتُ مَنْ هَذَا يَا نَبِيَّ اللَّهِ الَّذِي دَخَلَ

بیرون رفت گفت آنحضرت بیایز خود بخوان گفتم من کیست این مرد ای رسول خدا که در آمد و

قُلْتُ اَمْسِكْ فَاذَا خَرَجَ قُلْتُ هَاتِ هَاتِ قَالَ هَذَا عَمْرُو

فرمود که بخوان پس هنگامیکه بیرون رفت فرمودی بخوان فرمود آنحضرت که این مرد

ابن الخنَّابِ وَكَانَ مِنَ الْبَاطِلِ فِي شَيْءٍ طَبَّ عَنِ الْاَسْوَدِ بْنِ سَرِيحٍ

این خطاب است نیست از باطل ایچو چیز

مَنْ قَبِ ابْنِ بَكْرٍ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْحَدِيثِ

در منقبتہائے حضرت ابے بکر صدیق و حضرت عمر فاروق رضی اللہ تعالیٰ عنہما

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيْنَمَا

روایت است از ابو ہریرہ رضی اللہ عنہما از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت ابو ہریرہ در وقت

رَجُلٌ لَيْسَ بِوَقْتِ بَقْرَةَ إِذْ أَجَبَنِي فَرَكِبَهَا فَقَالَتْ أَمَا لَمْ تَخْلُتْ

آنکہ مردے میراند گاوے را ناگاہ ماندہ شد آن مرد پس سوار شد آنزد آن بقرہ را پس گفت آن بقرہ

لَهَذَا إِنَّمَا خَلَقْنَا لِحِرَاثَةِ الْأَرْضِ فَقَالَ النَّاسُ سُبْحَانَ اللَّهِ

برای این یعنی سوارے پیدا نشدہ ایم بگر براسے لشکری زمین پس بچوب گردن مردم و گفتند یاکی خدا

بَقْرَةَ تَكَلَّمُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ

کہ گاوے سخن میکند پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس بدستی من

أَوْ مِنْ يَدِ آتَا وَأَبُو تَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا هُمَا تَمْرٌ وَقَالَ بَيْنَمَا رَجُلٌ

ایمان می آرم با من کہ حق است و ایمان می آرد ابو تکر و عمر و بنو ذوالوکر و عمر آنجا و گفت ابو ہریرہ در وقت آنکہ

فِي غَنَجٍ لَهُ إِذْ عَدَّ الذُّبَّ عَلَى شِئَانَةٍ مِنْهَا فَأَخَذَهَا

در سفندان کہ مراد ابو ذننا گاہ در آمد گرگ بر گو سپندے از گو سپندان پس گرفت آن گرگ

فَادْرَسَهَا صَاحِبُهَا فَاسْتَنْقَدَهَا فَقَالَ لَهُ الذُّبُّ فَمَنْ لَهَا

روزے کہ نیست چرا شدہ مر آن را چند من و گفتند مردم از تو سبحان اللہ

ذُبٌّ فَقَالَ أَوْ مِنْ يَدِ آتَا وَأَبُو تَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا هُمَا تَمْرٌ

کہ گاوے میکند پس فرمود آنحضرت کہ ایمان آورد من ابو تکر و عمر و حال آنکہ آن بقرہ بنو ذننا

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ ابْنُ كَوَاقِبٍ فِي تَوْحِيدِ

متفق علیہ و از ابن عباس رضی اللہ عنہما کہ گفت ابن عباس بدستی من بر اینست استنادہ بود

روایت است از ابو ہریرہ رضی اللہ عنہما از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت ابو ہریرہ در وقت

ایمان می آرم با من کہ حق است و ایمان می آرد ابو تکر و عمر و بنو ذوالوکر و عمر آنجا و گفت ابو ہریرہ در وقت آنکہ

در سفندان کہ مراد ابو ذننا گاہ در آمد گرگ بر گو سپندے از گو سپندان پس گرفت آن گرگ

روزے کہ نیست چرا شدہ مر آن را چند من و گفتند مردم از تو سبحان اللہ

متفق علیہ و از ابن عباس رضی اللہ عنہما کہ گفت ابن عباس بدستی من بر اینست استنادہ بود

از پس از آن قوم
از پس از آن عاقبت

قَدْ دَعَا اللَّهَ لِعِمْرٍ وَقَدْ وَضِعَ عَلَيَّ سَكْرِيهٖ اِذَا رَجُلٌ مِّنْ مَّخْلَفِي

وفات عمر بن عامر خیر از آن گروه برآید و تحقیق نماده شده بود عمر بر تخت و برای غسل بعد از نماز ناگاه مرد

قَدْ وَضِعَ مِرْفَقَهُ عَلَيَّ مَتَزِينِي يَقُولُ بِرَحْمَتِكَ اللَّهُ اِنِّي

در حالیکه تحقیق نهاد آرنج خود را بر دوش من میگوید آن مرد رحمت کند ترا خداوند تعالی خطای آن

رَجُوعًا اَنْ يَّجْعَلَكَ اللَّهُ مَعَ صَاحِبَيْكَ لَا نِيَّ كَثِيْرًا

بدرستی من برآینده امید میدارم که بگرداند ترا خداوند تعالی با دو یار تو یعنی آنحضرت و ابوبکر زیرا که در بسیار بودم

مَا كُنْتُ اَسْمَعُ رَسُوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ

که من شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را که میگفت

كُنْتُ وَاَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَفَعَلْتُ وَاَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَاَنْطَلَقْتُ

بودم من و ابوبکر و عمر و کردم من و ابوبکر و عمر و روان شدم من

وَاَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَدَخَلْتُ وَاَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَخَرَجْتُ وَاَبُو بَكْرٍ

و ابوبکر و عمر و در آمدن من و ابوبکر و عمر و بیرون آمدن من و ابوبکر

وَعُمَرُ فَالْقَتُّ فَاِذَا عَلِيُّ بْنُ اَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَلَيْهِ

و عمر پس باز آنکه ستم من پس ناگاه آن مرد علی مرتضی است رضی الله عنه منطلق علیه

وَعَنْ اَبِي سَعِيْدٍ اِنْ خَدْرِي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی سعید خدری رضی الله عنه آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ اِنَّ اَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَاوُنَ اَهْلَ عِلِّيْنَ كَمَا تَرَوْنَ

نمود که بهشتیان می بینند اهل علیین را چنانکه من ببینم شما

الْكُوْكَبِ الدَّرِّيِّ فِي اَفْقِ السَّمَاءِ وَاَنَّ اَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ

ستاره شرف روشن را هر گزانه آسمان و بدرستی ابوبکر و عمر

مِنْهُمْ وَاَنْعَمَ سَرَاوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَرَاوَى مَحْوَلًا

از ایشانند یعنی اهل علیین نهایت رسیده اند در فضل و شرف رواه فی شرح السنه و روایت کرد مانند او

بدرستی

أَبُو أُوْدٍ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ

بعضهم معنی ابو اود و ترمذی و ابن ماجه و از انس روایت گفت انس فرمود

سَأَلَ سَأَلَ اللَّهَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ سَيِّدَا كَهُولٍ

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم ابو بکر و عمر بر دو مشر کهول

أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْأَوْلَادِ وَالْآخِرِينَ إِلَّا النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ

بهشتیان اند از پیشینان و پسینان مگر انبیاء و رسل پس معنی است

سَأَلَ أَلَا التِّرْمِذِيُّ وَسَأَلَ ابْنَ مَاجَةَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

باشند سید جوانان نیز باشند و از ترمذی و ابن ماجه از علی مرتضی روایت و از حدیث یحیی مروزی است

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلَ سَأَلَ اللَّهَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَأَدْرِي

رضه گفت حدیثی که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بدین معنی من در نمی یابم

مَا بَقِيَ فِيكُمْ قَاتِلٌ وَإِنَّا لَنَذِّنُ مِنْ بَعْدِي ابْنِي تَكْرٍ وَعُمَرُ رَوَاهُ

که نیست چندست زندگانی و مانند من در میان شما پس متابعت و پیروی کنید آن دو کس پس از من خلیفه من خوانند

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ترمذی و از انس روایت گفت انس بود آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ لِحَرِيرٍ فَعَرَّ أَحَدًا رَأَسَهُ عِبْرَ أَبِي بَكْرٍ وَ

و سلم چون میزد آمد مسجد را بر نمیداشت بیسوی یک سر خود را جز ابو بکر و عمر بودند

عُمَرُ يَتَّبِعُهُمُ الْبَنَاءُ وَيَتَّبِعُهُمُ الْيَوْمَ سَأَلَ ابْنُ مَاجَةَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ

ابو بکر و عمر تیسیم میکردند بنگاه کردن تیسوا آنحضرت و تیسیم میکرد آنحضرت بنظر کردن تیسوا ایشان این تیسیم است

ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ ذَاتَ يَوْمٍ وَ

از ابن عمر روایت کرد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بیرون آمد یعنی از خود کرد روزی و

دَخَلَ الْمَسْجِدَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ أَحَدُهُمَا عَنْ يَمِينِهِ وَالْآخَرُ عَنْ

در آمد در مسجد و ابو بکر و عمر یکی ازین دو جانب راست آنحضرت بود و دیگر در جانب

و وصف ایشان است
بابتها حال ایشان در
ذیابست و الا در
کسی نیستند پس
از کس روایت کرد
از فضیله الطحا
که کس جمع کند
معه کس معنی بسیار
نیز در بیان جوارح
و غیره

و از انس روایت گفت انس بود آنحضرت صلوات الله علیه
و سلم چون میزد آمد مسجد را بر نمیداشت بیسوی یک سر خود را جز ابو بکر و عمر بودند
ابو بکر و عمر تیسیم میکردند بنگاه کردن تیسوا آنحضرت و تیسیم میکرد آنحضرت بنظر کردن تیسوا ایشان این تیسیم است
از ابن عمر روایت کرد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بیرون آمد یعنی از خود کرد روزی و
در آمد در مسجد و ابو بکر و عمر یکی ازین دو جانب راست آنحضرت بود و دیگر در جانب

شماله وهو اخذ بايديهما فقال هكذا اُنعت يوم القيمة

چپ وی و آنحضرت گیرنده بود دستهای ایشانرا پس گفت آنحضرت همچنین بر اینصورت پیشویم روز قیامت

سأواه الترمذي وعن عبد الله بن حنطب ان النبي

رواه ترمذی سے و از عبدالله بن حنطب روایت است که آنحضرت

صلى الله عليه وسلم رأى ابا بكر وعمر فقال هذان السمع

صلی اللہ علیہ و سلم دید ابو بکر و عمر را پس گفت آنحضرت این دو چیزند که شنوای

والصبر سأواه الترمذي مؤسلاً وعن أبي سعيد الخدري

و مینمای یعنی ایشان میان مسلمانان مثلاً به گوش و چشم اند نسبت بسائر اعضا در ثبوت روایت کرده اند و ترمذی از هر دو سئل را

قال قال النبي صلى الله عليه وسلم ما من نبي الا وله

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ و سلم نیست هیچ پیغمبری مگر آنکه او را

دوزخ من اهل السماء ووزيران من اهل الارض فاما وزيري من اهل السماء

و دوزخ است از فرشتگان آسمان که اعانت میکنند و دوزخ است از اهل زمین از اوزار او که خدمت و نصرت او

فجبريل وميكائيل واما وزيري من اهل الارض فابو بكر وعمر سأواه الترمذي وعن

پس جبرئیل و میکائیل است و اما دوزخ است از اهل زمین پس ابو بکر و عمر است فرمود ترمذی و روایت است

ابي نكرة ثم ان رجلاً قال لرسول الله صلى الله عليه وسلم

از ابو نکره که مردی گفت مر پیغمبر خدا را صلی اللہ علیہ و سلم

سأيت كان حين انزل من السماء فوزنت انت و ابو بكر

دیدم یعنی در خواب گویا که ترا زوی فرود آمده است از آسمان پس بر کشیده شده تو و ابو بکر

فوزنت انت ووزيران ابو بكر وعمر ثم قال ابو بكر وزيران

پس چرب آمده و غالب شده که تو و بر کشیده شده ابو بکر و عمر پس چرب آمده ابو بکر و بر کشیده

عمر و عثمان فرجع عمر فرفع الميزان فاستاء لها رسول الله

عمر و عثمان پس چرب آمد عمر بستر بر داشته شد ترا زوی پس از او بگین شد آنحضرت

اینست حدیثی از روایت است

اینست حدیثی از روایت است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْنِي فَسَاءَ ذَلِكَ فَقَالَ خِلَافَةُ نُبُوَّةٍ

صلی اللہ علیہ وسلم از حجت این رویا که آن مرد در خواب که راوی آنه میگرد پس مخزون و اندوختن کرد ایند

تَعْرِيبُ نَبِيِّ اللَّهِ الْمَلِكِ مِنْ بِنْتِ أَوْاهِ الزَّمْدِيِّ وَأَبُو أَوْاهِ

بشریدم خدای تعالی ملک را بر او میخواست رواه نزد و ابو داود و روایت است از

ابن مسعود رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَيْهَا عَلِيُّكُمْ

عبد اللہ بن مسعود از آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم خبر دار باشم که پیدایشد

رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَاطَّلَعَ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ قَالَ يُطَّلِعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ

مردی از اهل بهشت پس پیدایشد ابو بکر فرمود آنحضرت که پیدایشد بر شما مردی از اهل

الْجَنَّةِ فَاطَّلَعَ عُمَرُ رَوَاهُ الزَّمْدِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ بِنْتُ أَسْوَدَ

جنت پس پیدایشد عمر رواه نزد و روایت است از عایشه گفت عایشه در این باره

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجِّي وَكُنْتُ ضَالِحَةً إِذْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ يَكُونُ

صلی اللہ علیہ وسلم در کنار من بود در شب روشن نگاه نفتم من ای سول خدا آیا پیدایشد

لَا حِدَةَ مِنَ الْحَسَنَاتِ عَدَدُ نَجْمِ السَّمَاءِ قَالَ تَعْرِيبُ قُلْتُ

مردی را از نیکبایی شمار ستارهای آسمان گفت آنحضرت از منی با خبر شد

فَأَنْ حَسَنَاتُ أَبِي بَكْرٍ قَالَ إِنَّمَا جَمِيعُ حَسَنَاتِ عُمَرَ كَحَسَنَةِ

کجا بود که تمام حَسَنَاتِ عُمَرَ را در حَسَنَةِ أَبِي بَكْرٍ

وَاحِدَةٍ مِنَ حَسَنَاتِ أَبِي بَكْرٍ رَوَاهُ الزَّمْدِيُّ وَ...

از حَسَنَاتِ أَبِي بَكْرٍ یعنی حَسَنَاتِ عُمَرَ را در حَسَنَةِ عُمَرَ

بِالنَّبِيِّ عَنِ النَّبِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بنای از آنس رو گفت ای سول خدا صلے اللہ علیہ وسلم

وَزِيرِي مِنْ أَهْلِ السَّمَاءِ جِبْرِيلُ وَمِيكَائِيلُ وَوَزِيرِي مِنْ

دو وزیر من از اهل آسمان جبرئیل و میکائیل اند دو وزیر من

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم از حجت این رویا که آن مرد در خواب که راوی آنه میگرد پس مخزون و اندوختن کرد ایند

کجا بود که تمام حَسَنَاتِ عُمَرَ را در حَسَنَةِ أَبِي بَكْرٍ

از حَسَنَاتِ أَبِي بَكْرٍ یعنی حَسَنَاتِ عُمَرَ را در حَسَنَةِ عُمَرَ

مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ أَبُو بَرٍّ رَوَى عَنْهُ الْجَوَامِعُ

از اهل زمین ابو بکر و غیره از جمیع الجوامع

مَنَاقِبُ عُمَانَ بْنِ عَفَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

منایب حضرت عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه

عَنْ كَلْبَةَ بِنْتِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از طلحه بن عبید الله روایت است گفت طلحه فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لِكُلِّ نَبِيٍّ رَافِقٌ وَرَافِقِي بِنِي فِي الْجَنَّةِ عُمَانُ رَوَاهُ

وسلم هر پیغمبر را همراه و یار و همراهانست و رافیق من یعنی در بهشت عثمان است و قول کنی الجنة

الْتِّرْمِذِيُّ وَسَرَاةُ ابْنِ مَاجَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَنْ

ترمذی و ابن ماجه و ابو هریره و روایت است از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ مَجَاءَ عُمَانَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عبد الرحمن بن سمره گفت آمد عثمان بسوی آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ بِالْفَدْيَانِ فِي كَمَا حِينَ جَهَّزَ جَيْشَ الْعُسَيْرَةِ فَشَرَّهَا فِي حُجْرِهِ فَرَأَيْتُ

وسلم به فدیانه یعنی آوردن فدیانه در استین و هنگامیکه ساختند آنحضرت با سپاه عسیرت را پس آنکه

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْلِبُهَا فِي حُجْرِهِ وَيَقُولُ مَا ضَرَّ عُمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ الْيَوْمِ مَرْتَبًا

صلی الله علیه وسلم را که میگردد آنرا در کنار خود و میگفت زبان نمیکند عثمان را هر عملی که کند و هر نفسی که کرد

أَحْمَدُ وَعَنْ آيسٍ قَالَ كَمَا أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواه احمد و روایت است از اسحاق گفت اسحاق بن عمار روایت است از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ بِبَيْعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُمَانُ رَسُولَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وسلم صحابه را به بیعت رضوان بود عثمان رسول رسول الله صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِلَى مَلَّةٍ فَبَايَعَ النَّاسَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وسلم بسوی اهل کلبه بیعت کرد و مردمان کلبه گفت پیغمبر خدا صلی الله علیه

طاهر را در حدیث روایت
و این روایت است از
آنحضرت صلی الله علیه
و سلم
از وی است که فرمود این طاهر را

وَسَلَّمَ إِنَّ عُمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّهِ وَحَاجَةِ رَسُولِهِ فَضَرَبَ

و سلم بدستی که عثمان در کار خدا و کار رسول اوست پس زد او را

بِأُحْدَى يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى فَكَانَتْ يَدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یک دست خود را بر دست دیگر خود یعنی دست خود را ناکبست عثمان گردانید و از جانب عثمان

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعُمَانَ حَيْرًا مِنْ أَيْدِيهِمْ لَا نَفْسٌ مَعَهَا أَهْلُ التَّوْبَةِ

علیه و سلم مر عثمان را بهتر است از دستهای صحابه مر خود نشان را رواه ترمذی

وَعَنْ ثَمَامَةَ بْنِ حَزْنٍ الْقَشِيرِيِّ قَالَ شَهِدْتُ الدَّارَ

ورایت است از ثمامه بن حزان قشیری تابعی که از طبقه ثنائیه است گفت حاضر شدم برای عثمان

حِينَ أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ عُمَانُ فَقَالَ أَسَدَكُمْ اللَّهُ وَالْإِسْلَامُ

هنگامیکه اشرف کرد عثمان بر این قوم پس گفت عثمان ذکر میکنم و یاد میدهم شما را خدا و اسلام را

هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ

آیا میدانید شما که آنحضرت صلی الله علیه و سلم قدم آورد ب مدینه

وَلَيْسَ بِهَا مَاءٌ لِيَسْتَعِذِبَ غَيْرَ بَيْرٍ وَمَا قَالَ مَنْ كُنْتُ فِي

و نبود ب مدینه آبی که شیرین درشته بشود جز آب چاه بیره که الان ب جنت منجوا نند پس گفت

بَيْرٍ وَمَا يَجْعَلُ دَلْوَهُ مَعَهُ دِلْوِ الْمُسْلِمِينَ خَيْرَ كَهْمَا فِي الْجَنَّةِ

بیره و بیره را و بگرداند دلوی خود را بدلوهای مسلمانان یعنی ذوق گرداند در بدل نیکی دلوانی را در

فَأَشْرَبْتَهُمَا مِنْ صَدَبٍ مَا لِي فَازْتُهُ الْيَوْمَ تَمْنَعُونِي أَنْ

پس خریدم من بیره و بیره را از اصل مال خود و خالص از سر بای خود پس شما امروز می کنید مرا از

أَشْرَبَ مِنْهَا حَتَّى أَشْرَبَ مِنْ مَاءِ الْجَبْرِ فَقَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ

نوشیدن من از آن چاه تا آنکه می نوشتم از آب دریا یعنی آب شکر گفتند آن مردم آری اللهم باری

فَقَالَ أَسَدَكُمْ اللَّهُ وَالْإِسْلَامُ هَذَا أَنَّ الْمَسْجِدَ ضَاوَتْ

تاکید است بیره گفت عثمان سوال میکنم بچ خدا و دین اسلام آیا میدانید که مسجد تنگ آه

و سلم بدستی که عثمان در کار خدا و کار رسول اوست پس زد او را

آیا میدانید شما که آنحضرت صلی الله علیه و سلم قدم آورد ب مدینه

بیره و بیره را و بگرداند دلوی خود را بدلوهای مسلمانان یعنی ذوق گرداند در بدل نیکی دلوانی را در

بَاهِلِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَيْسَتْ رِيَّتِي

بر اهل خود پس گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیست که بخود

بِقَعَةِ آلِ فُلَانٍ فَيَزِينُهَا فِي الْمَسْجِدِ خَيْرٌ لَهُ مِنْهَا فِي الْجَنَّةِ

جله اولاد فلان را پس بفرزاید آن بقعه را در مسجد زینت دهد خیرتر است از آن بقعه

وَأَنْتُمْ يَا مَعْ صُلبُ مَالِي فَأَنْتُمْ الْيَوْمَ تَمْنَعُونَ نِيَّيَ أَصْلِي

پس خریدم آن بقعه را از اصل مال خود پس شما امروز منع میکنید مرا از اینکه بگذارم

فِيهَا سِرَّ كَثِيرِينَ فَقَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ قَالَ أَنْشَدَ كُرَّ اللَّهُ وَالْإِسْلَامُ

در آن بقعه دو رکعت پس گفتند آن مردم خدا و نماز آری میدیزیم یعنی تصدق عثمان کردی گفت عثمان سوال

هَلْ تَعْلَمُونَ أَيَّ جَهَنَّمَ جَلِيئِ الْعَسْرَةِ مِنْ مَالِي قَالُوا اللَّهُ

آیا میدانید شما که من بجهنم کدام حشیش عسرت را از مال خود گفتند آن مردم با هم خدا

نَعَمْ قَالَ أَنْشَدَ لَكُمْ اللَّهُ وَالْإِسْلَامُ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

برای آنکه آری گفت عثمان سوال میکنم بخدا و بحق اسلام آیا میدانید که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَلَيْنَا نَبِيًّا وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ

صلی الله علیه وسلم استاد بود بر سر کوه که با آنحضرت ابو بکر و عمر

وَأَنَا فَخْرٌ أَجْمَلُ حَتَّى تَسَاقَطَتْ جِجَارَةٌ بِأَخْضِيفٍ فَوَضَعَهَا

و من نیز استاد بودیم پس جنبید آن کوه تا آنکه افتاد سنگهای وی بی پایان پس زد

بِرَجْلِهِ قَالَ اسْكُنْ تَبِيرٌ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ

آنحضرت کوه را بپا مبارک خود گفت آنحضرت آرام گیر ای تبیر زیرا که نبیست بر تو گویند و صدیق و شهادت که ابو بکر

قَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ شَهِدٌ وَأَوْسَرُ الْكُفْبَةِ أَيُّ

گفتند آن مردم خدا و نماز آری همچنین است گفت عثمان الله که گواهی دادند و سوگند بیورد کار کعبه که من

شَهِيدٌ ثَلَاثًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَالْإِسْرَافِيُّ

شهادت سه بار را روایت کرده را عجیب کرد از اقرار کردن ایشان بر صدق و حق هر سه را که در روایت کرده این

در بقعه

در آنجا

در روایت عثمان از آن

در روایت عثمان از آن

وَعَنْ مُرَّةَ بْنِ كَعْبٍ قَالَ سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روايت است از مره بن كعب كه گفت شنيدم من از آنحضرت صلي الله عليه

وَسَلَّمَ وَذَكَرَ الْفِتْنَ فَقَرَّ بِهَا فَمَرَّ رَجُلٌ مُقْتَرٌ فِي تَوْبٍ فَقَالَ

و سلم و حال آنكه ذكر كرد آنحضرت فتنها را پس نزديك گردانيد آنحضرت فتنها را يعني گفتم كه نزد ايشان توبه نمودم

هَذَا يَوْمَئِذٍ عَلَى الْهَدَى فَقَمَّتْ إِلَيْهِ وَإِذَا هُوَ عُمَانُ بْنُ

اين مرد درين روز كه فتنه واقع خواهد شد بر راه راست خواهد بود ميگويد پس رضاستم من سبب آنم و اين را رواه عثمان بن

عُمَانٌ قَالَ فَأَقْبَلْتُ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ فَقُلْتُ هَذَا قَالَ نَعَمْ رَوَاهُ

عفان بود گفت مره پس اقبال آوردم بر آنحضرت بوجه عثمان يعني نمودم آنحضرت را و عثمان را پس گفت نعم

الْتِزْمِيَّ وَابْنَ مَاجَةَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

ترمذی و ابن ماجه و روايت است از عايشه رضي الله عنها كه آنحضرت صلي الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا عُمَانُ إِنَّهُ لَعَلَّ اللَّهَ يَمِصُّكَ قَمِيصًا فَإِذَا

عليه و سلم فرمود اي عثمان بدبستاني نشان انگيست كه شايد خدا تعالي مایه بيشانند ترا برهنه

أَرَادُ وَكَوَّ عَلَى خَلْعِهِ فَلَا تَخْلَعُهُ لَهُمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بخواهند و چيز كنند مردم بر برون نشدن آن جامه پس برون كنش مغزول كن خود را از برون نشان راه

وَابْنَ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابن ماجه و روايت است از ابن عمر رضي الله عنهما كه گفت اين عمر ذكر كرد و بنابر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنْتَهَ فَقَالَ يُقْتَلُ هَذَا فِيهَا مَطْلُومًا

صلي الله عليه و سلم فتنه را پس گفت آنحضرت كشته ميشود اين دران بظلمت

لِعُمَانَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي سَهْلَةَ مَوْلَى عُمَانَ

اين را رواه عثمان رواه الترمذی و روايت است از ابو سهل كه آزاد كرد كه عثمان است رضي

قَالَ جَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِي سِرًّا إِلَى عُمَانَ وَكَوَّ

گفت شروع كرد آنحضرت صلي الله عليه و سلم كه بر من سري ميگذارد و اسبتم ميگفت چيز ميگويد عثمان

در حديث است كه مره بن كعب رواه عثمان بن عفان

اين مرد در روز فتنه واقع خواهد شد بر راه راست خواهد بود ميگويد پس رضاستم من سبب آنم و اين را رواه عثمان بن عفان بود گفت مره پس اقبال آوردم بر آنحضرت بوجه عثمان يعني نمودم آنحضرت را و عثمان را پس گفت نعم

عبارت است از عايشه رضي الله عنها كه آنحضرت صلي الله

بخواهند و چيز كنند مردم بر برون نشدن آن جامه پس برون كنش مغزول كن خود را از برون نشان راه

گفت شروع كرد آنحضرت صلي الله عليه و سلم كه بر من سري ميگذارد و اسبتم ميگفت چيز ميگويد عثمان

عُثْمَانُ يَتَغَيَّرُ فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ الدَّارِ قُلْنَا لَا تَقَاتِلْ قَالَ لَا

عثمان تغیر میشد پس چون رشید روز داری برادر برادر می که عثمان در دو محضر شهید شد گفتیم آیا جنگ نکنیم گفت

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَهَدَ إِلَىَّ أَمْرًا فَإِنَا

علم نمیدهم جنگ زیرا که آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم پیمان نموده است او صیت کرده است مرا

صَادِرٌ نَفْسِي عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَمَا أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ

بصیر و تحمل پس من هرگز نکند و امیران عهد پیمان از انس مرویست هنگامیکه امر کرد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَيْعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُثْمَانُ نَبِيًّا

صلے اللہ علیہ وسلم صحابہ را بلفظ قبول فرمود و بعضی امر کرده است که بیعت بر سر آن بود

عَفَانَ بَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَهْلِ مَكَّةَ

این عوفان که فرستاده بود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم اور البسوا اهل مکہ

فَبَايَعَهُ النَّاسُ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَللّٰهُمَّ

بس بیعت کرد آنحضرت مردم را و فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم خداوند را

إِنَّ عُثْمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّهِ وَحَاجَةِ رَسُولِهِ فَضَرَبَ بِأُحْدَى

بد شمشیر عثمان کا فدا و در کار رسول اوست پس زد آنحضرت یک

يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى وَكَانَتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دست خود را بر دست دیگر خود یعنی دست خود نماند دست عثمان گرد آمد و از زمان عثمان پس بر او

وَسَلَّمَ لِعُثْمَانَ خَيْرًا مِنْ أَيْدِيهِمْ كَأَنَّهُمْ كَفَّسُوهُ حَمْرًا جَمْعًا

و سلم یعنی عثمان را بهتر از دستهای صحابہ فرود نشانزد این فیصلت خاص است از عثمان را

الْجَوَامِعِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از انس مرویست که فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ أَدْخَلْتُ الْجَنَّةَ فَمَا وَكِنِي جِبْرَائِيلُ تَفَاحَةً فَأَنْفَلَقَتْ

و سلم داخل کرده ام و آورده شد من پشت را پس داد مرا جبرئیل یک سیب پس بشکفت

عُثْمَانُ نَبِيًّا
عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

فِي يَدِي فَخَرَجَتْ مِنْهَا جَارِيَةٌ كَانَتْ أَشْفَاكَرَ عَيْنَيْهَا مَقَادِيمُ السُّوْدِ

من وشنو شد پس بیرون آمد از آن یک زن نوجوان که گویا یک های چشم او مانند پلکهای منم

فَقُلْتُ هَذَا لِمَنْ أَنْتِ قَالَتْ أَنَا لِلْمَقْتُولِ بَعْدَكَ ظَلَمَ عُثْمَانُ بِنَ

پس گفتم من مر او را برای کیست تو گفت که من برای آن کسی که کشته شد و بعد از تو بظلم که عثمان بن

عَفَّانَ كَرَجَعَهُ الْجَعَامِعُ وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ قَالَ

عفان است روایت است از اسامه بن زید رفته گفت اسامه

بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى مَازِلِ عُثْمَانَ

که فرستادم آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بسوی خانه عثمان رفته

بِصُحْفَةٍ فِيهَا لَحْمٌ فَدَخَلْتُ عَلَيْهَا فَادَّاهُوجَالِسٌ مَعَهُ رُقِيَّةُ

بیک کاسه که در آن گوشت بود پس در آمد من بر عثمان پس ناگهان دیدم که وی نشسته است بارقیه

مَا رَأَيْتُ نَرُوجًا أَحْسَنَ مِنْهُمَا فَجَعَلَتْ مَرَّةً آذُنِي إِلَى وَجْهِ

که ندیدم من هیچ زنی شوی را یک تراز عثمان از وجه او پس بودم من بسیار نظر میکردم بسور و

عُثْمَانَ وَمَرَّةً إِلَى وَجْهِ رُقِيَّةٍ فَلَمَّا رَجَعْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ

عثمان و بار دیگر نظر میکردم بسوی چهره رقیه زوجه او پس چون باز آمدم بسوی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِي خَلَّتْ عَلَيْهِمَا قُلْتُ نَعَمْ قَالَ

صلوات الله علیه و سلم فرمود آنحضرت مرا در آمدی تو ای اسامه بر آن مرد و گفتم آری

هَلْ رَأَيْتِ نَرُوجًا أَحْسَنَ مِنْهُمَا قُلْتُ لَا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

آیا دیدی زنی و فتوی را که بهتر و خوب صورت باشند از ایشان گفت ندیدم گفت ای رسول خدا

وَقَدْ جَعَلْتُ مَرَّةً أَنْظُرَ إِلَى وَجْهِ رُقِيَّةٍ وَمَرَّةً إِلَى وَجْهِ عُثْمَانَ

و چهلین بودم من بسیار نظر میکردم بسوی چهره مبارک رقیه و بار ثانی نظر میکردم بسور و مبارک

الْجَعَامِعُ وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ قَالَ عَفَّانُ

روایت کرد و بنی و انقبوی جامع و از آنس فرودایت است عثمان بن عفان

بسیار از آنکه عثمان بن عفان را در آن وقت که در آنجا بودم من بسیار نظر میکردم بسوی او و بار دیگر نظر میکردم بسوی چهره رقیه زوجه او پس چون باز آمدم بسوی آنحضرت

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكُمْ لَهُ وَكَثِيرَةٌ بِالْجَنَّةِ

در شانرا پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم در بشارت برای او و نشانراست بر او است پس بشارت

لَهُ فَإِذَا أَبُو بَكْرٍ فَبَشَّرْتَهُ بِهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

برای او پس ناگاه ابو بکر است آنرا پس بشارت دادم او را بچیزیکه فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَحَمَدَ اللَّهُ ثُمَّ جَاءَ رَجُلٌ فَأَبْتَنِي فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس حمد گفت ابو بکر خدا را بیشتر آمد مردی پس طلب در کشادن کرد پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ اَفْتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ فَفَتَحَتْ لَهُ فَإِذَا أُبَيٌّ وَخَدِيجَةُ

وسلم بکشاے در برای او و بشارت ده او را به بهشت پس بکشادم در بر او پس ناگاه آن دو است پس

بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمَدَ اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَى

اولا بچیزیکه فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس حمد کلام عرضدار برای امتی طلبید کشادن

رَجُلٌ فَقَالَ لِي فَتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ عَلَى بَلْوَى تُصِيبُهُ وَإِذَا

مردے پس فرمودم ا بکشاے در برای او و بشارت ده او را به بهشت بر بلائیکه میرسد او را پس ناگاه آن مرد

عُمَيْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَدَّ اللَّهُ

عثمان است پس خبر دادم او را بچیزیکه فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس شکر گفت

عَمْرُو بْنُ عَبْسَةَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَأَى ابْنَ

عمر بن عبس است بشارت بهشت داد خداست طلبی کرده شد و در آن با متفق علیه و ابن روايت است

نَقُولُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيٌّ أَفْضَلُ أُمَّتِهِ

ابن عمرو دیم ما که میگفتیم و حال آنکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم زنده بود که بهترین است

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَيْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بنی صلی الله علیه وسلم ابو بکر و عمر و عثمان رضی الله عنهم اجمعین و رواه الترمذی

وَأَبُو جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از جابر رضی الله عنه روایت است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

أمرني النبي رجل صالح كان أبانا كرنيط برسة ال لله صلوات

نموده شد در خواب انشب مردی صالح یعنی من خواب دیدم که گویا ابوبکر در آونخنده و پیوسته کرده شده است

عليه وسأونيظ عمربابي بكر ونيظ عثمان بن عفان

عليه و سلم در آونخنده و پیوسته شده است عمر بانی بکر و در آونخنده شده است عثمان بن عفان

قلنا فمننا من عيّد رسول الله صلى الله عليه وسلم

چون بر خاستیم از پیش پیغمبر خدا صلوات علیه و سلم گفتیم

أما الرجل الصالح فرأى رسول الله صلى الله عليه وسلم وأما

اما مردی صالح پس آنحضرت صلوات علیه و سلم است و اما

نوط بعضهم بعض فله ولاه الأمر الذي بعث الله به

در آونخندن و پیوستن بعضی از ایشان به بعضی معنیش شریف که ایشان را بیان کالرسیت که بر اینجمله و فرستاده

ص الله عليه وسلم رواه أبو داود

صلوات علیه و سلم در اجزای احکام دین بهترین مرتبه و ابوالدود رواه

النبي عن انس رضي الله عنه صلى الله عليه وسلم اخذ

بنابند روایت میکند از انس که گفت انس که آنحضرت صلوات علیه و سلم گرفت

حصيات في يديه فسبحن حتى سبوا السبي ثم صيرهن

سنگریزها در دست خود پس تسبیح کردند سنگریزها تا آنکه شنیدیم ما تسبیح شانرا بیشتر گردانید آن سنگریزها را

في يدي بكر فبدا حتى سمعنا السبي ثم صيرهن في يد

در دست ابوبکر پس تسبیح کردند سنگریزها تا آنکه شنیدیم ما تسبیح شانرا بیشتر گردانید آن سنگریزها را در دست

عمر بن الخطاب كما سمعنا السبي ثم صيرهن في يد عثمان

عمر بن خطاب تسبیح کردند چنانکه شنیدیم ما تسبیح شانرا بیشتر گردانید در دست عثمان

فسبحن حتى سمعنا السبي ثم صيرهن في أيدينا رجلا

سنگریزها را پس تسبیح کردند چنانکه شنیدیم ما تسبیح شانرا بیشتر گردانید آن سنگریزها را در دستهای ما یکیک

در آونخندن و پیوستن بعضی از ایشان به بعضی معنیش شریف که ایشان را بیان کالرسیت که بر اینجمله و فرستاده

رَجُلًا فَمَا سَبَّحَتْ حَصَاةٌ مِنْهُمْ كَجَمْعِ الْجَوَامِعِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَلَى

مرد پس تسبیح نکرد یک سنگ زیزه از آن روایت است از عبد الله

ابن ابی المساورِ عَنِ الْمُخْتَارِ بْنِ فُلَيْقٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ

ابن ابی المساور از مختار بن فلیق گفت شنیدم انس بن مالک را که

يَقُولُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَخَرَجَ

سبقت برآمد آنحضرت صلی الله علیه و سلم روزی و بیرون آمد

مَعَهُ فَدَخَلَ حَائِطًا مِنْ حَيْطَانِ الْأَنْصَارِ فَدَخَلَتْ مَعَهُ وَقَالَ

من نیز با آنحضرت پس در آمد آنحضرت بستانها از بستانهای انصار پس داخل شدم من با آنحضرت

يَا أَنَسُ اغْلِقِ الْبَابَ فَإِنَّ رَجُلًا يَفْرَعُ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَنَسُ

آنحضرت ای انس بند گردان در بستان را پس ناگاه مردی میگوید در بستان را پس فرمود ای انس

اِفْتَحْ لِي صَاحِبَ الْبَابِ وَكَبِيرَاهُ بِالْحِمَاةِ وَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ يَلِي أُمَّتِي

بکشاید در را برای صاحب در یعنی بزرگای کسی که میگوید و بشارت ده او را به بهشت و خبر کن او را که منی امی امت است

مِنْ بَعْدِي فَذَاهَبَتْ آفَتُهُ وَمَا أَدْرِي مَنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ

خواهد شد بعد از من پس رفتم که بکشایم در را و او را شنیدم من که گفتم آنکس پس ناگاه و

أَبُو بَكْرٍ فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ

ابو بکر صدیق است پس خبر دادم او را بچیزی که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس شکر

اللَّهُ وَدَخَلَ تَمَرًا إِذَا فَرَعَ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَنَسُ افْتَحْ

خدا کرد و در آمد پسته آمد دیگر پس زد در را پس گفت آنحضرت ای انس بکشاید در را

لِي صَاحِبَ الْبَابِ وَكَبِيرَاهُ بِالْحِمَاةِ وَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ يَلِي أُمَّتِي مِنْ

برای صاحب در و بشارت ده او را به بهشت و خبر ده او را که منی امی امت من خواهد شد

بَعْدِي أَبِي بَكْرٍ فَذَاهَبَتْ آفَتُهُ وَمَا أَدْرِي مَنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ

شنیدم ابو بکر پس رفتم که بکشایم در را و او را و معلوم آنکه نیامده بودم من که گفتم آنکس پس ناگاه

عمر بن الخطاب فَاخْبَرْتَهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وی عمر بن خطاب سے کہیں خبر دادم اور ابوبکر نے فرمودہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَحَمِدَ اللَّهُ وَدَخَلَ ثُمَّ جَاءَ آخَرَ فَفَرَّجَ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَسِيْبُ

پس شکر گفت عمر خدا را بر این نعمت دور آمد بپستہ آمد مردے دیگر پس ز در را پس گفت آنحضرت

انْفِرْ لِمَاصِحِبِ الْبَابِ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ وَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ بَنِي أُمَّتِي

بکشتا در برای صاحب در و بشارت ده او را بہ بہشت وغیر وہ اورا کردی واسے امت

مَنْ بَعْدَ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ وَأَنَّهُ سَيَلْقَى مِنْهُمْ بِلَاءً يَبْلُغُ عَمَّانَ مَهْمَا

کسی کے بعد ابوبکر و عمر و وہی کہی کہی قریب ست کہ می بند از ایشان بلائے کہ میرسد ایشان

فَدَهَبَتْ أَمَّتُهُ وَمَا أَدْرِي مَنْ هُوَ إِذَ هُوَ عَمَّانُ بْنُ عَفَّانَ

پس رفتم کہ بکشتایم مر اورا و نہاں ست کہ گیسٹ دی پس نا گاہ وہی عثمان بن عفان ست

فَفَتَحَتْ لَهُ الْبَابَ وَأَخْبَرْتَهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس کشادم در را برای وی وغیر دادم اور ابوبکر نے فرمودہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَحَمِدَ اللَّهُ وَأَسْرَجَ كِسْرًا وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَقَدْ بَنِي

پس گفت الحمد لله وانا لله وانا اليه راجعون قر وایت ست از انس کہ قاصد ان بلیہ ست

الْمُصْطَلِقِ قَدْ مَعَا عَلِيَّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا أَلِي

مصطلق آمدند بر آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس گفتند لیسوے

مَنْ تَدْعُو صَدَقَاتِنَا بَعْدَكَ قَالَ أَلِيُّ بْنُ أَبِي بَكْرٍ قَالُوا أَفَأَنْتَ وَبَنِي

کسے اد کلیم مال زکوٰۃ ما بعد از تو فرمود آنحضرت اد کلید لیسوی ابوبکر گفتند پس اگر بنی

أَبَا بَكْرٍ قَالَ أَلِيُّ بْنُ أَبِي بَكْرٍ قَالُوا أَفَأَنْتَ وَبَنِي عَمَّانَ

ما ابوبکر را فرمود لیسوے عمر گفتند پس اگر بنی ابوبکر گفت آنحضرت لیسو عثمان

قَالُوا أَفَأَنْتَ وَبَنِي عَمَّانَ قَالُوا خَيْرُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا بَعْدَكَ

گفتند پس اگر بنی عثمان را گفت اختیار داده شده مر شمارا در زندگانے و ما بعد ازین

جَمْعُ الْجَوَامِعِ وَعَنْ النَّبِيِّ قَالَ وَجَهَنِي وَقَدْ بَيَّ الْمَصْطَلِقُ

در روایت است از انس رضی اللہ عنہ کہ گفت انس متوجه گردید مرا قاصد ان قبیلہ یعنی مصطلق

إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَسَأَ بِهَا الْإِسْرَاءُ إِنْ جُنَا

اسبوعاً آنحضرت صلی اللہ علیہ و سلم پس گفتند مرا کہ پیر سن از آنحضرت کہ اگر بیایم ما

فِي الْعَامِ الْمُقْبِلِ فَلَمْ يَخْذَلْهُ إِلَى مَنْ نَدَّعُ صَدَقَاتِنَا فَقُلْتُ

در سال آیندہ پس بیایم ما ترا لیسو کلام ادا کنیم ما ہمارے زکوٰۃ خود را پس گفتیم من

لَهُ فَقَالَ قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُوهَا إِلَى أَبِي بَكْرٍ فَقُلْتُ لَهُمْ فَقَالُوا

مرا حضرت را پس فرمود کہ بچہ را پیش از آنکہ دفع کنند صدقات را لیسوی ابو بکر صدیق پس گفتیم من ایشان را پس

قُلْ لَهُ فَإِنْ لَمْ يَخْذَلْكُمْ أَبَا بَكْرٍ فَقُلْتُ لَهُ فَقَالَ قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُوهَا

بگو مرا حضرت را پس اگر بیایم ابو بکر را نیز پس گفتیم من مرا حضرت را پس فرمود کہ بچہ را پیش از آنکہ

إِلَى عُمَرَ فَقُلْتُ لَهُمْ فَقَالُوا قُلْ لَهُ فَإِنْ لَمْ يَخْذَلْكُمْ يَدْفَعُوهَا فَقَالَ

لیسو عمر رضی اللہ عنہ پس گفتیم آنہا را پس گفتند بچہ را حضرت را کہ اگر بیایم عمر را پس گفتیم آنحضرت را پس فرمود

قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُوهَا إِلَى الْعُمَانِ وَيَسْأَلُكُمْ تَوْمَ نَقِيصَةَ عُمَانَ جَمْعُ الْجَوَامِعِ

بگو کہ بچہ را دفع کنند بہ عمان و سئال کنند توم نقیصۃ عمان جمع الجوامع

مَنَاقِبِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

مناقب حضرت علی بن ابی طالب رضی اللہ تعالیٰ عنہ

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در سعد ابن ابی وقاص کہ از عشرہ منیرہ است روایت است کہ گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ إِنَّتَ مِنِّي بِمَا تَرَاهَا رُونَ مِنْ مَوْسَى

علیہ و سلم مر علی مرتضیٰ را کہ تو من نسبت از من بجاسے ہارون ہستی کہ نسبت او موسیٰ است

إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ جُبَيْشٍ

مگر فرق بہین است کہ نسبت پیغمبر بعد از من و ہارون پیغمبر بود متفق علیہ و روایت است از زید بن جبیش رضی اللہ عنہ

من
بجاست نسبت تو ہارون
بجاست نسبت موسیٰ
علی بن ابی طالب
علی بن ابی طالب
علی بن ابی طالب
علی بن ابی طالب

قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي رَافَةَ وَالَّذِي فَلَاحُ الْحَمَّةِ وَبَرَّ النَّسَمَةِ إِنَّهُ لَعَهْدٌ

گفت زکر گفت علم تفریغ سوگند بخدا که بشکافند و از رافع رو بپایند او را و پیداکرد نفس که تخفیر

النَّبِيِّ الْأَقْبَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ لَا يُحِبُّنِي الْأَمْرُونَ

پیغمبر است صلوات الله علیه و سلم بسوی من که دوست ندارد مرا مگر مومن

وَلَا يُغَضِبُنِي الْأَمَنَاتُ رَوَاهُ الْأَمْسَلِمُ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ

و دشمن ندارد مرا مگر منافق پس محبت علی علیاً ایماست رواه مسلم و روایت است از سهل بن سعد

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ خَيْبَرَ لَا عَطْلِينَ

آن حضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود روز خزوه خیر بر اینید به نام

هَذِهِ الرَّايَةُ غَدًا رَجُلًا يُفْتَحُ اللَّهُ عَلَى يَدَيْهِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

این علم را فردا مردی را که بشکاید خدا بتعالی یعنی قلع خیر را بر دست و دست میدارد

وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَلَمَّا أَصْبَحَ النَّاسُ غَدًا وَعَلَى رَسُولِ اللَّهِ

و دوست میدارد او را خدا و رسول خدا پس چون صبح کردند مردم یعنی صحابه با او کردند بر خیر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنَّهُمْ رَجُلُونَ أَنْ يُعْطَاهَا فَقَالَ ابْنُ

صلوات الله علیه و سلم آمدند در ملازمت او در حالیکه تیر ایشان امید میدادند که داده شود

عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ تَشْتَكِي عَيْنَيْكَ

گماست علی بن ابی طالب را پس گفتند که وی ای رسول الله شکایت میکند هر دو چشم خود را

قَالَ فَأَرْسَلُوا إِلَيْهِ فَأَتَى بِهِ فَبَصَقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

یعنی چشمان او برد و آرد اند گفت حضرت پس بغیر سینه کس را بسپارد و رده شد علی پس آن در دست پیوست

وَسَلَّمَ فِي عَيْنَيْهِ قَبْرًا حَتَّى كَانَ لَمْ يَكُنْ بِهِ وَجَعٌ فَأَعْطَاهُ

و سلم در هر دو چشم و پس بر شد علی تا آنکه گویا بود بوی در او پس داد آن حضرت علی را

الرَّايَةَ فَقَالَ عَلِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقَاتِي وَحَتَّى يَكُونُوا

رایت پس گفت علی ای رسول خدا جنگ میکنم با ایشان تا آنکه باشند

و گفتند که

خدا را در حق خود

و دوست میدارد او را خدا و رسول خدا

یعنی چشمان او برد و آرد اند

مِثْلَنَا قَالَ انْفُذْ عَلَيَّ رِاسُكَ حَتَّى تَنْزِلَ بِسَاحَتِهِمْ تُرَادُ عُهُمُ
مانند ما یعنی مسلمان بشوند فرمود آنحضرت بر دو بگذار بر آستین تو می خور تا آنکه فرود آیی در زمین ایشان

إِلَى الْإِسْلَامِ وَأَخْبِرَهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِ مِنْ حَقِّ اللَّهِ فِيهِ

مسلمانان و بزرگواران ایشان را با آنچه واجب است بر ایشان از حق خدا در اسلام

قَالَ اللَّهُ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ

پس خدا سوگند بر آنکه هدایت کند خداوند تعالی بسبب یک مرد را بهتر است مرزا از این

يَكُونَنَّ لَكَ خَيْرُ النَّعْمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ

مرزا را با هر کسی که از او نفس مهال زد دوست متفق علیه روایت از عمران بن حصین

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ عَلِيًّا مَنِيَّ وَأَنَا مَنِيَّهُ

که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرموده علی از من است و من از علی

وَهُوَ وَبِئْسَ كُلُّ مُؤْمِنٍ سَرَّاهُ كَالْتِّرْمِذِيِّ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَسَمٍ

کنایه است از کمال اتحاد و علی ولی هر مسلمان و دوست محمد است رواه ترمذی و روایت از زید بن اسام

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ لَبَّيْتُ بِإِلَّا كَوْنِي

که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود هر کس که منم من مولای او پس علی نیز

مَعًا كَلَا سَرَّاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ حُصَيْنِ بْنِ

مولای او است روایت کرد آنرا احمد و ترمذی و از حصین بن

حُمَادَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَعَى عَلَى نَبِيِّ

خباد که دید بهشت آنحضرت را در حجة الوداع روایت است فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم علی است

وَأَنَا مِنْ عَلَيْهِ وَلَا يُؤَدِّي عَنِّي إِلَّا أَنَا وَعَلَى سَرَّاهُ التِّرْمِذِيُّ

و اما آنکه در حدیث آمده است که هر کس که منم من مولای او است رواه ترمذی

وَسَرَّاهُ أَحْمَدُ عَنْ أَبِي خُبَّادَةَ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ وَمَالِ بْنِ

و روایت کرد این حدیث را امام احمد از ابو خباد و از ابن عمر و مرویست گفت ابن عمر برادر

تاریخ علی و اصحاب

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَصْحَابِهِ كَجَاءَ عَلِيٌّ نَدَّمَهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میان یاران خود و میان ہر دوسرے عقیدت و دوست

عِيَانًا فَقَالَ أَخِيْتُ بَيْنَ أَصْحَابِكَ وَلَمْ تَقِمْ بَيْنِي وَبَيْنَ

اشک میریز رہا و چشم او پس گفت علی برادر داد میان یاران خود و برادر کے نزدیک میان من و میان

أَخِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتَ أَخِي

بہوچ کے پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم تو برادر منے

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ النَّسَائِيِّ قَالَ

در دنیا و آخرت رواہ الترمذی و روایت است از انس کہ گفتم

كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَيْرٌ فَقَالَ اللَّهُمَّ

انس بود نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پسندہ در روایتی دیگر بیان کردہ کہ

أَنْتِنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ يَا كَلُّمِي هَذَا الطَّيْرُ فَجَاءَهُ

بہا نزدیک من دوست دہشت شدہ ترین خلق نسبت تو کہ بخورد با من این طیر را پس آمد

عَلِيٌّ فَأَكَلَ مَعَهُ رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ قَتَادَةَ قَالَ

علی آمدت را پس خورد آنوقت با علی نظر رواہ الترمذی و از علی تمغیہ روایت است کہ گفتم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا دَارُ الْحَيْمَةِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم من مراے حکمت ام و علی در او

رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَجَابِرٌ قَالَ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و مشہور نامہ مدنیہ العلوم علی ہا تھا رواہ ترمذی و روایت است از جابر کہ گفتم جابر کہ نماز آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاتَّخَذَهُ فَقَالَ النَّاسُ لَقَدْ

علیہ وسلم علی را در غزوہ طائف پس راز گفتم باوے پس گفتند مردم ہر آئینہ

كُلَّ أُمَّةٍ مَعَهُ ابْنُ عَمِيهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در از شد راز ہمیں ہی با ہر قوم خود پس گفتم آنحضرت صلی اللہ علیہ

تاریخ حضرت صادق

وَسَلَّمَ مَا أَنْجَبْتُهُ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَنْجَاهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

روایتی

وسلم من راز کھفتہ ام باوی از پیش خود لیکن خداے تعالیٰ راز کھفتہ است باو یعنی امر کرده است مرا بر کھفت

أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ

وروايت است از ابی سعید خدری کہ گفت ابو سعید کہ فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم مرے را

يَا عَلِيُّ لَا يَجِلُّ لِأَحَدٍ يُحِبُّ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ غَيْرِي وَغَيْرِكَ

ای علیؑ روایت ہے کہ ابی سعید کے کہ جب گذر دو درین مسجد

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمُنِيرِ فَقُلْتُ لِضَرَّارِ بْنِ صَرْدٍ مَا مَعْنَى هَذَا

گفت علی بن منیر کہ میں نے کہتم میں ضرار بن صرد کہ چسیت معنی این حدیث

قَالَ لِأَجْلِ أَحَدٍ يَسْتَطِرُّهُ جُنَا غَيْرِي وَغَيْرِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

گفت ضرار حلال نیست کسی کے کہ راہ سازد او را در حالت جنب جز من جز تو رواہ الترمذی

وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وروايت است از ام عطیہ انصاریہ کہ گفت ام عطیہ فرستاد آنحضرت صلے اللہ علیہ

وَسَدَّ جَسَدًا فِيهِمْ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَتْ فَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وسلم شکر برادر ایشان علیؑ کہ گفت ام عطیہ پس شنیدم آنحضرت صلے اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ افْتَمُّ يَدَيْهِ يَقُولُ اللَّهُمَّ لَا تُمَتِّنِي حَتَّى

علیہ وسلم علیؑ آنکہ آنحضرت بردارندہ بود ہر دو ہت خود را بد عامیلت خداوند امیرن مراد

تُرْتَبِنِي عَلَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

بنامے مرا علیؑ راد لانت دار در محبت آنحضرت اور روایت برد از ترمذی و از ام سلمہ کہ از زوا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِبُّ عَلِيًّا مَنَافِقٌ

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم دوست ندارد علیؑ را کہ منافق است

وَلَا يَبْغِضُهُ مَنَافِقٌ مِمَّنْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَمْرُو قَالَتْ

و دشمن ندارد او را ہر مومن است رواہ احمد و الترمذی و ہم از ام سلمہ روایت است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ سَبَّنِي

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه دشنام دهد علی را پس تحقیق شنایم

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَلِيٍّ ذُرِّيٍّ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مر از جهت آنکه لازم می آید از سب سب من و از احمد روایت است از علی گفت علی از فرزند آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَبِكَ مِثْلُ مَنْ عَسَى أَنْ يَبْغِضَهُ الْيَهُودُ حَتَّى يَبْهَتُوا

و سلم در تو شبیه است از عیسای پیغمبر دشمن داشتند او را یهود تا آنکه دروغ بگویند

أُمَّهُ وَأَحَبُّهُ النَّصَارَى حَتَّى أَنْزَلُوهُ بِالْمَنْزِلَةِ الَّتِي كَانَتْ

مادر او را دوست داشتند او را نصاری تا آنکه فرود آوردند او را بمنزله ای که ثابت نیست که او را

لَهُ ثُمَّ قَالَ يَهْلِكُ فِي رَجُلَانِ مُحِبٌّ مُفْرَطٌ يُفْرِطُنِي بِمَا لَيْسَ

یا ابن اسم گفتند این گرفت علم تفریط پاک میشوند در من از جهت من دو مرد که دوست دار از حد در گذرند

فِي وَمُبْغِضٌ يَحِبُّهُ شَيْنَانِي عَلَى أَنْ يَبْهَتَنِي رَوَاهُ أَحْمَدُ

میکند در این چیزیکه نیست در من دیگر دشمن که باعث میشود او را عداوت من بر آنکه بهتان میکند من را و احمد

وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْوَمٍ رَضِيَ اللَّهُ

و ابن عازب و زید بن ارم روایت میکنند که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا نَزَلَ بَعْدَ حُرْمَةِ أَخَذَ بِيَدِي عَلِيٌّ فَنَقَلَ

صلی الله علیه وسلم چون فرود آمد در وقت رجوع از حجة الوداع بوضع که نام آن غدیر خم است

السُّتْرَ تَعْلَمُونَ أَنِّي أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَقَالُوا بَلَى قَالَ

آیا نمیدانید که من اولی و اقربم بهر مومن از نفس شان

السُّتْرَ تَعْلَمُونَ أَنِّي أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَقَالُوا بَلَى قَالَ

آیا نمیدانید که من اولی و اقربم بهر مومن از نفس شما که فرمود گفتند آری پس فرمود

اللَّهُمَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْكَ مَوَلاهُ اللَّهُمَّ وَالْمَرْوَاةُ

خداوند کسیکه من مولای او باشم علی نیز مولای او است خداوند خدای او است و از کسی که دوست از علی

آنحضرت دست راست را بر سر من نهادند

و دشمن دار کسے راکہ دشمن دارد علی را پس ملاقات کرد علی عمر بعد از آن پس گفت عمر علی را گویا

وَعَادَ مِنْ عَادَاهُ فَلَقِيَهُ عُمَرُ بَعْدَ ذَلِكَ فَقَالَ لَهُ هَيْبًا يَا ابْنَ

و دشمن دار کسے راکہ دشمن دارد علی را پس ملاقات کرد علی عمر بعد از آن پس گفت عمر علی را گویا

أَبِي كَمَا لَيْبٍ صَبَحْتَ وَأَمْسَيْتَ مَوْلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ سَرَّوَاهُ

ابے طالب صبح کردی و شام کردی و گشتی مولی هر مومن مرد و زن رواه

أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

احمد و از ابن عباس روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَمَرَ سَيِّدَ الْأَبْوَابِ الْأَبَا بِلَالًا عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ يَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

امر کرد به سبن در با مگر در علی مرتضی روایه الترمذی و از علی مرتضی روایت است

عَلِيٍّ إِذْ قَالَ كَأَنْتَ لِي مَنزِلَةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

که گفت علی بود مرا قدری و مرتبتی و قربی نزد آنحضرت صلی الله علیه و سلم

لَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ مِنَ الْخَلَائِقِ أَنْ يَأْتِيَ بِأَعْلَى سَعْيٍ فَأَقُولُ السَّلَامُ

که نبود در هیچ یکی را از خلائق مے آدم من آنحضرت را پیش از من پس میگفتم السلام

عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ فَإِنْ تَحَنَّنَ انصَرَفْتُ إِلَى أَهْلِي وَالْأَدْرَخْتُ

علیک یا نبی الله پس اگر نهنجه میکرد آنحضرت باز میگفتم بسبب اهل خود و اگر تخم نمیکرد

عَلَيْهِ سَرَّوَاهُ النِّسَائِيُّ وَعَنْهُ قَالَ كُنْتُ شَاكِيًا فَمَرَّبِي

روایه نسائی و هم از علی روایت است گفت بودم من بیمار پس گذشت

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي كَأَنَّ

من پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم و من میگفتم بجهت شدت مرض خداوند اگر هست

أَجَلِي قَدْ حَضَرَ فَأَرْحَمِي وَإِنْ كَانَ مُتَأَخِّرًا فَأَرْفَعْ زِدْ

اجل من که تحقیق حاضر شده پس آسایش ده مرا و اگر هست اجل من هنوز نارسیده پس فرج گردان

وَإِنْ كَانَ بَلَاءً فَصَبِّرْ لِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

زندگانه مرا و اگر هست این بیمار آزمایش من پس شکیبای گردان مرا پس گفت آنحضرت صلی الله علیه

و دشمن دار کسے راکہ دشمن دارد علی را پس ملاقات کرد علی عمر بعد از آن پس گفت عمر علی را گویا

وَسَلَّمَ كَيْفَ قُلْتِ فَأَعَادَ عَلَيْهِ مَا قَالَ فَضْرَبَهُ بِرَجُلِهِ وَقَالَ

و سلم چگونه گفتی آعاد کن و باز گوی پس او عاده کرد علی را آنحضرت و باز گفت آنچه گفته بودی

اللَّهُمَّ عَافِهِ أَوْ اشْفِهِ شَكَكَ السَّارِوِي قَالَ فَمَا اسْتَشْكِرْتُ وَوَجَّحِي

یا رب سزاوار برکت او ریاض مبارک می گفت آنحضرت خداوند عافیت بخش او را یا شفا ده او را شکر کرد و رو درین

بَعْدَ مَا رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ كُنْتُ قَاعِدًا عِنْدَ

بعد از آن روایه از زمیدی و از انس روایت است که گفت آنس نبودم من نشسته نزد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَغَشِيَهُ الْوَسْخُ فَلَمَّا سُرِّي

آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس پوشید آنحضرت را وحی پس چون کما فاقه یافته شد

عَنْهُ قَالَ لِي يَا أَنَسُ أَتَدْرِي مَا جَاءَ بِهِ جِبْرِئِيلُ مِنْ عِنْدِ

از آن فرمود مرا ای انس آیا میدانی که چه چیز آورد جبرئیل از

صَاحِبِ الْعَرْشِ قُلْتُ بَلَى يَا أَنَسُ مَا جَاءَكَ بِهِ جِبْرِئِيلُ مِنْ عِنْدِ

صاحب عرش که حق تعالی است گفتم فدای تو باد پدر و مادر من چه چیز آورد نزد تو جبرئیل از

صَاحِبِ الْعَرْشِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَسْرِبَ فَالْحَمْدُ لِلَّهِ مِنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي

صاحب عرش فرمود آنحضرت بدست خداوند تعالی که مرا امر کرد که سر بزنم فدای تو باد پدر و مادر من از

مَنَاقِبُ هُوَ كَلِمَاتُ الْأَرْبَعَةِ رَفِئ

مناقب هاست آنحضرت چهار یار رفی

عَلِيِّ رَفِئٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از علی مرتضی رفی آنحضرت صلی الله علیه و سلم

رَحِمَهُ اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ وَسُؤْحَنِي ابْنَتُهُ وَحَمَلَنِي إِلَى دَارِ الْحِجْرَةِ

رحمت کند خداوند تعالی ابو بکر را نکاح کرده داد مرا دختر خود را و برداشت و سوار کرد مرا بر

وَ صَيَّبَنِي فِي الْغَارِ وَأَعْتَقَ بِلَالًا مِنْ مَالِهِ رَحِمَهُ اللَّهُ عُمَرَ

و صبغت مرا در غار و آزاد کرد بلال را از مال خود رحمت کند خداوند تعالی عمر را

و از آنحضرت

و از آنحضرت

و از آنحضرت

و از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَوْحَيْتُ كَلِمَةً سَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ تکلیف واجب گردانید طلحہ بنی خود ہیست رواه الترمذی

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از جابر روایت است کہ گفت نظر کرد آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

إِلَى كَلِمَةٍ بَنِ عَبِيدِ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ

لسوی طلحہ بن عبید اللہ گفت آنحضرت کسیکہ دوست دارد کہ نظر کند لسوی مردے

يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ وَقَدْ قَضَى نَحْبَهُ فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا

کہ میرود بر زمین و حال آنکہ تحقیق مردہ است پس باید کہ نظر کند لسوی طلحہ

وَنِي رَأَيْتُ مَنْ سَرَّهَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى شَهِيدٍ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ

و در روایتی آمدہ کہ یک شاد میگرداند او را کہ نظر کند لسوی شهید کہ میرود بر زمین

فَلْيَنْظُرْ إِلَى كَلِمَةٍ بَنِ عَبِيدِ اللَّهِ سَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

پس باید کہ نظر کند لسوی طلحہ بن عبید اللہ روایت کرد از ترمذی و از

عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ أُذُنِي مِنْ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مرقی علی رضی روایت است کہ گفت شنید گوش من از زبان آنحضرت صلے اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَقُولُ كَلِمَةً وَالرَّبُّ يَجَارِي فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و سلم کہ تکلیف طلحہ و زبیر دو همسایہ من است در بهشت رواه الترمذی

مَنْ قَبِ الرُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

منقبتہای زبیر بن عوام رضی اللہ عنہ

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت جابر رضی کہ فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

مَنْ يَأْتِنِي جَابِرُ الْقَوْمِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ قَالَ الرُّبَيْرُ أَنَا فَقَالَ

و روز غزوة احزاب کسبت کہ یاردم اختر قوم کہ قریش یابود قرظیہ و نبی النظر جمع شدہ بجنگ آمدہ بود

و روز غزوة احزاب کسبت کہ یاردم اختر قوم کہ قریش یابود قرظیہ و نبی النظر جمع شدہ بجنگ آمدہ بود

السَّبِيحُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا وَحَوَارِيَّهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدرستی هر پیغمبر را حواری است و حواریان

الْتَّابِينَ مَتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ التَّابِئِينَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

زبیر است متفق علیہ و از زبیر بن العوام روایت است که گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَأْتِي بِنَبِيٍّ قَرِيْبَةً فَيَأْتِيَنِي بِخَبْرِهِمْ

صلی اللہ علیہ وسلم کیست که بیاید نزد من و خبر ایشان را بیاورد مرا خبر ایشان

فَأَنْطَلَقْتُ فَلَمَّا رَجَعْتُ جَمَعْتُ لِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس روان شدم من تا بیارم خبر ایشان پس هنگامیکه خبر گرفته برگشتم جمع کردیم و جمع

وَسَلَّمَ أَبُوهُ فَقَالَ فَكَلَّمَ أَبِي وَأُمِّي مَتَّفِقٌ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ

و سلم پدر و مادر خود را پس گفت آنحضرت فدای آن مادر پدر و آن پدر و آن مادر

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أُمُّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

عبد الرحمن بن عوف رضی اللہ عنہ روایت است از ام سلمه رضی اللہ عنہا گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا رَوَاحِيَهُ

شنیدم من آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم که میگفت مر زمان خود را

إِنَّ الدِّينَ يَمُتُّ عَمَلِكُمْ بَعْدِي هُوَ الصَّادِقُ الْبَاسِرُ اللَّهُمَّ

بدرستی آن دین که بعد شما کفایت خود و نشتر کند بر شما بعد از من اوست صادق باخبر خداوند

أَسْقَى عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ مِنْ سَكْسَبِيلِ الْجَنَّةِ رَأَى أَهْلَ

بنو شام عبد الرحمن بن عوف را از چشمه بهشت رواه احمد

وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَوْصَى

و روایت است از ابو سلمه رضی اللہ عنہ که عبد الرحمن بن عوف رضی اللہ عنہ وصی کرد

بِحَدِيثَةٍ لَأُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ بِيَعْتِ بِأَرْبَعِ مِائَةِ أَلْفٍ رَوَاهُ

یک داستان مراحمات المؤمنین را که فروخته شد چهار صد هزار رواه

حواری یعنی مخلص
اصطلاح حواریان
بنی باقی از نبی است
حواریان کسی است
از آن امامان است
و نصارت می خوانند
اشهر المصالحات

الترمذی منقبتہ ابی اسحق سعد بن ابی وقاص

وَقَاصُ بْنُ مَالِكٍ

ذُهِبٌ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ أَبُوَيْهِ إِلاَّ لِسَعْدِ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ يَا سَعْدُ ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ قَالَ لَوْ كُنْتُ

الْعَرَبَ رَمَى لِسَبِّهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ أَن رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ أُحُدٍ أَلَمْ يَجْمَعْ أَبُوَيْهِ إِلاَّ لِسَعْدِ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ يَا سَعْدُ ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ أَن رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ أُحُدٍ أَلَمْ يَجْمَعْ أَبُوَيْهِ إِلاَّ لِسَعْدِ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ يَا سَعْدُ ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

دَعْوَتُهُ سَأَوَاهُ فِي تَرْجُمَةِ السَّنَةِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ أُحُدٍ أَلَمْ يَجْمَعْ أَبُوَيْهِ إِلاَّ لِسَعْدِ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ يَا سَعْدُ ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لِي إِذَا دَعَوْتُهُ سَأَوَاهُ فِي تَرْجُمَةِ السَّنَةِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ أُحُدٍ أَلَمْ يَجْمَعْ أَبُوَيْهِ إِلاَّ لِسَعْدِ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ يَا سَعْدُ ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لِي إِذَا دَعَوْتُهُ سَأَوَاهُ فِي تَرْجُمَةِ السَّنَةِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ أُحُدٍ أَلَمْ يَجْمَعْ أَبُوَيْهِ إِلاَّ لِسَعْدِ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ يَا سَعْدُ ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

وَقَاصُ بْنُ مَالِكٍ

ذُهِبٌ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ أَبُوَيْهِ إِلاَّ لِسَعْدِ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ يَا سَعْدُ ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

دَعَاكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ قَتَيْبِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ قَالَ

دعا کند تاراواه الترمذی و از قتیب بن ابی حازم تابع روایت

سَمِعْتُ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ يَقُولُ إِنِّي كَأَوْلُ رُؤَسَاءِ

شنیدم سعد بن ابی وقاص را که میگفت بدترستی من نخستین مردان امیران

رَأْسِي لِسَبْعَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَرَأَيْتُنَا نَخْرُوجُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

که تیر انداخت در راه خدا و میدانم من خود را در دیگر اصحاب پیغمبر را که جنگ میکرد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَبِذَ مَا رَا خَرُوشَ مَكَرَدَانِ سَمِعْتُ وَنَبِذَ مَا رَا خَرُوشَ مَكَرَدَانِ

در همراهی آنحضرت صلی الله علیه وسلم و نبذ ما را خورش مگردان سمر و نبذ ما را طعام مگردان

السَّمْرِ وَإِنْ كَانَ أَحَدٌ بِالْبَيْضِ كَمَا تَضَعُ الشَّاةُ مَالَهَا خَالِدًا

سمر که درخت مشهورست و تحقیق بود یکی از ما که در بیاضی بیاضی بیاضی بیاضی بیاضی

ثُمَّ أَصْبَحَتْ بَنُو آسَدٍ تَعْرَارٌ نِيَّ عَلَى الْأَسْلَافِ لَقَدْ خَبِثَتْ

و امیران بنی هاشم خشک است بنو اسد که تو بیخ میگردند و تعلیم میدهند در احکام اسلام آنست تحقیق

إِذَا وَضِلَّ عَمَلٌ وَكَانُوا أَوْ شَوَاهِدَهُ إِلَى عَمْرٍو قَالُوا لَا يَحْسِبُ

و زمانه از عمل شد عمل من یعنی بر گاه نازد دست نمی خوانم و بودند بنو اسد که

يُصَلِّي مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ مِنْ قَبْلِ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرٍو

و کسی نماز متفق علیه من قبل سعید بن زید بن عمرو

بْنِ لَيْلٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرٍو بِنِ لَيْلٍ

بن لیل از سعید بن زید بن عمرو بن لیل بن عمرو روایت

قَالَ أَشْهَدُ بِاللَّيْثَةِ أُمَّةً فِي الْجَنَّةِ وَكَوْ شَهَدَتْ

که می گفت گواهی میدهم من بر آن در ایشان در آیند در بهشت و اگر ای همین

عَلَى الْعَاشِرِ أَنْتُمْ قَدِيمٌ وَكَيْفَ ذَلِكَ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

بر عاشر رسیده و شد چه حال دارد این گواهی بدلیل ای می گفت بودیم ما

عنه جلد شانزدهم
مشابه بود با بیاضی

در خانه است در آن گفته را اول

بنو اسد از زمین و گفتند که شکستند

بجواب

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **عَجْرَاءَ فَقَالَ اثْبُتْ حِرَاءَ فَإِنَّهُ لَيْسَ**

صلی اللہ علیہ وسلم بیکوہ حیرا پس گفت آنحضرت وقتیکہ عجبید کوہ چاکر بنی اسرائیل

عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ أَوْ صِدِّيقٍ أَوْ شَهِيدٍ قَبِيلٍ وَبِهِمْ قَالُ

بر تو مر پیغمبر یا صدیق یا شہید **عَجْرَاءَ** یا عجبید **عَجْرَاءَ** کرام کسان بود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَدْبَلُوا وَعَثَنُ

سعد کہ آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم و ابو سعید و عثمان

وَعَائِشَةُ وَطَلْحَةُ وَالشَّرِيفُ وَسَعْدٌ وَعَدُوٌّ السَّخْمِيُّ بْنُ عَوْفٍ

و علی و طلحہ و زبیر و سعد و عبد الرحمن بن عوف

تَبَيَّنَ مَنْ عَاشِرٌ قَالَ أَنَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قِبَلِ

گفته شد و رسید و شنید پس کہ ام کس بود و هم نشان گفت من بودم و هم نشان و او ترمذی

أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْبِنِ الْجَرَّاحِ رَضِيَ عَنْ

ابن عبد اللہ بن عامر بن جراح رضی عنہ

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ

ابن ہریرہ کہ فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

أُمَّةٍ آمِنٌ وَآمِنٌ هَذِهِ أُمَّةُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجَرَّاحِ

امت را امانی ملد است کہ در حقوق خدا و خلق نجیانتی کند و امین این امت ابو عبد اللہ بن

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ و روایت است از ابو ہریرہ رضی عنہ کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِعْمَ الرَّجُلُ أَبُو بَكْرٍ نِعْمَ الرَّجُلُ هُمُ

صلی اللہ علیہ وسلم چه خوش مرد است ابو بکر و خوب مرد است عمر

نِعْمَ الرَّجُلُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجَرَّاحِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

چه خوب مرد است ابو عبد اللہ بن جراح روایت کرده است اینچنینی ترمذی

وہ جراح بنی اسرائیل
وہ جراح بنی اسرائیل

جراح بنی اسرائیل

بَابُ مَنَاقِبِ الْعَشْرَةِ رَضِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ

این باب ست در منقبتهای عشره مشرکه رخصت روایت است از ابی هریره رضی عنه

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَاجِزًا هُجْرًا

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود عجزی و سلم بود

وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُمَانُ وَعَائِشَةُ وَكَلْبَةُ وَالرَّبِيعُ فَتَحْتَمَلُ الصَّخْرَةَ

آنحضرت بود و ابو بکر و عمر و عثمان و عایشه و سلمه و زبیر پس جنبید سنگ

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِهْدَأْ فَمَا عَلَيْكَ

پس گفت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم ای ایمن باش من جنبیدم نیست

الْأَنْبِيَاءُ أَوْ صِدِّيقٍ أَوْ شَهِيدٍ وَزَادَ بَعْضُهُمْ وَسَعْدُ بْنُ

بر تو مگر پیغمبر یا صدیق یا شهید که عبارت است از علی و عثمان و زبیر که هر شهید شده اند و زاده

أَبِي وَقَاصٍ وَآخِرُ يَذْكُرُ عَلِيًّا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

بن ابی وقاص و ذکر کرده این بعضی علی را رواه مسلم و از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الرحمن بن عوف مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَعَائِشَةُ

فرمود که ابو بکر می در آید در جنت و عمر می آید در بهشت و عثمان در بهشت و عایشه

فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُهُ الْبَيْرُ وَالْحَنَّةُ وَالْبَيْرُ فِي الْجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ

در بهشت است و سلمه در بهشت است و زبیر در بهشت است و عبد الرحمن

فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَاصٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ

در بهشت است و سعد بن ابی وقاص در بهشت است و سعید بن زبیر

فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

در بهشت است و ابو عبیده ابن الحارث در بهشت است روایت کرده از ترمذی

و این باب ست در منقبتهای عشره مشرکه رخصت روایت است از ابی هریره رضی عنه

کلمه
این کلمات در دعوت شهرت
و این کلمات از این ده کس
بشارت جنت است
که در بشارت ایشان
یکدیگر واقع شده
و این بشارت مخصوص
ایشان نیست

وَرَوَاهُ ابْنُ جَبْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ كَيْدٍ مَنِ قَبْلِ الْفَضْلِ

در روایت کرده ابن ماجه از سعید بن زید منقبتهای ابا الفضل

عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الْعَبَّاسُ

عنه عن عبد المطلب عليه وسلم وان عباس

بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن عبد المطلب است روایت است از عبد المطلب بن ربیع

عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن ماجه از سعید بن زید که عباس در ادب آن حضرت صلی الله علیه وسلم

مُغْضِبًا وَأَنَا عِنْدَهُ فَقَالَ مَا أَعْضَبَكَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

در حالت غضب من نزد آن حضرت بودم پس گفت آن حضرت خطاب به عباس کرده چه چیز غضب

مَا لَمْ أَكُنْ أَتِي إِذَا تَلَقَّوْا بِلَيْسَ تَلَقَّوْا بِوَجْهٍ لَا يَبْتَسِرُ

چه حال است ما را در قریش را وقتی که ملاقات کنند قریش میان خود ملاقات کنند بر رویهای ترو تازه

وَإِذَا التَّقْوَانَا لَقُونَا يُغَيِّرُ ذَلِكَ فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و چون ما را آیند ما را که نمی آیم ملاقات میکنند ما را بغير آن صفت پس در غضب بدیغیر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى احْمَرَّتْ وَجْهَهُ ثُمَّ قَالَ وَالَّذِي بِيَدِي بَيْدَةٌ

علیه وسلم تا آنکه سرخ گشت روی آن حضرت بستر گفت آن حضرت بجهت سوگند

لَا يَدْخُلُ قَلْبِي إِلَّا بِإِيمَانٍ حَتَّى يُحِبَّكُمْ اللَّهُ وَلِرَسُولِهِ

در تپید در سینه من مگر با ایمان تا آنکه دوست دارد شما را برای محبت خدا

قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَدَّى حُرْمَةَ قَدَانِي فَإِنَّمَا عَمَلُهُ جَلِيلٌ

بیت نزد آن حضرت آگاه باشد ای مردم کسی که در این زمین حرم مرا از آن نیست عم مردم

صَنِئْتُ إِلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَيْدَانَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

من بدو است روایت است از سعید بن زید و ابان بن عباس روایت است

در روایت کرده ابن ماجه از سعید بن زید منقبتهای ابا الفضل

در تپید در سینه من مگر با ایمان تا آنکه دوست دارد شما را برای محبت خدا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَبَّاسُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم عباس از من است و من از عباس

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

کتابت است از اتحاد و یکجا نگری و محبت راه ترمذی هم از ابن عباس روایت است گفت مودت آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ غَدَاةَ الْأَثْنَيْنِ وَتَرَكَ

علیه وسلم عباس را وقتی که باشد بابدار روز دوشنبه بیات

وَوَلَدِكَ حَتَّىٰ آذُكَ بِمَا كُنْتَ تَسْتَفْعَلُكَ اللَّهُ بِهِ

و اولاد تو تا آنکه دعا نمیشمارد بدعا سئیه خود کند در اولاد تو چنانچه

وَوَلَدِكَ غَدَاةَ غَدَاةٍ مَعَهُ وَالْبَسَاءُ كِسَاءٌ لَا تَقْرَأُ

و اولاد تو ایس بابداد کرد عباس بد نزد آنحضرت و آمدیم با همراه و دوشانید آنحضرت بار

الْوُجُوهَ اغْفِرْ لِلْعَبَّاسِ وَوَلَدِهِ مَغْفِرَةً ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً

خداوند بیامز عباس و اولاد او را آمرزشی آشکارا و پنهانی

لَا تُقَادِرُ ذُنُوبَ اللَّهِ حَفْظُهُ فِي وَدَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

که زشتی که نگذارد بیج گناه خداوند نگاهدار او را در اولاد او رواه ترمذی

وَرَوَاهُ ابْنُ أَبِي عَرِينَةَ وَاجْعَلْ الْخِلَافَةَ بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ مَنَاقِبُ

و زیاد کرده است از ابن عرینه روایت است در روایت خود کرد ان بادشاهی را و منک

بِعَمْرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أَبِيهِ رَوَاهُ ابْنُ أَبِي

جعفر بن ابی طالب روایت است از پدر عم و روایت است کرده بود

إِذَا سَلَّمَ عَلَىٰ ابْنِ جَعْفَرٍ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ زَيْ

چون سلام میکرد بر عبد السلام بن جعفر بن ابی طالب میبایست سلام میکرد بر خداوند

لَمْ يَكُنْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي رَجْرَجَةَ قَالَ

و در باز و ذوالحجین لقب جعفر طیار است روایت است و کهنه بخاری و روایت است از ابی رجزه گفت

در اولاد تو ایس بابداد کرد عباس بد نزد آنحضرت و آمدیم با همراه و دوشانید آنحضرت بار

یعنی از من و از اولاد او
و منک است کن جان او را
و بیاید از اولاد او
و بیاید از اولاد او
و بیاید از اولاد او
و بیاید از اولاد او

كَانَ جَعْفَرٌ يُحِبُّ الْمَسَاكِينَ وَيَجْلِسُ إِلَيْهِمْ وَيُحَدِّثُهُمْ

بود جعفر بن ابی طالب دوست میباشد مسکینان را و می نشست و می کرد با ایشان سخن

وَيُحَدِّثُ تَوَاتُوهَ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ایشان اورا پس بود پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم

يَكْتُمُهُ بِأَبِي الْمَسَاكِينِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ

کنیت میکرد جعفر ابی المساکین یعنی پدر مسکینان مراد از ایشان پدر ترمذی است و او ترمذی است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ جَعْفَرًا

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم دیدم جعفر را

يَطِيرُ فِي الْجَنَّةِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَكَانَ

کر می پروید در بهشت با فرشتگان رواه ترمذی است و او ترمذی است

الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

از براء بن عازب روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَشْبَهَتْ خَلْقِي وَخَلْقِي وَفِي الْحَدِيثِ

مر جعفر بن ابی طالب را که مشابه خلق تو ظاهر پیدایش از او روایت مراد در حدیث

قِصَّةٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ أَبِي مَنَاقِبِ أَبِي عَمْرٍو

قصه طویل است رواه ترمذی است منقبتهای ابی محمد

رَأَى الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَالْحُسَيْنَ

حسن بن علی بن ابی طالب را و حسین

بْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ

بن علی بن ابی طالب روایت کرد از اسامه بن زید

قَالَ طَرَفْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ أَكَلَتْهُ

مروست که گفتم اسامه آدم در شب آنحضرت صلی الله علیه وسلم را در یک شب

از وی روایت کرد آنحضرت

فِي بَعْضِ الْجَنَّةِ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ

از جهت بعضی جاخیزه که داشتیم بیرون آمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم و حال آنکه

واجب بود

مُسْتَتَلًا عَلَى شَيْءٍ لَا أَدْرِي مَا هُوَ فَلَمَّا فَرَغَتْ مِنْ حَاجَتِي

دی قرار گیرنده است بر چیزی که در نمی یابم من که چه چیز است آن چیز لیکن بر در ختم من

قُلْتُ هَذَا الَّذِي أَنْتَ مُسْتَتَلٌ عَلَيْهِ فَكَشَفَهُ فَإِذَا الْحَسَنُ

گفتم چیست این چیزی که تو در گیرنده است مرا آنرا پس بکشاد و بر بند کرد آنرا پس نگاه حسن

وَالْحُسَيْنُ عَلَى وَرَأْسَيْهِ فَقَالَ هَذَا ابْنُ أَبِي بَنِي

وحسین بر سر دو باله را نهایی او بند پس گفت آنحضرت این بر دو پس این من اند و پس آنحضرت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُمَا سِرًّا وَاه

خداوند بدرستی من دوست میدارم این بر دو را پس دوست دار تو این بر دو را و دوست دار کسی

الْتَرْمِذِيُّ وَ... قَالَتْ دَخَلْتُ عِنْدَ أُمِّ سَلَمَةَ

ترمذی و از سلمه زوجه ابورافع روایت است گفت در آنجا که ام سلمه

وَهِيَ تَبْرَأُ فَقُلْتُ مَا يُبْكِيكِ قَالَتْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

و حال آنکه او میگریه پس گفتم چه میگریه که این را ترا چه سبب میگریه گفت ام سلمه دیدم پیغمبر را صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَغِيثُ فِي الْمَنَامِ وَعَلَى رَأْسِهِ وَحَيْثُ التُّرابُ

علیه وسلم یعنی در خواب و حال آنکه بر سر در پیش مبارک و خاک است

نَقَلَتْ مَالِكٌ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ شَمُّ نَبِيِّ قَتْلِ الْحُسَيْنِ

پس نقل کرده است امی رضا خا آلوده شده گفت حاضر شدیم نقل حسین را

إِنْفَارًا وَاهِ التُّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ

الکون رواه سلمه از سلمه روایت است که گفت پرسیده شد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ أَهْلِ بَيْتِكَ أَحَبُّ إِلَيْكَ

صلی الله علیه وسلم که کدام یکی از اهل بیت تو محبوب تر است پسوی

که دوست دارد این بر دو را رواه

قال الحسن والحسين وكان يقول لفاطمة ادعني لي

فرمود امام حسن و حسین و بود آنحضرت که میگفت مرا فاطمه را بخوان بطلب

ابنای فاطمه و ایضا و رواه الترمذی و عن

برای من بر دو نویسه از پیش می بویید هر دو را و چسباند خود هر دو را آنحضرت رواه ترمذی روایت

ابن کثیر قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يحطبا

از بریده گفتن بریده که بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم که خطبه میخواند

اذ جاء الحسن والحسين وعليهما قميصان احمران

ما را تا گاه آمدند حسن و حسین و بود برایشان پیر زمین سرخ

و قميصان و يعثران فنزل رسول الله صلى الله عليه وسلم

و راه میرفتند هر دو می لغزیدند و می افتادند بر زمین چنانکه روشن اطفال بسیارند پس فرمود

من المذنبين لهما ووضعهما بين يديه ثم قال صدق

از منتر پس برداشت آنحضرت هر دو را و نهاد هر دو را در پیش خود و دست گرفت آنحضرت دست

الله انما امم الكرم و اولادكم فنتنة نظرت الى الهدى

خدا بیغالی نیست اموال شما و اولاد شما گرفت و مجمل آزمائش نگاه کردم بسوای

الصديقين يمشيان و يعثران فلما اصبر حتى قطعت

هر دو خرد که راه میروند و می لغزیدند پس صبر نتوانستم کرد تا آنکه بریدم

صدیقین و رواه الترمذی و ابوداؤد و السنن

سخن خود را که در این حدیث است میگویم و بر دستم ایشان از جهت تاثیر رحمت که در قلب می نهد

و عن يعقوب بن مرة قال قال رسول الله صلى الله

و از یعقوب بن مره روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عليه وسلم حسين مني ذاك من حسين احب الله

علیه و سلم حسین از من است و من از حسین دوست دارد خدا بیغالی

آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مَنْ تَقِيَّ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي تَبَكْرَةَ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

مَنْ تَقِيَّ عَلَيْهِ قَائِلًا بِكُرَّةٍ صَحَابَةُ مَرُّوا بِهَا كُنْتُ دَرِيءًا مَخْفِيًا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمُنَابِرَةِ وَالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ إِلَى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى مِنْهُرًا وَحَسَنًا بَنِي عَلِيٍّ

جَنِبِهِ وَهُوَ يَقْبَلُ عَلَى النَّاسِ مَرَّةً وَعَلَيْهِ أُخْرَى وَيَقُولُ

پہلو سے آنحضرت بود و حال کلام حضرت روحی آورد بر مردم یک بار در حسن بن علی بار دیگر و کیفیت

إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَكَعَلَّ اللَّهُ أَنْ يُصَلِّيَ بِهِ بَيْنَ فِتْنَتَيْنِ

آنحضرت بدرستی این پسر من سید یعنی فلان است بر قوم خود و ائمه است که خدا صلح دهد و بگو میان و جماعت

عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ

بزرگ از مسلمانان رواه البخاری و روایت است از انس بن

قَالَ لَمْ يَكُنْ أَحَدًا أَشْبَهَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت انس بن بود هیچ کی مانند تر با آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَقَالَ فِي الْحَسَنِ أَيْضًا كَانَ أَشْبَهُهُمْ

از حسن بن علی و گفت انس در امام حسین نیز بود مشابه ترین مردم

بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

بہ پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم رواه البخاری و از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نَعْمٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ

عبد الرحمن بن نعم بن نعم نون و سکون میں تابعی زاہد گفت شنیدم من عبد الله بن عمر

وَسَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ الْمَخْرَمِ قَالَ شُعْبَةُ أَحْسَبُهُ يَقْتُلُ الْأَنْبَاءَ

و حال آنکه سوال کرده بود او را یعنی از اهل عراق از عمر بن عبد الرحمن بن عمر

قَالَ أَهْلُ كَيْبَتِ كَيْبِ الْوَبِيِّ عَنِ الدَّيَّانِ قَدِ قَتَلَ ابْنَ

صلوات الله علیه آن کیست کبیت ابن و از اهل عراق می پرسند در آنجا

بِئْت رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُمَا رَجَائِي مِنَ الدُّنْيَا رَوَاهُ النَّجَّارُ

وَعَنْ مَائِنِ الصُّدُرِ إِلَى الرَّاسِ وَابْنِ أَشْبَهَ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ أَسْفَ مِنْ ذَلِكَ رَوَاهُ

الدِّمْدِمِيُّ وَعَنْ حُدَيْفَةَ دَخَلَ فِي

دَعَيْتِي أَيْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَصْرَعَ مَعَهُ

النَّبِيُّ وَأَسْأَلَهُ أَنْ يَسْتَغْفِرَ لِي وَكَأَنِّي تَيْتِ النَّبِيَّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

در روایت است از علامه تفسیر گفت امیرالمومنین علی حسن مانند است

در روایت است از علامه تفسیر گفت امیرالمومنین علی حسن مانند است

این حدیث است که فرموده است حاجت تو در میگویم تا بگویم نزد خدا ترا

وَلَا يَكُ أَنْ هَذَا أَمَّا لَمْ يَنْزِلِ الْأَرْضَ قَطُّ قَبْلَ هَذِهِ

در مازر ترا برشته این فرشته است که فرود نیامده است پس کسی از زمین هرگز پیش ازین

الذَّيْلَةَ اسْتَأْذَنَ رَأْيَهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَيَّ وَيُنَشِّرَ لِي بَابَ

شب و ستور سے خواست پروردگار خود را که بیاید و سلام کند بر من و خوش خبری دهد مرا باینکه

فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ أَهْلِ الْأَحْمَدِيَّةِ وَأَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ

فاطمه سیدة سیدہ و سردار زنان اہل بہشت اند و باینکہ حسن و حسین

سَيِّدَا أَشْيَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ سَرَّوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

سترین و مہتر جوانان اہل بہشت اند رواہ الترمذی و از

ابن عباسٍ مَرْقُومٌ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن عباس مرقوم است گفت بود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ حَامِلٌ أَحْسَنَ بَنِ عَلِيٍّ عَلَيَّ فَقَالَ رَجُلٌ

و سلم بردارندہ حسن بن علی بر دوش خود پس گفت مردی

نِعْمَ الْمَرْكَبُ رَاجِعًا يَا غُلَامُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

نیکی مرکب است کہ سوار شدی تو اسے کہ دو کہ پس فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِعْمَ الْمَرْكَبُ هُوَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

علیہ و سلم و نیکی سوار است وی یعنی مرکب خود نیکی است و مرکب ہم نیکی است رواہ الترمذی

عُقْبَةُ بْنُ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى أَبُو ذَرٍّ وَالْعَصْرُ شَوْ

عقبہ بن حارث روایت است نماز گذار ابو ذر و ابو ذر نماز گذار است

يَمِينِي وَمَعَهُ عَلِيٌّ فَرَأَى الْحَسَنَ يَتَلَعَّبُ مَعَ الصَّبِيَّاهِ

ابو ذر در حالیکہ راہ میرد با وی علی بود پس دید ابو ذر با حسن بازی میکند با کودکان

فَحَمَلَهُ عَلِيٌّ عَلَيَّ فَقَالَ بَابِي شَبِيهُهُ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

پس درشت ابو ذر حسن بر دوش گفت ابو ذر بطریق طبیعت سوگند میخورم دیدم خود حسن مانند است بدو غیر صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ شَيْئًا بَعَلِيَّ وَعَلَى بَيْتِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

علیہ وسلم نیست مانند من و علی بے گناہ است و روایت بخاری

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ أَرَأَيْتَ عَبْدًا لِلَّهِ مِنْ زِيَادَةِ بَرِّ اس

روایت آنس گفت ای خداوند را چه کسی از تو بپرستد که از تو بپرستد

الْحَسَنِ فَيَجْعَلُ فِي حُسْبَيْهِ فَيَجْعَلُ بَيْتَكَ وَقَالَ فِي حُسْبَيْهِ

حسین را پس گردانده شد شرفی و بختی که آن شرفی که او در بجزایه بر مبارک کرد گفت

شَيْئًا قَالَ أَسْ فَقُلْتُ وَاللَّهِ أَنَّهُ كَانَ أَشْبَهُهُمُ بِرَسُولِ

چیزی یعنی گفت بطریق انکار گفت اس پس بفرست من بخدا سوگند برستی ای بود مشابہ ترین دم پیغمبر خدا

اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ مَحْضُوبًا بِالْوَسْمَةِ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم و بود بر مبارک و می رنگ کرده شده و بوسمه که نام گیاه است

الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ التِّرْمِذِيُّ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ بَرَاءٍ

بخاری و در روایت ترمذی آمده است که گفت اس نزد بودم من نزد ابن براء

فَجِئْتُ بِرَأْسِ الْحَسَنِ فَيَجْعَلُ يَضْرِبُ بِقَضِيبٍ فِي أَنْفِهِ

پس آورده شد سر مبارک حضرت امام حسین پس گفت آن ملعون که میزند بشانم که در دست می زند

وَيَقُولُ مَا رَأَيْتُ مِثْلَ هَذَا حَسَنًا فَقُلْتُ أَمَا إِنَّهُ كَانَ

و میگوید ندیده ام مثل این در حسن پس گفتم آگاه باش برستی وی

مِنْ أَشْبِهِهُمُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَنْ

مشابہ ترین مردم به پیغمبر خدا است صلوات اللہ علیہ و سلم و روایت است از

أُمِّ الْفَضْلِ بِنْتِ حَارِثٍ أَنَّهَا دَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

ام فضل بنت حارثی و والدہ ابن عباس کردی در آمد بر پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي سَأَلْتُ

صلی اللہ علیہ وسلم پس گفت یا رسول اللہ من پرسیدم

حُكْمًا مُنْكَرًا لِلْمَلِئَةِ قَالَ وَمَا هُوَ قَالَتْ إِنَّهُ سَيُكْفَرُ

خواجه بدنا شناسا المشب گفت آنحضرت چه صیفت آن خواب گفتند امیر مستوفی آن خواب را

قَالَ وَمَا هُوَ قَالَتْ رَأَيْتُ نَقِطَةً مِنْ جَسَدِكَ

فرمود صیفت آن خواب را ای پاره از بدن تو برده شده است

تُطِعَتْ وَوَضِعَتْ فِي حَجْرِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و نهاده شده است در کنار من پس فرمود آنحضرت صلے الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ حَيًّا تَلِدُ فَإِنَّ سَنَاءَ اللَّهِ

علیه و سلیم دیدی تو ای ام فضل خواب نه بد میزاید فاطمه خواسته است خدا

غَلَامًا تَكُونُ فِي حَجْرِي فَوَلَدَتْ فَاطِمَةَ الْحَسْبِ

پسر یا که می باشد آن در کنار من زاید فاطمه زهرا حسین را

فَوَلَدَتْ فَاطِمَةَ الْحَسْبِ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

پس زاید آن مولود در کنار من چنانکه گفته بود پیغمبر خدا صلے الله علیه

وَسَلَّمَ فَدَخَلَتْ يَوْمًا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم پس در آدم روزی بر پیغمبر خدا صلے الله علیه

وَسَلَّمَ فَوَضَعَتْ فِي حَجْرِي شَوْكَاتٍ مِنْهُنَّ الْبَقَاتُ

و سلم پس نهادم آن پسر را در کنار آنحضرت پست شد از من مگر پستی بجائی

فَادَا عَيْنَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَهْرَقَانِ

پس ناگاه هر دو چشم آنحضرت صلے الله علیه و سلم میریزند

الذُّمُّ كَقَلْبِي فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ يَا بَنِيَّ أَنْتَ وَأُمَّيْ

اشکبار از چشم من می ریزد ای پیغمبر خدا پسر مادری خدا صلے الله علیه و سلم

قَالَ آتَانِي جَابِرٌ يَا خَيْرَ بَنِيَّ فَأَخْبَرَنِي أَنَّ أُمَّتِي سَتُقْتَلُ

گفت آمد مرا جبرئیل پس خبر داد مرا بدستی که امت تو نزدیک است که کشته شود

فَقُلْتُ هَذَا قَالَ نَعَمْ وَأَتَانِي يَنْزِيَةً مِنْ رَبِّهِمْ حَمْرَاءُ وَعَنْ

پس گفتیم بطریق تعجب این لیس را گفت آنرا بنام لیس را در اوج این خاکیان موضع سرخ

ابن عباس قال رأيت النبي صلى الله عليه وسلم فيما

از ابن عباس روایت است گفت این عباس دیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم در آنچه

يرى النَّائم ذات يوم بنصف النهار اشعث أغبر ببيد

می بیند خوابنده یک روزی در نیم روز زود لیده موهای غبار آلوده است

فأمر ورأه فيهم فقلت يا بني أنت وأمي ما هذا قال

خبر است که در روی خون است پس گفتیم پدر و مادر من فدای تو باد چیست اینحال گفت

هذا دم الحسين وأصحابه من أنزل القطر من

آنحضرت این خون حسین و یاران اوست همیشه ام کرده بردارم آنرا تمام

القوم فأحصى ذلك الوقت فأجد قتل ذلك الوقت

امروز پس نگاه داشتیم من این وقت را پس می یابم که گذشته شد حسین در وقت

رأوا من النبي في ذلك لنبوة وأحمد الأخير ما جاء

روایت کرد این از حدیث زالی بیعی در دلائل النبوة در روایت نمود احمد حدیث اخیرا

في فضل فاطمة رضي الله تعالى عنها عن

در فضیلت حضرت فاطمه زهرا آمده رضی الله تعالی عنها روایت است

المسور بن مخرمة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم

از مسور بن مخرمه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قال فاطمة بضعة مني فمن أغضها أبغضني وفي رواية

فرمود که فاطمه گوشت من است پس کسیکه در چشم او را در چشمم آرد در او در چشمم

بيني ما إذا ما متفق عليه وعن

آمده است که ناخوش میگردد از ما چیزیکه غرض میگردد از او و آزار میکند ما چیزیکه آزار میدهد او را متفق علیه است

أَلَيْسَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حَسْبُكَ مِنْ نِسَاءِ

النس رزوم ووسیت که آنحضرت سید عالم علیه و سلم فرمود پس از آن زمان

العالمین مَرِيَمُ بِنْتُ حَمْرَانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ

جهانیان شناخته شده اند از این چهار زن که مریم بنت عمران و خدیجه بنت خویله و فاطمه

بِنْتُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسِيَّةُ امْرَأَةَ فِرْعَوْنَ

بنت محمد صلی الله علیه و سلم و آسیه زن فرعون اند

رَوَاهُ الزُّرْمَنِيُّ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَأَتْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه الزرندی که در روایت است از ام سلمه را که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا فَاطِمَةَ عَامَ الْفَتْحِ فَنَاجَاهَا **فَبَدَتْ**

علیه و سلم خواند فاطمه را سال فتح که پس راز گفت که بهانه ای پس بگردد

حَدَّثَهَا فَضَحِكَ فَلَمَّا تَوَفَّى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فاطمه بیست و نه سنه گفت فاطمه را پس بخندید فاطمه پس بگامیکه وفات یافت آنحضرت صلی الله علیه و سلم

سَأَلَهَا نَيْكًا لَهَا وَضَحَّكَهَا قَالَتْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ

پرسیدیم فاطمه را از گریستن او و از خنده او گفت خبر داد مرا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يَمُوتُ مُبَكِّتٌ **بِئِهِ** أَخْبَرَنِي

صلی الله علیه و سلم که در می میرد پس بگردد خبر داد مرا که آنحضرت

سَيِّدَةُ نِسَاءِ آهَ الْجَنَّةِ الْأَمْرُ يَمِينَتٌ **مِنْ** أَنْ فَضَحْتُ

بهترین زنان بهشتیان ام مریم بنت عمران پس خنده کردم

رَوَاهُ الزُّرْمَنِيُّ **وَأَنَّ** أَلَيْسَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

باین بشارت روایت کرد آنحضرت می فرماید که آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنَّ فَاطِمَةَ بَعْدِي قَدْ وَهَبَهَا لَهَا وَعَلَى فَاطِمَةَ تَوْبَتُ

و سلم آمد نزد فاطمه باغلامیکه تحقیق عنایت کرده بود آنحضرت فرمود بر فاطمه توبه بود

اِذَا قَتَعْتَ بِهِ رَأْسَهَا لَمْ يَبْلُغْ بِهِ رَجُلِيَهُ وَإِذَا عَطَّتْهُ

قصه چون می بود غنچه آن ثوب سر خود را نیز سینه ثوب هر دو پاره خاطر را چون می پوشید
رَجُلِيَهُ لَمْ يَبْلُغْ بِهِ رَأْسَهَا فَلَمَّا سَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا تَلَقَى قَالَ إِنَّهُ لَيْسَ عَلَيْكَ بَأْسٌ إِنَّهُ

علیه و سلم چیزی که میرسد از مشقت نمود بد بر شنی که نسبت بر تو مضایقه جز زمان نیست که

هُوَ أَبُوكَ وَعِلْمُكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ فِي بَابِ النَّظَرِ إِلَى

یعنی کسی که حیا میکند تو از وی بد تست و علامتست رواد ابو داود در باب نظر کردن به لبوسه

الْمَخْطُوبَةِ مَشَى بِأَبِ مَنَاقِبِ امْرِئٍ وَاجِرِ النَّبِيِّ

مخطوبه باب است در مناقب امهات المؤمنین از ذوات مطهرات حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ

سید العالمیه صلوات الله علیه و سلم از علی مرتضی رضی الله عنه روایت کردیم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ خَيْرُ نِسَاءٍ نِهَامُ مَرْيَمَ

آنحضرت را است نهم مریم و که میگفت بهترین زنان دنیا مریم

بِنْتُ عِمْرَانَ أَنْ وَخَيْرُ نِسَاءٍ خَدِجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ مُتَّفَقٌ

بنت عمران است و بهترین زنان دنیا خدیجه بنت خویلد است متفق

عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ أَبُو كَرَيْبٍ وَأَشَارَ وَبِهِمَا

علیه و در روایتی آمده گفت ابو کریب که راوی این حدیث از کعب است و اشارت کرد به

وَالْأَرْضِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أَلَى جَبْرِيدِ النَّبِيِّ

وزمین از برای میان معنی دنیا و در روایتی است از ابو هریره که گفت ابو هریره آمد جبریل آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَدَّ اللَّهُ عَنْكَ

صلوات الله علیه و سلم پس فرمود یا رسول الله صده الله عنک

و فی روایتی

وَسَيَكْفُرُ بِهِنَّ خَيْرُ مَن لَّمْ يَلِدْهُنَّ أُولَئِكَ هُم صَرَفٌ
وَسَيَكْفُرُ بِهِنَّ خَيْرُ مَن لَّمْ يَلِدْهُنَّ أُولَئِكَ هُم صَرَفٌ

و سلم این خدیجه است تحقیق با وی آورد نسبت که در وی نان خورشید است یا

طعام فاذا انتك فاقرا عليها السلام من ربها و مني

طعام است پس چون بیاید خدیجه ترا پس بخوان برو سلام از پروردگاری و از جانب من

و تبرها ببيت في الجنة من قصب لا صخب فيه ولا نصب

و فرود ده خدیجه را بجانه در بهشت از قصب در آنجا طغوانه رخ و تعب

متفق عليه و عن عائشة رضي الله عنها قالت ما عرفت عن احد

متفق عليه و روایت است از عایشه رضی الله عنها گفت عایشه که غیرت کرده ام بوی خدیجه

من نساء النبي صلى الله عليه وسلم ما عرفت عن علي بن ابي طالب

از زنان آنحضرت صلوات الله علیه و سلم آنچنانکه غیرت برده ام بر خدیجه

و ما را ايها ولكن كان يكثر ذكرها و ربما ذبح الشاة ثم

و من ندیده ام خدیجه را ولیکن بود آنحضرت که بسیار بید و یاد خدیجه او بسا که ذبح میکرد و گوشت

يقطعها اعضاء ثم يعظم في صدق خديجة و ربما

پاره میکرد گوشت را عضو عضو لیکن میفرستاد آنحضرت آنکو سفند را در زانسانید و ستان خدیجه بود

قلت له كانه لم تكن في الدنيا امرأة الا خديجة فيقول

پس بسا که میگفتم فر آنحضرت را گو یا که نبود در دنیا هیچ زنی مگر خدیجه پس میگفت آنحضرت

انها كانت و كان لي منها ولد متفق عليه من فضل

که خدیجه بود چنین چنین بطریق ابراهیم و بود مراز خدیجه اولاد متفق علیه از فضیلت

عائشة رضي الله عنها ان عائشة رضي الله عنها قالت قال لي

حضرت عایشه صدیق رضی الله عنها از ابی سلمه روایت گفت فرمود عایشه صدیق رضی الله

رسول الله صلى الله عليه وسلم يا عائشة هذا جبريل

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم ای عایشه این جبرئیل است

يَقْرَأُ السَّلَامَ قَالَتْ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ قَالَتْ كُفُوًا
خبر ابو جعفر محمد بن اسماعیل نے کہا کہ عائشہ نے جواب میں سلام کہا اور رحمت خدا کے ساتھ عائشہ نے کہا کہ

مَا لَا أَرَى مُتَّفِقًا عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي
خبر ابو جعفر نے فرمایا کہ میں نے اس شخص کو نہیں دیکھا جو اس پر متفق ہو اور عائشہ نے فرمایا کہ میں نے اس کو نہیں دیکھا جو اس پر متفق ہو

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُرْتَبِكُ فِي الْمَنَامِ ثَلَاثَ
آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا کہ میں نے خواب میں تین بار رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کی شکل دیکھی ہے

لَيَالٍ يَجِيءُ بِكَ الْمَلَكُ فِي سَرَقَةٍ مِنْ حَرِيرٍ فَقَالَ لِي هَذِهِ أَمْرَانِ
شب و صبح آوری میری صورت و مثال لاشعور سے قطعاً از جامہ ابریشمی میں گفت مرا این کیسٹ

فَكَشَفَتْ عَنِّي وَجْهَكَ اللَّهُ بِكَ فَإِنَّكَ أَنْتَ هِيَ فَقُلْتُ إِنْ بَدَأَ
میں نے برداشتہ صورت تو جامہ را پس ناگاہ تو اکنون آن صورتی کہ دیدہ بودم کیسٹ

هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يَمْضِيهِ مُتَّفِقًا عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى
خبر ابو موسیٰ نے فرمایا کہ یہ اللہ سے ہے اور متفق علیہ ہوتا ہے اور اسے اللہ سے فرمایا کہ

قَالَ مَا أَشْكَلَ عَلَيْنَا أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
گفت ابو موسیٰ نے فرمایا کہ اے صاحب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

حَدِيثٌ قَطُّ فَسَأَلْنَا عَائِشَةَ الْأَوْحَدِيَّةَ عِنْدَهَا مِنْهُ عِلْمًا
ایسے حدیث ہرگز سے پہلے نہیں دیکھی کہ اس نے کہا کہ میں نے اس سے علم نہیں دیکھا

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ مَا رَأَيْتُ
رواہ ترمذی سے اور موسیٰ بن طلحہ نے فرمایا کہ میں نے نہیں دیکھا

أَحَدًا أَفْضَلَ مِنْ عَائِشَةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ فَضْلِ
ایسے بے راغب سے ترمذی نے عائشہ سے رواہ ترمذی سے از فضیلت

صَفِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَ بَلَغَ صَفِيَّةَ أَنَّ حَفْصَةَ قَالَتْ لَهَا
حضرت صفیہ نے فرمایا کہ میں نے اس سے رواہ ترمذی سے کہ حنفیہ نے کہا کہ

بنت یهودی مکتبہ فدخل علیہا النبی ص الله علیه وسلم

دختر یهودی و یهود صغیرہ بنت یسویس برکت صفیہ پس برآمد صفیہ بنی ہاشمہ صلی اللہ علیہ وسلم

وہی تئکہ فقال ما یتلک فقالت قالت لی حفصہ ابنة ابنة

و حال آنکہ وہی میگردد پس فرمود چہ چیز می گرداند ترا پس گفت صفیہ لغت حفصہ کہ من دختر

یہودی قال فقال النبی صلی اللہ علیہ وسلم انک لابنة نبی

یہود کام پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدین معنی کہ تو ہرگزینہ دختر نبی

قرآن عمک لکبی و انک لختی کبی فیم تفرح علیک ثم قال

و بدین معنی کہ عم تو پیغمبر بود و بدین معنی تو صفیہ زیر پیغمبر و زوجہ من ہستی پس رچہ می نازد حفصہ لہذا تفرح

انقلی لہ یا حفصہ رواہ الترمذی و النسائی باب مناقب

پیر ہاشمی حفصہ خدرا و بنی اسرائیل رضا روایت بردارند و نسائی باب مناقب

اہل النبی صلی اللہ علیہ وسلم رضوان

اہل بیت نبی صلی اللہ علیہ وسلم

اللہ تعالیٰ عیہم جمعین ذلک الذی یشیر اللہ

این آن تو باست کہ فرمودہ میر خدا

عبادہ الذین امنوا و عملوا الصالحات قل لا اسئلكم علیہ

آن بندگان خود را کہ ایمان آوردند و کارهای شایستہ کردہ اند بگوئی طلب از شما علیہ

اجرا الا المودة فی القربی عن ابن عباس قال قال

قرآن بیچیز فرمودی بکنین باید کہ پیش گردید دوستی در میان خویشان از آن ابن عباس فرمود گفت فرمود

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اجبوا اللہ لما بعد وکم

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دوست دارید خدا را جہت چیزیکہ بخوش بیدار

من نعمة فاجبوا لی بحب اللہ و اجبوا اهل بیتی بحبی رواہ

از نعمت پس دوست دارید مرا از جہت دوستی خدا و دوست دارید اہل بیت مرا از جہت دوستی من

بسم اللہ الرحمن الرحیم

۱۰۰

الترمذی وعنه ابی دسرآنه قال وهو اخذ به

ترمذی نے دوا سے ذمہ روایت کر دی گفت در حالیکہ کبریاہ است در

الکعبۃ سمعت النبی صلی اللہ علیہ وسلم یقول الا ان

کعبہ را شنیدیم پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم می گفت آنحضرت آگاہ شد

مثل اهل بیتی فیکم مثل سفینة نوح من ركبها نجا ومن خلف

مثال اہل بیت من در میان شما مثال کشتی نوح است کیکہ سوار شد کشتی نوح را نجات شود کیکہ

عنها هلك رواه احمد وعنه عائشة قالت

و سوار شد آن ہلاک شد رواہ احمد روایت است از عائشہ کہ گفت

صلى الله عليه وسلم غداة وعكبه فرط مرحل من شعر

صلی اللہ علیہ وسلم در یک باہ را سے و حال آنکہ بروی گلیم بود کہ در وقتش بود از امر

اسود فجاء المحسن بن علي رضي فادخله ثم جاء الحسين رضي

سیاہ پس آمد امام حسن بن علی رضی اللہ عنہما پس در آورد آنحضرت اور پستہ آمد امام حسین رضی اللہ عنہ

فدخل معه ثم جاءت فاطمة رضي فادخلها ثم جاء علي

پس در آمد حسین با حسن فاطمہ رضی اللہ عنہا پس در آورد اور پستہ آمد علی پس در آورد اور

فادخله ثم قال انما يريد الله ليمدحكم بالتي كنتم

پستہ گفت نمی خواهد خدا تم را مدح کند بابت آن چیز کہ شما بدان را

اهل البيت ويظهركم تطهيرا رواه مسلم وعنه

اہل بیت و پاک گرداند شما را پاک کردن رواہ مسلم در روایت است از

البراء رضي قال لما توفي ابراهيم قال رسول الله صلي الله

برابر رضی اللہ عنہما گفت برابری عزاب سنگا بیکہ وفات یافت ابراہیم پس آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

عليه وسلم ان له مريضاً في الجنة رواه البخاري وعنه

علیہ وسلم کہ از انرا بیکہ بیطی بود فرمود آنحضرت بدرستی اورا شیوہندہ است در بیشت رواہ البخاری در روایت است

زید بن ارقم قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

از زید بن ارقم گفته گفت زید استاد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يَوْمًا فِينَا خَطِيئًا بِمَاءِ يَدِي مُحَمَّدًا بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ فَحَلَّ اللَّهُ

نخطبه روزی میان ما در سوخته که خوانده میشود او را غدیر خم که در مدینه است پیش از آنکه

وَأَنْتَ بِعَلَيْهِ وَعَظَ وَذَكَرَ ثُمَّ قَالَ أَمَا بَعْدُ أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ

و سپاس کرد و گوید و نوازش عقاب خدا یاد داد و پسر گفت آنحضرت اما بعد حمد خدا آگاه باشد

إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يُؤْتِيكُمُ الْيُسْرَىٰ وَأَنْ يَأْتِيَنِي رَسُولٌ رَبِّي فَأَجِبَ

نیستم من مگر آدمی نزدیک است که بیاید مرا فرستاده پروردگار من یعنی ملک الموت اجابت کنم

وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ أَوْ لهما كِتَابُ اللَّهِ فِيهِ الْهُدَىٰ

و من گذارنده ام در میان شما دو متاع نفیس را کتاب الله که در وی راه راست است

وَالنُّورُ فَخُذُوا بِلِثَامِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ فَحُتَّ عَلَيَّ

و نور پس چنگ در زیند کتاب الله و عمل کنید بان پس برافکنجت ما را بر عمل

كِتَابِ اللَّهِ وَرَغِبَ دَاوُدُ بَدَانَ پَسْتَرُ فَرَمُودَ آنحضرت دَوْمِ اَهْلِ بَيْتِ مَنْ هِيَ يَادِ مَسِيحِمْ شَمَلًا

کتاب الله و ترغیب داد بدان پسر فرمود آنحضرت دَوْمِ اَهْلِ بَيْتِ مَنْ هِيَ يَادِ مَسِيحِمْ شَمَلًا

فِي أَهْلِ بَيْتِي وَفِي رِوَايَةِ كِتَابِ اللَّهِ هُوَ جَبَلٌ اللَّهُ مَرَاتِبَةً

در حق اینها و در روایتی مدح کتاب الله این چنین آمده است کتاب الله بر سر دو خدمت است

كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ وَمَنْ تَرَكَهُ كَانَ عَلَى الضَّلَالَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

باشد بر راه راست و کسیکه بگذارد او را دستمسک نماند باشد برگرداند رَوَاهُ مُسْلِمٌ

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر بن عبد الله گفت جابر دیدم آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فِي حَجَّتِهِ يَوْمَ عَرَفَةَ وَهُوَ عَلَى نَاقَتِهِ الْقَصْوَاءِ

و سلم در حج و می که حج الوداع باشد روز عرفه و حال آنکه آنحضرت را نوازش نام او قصوآت

و سلم در حج و می که حج الوداع باشد روز عرفه و حال آنکه آنحضرت را نوازش نام او قصوآت

فَسَمِعْتَهُ يَقُولُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَزَكْتُ فِيكُمْ مَا إِنِ اخْتَدْتُمْ

پس شنیدم آنحضرت را که میگفت ای مردم بدرستی من گذارنده ام در شما چیزی را اگر بگیرید

بِهِ لَنْ تَضِلُّوا كِتَابَ اللَّهِ وَعِزَّتِي أَهْلَ بَيْتِي سَرَاوَاهُ الزَّمْدِيُّ

آزاد و عمل کننده بدان سرگزگانه همیشه بدین کتاب خدا را در پیشان و نیز در بیان من را رواه الزمندی

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از زید بن ارقم مرویست گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِنِ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا أَعْدِي

و سلم بدرستی من گذارنده ام در شما چیزی که اگر چنگ در زبید شما بر آن چیز هرگز گمراه نمیشوید

أَحَدُهُمَا أَعْظَمُ مِنَ الْآخِرِ كِتَابَ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى

من یکی از آن دو چیز بزرگتر از دیگری است و میگزارد کتاب خدا را و این رشته است دراز کرده از آسمان

الْأَرْضِ وَعِزَّتِي أَهْلَ بَيْتِي وَكُنْ يَتَّقِرُ قَاحَتِي بِرِدْوَانِ عَلِيٍّ الْحَمْدُ

ز زمین و آونخته و میگزارم عزت خود را که اهل بیت من از هرگز جدا نمیشوند کنایه عزت من است

فَانظُرُوا كَيْفَ تَحْفَظُونِي فِيهِمَا سَرَاوَاهُ الزَّمْدِيُّ وَعَنْهُ

پس نظر کنید و فکر کنید چگونه خدایه همیشه بدین نام آور کتاب عزت رواه الزمندی و هم از وی مرویست

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ

که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود مر علی و فاطمه و حسن

وَالْحُسَيْنَ إِنَّا حَرَبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ وَسَلَامٌ لِمَنْ سَالَمَهُمْ

و حسین را که من جنگ کننده ام هر کس را که جنگ کند ایشان را و صلح کننده ام هر کس را که صلح کند

سَرَاوَاهُ الزَّمْدِيُّ وَعَنْ جَمِيعِ بْنِ عَمِيرٍ قَالَ دَخَلْتُ مَعَ

ایشان را رواه الزمندی و روایت است از جمیع بن عمیر که گفت در آمدم همراه

عَمَّتِي عَلِيٍّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَسَأَلْتُ أُمَّي النَّاسَ كَأَنَّ أَحَبَّ إِلَيَّ

عمه خود بر عایشه رضی الله عنهما پس پرسیدم من کدام از آدمیان بود محبوب تر بسوی

عَمَّتِي عَلِيٍّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَسَأَلْتُ أُمَّي النَّاسَ كَأَنَّ أَحَبَّ إِلَيَّ

ثُمَّ قَالَ لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ عِنْدَ الذُّبَابِ لَكَانَ بَرَجًا لِمَنْ هُوَ كَائِمٌ

پس فرمود ای ایمان نزد ستاره فریادگر است میگرد و میبافتد آرزو ما

مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ مِنْ أَمْوَالِهِ مَنَاقِبَ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ وَكَتَبَتْهُ

من تقی الله منقبتهای عمار بن یاسر رضی و کتبت آن

أَبُو الْيَمَانِ رَضِيَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ اسْتَأْذَنَ عَمَّارٌ عَلَى

ابو الیمان رضی روایت است از علی رضی گفت علی مرتضی طلب از آن کرد و عمار بن یاسر

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ارْجِعْ نَوَالَهُ مَرَّحَبًا

در آید آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس گفت اذن دهید و از فرسخی بجای باد

بِالطَّيِّبِ الْمَطَّيَّبِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

مر با کبک بخوبی ذات و پاک کرده شده بتنزیب صفات اطلاق رواه ترمذی در روایت است از عایشه زینب کبری

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا خَيْرٌ عَمَّارٍ وَبَيْنَ أُمَّرَيْنِ

عایشه فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم اختیار داده شد بدست عمار بن یاسر آن

الْإِخْتَارَ رَأْسُهُمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

در آن روایت است از ترمذی در روایت است از ابی هریره رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَشَارَةُ بَادِرُ أَيِّ عَمَّارٍ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بشارت بادتر ای عمار که

تَقْتُلُكَ الْفِتْنَةُ الْبَاطِنَةُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي

قتل میکند ترا جماعت باطنیان رواه ترمذی منقبتهای ابی

ذَرَّانَ الْغَفَّارِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ذر غفار سه رضی روایت است از ابی ذر رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَظْلَمَ الْخَضِرَاءُ وَلَا أَقْلَمَ الْغُبَرَاءُ

صلی الله علیه و سلم سیاه تر و آسمان و برزخ است زمین سیاه

نجر

نجر

نجر

مِنْ ذِي كَهْجَةٍ أَصْدَقَ وَلَا أَوْفَى مِنْ أَبِي ذَرٍّ شَبَّهَ عَيْسَى ابْنَ

خلود زبانه را که راست تر و وفالنده تر از اے ذر و اے ذر مشابہت عیسی بن

مَرْيَمَ يَعْنِي فِي الزُّهْدِ وَالْإِيمَانِ مَنَاقِبَ عَبْدِ اللَّهِ

مریم را یعنی در زهد و توحید و راه ترندے منقبتہائے عبد اللہ

بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ مَا سَمِعْتُ

بن سلام رحمہ روايت است از سعد بن ابے وقاص رضہ گفت نشنیدم

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِأَحَدٍ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ

آنحضرت را صلے اللہ علیہ وسلم کہ میگفت بر هیچ کسے را کہ میرود بر

الْأَرْضِ أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَّا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ مُتَّفَقٌ

زمین کہوے از اهل بهشت است بالقطع مگر عبد اللہ بن سلام متفق

عَلَيْهِ رَضِيَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْ حَنْظَلَةَ

علیہ منقبتہائے عبد اللہ بن مسعود رضہ از حنظلہ رضہ روایت

قَالَ إِنَّ أَشْبَهَ النَّاسِ دَلًّا وَسَمًّا وَهَدًى يَا بَرِّ سَوَّلَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ

گفت خذیفہ بد رستی کہ مشابہ ترین مردم از روی طایفہ و نیرت و بد پر پیغمبر خدا صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا بَنُ أُمَّ عَبْدِ اللَّهِ مِنْ حَيْثُ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَى آتِ

علیہ و ابن ام عبد است یعنی عبد اللہ بن مسعود کہ مادر او کنیت بام عبد میگردد از سنگامی کہ بر آن آت

يَرْجِعُ إِلَيْهِ لَا نَدْرِي مَا يَصْنَعُ فِي أَهْلِهِ إِذَا خَلَا رَوَاهُ الْحَارِثِيُّ

کہ باز نشنیدم سبوح خود در لے باہم کہ چه میکنند در اہل بیت خود و قتیکہ خلوت میرود در اہل بیت

وَعَنْ أَبِي مُوسَى لَا شَعْرَةَ فِي رِجْلِ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَدِمْتُ أَنَا وَأَخِي مِنَ

در روایت است از ابو موسی اشعرے رضہ گفت ابو موسی قدم آوردم من و برادر من

الْبَيْتِ فَسَكْنَا حَيْثُ مَا نَزَلْنَا إِلَّا أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ دَرَجُلٍ

از بین کس در آنجا کہ ہم چندگانہ رسیدیم نہ گمانی بریم ما مگر آنکہ عبد اللہ بن مسعود در روایت

عبد اللہ بن مسعود در روایت

مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **الْحَمْدُ** مِنْ دُخُولِهِ

از اهل بیت پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم از جهت تراخی میدیدیم که از در آمدن و

و دُخُولِ أُمَّهِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْكَ

و در آمدن مادر و بی بر آنحضرت صلوات الله علیه و سلم متفق علیه

كَتَبَ مُحَمَّدُ بْنُ حُدَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ **الْحَمْدُ** حَدِيثًا رَوَاهُ

در منقبتهای حذفه بن الیمان رزم مرویست از حذفه رض گفت حذفه

وَاللَّهُ مَا أَدْرِي أَنِّي أَحْيَا أُمَّيَ تَنَاسُوا وَاللَّهُ مَا أَسْرَأَ رَسُولَ اللَّهِ

بخدا سوگند در نمی یابم من که آیا فراموش کرد بیان من یا فراموشی می نمایند بنده اسوگند کند از دست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ قَائِدِ فِتْنَةٍ إِلَى أَنْ تَنْقُضِيَ الدُّنْيَا

صلوات الله علیه و سلم از پیش کشنده فتنه را تا سپری شدن دنیا این است

بِئْسَ مَعَهُ تَلْمِذَةٌ فَصَاعِدًا إِلَّا قَدْ سَمَّا لَنَا بِاسْمِهِ وَاسْمِ

که میرسد کسانی را با او بند و تبعیت میکنند عدد صید را و زیاد و از این که تحقیق ذکر کرده او را آنحضرت

أَبِيهِ وَاسْمُ قَبِيلِهِ رَأَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَبَابُ الْفِتَنِ مَشْرُوقٌ

دی و نام پدر او و نام قبیل او رواه ابو داود این پیش در باب فتن مشکک است در منقبت

زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا وَجَلَّهَا

زید بن حارثه رزم پس و قبیلکه با انجام رسانید زید از زمین حاجت را زین و او

لِكَيْلَا يَكْفُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجًا فِي أَرْوَاحِ أَعْيَانِهِمْ إِذَا

زینب را تا نباشند بر مسلمانان این سخن در کتاب کرمین رواه ابو داود و غیر

قَضَوْا مِنْهُمْ وَطَرًا وَكَانَ اللَّهُ مَفْعُولًا وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

چون با خبر رسانند از ایشان حاجت را و هست مراد خدا البته کرده و روایت از عبد الله

بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بن عمر رض گفت ابن عمر زید بن حارثه موی پیغمبر خدا صلوات الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كُنَّا نَدْعُوهُ إِلَّا زَيْدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَتَّى تَزُولَ الْأَشْرَافُ

علیه و سلم بودیم مگر شیخ اندیم اورا مگر زید بن محمد تا آنکہ فرود آمد قرآن

أَدْعُوهُمْ لَا بَأْسَ لَهُمْ مَتَّقُوا اللَّهَ عَلَيْهِ مَنَافِقُ اسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ

کہ مجھو انہ پسر خوانہ گا نرا پیدران ایشان متفق علیہ در منقبتہ کے اسامہ بن زید رضی

عَنْ اسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

روایت است از اسامہ بن زید رضی عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ بود

يَا خُدَّةُ وَالْحَسَنُ فَيَقُولُ اللَّهُمَّ أَحِبَّهُمَا فَإِنِّي أَحِبُّهُمَا وَفِي

آنحضرت کہ میگفت اسامہ را و حسن بن علی را پس میگفت خداوند دوست دار این دو را زیرا کہ

رَأَيْتُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْخُذُ بِي

روایت دیگر گفت اسامہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میگرفت مرا

فَيُقْعِدُنِي عَلَى فُحْدٍ وَيُقْعِدُنِي سَيْبِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَى فُحْدٍ الْآخِرَى

پس مے نشاند مرا بران خود و مے نشاند حسو بن علی را بران دیگر خود

ثُمَّ لِيُفِيَهُمَا ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ ارْحَمَّهُمَا فَإِنِّي أَرْحَمُهُمَا رَوَاهُ

پستر فرام میگردد و در ایستہ میگفت خداوند مهربانے من ہر دو را زیرا کہ ہر دو را

الْبَخَّارِيُّ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ إِذْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بخاری سے و در روایت است از عباس بن عمر رضی عنہ کہ آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ بَعَثًا وَأَمْرًا عِيًّا عَرَّ اسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ

علیہ و سلم فرستاد لشکر بر او امیر گردانید بران اسامہ بن زید را پس

النَّاسِ فِي أَمَا رَاتِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مردمان در امارت و مے پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ نِلَّةً تَطْعَنُونَ فِي أَمَا رَاتِهِ فَقَدْ كُنْتُمْ تَطْعَنُونَ لِي أَرَأَيْتُمْ

اگر مستند شما کہ طعن مینید در امارت وی پس چہ چیز بودید شما کہ

سن و دست سید ام الشیخ ابودرد

درد طاعت ابودرد

أَبِيهِ مِنْ قَبْلِ وَأَيُّمَ اللَّهِ إِنَّهُ كَانَ خَلِيفًا لِلْإِمَارَةِ وَإِنْ كَانَ كَيْفَ

پدر روی پیش ازین و سوگند خداست بتحقیق بود پدر و سزاوار امارت را و بتحقیق بود هر کس از

أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ وَإِنْ هَذَا مِنَ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ لَعَدَا مُتَّفِقٌ

محبوبترین مردمان بسوی من و بدستنی این یعنی اسامه از جمله محبوبترین مردم است نزد من و بعد از آن

عَلَيْهِ وَفِي سِرِّهِ رَأَيْتُ مُسْلِمًا نَحْوَهُ وَفِي آخِرِهِ أَوْ صَبَّحْتُ بِهَا نَائَةً

علیه و در روایت از مسلم مانند اینست و در آن حدیث آورده است وصیت میکنم شمار اباسا

مِنْ صَاحِبَيْكُمْ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَرَضَ لَأَسَامَةَ فِي ثَلَاثَةِ

زیرا کردی از جمله صاحبان شمارت و روایت است از امیر المؤمنین عمر رضی الله عنده که قرض کرد و تعیین نمود سه هزار

الْأَكْفِ وَخَمْسِمِائَةٍ وَقَرَضَ لِعُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فِي ثَلَاثَةِ أَكْفِ فَقَالَ

نزار و پانصد درهم و تقدیر کرد برای پی خود عداسد بن عمر است در سه هزار کس گفت

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ كَأَبِيهِ - فَضَلْتُ أَسَامَةَ عَلَى قَوْلِ اللَّهِ مَا سَبَقَنِي

عبد الله بن عمر پدر خود را بچسب زیادتی دادی اسامه را بر من پس خدا سوگند میشنیدم کرده

إِلَى مَشْهَدٍ قَالَ لَأَنْ زَيْدًا كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از من ایچ مشنیدی از مشاهد غزوان گفت عمر رضی بخت است این فضیلت ادم که زید را بود محبوبتر

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَبِيكَ وَكَانَ أَسَامَةُ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیه و سلم از پدر تو و بود اسامه محبوب بسوی آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - مِنْكَ فَأَثَرْتُ حَبَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و سلم از تو پس افتخار کردم من محبوب آنحضرت را صلی الله علیه و سلم

عَلَى حَبِّي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَكَانَ أَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ

از اسامه است بر محبوب خود قولی روایت کرد این حدیث را ترمذی و روایت است از اسامه بن زید

لَمَّا قَتَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَبْطًا وَهَبْطًا

اسامه چون ان شد آنست صدامه علیه و سلم و بیمار شد فرود آمد و فرود آمدند مردم

محبوبترین

زیرا کردی

عبد الله بن عمر

از من ایچ

علیه و سلم

از اسامه

الْمَدِينَةَ فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ

مدینہ را پس در آمد من بر پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم و حال آنکہ

أُصِمَّتْ فَلَمْ تَبْطِكُمْ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ

تحقیق خامہ مش گزایدہ شدہ است پس سخن نکرده آنحضرت پس گشت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ می نمود

بِكَيْبِ عَلِيٍّ وَبُرْفَعُهُمَا فَأَعْرَفُنَا أَنَّهُ يَدْعُونِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

در روایت خودش را بر من بر میدارد اورا کیسے شناسم و فهمیدم کہ آنحضرت عامیکنہ را میخواند و ایت

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَرَادَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از عایشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا کہ خواست آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَنْ يَرِيَّ مَخَاطِبَ أَسَامَةَ بَيْدَةَ قَالَتْ عَائِشَةُ دَخِلْتُ النَّبِيَّ

کہ دور کند آب یعنی اسامہ را بدست مبارک خود گفت عایشہ رضی اللہ عنہا آنرا آنکہ من بستم بر من

أَفْعَلُ قَالَ يَا عَائِشَةُ أَحْبَبِيهِ فَإِنِّي أَحِبُّهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

تیرمذی

کار را فرمود آنحضرت یا عایشہ رضی اللہ عنہا در اسامہ را زیرا کہ من دوست میدارم اورا و ایت کرد آنرا

مَنَاقِبَ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْجَلِّيِّ عَنْ

در مناقبے جریر بن عبد اللہ الجلی رضی اللہ عنہ روایت است از

جَرِيرٍ قَالَ مَا حَبَّبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ

جریر رضی اللہ عنہ گفت باز نداشت و منم کرد ملا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از ابتدا

أَسَلْتُ وَلَا سِرَّانِي إِلَّا تَبَسَّمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قَوْلِ عَبْدِ اللَّهِ

اسلام من دیدم در آنکہ تبسم کرد از شفقت رواه الترمذی در مناقبے عبد اللہ

بْنِ عَبْدِ سُلَيْمٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَمِنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

بن عبد سلیم رضی اللہ عنہ روایت است از ابن عباس رضی اللہ عنہم آورد و برست مرا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى صَدْرِي فَقَالَ اللَّهُمَّ عَلِيٌّ الْحِكْمَةُ وَنِي رَوَاهُ

علیہ وسلم بسینه مبارک خود پس فرمود خداوند تعالیم کن او را حکمت و در روایت

عَلِمَهُ الْكِتَابَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ الْخَلَاءَ فَوَضَعَتْ لَهُ وَضُوءًا فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ مَنْ وَضَعَ

و سلم در آمد متوضا را پس نهادم من برا آنحضرت آب وضو را پس چون بر آمد آن حضرت از متوضا فرمود

هَذَا خَيْرٌ بِكَ مِنَ الْإِيمَانِ وَبِهِ فِي الدِّينِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ

ابن اسلم بن خیر داده شد که این عباس بن سید است پس عاقر در آنحضرت و گفت خداوند انا گران و در دین متفق علیهم

أَنَّهُ رَأَى جِبْرِيلَ مَرَّتَيْنِ وَدَعَا لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم در آن حضرت که وی دید جبرئیل را دو بار و دعا کرد و مراد آنحضرت صلوات الله علیه

وَمَرَّتَيْنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ أَنَّهُ قَالَ دَعَا عَلِيَّ

و سلم دو بار رواه الترمذی و هم از وی مرویست که وی گفت دعا کرد مرا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُوتِيَنِي اللَّهُ الْحِكْمَةَ

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم که بد مرا خداے تعالی حکمت

مَرَّتَيْنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قِبَلِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ

دو بار روایت کرده ترمذی در منقبتهای عبدالله بن عمر

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ رَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنَّ فِي يَدِي

روایت است از عبدالله بن عمر که گفت عبدالله بن عمر دیدم در خواب گویا در دست من

بِسُرَّةٍ مِنْ حَرِّ لَوْلَا أَهْوَى بِهَا إِلَى مَكَانٍ فِي الْجَنَّةِ الْأَطَاثُ

تغذیه از حریر است قصد میکنم بآن قطعه بسوی مکانی در بهشت که آنکه می پزند

بِالنَّبِيِّ فَقَضَيْتُهَا عَلَى حَفْصَةَ فَقَضَيْتُهَا حَفْصَةَ عَلَى النَّبِيِّ

آن سرد فرمود و بر سر از بسوی آن مکان پس گفتم این طل را به حفصه پس عرض کرد آنرا حفصه بر پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ أَخَاكَ رَجُلٌ صَالِحٌ وَأَوَاتُ

صلوات الله علیه و سلم پس فرمود آنحضرت برادرتی برادرتی مرد صالح است و این ایامی

در منقبتهای عبدالله بن عمر

عَبْدَ اللَّهِ رَجُلٌ صَالٍ وَتَتَّقُ عَلَيْهِ مَنَاقِبَ عَبْدِ اللَّهِ

که عبد الله مرد صالح است متفق علیه در مناقبهای عبد الله

بْنُ الزُّبَيْرِ رَضِيَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن الزبیر رضی عن عائشہ رضی ان النبی صلی الله علیه وسلم

رَأَى فِي بَيْتِ ابْنِ بَكْرٍ مَضْبَاحًا فَقَالَ يَا عَائِشَةُ مَا أَرَى أَسْمَاءَ

دید در خانه زبیر چراغ را پس فرمود آنحضرت یا عایشه من نمی بینم اسماء

الْأَقْدَانُ نَفْسِي وَلَا تَسْمَعُونَ حَتَّى اسْمِيهِ قَسَمًا عَبْدَ اللَّهِ وَحَدَّثَنَا

مگر آنکه تحقیق زانکه هست و نام ننهد آن بود در آن آنکه نام نهم من او را پس نام نهاد آنحضرت او و علیه

بِتَمْرَةٍ بَيْدَةٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ الْكَلْبِ بْنِ مَالِكٍ

بخر با بدست مبارک خود رواه الترمذی در مناقبهای انس بن مالک رحم

عَنْ أُمِّ سُلَيْمٍ رَضِيَ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسْ خَادِمُكَ

روایت است از ام سلیم مادر انس رضی عنہا گفت ای پیغمبر خدا انس خادم تست

أَدْعُ اللَّهَ لَكَ قَالَ اللَّهُ أَكْثَرُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِيمَا أُعْطِيَ

و دعا کن مرا او را گفت آنحضرت خداوند بسیار از آن مال او و فرزند آن او را و برکت از او در ده مرا او را

قَالَ أَسْ فَوَاللَّهِ إِنَّ مَالِي كَثِيرٌ وَإِنَّ وَوَلَدِي وَوَلَدِي وَوَلَدِي

گفت انس پس خدا سوگند مال من بسیار است و پدر من فرزند آن من و فرزند آن فرزند آن من

لِتَعَادُونَ عَادَ الْيَوْمِ مَتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَ (۱۰) النَّسِيبِ

بر آینه زیادت آمد عدد ایشان مانند صد امروز متفق علیه و از انس بن

سَيْرِينَ قَالَ شَهِدْتُ أَنَّ ابْنَ مَالِكٍ وَحَضْرَةَ الْمَوْتِ فَجَعَلَ

سیرین روایت گفت حاضر شدم من نزد انس بن مالک رضی و حال آنکه در می سکرات بود پس شروع کرد

يَقُولُ لَقِنُونِي كَلَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَلَكَوْ يَزُولُ يَقُولُهَا حَتَّى قَبِضَ

که میگفتن لقمین کنید مرا کلمه طیبه الا اله الا الله و در پیشه بود که میگفت آن کلمه تا آنکه وفات یافت

در مناقب

و در مناقب

سَأَوَاهُ بْنُ أَبِي الدُّنْيَابِ فِي الْمُخْتَصَرِ مَذَقَ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

روایت کرد آنرا ابو الدنیا در مختصر در منقبتک ای بنی برید

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ایسای بریده رضی عنہ کہ فرمود کہ حضرت صلے اللہ علیہ وسلم

اللَّهُمَّ حَبِيبَ عَبْدِكَ هَذَا الْغَنِيِّ أَبَا أَيْرَةَ وَأَقْرَبَهُ إِلَى عِبَادِكَ

خدایا محبوب گردان این بزد مغرور یعنی ابو هریره و مادر او را سیوی مسلمانان خود

الْمُؤْمِنِينَ وَحَبِيبَ لِيهِمَا الْمُؤْمِنِينَ رَوَاهُ مُسْنَدُ مَنَاقِبِ

و محبوب گردان سیوی ایشان مسلمانان را رواه مسل در منقبتک

مَعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

معاویہ بن ابی سفیان رضی عنہ از عبد الرحمن بن

أَبِي عَمْرٍوَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لِمَعَاوِيَةَ

ای بنی عمره رضی عنہ از حضرت صلے اللہ علیہ وسلم بدینست کہ حضرت فرمود معاویہ بن

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا وَأَهْدِيهِ رَأْوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبِ

خدایا گردان او را راه راست بنده و راه راست نماینده و هدایت کن مردم را که رواه الترمذی در منقبتک

عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ عَنْ عَقِبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عمره بن العاصی رضی عنہ روایت است از عقبه بن عامر کہ گفت فرمود کہ حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَلَّمَ النَّاسُ وَأَمَّنْ عَمْرٍو بْنُ الْعَاصِ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم اسلام آوردند مردم و ایمان آورد عمره بن العاصی رواه

التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبِ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ

الترمذی در منقبتک خالد بن الولید رضی عنہ روایت است از

أَبِي عَمْرٍوَةَ رَضِيَ أَنَّهَا قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ای بنی عمیره رضی عنہ کہ فرمود کہ حضرت صلے اللہ علیہ وسلم

يَقُولُ خَالِدٌ سَمِعْتُ مِنْ سَيِّدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَنِعْوَتِي الْعَشِيرَةَ

که میفرمود خالد بن شیبان از سید عالمی فرمود و میگوید جوانی که میگوید و تبار خود است

رَوَاهُ أَحْمَدُ مِنْ قِبَلِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ رَضِيَ عَنْ جَابِرِ بْنِ

رواه احمد در منتهی السعد بن معاذ را روايت است از جابر بن

قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَهْلُ الْعَرَبِ

گفت شنیدم آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم میفرمود جنید عرش

لَمُوتِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ وَفِي رَأْيِي أَهْلُ عَرَبٍ مِثْلُ الرَّحْمَنِ لَمُوتِ

از جهت موت سعد بن معاذ و در روایت آمده جنید عرش من از جهت موت

سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ قَالَ أَهْدَيْتُ

سعد بن معاذ را متفق علیه در روایت است از براء را گفت برای پیشکش فرستادم

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُلَّةً حَرِيرِيَّةً فَجَعَلَ أَصْحَابُهُ

برای آنحضرت صلوات الله علیه و سلم جامه ابریشمی پس گفتند یاران آنحضرت

يَسْبِقُونَهَا وَيَتَجَمَّعُونَ مِنْ لَيْسَ بِهَا قَالِ الْيَجُونَ مِنْ لَيْسَ هَذَا هَلْ نَأْتِي

که سبب میروند و جمع میشوند از آنکه از آنکه پس فرمود آنحضرت از آنکه این جامه را نیاوردند

سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنْهَا وَالَّذِينَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

سعد بن معاذ در جنت بهتر است از آن و نیز است متفق علیه در روایت است

أَيْسَرُ قَالَ لَمَّا حَمَلَتْ جَنَازَةَ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ قَالَ اللَّهُ يَفْقُونَ

آسانتر است چون برداشته شد جنازه سعد بن معاذ گفتند منافقان

مَا أَخَفَّ جَنَازَتَهُ وَذَلِكَ لِحُكْمِهِ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَبَلَغَ ذَلِكَ

عجب سبب میروند جنازه او و این سبب جنازه او از جهت حکم کردن اوست در بنی قریظه پس رسید

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ كَانَتْ تَحْمِلُهُ

آن سخن آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم پس فرمود آنحضرت که فرشتگان برداشته میروند

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ قَيْسِ بْنِ سَعْدِ بْنِ

رواه الترمذی در مناقب قیس بن سعد بن

عِبَادَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ كَانَ قَيْسُ بْنُ سَعْدٍ مِنْ النَّبِيِّ

عباده رضی عنہ روایت است از انس رضی عنہ کہ قیس بن سعد رضی عنہ از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْزِلَةِ صَاحِبِ الشَّرْطِ مِنَ الْأَمِيرِ قَالَ

صلی اللہ علیہ وسلم بجای صاحب شرط یعنی حاکم از امیر گفت

أَبِ نَصَارٍ يُبْعَثُ مِمَّا بَيْنَ مِنْ أُمُورِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ

انصاریکے درمیان آن قصہ سیکرہ انس از صاحب شرط از انجہ منقولی ہمیشہ از امور دروہ ترمذی

جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ عَنْهُ جَابِرٌ قَالَ اسْتَغْفِرُكَ

جابر بن عبد اللہ رضی عنہ روایت است از جابر رضی عنہ کہ جابر امیر بخش خواست بر آن

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً رَوَاهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بہت و پنج بار رواہ

التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ مِصْعَبِ بْنِ عَمْرِو بْنِ

ترمذی در مناقب مصعب بن عمیر رضی عنہ روایت است

خَبَابِ بْنِ الْأَسْرَتِ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ هَاجَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از خباب بن اسرت رضی عنہ کہ ہم ہجرت کردیم ما با آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

تَبَتُّغِي وَحِبِّهِ اللَّهُ تَعَالَى فَوَاقِعَ أَجْرِنَا عَلَى اللَّهِ فِيمَا مِنْ مَعْنَى كَمْ يَأْكُلُ

در حالتیکہ طلب میکردیم رضای خدا پس ثابت شد ثواب باری بر خدا لفظ کس یعنی از ما کسانے اند کہ

مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا مِنْهُمْ مِصْعَبُ بْنُ عَمْرِو بْنِ قَتِيلٍ يَوْمَ أُحُدٍ فَلَمْ يُوجِبْهُ

از اجر دروہ یا چیز بر او از جلا ایشان مصعب بہت کشتہ شد مصعب و زینب کبریٰ روز کربلا

لَهُ مَا تَكْفُنُ فِيهِ الْأَنْصَارَةَ قَدْنَا إِذْ أَعْطَيْنَا رَأْسَهُ خَرَجَتْ مِنْ جِلْدِهِ

مراو را جاکفن کہ کفن کردہ نمود دروہی کلمہ سیاه پس او ہم با چون می پوشیدیم مراو را بر او می پوشید

در حالتیکہ طلب میکردیم رضای خدا پس ثابت شد ثواب باری بر خدا لفظ کس یعنی از ما کسانے اند کہ

وَإِذَا غَطَيْنَا بِرَجُلَيْهِ خَرَجَ رَأْسُهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و چون من بپوشیدم بر دو پای او بیرون می آمد او پس گفت آن

غَطُّوا بِهَا رَأْسَهُ وَاجْعَلُوا عَارِجًا جَلْبِيئًا مِنْ الْأَذْحَرِ مَنْ مَسَّ

پوشید بان گلیم سر او را بردانید بر هر دو پای و کسی که در راه او از حرکت میسست

أَيُّعَتْ لَهُ ثَمَرَةٌ فَهُوَ يَهْدِي بِهَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ الْأَبْرَارِ

کسی است که رسیده است راه او را میبوید او پس هر می می چندان شر را متفق علیه در مناقب براه

ابْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

این مالک رضی الله عنه روایت است از انس رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلوات

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمْ مِنْ أَشْعَثٍ أَعْبَدَنِي طَمَعًا لَأَيُّوبَ عَلَيْهِ

صلوات و سلم باز ولید موعظ غدا آلوده خداوند دو عالم گفته یا گلیم براه

الْوَدَّ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَا بَرَّةَ مِنْهُوَ إِلَّا بَرَاءَتِي مِنْ مَالِكٍ رَوَاهُ الزُّبَيْرِيُّ

التفاتی نموده منتود مراد را که کند خود در بصرای نیند بهشتی میگرداند او را خدا را عمل ایشانست بر او

وَالْبَهْقِيُّ فِي دَلَالِ الْبَيِّنَاتِ مَنَاقِبُ أَبِي مُوسَى

والبهقی در دلائل البیّنات در مناقب ابی موسی

الْأَشْعَرِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الاشعری رضی الله عنه روایت است از ابو موسی رضی الله عنه از آنحضرت صلوات

وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ يَا أَبَا مُوسَى لَقَدْ أُوتِيَكَ مِنْ مَنَاقِبِ

و سلم که فرمود آنحضرت مراد را ای ابو موسی داده شده است ترا از مناقب آن

مَنْزِلٍ مِثْرَ آلِ دَاوُدَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ فِي مَنَاقِبِ أَبِي بَكْرٍ

منزایمیر آل داود رواه الترمذی در مناقب ابی بکر

كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کعب رضی الله عنه روایت است از انس رضی الله عنه فرمود آنحضرت صلوات

رواه الزبيری

وَأَنَّ طَهُورَ رَأْيِ بْنِ تَابِتٍ وَأَقْرَأَهُمْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ وَأَعْلَمَهُمْ

و عالم نزد بعلم فراغش و مواریث زید بن ثابت است و خواننده تر و ما تر قرآن را ابی بن کعب است و دانایترین

بِالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ مَعَاذُ بَنِ جَبَلٍ وَكُلِّ أُمَّةٍ آمِنٌ وَآمِنٌ

بجلال و حرام معاذ بن جبل است و در بر امت را امین است و امین

هَذِهِ الْأُمَّةُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجَبْرِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

این امت ابو عبید بن جبار است روایت کرد از حدیث احمد و ترمذی

وَسُرَّوِي عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ مُرْسَلًا وَفِيهِ وَأَقْضَاهُمْ عَلِيُّ

و روایت کرده شده است از معمر از قتاده بطریق ارسال و در حدیث قمر آمده است و قاضی نزد و مکر کننده

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ وَرِثَانِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از عبید الله بن عمر بن غاصر رضی الله عنه که آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ اسْتَفْرَأَ الْقُرْآنَ عَنْ أَرْبَعَةٍ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

و سلم گفت طلب قرآن قرآن کنید و پیاموزید از از چهار کس از عبید الله بن

مَسْعُودٍ وَسَالِمِ مَوْلَى أَبِي حَنِيفَةَ وَأَبِي بِنِ كَعْبٍ وَمَعَاذِ بْنِ

مسعود و سالم که موله ابی حنیفه است و ابی بن کعب و معاذ بن

جَبَلٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَلْقَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَدِمْتُ الشَّامَ

جبل متفق علیه و از علقمة روایت مرویست گفت قدم آوردم بشام

فَصَلَّيْتُ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْتُ اللَّهُمَّ تَسِّرْ لِي جَلِيسًا صَالِحًا فَأَتَيْتُ

یس گذاردم دو رکعت بپوشتم گفتم که خداوند آسان گردان برای من بمنشین یکس است آمد

تِي مَا مَجَلَسْتُ إِلَيْهِمْ فَإِذَا اسْتَبْرَقَ جَاءَ سَخِي حَتَّى جَلَسَ إِلَيَّ جَلِيسِي

گروهی ایس نشستم با ایشان یس ناگاه پیرس تحقیق آمد تا آنکه نشست بر پهلوی من

قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالُوا أَبُو الدَّيْدَاءِ قُلْتُ إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُسِّرَ لِي

گفتم که این کیست گفتند قوم که این ابو در دا است گفتم بد زنی که من مکرده بودم صدرا که

این حدیث در مسند ابی حنیفه

این حدیث در مسند ابی حنیفه

كَلَيْبًا صَدَاكًا فَسَيَّرَكَ لِي فَقَالَ مَنْ أَنْتَ قُلْتُمْ مَنْ أَهْلُ الْكُوفَةِ

همچنین در بعضی نسخ میسر گردانند ترا برای من پس گشت ابوورد از کوفتی تو را از کجائی گفتم از اهل کوفه

قَالَ أَوْلَيْسَ عِنْدَكُمْ ابْنُ أُمِّ عَبْدِ صَاحِبِ النَّعْلَيْنِ وَالْوَسَادَةِ

گفت ابوورد در اینجا نیست نزد شما این ام عبد یعنی عبد الله بن مسعود که آن صاحب نعلین و الوساد

وَالْمُطَهَّرَةِ فَنِيكُمُ الَّذِي آجَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الشَّيْطَانِ عَلِيٌّ

و او بدست و این حضرت و در میان شماست آن سید امان داده است او را خدا تعالی از شیطان بر

إِسْكَانَ كَلِمَةٍ يَعْنِي عَمَّا رَأَى أَوْلَيْسَ فِيهِ صَاحِبُ السِّرِّ الْبَاطِنِ

زبان بی غیر خود یعنی عمار را میجوید اینست در میان شما صاحب سر آن حضرت که

لَا تَعْلَمُهُ غَيْرُهُ يَعْنِي حَدِيثَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ

نمیداند آن سر را جز او و او این صاحب سر حدیث بن ابی ان واه البخاری در روایت است از ابن

مَسْعُودٍ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اقْتَدُوا بِاللَّذِينَ

مسعود درم از آن حضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود اقتدا کنید با آن دو کس که

مِنْ بَعْدِي مِنْ أَهْلِ بَيْتِي أَبُو بَكْرٍ وَاهْتَدُوا بِهَدْيِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بعد از من خدایم و از اهل من آن دو کس ابو بکر و عمار است پیروی کنید از هدی من در روز عمارت

بِعَهْدِ ابْنِ أُمِّ عَبْدِ وَفِي رِوَايَةٍ حَدِيثَهُ مَا حَدَّثَكُمْ ابْنُ مَسْعُودٍ

بر بیان بیان در حدیث ابن مسعود است و در روایت و در آیه حدیث ما حدتکم ابن مسعود

فَصَدَّقَتْهُ لَوْلَا ذَلِكَ وَتَسَلَّمَ الْبَعْدُ ابْنُ أُمِّ عَبْدِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

پس تصدیق کند او را این عبارت به او است از مسعود تا آخر روایت کرد این در حدیث ترمذی

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از انس در حدیث مسعود است که فرمود آن سید صلوات الله

إِنَّا كُنَّا نَشْتَاتُ إِلَى بَيْتَةِ عَلِيٍّ وَنُحَادِثُهُمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بهر سستی هم صحبت مشتاق است پس میسر می کرد که آنها را از خانه علی و ما از آن روایت کرد

بدرستی در حدیث

وَعَنْ عَلِيٍّ رَأَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از علی که گفت عماران فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ سَبْعَةَ مَجْبَاءٍ مُرْفَاءَةٍ وَأُعْطِيَتْ أَنَا أَرْبَعَةٌ

بدستی هر نبی هفت مجرای رفیع است و من چهارده داده ام و پنجاه ام من چهارده

عَشْرٌ قَلْنَا مَنْ قَالَ أَنَا وَأَبْنَائِي وَجَعْفَرٌ وَهَمَزَةٌ وَأَبُو بَكْرٍ

مرد گفت آن چهارده فرمود عماران چهارده من و فرزندان من یعنی حسین و جعفر و ابوبکر

وَمِصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَبِلَالٌ وَسَلِيمَانُ وَعَمَارٌ وَعَبْدُ اللَّهِ

و عمر و مصعب بن عمیر و بلال و سلیمان و عمار و عبد الله

بْنُ مَسْعُودٍ وَأَبُو ذَرٍّ وَالْمِقْدَادُ رَأَى أُمَّةَ التَّيْمِيَّةِ وَأَمْرًا

بن مسعود و ابو ذر و مقداد رضی الله عنهم روایت ترمذی باب در فضل

أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ وَالْبَدْرِ وَالْأَحَادِ قَدْ رَضِيَ اللَّهُ

اصحاب شجره و بدر و واحد آینه فرستاده شد خدا

عَنْ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَأْتِيهِمْ فِي تَحْتِ الشَّجَرَةِ نَعْرًا فِي قُلُوبِهِمْ

از مسلمانان و تنگدست میگردند با تو زیر درخت پس در است از در دل ایشان است

وَأَنْزَلَ اللَّهُ سَنَةً عَلَيْهِمْ وَأَنْبَأَهُمْ فَتَقَارَفُوا بِهَا وَمَفَانٍ كَثِيرَةٌ

پس فرود آورد سنه بر ایشان و نواب داد ایشان را و تقاروف و مفاخر بسیار

تَأْخَذُ نَهَاوْكَانَ اللَّهُ بِكُمْ بِرَأْسِكُمْ وَأَنْتُمْ كَمَا اللَّهُ بَدَلُ

که بدست آرید آنها را و بدست خدا از شما را و بدست خدا از شما را

وَأَنْتُمْ إِذَا قَالُوا اللَّهُ تَعَالَى تَشْتَدُّ فَمَا أَذْ تَقُولُ الْمُؤْمِنِينَ

و شما نظر بودید پس ترسید از خدا تا بدو کند چون میگفت مسلمانان

أَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ تُبَدِّلُوا بِكُمْ بِثَلَاثَةِ آيَاتٍ مِنَ الْآيَاتِ

آیات است که در شمار آیه او کند پروردگار شما سه هزار از هر شان

ع
نخستین
که در
مستغاثات
از هر
لغات

ع
جزء ۱۴۴ رکوع ۱۱

ع
جزء ۱۴۴ رکوع ۱۲

مَنْ لَيْلٍ بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فُجَاهِهِمْ

خود آورده شده بلی اگر صبر کنید و پرهیزگاری نمایید و بیایند کا فزایان بسوی شما

هَذَا مِثْلُكُمْ رَبُّكُمْ بِمِثْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ

باین جوش خود ادا کند شمارا پروردگار شما به پنج هزار کس از فرشتگان نشانند کرده

وَمَا جَاءَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ

و نه ساخت خدا بتعالی مدد را مگر برای خنده دادن شما و برای آسودگی دل شما باین

وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

نیست فتح مگر از نزد یک خدای غالب استوار کارگر برسد شمار از خمی پس رسیده است

مَسَّ الْقَوْمَ قَمْرٌ مِثْلَهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَاؤُهَا بَيْنَ النَّاسِ

جماعت کافر از خمی مانند آن یعنی در بدر این حادثه با میگردانیم آنرا در میان مردمان فزاید بسیار

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ

هر آینه یک بیکر روی گردانیدند از شمار روزیک بهم آمدند هر دو جماعت جز این نیست که از زمین ایشان نشینند

بَعْضٌ مَّا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

نشیند بعضی آنچه کردند و هر آینه عفو کرد خدا از ایشان هر آینه خدا آمرزنده بردبار است

وَالَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلَاءٌ

و مردگان کسانیکه کشته شدند در راه خدا بلاء زنده اند

عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْحَمُهُمْ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ

نزدیک پروردگار خود رحمتش روزی داد و میشودند شما و امان با آنچه عطا کرده است خدا ایشانرا از نعمش خود

لِيَسْتَبْشِرُوا بِالَّذِينَ لَمْ يَمُوتُوا مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَمْ نَجْعَلِ لَهُمْ

خوشوقت میشوند بسبب آنها که هنوز بایشان زیوست اند از پس ایشان بسبب آنچه از پس خود نیست

وَأَلَمْ نَجْعَلِ لَهُمْ مِنْ اللَّهِ فِضْلًا وَأَنْ يَضْحَكُوا

و نه ایشان اند و بهنگار شوند خوشوقت میشوند ب نعمت خدا و فضا او و با که خدا ضاحک میکند

جز آنکه کوه

جز آنکه کوه

بجز آنکه کوه

و

أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ

مزد مومنان را که اینکه قبول کردند حکم خدا و رسول را بعد از آنکه رسیده بود ایشان

الْفِتْرَةِ الَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ إِنْ كُنْتُمْ

زخم برای آنانکه ازین جماعت نیکو کاری کردند و تقوی کرده اند مزد بزرگ است تا ان کنتم

مُؤْمِنِينَ عَنْ رَافِعِ بْنِ رَافِعٍ قَالَ جَاءَ جَبْرَيْلُ إِلَى النَّبِيِّ

مومنین در لایت است از رفاع بن رافع گفت آمد جبرئیل بسوی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا تَقْدُونَ أَهْلَ بَدْرٍ فَبِكُمْ قَالَ

صلی الله علیه وسلم گفت در چه مرتبه میدارید و از کرام طائفه پیشمارید شما را در میان

مِنْ أَفْضَلِ الْمُسْلِمِينَ أَوْ كَلِمَةٍ نَحْنُ هَا قَالَ وَكَذَلِكَ مَنْ شَهِدَ

آنحضرت پیشماریم ما در میان خود افضل مسلمانان گفت آنحضرت در جواب جبرئیل کلمه که مانند این کلمه است گفت جبرئیل

بَدْرًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ حَفْصَةَ رَوَى الْقَتَنِ

ملائکه پیشماریم که گفته است از ملائکه روایت کرد این حدیث را بخاری و روایت از حفصه گفت حفصه فرمود

رَأْسُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ لَمْ يَدْخُلِ النَّارَ

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم بدستی من بر آینه امید دارم که در نیاید آتش و زجر را

إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَحَدٌ شَهِدَ بَدْرًا أَوْ الْحُدَيْبِيَّةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَيْسَ

اگر خواسته اند ایضا هیچ یک که حاضر شده است بدر را و حدیبیه را گفتتم یا رسول الله آیا نیست

قَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَلَنْ مِّنْكُمْ إِلَّا أَوْرَاقٌ فَكَمْ سَمِعْتُمْ يَقُولُ

که بتحقیق گفته است خدا تعالی و نیست از شما هیچ یک که آنکه در آئینه است آتش و زجر را فرمود پس

تَعْرِيبِي الَّذِينَ اتَّقَوْا فِي رَأْيِ بَدْرٍ أَوْ فِي رَأْيِ النَّارِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

بیت را بنگاری میدهم آن کسانی را که تقوی کرده اند و در روایتی آمده که در این آیه یا نشن اگر خواسته است خدا

مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ أَحَدٌ مِنَ الَّذِينَ بَايَعُوا تَحْتَهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

از اصحاب شجره هیچ یک که آن کسانی که بیعت کردند با آنحضرت زیر شجره رواه مسلم

عبدالله بن مسعود

عبدالله بن مسعود

عبدالله بن مسعود

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كُنَّا يَوْمَ الْاِحْدَيْبِيَةِ الْفَاوِزِ بَعَاءَةً قَالَ لَنَا

ورایت است از جابر بن عبد الله گفت ما روز حدیبیه کنیزان و چهار صد کس گفت ما را

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتُمْ الْيَوْمَ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم شما امروز بهترین اهل زمین اید علی

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

متفق علیہ و از جابر بن عبد الله است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ مِمَّنْ بَاعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ سِوَاهُ

و سلم در نمی آید باغش بیجای کسی از آن کسی که بیعت کرد آنحضرت را زیر شجره رواه

الزُّمَيْدِيُّ سَمِيَةً مِنْ سُئِمِيٍّ مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ

الترمذی اسم از آنهایی که اهل بدر در

الْجَامِعِ الْبَغْدَادِيِّ أَبِي الْيَسْرِ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْهَاشِمِيُّ

جامع البغدادی بن محمد بن عبدالله هاشمی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَانَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ

صلی الله علیه و سلم عبدالله بن عثمان ابوبکر صدیق

الْقُرَشِيُّ سَمِيَّةُ بْنُ الْخَطَّابِ الْعَدَوِيُّ عُمَانُ بْنُ عَفَانَ الْقُرَشِيُّ

قریشی بن سمر بن الخطاب کز اولاد عدی بن کعب است عثمان بن عفان قریشی

خَلْفَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيُّ ابْنِ أَبِي تَالِبٍ وَضَرَبَ لَهُ سَمِيَّةَ

و گذاشت آنحضرت صلی الله علیه و سلم از ابوبکر خود رقیه بخت بیمار در روی تعیین کرد

عَلِيَّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ الْهَاشِمِيُّ أَيُّسُ بْنُ بَكْرِ وَبِلَالُ بْنُ رَبَاحٍ مَوْلَى

و علی بن ابی طالب ابن عم پیغمبر هاشمی ایس بن بکر و بلال بن رباح مولی

أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَحَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ الْهَاشِمِيُّ حَاطِبُ بْنُ

ابی بکر صدیق و حمزه بن عبد المطلب هاشمی حاطب بن

تفسیر آیه

ابو بلع حليف لقرشي و ابو حذيفة بن عتبة بن ربيعة القرشي حارة

بن الربيع الانصاري قتل يوم بدر وهو حارثة بن سراقة كان

في النظارة حبيب بن عدي الانصاري حنيس بن حذافة

السهمي رفاعه بن عبد المنذر رفاعه بن رافع الانصاري

ابو كباية الانصاري الزبير بن عوام قرشي زيد بن سهل

ابو طلحة الانصاري ابو زيد الانصاري سعد بن مالك

الزهر بن سعد بن خولة القرشي سعد بن زيد بن عمرو بن نفيل

القرشي سهل بن حليف الانصاري طهير بن رافع الانصاري

واخوه عبد الله بن مسعود بن ابي لهب عبد الرحمن بن عوف

الزهر بن عبد الله بن حارث القرشي عباد بن الصامت

ابو انصاري عمرو بن عوف حليف بنه عامر بن لؤي عتبة

انصاري

نقار بن زكريا بن عثمان
تفكك كندكان
بمجاهد بن عمرو بن
بدر بن ابراهيم بن
نقار بن زكريا بن عثمان
تفكك كندكان

ابن عمرو الأنصاری عامر بن ربيعة العزیمی عاصم بن ثابت الأنصاری

ابن عمرو انصاری عامر بن ربيعة بنکے از اضراد اوست عاصم بن ثابت انصاری

عویم بن ساعدة الأنصاری عتبان بن مالک الأنصاری

پدر سیت و عویم بن ساعدة انصاری بد سیت عتبان بن مالک انصاری

قدامة بن مظعون قتادة بن النعمان الأنصاری معاذ بن

قدامة بن مظعون قتاده بن النعمان انصاری معاذ بن

عمرو بن الجوح معوذ بن عفرأء وأخوه مالك بن ربيعة

عمرو بن الجوح معوذ بن عفرأء و برادر او مالک بن ربيعة

أبو أسد الأنصاری مسطح بن اثانة بن عباد بن المطيب

ابو اسید انصاری مسطح بن اثانة بن عباد بن المطيب

ابن عبد مناف مرادة بن الربيع الأنصاری معن بن عدی

بن عبد مناف مراده بن الربیع انصاری معن بن عدی

الأنصاری مقداد بن عمرو الكندي حليف بني زهرة هلال

انصاری مقداد بن عمرو الکندی حلیف بنی زهره هلال

ابن أمية الأنصاری رضي الله تعالى عنهم أجمعين فضل

بن امیه انصاری رضی اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین فضیلت

أويس القرني رضي عن عمر بن الخطاب رضي الله عنهما

اویس قرنی رضی عن عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہما

صلى الله عليه وسلم قال إن رجلاً ياتكم من اليمن يقال

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ مردی سے آید از جانب یمن کہ

له أويس لا يدع باليمن غير أمية كه قد كان به بياض فدعا الله

اور اویس نے گذارد کہ در یمن جز مادر کی ماوراست تحقیق بود بوی سفید پس دعا کرد

فَازْهَبْ إِلَى الْأَمْوَاجِ الدِّينَارِ وَالذَّيْنَارِ مِنْ لِقِيهِ مِنْكُمْ فَلَيسْتَغْفِرَ لَكُمْ

و در روایتی این چنین آمده است که گفتیم بخیر خدا صلی الله علیه و سلم را که میگفت بدستی تیرتا

وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ خَيْرَ

التَّابِعِينَ مَنْ رَأَى بِي بَيَاضَ فُسْرٍ وَكَانَ بِرِيٍّ بِيَّاضٍ فَسْرُوكُهُ

فَلَيسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ بَابُ ثَوَابِ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَكَذَلِكَ

جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَتَكُونَ الرَّسُولُ

عَلَيْكُمْ شَهِيدًا كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ

وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَكُلُّ أُمَّةٍ لَهَا كِتَابٌ خَيْرًا

لِمِصْرِ الْيَوْمِ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي لَعَلَّكُمْ

الْإِسْلَامَ دِينًا عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

قَالَ إِنَّمَا أَجَلَكُمْ فِي أَجَلٍ مِنْ خَلَامِنِ الْأَمْوَاجِ بَيْنَ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى

مَغْرِبِ الشَّمْسِ إِنَّمَا مَثَلُكُمْ وَمِثْلُ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى كَرَجُلٍ اسْتَعْمَلَ

فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

وَمَنْ كُنِيَ مِنْكُمْ بِسَمِيٍّ مِنْ سَمِيٍّ مِنْكُمْ فَاسْتَعْمَلَ فَرُوشَتَهُ أَقْرَبَ سَنَةً وَنَسِيتَ قَصْدَهُ وَحَالُ شِمَانِ نَسِيتَ بَيْتَهُ وَنَسَارَى مَكْرَانَهُ مَرَدِي كَرَجُلٍ ارْتَوَى

و در روایتی این چنین آمده است

و در روایتی این چنین آمده است

و در روایتی این چنین آمده است

و در روایتی این چنین آمده است

عَمَّا لَفَقَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ عَلَى قِيَارِ قِيَارِ نِعْمَتِ الْيَهُودِ إِلَى

مردود از ناپس گفت آن مرد کیست که کار کند برای من تا نیم روز بر یک قیراط پس عمل کردند بیود تا

نِصْفِ النَّهَارِ ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ إِلَى صَلَاةِ الْعَصْرِ عَلَى

نیم روز بیشتر گفت آن مرد کیست که عمل کند مرا از نیم روز تا نماز عصر بر

قِيَارِ قِيَارِ فَعَمَلْتُ النَّصَارَى مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ إِلَى صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى

یک یک قیراط پس کردند نصاری از نیم روز تا نماز عصر بر

قِيَارِ قِيَارِ ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغْرِبِ الشَّمْسِ

یک یک قیراط بیشتر گفت آن مرد کیست که عمل کند مرا از نماز دیگر تا فرود شدن آفتاب

عَلَى قِيَارِ الْهَيْئِ قِيَارِ طِينٍ لَا فَانَتْهُمُ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغْرِبِ

بر دو دو قیراط دانا و آگاه باشید پس شما میدان کسانیکه عمل میکنند از نماز دیگر تا فرود رفتن

الشَّمْسِ لَا لَكُمْ إِلَّا مَرَّتَيْنِ فَفَضِبَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى فَقَالُوا انْحَرُوا الْكُفْرَ

آفتاب آگاه باشید که مرتها است اجر دو چند پس دشمن آمدند بیود و نصاری پس گفتند که ما بیشتریم

عَمَلًا وَأَقَلَّ عَطَاءَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَهَلْ ظَلَمْتُمْ مَنْ حَقَّكُمْ شَيْئًا قَالُوا

از روی عمل و کمتریم از روی عطا سبب چیست گفت خدا تعالی پس آیا ظلم کردم و کم کردم از حق شما چیزی را که

لَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَإِنَّهُ فَضَّلَنِي أُعْطِيَهُ مِنْ شِدَّةِ رِوَاةِ الْخَارِئِ وَعَنْ

گفت خدا تعالی پس این تضعیف اجر فرزونی کرم من است میدهم هر که میخواهم روایت کرد این حدیث را

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أَسَدِّ

ابو هریره رضی الله عنه روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که از سخت ترین

أُمَّتِي لِي حَبَانًا سَيَكُونُ بَعْدِي يُؤَدُّ أَحَدُهُمْ كَوْسًا لِي بِهَذَا قَالَ

است من در محبت داشتن مرا مردمان اند که میباشند و میدارند پس از من دوست میدارند یکی از ایشان

رَوَاهُ الْأَمْسَلِمُ وَعَنْ مَعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواه مسلم روایت است از معاویه رضی الله عنه گفت شنیدم من آنحضرت صلی الله

واری و از او روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عنه روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَزَالُ مِنْ أُمَّةٍ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهُمْ

عليه وسلم سے فرمود ہمیشہ باشند از امت من گروستے بر یا امر خدا و تقویت من زبان سیدنا

مَنْ خَدَا لَهُمْ وَلَا مِنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ

کیک فرود گذارد و یاری ندهد ایشان را و نه کید مخالفت در نزد ایشان تا آنکه بیاید امر خدا یعنی قیامت و ایشان بر

مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ وَعَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه و از جعفر روایت میکند از پدر خود امام محمد باقر و پدرش از جد خود محمد حسین سید

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشْرَأُ وَأَبْتَرُ إِنَّهُمُ امْتَلَأْتَنِي مِثْلَ الْغَيْثِ

صلی الله علیه و سلم شاد شوند و شاد شوند جز این نیست که صفت و حال امت من مانند حلقه

لَا يَدْرِي آخِرُهَا خَيْرٌ أَمْ أَوَّلُهَا أَوْ كَيْدِيقَةٍ أُطْعِمُ مِنْهَا قَوْجَ عَامًا

معلوم و درک نمی شود که آخرین بهتر است یا اولی یا مانند باغی است که خورانیده شد از آن نومی بسا

تَعْرِفُ أَطْعِمُ مِنْهَا قَوْجَ عَامًا لَعَلَّ أَرْبَعًا هَافِقًا جَا أَنْ تَكُونَ أَعْرَضَ

بستن خورانیده شد از آن صدقه جماعت دیگر سال دیگر نزدیک است که آخر آن صدقه از رنج و فوج من زیاد

عَرَضًا وَأَعْمَقَهُ عَمَقًا وَأَحْسَنَهَا حَسَنًا كَيْفَ تَهْلِكُ أُمَّةٌ أَنَا

در عرض و در عمق و نیکوتر از روی حسن چگونه هلاک شود امتی که من

أَقْلَمًا وَأَجْسَدًا وَسَطَهَا وَالسَّيِّئُ آخِرُهَا وَلَكِنْ بَيْنَ ذَلِكَ فَبِحَجْرٍ

اول او باشم و باشد همدی میان او و باشد عهد عیسای آخر او و لیکن در میان آن فوج

أَعْوَجُ كَيْسُوا مِثْلِي وَلَا أَنَا مِنْهُمْ رَوَاهُ رِزِينٌ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ

باشند نیستند آن فوج از من من از آن ام رواد رزین و از عمرو بن

شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

شعیب مرویست و از پدرش و او از جد عمر روایت کرده اند که آنحضرت صلی الله علیه و

أَيُّ الْخَلْقِ أَحَبُّ إِلَيْكُمْ إِيْمَانًا قَالُوا الْمَلَائِكَةُ قَالَ وَمَا لِي أَعْبُدُكُمْ

پر سید که کدامی خلق شما از روی ایمان گفتند فرشتگان اند فرمود آنحضرت چه میکند

مستند است

مستند است

مستند است

یادمان حال جعفر
امیر بن العباس بن علی
عنه است

سه بیغ فوج آخر
که از صدقه خورده اند
اشعه

مستند است
باز در آمده است

لَا يُؤْمِنُونَ وَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالُوا أَفَالْتَبِئُونَنَا قَالَ وَمَا جَاءَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ

ایمان بنیارند و حال آنکه ایشان نزد خدا سے خود اند گفتند پس پیغمبر ان اند فرمود آنحضرت بعیت در پیغمبر انرا کیا

وَالْوَحْيُ نَزَّلَ عَلَيْهِمْ قَالُوا فَخُنُّ قَالَ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ

بنیارند و حال آنکه وحی از آسمان فرود می آید بر ایشان گفتند پس ما فرمود و چه مانع است شما را که ایمان بنیارند شما

وَإِنَّا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ قَالِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و حال آنکه من در میان شما ام گفت فرمود آنحضرت صلے الله علیه و سلم

إِنَّا نَجْمٌ الْخَلْقِ إِلَى إِيْمَانِ الْقَوْمِ يَكُونُونَ مِنْ بَعْدِي حَيْدُونَ

ماستی نسگفت ترین و قوی ترین خلق نزد من از روی ایمان بر آیدند قومی اند که بعد از من پیش من از زمین بنیارند

صُحُفًا فِيهَا كِتَابٌ يُؤْمِنُونَ بِمَا فِيهَا وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

نامه بار که در وی نوشته اند احکام دین ایمان می آرند بجزیر که این صحیفه است یعنی نماز و روزه و حج و غیره

الْعَلَاءِ الْخَضِرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علاء حضرت روایت است گفته حدیث کردم که یکشنبه آنحضرت را صلے الله علیه و سلم

قَالَ اللَّهُ سَيَكُونُ فِي الْخُرَيْدَةِ الْأُمَّةُ قَوْمٌ لَهُمْ مِثْلُ أَجْرِ الْوَالِدِ

بسیگفت برستی شان اینست که نزد یک است او باشد پس این امت گروهی که باشد در ایشان از ما ندر احوال

أَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُحِلُّونَ الْأَمْشَالَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُحِلُّونَ الْأَمْشَالَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُحِلُّونَ الْأَمْشَالَ

و ایشان که مواجیز می کنند مشروع که شناخت شده است وجود آن در دین باز میدارند مردم را از ناشروع و فقال

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عنه در دلائل النبوة و از ابو امامه رضی الله عنه و روایت است که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ طُوبَى لِمَنْ رَأَى رَأْيِي وَطُوبَى لِمَنْ سَمِعَ صَوْتِي

صلے الله علیه و سلم فرمود خوشتر باد مرستی را که دید مرا و خوشتر باد بهفت بار

لِمَنْ لَمْ يَرِنِي وَامِنْ بِي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ مَعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ عَنْ

مرستی را که نیدر او ایمان آورده بن تعیین اوله احمد و مرویست از معاویه بن قره از

و این حدیث در کتاب طهارت در بیان آنحضرت است

أَبِيهِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا فَسَدَ

پدرش روضت کرده است که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم وقتیکه تباہ بشوند

أَهْلُ شَامَ فَلَا خَيْرَ فِيكُمْ وَلَا يَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي مَنْصُورِينَ

وَالصَّوَابُ

اهل شام پس نیست نیک در شما و همیشه اند طائیفه از امت من یارے داده شدہ ہوا

لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَدَّ لَهُمْ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ قَالَ ابْنُ لَدِينِي

زبان نیکند ایشانرا کسیکه یاری نذہ ایشانرا تا آنکہ بر پا گردد قیامت گفت ابن المدینی

هُمُ أَهْلُ الْحَدِيثِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ أَنَّ

کہ ایشان اصحاب حدیث اند رواہ ترمذی و از ابن عباس رضی عنہم و است کہ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ عَنْ أُمَّتِي

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود بدین معنی کہ خدا تعالی در گذراندیدہ است از امت من

الْخَطَاةَ وَالنِّسْيَانَ وَمَا اسْتَكْرَهُوا عَلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي

خطا و نسیان را و چیز بر آنکہ اگراد کرده شدہ اند ایشان بر آن چیز رواہ ابن ماجہ و ابوی

وَعَنْ بَهْزِينَ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّهُ سَمِعَ

وہ روایت است از بہزین حکیم از پدرش و از جد ہنر کہ وہ سنجیدہ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى

آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم کہ می فرمود در تفسیر قول خدا تعالی کہ فرمودہ است

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ قَالَ أَنْتُمْ تَمُوتُونَ

کہ بودید تباہترین امتی کہ بر آورده شدہ برے مردم گفت شما تمام میکنید

سَبْعِينَ أُمَّةً أَنْتُمْ خَيْرٌ مِنْهَا وَأَكْرَمُهَا عَنِ اللَّهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

ہفتاد امت را کہ شما بہترین آنها و بزرگترین آنها نیکند نزد خدا رواہ ترمذی

وَإِبْنُ مَاجَةَ وَالِدَارِيُّ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ

و ابن ماجہ و الدارمی و فرمود ترمذی کہ این حدیث حسن است

الدُّنْيَا الْفِتْنُ وَالرَّكَازِلُ وَالْقَتْلُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

دینا فتنها و زلزله و قتل است رواه ابو داؤد

تَمَامُ الْجُلَدِ الثَّانِي مِنْ كِتَابِ خَيْرِ الْمَوْعِظِ وَتَمَتُّعُهُ بِكُلِّ عَالِمٍ عَظِيمٍ

تمام شد جلد دوم از کتاب خیر الموعظ و تمتع بر گردان بر عالم ناصح

خاتمه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَافِي وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى نَبِيِّهِ الْكَرِيمِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَهْلَ الْبَيْتِ الطَّيِّبِينَ
که درین مان صیرورت اقترا این مجموعه احادیث صحیح و نسخہ جامعہ روایات معتبرہ با ترجمہ
فارسی عام فہم طلبہ کہ ناظرین را تلخی نصیحتش شربت نوش است و گوش غنلت را آویزہ پوش است
باہتمام بندہ مستہمام راجی محبت و غفران عاجز محمد عبد الرحمن بن حاتم

محمد روشن خان تربیت یافته خدمت بزرگوارم محمد مصطفی خان

مغفور در مطبع نظامی واقع کانپور ہند

سنہ ۱۲۸۲ ہجری مطبوع گردید و در دیدہ

انتظار مشتاقین بر سر نہ فرغ

نگارانی کشید

قطعة تاریخ از عالم افاضت مآب فاضل افاد آیاب لوی محمد شاہ صاحب ترجمہ این کتاب

بہانا بود سرز بازوے واعظ	چہ نیکو شدہ طبع خسیہ الموعظ
گجو ششم نہ از د روز الموعظ ۱۳۰۷ھ	پے سانش از روی ایچہ سرو

<p>محمد روشن خان صاحب محمد عبد الرحمن بن حاتم</p>	<p>وجہ مہر و دستخط بر خاتمہ برای سند این معنی کہ کتاب ہذا مطبوع مطبع نظامی است مہر و دستخط ہنتم شہرت گردید</p>
---	--

محمد روشن خان صاحب

